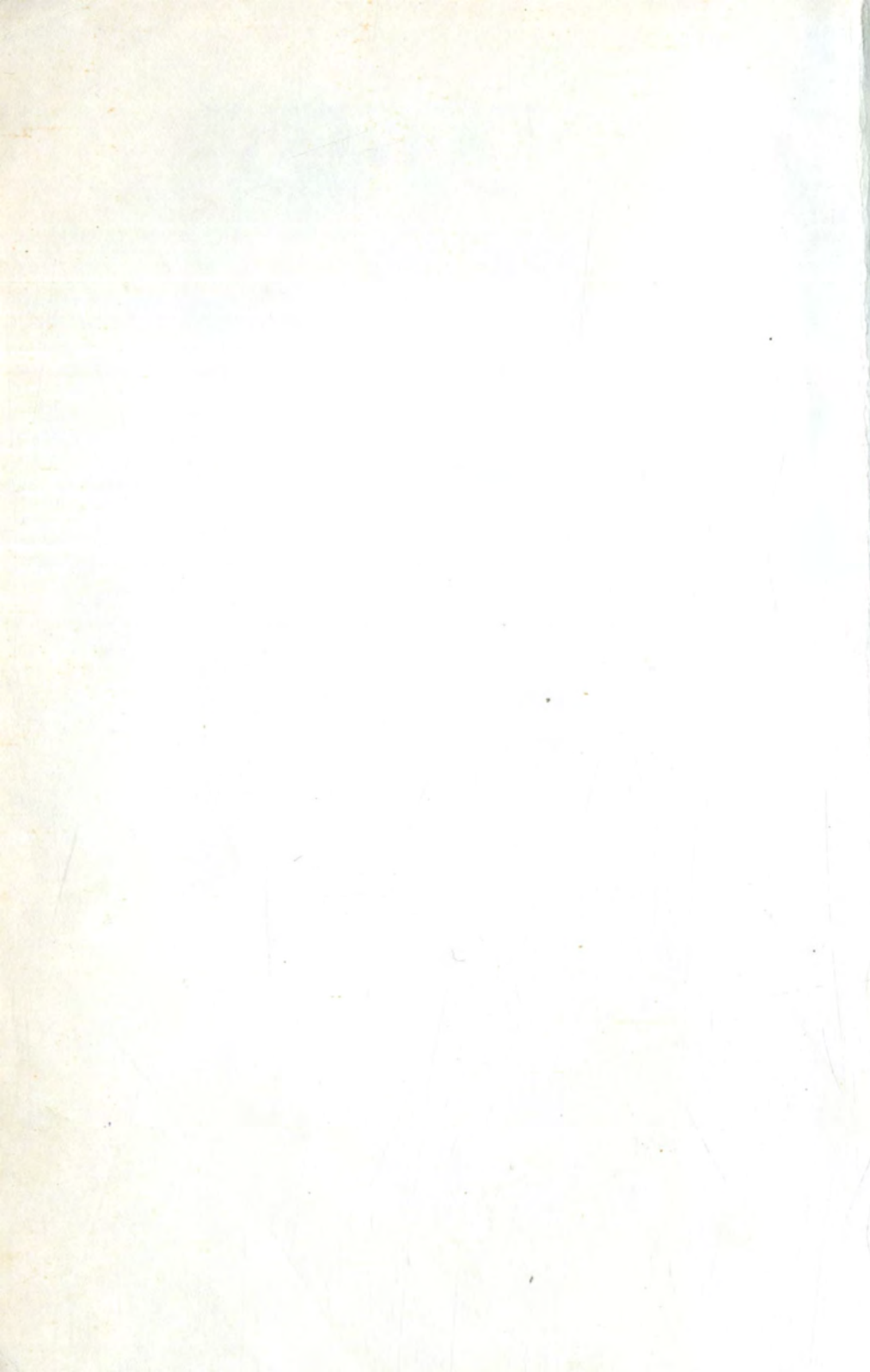

ЛННБ України ім.В.Стефаника

00436427 (Q)

2006
2014

Том III. 2

Ж Е Р Е Л А
ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ-РУСИ
IV.

Fontes Historiae Ucraino-Russicae (Ruthenicae)

a collegio archaeographico Societatis Scientiarum Ševčenkianae editi.

VOL. IV.

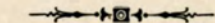
ЖЕРЕЛА ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ-РУСИ

В И Д А Н

АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

ТОМ IV.

У ЛЬВОВІ 1898.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
під зарядом К. Бедиарського.

Monumenta historica res gestas Haliciae illustrantia.

Volumen I. acta et documenta annorum 1648 — 1649 continens,
opera Stephani Tomašivskýj editum.

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ ГАЛИЧИНИ

ЗІБРАВ І ВПОРЯДКУВАВ

СТЕФАН ТОМАШІВСЬКИЙ

ТОМ I.

Акти з р. 1648—1649.

97409

У ЛЬВОВІ 1898.

НАКЛАДОМ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА.

5,00 р

III

И-114807/
4-

ЛВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 114810

Сим томом починаємо нову серію Жерел під загальним титулом „Материялів до історії Галичини“, куди належати-муть всякі історичні пам'ятки сієї частини України-Руси. На перший раз ми вибрали сей період новійшої галицької історії, що доволі тісно лучить ся з політичним житєм цілої України-Руси, себто рр. 1648—1657. Се як раз час головної діяльності найбільшого козацького гетьмана — Богдана Хмельницького. За час цілої його боротьби з Польщею був він чотири рази у зносинах з Галицькою Русю: 1648 р. підо Львовом, 1649 під Збаражом і Зборовом, 1655 знова підо Львовом, а 1657 р. його полковник Антін Жданович помагав семигородському князеві Юрію Ракоцію проти Польщи. Ми бажали-б подати як найдокладнійший образ тодішнього життя й обставин Галичини, особливо її контакту з козащиною. Сей контакт проявив ся найбільше в загальнім повстаню галицьких Русинів проти дотеперішньої неволі в осени 1648 р. Тож і головна частина сих материялів буде належати саме до сього бунту та його наслідків. Цілий материял рр. 1648—1657 увійшов би в три томи. В першім, що ось тепер випускаємо у світ, містять ся переважно документи про фактичну сторону бунтів і обіймають, рахуючи по датам документів, час від червня 1648 до червня 1649 р. Другий том містити-ме дальший ряд тих самих і иньших документів і головно економічно-статистичний материял. В третій увійшли-б передовсім сучасні літературно-історичні пам'ятки, як мемуари, записки й т. ин.

Усі ті матеріяли, що уміщені в сїм першій томі, зібрані у львівських архівах, головню в Краєвім Архіві т. зв. Бернардинськїм; де-що взято з Міського Архіву і бібліотеки Оссолїнських. Жерело зазначене під документами, — се по найбільшій частині судові акти суда ґродського [*inducta relationum (decretorum) castrensiu[m]*] або міського [*acta consularia*].

Що до самої техніки видання ми придерживались тої гадки, що історичні матеріяли повинні бути видавані в прависній формі ориґіналу, тому з того боку нічого не зміняли. За те з легко зрозумілих причин зважили ся богато документів подавати в скороченю, вони означені знаком [E], *excerptum*. Вкорочуючи, ми старали ся не додавати ані одного слова, переповідали лише словами самого акта, пропускаючи все, що здавало ся злишнє. Покинуто без доповнюваня ориґінальні скороченя титулів, як *nobilis* = *nobilis*, *gnosus* = *generosus*, *lalsus* = *laboriosus*, *mulis* = *ministerialis* і т. ин., се вчинено задля загальної їх звїстности.

Слова взяті в [] доповнені редакцією, яких в ориґіналі не було, для контексту, знак () означає доповненє слів знищених у акті.

Вкінці нехай міні буде вільно на сїм місци зложити сердечну подяку Високоповажаному Професору Михайлу Грушевському за ініціативу, моральну підмогу та щиросердечну опіку; без того ся книжка ледви вийшла-б у сьвіт. Почуваю себе також в обовязку прилюдно подякувати Високоповажаним: Професору Дру Освальду Бальцеру, Дру Антону Прохасці — директорам Краєвого Архіву, та Дру Александру Чоловському, директору Міського Архіву за поміч при архівних пошукуваннях.

Є. Монашіверский.

З життя галицько-руських соймиків.

1648—1649.

I.

Рік 1648 був один із важніших моментів у життю польських шляхотських соймиків. Від довгого часу не було такої хвилі, де-б нагромадились на-раз такі важні події, такі зійшлись різні ситуації, як саме у тому році. Се злученє випадків і обставин помітне найбільше тим, що помежи ними бачимо певну колізію, схід відношення, що одні противні одним. Ті два напрями політичних випадків — се смерть короля Владислава IV, що вела за собою безкоролівє, цілий ряд соймиків і соймів, а одночасно з тим козацько-селянська хуртовина, що дуже прикро відбила свої сліди на землях Галицької Руси. Кожда нова елекция приносила життю соймиків більший фермент. При сій нагоді шляхта дуже добре почувала себе свобідною, найпершим політичним чинником. Інструкції послан на конвокацію та коронацію були неначе кодексом усіх привілеїв шляхти. Aurea libertas, золота свобода, виступала тут найбільше євідомо й рішучо. Кожда гербовна одиниця подавала тут свій голос у диктованю домагань і бажань до соймів, особливо до нового короля. Сю принадну хвилину заколотила в 1648 р. козацька війна, що привела з собою селянське повстанє. Герда та безжурна струя життя соймиків не могла хвилювати повною шириною і розгаром, страх і журба перед ворогом етісняла се житє. Так помішали обставини почутє панованя з грізною марою пімєсти „хлопєтва“ і старанями власної оборони.

20 н. ст. мая 1648 король Владислав умер в Мереци. Зараз 26. с. м. порозсилав прімас Лубеньський, гнєзненський арцибіскуп, універсали по всіх польських землях, звіщаючи про смерть короля, про небезпечности від козаків, і назначаючи конвокаційний сойм на 6 н. ст. червня, і закликав шляхту, аби збиралась на соймики й вибрала послів ¹⁾).

Того самого дня, як знаємо, була битва під Кореуном і звістка про неї рознеслась громом по цілій Річи посполитій. Універсали воєводів і каштелятів, звіщаючи про катастрофу, закликали також шляхту на соймик для обдумання оборони. Белзький воєвода розіслав наперед лист про корсунську битку ²⁾, галицький каштелян теж згадуючи пещасте взивав шляхту на соймик на 12 червня ³⁾. Подібне письмо розіслав також коронний скарбник Миколай Данилович ⁴⁾).

Дійсно, час був критичний, тому до двох тижнів відбулись на Галицькій Русі соймики, що взяли на розвагу обі сторони, справу конвокації й оборони. Від давного часу, ще з XV. ст. були на Галицькій Русі три осередки соймикового життя :

Судова Вишня, Галич і Белз. До першого округу належали землі — Львівська з Жидачівською, Перемиська з Самбором, Дрогоби́чом і повітом Перевореским і ціла Сяніцька земля. Такий був поділ з адміністраційного огляду, бо з політичного розподалась ся громада на три часті, землю Львівську, Перемиську і Сяніцьку — і таким лише способом посидала своїх репрезентантів на сойм у Варшаву.

В обруб галицького соймика входили повіти — Галицький з староствами Калуським і Долинським, Коломийський і Теребовельський — менше більше сю частину Галичини, що лежить на східнім боці лінії, якоб ішла від жерел Горині до жерел Свичі.

На соймику в Белзі були репрезентовані повіти Белзький, Буський, з Любачівським і Грубешівським староством.

¹⁾ Друкований або вписаний універсал в Ind. rel. castr. Leop. t. 398, p. 199. Halic. t. 141, p. 1082—4.
Tremboul. t. 131, p. 269—75.
Premisl. t. 375, p. 1631—8.
Sanoc. t. 161, p.

²⁾ Hal. 141, p. 1017. — Belz. t. 235, p. 547—8, 31/V. 1648.

³⁾ Hal. 141, p. 1020—1.
Tremboul. 29/V. 131, p. 263—4

⁴⁾ Premisl. 26. 375, p. 1589.

II.

Тепер перейдемо поодинокі до кожного з тих соймиків, розглядаючи його становище з державного і домашнього боку. Почнемо від судово-вишеського, бо, як побачимо, в його ухвалах, інструкціях послам і лавдах, маємо найбільше матеріялу для змальовання політичного життя соймиків.

Смерть короля в Польщі приносила багато формальних перемін. Не стало найвищого пана, що мав у своїх руках найвищу керму адміністрації і судівництва. Перша частина влади була ілюзорична, друга таки справдешня. Після смерти короля адміністрація переходила в руки прімааса й сенаторів, звичайне-ж судівництво просто завішувалось, суди (окрім міських і двірських) переставали функціонувати. В Польщі панував погляд, що король найвищий судя і всі судові справи роблять ся його іменем ¹⁾. Так само було й старостинськими судами, де проводили королівські урядники.

В таких випадку нагляд над публичною справедливістю переходив у руки загалу, цілої шляхотської суспільності. Шляхта зібрана на сеймиках завязувала т. зв. „каптур“, себто рід конфедерації для оборони порядку й безпечности, визначаючи з помежи себе „каптурових судів“. Сі суди рішали протягом цілого безкоролів'я, доки нового короля не короновано, у всіх кримінальних справах. Інституція каптурових судів починаєть ся з XVI. ст., маючи час від часу нагоду усталюватись і набирати конкретних форм ²⁾.

Ся отже внутрішня переміна, визначенє каптурових судів, було першим актом діяльності соймиків. Одначе не все вибір каптурового суду належав до звичайного соймика, можна й се було зробити на приватнім з'їзді шляхти. Так було сього року в тій частині Галицько-руських земель, що були репрезентовані на вишеським соймику. Ще не було соймиків на звичайних місцях, а вже шляхта Львівської перемиської й Сяніцької землі зійшла ся для вибору каптурового суду. Ми не знаємо ані ухвали того з'їзду, ані місця, де він був, навіть докладного терміну не маємо. Невно те, що сей частинний соймик був ще перед 12 червня 1648 р., бо вже на соймику в Белзі з того-ж дня при подібній справі зазначено, що ідуть прикладом Руського воєвідства, „що вже завчасу вибрало

¹⁾ Як знаємо, навіть трибунальські позви писались немов від самого короля, починаючи ся формулою: X. Y. rex Poloniae etc. . . Tibi N. N. mandamus etc. . .

²⁾ Див. O. Balzer Początek sądów kapтурowych.

собі каптуровий суд¹⁾. Перемиська й Сяніцька земля завела свою військову оборону аж 25 червня на соймику в Судовій Вишні, при чім також зазначено, що „Львівська земля вже собі давно перед тим обдумала безпечність“²⁾. Наведені слова „завчасу“ і „давно“ показують, що з'їзд шляхти львівської частини Руського воєводства був зараз таки після оповіщення арцибієскупа Лубенського. Місце наради було, імовірно, у Львові, не в Судовій Вишні. Велика шкода, що не маємо тексту постанови сеї наради, бо в складі сього каптурового трибуналу, як можна догадуватись, певна характерна проява. Інституція „каптура“ була *par excellence* шляхотською, тим часом тут бачимо, що поміж каптуровими судьями сидить мабуть львівський міщанин Самуїл Казимир Кушевич³⁾.

При тій нагоді, при виборі каптурового суда шляхта Львівської землі зложила ухвалу, що мала на меті оборону воєводства перед есентуальним нападом козаків. Шляхта двох інших земель чомусь не прилучила ся до сеї ухвали, а відложила свої міркування аж на звичайний соймик, визначений на 25 червня. Може бути, що з Перемиського і Сяніцького округу мало з'їхало ся шляхти, а сеї, що були не чули себе компетентними до ухвалювання таких важних справ, як наложенє податку й затягненє війська.

Всі інші провінції Галицької Русі завели каптур аж на звичайних соймках. Землі, репрезентовані белзьким соймиком, зробили се 12 червня на звичайнім соймиковім зборі, назначивши до складу того суду депутатів: цілий склад земського суду, себто Адама Коморовського — судю, Андрія Романовського — підсудка, Томаша Янковського — писаря, — до того ще Александра Белзцекого, белзького старосту, Юрія Возучиньського, белзького ловчого, Самуєля Сокола, буського земського писаря, Габрієля Жулінського, буського войскового, Яна Коховського, добринського старосту, Яна Гораїського, Марціна Бржезіцького, Андрія Ліського. Як бачимо, то в склад каптурового суда призначаєть ся цілий земський суд; се тому, що земський суд властиве єсть автономічною інституцією шляхти, подібно як і новий „каптур“.

На соймику в Галичи 17 н. ст. червня вибрано такий склад: Станіслав Грушецький, чернігівський ловчий, Ярош Куропатва, Юрій

¹⁾ Жерела до історії України - Руси т. IV, N. I. ст. 5.

²⁾ Тамже, N. V, ст. 30.

³⁾ Жерела IV. N. IX. ст. 40. Лист кушевича 22 VII. *Ia tu w ciasnym kaplurze melankolicznie plinące godziny trawie, częstokroć spiewając sobie.* Пор. статью: С. К. Кушевич (Записки Наук. Тов. ім. Шевченка т. XV).

⁴⁾ Жерела IV, N. I, ст. 5.

Мрозовіцький, Криштоф Стржемеский, Ян Курдвановский, Себастьян Челіньський. Тут одначе сталося инакше, як у Белзі, до сих долучено не цілий земський суд, а тільки іродський галицький, себто Якуба Бидловського, войскового і підстаросту і Станіслава Гловінського, писаря¹⁾.

Після вибору каптурових судів шляхта звичайно давала їм інструкції що до способу урядовання й компетенції. Маючи лише текст ухвал соймиків у Белзі і Галичи, можемо лише тут про них говорити, хоч ті приписи мають характер загальний, тому можуть бути ілюстрацією в тому напрямі для цілої Галицької Русі. Початок урядовання для белзького суду визначено в три тижні після ухвали, себто від 6 н. ст. липня²⁾; в Галичи термін прискорено, урядоване каптурового суду почалося від найближшого дня, себто від 18 н. ст. червня³⁾. При першій ухвалі приписано також, аби каденції були прятягом двох тижнів, опісля має наступати три-тижнева проволока, по чім знов каденція наступає, так аж до коронації⁴⁾. В галицькій ухвалі про се докладно не згадано, мабуть було так само⁵⁾. Визначено певну границю для комплекту суду, відповідно до кількості членів трибуналу: в Белзі мусіло засідати найменше шістьох, в Галичи п'яťох судів⁶⁾.

Докладний реґулямін для каптурових судів подає соймова варшавська конституція з р. 1632 і до неї віднесла ся й тепер шляхта, подаючи лише загальний його нарис⁷⁾. Місце урядовання полишається до волі судям⁸⁾. В компетенцію каптурового суду входять передовсім усі кримінальні справи, що сталися після смерті короля⁹⁾. Долучено тут також скарбові справи, податкові залеґлости, що в тодішнім виображіню мали кримінальний характер¹⁰⁾, за те виразно зазначено, що маєткові, цивільні справи туди не мають брати ся¹¹⁾. Від рішення каптурового суду не має відклику, подібно, як від коронного трибуналу, не має також відволок (terminus perempto-

¹⁾ N. II, ст. 13.

²⁾ N. I, ст. 5.

³⁾ N. II, ст. 13.

⁴⁾ N. I, ст. 5-6.

⁵⁾ N. II, ст. 13. ziezdając na nie według cadentey w ordinacyi swoiey naznaczoney.

⁶⁾ N. I, ст. 6. N. II, ст. 13.

⁷⁾ Ibidem.

⁸⁾ N. II, ст. 13.

⁹⁾ Ibidem.

¹⁰⁾ N. I, ст. 6. N. II, ст. 13.

¹¹⁾ Ibidem, ст. 14.

rius)¹⁾, засуди западають більшістю голосів²⁾. Позви під титулом „Nos iudices capturales etc.“ мають бути покладені два тижні наперед³⁾, а можуть бути писані на формулярах (membrana) ґродських і земських⁴⁾. Витяги з актів того суду мають печатку або земську або ґродську, відповідно тому, який звичайний суд входить у склад каптурового⁵⁾.

Екзекуцію переводити велить галицький соймик старості, навіть при помочи війська⁶⁾. Підчас цілого часу урядованя каптурових судів звичайні актові книги ґродського й земського суда мали бути отворені для всякого роду записів (inscripciones) і заяв (recognitiones)⁷⁾. Разом з коронацією замикають ся каптурові акти, їх підписує голова (маршалок) трибуналу і віддає до ґродського суду⁸⁾.

Забезпечивши внутрішній порядок заведенем каптурових судів, шляхта приступила до обдумованя над дальшими справи, що до конвокації та оборони.

III.

Як з одної сторони не маємо першої ухвали Львівської землі, так знов в ухвалі белзького соймика з 12 червня 1648 р. не маємо згадки про послів на конвокацію, ані про інструкції для них. Безперечно, що послів вибрано, може дано їм і докладні інструкції, одначе акту сього не вписано в книги.

Галицький соймик 17 н. ст. червня вислав на конвокацію (на 6 н. ст. липня): Яна Теодорика Потоцького, галицького підкоморія, Миколая Трусколявського, львівського мечника, Рафала Маковецкого, Станіслава Гловінського, галицького ґродського писаря, Александра Бидлового, галицького войского і підстаросту, Людвика Видзгу — разом шістьох, себто по двох з кожного повіта (Галицького, Коломийського, Тереховельського⁹⁾). Тим послам не дано докладної інструкції, як звичайно водилось. Видно шляхта уважала теперішню пору недогідною для великої політики, тому лише обмежила ся таким припорученем послам: „Зобов'язуємо їх честю, гоно-

¹⁾ N. II, ст. 13, 14.

²⁾ N. I, ст. 6.

³⁾ N. I, ст. 6 N. II, ст. 16.

⁴⁾ N. II, ст. 14.

⁵⁾ Ibidem.

⁶⁾ Ibidem.

⁷⁾ N. I, ст. 6. N. II, ст. 14.

⁸⁾ N. II, ст. 8 9.

ром і сумлінням, аби всі наші права, свободи й обов'язки в її вітчизні в часі королівства і безкоролів'я, в загальности і в частині були ненарушені. А що велика хуртовина прийшла до стін наших, небезпечність, котрої не можна відступити, бо приходить ся нам боятись не лише стороннього ворога, але і власного підданого, що його є бунтівники (себто козаки) через шпигунів і різні особи бунтують та намовляють до поганих річей, — тому пп. послы будуть домагати ся, щоб елекція, дасть Біг, була як найскорше назначена під Глин'яни, і щоб реассумовано права на тих, що прийдуть на елекцію, і на військо, що буде послане в сі краї на поміч. Як податки будуть ухвалені, то пп. послы мають дозволити до зрівняня з нашими двома подимного і чопового. При тому даємо повну силу до всього окрім елекції і вибору пана нами самими), щоб лише було користне для добра вітчизни, в сім так нещасній, жалісній, небезпечній порі¹⁾.

Цілком инакше думала шляхта, зібрана на соймику в Судовій Вишні 25 п. ст. червня. Тут послам придано дуже подрібні, широкі інструкції, що більше мають на оці загальний державний інтерес. Вони важні тим, що ілюструють настрій, погляди і змагання більшої частини Галицької Руси в різних напрямках, в державно-політичних, суспільних, економічних, навіть релігійно-національних. Тому то приглянено ся ми їм ближше.

Послів вибрано шістьох, по двох з кожної землі: з Львівської — Ероніма Осесолівського, жидачівського старосту, Петра Ожгу, львівського земського писаря; з Перемиської — Миколая Даниловича, кор. підстольника, Францішка Дубравського, перем. підкоморія; з Сяніцької землі — Яна Адама Стадницького, сян. підкоморія, Василя Яворського²⁾.

В доданий тим послам інструкції ззначено на першому місці бажанє, аби конвокація відправила ся до двох неділь з причини критичности пори. Що мають на сїм соймі радити? Розумієть ся, що лише те, щоб належало до поправи свободи, вільностей і прав шляхти, під адресою будущего короля. Все те одначе має бути *non in vim conclusionis*, лише *in vim praeparationis*, полишаючи властиву постанову елекційному соймови „куди кождому шляхтичеві, навіть найменшій кондичії, вільно буде промовляти до вибору пана, що йому подобаєть ся³⁾“.

¹⁾ N. II, ст. 9.

²⁾ N. IV, ст. 16.

³⁾ N. II, ст. 14.

Як бачимо, се найперше застережене проявилось в обох соймиках, галицькім і вишенеськім. Така хіба помежи ними ріжниця, що коли в Галичи поручалось не допустити до зменьшення свободи, то тут наказуєть ся старитись про збільшення її. Воно було звичайне й повсечасне, повтарялось при кожній інструкції на кожний сойм, хоч би й звичайний. Прінципіально беручи справу, се нічого дивного, консеквентні змаганя в однім ідеальнім напрямі. Коли одначе покладемо сю прояву, ще більше її повторенє в грудні сього року, побіч тих обставин, серед яких була Польща, побіч українсько-руської революції, видно наглядно, чим була хора річ посполита і чим та хвороба була хронічною. Небезпечність грозить, меч висить над головою — а шляхта на першому місці думає про зміцненє тої причини, що викликала марево грізного протесту.

Але тепер ще, в червні, шляхта не надіялась, аби сей меч справив такі болючі удари. Дві програні битви — се ще не смерть. Здушено Павлюка й Остряницю — переможе й Хмельницького польська сила. Так думала шляхта, коли поклала иньший пункт інструкції: Елекція має бути назначена в шість тижнів, або як би в тамтих краях ся небезпечність не переминула, то має бути відложена до часу, коли-б уся шляхта, і ті, що там воюють, могла взяти участь ¹⁾.

Не думано, що ціла справа не обмежить ся до „тамтих країв“; але й самих їх вижеше з власної хати. Більш тверезо дивив ся на се львівський міщанин Кушевич. Довідавши ся про сей намір на варшавськім соймі відложити елекцію, пише він одному з шляхти у Варшаву: „Не маєте деякі охоти приступати до вибору короля, доки ся руська хуртовина не втихомирить ся яким небуть способом; а тим часом нехай ворог Руську землю, батьківщину річи посполитої, підбиває і заводить свій лад (*sui iuris faciat*). Думаєте, що польська свобода більшу шкоду мала-б звідси, як би елекція старим звичаєм у шість тижнів, а не скорше, могла відіраватися, — як се, що тратимо єї краї, що є заборолом королівства, немов сильний замок проти варварів, праве око річи посполитої, ескарбонія, звідки гроші, головний мотор війни проходять раз-у-раз з невичерпаної землі, одинокий спільний ринок королівства, куди приходить всякий товар зі сходу, а звідсе йде на потребу цілій державі ²⁾).

Сей тверезий політичний погляд міщанина є знаменитою критикою шляхотської політики, що особистий інтерес клала перед за-

¹⁾ N. IV, ст. 17.

²⁾ N. X, ст. 43—4. Лист. С. Кушевича 30/VII. 1648.

гальним державним. Ся короткозорість, недостача політичного змислу пробиваєть ся і в дальших пунктах інструкції.

Панованє небіщика короля було богато в дечім не миле шляхті, його індивідуальність і особиста енергія, бажанє концентрації адміністраційної влади в королівських руках, видвигала перед її очі марево, що страхом переймало. Звало ся воно *absolutum dominium*. Тепер пригадано собі те. Хоч на ветупі пролито кілька сліз з powodu „сирітства“ вітчизни, по „святий і немертвельній памяті“ короля¹⁾, то зараз трохи низше зазначено, що не добре виповнено ті пункти, що їх подано Владиславу IV.²⁾ Що правда, посеред тих неправильностей згадуєть ся на першому місці продаванє урядів³⁾, але чи сьому винен був король, чи той внутрішній „золотий“ лад, що змушував короля для власної езістенції ліцитувати королівщини?

Для більшого ще обмеження королівської влади поручено послам старатись, аби в *pacta conventa* вложено ще той пункт, що королеви не вільно в покоях і на дворах своїх мати чужоземців, ані радити ся з ними, ані їх посилати до посторонніх держав у посольствах⁴⁾. Се натяк на плани Владислава про турецьку війну, що укладали ся при помочи венеціанського посла Тєполо. Того шляхта дуже боялась, не допустила до війни і на будуще хотіла відсунути всякий подібний прецеденс.

Давати королеви яку небуть можливість свободної діяльності було на думку шляхти небезпечно. Тут засада стояла навіть перед евентуальною користю. Подібно вийшло й тепер. Виринула була думка, аби королевича Казимира іменувати на час безкоролівя головним вождем військ проти Хмельницького. На се відповідає інструкція, що хоч королевич Казимир знаний здібностями досвідного вождя, одначе ще предки застерегли собі „*quod nullum castrum seu fortalitium regni Poloniae alicui duci vel principi aut descendenti de gente ducili regendum et tenendum pro tempore et in aevum non debeat committi*“, а віддати військо, то далеко більша річ, як оден замок . . . Посли мають проти того виступити цілою силою⁵⁾.

Не лише що до внутрішньої політики шляхта не визначалась бистротою, не ліпше було з розумінєм ваги заграничної політики. Інтересно, що шляхта уважала посольства до чужих держав якоюсь приватною королівською справою. „Посиланє послів до чужоземних

¹⁾ N. II, с. 8, N. IV. 16.

²⁾ Ст. 20.

³⁾ Ст. 20—1.

⁴⁾ Ст. 21.

⁵⁾ Ст. 22—3.

володарів, відправа і кошт на чужих послів має видаватись з приватного скарбу короля його милости, як говорить конетітуція з р. 1593¹⁾ — звучить оден з дальших пунктів інструкції. Серед таких поглядів не дивно, що Польща ніколи не видала до свого кінця добрих заграничних політиків і з того боку не мала користей.

Те, що ми висше говорили про значінє короля в судівництві, ся власть була дійсна навіть до того ступеня, що король, проводячи соймовим або задворним судам не мусів своєю децизією прихилати ся до більшости, він міг прийняти й думку меньшости. Така принаймні практика була ще й до тепер. Се шляхті не подобалось і вона висказує своє бажанє, аби король приймав заведи гадку більшости¹⁾.

До обмеження королівської власти належить ще оден пункт інструкції, де мова, аби не дозволити королеви більшої гвардії, як 600 чоловіка. Гвардістам нехай не буде вільно входити в збрυї до замку, з хоругвами й бубнами, ставати з запаленими кнотами, як було досі. Се тому, аби тим безпечніше пп. послы могли радити про річ посполиту і свободи, бо усе те противить ся вільностям²⁾.

Як бачимо розвиток шляхотської свободи не з'упиняєть ся ані на хвилину, бажання нових, домагання поправи старих привілеїв повторяють ся заєдно і будуть далі повторятись. Шляхта не забуде про них і тоді, коли наоколо себе буде бачити сумну руїну міст, сел і дворів.

Придивім ся тепер, чого домагаєть ся шляхта від сойму і від будущего короля, аби забезпечити внутрішній і зверхній спокій — і в яких відносинах єї домагання до вище наведених свободних постулятів. Здавалось би, що в сій небезпечній порі, після розбиття польської армії, коли селянське повстанє обнімало що раз ширші круги, тоді посольські інструкції засиплюють ся проєктами оборони, військових і ин. реформ. Тимчасом ся сторона виходить дуже блідо, шляхта думає, що оборонятись зможе сама власними силами, що постановить ся на соймику. Яка ся домова оборона, побачимо низше, тепер перейдемо ті проєкти, що подані в інструкції на сойм.

З огляду на те, що окрайні замки не добре забезпечені, послы мають домагатись, аби кріпости Львова, Перемишля й Сянока були зміцнені коштом публичного скарбу, також має пригадатись, щоб король в расах conventaх зобов'язав ся означене число окрайних замків уфортіфікувати³⁾.

¹⁾ Ст. 25 — 6

²⁾ Ст. 26.

³⁾ Ст. 18.

Львів, Перемишль і Сянік позвані окрайними містами, вони дійсно стали незабаром граничними, бо аж об сю стїну оперлася козацько-селянська сила, коли всі дальші на схід упадали під напором повстання.

Звідки взяти грошей на фортифікації сих „окрайних“ городів? Звичайно, тут земська автономія уступає на бік, а кошти має дати публичний скарб з того гроша, що приходить з королівських дібр. Коли короля не ма, то всі сухі й морські мита, жуши, економії і всякі иньші доходи мають ужитися на потребу річи посполитої¹⁾.

З дальших східніх замків згадано лише про оден — Кодак: Тому, що видано на нього багато кошту і багато там війська зостало ся, треба старатись, аби не впав у руки ворога²⁾.

На повздержанє козацької своєволї в остаточнім разі міг бути загальний похід шляхти³⁾. Коли-б прийшло до ухваленя податків, то послї мають пристати на два подимні, але зрештою можуть пійти за загальним бажанєм⁴⁾. При тому мають постаратись, аби апробовано приватні ухвали землі Львівської, Перемиської і Сяніцької, і сей податок тут наложений має відтягнути ся від того, що буде ухвалений на соїмі⁵⁾. Спеціально поручаєть ся просити апробати на приватну ухвалу Львівської землі, бо ся була постановлена не на звичайний соймику, але наперед иньших земель⁶⁾.

У відносинах до посторонніх держав велить інструкція, аби на дальше задержано дотеперішній стан⁷⁾. Спеціально належить послати посольство за виданєм гетьманів з неволї. Там треба пояснити, що гетьмани лише тому так далеко загнались з військами, щоб здержати козаків від морських походів, до чого Польща обовязана укладом⁸⁾.

То того треба просити брандербурського електора, аби поратував річ посполиту військом, аби також поскорив ся виплатою податкових залеглостей⁹⁾. Того самого домогтись треба й від Гданьска¹⁰⁾.

¹⁾ N. IV, ст. 18.

²⁾ Ст. 23.

³⁾ Ст. 20.

⁴⁾ Ст. 20.

⁵⁾ Ibidem.

⁶⁾ Ст. 19.

⁷⁾ Ст. 19.

⁸⁾ Ст. 23.

⁹⁾ Ст. 22.

¹⁰⁾ Ст. 23.

Коли-б випало, не дай Боже, так, що не можна-б вибрати податків, то посли мають дійти до якого способу державної позички, аби можна наймити війська ¹⁾.

Усі ті, як бачимо, пропоновані способи мають на оці оборону старими звичайними способами, не подано ані одного нового, щоб визначався невністю і скорістю. Найважнійше се, що помежи тими проектами не має запропонованої ніякої реформи, в тому напрямі, аби усунути причини того зла, що валилось на річ посполиту.

На тім пунктї, в справі заведення нових реформ шляхта була незвичайно дразлива. Ось ще оден пункт інструкції, де мова про славні привілеї козакам, що мав надати Владислав: „По наших воеводствах розійшлась загальна поголоска (що звичайно порівнується з божим голосом), що немов би то якісь привілеї видано запорожським козакам з печаткою, котрими козаки чванять ся; шп. посли мають довідатись, з якої се вийшло канцелярії, та поспитати печатарів, з чією свідомістю й на чий розказ видано єї привілеї. За тим мають доглянути шп. посли, аби на будуще король не уживив ніяких покоевих печаток, а що би такою печаткою було potwierdжене, має бути безсилне, не лише в справах публичних, але й приватних, бо клейноти польського королівства мають бути орнаментом польських королів ²⁾“.

Сміявся з сього страху шляхти згадуваний вже нами Кушевич. „Старайте ся шп. в посольській палаті горячо, — пише він — аби привілеї й листи, дані королем Владиславом козакам на морські походи, були видані; а тим часом нехай Хмельницький наймає знова Татарів!“

Правда, єсть одно бажане, що можна-б зачислити до ліпшого боку інструкції що має на увазі деяку переміну дотеперішнього стану. В інструкцію вложено ще ось який уступ:

„Уважаємо потрібним до внутрішнього спокою, аби всі незгоди, спори, ненависті й конфлікти помежи горожанами, як давнійші, так і теперішні, були успокоєні повагою конвокацій; бажаємо собі, аби заховано згоду помежи ріжновірцями, як мож найліпше й найсильнійше, бо як коли, то тепер, серед небезпечности, вітчизна потребує згоди й обопільної любови від усіх нас. З огляду на те, що шп. братя грецької віри жаліли ся, як на попередніх соймках і соймах, так теж і тепер, що мають великі кривди в свободі й привілеях, у відобрання деяких бенефіцій, поручаємо шп. послам нашим

¹⁾ Ст. 23.

²⁾ Ст. 27.

найти сильний спосіб, аби вже грецька віра у всіх своїх правах і претенсіях була заспокоєна¹⁾.

На перший погляд — справа незвичайно важна і шляхта тут виходить з проєктом реформи, яка могла-б мати далекі наслідки. Коли одначе приглянемо ся ближше тій заяві, то побачимо, що се ніщо більше як пусті слова, що мусили проминути безслідно. Вже у вступі до сього бажання виступає на верх хвилиевий інтерес: зда-лась би тепер згода, бо пора небезпечна. Поляки знали, що релігійні мотиви не малу мають вагу в сучасній ворохообні, тому аби перешкодити евентуальній симпатії руської шляхти до козаків про-сить ся уложення релігійних антагонізмів. Самий близший проєкт заспокоєня претенсій грецької віри виходить дуже загально, без ніякого контретного внесення на основну перемену дотеперішніх обставин.

Зваживши усе те, не можемо сього пункту інструкції уважати чимось незвичайно важним, певним, реальним постулятом, се лише факт, що мав замкнути уста останкам руської шляхти, що чисельно ще була доволі сильна, то-ж і могла-б не мало пошкодити польським інтересам у сій внутрішній війні²⁾.

¹⁾ N. IV, ст. 18—19.

²⁾ До иньших тут другорядних постулатів шляхти належить ще ось які пункти:

а) Книги та акти, отворені універсалом прімаса, аби були доступні для впливів і витягів, лише для виписів там, де ще староста не зложив присяги (ст. 19).

б) Каптур уложений на конвокації 1634 р. аби був відновлений (ст. 19).

в) На надужита війська має бути наложена більша, як дотепер, кара, аби одна хоругва го одній і тій самій місцевості не ставала, аби ротники перебували при хоругвах і аби чужоземного війська було меньше, як свогого (ст. 21—2).

г) Нові старости й державці аби не вступали в уряд перед докладним обрахунком доходів, розходів і стану королівщини (ст. 23—4).

г) Всякі контракти, аренди, адміністрації, комісії що до королівщини мають переходити до коронації лише через руки коронного підскарбника (ст. 24).

д) Ціла кварта має бути обернена на воєнні видатки і з неї має п. Марцішовський зложити справу (ст. 24—5).

е) Пруські Воеводства повинні зложити рахунки підскарбникови коронному і поморський воевода повинен звернути давних 60.000 зл. (ст. 25).

з) Волинське воеводство аби зрівняло ся податками з иньшими землями (ст. 25).

и) Страчені доходи з українських митових комор мають бути надолжені чимось иньшим (ст. 25).

і) Соймові рекети (відложені справи) повинні на найблизшій соймі проходити на порядок денний перед иньшими справами (ст. 26).

к) Ті державні, королівські села що відпали від старостів, аби були привернені.

л) Посли мають заборонити всяких депутацій до короля підчас сойму, всяких секретних нарад, хіба-б при тім була ціла посольська палата (ст. 27).

м) Справи передані соймові, аби виходило під нараду порядком, як їх ви-несано, не по волі референдарів, під карою 1000 гривен (ст. 27).

Таким способом ми оглянули найважнійші постулати, її домагання й проекти шляхти, що ґрупувалась коло двох соймакових центрів, Галича й Судової Вишні. Про інструкції белзького соймника ми не знаємо, одначе можна бути певним, що вони не були в незгоді з наведеними вище, тим більше, що там руського елементу серед шляхотського стану не було майже цілком, тому політика традиції могла йти своїм звичайним руслом.

Тепер приглянемося, що обдумала галицько-руська шляхта в тім напрямі, аби забезпечити свої власні землі від напасти ворога, що обмірковувала, аби охоронити своє добро й житє від евентуальної напасти Хмельницького та власних підданих.

IV.

Всі приватні справи соймиків оберталися головню коло двох справ: 1) зложення власного війська, і 2) наложення податків на удержанє його.

Як ми вже згадали, Львівська земля найскорше зложила собі приватний соймик без Перемиської й Сяніцької і там постановила оборонні способи для себе. Повного тексту сеї ухвали не маємо, лише з уривків обговореної вже інструкції, і приватних ухвал двох інших земель можемо доглянути загальний її зміст.

Львівська земля постановила військову оборону зложену 1) з 100 гусарів, 2) 200 козаків, 3) 200 піхоти. Над ними поставлено ротниками: над гусарами кн. Остророга, над козаками Станіслава Ковальського, лїв. стольника, і Колка, над піхотою Чермінського ¹⁾.

До якої суми мало доходити удержанє сього війська не знаємо, не ма також згадки, який на се наложено податок. З аналогії ухвал Перемиської і Сяніцької землі можна казати на певно, що був такий самий, що й у сих землях, себто два подимні і чопове ²⁾.

а) Вже більше того не має бувати, аби конвокаційний універсал підписували духовні, окрім прімаса, як се тепер було (ст. 28).

б) Кварцяному війську виплатити належить платню, так само й полковникам запорожських козаків (ст. 28).

в) Прімас має звернутись до семигородського князя, аби на границі не діяли ся кривди від його підданих (ст. 28).

г) Тому що перемиські міщане покривджені тим, що духовенство і шляхта, осілі в місті, не хочуть причиняти ся до оборони міста, має видатись наказ Жідам (sic!), аби піддавались розказам міського урида; до того саме місто має бути вільне від стацій (ст. 29).

По над се поміщено кілька маловажних постулатів, межі ними й деякі приватні.

¹⁾ Ст. 20.

²⁾ Ст. 30.

Одно подимне раховалось тоді на 15 гр., одже кождий селянин з лану, властиве з якої небудь частини землі, що уважалась одиницею для визначення податків, мав заплатити 30 гр. Як би можна припустити, що аналогія моміж ухвалою Львівської землі і Перемиської та Сяніцької була цілковита, то скажемо ще, що докладний розклад податків мав бути оснований на універсалі описанім в конституціях з р. 1578 і 1629 ¹⁾. Не знаємо хто мав вибирати сї податки, що до чопового, то збиранє його було в руках Петра Ожги, зем. писаря ²⁾.

При тому застережено собі, що як би конвокаційний сойм мав наложити який податок, то коли-б він доходив лише 30 гр., то Львівська земля має бути свободна, як би більше, то видасть лише те, що переходить два подимні ³⁾.

Друга з порядку земля, що скоро постаралась о забезпеченє своїх земель, було Белзьке воєводство. На соймику 15 н. ст. червня, властиве про ніщо инше не говорено, як лише про се ⁴⁾. Сей термін назначив був белзький воєвода Конєцьпольський, звіщаючи шляхту про небезпечність від Хмельницького ⁵⁾. Зібрана шляхта, зваживши, що козаки з ордою, по розбитю кварцяного війська „Україну, Поділя й инші пограничні воєводства пустошать огнем і мечем і що день вивершують нещастя“ — постановила затягнути військо на оборону власних границь, зложене з 100 усарів і 300 козаків. Регіментарями постановлено: до усарської коругви Януша Прусїновського, белзь. підкоморія, він мав бути й полковником над цілим військом, до козацьких — Яна Лиховського, белз. підстольника, Стефана Коморовського і Яцка Возучиньського.

Стяганє коругов і становища назначено у всіх добрах воєводства без виїмки, чи се були королївські, чи належали до духовенства, чи шляхти. Вийнято лише саме місто Белз, де мав урядовати кантуровий суд.

З днем 1 липня коругви мали бути готові і від тоді починала ся служба.

Кошти удержання сеї невеликої, що правда, армії, були такі: кождому усарови на коня — 80 зл., козакови — 60 зл., кухонного на одну четвертину, себто оден квартал — усарам 4000 зл. козакам по 2000 зл. Значить ся заплата на коні доходила до 26.000 зл.,

¹⁾ Ibidem Ст. 30.

²⁾ Ст. 28.

³⁾ Ст. 20.

⁴⁾ Універсал 31 V. 1648, 5 VI. і 8 VI. Ind. real. castr. Belz. a 1648, t. 235, p. 547 8, 557, 559.

а четвертина заплати на поживу 10.000 зл. — разом 36.000 зл. треба було з гори виплатити на се військо.

Сей тягар натурально упав на рамена селян, бо „за повсечасними видатками річи посполитої се воеводство має свій скарб порожний“. На сі кошти удержане військо призначено односторонньо (*nullo contradicente*) податок зложений з трьох подимних і жидівського поголовною. Подимне розкладалось на всі села без виїмки, королівські, духовні й шляхотські. Що до поголовного жидівського то вивначено його в сумі 3000. Як знаємо, давніше збиралось поголовне жидівське таким способом, що кожда особа жидівського стану мала заплатити за себе певну скількість гроша. Описля перейшли в звичай, що з гори визначувано суму, і що мала прийти від Жидів і сю суму стягнути були обов'язані жидівські старшини уряди, розкладаючи вже по своєму.

Поборцею до тих податків вибрано любачівського войскового Станіслава Щавінського, котрому при тім поручено, аби для себе не вибирав більше як по одному грошеви від золотого і по 3 гроші від квіта.

Сеж звістно, що в тодішніх часах поборців оплачували самі податники, а не властивий уряд.

Спосіб вибирання подимного приписує соймова конетітуція з р. 1629, де показано, як се подимне вибираєть ся від людей різної категорії. Теперішня ухвала відкликає ся до неї, зазначаючи при тому, що й руські попи мають платити сей податок.

Під назвою подимного розумієть ся звичайно селянський податок, від одного диму, а в містах платили його лише ті, що обробляли поле, подібно як селяне. Одначе ще від 15 стол. при подимнім ухвалювано звичайно міський податок (шос) від вартости майна. головна різниця була така, що коли подимне платило ся звичайно з обширу землі, то тут означувано певний процент вартости. Такий самий податок міський визначено й тепер по конетітуції 1629 р.

Усі ті гроші з сих податків поборця мав поборця виплатити на військо в руки ротників, а яка-б полишалась решта, се мав зложити до депозиту в земським белзьким суді.

Трехмісячна військова служба, до якої згадані ротники були з'обов'язані, була цілком не достаточною в очах шляхти. Видко не думали, що небезпечність так скоро промине. Тому то на тім самім соймику уложено спосіб дальшої оборони. То саме військо мало служити дальших три місяці, себто до кінця грудня. На заплату для них призначену сю евентуальну суму, яка-б лишилась від теперішнього подимного й поголовного і мала бути перехована в земсь-

кому суді. До того ще мали прийти деякі залеглисти від понередніх поборців, як від підстольника, що адміністрував був минулого року чоповим, від давнійшого поборця Войцеха Губиша, що досі якось не зложив ще рахунків. Йому загрожено, що як би решти грошей не віддав, то каптуровий суд має дорогою екекуції з нього се стягнути. В ухвалі не згадано, як високі були єї залеглисти, мабуть разом із депозитом не дорівнували-б до 36.000, бо зараз постановлено ще один податок на Жидів в такій самій сумі 3000 зл., що мали видати ся на день св. Михайла, інакше суд каптуровий мав би потягнути до відвічальности старшину і докторів жидівських.

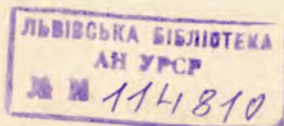
Коли з одного боку ми бачимо посеред шляхти таких, що адмініструючи податковими грошами, не виповняють свого обовязку належито й рахунків не складають, — то з другого не хибувало й патріотів, що жертвували своє майно на загальне добро. До таких належав Стефан Ніщицкий, хорунжий Белзького воеводства. Він на соймику заявив прилюдно, що виставить власним коштом одну сотню козаків, лише аби шляхта дозволила йому брати стацію, як иньшим. Натурально, що всі на се пристали.

Не досить, що згори забезпечено військову службу аж до кінця року, так зроблено приготования до найбільшої конечности, іменно ухвалено загальний похід, як би прийшла така конечність. Навіть сю сеймикову ухвалу зрівнано з двома віцями, так, що за третім покликом кожний шляхтич мав сідати на коня ¹⁾).

Такими способами хотіла шляхта Белзького воеводства забезпечити свої землі від можливої козацької напасти і внутрішніх неспокоїв. Як бачимо, вона ужила всіх своїх способів на те, якими послуговано ся від давен-давна, наємне військо, податок, вкінці посполите рушенє. Не думано одначе, що один бік єї дороги небезпечний в сих часах, а се накладуванє податків на селян. Коли селяне зачували, що в східних воеводствах селяне бунтують ся, прогонюють своїх панів і роблять ся козаками, то певно що вложений на них податок 45 гр. від одного дима не міг на них спроваджувати охоти до вірности і мовчазною підданства. Сей спосіб оборони шляхти виходив так немов би хто дув на великий огонь, хочаби його загасити, подібно як сірничку.

Шляхта може се й бачила, але вона від довгого часу не хотіла й думати про се, аби до публичних цілей причинятись власним грошем.

¹⁾ Жерела IV, N. 1.

Тепер пригляньмо ся, які способи обміркувала шляхта, зібрана на соймику в Галичи в два дні пізнійше 17 н. ст. червня¹⁾.

Тут з самої гори сказано, що на випадок наглої потреби має бути загальний похід усього воеводства. Заки би одначе до того мало прийти, має повинити обовязок оборони наємне військо. Число його визначено на 500 чоловіка: 100 гусарів, 300 козаків з огнистою стрільбою і 100 піхоти. При тім видано ротникам інструкцію, аби вони затидали добру шляхту в сі ряди не наймала ніякого чужинця, як до кінноти Волошина, Черкаса, найменше Козака, а до піхоти якого не будь Русина, а се по симпатії не по релігії, хіба як би хто хотів їх держати власним коштом.

Се застереженє що до Русина, з тим додатком, що тут діло не в вірі а в переконаню, є найліпшим доказом, що галицько-руські польські сфери добре розуміла звідки найбільше нещастя мають сподівати ся, себто від Русинів. Се також доказом що всі ті народні рухи, які проявились в осени 1648 р. не були виключно соціяльні і релігійні, вони мали в собі багато національних прикмет — були в широкім значіню народними.

Наставниками над усарами вибрано Станіслава Потоцкого, под воеводу, і його іменовано полковником усього війська, далі ротниками над козаками призначено Андрія Потоцкого, Александра Цетнера і Михайла Куропатву. До піхоти ротника не визначено, віддано се до волі полковникови.

Платню обіцяно усарям по 60 зл., козакам по 40, піхотинцям по 5 зл., десятникам по 6 зл. — до усього того ще 1000 зл., т. зв. „барви“.

Для становищ призначено лише королівщини, не так як у Белзі²⁾.

Лише Рогатинське старіство увільнено цілком від етаций з огляду на старосту кн. Заславського, також звільнено добра львівського архиєпискупа.

¹⁾ Вони були так розложені: Усари мали ставати в Коломийським і Снятинським повіті в Чортківці, Ташківцях, Вільхівці, Пролешині, Ладичині, Перерові, Воскресинцях, Угерничках, Залучю, Хлібичині, Замулинцях, Добеславцях, Попельниках, Жукові, Жукотині, Підвисокім, Тюдеві і Глушкові. Сотня козаків під Стан. Потоцким могла брати етатії лише в околиці Галича: в Угринові, Дришові, Бишові, Тарпавиці, Велесниці, Новиці, Каміннім, Кончаках, Баранові, Долпотові, Крилосі, Раківцях, Угринові, Королівщині, Назавизові, Торговиці, Закреюю. Хоругва Цетнера мала визначені етатії в північних околицях Тербовельського повіта, в Могильниці, Романівці, Оришківцях, Гадинківцях, Яблонові, Целеві і Петрикові і ин Куропатва мав стояти зі своєю хоругою в Калуським старостві.

²⁾ Жерепа IV, N. II.

Всякі надужитя при вибираню стацій мав судити каптуровий суд.

Четвертина служби сього війська мала починатись таки від дня ухвали, себто 17 червня, хоч попис назначено аж за тижнів чотирь.

На удержанє сього війська ухвалено також податок, двоє подимного, себто 30 грошей від селяньського лану, без огляду на пусті (*sine abiuratis*). Се подимне мало виплатитись на 1 липня в Галичу і Теревовлі до рук Станіслава Гловіньського, гал. ірод. писаря. До грошей з сього податку прилучено залежлости з чопового, котрим адміністрував войский Александер Бидловский. Часть тої суми, 1500 зл., сей адміністратор зложив таки зараз на соймику, а про решту мав вже подбати каптуровий суд.

Про дальший час, поза трохмісячною службою війська, тепер не думано, сю справу відложено до найблизшого соймика, що мав зібратись після конвокації, коли повернуть посли з справозданнями. Мабуть шляхта думала, що може на дальший час, не прийдесть ся думати про оборону, може ціла буря утихомирить ся, а з гори вже визначувати новий податок на селян не було добре, не причинилось би цілком до їх вдоволення¹⁾.

Тепер перейдемо до західних двох земель, що не вшпили разом із Львівського обміркувати якісь охоронні способи — до Перемішля й Сянока. Ухвала сих земель що до забезпеченя цілости своїх околиць запала на судововишенським соймику 25 н. ст. червня²⁾. В цілїм способі пійшла ся шляхта дорогою тою самою що й Львівська, що зрештою не дуже була відмінна і від иньших воеводств.

Земля Перемиська постановила зятигнути 500 людей, 100 гусарів, 200 козаків і 100 піхотинців, під проводом Яна Фредра, Миколая Чурила, Марціна Мадаліньського і Петра (Александра) Сеціньського. Кошт того війська вишав незвичайно великий, бо як в ухвалі згадуєть ся, „трудна і нагла пора“. Самим ротникам визначено велику платню: Фредрови 15.000 зл., Чурилі і Мадаліньському по 3.000, а Сеціньському 2.000. За заплату війську усарам 5000 зл., козацьким сотням по 4000 зл., піхоті 3000 зл., — на одну четвертину. На „барву“ мали визначити опісля самі каптурові суді.

¹⁾ Тут додати треба, що державці королівських дібр не хотіли задля небезпечности возити кварта до Рави, лише просили через послів дозволу на соймі, аби можна складати у Львові (ст. 13).

²⁾ N. V.

Для зібрання сього гроша ухвалено податок двох подимних і решту чопового з минулого року. При докладнім розкладі тих податків придержувано ся конституції з р. 1578 і 1629, зроблено одначе се застереженє, що попи від церков мають бути свободні від сього подимного.

Як бачимо се вже другий спосіб модерувати якимсь чином релігійний антагонізм межи Поляками й Русинами. В інструкції на сойм висказано бажанє привернення повних прав руській церкві, і тут звільненєм руського духовенства від податку бажано заспокоїти його і не випхати силоміць у змову з ворохобниками.

Обложено також податком Жидів, призначивши до стягнення 1000 зл.

Час заплати подимного назначено на 6 липня, в руки Станіслава Островского.

Найшов ся і тут шляхтич Кароль Корнякт, що обіцяв власним коштом поставити дві сотні людей.

Сяніцька земля не була наражена на велику небезпечність задля свого далекого положення, тому тут ухвалено лише півтора сотки козаків за 6000 зл., а ротникови їх Андрію Побідзінському призначено платні 4000 зл.

Податок постановлено такий самий як у Перемищині, лише з тою виїмкою, що не обложено Жидів, бо їх в Сяніччині було дуже мало.

Всі ті війська, Перемиські й Сяніцькі, мали служити під розказами кн. Заславського, як полковника, бібраного ротинком усарської коругви Львівської землі. Фредро мав зі своєю хоругвою стати як найскорше в Медиці, Чурило в Лежайску, Мадалінський у Вишні, Сєціньський в Старяві і Вишатичах, Побідзінський в Кросні після того під Перемишлем і Сяноком мав бути попис і від того часу рахувалась служба для війська. Становища мали назначити каптурові суді.

Видано деякі приписи наставникам військ, головнo до того, аби стації вибирали справедливо, не кривдили людей. Коли-б наступило посполите рушенє, то той шляхтич, що зятагнув ся до земського війська, мав бути вільний. Що до домашніх ворохобників, то поручено, аби виступити з цілою енергією проти них, передовсім імати і видсилати до каптурових судів. Коли-б одначе якого бунтівника забито, що вбійця має бути вільний від карі.

Так приготувалась Галицько-руська шляхта на несподіваний нахід Козаків і евентуальну диверсію місцевої руської людности. Розмірно найслабше була приготована шляхта Галицького округа,

бо Перемищина і Сяніччина, як дальші, могли менше мати страху як східні території.

Тому то зараз невдовзі по конвокації, 20 серпня відбув ся знов соймик в Галичи для вислухання справоздання послів і при тім доповнив ухвалу з 17 червня, як се зрештою було заповіджене того часу¹⁾. Видячи заведені надії що до скорого заспокоєня козаків, приходить ся тут до думки, що небезпечність можна відсунути лише силою і тому продовжуєть ся службу зятягненому війську в червню на дальші три місяці. Заплату для нього, попри найліпшу волю більшити її, визначено не велику, для гусарів — 6000 зл. „кухонного“, козацьким хоругвам по 1500 зл., а з того самому Михайлови Куропатві — 500 зл., був, як передше — 60 зл. на гусаря, жолд 40 зл. на козака, 5 зл. на піхотинця. Разом одже удержанє коштувало 29.500 зл., що мало покритись знова податковими грішми: ухвалено одно подимне (15 зр.) на селян і продовжено чонове по містах, що мало платити ся по конетитуції 1629 р.

До збирана подимного вибрано того самого Станіслава Гловіньского, грод. писаря, при тім зквитовано його з попередніх податкових грошей, 19.345 зл., що він був видав на заплату війську. Решта з того побору — 9.134 зл., мала доложитись до нових доходів, подібно він мав узяти в свої руки рестанції від Юрія Мрозовіцкого, що адміністрував дотеперішнім трилітнім чоновим. Вибір нового адміністратора чонового відложено до найблизшого соймика в осени, до котрого одначе вже не прийшло.

Взято також під розвагу евентуально дальшу потребу задержання війська на третю четвертину і в тій цілі згори ухвалено ще одно подимне від 10 грудня.

Остаточю порушено справу найбільшої конечности — себто загального походу. Уповажнено Яна Теодорика Потоцького, галицького підкоморія, до скликаня всеї шляхти універсалом. До ставлення зобовязані були всі, навіть неприступні в сих землях мали вислати відповідну збройну силу, так само духовні, державці королівщин, вдові і малолітні, під карою 1000 гривен. Звільнено лишень членів гродського суда та якогось п. Станьского, що вже був у глибокій старости.

Вибрано одночасно й ротників для сього загального походу: з Галицького повіта — Броніслава Грушецкого, з Теревовельського — Миколая Баворовского, з Коломийського — Павла Лодзінського, а для піхоти — Павла Шумлянського.

¹⁾ Додаток N. I.

Як би підкоморий хотів їхати на елекцію, то мав уповажнити до скликання походу одного зі згаданих ротників.

Вкінці пригадано войскам, аби резидували в замках і не покидали свого становища й обов'язку.

Загальний похід найскорше ухвалено на соймику в Галич і тут, після Львівської землі, найперше прийшло до його зложення. Вже 28 н. ст. серпня розіслав Ян Теодорик Нотоцький універсал, і взивав шляхту збиратись у похід проти внутрішнього ворога ¹⁾.

V.

З ходом часу показувалось загально, що ситуація не стає лекшою, противно, тящою. Кн. Заславський громадив воєводські війська під Глинянами, до нього прибувала поміч з інших земель, деякі йшли просто до Вишневецького, але все те показувалось недостаточне, тому то шляхта заходить ся коло збільшення своїх сил.

Найскорше взяло ся до того Белзька воєводство. Тут зложено соймик 12 н. ст. вересня за зазивним листом воєводи з дня 26 серпня ²⁾. Головно взяти на розвагу справу внутрішніх неспокоїв і мірковано над способами, щоб їх втихомирити. При тім шляхта зрозуміла, що збільшене військової сили не може вже бути таким самим способом, як передше, щоб кошти удержання звалити на селян, — се радше причинило ся-б до більшого розярень їх. Виходячи з того погляду, ухвалено зтягнути т. зв. ланове військо. Воно мало виставитись таким способом:

1) Кожний шляхтич, дідич або заставник, що є в дійснім посьданю дібр, також духовні та державці королівщин — мають виправити за кожних десять ланів (селянських) одного кінного вояка (райтара) з добрим конем, зі зброєю, трьома стрільбами і поживою.

2) Хто-б не мав десяти ланів, має поставити від шести одного козака.

3) Та шляхта, що в однім селі єсть їх кілька або кільканадцять, має спільно складати ся на райтара або козака.

4) Всякі арендарі, чи шляхта чи плебеї, що не мають дідинних дібр у тім воєводстві, одначе льокують значні суми грошей в аренди різних дібр, мають також причинити ся до оборони: від 20.000 зл. мають виставити райтара, від 10.000 козака, коли мають

¹⁾ N. XVI, ст. 63—4.

²⁾ N. XXI, ст. 72—78.

менші суми, то мусять складати ся по кількох на райтара або козака.

5) В нових осадах, де ще лани не скомпютовані, повинен дідич вислати одного райтара від 30 домів, до котрих належить ґрунти.

6) Хто не має ґрунтових селян, лише халупників, загородників без рілі, той має поставити від 30 хат одного гайдука, лише не Русина, з мушкетом і шаблею. До того зачисляють ся також Жиди.

На наставників для сього ланового війська вибрано: Александра Белзецкого, Станіслава Сарбвского, Адама Суходольского. Рівночасно також визначено суд для всяких військових надужить себто: Вацлава Кашовского, Йосифа Браніцкого, Самуеля Сокола, Станіслава Браніцкого, по одному з повітів — Белзького, Грабовецького, Буського та Городельського.

Попие для сього війська назначено на день 24 вересня під Белзом перед каптуровими судьями.

При тім постановлено значну кару на всіх тих, щоб не вдовольнили сій ухвалі, на таких мала наложитись грошова кара в такій висоті, кілько-б приходило за кожного вояка.

Таким способом виставлено будь-що-будь значну військову силу, не зражуючи собі селян, бо цілий кошт упав на саму шляхту. Такий крок шляхти не частий, він виступає лише в виїмкових випадках, тож треба його тут піднести з натиском. Ся обережність що до селян доходила до того, що шляхта не зважила ся наложити податку на попередю затягнені війська, хоч термін їх служби минав і треба було постаратись заплатити на другу четвертину. Не бачено ниньшого виходу, як лише просити тих ротників, щоб заждали з заплаатою до найблизшого соймика, тимчасом служили без плати¹⁾.

Перед катастрофою під Пилявцями відбув ся ще соймик в Судовій Вишній 14 н. ст. вересня²⁾. Тут передовеім ухвалено „для зверхнього і внутрішнього спокою“ взяти ся до останнього способу, себто до загального походу. Властива ся ухвала належала лише до Перемиської і Сяніцької землі, бо з Львівської посполите рушенє скликав вже перед тим кн. Заславский, що збирав війська під Глинянами³⁾. Шляхта Перемиської землі мала зібратись під Медикою, Сяніцька під Сяноком на 28 вересня. Тимчасом одначе розбито польське військо (23 вересня) і до формального походу не дійшло в Перемиській землі, лише одна часть перейшла до Вишнєвського,

¹⁾ Ст. 77.

²⁾ N. XXII, ст. 78—83.

³⁾ Материяли до історії Хмельниччини N. 2. (Записки Н. Т. ім. III. т. XV).

мусіла боронити Перемишля. В Сяніцькій землі шляхта ще зібралась, але аж пізніше.

Другою справою, трактованою на с'їм соймику була заплата для давнійше затягнених військ. Львівська земля вже була відослала кн. Заславському гроші на другу четвертину, тепер лише на дальший випадок ухвалила селянський податок двох подимних, розложених на два побори, що мав вибрати за два тижні Петро Ожга. При тім одначе спустошені лани мали бути свободні від податку (*saluis desertatis*). Перемиська земля розложила два подимні аж на чотири побори, також з увільненєм порожніх ланів. Вибрати їх мав Габріель Берецький, пер. зем. писар, за два тижні від того дня, себто 28 вересня. Велено також і Жидам платити податок від домів, ремесла, торгівлі й т. ин.

Окремо ще перемиська земля ухвалила затягнути дві хоругви козаків і для них визначила наставників: Андрія Сржедзїньського й Андрія Лося. Для одної хоругви призначено 3000 зл. самим ротникам по 1000. Збір сього війська мав бути в Старевичах коло Старого міста, в Мостисках і Валяві, звідки мало йти туди, куди накажуть каптурові суді. Початок служби рахував ся від 1 жовтня. До інструкції, для сього війська додано, що воно має в разі потреби помагати Сяніцькій землі, до чого ся посполу з'обовязала ся.

Сяніцька земля для себе ухвалила три побори видати 21 вересня до рук Самуеля Баля.

Вкінці з огляду на внутрішні неспокої ухвалено, щоб каптурові суди урядовали ві Львові, Перемишлі й Сяноці аж до самої коронації та судили всі справи про розрухи, бунти і рішучо переводили екзекуцію засудів.

VI.

Тимчасом всі воєнні сили, що були в готовости, посувались на схід, ще від 26 н. ст. серпня, якийсь час стояли коло Збаража і незабором 23 н. ст. вересня стрінулись всі регіментарські війська і полки Вишневецького з Хмельницьким під Пилявцями, недалеко галицької території на границі Волині й Поділя.

Тут наступив рішучий зворот у козацько-польській війні. Польське військо розбито на прах, останки його згортав у Львові Вишневецький і Заславский. Великий острах пав на Поляків у Галичині, шляхта утікала в Польщу, иньша замикала ся в замках для оборони, за ними йшли польські міщане і Жиди. Львів приготу-

еться горячковим способом до оборони, складає великі жертви в руки вождів. Хмельницький посуваєть ся зі всіма своїми силами далі на захід, Вишневецький, вибраний тимчасом головним керманом, не має відваги стати проти переважних козацько-татарських сил і уступає зі Львова під Замок. Таким способом Галичина, з виїмкою Перемишля й Сянока, була віддана цілком на ласку й неласку щасливого побідника. І закінчило відразу в цілм краю: з приходом козацтва повставали руські міщане й селяне, кидалися на замки, двори, костели і помагали козакам ширити спустошення.

Хоч Хмельницький полишив Львів, не хотючи його здобувати, і перейшов до Замостя, то коли звідти повертав на Україну, порозсилав поодинокі козацькі громади по цілій Галицькій Русі, що мали добувати менші міста. Їх поява будила навіть в найдалших кутах симпатію руської людности, що бачила в козаках своїх прихильників та оборонців та всякими способами старала ся знищити дотеперішнє польське панованє.

На жаль одначе, разом з козацькими відділами розбрили ся по Галичині також татарські загони і вони то справили, що не лише шляхотські двори були зруйновані і їх добра спустошені, але також багато сел було страшно знищених. Ми тут не будемо подавати докладного образу тодішніх подій в Галичині до половини грудня, ані теж того стану, що полишив ся по тім, лише відошлено читачів до нашої спеціальної про те розвідки¹⁾. Скажемо лише коротко, що ся хвилина — то образ компетної анархії, а наслідки її — се велика економічна руїна Галицької Русі.

За цілий той час соймикове житє мовчало цілком, лише в одинокій недіткненій катастрофою землі, в Сяніччині, бачимо його неперерване.

Коли вже Хмельницький був у Галичині, напав на польський уряд оправданий страх, що він може посунутись ще далі поза Сян і Вислу. Тому то горячково організують ся в західних сторонах війська. Складанє соймиків була річ доволі тяжка, тож прімає силою своєї влади видав універсали, що установляв загальний похід шляхти.

До Сяніцької землі вийшов такий зазивний лист 14 н. ст. жовтня²⁾. „Підчас наглої хуртовини — говорить ся в нїм — в річи по-

¹⁾ Народні руси в Галицькій Русі 1648 р. в XXIII і XXIV т. Записок Наук. Товар. ім. Шевченка, також окремою відбитого.

²⁾ N. XXVI, ст. 92—3.

сполитій, хочаби забезпечити Сяніцьку землю від великої небезпечности, особливо від бунтів поспільства і людей грецької віри, що находять костели, доми, двори й добра шляхотескі, щоб Підгірський і Сяніцький край до згуби не прийшов, — посилаю до п. Францішка Миїшка, сандецького каштеляна, сей універсал, що має бути такої самої ваги, як ухвала тамошньої землі щоб він розіслав універсали, аби вся шляхта Сяніцького повіта горнула ся до нього в формі посполитого рушення до Сянока і там усім небезпечностям ставила чоло¹⁾...

Сей універсал не був дуже потрібний, бо, як знаємо, до загального походу з'обовязала ся шляхта ще на соймику в Судовій Вишні 14 н. ст. вересня. Дійсно сяніцький каштелян, Андрій Богуський, скликав шляхту на 20 н. ст. жовтня до Сянока, куди прибув і сандецький каштелян¹⁾. При тій нагоді ухвалено соймиковим способом деякі справи. З огляду на те, що ухвалений в Вишні податок із трьох поборів на заплату другої четвертини для війська під проводом Побідзіньського не був достаточний, ухвалено ще два побори вибрати зі всіх королівських, духовних і земських дібр. Вибрати їх мав Мельхіор Гротковський до двох тижнів. Друга справа дотикала справи верховодства над військом. Перше загальним полковником над всіма трьома землями був кн. Заславський, тепер тут полковництво поручено сендомірському чесникови, Сьвятославу Казановському.

VII.

Буря, що перейшла Галичину була сильна, але не довга, мало що понад два місяці, тож властивої перерви в життю соймиків не було. Тимчасом відбув ся елекційний сойм, вибрано Яна Казимира і вже в грудні могли складатись навіть у Галичині соймики, що мали вибрати послів на коронацію, назначену на лютий 1649 р. до Кракова.

Найскорше зложено соймик в Перемишлі²⁾. Туди з'їхала ся 15 н. ст. грудня шляхта Львівської, Перемиської та Сяніцької землі тому, що перехід до Судової Вишні не був цілком безпечний, ще поодинокі козацькі громади переходили край, не кажучи вже про селянські рухи, що в самій Судовій Вишні міщане йшли слідом вивших Русинів і вкупі з околичними селянами нищили пан-

¹⁾ N. XXVII, ст. 94—5.

²⁾ N. XXXIV, ст. 129—141.

ські двори. При тім зайшло якесь непорозумінє помежи шляхтою, мабуть якась частина не хотіли туди приходити на соймик і зложила його собі окремо бо зараз перший пункт інструкції послам такий: „Наперед повинні пи. послы домовити ся того, аби на потім ніхто не зважував ся ставати на перешкодї свободї воеводств і земель якими небуť видуманими способами, приватними нарадами й вибором послів без воеводи й аби ніхто з тих, хто-б на коронаційнім соймі присвоїв собі посольську достойність, у палаті місць нашого воеводства не займав...“

Послів вибрано таким способом: з Львівської землі — Адама Дзержка, сян. підчасого, і Мартина Мадаліньского, з Перемиської — Францішка Дубравского, пер. підкоморія, і Кароля Корніякта, з Сяницької — Стефана Баля, перем. хорунжого, й Андрія Стана, львів. підчасого.

Для них долучено велику інструкцію подібну до тої, що дано 25 червня. Як побачимо низше, ся інструкція властиво нічим не відрізняла ся від попередньої, ті самі погляди, ті самі змагання, та сама політична короткозорість, усе тепер тим більше, що вийшло по таким нещастю, серед значної руїни краю. Зрештою пригляньмо ся поодиноким важнішим бажанням сієї частини шляхти:

Насамперед мають послы постаратись, щоб річ посполита здобула ся на якісь способи для забезпеченя спокою, одначе до того не повинна визначати великого наємного війська (*non excedendo modum in numero*). Також треба послати послів до Порти, щоб та здержала Татар і не дозволила їм чинити на дальше подібної шкоди ¹⁾. Як би припала потреба посполитого рушення, можуть на се послы пристати ²⁾.

Отсе й головне, що потовила шляхта до того, щоб подібне нещастє більше не повторило ся, значить ся не навчила ся ні крихітки, що до направи положіяня треба якохось радикальїйших перемін в дотеперїшніх порядках. А застереженє її, щоб число війська не було за велике, може викликати хиба усьміх, що шляхта така боязлива, щоб новий король, бороня Боже, не опер ся на ньому і не завів яких абсолютних забаганок. Сей острах показуєть ся ще з одного пункту, де мова, щоб послы вивідали ся, хто послав тепер комісарів до Запорозжїв, щоб також постарали ся, аби всякі трактати з козаками переводжено на посольськїм соймовім зборі ³⁾.

¹⁾ Ст. 131.

²⁾ Ст. 132.

³⁾ Ст. 133.

Видно, що мусіли ходити слухи про якесь тайне порозумінє межі Яном Казимиром і Хмельницьким, тим більше, що сей наставляв на його вибір і зараз послухав ся його листа з зазивом відступити на Україну та чекати приходу комісарів.

З иньших пунктів інструкції визначають ся ось які:

Шестинедільний сойм має бути скоро зложений. На нїм має трактуватись єї справи, що пропущено на елекції. Тут також належить взяти на дневний порядок справу пилявецької катастрофи, треба дізнатись, хто був причиною такої соромної „розсипки“ війська. На тих, що завинили, треба звернути всю остроту воєнного права. На тому самому соймі повинно-б застановити ся над увільненем гетьманів із неволї, подібно призначити одно вакантне добро на викуп иньшої шляхти з неволї.

Ціле Руське воеводство має бути увільнене від стацій і зимованя війська з причини великого знищення.

Від давного часу завів ся той звичай, що Перемиська й Сяніцька земля мали свої соймики разом, останніми часами конституції назначували сяніцький соймик окремо. Тепер шляхта заявила ся проти того дроблення (*dismembratio*) земель ¹⁾.

Інтересний один пункт, що до задворних королівських судів. Тут сказано, що шляхта має в тому велику кривду, що мусить у процесах удавати ся за двором, що в ріжних місцях перебуває. Посли мають постаратись о закон, щоб до задворного суда належали лише справи граничні про королівщини, всякі иньші, навіть затвердженє (*cognitio*) привілеїв щоб передано коронному трибуналові ²⁾. Як бачимо, змаганє до обмеження королівської інгеренції навіть у судових справах, збільшаєть ся чим раз більше, так щоб лише тїнь влади полишила ся при нїм.

Останні випадки переконали шляхту, як то зле, що земля не має ніякого запасного гроша в скарбі, проте тепер підносить потребу повітового публичного скарбу (*erarium publicum*) і в його дохід мають завести ся менниці ³⁾.

Недавнє нещастє подікувало також два иньші пункти інструкції, де домагаєть ся рахунків тої квати, що призначено ще на коронації Владислава на воєнні прилади, котрі то гроші не знати куди поділи ся, — також щоб старости не покидали своїх замків і суди також щоб стало перебували на замках ⁴⁾.

¹⁾ Ст. 133—4.

²⁾ Ст. 134.

³⁾ Ст. 134.

⁴⁾ Ст. 135.

Повторено може вже сотний раз, аби заборонено Жидам арендовати мита, жуни і земські добра ¹⁾).

Інтересний один пункт, що кидає світло на католицьке духовенство. Завелось від якогось часу, що воно вимушувало на хорих людях перед смертю записи на костели, з чого найбільшу мала шкоду родина покійника. Поручаєть ся послам, аби такі тестаменти узнано неважними і на будуще щоб їх не мусіли потверджувати духовні уряди ²⁾).

Межи иньшим подибуємо просьбу за Сяніцькою землею, щоб вона, дуже збідніла, не мусіла удержувати 15⁰ коней для оборони, як се перед тим ухвалено, щоб не складала двох подимних, бо піддані дуже збідніли, і щоб також звільнено її від переходу військ.

Окрім тих пунктів уміщено ще й багато иньших, найбільше таких, що вже були поручені на соймику 25 червня.

Був на соймках звичай, що підношено чнісь заслуги і поручувано королеви до нагороди. При тім згадано про великі заслуги кн. Вишневецького, Андрія Боґуского, сян. каштеляна, Адама Станіславского, гал. каштеляна, кн. Заславекого, Кароля Корнякта, що оборонив Перемисьль, і кількох менше важних, заслужених людей, кляшторів і міст ³⁾).

Невдовзі опісля був соймик у Белзі (22 груд.) для вибору послів на коронацію ⁴⁾). Послано: Станіслава Сарбівського, грабовецького старосту, Яна Лиховского, белз. підетольника, Томаша Янковского, зем. белз. писаря, і Александра Коморовского, городельського войского. Ім додано інструкцію і на першім місці поручаєть ся обдуманє, як збільшити кварцяне військо, „хоч би й подвійну кварту треба на се вложити“. Як бачимо, се проєкт відмінний від судово-вишенського, де зазначено потребу наємного війська, лише не за великого, тут дозволяєть ся як найбільше кварцяного війська, лише натурально з доходів королівських дібр.

„Що до наших старинних прав не поручаємо нічого нового пи. послам, тому вони мають старати ся, аби ми при старих правах і свободах полишили ся, а нічого нового нам не приносити“ — говорить дальший пункт інструкції, вічний і той самий у подібних випадках. Хиба тим замітний, що зближаєть ся до інструкції галицького соймика з 17 червня і противить ся де-що інструкції су-

¹⁾ Ст. 136.

²⁾ Ст. 136—7.

³⁾ Ст. 138—41.

⁴⁾ N. XXXVI. Документ де-що знищений.

дово-вишенського, де сказано, що послі мають старатись про збільшенє свободи.

Один пункт інструкції дотикає справи запорожського війська, а се поручає послам „осторожність, аби воно числом не переходило давнього звичаю і щоб було під управою річи посполитої“¹⁾).

До короля звернено бажанє, аби він роздавав ваканції лише блатородній шляхті (*bene natis militibus*) і не брав за те ніяких „упоминків“²⁾). Як бачимо, так само як на соймниках у Судовій Вишні.

Під адресою короля постановлено також домагання, аби не лучено в одній особі уряду гетьманства і канцлерства³⁾.

Для переведеня скорої справедливости над бунтівниками — підданими домагаєть ся шляхта, аби такі справи судили ся в іроді, без апеляції.

Зрештою подибуємо в інструкції кілька справ вже знаних, як про направу крайних замків старостами, направу доходів з менниці й т. ин.

Зі справ самого белзького воеводства порушено бажанє лїпшого укріпленя белзького замка, щоб також шляхті вільно було при ньому добудовувати комори для власної оборони⁴⁾ Поручено ласці річи посполитої коронного стражника Самуеля Лаща, як чоловіка вельми заслуженого. Подібно вложено просьбу за белзьким жіночим кляштором Домініканок, аби знищений на передмістю міг бути перенесений до міста та щоб дозволено йому вільного вруб в мостівські і белзькі ліси. За подібним врубом просить ся також для белзьких Домініканів. Для тамошних міщан, що *unita virtute z enotliwą Rusią* відперли сїм козацьких приступів, домагаєть ся шляхта також того вруб, звільненя від етаций і податкової свободи нз якийсь час. Податкова свобода належить ся теж сокальським міщанам⁵⁾.

Елекційний соймник Галицької землі був 4 н. ст. січня 1649, бо перед тим годі було зїхатись задля неспокоїв від селян. На нещастє одначе не маємо повного тексту ухвали й інструкції сього соймника, лише кінець, що в нїм шляхта просить через послів податкової свободи для Залукви і прилежних сел, що дуже знищені. Для Коломиї прошено дозволу побирати кілька лїт „штукове“ від худоби на обварованє міста. За заслуги родини Лодзіньских виска-

¹⁾ Ст. 144.

²⁾ Ст. 143.

³⁾ Ст. 144.

⁴⁾ Ст. 145.

⁵⁾ Ст. 146 7.

зано бажанє, щоб Павлови Лодзїнському дозволено „мостове“ і „гребельне“ на гостинці в Чашинї (Сянїч.), що йде на Угорщину ¹⁾. Хоч лише тільки переходилося з родїщиної ухвали, то все таки можна сказати, що в загальїм домагання шляхти не були дуже инакші від обговорених вже.

Взявши усе разом можемо такий висказати осуд: галицько-руська шляхта на навчила ся нічого великим нещастєм. Ті самі ідеї, ті самі політичні й суспільні погляди, та сама дбальість про станові інтереси те саме відхрещуванє від всього нового, небачність потреби конечних реформ, чи страх перед ними — усе те таке саме, як у першій половинї 1648 р. Тверезий сучасний чоловік, Самуїл Кушевич, висказував нераз своє невдоволенє з того незрозумїня випадків, яке бачив серед шляхти перед головною катастрофою. Недбальість її про міста дїкувала йому гіркі слова: „Побачать вороги міст (шляхта), як то їх треба обороняти!“ „*Plam olim haec post fata nostra meminisse iuvabit!*“ Ті що на соймиках так за нами горячо вступаютъ ся, нехай прийдуть і нас ратують!“ Вжеж таки мабуть наїлїйше приложив до них Кушевич слова Кохановекоро: „*Nową przypowieść Polak sobie kupi, że u przed szkodą u po szkodzie głupi . . .*“ ²⁾

Так говорив міщанин, а в серцю руського селянина збирала чим раз більша ненависть. . .

Чи лише в Галичинї була така шляхта? Яка вона в тих стонах, що ще більшого зазнали нещастя, на Поділю, Волини й України? На се можна сказати, що була така сама. І тамошня шляхта не знала иньших способів для втихомирення селян, як зятягати війсьсько, ухвалювати податок від селян і при тім навіть не приймати присяги на пусті лани, остаточно складала загальний похід і більш нічого. В інструкціях послам малювала страшний образ свого положіння і молила лише річ посполиту оружної помочи ³⁾. Там земля усувалась з під ніг, меч тягом висїв над їх головами, а шляхта дорогою уступок не хотїла ніяк пійти, тож і не дуже дивуватись галицько-руській шляхті, що також не розумїла ваги стану і потреби його направи.

VIII.

Як шляхта поручала своїм послам, аби нічого нового не приносили, так воно було дійсно: коронаційна конституція з 1649 р.

¹⁾ N. XXXIX, ст. 150—1.

²⁾ N. XVIII.

³⁾ Архивъ Юго-западной Россіи, ч. II, т. I. NN. XXIX, XXX, XXXI.

не має в собі нічого незвичайного, нового. Принесли лише послы на реляційні соймки справу податку. Сойм призначив на заплату війська два подимні, тож соймикова шляхта мусіла згодити ся на се. Коло сеї головної справи обертали ся реляційні соймки з марта 1649 р.

Найскорше був соймик в Судовій Вишні 3 н. ст. марта ¹⁾. Шляхта Львівської та Перемиської землі прийняла податок, лише з застереженням, що опущені лани будуть свободні (*saluis desertatis*), також і веї міста по сей бік Сяна, окрім Добромиля, Роботич і Бірчі. Початок поборів мав бути від 20 марта по конституції з р. 1628 і 1629. Що до Сяницької землі то для її бідноти відсунено податок до 10 мая, також з увільненням відирисяжених ланів.

До вибираня сього податку призначено: з Львівської — Андрія Лося, з Перемиської — Юрія Гроховеского, самбірського войскового, з Сяницької — Мельхіора Гротковеского й Андрія Побідзінського. Вони мали для себе брати від одного сільського побору 3 гр., з менших міст 16 гр., з більших по 2 зл. і 15 гр.

Окрім податку двох подимних ухвалено продовжити давнє чопове, що кінчалось 12 липня 1649, на дальші два роки. До адміністрования призначено: Стефана Нараєвского, под. стольника (Льв.), Каспра Вояковеского, перем. підстольника (Пер.) і згаданого вже Мельхіора Гротковеского (Сян.).

Вкінці пригадано давнішим поборцям, аби на найблизшій соймику поздавали вже раз рахунки зі свого урядованя, також і та шляхта, що не зібрала від своїх селян останнього податку, мала до двох неділь поспішити ся.

Так обмірковано податкову справу і тепер прийшла на чергу справа власної оборони від евентуального нападу козаків і селянських бунтів. Задля ухваленого тепер податку затягати земські війська не було можна, тому лише поручено каштелянам евентуально ниньшим старшим урядникам в разі наглої потреби екликати шляхту до загального походу. Лише Сяницька земля, „небезпечна від розбоїв“ ухвалила затягнути що 50 піхотних вояків коштом давніших податкових рестанцій. При тім ухвалено також, аби ті піддані Сяницької землі, що відпали від староства, таки були примушені до направи сяницького замка.

З давніших рестанцій мав також виплатити перемиський поборця 4000 зл. довгу перемиському суді, Янови Фредрі, що взято від нього минулого року за військо, окрім того мав дати надгородою

¹⁾ N. LXIII, ст. 190—5.

(in vim gratitudinis) Пйотровському 50 зл. Станіславу Лясковському, Войцеху Лосю на викуп з неволі 100 зл.¹⁾ Надгороду для иньших відложено на пізнійше.

Невдовзі (8 н. ст. марта) був соймик у Белзі²⁾. Тут про податки цілком не говорено, зазначено лише загально цілковиту згоду з соймовою конституцією. Для власної охорони, давним звичаєм сього воєводства, вибрано чотирьох комісарів: Януша Прусеїновського Александра Белзецького, Станіслава Сарбевського і Томаша Янковського, що мали в разі небезпечности скликати соймик.

Другою справою обговорюваною тут був суд над селянами — бунтівниками: постановлено, подібно як 22 грудня м. р., що усе те має судити ся в градах без відклику. Соймова конституція про се нічого не згадує.

В Галичи зложено соймик аж 14 н. ст. марта. Тут податкова справа пійшла цілком иншою дорогою, як в иньших землях Руського воєводства.

На соймі ухвалено податок двох подимних на загальну оборону річи посполитої й иньші землі згодили ся на те, для себе призначаючи загальний похід або відкладаючи близші міркування на окремі соймики. В Галичи відмовлено сього видання податку на загальні цілі і призначено виключно на потребу власної землі³⁾. Відмінність посунено ще дальше, підтягнуто до податку всі лани без виїмки, чи вони були зайняті, чи пусті, не дозволяючи відприсяги (abiuratio).

Таке поступованє можна-б назвати актом шімети на селянах за їх бунтівницьість, думано податковим тягаром придавити їх. Воно вийшло по думці соймика, але лише завдяки дальшій політичній ситуації. Пізнійше та сама шляхта упімнеть ся за звільненєм спустошєлих околиць від податку, коли побачить, що нового бунту нема вже що страхатись.

За ті гроші з двох подимних ухвалено зятягнути військо з 800 козаків і 100 піхоти — значить ся, далеко більше, як у літі 1648 р. У військові ряди поручено знова брати лише шляхту і то Поляків, а не допускати Русинів⁴⁾. Полковником вибрано Станіслава Потоцького, а ротмістрами: Яна Потоцького, брацл. воєводу, Александра Бидловського, Лукаша Вроблєвського, Мацея Раковского, Станіслава

¹⁾ Ст. 195.

²⁾ N. LXVI, ст. 197—9.

³⁾ N. LXXII, ст. 208.

⁴⁾ Ст. 205.

Новоселецького, Каспра Островського і Александра Грушецького; для піхоти назначити наставника поручено полковникови.

Від стацій увільнено лише держави гетьмана Миколая Потоцького за його труди й неволю, державу Людвика Вижїи, Гринівці, Королівшину, Братківці і Назавизів, що при облозі Півня були дуже спустошені, вкінці увільнено державу Ржечковського, що повернув власне з неволі, понавши туди під Жовтими Водами ¹⁾).

Надужити судити мало двох вибраних комісарів: Броніслав Грушецький, гал. чесник, і Томаш Скоповський.

Сю переміну ціли податкових грошей і значну скількість війська треба пояснити острахом перед новими бунтами. Про се свідчить один пункт ухвали: „Обов'язуємо п. регіментаря нашого, як би від котрого небуть боку приходила небезпечність для нашої землі, або який починав ся значний бунт, тим більше замок або місто (борони Боже) попало в облогу, аби зараз оповістив пп. горожан і послав туди потрібне число людей, а як би того було за мало, має пійти на місце бунту з цілим полком і там зробити головне місце війни ²⁾“.

На удержанє сього війська ухвалено чотири подимні і розділено на дві частини — одну треба було видати тиждень по Великодню, одну по Зелених св'ятах (11 квітня і 30 мая) Се був податок дуже високий, тим більший, що не дозволено ніяких увільнень: один селянин з лану платив 60 гр. себто 2 зл.

До подимного додано ще чопове. Воно було ухвалене на цілій минулий рік, одначе бунти не дали його збирати. Тепер постановлено стягнути залежності лише з тих, що бунтували ся, ті що були спокійні й обороняли ся, мали бути спокійні ³⁾). Се зрештою зрозуміло, що в одних напівки в осени 1648 р. відходили в значній мірі, в інших мало, або цілком ні.

До збираня сих податків вибрано Станіслава Гловінського — до першого разу, до другого — Станіслава Панеского. При тім поручено Павлови Лодзінському і Станіславови Панескому провирити рахунки Гловінського з адміністрації попередніх податків. Давнійший адміністратор чопового, Юрій Мрозівський, задержав був при собі ще 2000 зл.; їх тепер даровано йому задля його заслуг.

Що до доходження кривд від бунтівників обіцяла собі шляхта обопільну поміч і справедливість.

¹⁾ Ст. 207.

²⁾ Ст. 207.

³⁾ Ст. 209.

Вкінці визначено комісію з Юрія Мрозовіцького і Войцеха Бєневського до перегляду судових книг, значно знищених, і до поставлення відповідного проєкта на найближшій соймику ¹⁾).

Як бачимо, Галицька земля подумала в головній мірі про свою власну безпечність, не забувала про се теж і шляхта на соймику в Судовій Вишні, ухваливши наперед есентуальний загальний похід. Цілком про се лише не міркувала шляхта на белзькім соймику, тож і вневдовзі, коли на Україні проявились знова козацькі рухи, вийшла потреба зложеня там нового соймика. Вибрані на попереднім зборі комісарі закликали універсалом з дня 29 мая шляхту до Белза на 11 н. ст. червня. Головну причину подано сю, що „дикє хлопство ще не привикло до ярма і досі осьміляєть ся виступати з берегів“ ²⁾).

В тій цілі ухвалено зтягнути 300 козаків, під проводом Януша Прусєйовського, Миколая Лаща та Йосифа Браніцького. На кожного коня призначено плати по 40 зл., а на поживу (кухонного) першому 5000 зл. двом иньшим по 2000 зл. — що усе разом доходило до 19.000 зл. Служба мала бути дві четвертини за таку саму плату і починати ся мала за два тижні ³⁾).

На удержанє сього війська ухвалено три подимні без увільнення від пустих ланів, що мав збирати Владислав Сєстрєжєвітовський, безл. граничний коморник. При тім великій тягар кишено на руське духовенство, ухвалено, що кождий під має платити по 6 зл.

Друга справа обговорювана тут доторкала ся обварованя Белза. На сї кошти ухвалено ще один податок — по одному злотому з лана. Вибрати їх мав Самуель Поляновський до двох тижнів. При замку велено добудувати комори для шляхти, як того домагано ся в інструкції на коронацію. Для сього скріплення замка примушено також белзьких міщан, вони і міські села повинні були давати підводи.

Помежи видатки пораховано зворот позичок взятих в осени від Адама Коморовського і Юрія Возучиньського на загальні потреби, також 600 зл. для кляштору Домініканок на будову костела. За заслуги даровано Прусєйовському давнї ретента з чонового в сумі 10.000 зл. увільнено також белзьких і сокальських міщан за залеглий податок мунулого року трьох подимних ⁴⁾).

*

*

*

¹⁾ Ст. 210.

²⁾ N. CXLV, ст. 298—9.

³⁾ N. CLIV, ст. 312—3.

⁴⁾ Ст. 316—17.

Так приготувала ся галицько-руська шляхта до нового козацького походу та есентуального селянського бунту. Ся остроржність була доволі непотрібна, хоч з перших подій можна було дуже сумно пророкувати. Кн. Вишневецький заатакував на власну руку Хмельницького і прийшло до звісної збараської облоги. Тимчасом Ян Казимир скликав універсалом загальний похід усеї польської шляхти і так прийшло до звісної зборівської умови, що завдяки Татарам спровадила значний зворот у польсько-українських відносинах.

Стефан Моманівський.

I.

Ухвала соймику в Белзі 15 н. ст. червня 1648.

My dignitarze, urzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Belzkiego, przychylaiąc się do vniwersalu iasnie wielmoznego imci pana woiewody belzkiego y ich mciow panow commisarzow decima quinta ianuarii anno millesimo sexcentmo quadrmo septimo uchwałą woiewodztwa naszego, seymem approbowaną, obranych na to, aby nam imminetia pericula reipub. do wiadomosci podawali, ziechalizmy się do Belza pro die decima quinta iunii anno millemo sexcentmo quadrmo octauo na miejsce publicznym consultaciom do całosci rzeczyptej należącym zwyczajnie, a mając od ich mciow dobrze wiadome wszystkie in visceribus patriae szerzące się niebezpieczeństwa, które za rebellią Kozaków Zaporowskich per coniunctionem armorum z Ordą tak dalece gorę biorą, ze zniosszy wprzod wszystko kwarciane rzeczyptej woysko, za całosc oyczyzny zastawiające się, spolnie z ich mciami pany hetmany, Ukrainę, Podole y insze pograniczne woiewodztwa ogniem y mieczem pustoszą y co dzien clades cladibus, incendia incendiis accumulant, — zaczym my obywatele woiewodztwa tego obuindo imminenti oyczyźnie periculo y chcąc zabiezec temu, aby to wyuzdale na wszystko zle y krew chrzescianską swawolenstwo od dalszey deuastacyey rzeczyptej wstręt wzięło, a integritas patriae aby ad pristinum przywrocona była statum, za zgodą spolną vchwalilizmy żołnierza powiatowego koni- czterysta z woiewodztwa swego, to iest: vsarza koni sto, kozakow koni

trzysta. Do ktorego tych regimentarzow vprosilizmy: do vsarskiej chorągwie wielmoznego imci pana Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego belzkiego, ktorego y pułkownikiem postanawiamy nad chorągwiemi powiatow naszych; do kozackich imci pana Iana Lychowskiego, podstolego belzkiego, imci pana Stephana Komorowskiego y imci pana Iacka Wozuczynskiego. Ktorych uprosilizmy, aby quam celeriter in tam praegnante reipub. necessitate z wrodzony przeciwko oyczyźnie miłości zaciągneli ludzi rycerskich takich do dania wstrętu nieprzyjaciolom, ktorzy by vmieli in omni patriae euentu dignitatem wojewodztwa tego tueri.

Zold vsarsky vchwalilizmy consensu vnanimi, vznawszy orbatam w żołnierzu patriam: vsarzowi na kon po złotych osmdziesiąt, kozakom po złotych szesdziesiąt. Kuchenne na kazdą cwierc, poko potrzeba y czasz oyczyzny wyciągac będą. Imci panu pułkownikowi na chorągiew vsarską cztery tysiące złotych, kazdemu zas z osobną z ich mciow panow rothmistrzow kozackich chorągwi na kazdą cwierc, poko będą w służbie, po złotych dwa tysiąca.

Sciagnienie tymze chorągwiom y stanowiska naznaczamy w dobrach generaliter wszystkich rzeczyptej wojewodztwa naszego Belzkiego. Spuszczamy to na moderamen samych ich mciow rothmistrzow, aby miedzy sobą słuszną vczynili distrybucyą (wyiąwszy Belz, metropolim powiatow naszych, w ktorym się sądy kapturowe odprawowac będą). A tych stanowisk ma bydz osobny registr z podpisem ręki pana marszałka naszego, gdzie ktora chorągiew sciagnienie swoje miec będzie. Ktorzy ich mosc panowie rotmistrze, poniewaz submittuią się pro die prima iulii spełna miec kompanie pod chorągwiemi swymi y gotowoszcz swoię na vsługę rzeczyptej ofiaruią, tedy za spolną zgodą od tegoz czasu służbę ich mciom przypowiadamy.

Lec ysz za ustawiecznymi rzeczyptej expensami exhaustum to wojewodztwo ma aerarium, a nagła przypadła oyczyzny zaciągania woyska potrzeba, przeto nullo contradicente pozwo-

lilizmy, aby troie podymnego tak z dobr rzeczyptej, iako tesz duchownych y slacheckich ex nunc było wydane, aby wszystkie pieniądze tego dwoyga podymnego y pogłownego zydzowskiego, ktoregozmy autoritate laudi praesentis trzy tysiące złotych na tę pierwszą cwiere przy podymnym od tychze zydw uchwalili, przed seymikiem, od imci xiędza arcybiskupa gnieznińskiego pro vigesima quinta iunii złożonym, oddane byli wczesnie do rąk imci pana Stanisława Szczawinskiego, woyskiego lubaczowskiego, ktoregozmy poborcą do tych podatkow wybierania uprosili, y iusz ex nunc w kole praesentis conuentus według prawa pospolitego przysięgę wykonał, to iednak spolnie cauemus, aby pomieniony imc pan poborca swoim się solarium zwyczajnym kontentował, ktorego mu, iako y pierwszym, pozwalamy po groszu od złotego, a od kwitow nad groszy trzy wiecey nie ma dac. To zas podymne powinien bendzie wybierac secundum constitutionem anni 1629, tymze sposobem, iako y przesli panowie exactorowie, to iest pan Rudnicki y pan Hvbysz. To się rozumie o popach y o sosach, aby były wybierane według laudum roku przeszłego.

A te pieniądze iego mosc pan poborca wybrawszy ex contributione publica powinien bendzie ich mosciom panom rothmistrzom do rąk oddac, to iest: wielmozhnemu imci panu podkomorzemu na zapłatę iedney cwierci chorągwi złotych osm tysięcy, kuchennego na tész cwiere cztery tysiące, ich mciom panom rothmistrzom kozackim, to iest imci panu podstolemu belzkiemu, imci panu Stephanowi Komorowskiemu, imci panu Iackowi Wozuczynskiemu, na chorągwie szesc tysięcy złotych kazdemu z ich mciow, takze kuchennego na teraznieyszą cwiere po dwa tysiąca złotych saluis quietationibus od tychze ich mciow panow rothmistrzow, za których okazaniem iego mosc pan poborca y za dostateczną we wszystkim satisfakcyą powinien bendzie generalny kwit od nas otrzymac. A cokolwiek się residuitatis przy imci ostanie ex contributione teraznieyszych troyga podymnych y pogłownego zydzowskiego, tedy to wszystko powinien bendzie do depo-

zytu iudicii terrestris belzensis oddac salua quietatione od ich mciow.

A isz y na drugą cwiere propter securitatem reipub. przypowiedziana służba ich mciom panom rothmistrzom, zaczym obmyslywaiąc zapłatę zaras ich mciom, tak summę kładziemy. Naprzod restantem od tych terazniejszych podatkow namowionych summam, iakakolwiek się naydzie przy sądzie ziemskim po oddaniu residuitatis pana poborcy. Potym u imci pana podstolego belzkiego z przeszlego laudum uchwalonego czopowego, iaka summa patebit ex liquidatione et calculo. A nadto summę od imci pana Woyciecha Hvbysza, skarbnika belzkiego, poborcę przeszlego, przychodzącą, ktorey iesliby dobrowolnie do sequestru sądu ziemskiego belzkiego oddac nie chciał, ktorym to praesenti committitur laudo, tedy do sądu kapturowego przez instigatora tegosz sądu pociągniony bydz ma et processu fisci sądzony. Do ktorego to sądu nie tylko ta sprawa, ale wszystkie causy fisci cum retentionibus terazniejszych podatkow, na tym seymiku uchwalonych, ad instantiam takze instigatoris et eius dalatoris pana poborcy nalezec maia, ktore sammario processu fisci sądzie się bendą. Na tesz drugą cwiere do zapłaty nalezec bendą trzy tysiące złotych, drugie od zydw z dobr wszystkich woiewodztwa belzkiego, tak rzeczywtey iako duchownych y slacheckich, ktore praesenti laudo constituuntur nemine contradicente. A te pieniądze zydzi przez ręce pana poborce naszego wydac bendą powinni na s. Michał sub poenis legum contra retentores podatkow vchwalonych. Z ktorych z starszymi y doktorami p. poborca forum w sądach kapturowych miec bendzie.

Na tymze zgromadzeniu naszym imc pan Stephan Niszczycky chorąży wdztwa naszego, ex zelo amoris in patriam, widząc oyczyznę tak periculis obiectam, idąc torem przodkow swoich, deklarował się stawic sto koni po kozacku przy ludziach wdztwa naszego. Zaczym tesz chorągwi iego mci stanowisko do sciągnięcia naznaczamy iako y naszym powiatowym chorągwiom.

Ale isz ieszcze ad securitatem publicam nie tylko praesidium, ktoremu (sic) kazdemu następującemu zwykło wstręt czynie nieprzyiacielowi, potrzebne, ale y prawo popolite, zwłaszcza pod ten czas, kiedy oraz z niaśnieyszym krolewem meią panem naszym smiere wszystkie krolestwa tego prawa w iednym pieczętuie grobie, a rozne w wojewodztwach gornych znayduią się kupy swawolne, ktore widząc orbatam rempublicam rege, chcą bydz swawolnie sine lege y domy slacheckie naiezdzaią, contra omnem stanu slacheckiego dignitatem sobie per fas et nefas postępuią. Tedy zawczasu ich mose panowie obywatele wojewodztwa tego principiis obstando, aby in ea calamitate oyczyny mnieysze były wczesnie uleczone vulnera. Przychylając się do prawa popolitego, et vsu et priuilegiis wszystkich krolow panow naszych utwierdzonego, exemplo idąc wdztwa Ruskiego, ktore sobie ad similes casus wczesnie sąd kapturowy obrało, vchwalilizmy w woiedztwie naszym w Belzie tesz iudicia, aby onych authoritas wszystkie contra ius et legem exorbitancye karała. A do sądenia spraw huic iudicio należących s poy[s]rzodku siebie deputowalizmy ich mciow: Naprzod y integrum iudicium terrestre belzense, to iest imci pana Adama z Komorowa Komorowskiego, sędziego, imci pana Andrzeia z Romanowa Romanowskiego, podsędk, imci pana Thomasza z Karukowa Iankowskiego, pisarza ziemskiego belskich, wielmoznego imci pana Alexandra Stanisława z Belzca Belzeckiego, starostę belskiego, imci pana Ierzego Wozuczynskiego, łowczego belskiego, imci pana Samuela Sokoła, pisarza ziemskiego buskiego, imci pana Gabriela z Zulina Zulinskiego, woyskiego buskiego, imci pana Iana Karola Kochowskiego, starostę dobrzynskiego, imci pana Iana z Goraia Gorayskiego, imci pana Marcina Mierza z Brzezic Brzezickiego, imci pana Andrzeia z Lipska Lipskiego, — ktorzy ichmose sądy swoje a data seymiku teraznieyszego za niedziel trzy, to jest feria secunda post festum visitationis Beatmae Mariae Virginis (6/VII) zacząć maią et ab inchoatione zupełne dwa tygodnie sądzic powinni et sic consequenter trzy niedziele uakowac, a dwie

niedziele sądy trwać mają, asz do szczęśliwy, da Bog, przyszłego pana koronacyey. Kładzenie pozwow na te sądy dwie niedzieli termin uprzedzac ma, dla tegosz tych sądow kazdego dnia akt inszy pisac się bendzie, a pozwy pod tytułem: „Nos iudices capturales etc.“ według interregnum anni millesimi sexcentesimi trigesimi secundi y tam tegosz pierwszego laudum.

Do tego sądu sprawy wszystkie w pierwszym laudum wyrazone et in constitutione confederationis varsauiensis interregni anni 1632 mianowane cum processibus et exequutione decretorum etiam causae fisci nalezec bendą. Pluralitas sententiarum decreta concludowac bendzie, ostrzegając tego, aby w sessyey mniey ich mciow nie było nad szesc. Nalezec bendą do tegosz sądu sprawy do zapisow recognicyey takze membranow, ktorych by sobie kto forum ad respondendum w tym sądzie naznaczył. A ze do tego sądu potrzeba pisarza, ktory by decrety pisał, tedy ich mc panowie sędziowie obrania onego potestatem sami miec bendą. Grody wszystkie wdztwa naszego propter suscipiendas recognitiones, quascunque od publicacyey teraznieyszy uchwały naszej otwarte bydz mają, w ktorych wszelkie recognicye praesenti laudo nostro legitimantur y na przyszłym, da Pan Bog, seymie conuocacyey constitutione generali legitimabuntur.

W ostatku patrząc na te pericula, ktore w poysrzodku oyczyny proelio ardent, y na insze oglądając się, ktore od pogranicznych nieprzyjaciół sperantur, pro vltima reipublicae necessitate popolite ruszeszenie w wojewodztwie naszym vchwalamy, y lubo nie wątpiemy w tym, ze kazdy z imsciow panow obywatelow, gdzie ludzi rycerskich grono nie małe zostaje, gotowy iest na kon wsiadac ad omnes subitos casus, napominamy się iednak tym laudum naszym do wszelakiey gotowosci, za dwoie wici to obwieszczenie sobie kładąc, abyzny za trzecią od tego, komu de lege publica nalezec bendzie, wiadomością gotowi byli w rycerskim porządku tam stanąc, gdzie necessitas postulabit, iednak sine diuisione belli, iuxta iura

antiqua regni w laudum anni millesimi sexcentesimali quadragesimali septimi decima quinta ianuarii.

U imci pana Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełskiego, mianowana iest summa dziesięć tysięcy dwieście dwieście y pięć złotych, aby o to imc pana podkomorzy nie był inquietowany, chcąc imci regratificari tę ochotę podjętą do usługi wdztwa naszego, tey summy do przyszłych blisko kontraktów trzykrołskich bełskich czekać obiecuiemy, pewni bendąc obietnice imci. Te summę iego mośc, na ten czas mianowany, ad publicum według tegosz pierwszego laudum deponent aerarium bez dalszey protrakcyei.

Wrząd mieysky bełsky kapturowemu sądowy, za oznaymieniem ich mciow panów sędziów kapturowych, ma y powinien bendzie praesto esse, y gdyby tego potrzeba była ad reprimendos et arcendos violentes patratores, gdyby się iakie crimen w miescie stało. A gdzieby nie chcieli w tym bydz posłuszny, tedy iure sądu kapturowego podlegac mają.

Azeby ta vchwała nasza y ten captur vchwalony ad notitiam omnium przyszedł y zaden niewiadomem o nim nie praetendował, zlecilizmy imci panu Michałowi Stempkowskiemu na Ostrowie, marszałkowi y dyrektorowi na ten czas koła naszego, do akt grodzkich bełskich podac.

Te tedy vchwały, kaptury y wszystkie contenta iego obiecuiemy sobie dotrzymać sub fide, honore et conscientiis nostris przeciwko kazdemu, który by temu kapturowi y uchwale naszej sprzeciwił się, tanquam contra hostem patriae powstac ad destructionem ipsius iuxta nexum kapturow et confederationis antiquos, laudum praesens spisalizmy y przyrzekliżmy sobie przykładem przodków naszych y oyców naszych cnotliwych iako synowie y potomstwo pociiwe.

Działo się w Bełzie w kosciele oyców Dominikanów, gdzie się na ten czas seymiki nasze odprawowac zwykły, dnia piętnastego czerwca roku p. tysiącznego szescsetnego czterdziestego osmego.

Michał Stempkowski, marszałek koła rycerskiego województwa Belskiego. Prusinowski Janusz, podkomorzy wództwa Belskiego. Alexander Stanisław Belzecky, starosta belski. Adam Komorowski. Ian Łychowsky, podstoli belsky. Stanisław Sczawinsky, woysky lubaczowsky. Wacław Kuszewsky z Wysokiego. Marcin Mirsz Brzezicki. Mikołay Stephan na Nielewki Łascz. Iacek Wozuczynski. Stephan Komorowski. Andrzej z Lipy Lipsky. Ierzy Trzcinsky. Zbozny Lipsky. Iarosz Lipsky. Hieronim Dunin Rzechowsky. Mikołay Wisniowski. Kaspar Zani-sky, pisarz belsky. Loci sigillorum.

(*Ind. rel. castr. Belz. t. 235, a. 1648, p. 560—569, obl. 17/VI*).

II.

Ухвала соймьку в Галичи 17 н. ст. червня 1648.

My rada, dignitarze, wrzędnicy y rycerstwo województwa Ruskiego, ziechawszy się do Halicza pro die decima septima iunii na miejsce zwyczajne y prawem vprzywileiowane consultathey ziemi naszej y na czas tymze oboygim naznaczony, ktore insze tydnem vprzedzacie ma seymiki, a dopiero niebezpieczeństwem walnym, nagłym przymuszeni będąc, onego blizszymi y pierwszymi bydz musielismy do obmyslenia praesidii naprzeciwnie onemu.

Gdzie naprzod oddawszy powinne łzy swietey niesmiertelney pamięci krola pana naszego smiertelnosci z wielką condolentią caley oyczyznie in loc luctu et lucta oraz vota consilia et manus oddaemy y podaiemy.

A naprzod według zwyczaju prawa naszego, zdania zas y napomnienia iasnie wielmoznego wielebnego iego mosci xiedza Macieia Łubińskiego, arcybiskupa gnieznińskiego y prymasa w koronie naszej polskiej, naznaczamy y posyłamy posłów naszych na conuocatię (day Boze szcześnie) przyszlą pro die decima sexta lipca naznaczoną do Warszawy, a to ich mciow panow: Iana Theodoryka Potockiego, podkomorzego

halickiego, Mikołaja Truskolaskiego, miecznika lwowskiego, Raphała Makowieckiego dworzanina króla imci szwedzkiego, Stanisława Głowńskiego, pisarza grodzkiego halickiego, Alexandra Bydłowskiego, Ludwika Wydzgę, których to fide, honore et conscientiis obliguemy, aby prawa, wolności y obowiązki wszystkie nasze w tej oyczyźnie tam tempore regnorum quam interregnorum, tam in toto quam in parte nienaruszone zostawali. A iż tak wielka nawalność na te sciany nasze w oyczyźnie przypadła, niebezpieczeństwo, którego odstąpić nie moglibyśmy, gdyż nie tylko postronnego nieprzyjaciela, ale y własnego poddanego swego obawiać się iuż nam przychodzi, którzy ci rebelles przez spiegi y różne osoby buntują y ad nefanda namawiają, przeto żądać będą ich mosc pp. posłowie, aby electia, da Pan Bog, przyszła pod Gliniany iak naysprędzey naznaczona była y prawa reassumowane tak na tych, którzy na electię ziechac będą iako y na żołnierza, który w owe kraie na succurs będzie posłany. Podatki gdy będą vchwalone na obronę w tym razie oyczyzny, tedy ich mosc pp. posłowie ad coaequationem tantum do tego dwojga podymnego naszego i czopowego pozwolic będą powinni. Daiem przytym plenariam potestatem (procz electiey samey y mianowania pana bez nas wszystkich) co by kolwiek służyło ad salutem oyczyźnie, w tym razie tak nieszczęśliwym, załosnym, niebezpiecznym, w którym nie tilko consiliis, ale też ferro dextra przychodzi nam conseruare one.

Vchwalamy tedy zgodnie takowe praesidium:

Naprzód pospolite ruszenie według prawa y w niem opisanych na nieposłusznych paen, in quantum by onego rzeczpospolita potrzebowała, iednak sine diuisione belli.

Potym militem praesidiarium, którego ma bydz pięćset człeka, to iest: vsarzow sto, kozakow trzysta z ognistą strzelbą, piechoty sto, warując to, aby ich mosc pp. rothmistrze, nizey mianowani, szlachtę dobrą pod chorągwie swoje zaciągali y zadnego cudzoziemca pod niemi nie mieli, iako to: w konnych Wołoszyna, Czerkasa, multo minus Kozaka; w pieszey

Rusina gente, fide non religione, oprocz tych, ktorzy de suo onych miec y chowac chcą.

Ich mciow panow rothmistrzow tych zas vpraszamy, obiecuiąc wzaiem wszelaką naszę wdzięcznosc y vsługę ich mciom za to. A naprzod imci p. Stanisława z Potoka Potockiego, woiewodę podolskiego, aby w tym razie nie odbiegał ziemie naszey, w ktorey iako my iego mci prudentiam, dexteritatem, tak wiele lat starostą naszym będąc, iego mosc zas naszey braterskiey obseruatiey, powolnosc doznawał zawsze, ale consilio, dextra felici zawsze oyczyźnie zaszczycał, one teraz y nas w niey, zwłaszcza woiewodztwo podolskie, zneessitowało nagłą prozbą i. mci p. kasztelana naszego, z ktorey nie mogąc sie wymowic, w tym tam woiewodztwie został, zaszczycając ich ze y tam oyczyznę. Daiemy tedy zobopolnie wszyscy pod regiment iego mci te ludzie wszystkie y pułkownikiem onych wybieramy. Kozackich zas chorągwi rothmistrzami aby byli, tych ich mciow vprosilimy: imci p. Andrzeia z Potoka Potockiego, starostę halickiego, imci p. Alexandra Cetnera, chorążego podolskiego, imci p. Michała Kuropatwę. Piechocie zas aby sam ime p. pułkownik rothmistrza podał, pozwalamy. Pozwalając zoldu vsarzowi na kon po złotych szeszedziesiąt, kozakowi po złotych czterdziestu, pieszem po pięci, dziesiętnikowi po szesci, a respectu barwy na czwiere tysięcy złotych, nadto naznaczamy do sciągania y stanowiska ich vsarskiey y piechotney chorągwi: Colomię cum attinentiis, Sniatin cum attinentiis, Czortkowiec, Tyszkowce, Olchowiec, Prolemiszno, Ładzinczyn, Pererow, Oszkrzeszynce, Vcherniczki, Załucze, Chlebiczyn, Zmulince, Dobestawce, Popielniki, Zukow, Zukocin, Podwysokie, Tudiow, Hłuszkow; chorągwi zas iego mci p. starosty halickiego: Halicz cum omnibus attinentiis, Vchrynow, Wiszszy, Dryszczow, Byszow, Tarnawica polna, tamze Welesnica y Kamienne, Nowica cum attinentiis, Konczaki cum attinentiis, Baranow, Dolpotow, Kryłos cum att. Pukow, Rakowice, Hrynowie, Krolewczynna, Nazawizow, Torchowica, Zakrzewie; chorągwi iego mosci pana chorążego podolskiego: Mogilnica,

Romanowka cum attinentiis, Oryszkowce, Hadynkowce, Iablónow, Cieleiów, Wwisł, Petriłow siue Petrików pod Tarnopolem, Szamoluskowie; chorągwi imci p. Kuropatwy Kałusz cum attinentiis. Dzierzawy zas iasnie wielmożnego y wielebnego imci x. arcybiskupa lwowskiego, także starostwo wielmożnego imci p. podczaszego koronnego, Rohatyn, respectuiąc na prace y koszty ich mciów, tak od stanowiska iako y stacji wwalniamy. Iednak gdzie by z tych stanowisk teraz rzeczonych od nas przed tym stanowisko quarcianey chorągwi było, iakiey tedy ich mc pp. rothmistrze terazniejszy mają respectowac na hanc calamitatem ich y onych z gospod nie ruszac y insze miejsce sobie do czasu tam zaopatrzyć, ani im propidietey czynic w odbieraniu sobie należącym z przeszłego stanowiska chleba.

Ich mosc panowie sędziowie, teras od nas obrani, mają ordinans podac ich mciom pp. rothmistrzom, iako by mieli chorągwie ich stacie brac na tych stanowiskach, respectuiąc y na nieurodzay, y aby ich na swawolą isc inopią nie przecisnely, ktore to pomienione chorągwie tak na stanowisku iako zciągnienu y pociągnienu dalszym skromnie miernie sprawowac się mają, zadney violentiey y exactiey nie czyniąc, ale według praw y articulow woyskowych poczynac sobie mają; y iezeliby iaki występny znalazł się, takowy ma bydz pozwany przed sąd kapturowy o violentią in ciuilibus przed imcią p. pułkownikiem odprawowac się ma, ktorych to ewiere zaczy nac się ma od tey vchwały naszej terazniejszey. Pokazywanie zas ab hinc za niedziel cztery przed imcią p. pułkownikiem odprawowac się ma przy praesentiey z koła naszego mianowanych, na imie: imci p. Bronisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego y imci p. Iarosza Kuropatwy, ktorzy tam, gdzie czas pozwoli, za obwieszczeniem imci p. pułkownika ziachac będą powinni.

Ale iezeliby necessitas przypadła, izby do popisu przysdz nie mogło, ale prosto isdz przeciwko nieprzyjacielowi, przeciwko ktoremu tilko, a nie gdzie indziej, to praesidium vchwa-

lilismy, tedy imc p. pułkownik nasz nam attestatie dac ma o kazdey z tych chorągwi, na ktore od nas praesidium pozwolilismy wszyscy vnanimiter dwie podymne, ktore od dnia dzisiejszego za dwie niedzieli sine abiuratis oddac kazdy possessor powinien tu w Haliczu y w Trembowli do rąk imci p. pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy na to vzyli, sub poena detenentis, o co forum na kapturze przed sędziami przez nas obranemy nizey pomienionemi.

Do tego podymnego (ktore po groszy pietnascie iedno rozumiec sie ma) przykładami reszte z czopowego przeszlego y przyszlego, ktorego calculum vczynic ma imc p. exactor nasz. A isz mieni się bydz aggrauatum z nieoddania y dotąd wiele z tego czopowego, tedy naznaczamy imci z temisz ich mciami, na ktorých pokaze relatie zapisane, forum w niniejszych sądach, termin za dwie niedzieli od inchoathey onych, gdzie y sam rationem y satisfactionem realem vczyniec nam powinien. A iezeliby kogo za nieoddaniem wskazał decret sądu tego na executią poenae banitionis, ich mosc pp. starostowie naszy sądowi brachio suo według prawa y co praesidio moderno te odprawic z takiego powinni będą.

Takze od imci p. woyskiego halickiego, administratora w ziemi naszej tego czopowego złotych półtora tysiąca, ktore iego mosc oddał iuz na chorągiew husarską, iego mosci z oddania ich w kole naszym quituiemy.

Te tedy dwoie podymne y reszte czopową odebrawszy do rąk swoich imc p. pisarz grodzki halicki, za quitami ich mciow pp. rotmistrzow chorągwiom tym powiatowym zoldy im należące oddac ma, sub poenibus de retentoribus expressis. A iz na iedne czwiere te podatki obmyslilismy, tedy przyrzekamy sobie (iezeliby tego potrzeba była) na seymiku po conuocathey vmocnic y obmyslic dalsze sustentamentum.

Teraznieysze nagle y gwałtowne na kraie nasze następujące niebezpieczeństwo pomieszało nas, ze raczey o ochronie zdrowia y dostatkow naszych myslec nam przyszło, a kwarty do Rawy, pod ten czas płacic powinney, w te trwogi odsyłać

niektorzy nie mogli, — przetoż aby to omieszkanie o vtrąte dzierzaw tenutarios nie przyprawilo, panowie poslowie v stanow koronnych starac się o to mają. A iego mc p. marszałek koła naszego imieniem obywatelow ziemi naszey imci p. podskarbiego koronnego przez swoy list vzye ma, aby te kwarte tu we Lwowie przez pisarza swego skarbowego za kwitem swoim odebrał, o co nomine publico imci prosimy.

Tak ab hoste, iniuriis externis, zasłoniwszy się nieco, ab internis przeszłymi zwyczajami, prawami bezpiecześnie czyniemy, reassumując in toto, iako się wyzey wspomiało, kaptury confoederatiey dawne, mianując na te sądy kapturowe vproszonych od nas ich msciow panow deputatow: imci p. Stanisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego, imci p. Iarosza Kuropatwę, imci p. Ierzego Mrozowickiego, sekretarza króla i. mci, imci p. Krzysztofa Strzemeskiego, imci p. Iana Kurdwanowskiego, imci p. Sebastiana Czelinskiego. Ktorzy to ich mosc, wykonawszy przysięgę, mają zasiedz z sądem grodzkim halickim, to iest z imcią p. Iakubem Bydłowskim, woyskim y podstaroscim halickim, z imcią p. Stanisławem Głowinskim, pisarzem grodzkim halickim, dnia iutrzeyszego y sądy swe odprawowac, ziezdziąc na nie według cadentiey w ordynatiey swoiey naznaczoney, oprócz iezeliby vera infirmitas ktoremu z ich mci nie dopuszcila albo in functione publica był praesens: tedy nie mniej pięc zasiada y sądy odprawowac mają.

A ten sąd kapturowy według opisanych kapturow przeszłych wszelakie gwałty, naiazdy, swawolenstwa, zaboie, stupra, violentie, rusznie ad violentiam inferendam nazywania, ktore by się a morte regis przez kogokolwiek w tey ziemi naszey komu stały, takze causas violentiae, expulsionis, fisci rentorum — wszystkich sądzic y decidowac mają y sądy swoje sposobem trybunału koronnego sine quavis appellatione odprawowac będą, scrutinia stronom, gdy ich będą affectowac, nie denegując, ktore tu w Haliczu strony expediowac per testes idoneos powinni. Mieysce sądom tym w miescie, gdzie sobie ichmm. pp. sędziowie commodum locum vpatrzą, na-

znaczamy. Extrakty zas sądow tych pod pieczęcią grodzką z podpisem imci p. marszałka sądu tego y imci p. pisarza grodzkiego halickiego wydawane bydz maia. Pozwy na membranach lubo grodzkich lub ziemskich wychodzie mogą, excipuiąc od tego sądu wszelakie iniurias civiles fundum tangentes, ktore iudicio terrestri mere competunt, do ktorych się ten sąd wdawac nie powinien. Jesliby tesh ktorego z tych panow sędziow sprawa w tym sądzie przypadła, tedy od niey wstac ma, a inszy praesentes to decidowac będą. Przed tym sądem terminus peremptorius ma bydz, relationem iednak położenia pozwu w grodzie własnym przed terminem niedziel dwie actor zapisac powinien. A na kim by za decretem sądu tego lubo in contumaciam lub per controuersiam legitima conuictia stanęła, na takowym executia przez ich mciow pp. starostow etiam adhibito, si opus fuerit milite, ktoregosmy dla bespieczeństwa swego zaciagnely, odprawiona bydz ma. A te acta kapturowe po koronaciey szczęśliwey, da Pan Bog, nowego pana zkoneczone, ręką imci p. marszałka tych sądow podpisane do grodu oddane bydz maia.

Dla snadniejszey zas ludziom pod ten czas wygody zasiągnięcia pieniędzy vigore conuentus praesentis, otwarzamy grody, tak halicki iako y trembowelski, w ktorych wszelakie inscriptiones et recognitiones według prawa przymowane bydz maia.

Co wszystko sobie obiecuiemy sub fide, honore et conscientii nostris dotrzymac, y kto by tey vchwale naszej powszechney seymikowey był zprzeczný, tedy nan, tanquam contra rebellem, bespieczeństwo y rząd domowy violantem, powstac y onego vnitis viribus znosic przyrzekamy.

Ktore to laudum ich mose pp. posłowie naszy starasc się będą, aby na conucatiey, iako y inszym woiewodztwom, approbowane było, a ono dla więtszey wagi, pewności y wiadomości imci p. marszałkowi naszemu ręką własną przy pieczęci swey podpisane do act grodzkich tak halickiego iako y trembowelskiego grodow podac zlecilismy.

Działo się w Haliczu dnia siedmnastego miesiąca czerwca roku panskiego tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Ian Theodoryk Potocky podkomorzy ziemi Halickiej, marszałek seymiku tego. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Halicien, a. 1648—9, t. 141, p. 1044—52, obl. 19/VI. — Ind. rel. castr. Tremboulén. a. 1648—9, t. 131 p. 281—291, obl. 22/VI.*)

III.

Скржинський подає унівських чернців за шкоду. 17 червня 1648.

[E] Ian Skrzynski, wrzędnik wsi Łahodowa iey mci paniey Doroty Hozicznyey, imieniem teyze te swoje zanosi protestatią: iz on iadąc ze wsi Pohorylce dnia dzisieyszego,¹⁾ nadybawszy w obszarze panskim nazwanym Lipowce, do wsi Łahodowa należącym, w przenicy tak bydło iako y swinie poddanych ze wsi Iachtorowa manastyrskiego, iako tez y samych oycow vniowskich, chcąc (sic) one z szkody zaiąc y zapędzić do dworu, nie wiedziec zkąd się wyrwawszy ludu wiele, tak poddanych z Iachtorowa iako y samych czerncow, z krzykiem wielkim wołaiących: „czuc tego Lacha, poniewaz się im Kozacy ieszcze nie dali znac“! zaiąc nie dopupuscili, y owszem onego słowy niepocciwemi nakarmiwszy, one bydło sami zapędzali y porozganiiali.

(*Ind. rel. castr. Buscen. t. 21, a. 1646—9, p. 1873—4.*)

IV.

Ухвала соймаку в Судовій Вишні 25 н. ст. червня 1648.

My rady, dignitarze, wrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich, ziechawszy się do Wisni na seymik pro die

¹⁾ В скаргі монахів з того самого дня подано час випадку на 15 червня.

vigesima quinta iunii według naznaczonego czasu od i. m. x. arcybiskupa gnieźnieńskiego, primasa oyczyzny naszej, przed conuocatią warszawską pod ten nie tylko zaloszny czas osierociałey oyczyzny za zescie z swiata tego świętey pamięci krola imci Władysława Czwartego, ktorego sit anima in benedictionibus, ale tez y srodze niebezpieczny przes strate woysk rzpтей y zgube obydwu ich mciow panow hetmanow, za ztratą y podniesieniem buntow Zaporowskich Kozakow, ktorzy przyłączywszy kilkadziesiąt tysięcy Tatarow do siebie na woysko nastąpili — zgodnie obralichmy sposrodka ich mciow panow poslow naszych na tę conuocatię: z ziemie Lwowskiej — imci p. Hieronima z Tęczyna Ossolinskiego, staroste zydzaczowskiego, imci p. Piotra Ozge, pisarza ziemskiego lwowskiego; ziemie Przemyskiej — wielm. imci p. Mikołai z Zurowa Daniłowicza, podstolego koronnego, imci p. Franciszka Dubrawskiego, podkomorzego przemyskiego; ziemi Sanockiej — imci p. Iana Adama ze Zmigroda na Lesku Stadnickiego, podkomorzego sanockiego, imci p. Bazylego Iaworskiego, — ktorym to za spolną zgodą naszą zlecilichmy:

Naprzod zeby podziękowali imci x. arcybiskupowi gnieźnieńskiemu y inszym ich mciom pp. senatorom na ten czas przy iego mci będącym, iz iego mosc ex senatu consulto conuocatią nam te mora non interprositā złożyć raczył, na którą ich mosc pp. posłowie nasi na początku tey conuocatiey stawic się mają. I zeby się ta conuocatia pro exigentia temporis et periculi iako nayprędzey, a nadaley do dwuch niedziel, odprawic mogła, namowiwszy wszystko na tey conuocatiey, cokolwiek by należało do poprawienia swobod, wolności y praw naszych y o inszych exorbitantych przyszlemu, da Bog, krolowi iego mosci z artykułami inszemi proponendis, iednak non in vim conclusionis, ale in vim praeparationis, zachowuiąc to, da Bog, do przyszley electiey, na ktorey kazdemu slachcicowi, y naymnieyszey condiciey będącemu, iako do mianowania pana, tak tez co by mu się zdało, wolno będzie przymawiac sie rowno

z inszemi według dawnych praw, gdyz na tym zawisła basis et fundamentum libertatum nostrarum.

Podziekowac mają y tym wszystkim ich mciom, ktorzy in tanto periculo kraiow naszych ad restinguendum hunc ignem lub to ex publico erario lub ex privato peculio securitatem onym kraiom, periculis obnoxiiis y blizszym będącym, s ochoty swey y miłości braterskiej, nie załuiąc zdrowia y dostatkow swoich, znaczny poczet ludzi wojennych namowiwszy, poratowanie obmyslili, nie czekaiąc czasu seymikow. Przy ktorym podziekowaniu, strzesz Boze periculum iakiego na tamte kraie, eandam promptitudinem z ochoty y miłości braterskiej naszej ich mciom ofiarowac mają ich mosc pp. posłowie nasi.

Electia przyszlego, da Bog, pana ma bydz namowiona, iako y pierwsza, w szesc niedziel albo tez, iz wszyscy do tego actu należą, iezeli by sam w owych kraiach to niebespieczenstwo nie vspokoilo do tego czasu, tak ze by sam przyszło zostawac tym ich mciom, ktorzy do vskromienia tych niebespieczenstw częścią z ochoty, częścią tez z naznaczonych sobie vrzędow regimentowac musieli, zeby tantisper ta electia odłożona była, poki by się tu, iesli nie totaliter, przynamniey ex magna parte to niebespieczenstwo nie vspokoilo. Na ktorey electiey aby cudzoziemcow zadnych nie było okrom posłow, zlecamy posłom naszym. A około mieysca tey electiey znosic się będą pp. posłowie nasi z inszemi ich mciami. Aby tam była gdzie necessitas periculi vkaze, na którą electią zeby sine strepitu armorum ziezdiali się, bez chorągwi, zlecamy pp. posłom naszym, gdyz potrzebniejszy będą ludzie zaciągniieni y te chorągwie na vskromienie zawzietey sweywoli vkrainskiej, anizeli na electią, gdzie libera vox ma bydz kazdemu.

Tempore interregni praesentis, poniewaz wszystkie prowentą, za consensum rzpctey krolom panom naszym konferowane, teyze rzpctey naszej należą, przeto wszystkie cła tak morskie iako y ziemne, nie wymuiąc y pilawskiego, funtcol gdanski y hebielski, myta, zupy, economie y wszystkie inne prouenta skarbowi krolewskiemu należące y intraty ex vacan-

tibus capitaneatibus et tenutis, ktore teraz vacant y podczas interregnum vacabunt, zlecamy to pp. posłom naszym, gdyz tego zyczymy, aby te wzwyż mianowane prouentus tak mensae regiae należące, iako y wakancie obrocone na potrzebe rzpety dotąd byli, poki, da Bog, krola przyszłego nowokoronowanego nie będzie. A iz y sami widziemy rzec nie podobną, aby imc p. podskarbi przes tak krotki czas miał liczbe swoje doskonale verificowac na tey conuocatiey, tedy zlecamy pp. posłom naszym, aby ten calculus taki był dla informowania tylko rzpety, w same verificatią będzie, da Bog, imc p. podskarbi na przyszley electiey przes pisarzow skarbowych powinien wczynic będzie.

Siła należy pod ten czas interregni na opatrzeniu zamkow vkrainnych w wojewodztwie naszym, iako Lwowa, Przemysła, Sanoka, przeto aby ex erario publico opatrzona ich securitas iako nalepiey była, dozrą tego pp. posłowie nasi; azeby ich mosc pp. starostowie vkrainni na zamkach swoich zawsze residowali według dawnych praw o tym napisanych, ostrzec tego mają. Przy tym domowią się y tego pp. posłowie nasi, aby przyszły, da Bog, krol iego mosc zgodnie y wolnemi głosy obrany, iako to in pactis conuentis z przeszlemi krolami mamy, aby zamkow certum numerum vkrainnych vfortyficował y aby była specificatia tych zamkow.

Ad internam securitatem rzepety rzec bydz potrzebną vpatrujemy, zeby wszystkie simultates, rancory, odia y zascia inter ciues, tak te, iako za zywota pamieci swietey krola iego mosci były, iako y te, ktore by pod czas interregni przypadly autoritate tey conuocatiey vłagodzone y vformowane były, gdyz iesli kiedy, tedy w tym razie y niebespieczenstwie oyczyczna zgody y spolney miłości po nas wszytkich potrzebuie, dlatego vprzeymie zyczymy, aby taz pax inter dissidentes de religione iako nabespieczniej y nawarowniej zachowana była.

A iz panowie bracia religiey greekiey skarżyli sie, iako na przeszlych seymikach y walnych seymach, tak y teraz o wielkie praeiudicia swoje w wolnosciach y przywilegiach

swoich y w odięciu niektórych beneficiorum, zlecamy pp. posłom naszym, izby obwarowali sufficientissime, zeby iuz religia grecka we wszystkich exorbitantiach y praetensiach swoich vspokoiona była.

Xięgi y acta wszytkie po koronie, ktore są otwarte za vniuersalem imci x. arcybiskupa gnieznienskigo, aby suum robur et valorem miały, a ktore nie są, aby autoritate tey conuocatiey otworzone były, a to dla zapisow y ekstraktow, xięgi przy tym tak ziemskie iako y grodzkie aby otworzone były. Iednak gdzie by starosta nie wiechał na starostwo y przysięgi nie odprawił, aby zadnych suscep nie czyniono, tylko ekstrakty dawnych zapisow y dekretow wymowano w tych grodach.

Lauda wszytkie priuatne ziemie Lwowskiey, Przemyskiey y Sanockiey aby approbowane były. A iz laudum ziemie Lwowskiey postanowili sobie obywatele ziemie Lwowskiey wprzod, ante incidentiam tego seymiku, propter securitatem tych niebezpieczeństw y dla pochamowania swawoli domowey, tedy go takiey wagi miec chcemy, iako by tu wespół na tym ze seymiku postanowione było, gdyz to z ochoty swoiey y z potrzeby wielkiey vczynili ich mciowie.

Pacta conuenta aby ze wszystkimi sąsiady naszymi zachowane y zatrzymane były, rzec iest słuszną, w czym aby sie iego mc x. arcybiskup iako primas autoritate stanow na conuocatiey zgromadzoney ozwał wszystkim sąsiadom, z ktorymi ieno sąsietwo y pacta zachodzą, rzec słuszną widzimy.

Conuocatia przeszła warszawska pod czas interregnum y captur warszawski na teyze conuocatiey po smierci s. p. Zygmunta Trzeciego aby in toto, de verbo ad verbum, reassumowany był absque vlla interpretaatione et declaratione, iezeli by in volumen legum wpisano było, zlecamy to pp. posłom.

Securitatem tych niebezpiecznych czasow taką przyniesie nam mają pp. posłowie na dalsze czasy, iaka była obmyślana na expedią pruską in anno millesimo sexcentesimo trigesimo

quinto sposobem woiewoctw poznanskiego y kaliskiego. A iezeli by pospolite ruszenie zdało się bydź potrzebne, tedy znioszy sie z inszemi ich mciami, pozwolic maia na nie ich me pp. posłowie nasi według zgody wszystkich.

A iesliby do podatkov rzeczyptej przyszło, tedy panowie posłowie nasi summe, dwoigu podymnemu corresponduiącą, albo tez iako bedzie zgoda wszystkich, pozwolą, okrom tych terazniejszych subsidia, ktorechmy sobie namowili et in priuato nostro laudo opisali, iako to: Ziemia Lwowska — vsarzewo sto, kozakow dwiescie, piechoty dwiescie, naznaczywszy rothmistrze: vsarskiey wielm. iego mci p. Mikołaiia hrabie na Ostrorogu, podczaszego koronnego; kozackiego zas imci p. Stanisława Kowalskiego, stolnika lwowskiego y imci p. Kołka; a piechocie imci p. Czerminskiego. W Przemyskiej zas ziemi tymze sposobem y tak ze wiele ludzi, naznaczywszy rothmistrzow: vsarskiey chorągwie imci p. Iana z Pleszowic Fredra, sędziego ziemie Przemyskiej; kozackiey zas imci p. Mikołaiia Czuryła y imci p. Marcina Madalinskiego; a piechocie zas imci p. Alexandra Siecinskiego. W Sanockiej ziemie pułtorasta koni kozakow, naznaczywszy rothmistrza imci p. Iędrzeia Pobiedzinskiego. A tych wszystkich chorągwi dalichmy zwierzchnosc imci p. podczaszemu koronnemu, iako pułkownikowi.

Poniewaz nie dosyc sie stało tym punctom, ktore in pactis conuentis podalichmy byli s. p. i. k. m. Władystawowi Czwartemu, tedy sie maia o to vsilnie starac pp. posłowie nasi, aby to wszystko, co na przeszley electiey namowiono było y co w inszych confoederatiach y capturach dawniejszych y swiezo przeszłych napisano było, in realem executionem przysło, w czym by kolwiek exorbitantia była, a mianowicie indistributua iustitia, ktorey maxime exorbitatum est, bo nią nie według praw in pactis conuentis opisanych, ale přes corruptie plus offerentium, fauory, respekty nie tylko aetate et discretionem vigentibus, ale y nie znaiącym rzpłey rozdaiąc szafowano. Przyczynic tedy rozumie woiewoctwo nasze ten punct do przysięgi dawniejszey w prawie opisanej, ze hunc panem

bene meritorum nie za vpominkami ani podarkami ani z fau-
oru albo z respectu iakiego szafowac bedzie temi vaccantiami,
ale według tego, iako iest in pactis conuentis opisano. A iz
to sie dzieie z promociey panow pieczętarzow, tedy ich mciom
pp. pieczętarzom do ich dawney przysięgi takasz przysięga
aby przyłączona była de verbo ad verbum, starac sie o to
panowie posłowie będą.

Isz za rzec słuszna y potrzebna rozumie bydz woiewo-
ctwo nasze, aby w tey ze przysiędze krola iego mosci dawney
dolożono y ten punct, ze w pokojach y na dworach swoich
cudzoziemcow swoich chowac nie będzie, a pogotow ani con-
silia inire z onemi ani tez do postronnych panow w posel-
stwach ich posyłać będzie, co serio ich mciom pp. posłom
zlecamy.

Disciplina militaris iako iest potrzebna do woiennych ex-
peditiy, wiadomo dobrze kazdemu, zaczym lubo o niey siła
konstitutiy iest surowo napisanych, iednakze na to mniej
dbaiã żołnierze, iako w wyciąganiu stacy tak tez w przecho-
dzeniu wielkie krzywdy y gwałcie niezwycajne ludziom vbo-
gim czyniã, gdzie prawie niebiosa gemitus pauperum przebiiã,
a ztąd potym y vindicta Dei na woysko zwykła subsequi.
Tedy ich mc pp. posłowie nasi maiã inire modum, zniozszy
sie tak z ich mciami pp. senatorami iako z ich mciami po-
słami, aby iuz iako w zoldzie tak y w stacyach była certa
quota vmowiona, a na transgressores legis et constitutionis
seuerior poena naznaczona ma bydz, mianowicie na tych,
ktorzy to w ciagnieniu odbiegaiã od chorągwi po roznych
wsiach y miasteczkach, wyciągaiãc pieniężne stacye, lubo tam
stac nigdy nie myslã, gdyz w tym wielka szkoda y vciążenie
stąd szlachta y poddani ich maiã, bo iednym się odkupiwszy,
drudzy zas z chorągwią przychodzą: a tak zeby nad dwie
chorągwie w iedney maiętnosci więcej nie przechodząc, stac
się nie wazyli pod winami w prawie opisanemi y te dzie-
rzawy w ktorzych stanowiska y leze swoje żołnierz ma, wolne
od przychodzących woysk zostawali. A ze to nalezy ad disci-

plinam militarem, zeby rothmistrze przy chorągwiach mieszkali, tedy y to zlecamy pp. posłom naszym, aby podczas wojny mianowicie w obozach zawsze przy swoich chorągwiach mieszkali, exceptis legitimis causis et vera infirmitate, czego oboygą iustis documentis dowiesc mają: a który by temu dosyc nie czynił, napomiony raz, ma bydz karany. A iezeli by przyszło do zaciągów cudzoziemskich woysk, tedy mają prouidere ich mc pp. posłowie nasi, aby cudzoziemskiego woyska liczba dobrze mniejsza była nizeli polskiego.

W tak nagłym niebezpieczeństwie słuszną rzecz iest, aby xiążę imc brandenburski kurfierst oświecił w tey mierze miłość przeciwko oyczyźnie naszej iako feudatariusz rzpety, wniosą tedy prozbę panowie posłowie nasi do imci x. arcybiskupa gnieźnieńskiego, aby imieniem rzpety prozbę swoją przez pisanie do xiążęcia imci wniosł, zeby liczba iaka dobra ludzi wojennych chciał poratować rzpłą. Więc y tego aby nie przepomniął imc. x. arcybiskup, aby wszystkie retenta, cokolwiek sie pokaze, xiążę imc maydeburski oddać iako nayprzedzey raczył na zapłatę woyskom do rąk imci p. podskarbiego koronnego; a cokolwiek by oddano od imci xiążęcia maydeburskiego, na co by kwitu ręką imci p. podskarbiego koronnego podpisanego nie pokazał, to wszystko ma być irritum et inane.

Także do panów Gdanczan aby imc x. arcybiskup gnieźnieński interponat auctoritatem suam, yzby rzpłą, z ktorej tak wielkie emolumenta biorą, w tak ciężkim razie chcieli ludźmi dobremi poratować, przynamniemy tysiącem człowieka cudzoziemskiego.

Reszty składnego winnego v p. Szembeka vpomniec sie, aby ią nieodwłocznie oddał.

Dochodzą nas te wieści, iako by byli tacy, którzy to proponują, zeby krolewicz imc Kazimierz pod ten czas interregni wodzem był woysk rzpety przeciwko temu nieprzyjacielowi: lubo wszystkie dotes doswiadczonego wodza przypisujemy krolewiczowi imci Kazimierzowi, iednak isz warowali to sobie

przodkowie nasi, „quod nullum castrum seu fortalitium regni Poloniae alicui duci vel principi aut descendenti de gente ducili regendum et tenendum pro tempore et in aevum non debeat committi“, a wojsko poruczyć daleko większa rzecz iest, nizeli ieden zamek — zlecamy to pp. posłom naszym, aby tego żadną miarą nie pozwalali, iesliby to kto proponował, temu omnino contradicowali.

To infortunium, które padło na rzpłą w rozgromieniu świeżym wojska koronnego y poimaniu obudwu ich mc pp. hetmanow koronnych, iako iest nam wszytkiem załosne, tak y do commizeratiew pobudzające, zebysmy o wyswobodzeniu ich mciow pp. hetmanow y rycerstwa, w poimaniu v pogan będącego, omnimodo myslili, zlecamy pp. posłom naszym, aby wniosli prozbę swoję w posrodek wszytkich ich mciow, aby specialiter posłać z tym do cesarza tureckiego, izby iako ich mm. pp. hetmanow, tak y wszytkich inszych, ktorych tam na tey wojnie pobrali, wolno wypuszczono y oddano, gdysz ich mc pp. hetmani, czyniąc dosyc pactis conuentis, które ma rzpłą z cesarzem turekim, gwoli temu tak daleko z wojskami posli, aby byli zabronili chodzenia na morze Kozakom Zaporowskim, na co sie byli zbuntowali.

Praesidio na Kodaku będącemu, poniewasz rzpła na niego wielki kost wazyła y ludzi wiele potrzebnych co do wojny tam zostało, obmyslic subsidium potrzeba iako nayprędzey, vt non cedat in praedam nieprzyjacielowi.

Iesliby tak nagłe napadło niebezpieczeństwo, strzes Boze, na oyczynę, a isby do podatkow wydania przyse nie mogło, tedy mają inire rationem pp. posłowie nasi z ynszemi ich mciami, zeby zkađ kolwiek zaciagnąć piędiedzy ad fidem publicam dla prętszego zaciagnienia żołnierza.

Wielką ztąt szkodę vznawa seymik wyszynski, iz ktorzy vtrzymuią przywileie na wakancie lub starostw lub iakich kolwiek dzierzaw od krola imci danych, nie dokładaiąc sie w tym ani czekając oddania przes pisarzow skarbowych, iako o tym prawa wyrazone są, za szczegulnym tylko przywileiem albo

listem priuatnym w kancellarię ktorey kolwiek zwykli te dobra odbierać, zkaż wielką szkodę wpuśczenia zamku y armaty dzieie się, tedy iesli by kto taki na potym znalazł się, który by nie dołożywszy się skarbu y nie z rąk skarbowych wziął te dobra, eo ipso facto ma ich tracić.

Contrakty, arendy, administratie, commissie, quocunque nomine et titulo nazwane około ekonomiey wszelakiey dobr i. k. m. dispositie, także y kwity de perceptis dane, których wszystkich dozór, iż się za wiadomością i. wielm. imci p. podskarbiego koronnego odprawować y ex actis thesaurarii regni z podpisem y pieczęcią skarbową iuxta nexum iuris publici wychodzić mają, przeto takowe wszystkie, iako prawu koronnemu przeciwne, aby kasowane były, pp. posłom naszym zlecamy, chcąc to mieć po imci p. podskarbiem koronnem, aby te wszystkie prouenta wniesć y w swoją dispositiā brał y prouent z nich y teras ad felicem vsque coronationem, da P. Bog, pana przyszelego y na potym, które to prouenta pod czas interregni vsque ad coronationem mają się obracać na potrzebę rzpley sub refusione damnorum. Gdyby temu imc p. podskarbi nie chciał dosyć uczynić y w powinności swojej się poczuwać, a in futurum praerogatiwie są v p. podskarbiego koronnego iuxta iura anteriora in hoc passu suo robore zostawac ma. Także funtcol gdanski, helbianski, ponieważ są bona mere economica do dispositiey, tegosz imci p. podskarbiego koronnego należec mają, żeby zadnemi iurgeltami one-rowane nie były, zlecamy pp. posłom naszym, a ktoby był refractarius huic legi ma bydz sądzony y karany processu fisci.

Posyłanie posłów do panów cudzoziemskich y odprawa także y ten koszt na posły cudzoziemskie wydawany bywa, ma się odprawować z prywatnego skarbu króla imci według constitutiei in anno 1593 ferowanej, która aby była in eo puncto reassumowana, zlecamy pp. posłom naszym.

Na terazniejszy aparat wojenny ta quarta nowa ma się obrocic totaliter, iako to na kule, prochy, lunt, furmany, residuum iednak do placey żołnierskiej przyłączyć, ktorey quarty

ma reddere rationem p. Marciszowski, a iesli by sie to vka-
zało, aby co in priuatos vsus, a nie in publicum emolumen-
tum, obrocil, tedy mu tego in rationibus nie maia przymowac
y ma to wszystko przywrocic sub poenis de retentoribus san-
citis. A ze mu przyczyniono, iako to patet z vniuersalu imci
x. prymasa, do dawnego iurgieltu trzy tysiące, tedy ich mc
pp. posłowie pozwalac nie maia.

Ad coaequationem nalezec bedzie, izby rachunek woie-
wodztwa Pruskie vczynili przed imcia p. podskarbiem koron-
nym y na potym zeby tamze czynili rachunki, nie w swoich
woiewodztwach. Takze y summa szescdziesiat tysięcy y piec,
ktora zostala przy potomkach niebosczyka p. woiewody po-
morskiego, aby oddana byla, zlecamy pp. poslom naszym.

Woiewodztwo Wolynskie we wszystkich podatkach aby sie
coaequowalo, zlecamy takze pp. poslom naszym.

Za tą insolentia y buntami chlopskimi wielka sie dimi-
nutia stala prouentu rzptey, mianowicie na komorach i. k. m.
vkrainnych, iako w inductach, clach y mytach, na co ma
mieć wzgląd rzpta, zeby w tym nadzieie nie pokladala, co
z swoiey rezy wypadło, az by zkąd inąd ten prouent ob-
myslano.

Quity kwarciane, ktore dawal imc p. podskarbi za rze-
telnym oddaniem posessorow dobr rzptey, maia się starac ich
mc pp. posłowie, aby wage swoia miały, tak iako by w Ra-
wie oddane byly, poniewasz w tych niebezpiecznych czasach
trudno y niebezpiecznie odsylac ich do Rawy.

Sady seymowe y zadworne aby iuxta iuris praescriptum
odprawowane byly y ferowane, nie iuxta bene placitum, to
iest zeby krol imc tam sie swoia sententia sklonil, gdzieby plu-
ralitas senatorow sententie swoje dawala, a iezeli by in contra-
rium stanal decret, powinni sie beda ich mc pp. senatorowie
aliter sentientes na to ozwac, a za ich odezwaniem, lubo kto-
rego kolwiek z nich, ma sie imc p. marszałek na ten czas
bendacy ktory kolwiek znowu rozdawac vota y notowac plu-
ralitatem, do ktorey krol imc sklonic sie bedzie powinien, lubo

by in contrarium iuz był ferowany decret; a pisarz decretowy ma bydz slachcic dobrze osiadły, nie cudzoziemiec sub nullitate iudicati.

Reiecti tesz seymowe sine consensu partium, iz od seymu do seymu przes lat kilkanascie expediciey swoiey prawie y effectus sortiri nie mogą, a do tego przyłączaia per vim decreti sine controuersiis partium suspensionem poenarum infamiae, banitionum, executionum, decretorum quorumuis, etiam iudicii tribunalis y poenae contrauentionis decreti comitalis et cessionis iuris, przez co wielka vyma sprawiedliwosci y executionis decretorum, zlecamy to pp. posłom naszym, aby reiecti sine consensu partium nie bywały, a ktore w reiecty wpadły, aby expediowane byli wprzod przed inszymi sprawami, a iezeli by nie byli expediowane, tedy non obstante suspensione y decreto poenarum sine contrariis partium prolato, aby wolno było kozdemu według prawa sobie dekretu executionum postapic.

Sila to do executiey w osądzonych rzeczach nalezy, na czym wszystka vis decretorum zawisła, zeby starostwa sądowe nie były ogołocone propter fortem executionem, zaczmy zlecamy to ich meiom pp. posłom naszym, aby sie tego serio domowili, iz cokolwiek odpadło dzierzaw wsi od starostwa sądowego, aby to wszystko przyłączo było do tego starostwa post decessum modernorum possessorum.

Gwardiey krolewskiey aby według postanowienia per legem nie było, w liczbie iedno szescszet, ktorzy pod czas seymu nie mają wchodzie armati do zamku, to iest z chorągwiemi rozwitemi y bębnami, iako przed tym było, ani tez stawac z zapalonemi knotami, iako u senatorskiey izby tak y v poselskiey, aby tym bezpieczniey mogli de republica et libertatibus radzic pp. posłowie, gdyz to pugnāt contra libertates nostras.

Tytuły nowe, kawalerie y confraternitates, iako aequalitati et paritati nostrae szkodliwe rzeczy, aby nie były wnoszone, a kto by ich smiał inducere, przeciwko takiemu ma bydz taka poena postanowiona, iako contra perdues.

A iz to publica vox (ktora diuinae zwykła comparari) po naszych sam wojewodztwach increbuit, iako by przywileie iakies Kozakom Zaporowskim s pieczęcią miały bydz wydane, ktoremi sie y sami Kozacy szczyą, tedy ich mose pp. posłowie nasi mają sie tego dowiedziec, z ktorey by to cancellarię wyszło y zpytac ich mciow pp. pieczetarzew, cuius scitu et mandato wydane są te przywileie. Zaczym dostrzyc tego mają pp. posłowie, aby na potym zadnych pokoioowych pieczęci k. i. m. nie zazywał, a co by taką pieczęcią zapieczetowane było, irritum et inane ma bydz, nie tylko in publicis, ale etiam in priuatis expeditionibus, poniewaz insignia krolestwa polskiego mają bydz ornamentum krolow polskich.

Deputacie aby osobne podczas seymu nie bywały, bo to insza iakby rzptey dzieie sie species. Consilia sekreta podczas seymu aby nie bywały, a iesli będą iakie, aby przy tym bywała y poszelska izba, iako y w Toruniu. In archiuum ze tam cos podawaią. Zniesc to, ale cum consensu wszystkiey izby poselskiey zeby wiedzieli, co w tym tam skrypcie iest, mogą sie podawac in archiuum. Senatus consulta aby kazdy swoją sententią z podpisem swoim do grodu podał, wyiawszy ią z grodu authenticę czytac imc x. sekretarz wielki powinien będzie.

Cognitio priuilegiorum, którą zwykli byli odsylac na seym albo za dworem do sądow k. i. m., pp. posłowie nasi domowic sie tego mają, aby bez odsyłania iakiegokolwiek sądu na trybunale cognitia ich bywała, ktory dekret takiey ma bydz wagi, iako zadworny albo seymowy.

Wielką w tym szkode y wciązenie stan slachecki ponosi, ze te sprawy na seymie nie według wpisania w registr, ale według woli ich mciow pp. referendarzew przywoływane bywaią, zaczym zlecamy pp. posłom naszym, aby zwyczajem tribunalskim te sprawy przywoływane byli, iako ktora ordine iest: a kto by sie wazył inaczey kazac przywoływac, na tego pana ma bydz zkazana poena mille marcarum toties, quoties ad instantiam iniurati forum inter causas officii magni naznaczaiąc.

Malo exemplo stało sie to, ze na terazniejszym vniuersale imci x. arcybiskupa drukowanym, na seymik przysłanym, podpisali sie y ich mm. duchowni, ad publica consilia nie należąc, okrom ich mciow xx. biskupow; mają tego ostrzedz ich me pp. posłowie nasi, aby tego wiecey nie bywało y ten podpis pro consuetudine zeby nie był miany.

Kwarcianemu woysku pozostałemu aby in toto zapłacono było, tak Polakom iako y cudzoziemcom, co sie słusnie z regestrow pokaze, etiam et successoribus, tylko za dowodem pewnym. Takze y traktament pp. pułkownikom woyska zaporońskiego, szlachcie braci naszej, zatrzymany aby był zapłacony, co sie pokaze. Iednak iezeli by sie kto niesłusnie upominał y nie należał do tego, temu nie dawac, ale to mu cedere residuum na płacą woysku terazniejszemu.

Czopowe ziemi Lwowskiej, iako to sobie warowali na przeszłym seymiku, ze lubo by wyszedł czas asignathey, do ktorego czasu wybierac miano, tedy po expirathey iego a prima octobris znowu go sobie vstanawiaią do lat dwoch zupełnych, to iest ad annum quinquagesimum ad primam octobris, co aby im na tey conuocathey approbowano, zlecamy pp. posłom naszym. Administratora tego czopowego naznaczą imci p. Piotra Ozge, pisarza ziemskiego lwowskiego, który ma to plus offerenti arędowac, publikowawszy to przez vniuersały trzema niedzielami przed tym, a nim do administratii przydzie, iurament iuxta formam antiquam ma vczynic.

Poniewaz sie zaczynają wielkie krzywdy od granic węgierskich obywatelom tak ziemie Sanockiej iako y Przemyśkiej, tedy mają sie interponere pp. posłowie nasi do imci x. primasa, aby raczył napisac list do x. imci siedmiogrodzkiego z przypomnieniem pactorum, prosząc przytym, aby ta swawola pohamowana była, a ex delinquentibus aby słusna sprawiedliwosc była. W teyze materiei y do im. paniei Humenney otrzymac pisanie.

Targowiska y Lezany, maietnosc imci p. Benedikta Siewskiego w Sanockiej ziemi, przeciwko wyraźnym prawom,

o czym są dawne konstitucie, iz uprosił imę p. starosta biecki, a ta maietnosc iuz iest od stu y kilkadziesiąt lat prawem dziedzicznym, mają sie w to włożyć pp. posłowie nasi, aby nie był wiecey inquietowany: a kto by sie na potym wazył upraszać bona haereditaria pro regalibus, tedy taki ma subiacere poenis in constitutionibus expressis.

O wielkie vbostwo y znizenie miasto Przemyśl przyszło dla czestego żołnierza przechodzenia y iego podymowania, tak że y też y ich mę pp. obywatele ziemie Przemyskiej, dla sądow y odprawowania kontraktow swych zieżdzaiący sie, swoiey wygody nie mają, y w tym wielkie mieszczenie przemyscy cierpią vkrzywdzenie, że wiele iest obywatelow w mieście pod iurisdicciami tak duchownego stanu iako też y inszey conditiei mieszkaiących, ktorzy na gruntach przedtym mieyskich zasiadszy z mieszcany, ktorych nie wiele iest, onera ciuilia ponosic zbraniaią się y podczas incursionem nieprzyiaciela koronnego nie chcą na straż z armatą stawac, ani też do munitiei miasta, iako do szypania wałow koło miasta, — zlecamy to ich mciom pp. posłom naszym, aby o to starali sie y efficiant, zeby od przescia y stanowiska żołnierza toż miasto Przemyśl uwolnione zostawało y constitutią na seymie coronationis obwarowano było. Żydzi też przymyscy do odprawowania straży y co należy do obrony, iako to armate y strzelbe miec porządną według posłusenstwa vrzedu miasta Przemyśla, powinni będą przykładac sie, przeto zabiegaiąc dalszemu zniszczeniu miasta.

A izesmy ad internam securitatem vczynili sobie laudum na tym seymiku, także kapturowe sądy nasze vchwalilismy, naznaczywszy im czasy według affectatiei kozdey ziemi dla vskromienia swywoli y dochodzenia prędszy sprawiedliwosci vkrzywdzonym, tedy zlecamy pp. posłom naszym, aby iako lauda tak y kapturowe sądy autoritate conuocatiei przyszley aprobowane były, cochmy do grodow naszych podali y wpiścić kazali.

Datum w Wisni die vigesima quinta iunii anno millesimo sexcentesimo quadragésimo octauo.

Locus sigilli. Piotr Ozga, pisarz ziemski lwowski, marszałek koła seymiku wiszenskiego.

(*Ind. rel. castr. seu captur. Leopold. a. 1648, t. 398, p. 69—87, obl. 8/VII. — Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1647—1664, obl. 6/VII.*)

V.

Ухвала шляхти землі Перемишльської і Сяніцької на соймику
в Судовій Вишні 25 н. ст. червня 1648.

Laudum priuatne ziemie Przemyskiey y Sanockiey.

My rady, dignitarze y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich Lwowskiey, Przemyskiey y Sanockiey, chcąc z kozdey miary consulere securitati ziemiom woiewodztwa naszego w tak gwałtownym na rzptą razie, które na oyczyznę naszą następuią niebezpieczeństwa, vpatrując przytym integram securitatem ziemiom tym, ile podczas interregni autoritate conuentus praesentis, a przykładem inszych woiewodztw, vchwalamy tym dwom ziemiom Przemyskiey y Sanockiey (poniewasz ziemia Lwowska iuz sobie dawno przed tym securitatem obmysliła) summę corresponduiącą dwoygu podymnemu, którą ziemia Przemyska czterema poborami ma wypłacie do tey reszty czopowego dwóch tysięcy, którą summę y pobory wszytkie miasta y miasteczka, wsi duchowne, krolewskie, mieyskie, slacheckie mają wydawac, stosuiąc się w tym do vniwersału w constitutiach opisanego in annis 1578 et anno 1629; popi iednak od cerkwie wolni bydz mają.

A ktory by tego poboru wydac nie chciał, ma go pozwać poborca przed sąd kapturowy w swoiey ziemi processu w prawie opisanym, sub poenis de retentoribus sancitis, iesli by chciał bydz temu postanowieniu refraudarius.

Czas wydania poborow ma sie poczynac w Przemyskiej ziemi feria secunda pxma post festum visitationis Beatmae Virginis Mariae (6/VII), a w Sanockiej feria tertia post festum idem (7/VII). Wydawanie tych poborow ma trwac naydaley dwoch niedziel ab assignato tempore, naznaczywszy ich mciow pp. poborcow: ziemie Przemyskiej — imci p. Stanisława Ostrowskiego, ziemie Sanockiej — imci p. Kiliana Cieszanowskiego, ktorzy to ich mc pp. poborcy, przysiǳszy wprzod kozdy w swoim grodzie super fidelem exactionem, według prawa te podatki iako nayprędzey et quam exactissime wybierac będą powinni, iednak absque solario, we wsiach nie biorąc od kwitu tilko po groszy szesci, w miasteczkach większych y bogatszych po dwa talery twarde, a w mniejszych miasteczkach po kopie, czego rachunek mają czynic, to iest szafowania tych podatkow, przed sądem kapturowym, kazdy w swoiey ziemi za attestatiǳ y kwitem ich mciow pp. rothmistrzow.

Vstanawiamy przytym na Zydy w miasteczkach krolewskich, slacheckich y duchownych nemine excepto do inszych podatkow, ktore rowno z inszemi miastami względem soszu oddawac będą: w ziemie Przemyskiej summę tysiąc złotych, gdysz Lwowska ziemia iuz postanowila przed tym złotych trzy tysiące, a w Sanockiej dla małosci ich nie nie postanowiono.

Za ktore podatki postanowilismy w ziemie Przemyskiej pięćset człowieka, naznaczywszy im rothmistrzow: Chorągwi vsarskiej, ktorey ma bydz w liczbie sto, według trybu woyska kwarcianego, — imci p. Iana z Pleszowicz Fredra, sędziego przemyskiego, ktoremusmy pozwolili dac, ile w tak trudnym y nagłym czasie, złotych względem contentatiew pięt nascie tysięcy, a na chorągiew pięć tysięcy na iedną cwierc; summa czyni dwadziescia tysięcy. Kozackim zas chorągwiom naznaczyliśmy imci p. Mikołaiǳ z Goraia Czuryła, ktoremu sto koni naznaczyliśmy, imci p. Marcina Madalinskiego, takze aby miał sto koni pod swoiǳ chorągwiǳ, — ktorem obudwom nazna-

czyliśmy contentathey po trzy tysiące kazdemu z osobna, a na chorągwie kazdey z osobna po cztery tysiące na iedną cwierec; co vczyni wszytkiego czternascie tysięcy złotych. Piechoty przytym postanowiliśmy dwiescie, którym rotmistrza postanowiliśmy imci p. Piotra¹⁾ Siecinskiego, ktoremu naznaczyliśmy względem contentathey dac dwa tysiąca, a piechocie na cwierec na zapłatę trzy tysiące, zas na barwę maia naznaczyć ich mc pp. kapturowi.

W ziemi zas Sanockiey postanowiliśmy sobie ludzi pułtorasta kozakow, którym rothmistrza naznaczyliśmy imci p. Andrzeia Pobidzinskiego, ktoremu na contentatią pozwoliliśmy cztery tysiące, a żołnierzom kozackiem szesc tysięcy; summa wszytkiego vczyni dziesięć tysięcy. A residuum summy z tego dwoyga podymnego obracaia sobie ich mc pp. obywatele sanoccy na domowe bezpieczenstwo y obronę, polecaiać rząd ten imci p. Samuelowi Balowi y starszenstwo nad temi ludzmi, co ich będzie mogło bydz.

Stanowiska przytym na sciagnienia tym chorągwiom obmyslaiać, naznaczyliśmy vsarskiey chorągwi imci p. sędziego przemyskiego sciagnienie do Medyki, imci p. Czuryłowi do Lezayska, imci p. Madalinskiemu do Wisni, imci p. Siecinskiemu do Starzawy naprzod, a potym do Wyszatyc, imci p. Pobidzinskiemu do Krosna. Służba tym chorągwiom począc sie ma od popisu, co zeby iako nayprędzey dla nieomieszkania mogło bydz, maia sie o to starac ich mc pp. rothmistrze, ale y ich mc pp. poborecy maia do tego przykladać pretkiem oddaniem. A po popisie tam maia pose, gdzie będzie ordynatia ich mciow pp. sędziow kapturowych, tak iednak, zeby zostawiwszy piechoty sto dla obrony domowey Przemysłowi, inszy wszyscy do woyska prosto sli, gdzie sie imci p. podczaszemu koronnemu, iako pułkownikowi naszemu, opowiedziec maia.

Statę ich mc pp. capturowi sędziowie, kozdy w kozdey ziemi naznaczyć ma tymze chorągwiom, a imci p. Balowi

¹⁾ Облята сеї ухвали в сяніцьких актах зове його Александром.

w Sanockiey ziemi mają ich mc pp. sędziowie kapturowi sanoccy naznaczyc statią y stanowisko.

A iz imc p. Korniakt z miłości y ochoty swey obiecał na tę vsługę rzpłey dwiescie człowieka swym kostem, tedy przyiąwszy to od imci gratissimo animo y podziękowawszy, iako sie godziło, opowiedziec to ich mciom pp. posłom naszym, aby to in publico consessu było opowiedziano na seymie, izby kiedy będą dziękowac inszym im mciom, ktorzy ex priuato peculio z ochoty swoiey obiecali y stawili poczet ludzi na vsługę rzpłey, imci p. Korniaktowi podziękowano.

Popisy tym chorągwiom w ziemi Przemyskiej pod Przemyslem, w ziemi Sanockiey pod Sanokiem, albo iako sie będzie zdało ich mciom pp. sędziom kapturowym, popisowac sie mają te chorągwie przed ich mciami pany sędziami kapturowemi.

Ich mc pp. rotmistrze doyrzec tego mają, aby panowie poczty spełna mieli y przy chorągwiach praesentes zawsze beli, disciplinam militarem według articułow woiennych y według ordinatiew ich mciow pp. sędziow kapturowych zachowac będą powinni. Sprawiedliwosc vkrzywdzonym ich mc pp. rotmistrze administrare mają, do ktorych wprzod towarzysza pozwac mają. A iesli by vkrzywdzony tem sie nie contentował, wolna apellatia do sądu kapturowego, y tam iezeli by sie nie podobal decret actori, wolno apelowac na trybunał, a to w samey tilko tey sprawie. Iednak iesli by sie kto durante interregno na żołnierzow o te krzywdy nie skarzył, zadney na potym trudności zadawac nie moze.

Slacheic kozdy, ktory by sie zaciągnął pod te chorągwie, iezeli by pospolite ruszenie przypadło pod ten czas tego zaciągu, wolny ma bydz od niego. Azeby sie lepiej ieszcze zabiezało licentiosis taką swawolą y priuatus, iesli zdoła temu, vskramiac y imac moze, odsyłając iednak do grodow swoich lubo do sądow kapturowych. Iesli by przy gwałcie zabity był swawolnik, a pokazało sie to ex inquisitione, tedy iniuriatus ma bydz ab omni impetitione iuridica wolen.

Ktore to laudum nasze nam tylko teraz pro hac vice in omnibus clausulis służyc ma.

Działo sie w Wisni die 25 iunii anno 1648.

Piotr Ozga, pisarz ziemski lwowski, marszałek koła seymiku wiszynskiego.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1665 - 68, obl. 6/VII. — Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161 p. 2051—55, obl. 7/VII.*)

VI.

Кармелїт Лютомскій подає селян із Лубян за побите і погрози.
8 н. ст. липня 1648.

[E] Feria quarta post f. visitationis B. M. V. religiosus pater Faefix Lutomski, ordinis patrum Carmelitorum conuentus leopoliensis, protestatus est contra laboriosos: Duda, Kuzma, Jartim et Iuanum, molendinatores, aliosque de nomine et cognomine ignotos, ipsis conpertos, villae Lubiany, tenutae magci castellani sądecensis, subditos, idque in eo, quia ipsi nulla habita ratione tempore certo non ita quidem praeterito videlicet feria quarta intra octauas Sacratissimi Corporis Cristi proxima (17/VI), dum protestans boiuis conuentus memorati propriis de oppido Zydaczow pulsus adesset et cum per publicam uiam proxime adiacentem villae Lubiany iter ageret, sine vlla causa et ratione aggressi sunt conclamantes: „teper tak wy (sic) synowie, budemy was zabiuały!“ ipsumque per varias corporis partes concusserunt, securim colo ipsius toties applicauerunt nullaue habita ratione tractarunt et grauiter contempserunt, per quod pacem communem et securitatem publicam uiolarunt et poenas exinde subsequentes meruerunt.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1648, t. 398, p. 66—67.*)

VII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні
події. 8 н. ст. липня 1648.

Iuzesmy Iovi Statori w tych ruskich kraiach kosciół ex voto publico wystawic mieli, tak rozumuiąc, ze iusz sromotną rebelią kozacką y okrucienstwem Tatarskim skazani od Pana Boga będąc, finem malorum cladisque vprosilismy, alēc powstała znowu wielka y niebezpieczna zawierucha za powodem niecnoty iakiegos Krzywonosy, który zbuntowawszy czern wszytkę vkrainną przeciwko ludziom kosciola katolickiego y Zydow wsi y miasta tameczne, ieszcze od Tatarow y od Kozakow wolne, ludne y bogate, naiezdza y okrutnie pustoszy. Splondrował, przeszedłszy Boh rzekę (Hyppanim niektorzy, Axiacen Herodotus nazywa), Ładyczyn, Berszadę y insze miasta xiążąt Wisniowieckich y imci p. chorążego koronnego Wierzchowkę y Alexandrinę, ludzie nostri ritus romani et veteris legis w pien powyscinawszy. We czwartek przed świętym Ianem (18/*VI*) samym wieczorem stanął w wielkiey hultaistwa vkrainnego kupie pod Nesterwarem (Tulczynem to miasto drudzy nazywaią), gdzie było naszych chorągwi kilka, które zaciągnął pan Baybuza, wzięwszy od Zydow dobrowolnie kilka tysięcy złotych na obronę. Była tam y chorągiew pana Mrowowieckiego, którą był dla dostania języka w tamte kraie wyprowadził iego mosc pan chorąży koronny. Było y slachty nie mało, którzy z zonami y dziećmi y z dostatkami swoiemi vchodząc niebezpieczeństwa, tam się zamykali. Przyszła tesz była in subsidium chorągiew imci pana Ianusza Czetwertynskiego. Więc y pan Dzik z ludem imci p. Zamoiskiego starosty kałuskiego przybył, chcąc ratować lud vbogi według możności. W sobotę przed świętym Ianem (był to dzień 20 czerwca) mieli z sobą vtarczkę, gdzie virtute nostrorum praevalente legło nieprzyziaciela więcej nad trzy sta osob, a drudzy nie mogąc impetum nostrorum strzymać, vszli do Klebania. Tegosz dnia zgromadziło się więcej wyuzdanei czerni

vkrańskiej do Krzywonosy, y przetosz Kleban spaliwszy, znowu się pod Tulczyn vdali, chcąc koniecznie onego dobywac, zaiuszeni będąc niepomału przeszłą kłeską. Wyszli z Tulczyna nasi kommunikiem w pole y długo odpor dawali, asz na ostatek inferiore numero będąc, tył nieprzyjacielowi podac musieli, zostawiwszy w zamku tulczynskim zony, dzieci y zbory swoje, sami rozproszeni, zal się Boze, zostali.

Nazaiutrz to iest 21 dnia czerwca, miasto opanowali, y zaraz do zamku szturmy dwa vczynili, gdzie takze za odporem naszych, ktorzy się w zamku ieszcze znaidowali zginęło ich niemało. W poniedziałek 22 czerwca mnostwo wielkie chłopstwa do szturmu pusiwszy, zamek nie bez kłeski iednak swoiey wzięli, dostatki znaczne w nim znalazzy, xięzy katolickiei, szlachty polskiej vtriusque sexus, tudziesz y Zydow sromotnie y okrutnie nazabiiawszy barzo wiele. Powiadaią to y piszą zapewne, ze y trupow ludzkich z grobu dobywali, y one na sztuki rozsiekawszy, psom na pokarm po vlicach rozrzucali, a Zydow samych pod tę mieszaninę po roznych miastach nad pietnascie tysięcy prawie po tyransku pozabiali. Niewdaie się Chmielnicki z swoimi moloicami do zacięgow tego Krzywonosy y o nim wiedziec nie chce, acz wielu ludzi rozumie, ze to wszystko dzieie się za skrytą radą iego iako człowieka chytrego. Res et tempus docebit. Imc p. wojewoda bracławski pracuie vsilnie, aby mógł Chmielnickiego y wszystko woisko zaporowskie ad debitum reipublicae obsequium et reverentiam przywiesc, obiecuiąc im stare wolnosci y swobody nienaruszenie vtrzymywac. Ządał tego po nich, aby woisko cudzoziemskie (tak w liscie swoim horde tatarską nazwał) iako nayprędzey odprawili, aby mógł securius z nimi traktowac y do nich ad sopiendas omnes defficultates bezpiecznie przyiezzdac. Dali się wtym vzye imci y Tatarow do Siney Wody w Dzikie pola wyprawili, ktorzy konca traktatow albo raczey dalszego rozkazania od Chmielnickiego czekaia.

Wyszło kilka osob fauente fortuna z więzienia tatarskiego, ktorzy powiadaia, isz iusz takowa nieprzyziaciół stanęła rada,

aby iezeli traktaty ad mentem Chmielnickiego nie staną, vdali się pod Bar, ktorego dostawszy Tatarowie ku Kamiencowi Podolskiemu, Kozaci ku Lwowowi, populabundi puscic się mają. Iako Kamieniec Podolski samych szczegolnych Tatarow najmniej się nie boi, tak y my kozackiego impetu, chyba zeby zdrada iaka, czego vchowai Boze, nastąpic miała, albo tesz iusz karu Boska za nasze grzechy nastąpiła. Woiska z woiewodztw następuią y co dzien większych spodziewamy się; mają nadzieię, ze y electia przyszłego pana ad terrorem hostis albo pod Gliniany albo przynamniei pod Lublinem odprawowac się będzie. Będą żądać tego od stanów koronnych pp. posłowie woiewodztwa Ruskiego, acz wiele znajduie się takowych, ktorzy ad electionem principis niechęć przystąpic, asz wprzod woina z tym nieprzyiacielem skonczonea quacun-que ratione będzie. Patrz wm., quae nos dementia cepit! Owo zgola wypełnia się nostra ambitione, co kiedys Kochanowski napisał: „Nową przypowieść Polak sobie kupi, że y przed szkodą y po szkodzie głupi.“ Imc p. woiewoda sendomirski z imcią p. chorążym koronnym ieszcze w pole nie wyszedł, lubo wiem, ze v wm. rozne o tym są, etiam cum hyperbolica auxesi, wiesci. Imc p. podczaszy koronny regimentu nad woiskiem wszystkim koronnym przyiąć nie chce, oswiadczywszy się z tym naiwnie na seimiku wisienskim y słuszne przyczyny imci xiędzu primasowi listownie dawszy. Pułk woiewodstwa Ruskiego prowadzi y rozumiem, ze przecie consilio suo, matura prudentia et insigni imprimis autoritate rpbcae non deerit, iakosz y teraz vnicus ille et solus, tanquam olim Varo apud Romanos, de republica nostra non desperavit. Ia władza dzien do wm. wyiezdzam, ten list pro cursore wysyłając, vt praeparet mihi vias, iako do wm., tak y do inszych ichmciow dobrych przyjaciół, ktorych się łasce zalecam z oswiadczeniem moiej powolnosci.

W Lwowie 8 iulii anno 1648.

(Рукопись библiотеки Оссолинских N 2346, p. 9—11).

VIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
13 н. ст. липня 1648.

Jusz Chmielnicki, ex voto замыслов swoich dokazawszy, wrocil się na Zaporozie, y tatarskie woiska, w Dzikie pola z bogatym łupem wyslawszy, swoje kozaki po włosciach rozelsal. Wiedzial bardzo dobrze, y na ten czas wie o naszej niegotowosci, y przetosz bez przyczyny w obozie zaporowskiego woiska trzymac nie chcial, ale do domow ono powrocil, aby po przeszlych pracach sobie wypoczawszy, tym ochotnieiszy y rzezwieyszy byli na przyszle przypadki. Musiemy przyznac w tym czlowieku magnam moderationem, która non barbaro more na ten czas oswiadczył, kiedy deleto prope ad inennnetionem exercitu nostro, dowiedziawszy się y o smierci krola iego mci, dalej cum victore exercitu nie następowal. Oswiadcza się y teraz, qua publice qua privatim, ze iako z wielkiego musu na woisko kwarciane nastapil, tak teraz z serdecznym zalem krwi chrzescianskiej rozlanie ponosi, conferendo culpam, non sine gravi nominis nostri ignominia in fatalem nostrorum ignaviam vel metum. Oswiadcza się y z tym, ze się szczęściem swoim namniei nie vnosi, ani z nieszczęścia naszego zadney radosci y pociechy nie ma, fortuna moris iam doctus, quae adulatriae saepius quam vera amica spe magnarum rerum illectos mortales in exitium subinde praecepitat. Pragnie (niewiem, iezeli szczerze) siedziec sobie za Dnieprem w pokoiu, y tam przy starych swobodach y zwyczaich rzezypospolitey oddawac debitum obsequium, iussa capessere. Wywodzi y to obszernie, iako wielkie y on sam y mołoycy iego od roznych osob ponosili krzywdy y vrazy, wspomniawszy bona fortunisque exhaustas, coniugnum filiarumque pudicitiam contrectatam, omnibus servitutis iugum impositum. Iakosz wiele iest takowych, ktorzy sine affectu o tey sprawie mowiac, to przyznawaią, ze wielkie nad zaslugi swoje, iako wszysey inszi kozacy tak y Chmielnicki odnosil krzywdy.

A naostatek dokłada przecie tego, że jeżeli na Zaporozu, in suo suorum patrimonio vero, spokojnie mieszkać nie będzie mógł, przydzie mu znowu ipsum Acheronta movere, y wojska sąsiedzkiego na posiłek zaciągać. Ich mę pp. hetmani y inszy celniejszy więźniowie do Porty Othomanskiej (takowa wieść w tych dniach do nas przyszła) odesłani, skąd nie la-daiako wynidą y pewnie na nas co znacznego Turcy wytargować będą chcieli. Vdaią niektorzy, iako by imę pan krakowski miał dni swoje zakonczyć w poganstwie, częścią z melankolii, częścią z złego zdrowia, któremu był zawsze barzo podległy. Poiachał był z pewną summą pieniędzy na okupiego pan Jaskolski, sługa imci, do Białogrodu (Moncastrum starzy historycy nazywają), ale na Ukrainie rozbity y pieniądze (sic), sam ledwie wszedł. Ten niecnota Krzywonos, concitata ad bellum incondita multitudine, do tego czasu po Ukrainie nie przestaie pacem nostram turbare, et hostilia vbique agitare. Pobral y popustoszył nie mało miast, okrutnego tyranstwa nad słachtą utriusque sexus, nad księżą katolicką y nad Żydami, quibus implacabilibus irascitur, dokazawszy. W dzień Piotra y Pawła Winnica casu fortuito zgorzała, za niedozorem tych, których byli oycowie Iezuici w kolegium swoim zostawili. Trzeciego dnia po tym przyszedł Krzywonos z gromadną kupą rebellizantów y miasto wziął, Iezuicę jednego starca kapłana o wydania srebra kościelnego, (które jest sekretno zakopane) pomordowawszy y pomęczywszy. Nie vstaie ieszcze ten Krzywonos w rebelii swojej, ale owszem co dzień gore bierze, co violentius, quod nullum iustum exercitum nostrum et a fronte et a tergo videat. Ia ten rzecz terazniejszą wważając o siebie, widzę, że bardzo dobrze powiedział Cicero apud Dionem: „Est in bellis civilibus quaedam malorum concatenatio, ac veluti circulus, cuius revolutio perpetuo tristia tristibus cumulat, nec modum ad finem esse miseriarum patitur, sed proxima quaque concertatio causam et instrumentum sequenti praebet.“ Inszego nic na ten czas w tym kraiu nie mamy do oznaymienia. Jeżeli co przypadnie (a day Boze,

aby co wesołego), będę chciał wczynie uczestnikiem wm. m. m. p., spodziewając się, że mi wm. wzajemnie wszystko proces convocationis accurate wypiszesz. Proszę o to wm. m. m. p. vsilnie, mając tego prywatne swoje przyczyny. Ia dla kapturu terazniejszego do Warszawy przybyć nie mogę, mając insze przy tym przeszkody, a zwłaszcza że prima die augusti pioro radzieckie mam obymować. Na electią, iezeli tak salus będzie chciała, stawię się wm. m. m. p., teraz, naganiwszy to amice wm., że do mnie nie pisujesz, zalecam się przyiazni wm. z domowemi moiemi.

W Lwowie 13. iulii ao 1648.

Dzis na kazaniu publicowano, że xiąże imc Hieremi znacznie rebellantow pobił, Niemirowa dostawszy, miasteczka swojego, w którym wielkie barzo dostatki, a zgola omnem praedam tego hultaystwa znalazzy, one między draganow swoich niemieckich (ktorze strenue et animose, dobywając Niemirowa, stanęli) rozdzielił. Laudetur Deus exercituum, iezeli tak jest, bo niektorzy powątpiwaia.

(*Пыр. Оссола. N 2346, p. 11—13*).

IX.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.

22 н. ст. липня 1648.

Invidio wmci illam tranquillitatem, którą wm. na ten czas masz w Warszawie inter praestanti corpore nymphas. Ia tu w ciasnym kapturze melankolicznie plinące godziny trawie, częstokroc spiewając sobie. Qvis dabit mihi pennas columbae, vt vobiscum sim et colloquar! Onych rozboinikow Sichowskich, ieszcze są[d] kapturowy nie declarował, żądając to magistratui, że temere et praecipitanter poimani są, a zwłaszcza stawski szlachcic, et quidem sanguinis vetusti. Iezeli się nie myle, masz wm. miec de natalibus eius pewną wia-

domosc, a przetosz vnizenie proszę, racz mi wm. niemieszkanie oznaymie, abym mógł wiedziec, iezeli iako się szczyci et pater Aeneas et avunculus Hector. Sawka tesz ieszczce in disquisitionem nie przyszedł, widzę iednak, ze onego do siebie kapturowi pociągają, powiadaiać, ze actio falsae monetae samemu tylko seimowi, a teraz iego namiesnikowi nalezy. Iest to tak, ze ex vi statuti Sigismundi Primi falszerze monety na seym mają bydz pozywani, to iednak o samych ludziach equestris ordinis ma się rozumiec, czego nam y poslednieszce prawa koronne poswiadczaia. Nie dba na to sąd kapturowy, v ktorego pro ratione voluntas, pro lege cupido. Per me licet sit divus, modo non vivus. O pasierba Krolikowiczowego wzniecona iest sprawa, y poimani principalis et complices y tamze w kapturze sprawuią się, a my tesz z niemi pospołu in valido legum auxilio, quae vi, ambitu, postremo pecunia turbantur.

Imc p. Sieniawski iest natenczas w Lwowie; do ktorego kilka towarzystwa, wszedszy z więzienia poganskiego, przyszło, wiele rzeczy powiadaia: Kazano pp. hetmanow z drogi constantinopolitanskiei wrocic do Krymu, a z tamtąd do Białogrodu zaprowadzono, gdzie okupu teskliwie oczekiwaią. Są nad Dnieprem gotowe woyska Tohay Beiowe, iest y w polach krymskich z wielką ordą chań, oczekiwaiąc zawołania Chmielnickiego, ktory w tych dniach ozenił się z nieiaką Czaplicką szlachcianką, ktora męża w tey teraznieyszy zawierusie pozbyła. Dowiedziawszy się o nadchodzących woyskach naszych, więc będąc nagabany od xiążenia imci Hieremiego, znowo woysko zaporowskie zgromadza, mając iusz y Tatarow przy sobie kilka tysiecy. Pomieniony xiąze imc widząc, ze hostilem impetum ex aequo sustinere nie mógł, vchodzic musiał, y nieoparł się asz w swoim Wiszniowcu, gdzie zachowuie się meliori tempori et fortunae.

Illa agræstium incondita multitudo ieszczce dziwy robi y miasta bierze, plondruie, ludziom katholickim okrucienstwa zadaiąc, iako dnia dzisieiszego, mamy pewne, non sine gravi dolore wiadomosci. Xiąze imc Dominik mocą regimentu swo-

iego onych niedobytkow, ktorych się nie mała gromada nazbirała, na swoi zold zaciągawszy, onym we wsiach miasta naszego statua naznaczył contra ordinationem et laudum ziemie Lwowskiej. Vraza się tym imc x. arcybiskup lwowski, boleie na to imc p. podczaszy koronny, sarkaią panowie kapturowi, in suam barbam ista fieri interpretantes. Obawiaią się y tego, aby snac tych niedobitkow większa kupa nienastąpiła, ktora mogła by nobis vniversis esse gravis, a zwłaszcza, ze iusz quaedam indicia confederationis ex certis causis erumpunt. Choragwi imci p. starosty krakowskiego do Grodka puscie nie chcieli vi resistendo. Scilicet hoc vnicum desideratur ad nostram perniciem, abysmy z poetą mowili: „En quo discordia cives perduxit miseros!“ Strwożeni bardzo proceres Russiae wysyłaia wmyslnie do imci x. primasa, prosząc, aby zabiegał tempestiue, widząc ze domestici motus sola celeritate extinguuntur. Wysyłaia y do Dubna, żądaiąc fraterne, aby w świętey zgodzie y staropolskiej miłości mogli rebus communibus et consulere et prouidere. Pessima quaeque augurantur sibi. Ia nie smiem pisac ostatka, ale rozumiem, ze ipsa fama perferet do Warszawy to wszystko.

O kniaziiu Czetwertynskim pewna iusz, ze zabity okrutnie od hultaistwa kozackiego, a zona wzięta na spolne mieszkanie od iednego rebellizanta. O tempora! o mores! Z Warszawy racz wm. pisac co weselszego anizeli my piszemy ze Lwowa.
22 iulii anno 1648.

(Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 13—15).

X.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
30 н. ст. липня 1648.

Dziękuiacie wm. w Warszawie nomine reipublicae imci p. wojewodzie braclawskiemu, ze ipsius dexteritate effectum,

isz Chmielnicki non est prosequutus victoriam; a my sam Machnowkę (pod która tesz y Tatarowie nie dawno przedtym lud vbogi brali) stracili do Kozakow, ktorzy dwanasie spizowych dział tam wzięwszy, lud tameszny wysiekli, siedmnastego dnia miesiąca lipca. Naznaczaicie wm. commissarzow na traktaty z Kozakami; a nam Polonne (miasto wielkie, y nierownie obronieisze nade Lwow, w armatę y w lud szlachecki dobrze opatrzone) Kozacy dostawszy, dział szeszedziesiąt wzięwszy, ludzie powyscinawszy, funditus splondrowali. Vdawaicie wm., ze xiąze imc Wiszniowiecki wiele miast z rąk nieprzyjacielskich odiał y nieprzyjaciela znacznie poraził; a my sam załosnie słyszemy, ze xiąze imc, widząc ingentes hostium copias, vstępować musiał spiesźnie, y teraz w Białey Krynicy zawiera się. Powiedaicie wm., ze xiąze imc Dominik, w gro-madnei kupie pod Konstantynowem leżąc, wstręt czyni nieprzyjacielowi; a my tu pewne wiadomosci mamy, ze xiąze imc nie mógł pod Constantinow podciągnąć, y widząc, isz hostes efferuescentes in nos atque erumpentes na karkach swoich niemógł sustinere, w bok wszedł, a Constantinow nieprzyjaciel opanował. Deliberuicie wm., komu ma bydz zlecony regiment wojska koronnego sublato triumviratu; a tu lud vbogi omnis status et conditionis, iako owce bez pasterza rozproszony będąc terrore hostis, zewsząd vcieka, odbiezawszy domow swoich. Nie ch[cie]cie wm. niektorzy do electii krola przystępować, asz by wprzod ta zawierucha ruska iakimkolwiek sposobem vspokoiona była; a tym czasem niech nieprzyjaciel Ruską ziemię, patrimonium reipublicae, chołduie et eam sui iuris (iako beieczny vmyslił, nie vfaiąc zadnym tractat-
tom, ktore indusionem sui hoc tempore naznaczone bydz rozumie) faciat. Rozumnieicie tak wm. ze wolnosc polska więk-sze by odniosła nadwerezienie ztąd, gdy by electia starym trybem (acz y o tem iako pewnego prawa, tak y pewnego zwyczaiu nie mamy) w szesc niedziel tylko, a nie rychlei po convocatii odprawowana bydz miała, anizeli kiedy te kraie traciemy, ktore są regni propugnaculum et arx quaedam mu-

nitissima adversus barbaros, reipublicae dexter oculus, aërium thesaurusque, unde pecunia, belli gerendi neruus, assiduo ac fundo inexhausto depromitur, vnum communeque emporium regni, quo omne mercium genus ex oriente comportatur, inde vero ab omni regno quaeritur. Takowe kiedys szalenstwo padło było, iako w rzymskich historiach czytamy, super Gallienum imperatorem, który dowiedziawszy się inter vanas curas, że Egypćianie rebelizowali: „Quid, inquit, sine ligno Aegyptio esse non possumus!” wziąwszy wiadomość o spuszczeniu Azji od Tatarów: „Quid, inquit, sine aphronitus (sic) esse non possumus!” Gdy oznaimiono, gdy francuska ziemia od państwa rzymskiego odpadła, arisisse perbibetur: „Quid, inquit, sine trabeatis sagis tuta non est respublica!” Wwaz że wm. m. p., iaka to była wielka ignavia, a stosuy wm. tempora temporibus et moribus mores! Następucicie wm. w poselskiej izbie gorąco, aby przywilej y listy, iako by od krola s. p. Władysława Kozakom na wycieczki morskie dane, produkowane były; a tym czasem niechay Chmielnicki, princeps praedonum, Tatarów znowu zaciąga. Mam i tę pewną wiadomość, że iusz sam cham w osobie swoiey z pol krzymskich ku nam postępuje, chcąc Chmielnickiego posiłkowac, niedbając nie na cesarskie zakazy surowe y na grozliwe listy wezerowe. Niechay ad expedienda tollendaque inter partes discordantes firmæ pacis impedimenta ante actorum abolitio publica et solennis będzie obiecana posłom kozackim in facie reipublicae; a my dzis pewne avizy mamy, że pod Miedzybozem (mil dwadziescia y cztery ode Lwowa) będąc nieprzyjaciel, dwory y przedmiescia popalił, a miasta szturmem dobywa. Niechay się burzy poselska izba o rozne praetensie; my nie mogąc nabyc zadney w tych dniach wiadomości, gdzie się xiąże imc Dominik obraca, więc y p. Ossinski z swoją gwardyą, widząc potęgą nieprzyjacielską y bliskie niebezpieczeństwo, iusz prawie o całosci naszej desperujemy. Wynoscie wm. iako by pan chorąży koronny cum numero exercitu suo wyiachał przeciwko rebellizantom; a nam za pewne piszą, że

chorągwi swoich z stanowisk (o fatalia tempora!) sprowadzić nie może, a półtrzecia sta draganow Rusnakow imci vszło zdradliwie do nieprzyjaciela. Te są pospolite głosy y zdanie ludzi rycerskich, że ponieważ Polonne locus et a natura et a barte (sic) munitissimus szturmom strzymać nie mogło, y my tu pewnie nie ztrzymamy. Jest tu imc p. podczaszy koronny y imc p. starosty (sic) nasz, który dziś po iey mość maximis itineribus wyprawił, y tu z nami chcą zostawać. Haec geruntur apud nos, które ia in comparationem actorum Varsaviensium wmci m. m. p. wypisałem, abys wm. m. m. p. wiedział, in quam vltimo exitii confinio iestesmy. Rozumiem, że o tym pisze ad magnates imc p. podczaszy koronny, acz podobno tak wiele czasu propter consilia, quae saluberrime suppeditat, mieć nie może. Privata nostra nie pisze, gdysz teraz takowy czas, którego potrzeba privata publicis nie tylko secernere ale też posthabere. Day Panie Boże obaczyc wm. m. m. p. zdrowego, in tuto ad securo rerum nostrarum statu.

Tu w Lwowie 30 iulii ao 1648.

(Рукопись бібл. Оссолинських N 2346, p. 15—17).

XI.

Скарга Височанських на селян зі Стужиці, Поляни, Руського і ин. за напад на двір в Борині; долучений акт слідства і засуду пійманих. 6 н. ст. серпня 1648.

Feria quinta post f. s. Petri in vinculus pxma.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Praemysliensia personaliter venientes gnosi Marcus de Komarniki et Anna de Szeptyce Wysoczansey, coniuges legitimi, tum gnosus Petrus filius, suo ac gnosorum Andreae ac Marinae Swaryczewskich coniugum et gnosi Constantini Wysoczanski nominibus solenniter eidem officio praesenti questi et protestati sunt in et contra laboriosos: Stephanum popo lu-

twinicza, Mathiam Kalinka, Markum Tyrzanin, Michaelum Tyrzanin, Olexa Surbanicz, Michayło Husczyń, Mathiam Olu-chow, Andrasz Kalin, Olexa Kliszowiat, Ilko Mathiaszow, kniaziones Marcum Kalinka, Siwochołp kraynik de villa vtraque Stuzycza, Fedor Ryndziakow, Kosc softys de villa Polana totasque villarum praedictarum ac Ruskie magcae Humienna haereditarias communitates, incolas Fedyna Łobynow, Olexa Kliszowiat totamque communitatem de villa Wołosat, Ostas totamque communitatem de villa Bieniowa ac Lubnia, Wasil Balwierowicz totamque communitatem de villa Bereszki, Ilko Lipot, Bienkow zięć, totamque communitatem de villa Rostoky, Iacko Popouicz, Thomam de villa Ordynia, Andrasz Darhowski de villa Zywiec, Olexa Melehuk, Dmitr Melehuk de villa Zboy, Petrum de villa Klembark, Sawka itidem de villa Klembark, Michaellem Nosal aliosque multos, quorum nomina et cognomina ad praesus licet ignorantur, seorsuim tamen citationibus tempore competenti specificabuntur principales et comprincipales facti ac sceleris infrascripti patratores ac executores, praedones publicos et fures manifestos confessatis olim laboriosorum Fedor Fakacz de villa Ruskie, Michaelis Firdzanin de villa Nowa Stuzycza, Thomae Szwadra (sic) de villa Ordynia, in crimine infrascripto patrato captorum ac supplicio damnatorum, procalamatos et publicatos idque ideo,

quod praedictae villae omnesque supraspecificati scelerati in confinio regnorum Hungariae et Poloniae sub montibus Carpati alias pod Beszkidem degentes incitati malitia sceleribusque iunutriti id vnicum inhiantes, quin aliena substantia potiri remque suam augere possint, reputantes, quod ipsis impune per omnem audaciam tyrannidemque grassari liceat, in tantum profusi malum, vt et curiae nobilium ipsique in eis inhabitantes vna cum subitantiis ac rebus suis tuto sese conseruari non possint, sicuti tempore nouissimo non ita pridem praeterito, videlicet feria secunda post festum sanctissimae et indiuiduae Trinitatis (8/VI) praefati inculpati, criminis ac sceleris infrascripti obnoxii, ruptis foederibus inter praedicta regna

Poloniae et Hungariae intercendentibus, facti inter se mutua cointelligentia et conductamine cum praedictis villis vtraque Stuzyca, Ruskie, Lubnia et aliis omnibusque ad apte exequendum facinus infrascriptum necessariis, nimirum bombardis, puluere nitrato, globis, plumbeis, facibus, apiceis ad exurendos homines sibi praeparatis ac coordinatis de ouilibus stuzycensibus alias z szalasow stuzyckich, in quibus per aliquot dies morabantur, victum procurabant, a praefato Stephano popone, Siwocholp kraynik, magcae Humienna kniazionibus, aliisque in villis eisdem manentibus, in confessatis suprascriptorum Fakacz, Fridzianin, Szandra, quibus praesens innititur protestatio, specificatis, expeditis, in curiam protestantium praefatorum hora noctis secunda effracta porta vi et violenter tumultuarie ac magna cum caterua irruerunt, inprimisque nlem Chrzanowski, gnosi Andreae Swariczewski, generis protestantium, famulum, recenter illo ipso vespere cum domino suo aduenam, foris circa currum comperitum, confoederunt ac vulueribus letalibus affecerunt, mox gnosam Annam Wysoczanska, consortem protestantis, fores operientem tergo securis alias obuchem in pedem sinistrum magnopere leserunt, similiter Marinam, gnosi Swariczewski consortem, [quae] vna cum marito liberis totaque sopellectili domestica substantia in auro, argento, clenodiis, lapidibus ac gemmis praetiosius rebusque praestantioribus de villa Topolska in pallatinatu Russiae et districtu zydaczouiensi iacente in curiam praefatam, vti in locum ab incursionibus Tartarorum securiorem et tutiorem, venerat, itidem tergo securium alias obuchem in atriis pro tunc versantem nullo respectu status et sexus imbecillis habito immaniter concusserunt, gnosum Marcum Wysoczanski, tum gnosum Andream Swaryczewski atque Constantinum et Petrum Wysoczanski, quieti sese componentes, inopinato ac tumultuario aggressu in fugam egerunt. Cum vero sitim nefariam per oppressionem non comprehenad (sic) ultis exulcerati explere nequeunt, ad verecundas personas status et sexu imbelles conversi sunt. Quippe gnosam Annam de-

cennariam, gnosae Swaryczewska filiam, de pecunia, rebus parentis quam aui sui inquirentes, facibus apiceis ex[c]usserunt, Catherinam, alteram filiam eiusdem, vix duodecim septimanas habentem colapho impacto interimerunt, famulam Maruszcзка vulnere secto per digitos manus dextrae affecerunt, nobilis Casimiri Osiecki consortem vulneribus in fronte secto cruento in manu puncto et aliis multis concussis liuidis per varia corporis membra affecerunt. Et cum neminem vires et audaciam ipsorum reprimere posse valentem cernerent, per cameras grassantes scrinia, cistas discutiebant, obseruatoria obserata violenter reserabant, pecuniam, aurum, argentum, clenodia ac res praestantiores in varia forma et substantia existentes, quarum magna copia erat, pro libitu suo recipiebant; hisque peractis in celario doliis vini multis dissectis et destructis ad subditos protestantium, ad reprimendum eiusmodi ausum curiamque defendendam congregatos, conuersi, vbi laboriosum olim Iwan Sołtanowicz ex ictu bombardali traiecerunt, a quo vulnere statim obiit, Iwan Gos pedem dextrum, Nicolao Michajłowicz humerum ac aurem sinistrum, Lesio Tkaczeuicz pedem dextrum itidem ex ictu bombardarum transphoderunt, Popowicza pixide in caput enormiter vulnerarunt aliasque multas violentias, prout obductio eo nomine facta latius obloquitur, perpetrarunt, protest. in damna prouidenda munitus fuisset, quam iosontes semper liberare facit, vita priuarunt (sic!). Quem talem nefarium progressum, tum curiae suae expilationem, iuris tam sui protestantis, quam et gnosorum Swaryczewskich proprietarum atque gnosorum Constantini et Petri Wysoczanskich, modo violento ac praedonico receptionem, iidem protestantes iuris mediis offerunt se vindicatueros, iterum atque iterum protestantur salua eiusdem protestationis melioratione, amplificatione, si et in quantum de iure erit necessaria sibi pleno in robore reseruata...¹⁾

¹⁾ Далше подано свѣдоцтво возного і реєстр зробленої рабунком шкоди: се усе задля малого інтересу пропускаємо.

Działo sie w Boryni przy bytnosci wielu ludzi stanu slacheckiego, ktorzy sie nizey podpisali y innych wielu z roznych wsi y przysiężnych: Philip Pazowic, Iwan Macieikowic z Wysockich Niznych, Fedko Czorny, Ichnat Kitric, Iwan Wołowiec, Fedynka Zubłowicz z Butle, Iwan Seredzicz, Hryc Ostrzeiowic, Simko Sliwka, Hryc Tryhubowic z Botelki, Lesio Boryszowic z Moldawskiego, Łukasz Warwarycz z Iaworowa, die 19 iunii anno millmo sexcentmo quadrm octauo.

Fedor Fakasz z Ruskiego maietnosci ieymci pani Humienney, ktorzy (sic) zebrawszy sie zza Bieszczada y z roznych miesc innych z rozboynikami, z strzelbą na to przysposobioną, w poniedzialek po sw. Troycy o godzinie wtorey w noc dwor borynski naszli, bramy wybiwszy, iegomci pana Marka Wysozczanskiego y małzonki imci, tudziesz imci pana Iendrzeia Swaryczowskiego, zięcia imci, ktory z małzonką swą y z dziatkami y ze wszystką substantią swoją, co przednieyszą, złotem, srebrem, kleynoty, pieniądźmi, szatami przed trwogami na ten czas będącemi od Tatar y Kozakow z maietnosci swojej ze wsi Topolska z powiatu zydzaczowskiego a wojewodztwa Ruskiego dla bezpieczenstwa lepszego do Boryni ziachał, tam ze wszystkiego złupiony iest y zebrany (sic), małzonke imci p. Swaryczowskiego obuchami zbity, ~~dzie~~cie iedno na smiere zabito y vmarło, drugie popieczono, strozow pozabiano, czeladz posieczono y postrzelano, y ze wszystkiego obnazono. Takze tez imci p. Konstantego Wysoczanskiego, imci p. Piotra Wysozczanskiego, braciey rodzonych, synow imci p. Marca Wysozczanskiego, ktorych takze ze wszystkiego obnazono, złupiono, złoto, srebro, pieniądze, szaty zabrano, który to Fedor Fakasz, na tym woysku y rozboiu będąc poimany, takie zeznanie wczynił:

Fedor Fakasz z Ruskiego wysz mianowany, z maietnosci ieymci paniey Humienney, zeznał, isz z Wołosalego poddani tych rozboynikow nawiedli, to iest Fedynia Lochinow, Olexa Klischowicz, Ilko Lipot z Rostoki, zięc Bienkow. Tenze zeznał, iz go dopiero pierwszy raz wezwali y na ten rozboy

zaciągneli; schacke mieli v Fedyni w Wołosatym; było ich dwadzieścia; pieniądze stąd wzięwszy, mieli do Fedyni w Wołosate albo do Olexy Sarchaniniego z Stuzyce zaniesć; drudzy, co vszli, mając bydz we wsi Stuzycy, gdysz Stephan pop stuzycki, ten nas na rozboy wyprawował y prochu dawał, sług swoich przy nas wyprawiał, Macieia Futoynica, Macieia Kalinke, na ten własny dwor ich meciow panow Wysoczanskich y inne dwory; Dmitr Seniow z Stuzyce, sołtisz stuzycki, dawał nam strzelby y wyprawował nas; Dmitr Melechukow ze Zboia kazał im na ten rozboi isc y zywnosci dawał y brata swego przy nas wyprawiał, Olexę Melechuka; ten porozbiął wszystkie skrzynie z inszemi, pobrał złoto, srebro, rzędy, szable, kubki, łyski, konewki srebrne. Y tych, ktorzy z nim w rozboiu byli, te imiona powiedział: Michayło Tyrzanin, Marko Tyrzanin, ten zabit na tym rozboiu, Olexa Starchanin,¹⁾ ten postrzelony, Michał Kuszczuk,²⁾ Maciey³⁾ Oluchow, Andrasz Kalin z Tuzyce (sic), pop Stephan stuzycki posłał z nami dwóch sług swoich, Macieia Tutoynica, Macieia Kalinke, Olexe ze Zboia Melechukow, Fedor Rindziakow z Polany za Bieszczada, Kost szoltysz z Polany, ten dawał prochu, ładownic na wyprawę, y do niego te zdobycz z tego rozboiu obiecali zaprowadzić y nagrodę mu dac; wszyscy kraynicy o tym wiedzieli, że się do tego dworu ich meciow panow Wysoczanskich zbierali y innych; Olexa Melechukow ze Zboia chodził po spisaki rozboyniki do Solinki y przywiódł ich do brata swego rodzonego Dmitra Melečka; pop Stephan z Stuzyce y Iwan, co mu obie ręce zrosły, był w Dydowej we dworze na rozboiu, gdy dwor dydowski rozbili, dzierzawy na ten czas imci pana Wysockiego. Tenże Fedor zeznał, że obie Stuzyce wiedzieli o nas y Ruskie y Polana, zesmy się na ten rozboy zbierali y na szalaszach styzyckich, w kupie zebra-

¹⁾ В сянницьких актах записано: Surhuia.

²⁾ ibidem: Huszczein.

³⁾ ibidem: Matwiey.

szy sie, byli y zywnosci nam dodawali y gorzałkami poili y z domow ich wybralismy sie na ten dwor borynski spolnie wszyscy y z [s]piskiem rozbojniki y z inszemi wyzey mianowanemi z strzelbą, prochami y z zywnością, takze z swiecami smolnemi; y iuz będąc pod dworem w zasadzce, ci spisacy w lesie robili swiece smolane z koszul y inszych hust roznych y smoły nabrali na pieczenie ludzi dwornych. Tenze Fedor Fakosz z Ruskiego, tak dobrowolnie iako y na mękach pytany, zeznał, iz Macko Kalin, zabity na rozboiu w Boryni, ukradł był kobyle we wsi Lutey v Birowego, stadniey ieymci paniey Humienney, y przedał ią Mudrykowi Dwernickiemu staremu w Vstrzykach, który wiedział o tym, iz była kradziona. To iest iego zeznanie.

Confessata Michala Tyrzannicza ze wsi Stuzycy iey mości paniey Humienney:

Naprzod zeznał na towarzysza swego Fedora Fakasza, iz od lat kilkunastu rozbiia, ieszcze z nieiakim Mandzieiem, rozbojnikiem¹⁾ z Wołowego; tenze zeznał, iz rozbili z inszemi towarzyszami swemi Dwerniczani y Nasieczani na Beskidzie, ktorzy szli na iarmark do Vngwaru, pobrali v nich pieniądze, płotna y wełne; tenze zeznał, ze ich Iwan Telanko nawiodł y Tyrka, sąsiedzi wyprawowali nas, Olexa Kliszczowiat, Ilko Matryszow, Dmitr Seniow, kniasz y pop wyprawował nas y slug swoich y prochu nam dawał, Melehuk ze Zboia y ten nas wyprawował, Olexa Rybiey z Ruskiego, Fedor y Matwiey z Wołosatego, Fedynia Lochinow, Olexa Kryszczowicz, Ilko Liput z Rostoki, z Wołosatego Dmitr Seniow, sołtysz stuzycki kniaziewicz²⁾ znali y obiedwie wsi o tym wiedzieli y prochow dawali, rusnie y zywnosci; tenze zeznał z ognia, iz Siwocholp wiedział o tym, kraynik paniey Humienney, y to zeznał, iz co zdobędziecie na tym rozboiu ze mną sie podzielicie, gdy z bratem moim Markiem, ktorego na tym rozboiu zabito prze-

¹⁾ Сян. wielkim.

²⁾ Пер. kniasz weznali.

wodnią trzymał; Fedor Fakasz był v imci p. Wislockiego w Dydowey na rozboiu dworu; znali Klisczowięta z Lubienie y wszystka Lubnia, kiedysmy sie zbierali; Ostasz Spiernicz z Beniowych, który teraz w Stuzycy mieszka, był na tym rozboiu; Wasil Balwierowicz z Bereszka radził im tu pusc, na ten rozboy do Borynie, a mianowicie temu Markowi zabitemu, popiwszy sie na gorzałce v Pawła Ostaszowego, soltysza stuzyckiego, pił y po insze czasy, y pop przy tym był styzycki y radził; tenze Wasil Balwierowicz z Bereszku przewodnią trzymał z Markiem rozboynikiem, ktorego zabito, Mudryk z Vstrzyk pił z nimi y rzeczy te reuidował, kiedy sie co trafiło zdobycznego abo kradzionego; Fedor Fakasz przywiódł spisaki, to iest Tomasza z Ordyni, Iacka popowicza Drochowskiego z Ordyny, Andrasza Zywca (sic), Koguta Małego z Rechetowa, Petra z Klembarku, Sawke z Klembarku, Michała Nosalia, który nad niemi starszy był, także Stuzyczan y wszystkich, którzy na tym rozboiu v imci p. Marka Wysoczanskiego y imci p. Swaryczowskiego, zięcia imci, powołał był, naprzód Marko Tyrdzanin, Olexa Surkanin, Michał Rusczyń, Maciey Oluchow, Andrasz Kalin, pop komornikow swych wyprawował Macieia Futynicza, Macieia Kalinke, Fedor Rynciadow z Polany, Kosc soltysz; ten dwor rozbiwszy, mielismy pusc do Chmiela na pana Dubrawskiego, ktorych prowadził Olexa Klisczowięta, iesli by byli w Boryni nie dostali; to na stuposiarski dwor mieli vderzyc y dostawac, a to wszystko Wołosacci nawodzą. To iest zeznanie Michała Findzanica (sic).¹⁾

Confessata Thomasza Szandry ze wsi Ordyny, maietnosci imci pana Wielopolskiego.

Naprzod zeznał, iz rozbili furmanow nizey Jaslisk, zabrali v nich pieniądze, ktorych było siedm, Jacko popowicz Darkowski z Ordyny, Andrasz Zywca z Ordyny, Kogut Mały z Rechetowa, Piotr z Klembarka, Sawka z Klembarku, Michał Nosal z Klembarku, poddani imci p. Tarła; tenze Tomasz

¹⁾ Сян. Firzanicza, так у цілім актї.

zeznał, iż chodzili po nich do wsi Solinki Fedor Fakasz z Ruskiego, Olexa Malehukow ze Zboia, Fedynia Łokinow z Wołosatego, Ilko Lipot z Rostoki y namowili ich na ten dwor borynski, a potym mieli na rozne dwory vderzyc; zeznał, iż ich namawiali y chodzili z niemi na ten rozboj Marko Tyrzanin, ktorego na tym rozboiu zabito, Michayło Tyrzanin z Tuzyce, Olexa Surchaniez, Michał Husczyn,¹⁾ Maciey Oluchow, Andrasz Kalin; Stephan, pop stuzycki, wyprawował dwóch sług, Macieia Futoynicza, Macieia Kalinke, Olexa ze Zboia, Fedor Rynciachow²⁾ z Polany y pop im prochu dawał, a my spisacy mieli swoy; tenze zeznał: bylismy na szalaszach stuzyckich dwa dni y tam do nas Stuzyczanie chodzili y zywnosci nam y gorzalki dawali, ztamtąd ich wyprawili z strzelbą z prochami, z swiecami smolnemi, a my sobie sami swiece spisacy robili; byli z nami z roznych wsi, z Beniowych, z Wołosatego, alem ich ymion y przezwisk nie znał; y przyszedszy do dworu, rozbieli skrzynie, brali złoto, srebro, pieniądze, rzędy, puhary, kubki, konewki srebrne, y z tym pouciekali; a było nas wszystkich dwadziescia y trzy. To iest Tomasza Szandry zeznanie z Ordinie, poddanego imci p. Wielopolskiego.

Sąd tedy zupełny żądaiąc według prawa maydeburskiego przes przysiecznych wyz mianowanych, przykładaiąc sie do prawa pospolitego, to wprzod wwarzywszy, iż na gorącym prawie na tym rozboiu są poimani, y tez przykładaiąc się do zeznania ich, iż kazdy, kto rozboiem sie bawi, cwiertowania zasłuży, zchyliwszy sie tedy z sądem swoim, vznali bydz winnych smierci: y tego Fedora Fakasza, iako principała na pal osądzono, Mihała Firanika y Thomasza Szandre cwiertowania.

Ianysz Wislocki, Piotr Zatwarnicki, Mikołay Borowski, Іацко Лѣницки, Fedor Krzechowski, Paweł Ilnicki, Ferenc Hnilanski, Kasper Rozborski, Andrzy Pobiedzinski, Ian Ski-

¹⁾ Сян. Русzczын.

²⁾ ibid: Rynciadow.

dniowski, Woyciech Konopacki, Stanisław Tyrawski, Theodor Zamoyski.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1710—1722. — Ind. rel. castr. Sanoc. a 1648, t. 161, p. 2144—2152, obl. 28/VIII*).

XII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
13 н. ст. серпня 1648.

Tandem aliquando on, do ktorego zaraz na początku turnieiw ruskich zwoływali się obywatele tych kraiw, oboz stanął pod Gliniany, siedm mil od Lwowa, w wielkiej rowninie y na sposobnym bardzo miejscu do woienney potrzeby, dnia czwartego miesiąca sierpnia. Ci, którzy accuratius, procul amore odioque personarum stare dzieie polskie opysywali, tak swiadczą, że w tymże okręgu za Ludwika krola zia-chawszy wszystkie stany koronne, perduelles regni huius senatores sądzili y onym szyie povciniali. Tosz miejsce widząc krol Stephan, pan waleczny, vznał bydz bardzo sposobne do starcia się z woiskim tureckim, czego potym y wielki on Ian Zamoiski potwierdził na ten czas, kiedy pod pierwszy odiazd do Swecii Zygmunta Trzeciego, turecka potęga na te kraie silnie nastąpic chciała. Opuszcę na ten czas insze na tym miejscu odprawowane acty, wiedząc barzo dobrze, że iusz Gliniany pro fatali, tam prosperarum quam adversarum rerum, loco są y na terazniejszey warszawskiej konvocatii poczytany. Zalozenia obozu był tego powodem imc p. podczaszy koronny, który z chorągwiami ziemie Lwowskiej trzeciego dnia sierpnia splendido apparatusu et magnis cum gratulationibus wszystkiego ludo (sic) z Lwowa wyiachał y niektórych wojewodztw woiska za sobą pociągnął. Xiążę imc Wyszniowiecki na inszym miejscu, blizey niebezpieczeństwa, stanął naprzod cum suis clientibus, a po tym sciągnęli się do niego rozne

panięta s swoiemi pocztami. Nastąpili y pewnych powiatow chorągwie. Imc p. wojewoda sendomirski w tych dniach złączy się z imcią panem podczaszym, a niemieszkanie po tym ruszyc ku Ukrainie chce, aby nieprzyziaciel na tych, które się odprawowac będą, tractatach, widząc gotowosc naszych, przystępował prędzey ad aequas conditiones. Alec y Chmielnicki teyze sztuki vzywa, zaciągając woisk tatarskich, które ze się iusz przez Dniestr przepawiły, czekając w Dzikich polach zawołania kozackiego, z samego Krymu naszym obwieszczono, a między inszemi imc p. hetman polny dał znac o tym z więzienia synowi swemu imci p. staroscie bractawskiemu. To pewna v mie, y wiem, ze w. m. m. p. od zdania moiego nie odstąpisz, isz te wszystkie hałasy y krzywdy, ktoreśmy z wylaniem krwi chrzescianskiey, z zabraniem w niewolę ludzi naszych, z sromotą narodu polskiego od Kozakow, Tatarow y chłopstwa zbuntowanego odniesli, w amnistią puscii rzeczpospolita serviendo temporis et parendo necessitati. Kto czytał de bellis domesticis albo servilibus, ten przyznac musi, ze takowym sposobym bywaią vspokoione. Naypierwszy ten sposob wynalezony y podany iest a Trasybulo, (viro iako go Pausanias nazywa) inter eos, quos et ante et postea babuerant Athenae, per omnia optimo, które (sic) reconciliata pace cum plurimum in civitate posset, legem tulit, „ne quis (słowa są własne Cornelii Nepotis in Trasybulo) ante actorum rerum accusaretur, neve mulctaretur“, eamque illi legi oblivionis appellarunt. Vzył po tym tegosz sposobu Aratus Sycionius, który, według swiadectwa Plutarchi in viti (sic) Arati, podawszy civibus suis legem amnistiae, patriae cervicibus tyranidem depulit, novi status fundamenta iecit, pacem et concordiam civibus intestina dissidia agitantibus reddidit. Nieopuścił także tego w wielkiej oney wrzawie po śmierci Iuliusza Cesarza Cicero, o czym znajdziesz wm. y v niego samego secunda philipica y v Diona y v Plutarcha in Caesare, a na ostatek et apud Vellieum Paterculum. Zazyl y Claudius Cesarz tey rady po zabiciu C. Caligulae, co dostatecznie z tych słow

Swietoniusza zrozumiec mozemy: „Imperio stabilito nihil antiquius duxit, quam id biduum, quo de mutando reipublicae statu haesitatum erat, memoriae eximere, omnium itaque factorum dictorumque in eo veniam et oblivionem in perpetuum sanxit ac praestitit.“ Wspomina takze Vopiscus sub Aureliano, amnistiam publicorum delictorum decretam fuisse consumptis igni tabulis atque ad Graeciae morem decreta abolitione. Roku 1568 we Francyi w samym zapale domowego rokoszu puszczano w niepamięć wszystkie vrazy z obu stron, oczym Lambinus tak z decretu parlamentowego swiadczy: „Edicimus omnes iniurias atque offensiones ex ea natae inter cives nostros pepererunt, omnia mala praeterita, quae ex superioribus motibus et tumultibus manarunt, funditus extinguere eorumque memoriam sempiterna oblivione deleri atque obrui, ut perinde sint, quasi omnino nunquam evenissent.“ Powiadaia, ze y w Neapolim terazniejszego roku sublatis quibusdam tumultus principibus wszystkie vrazy krola hiszpanskiego podlemu gminowi odpuszczono. Pu[s]ciwszy postrone na strone przykłady, masz wmci y w naszych historiach takowes lekarstwo, ktorego na domowe choroby oycowie nasi zazyli za panowania Zygmunta Trzeciego, co y z konstitutii koronnych y z historykow, a mianowicie Stanislai Lubinii et Pauli Piasecii, widzec mozemy iasnie. Prawda zec to będzie magna cum ignominia hominis Poloni, kiedy hultajstwo (sic) temu takowa swawola impune uidzie, kiedy krzywda Boza w pozabianych kapłanach, w profanowanych kosciolach, w podeptanych swietosciach zemszczona nie będzie, kiedy dignitas reipublicae violata, ciała ludzkie z grobow in contumaciam dobyte, panny y panie bezwstydlwie zgwalcone, dusze chrzescianskie w poganską niewole zabrane, męszczyzna y niewiniątka okrutnie pomordowane, zostaną bez pomsty; ale temporis causa et maioris commodi, te rzeczy do czasu niepamięcią przywalic musimy. O tey sprawie tak ia do wmci mowie, iako kiedys Antonius w rzeczypospolitey rzymskiej do swoich apud Appianum mowil: „Introducta amnistia constitutum quidem esse,

ne quid de praeteritis mutares, sed id mitigandi populi et temporis causa factum esse, praecipue interim oblivionem iniuriarum spectari, iustiusque esse mentem senatus consulti quam verba valere.“ Dosyc mądremu! O tym tesz rozumiem, ze wm. wiesz iusz dobrze, iako xiąże imc Wiszniowiecki, vir ad bella impetus maximi, die 26 iulii między Polonnem a Constantynowem na woisko rebellizantow napadszy, za Panskim błogosławienstwem, za szczęściem swoim, za odwagą rycerstwa polskiego znaczne odniósł zwycięstwo, pozabiiawszy tego motłochu na dziesięć tysięcy. Znowu zas 28 iulii, na tabor sam nieprzyjacielski animose vderzywszy, onych na pięć tysięcy vrwał, wozow y armaty nie mało poodbierał felicissime. Zaiuszeni takową klęską nieprzyjaciele reparatis viribus Korzec wzięli y wniwecz splondrowali. Dostało się y Miedzyrzeczowi, Ostrogowi, nemine repugnante: sam Miedzyboz trzy szturmy vtrzymał y wcale został, przedmiescia od ognia straciwszy. Ieszcze do tego czasu po roznych miejscach powstaie

saeditio, saevitque animis ignobile vulgus,
iamque faces et saxa volant, furor arma ministrat.

Haec dum scribo, dano wiadomosc, ze Kozacy Zasławia dostawszy, grobow, w ktorych zmarli xiążęta zasławscy odpoczywali, dobyli y wszystkie ciała zacnych xiążąt na sztuki posiekawszy, one mąką albo trąbami posypawszy, bestiom na pokarm rozrzucaly.

Idzie nowina za nowiną, y oznaimuią hoc eodem, quo scribo momento, ze arctissima obsidione Bar obtoczony y wytrzymac nawalności nieprzyjacielskiej nie moze. Przyszły vniwersaly z obozu od imci p. woiewody sendomirskiego, ktori ad idem woła. To się dzieie z woly Chmielnickiego, który pod Ianuszpołem obozem leżąc, swoją szarancę po roznych stronach wyprowadził, chcąc nas divisos sua multitudine obruere. Czekaize wm. dalszych nowin, a teraz przypatrz się tym, które pod płaszczykiem tractatow przypadły.

Zalecam się zatym zwykley lasce wm. miłosciwemu panu.
W Lwowie 18 augusti anno 1648.

(Рукопись бібл. Оссолінських N 2346, р. 17—21).

XIII.

Постанова львівських станів, аби ніхто не покидав міста.
17 або 18 н. ст. серпня 1648.

Laudum ordinum ciuitatis.

Significamus, quia nos considerantes ab hostibus hoc turbulentissimo rerum statu pericula et certam notitiam habentes, multas iam ciuitates huius regionis et multa propugnacula satis munita multitudine atque impetu hostium capta et funditos populata esse magna cum totius reipublicae iactura, ex debito officii nostri et ex vi iuramenti, quo tenemur prouidere, ne ciuitas haec, tanquam reipublicae aduersus hostes propugnaculum et hoc dubio formidolosoque tempore hominibus cuiuscunque status et conditionis commune receptaculum, aliquid detrimenti capiat, praeuia matura deliberatione collatisque inter nos atque ordines ciuitatis huius consiliis ex vnanimi consensu constituimus:

Quatenus omnes ciues et incolae huius ciuitatis, tum etiam eiusdem suburbani, intra ciuitatem et eius pomoeria sese omnino contineant, neue audeant toto hoc periculoso tempore ingruentibus tam magnis vndiquaque a rebelle Cozacorum, rusticanorum et Tartarorum exercitu periculis quoquam a ciuitate hac, a qua omnem impetum hostilem propulsare pectoribus suis debent et tenentur, discedere et proficisci, idque sub poena priuationis honoris et confiscationis bonorum in contrauenientes et secus facientes irremisibiliter hoc nostro praesenti laudo sancita. Caeterum nulli ciuium hoc interdicto prohibetur facultas mercimonia sua cuiuscunque generis pro nundinis vbicunque celebrandis ex ciuitate euehendi factores-

que suos et negotiorum gestores vna cum dictis mercimoniis ablegandi et per eosdem causas et negotia sua tractandi et agendi, dum modo ipsi ciues et incolae patres familias ciuitatem non deserant et ne sua absentia eandem ciuitatem hostili incursioni (quod Deus optimus maxima ex sua benignitate auertat) facilem reddant et exponant.

Quod nostrum interdictum publica praeconis voce per circulum huius ciuitatis proclamari et ad omnium sub iurisdictione ciuitatis huius ad praesens existentium notitiam deduci mandamus.

(*Acta consularia Leopoliensia a. 1648—9, t. 53, p. 31—32*).

Примітка. Ся ухвала, вписана у львівські міські акти, не має дати, також час вписання не докладно означений, одначе напевно можна його подати на 17 або 18 н. ст. серпня. Той сам час і ухвали, що найбільше, днем скорший.

XIV.

Мартин Садовский і тов. подають міщан з Кніґинич за напад і побитє. 26 н. ст. серпня 1648.

Feria quarta post f. s. Bartholomaei pxma.

Ad iudicium actaque praesentia capturalia Leopoliensia personaliter venientes nles Martinus Sadowski, Gregorius Domaniowski et Ioannes Skulsky, gnosi Melchioris Stamierowski venatoris terrae Sanocensis famuli, omnes coniunctim et quilibet eorum ex suo interesse in et contra famatos: Iwan Kowal, proconsulem, Blusko Tkacz, Wasil Kramarz, Ostap Popowicz, Hryc Bielouch, Hraszyn Krawiec cum filio, Iwas Swiec, Iacko Ichnatyszyn, Wasil Iawiecki, Sienko Przysięzny, Kost Rzeznik, Chwet Jakubkow, Piotr Kowal, Michalik Kołodziej, Jaremko Kołodziej, Ferens Hayduk, consules et scabinos, Lesko woyt cum filio de oppido Kniehynice, gnosi Alexandri Cetner vexilliferi Podoliae subditos, facti infrascripti prin-

cipales, comprincipales et mutuos cooperatores aliosque eorum complices, ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos, in citatione tamen, et postquam innotuerint, specificandos eodem oppido subditos, questi et protesti sunt ideo,

quia ipsi poenas contra violentos quarumvis sub interregno praesenti patratores viarumque publicarum obsessores et interceptores sancitas non veriti ausi sunt die dnica actum prntem proxime pcedente (23/VIII) protestantibus personis nobilibus ex oppido Kniehynice peractis negotiis certis domini sui (equorum causa illuc eo die venerant) pacifice et quiete ad villam Psary dominumque suum iam sub crepusculum redeuntibus, pace publica et securitate interregni praesentis assecuratis, nullius hostilitatis praesciis, viam pubcam, qua illos ituros exploraerant, penes praedia oppidanorum praefatorum extra oppidum existentem, versum villam Psary et Leopolim tendentem, obsidere et intercipere, prout de facto obsiderunt et interceperunt ex insidiisque et locis occultis videlicet pomariis ciuilibus, ibidem iuxta viam illam existentibus, securibus, falcibus, baculis aliisque armis ad vim inferendam praeparatis instructi et protestantes, homines innocuos, violenter et tumultuose absque vlla causa, imo studiose et praemeditate, irruendo in haecque verba prorumpendo: „bij, gon tych husiatnikow! nie zywie teper zadnego Lacha na swiecie!“ armis impetiuerunt, in stagnum illic existens fugauerunt, deinde ex stagno apprehensis optione msubmergi ne an interfici fustigari mallentes proposuerunt, protestantes omni ope destitutos fustigari potius quam mori suppliciter exorantes in terram ignominiose proiecerunt, prostratisque baculis, et quae cuique arma pro manibus erant, in diuersas corporis partes versatos, in contemptum status equestris, caeciderunt, fustigarunt et quam ignominiosissime tractarunt, vulnera infrascripta affecerunt, sicque exceptis et tractatis in terra semivivos relictis res infrascriptas, nli quidem Domianowsky pecuniae flor. decem, nli vero Sadowski cultros duos valoris flor. trium et trofiolum turcicum valoris flor. decem ibidem receperunt, quo facto pacem et securitatem pu-

blicam violarunt poenasque ratione praemissorum sancitas succubuerunt, ratione quorum iterum protestantes obtulerunt se in hac parte iure acturos...¹⁾

(*Ind. rel. castr. seu captur. Leopold. a. 1648, t. 398, p. 329—331*).

XV.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
26 н. ст. серпня 1648.

Dziewiątego dnia miesiąca sierpnia w Constantynopolu ona, o którym w przeszłych listach moich pisał, Ianczarow confaederatia in apertum erupit. Zgromadzeni do kupy, vpor wielki cesarza przełożywszy, nieszczęśliwe iego na morzu y na lądzie powodzenie pokazawszy, na szaray vderzyli y s pokoju othomanskiego cesarza wzięwszy, sromotnie do więzienia prowadzili. Na miejsce iego posadziwszy, wszystkie skarby y dostatki pobrali, y między się rozdzielili. Maią nadzieę wielką Wenetowie, ze za zapanowania tey dzieciny snadnie v wrzędnikow tureckich pokoi kupie będą mogli, acz znacznie woisk tureckich, iako na morzu tak y na ziemi za łaską Panską napsowali w tych czasiech. Kapidzi Basza w tych dniach z kilką tysięcy woiska cesarskiego przyszedł do Krymu, chcąc aby panowie hetmanie nasi y insi więzniowie z więzienia tatarskiego oswobodzeni byli. Cham requisitus o wydanie onych baszę do murzow odesłał, powiadaiać, ze ony, więzniow polskich od niego do siebie wzięwszy, do tego czasu pod strażą swoją [trzymają]. Murzowie, gdy do nich przyszło, cathgorice powiedzieli, ze więzniow polskich nie mogą y nie chcą wydac, asz by wprzod wszyscy Tatarowie, po roznich mieiscach w Polsce będący, wypuszczeni y vwolnieni zostali. Nie dbaiąc nic,

¹⁾ Далі настуває огляд ран і свідощтво возного.

iako widzemi, Tatarowie na rozkazania Porty otthomanskiey strony, wvólnienia ich mciow pp. hetmanow nie przymiują y zakazu wtargnienia do panstw koronnych, ale owszem Tohay Bey obiecuie się Chmielnickiemu in casu necessitatis gromadnie stawic. Zamku barskiego iakosmy postradali sromotnie, niechęć opisowac, wiedząc dostatecznie, że iusz o tym do Warszawy znac dano; tego tylko pro mea in rempublicam pietate załuię, że tak znaczna forteca tak marnie przysła w ręce nieprzyjacielskie. Nie schodziło ni naczym: było dostatek dział, prochu ołowiu, zywnosci, ludzi niemieckich służyłych kilkaseth. Fatum iakies, rzeczypospolitey nie zycżliwe, rzeczy zamieszało, a nas o szkodę y sromotę wielką przyprawilo. Pomogła do tego y ludzi religii greckiei zdrada, ktorey, iako domowey, trudno się ochronic było. Puscil się był iusz nieprzyjaciel od Baru do Kamienca instructissimus omni apparatu do rozerwania skały, do wstępowania in lubrica locorum, ale za nastąpieniem interdictu Chmielnickiego nazad powrocily pułki, oczekiwaiąc successum rerum na traktatach, które się 24 augusti zaczęły. Iaka desperatia iest praesidii Camenecensis, snadnie wm. zrozumiesz z tego listu, który z Kamienca maiąc, posyłam do Warszawy dla lepszey informacyi o naszych trwogach. Oprzyszkowie okoł Kamienca skupiwszy się, pari adversum nostros vi ac astu postępowali, z wielkim potrwozeniem Kamienczan, którzy rozumieli, iż iusz magno impetu et apparatu Kozacy nastąpili, a zatem nihil aliud quam fugam cogitabant. Poimano kilku y do Kamienca przyprowadzono. Ci na mękach zeznali nullum sibi commercium et societatem cum Cosacis esse, ale sami dobrowolnie taedio servitutis et Poloniae dominationis impatientes arma adversus immodica vsurpantes corripuerunt. Z arsenału lwowskiego osmnascie dział wielkich spizowych, prochów, kul et alia sueta bello w dostatku znacznym wzięto do obozu pod Gliniany 24 augusti, a z tym apparatem y zgromadzonemi chorągwiami roznych powiatów dzisiejszego dnia, z pod Glinian ruszaią się panowie regimentarze blizey ku nieprzyjacie-

lowi, zadnym Tractatom nie vfaiąc. Międzyboz kilka szturmow strzymawszy, za nastąpieniem wielkiej nawalności podał się nieprzyjacielowi, który zadney szkody nie uczyniwszy, on do tego czasu wcale trzyma in gratiam imci p. Sieniawskiego. Pan Kołek posłem do Porty otthomanskiej naznaczony, iusz się tu v nas sporządku na potrzeby (sic!), chcąc niemieszkanie (bo tesz res moram non patitur) wyiachac.

Die 26. augusti anno 1648.

(Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 21—23).

XVI.

Універсал Яна Теодорика Потоцького до шляхти Галицької землі з зазивом збиратись до нього проти селян-бунтівників. 28 н. ст. серпня 1648.

Wielmoznym, vrodzonym, slachetnym panom rycerstwu wszyskiemu y obywatelom ziemie Halickiey y powiatom do niey należącym moim mciwym panom y braciei przy zaleceniu powinnych powolnych służb moich podaie do wiadomości:

isz na pewnych mieyscach, tak własnych poddanych naszych we wsiach miasteczkach bunt y zaczynac się poczęły, tudziesz hultayskie kupy przychodzących za Dniestra y Wołoch iusz się iawiaią, — przeto aby in herbuto (sic) obie zadusie (edocti alieno periculo) y sam vsilnie y wmciov moich mciwych panow y braciey vpraszam, in quantum by swe malum daley sarpere miało, abyscie według vchwały y obowiązku swego stawic się raczyli na czas y mieysce naznaczone ode mnie brata y sługi swego. A to da Bog w drugim vniwersale, który (iezeli priuatny sposob y siły moje nie zdołaia, a większe periculum nastąpi) niezabawnie miec wm. m. m. panowie y bracia odemnie będziecie raczyli. A ten dla wia-

domosci y przygotowania się prętszego na tenczas posyłam, czyniąc dosyc powinności mey, na sie od wm. m. m. panow y braciey wlozoney, ktorym powtore vsługi moje zalecam pilnie.

Datum w Gwoyscu dnia 28 augusti 1648.

Locus sigilli. Ian Theodoryk Potocki, podkomorzy ziemi Halickiey ręką własną.

(*Ind. rel. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 377—8, obl. 29/VIII*).

XVII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
3 н. ст. вересня 1648.

Tu v nas na Rusi te się rzeczy dzieią: Ich mosc panowie regimentarze wojska koronnego przestrzezeni są przyiacielskimi listami hospodara wołoskiego, ze się do nas cham, ze wszytkimi swoimi murzami gotuie, iusz definitive w radzie swoiey vchwaliwszy ditionum regni populationem. Potwierdzaia tego y nasi kupcy, ktorzy w tych dniach z Turek przyiachawszy, o wielkim sporządzeniu tatarskim po miastach podunaiskich powiadaia, będąc tego oczewistemi swiadkami. Za takowemi wiesciami zdało się imci podczaszemu koronnemu zatrzymacz poselstwem pana Kołka, aby snac in ipsum incendium nie wpadł, listy pewne do Constantinopola przez pocztę wołoską (ktora iedynastego dnia z Constantinopola pod Gliniany stawala prętkością swoją a dobrym rządem hospodarskim) wysławszy, diploma fiduciae dla posła ządaiąc. Czern zbuntowana rozchodziła się z kupy, na którą per campos et agros palantem xiąze imc Wiszniowiecki napadaiać, onę gromił y ad internecionem zabiiał, straciwszy nieco dobrego y odwaznego swojego soldata. Vstępuia iusz y sami Zaporoscy Kozacy w głębszą Vkrainę, a potym podobno zechcą y na

samo Zaporozie, gdzie caelo et solo suo acrius animabuntur; a day Boze, aby się tam znowu z hordą tatarską nie złączyli y nas nie wołowali. Zgromadzią się chorągwie powiatowe, niektóre spieszne, niektóre motu cancrino Lwow obiedzaiąc y nawiedzaiąc, postępując; a tymczasem nieprzyjaciel z bogatym łupem vchodzi z wieczną sromotą y z nienagrodzoną szkodą Polaków. Szerzey przez drugą posztę oznaimię wm. o powodzeniu rzeczy tutecznych, na ten czas przymi to wm. mile odemnie, a sam tesz zechciei wzajemnie pisac przynajmniej: salve et vale! czego y ia zycze wm. y to posyłam z Lwowa.

3 septembre anno 1648.

(Рукопись библ. Оссолинских N 2346, р. 23).

XVIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
7 н. ст. вересня 1648.

Extraordinaria poszta wychodzi do Warszawy od nas propter ingruentia pericula. Nie chciałem bydz y pod ten iusz nas zapal leniwym w pisanie. Raptissime oznaimię, co się v nas dzieie. Plondruie nieprzyjaciel Wolhyn, feracissinam regionem. Wział y splondrował Olykę, miasto xiążat Radziwillow, z zamkiem obrone bardzo dobrze. Nie strzymał Luck, metropolis Wolhynia, syły zbuntowanego hultaistwa: wzięty z wieczną naszą sromotą y spustoszony. Puscili się z Ludzka (sic!) do Włodzimierza. Rebellizanci y do tego czasu pewnie on opanowali. Pod Sokalem in armis stanęło zkonfederowane chłopstwo. Nalazła się zdrada w miescie tamtecznym, y zaraz zapłatę odniosła mieczem. Co się tam daley stało, nie wiemy. W Kamionce Strzemilowey, pięć mil od Lwowa, iusz seditio in apertum erupit: pobici catholicy, pomordowani kapłani,

zdeptane świętości. Iusz po wsiach y po drogach bardzo niebezpieczno dla buntow wszytkiej Rusi, która implacabili odio contra catholicos et Polonos będąc, iadących y ydących zabija y okrutnie morduje. Iusz v nas conspiracie pokazuią się; iusz hultaistwa nocą wiele naiezdza y odiezdza; iusz rozne odprawuią się zgromadzenia, to po cerkwiach, to po kątach y dolinach przedmieiskich; iusz nam Rus obsequium wypowiada z wielkimi tyrami! Dzisiaj ich na ratusz odsyłamy principiis medicinam adhibituris. Actum est de nobis! Żołnierza służalczego nie mamy. Posyłamy do krolewica imci Karola, zebrząc tego ludu, który prowadzi imię p. Kazanowski groszem krolewica imci in supplementum onych, co w Barze pobici. Postaraj się w m. p. o ten list, który do krolewica imci pisany od szlachty lwowskiej, a z niego zrozumiesz w m. p. nie bez wielkiego zalu, nostram calamitatem et orbitatem. Tatarowie iusz się znowu złączyli z Kozakami. Nasi leniwo postępują; niezgoda wielka inter procures y zazdrość. O nas nikt nie myśli, iakimby sposobem dodać nam ratunku! O fatalia tempora! Confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adolescentio nostra, greges eorum et armenta eorum, filios eorum et filias eorum. Dormiemus in confusione nostra et operiet nos ignominia nostra, quoniam Domino Deo nostro peccavimus nos et patres nostri ab adolescentia nostra, usque ad diem hanc et non audivimus vocem Domini Dei nostri! Tak lamentuiemy z Ieremiaszem prorokiem. V nas exiit edictum, aby się żaden nie wahał wyieżdżać od miasta sub privatione honoris et confiscatione, excepto sexu segvaciori et imbilliciori (sic), ale y ci zostać muszą dla podróżnych rozbojów y buntów. Inciderent in Scyllam volentes vitare Charybdem! Iusz to prozno, hic aut vincendum aut moriendum, kiedy tak o nas mało dba rzeczpospolita! Illam olim haec post nostra fata meminisse invabit! O wierze naszej wątpić nie potrzeba, vznaią potym inimi ci civitatum, iako to miast ochraniać potrzeba. Ci, co na nas gorąco więc (sic) seimikach y seimach następowali, niech teraz przydą a zastąpią nas!

Napiszę więcej potym, a teraz zaleciwszy się łasce wm. m. p., powolnym sługą zostaię w tym naszym Lwowie, gdzie luctus vltrices posuere cubilia curae. Valete!

D. 7 septembre ao 1648.

(Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 24—25).

XIX.

Кс. Ляховский показує рани, що йому вчинили селяне зі Сільця 7 н. ст. вересня 1648.

[E] Feria secunda in vigilia f. natiuitatis B. M. V. admodum reuerendus pater Stanislaus Lachowski commonstrauit iudicio vulnera sibi feria quarta ante f. natiuitatis B. M. V. pxe prta (2/IX) in campis villae Sielce, tenutae gnosi Stanislai Orzechowski, ad capitaneatum Strumilowa Kamionka pertinentis, per laboriosos: Sawka et komornik iego et socerum Bokej Rybak, Choma Byk cum filo Droboczyk, Petro Kulawy, Holowkow syn, Lawrow syn, kowal y syn, et poponem cum diak, -- subditos villae Sielce, in via publica illata.

Те-ж саме заявляють: кс. Симон Блонський, Матіас Яичевський, Луція Стоковська й Анна Лекавська.

(*Ind. rel. castr. seu captur. Leopoli. a. 1648, t. 398, p. 386—389*).

XX.

Слідство в справі нападу сілецьких селян на втікачів з Луцка і ограбованя їх та заєуд пійманого Костя Івановича зі Сільця. 7, 11 і 12 н. ст. вересня 1648.

Actum Leopoli in iudiciis ordinariis capturalibus feria secunda in vigilia festi natiuitatis B. Mariae V. anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Ad iudicium praesens ordinarium capturale Leopoliense personaliter venientes adm. rndus Simon Blonski, vicarius ecclesiae Luceoriensis, Alexander Łachowski, praesbyter, et nlis Mathias Ianczewski, theologus moralis et rhetor, Lucia Stokowska, Helena Strusinska, vidua, Izabella Iasinska, nlis Iasinski uxor, cum eiusdem mariti sui, vti tutoris coniugalibus, autoritate et famatae: Barbara Miodownicka, Anna Lekawska, Regina organarii fabri [uxor], ciuissae Luceorienses, — praesentauerunt eidem iudicio laboriosum Kost Iwanowicz de villa Sielce ad Kamionka Strumilowa pertinenti, principalem, qui praesentatus, a iudicio interrogatus, palam et libere haec confessata retulit:

Isz byli z nim na tym rozboiu: pop teyze wsi, Sawka soltysz y komornik iego Matwiey, Pich y [z] zieciem synem, Bokiey Rybak, Iwanko dyak, Hurko Lasciszyn, Iwan Drobo-cik, Petro strosz zamkowy, Lewko syn woytow, Anton Polomkow syn, Hryc kowal z synem; asseruit eos esse octodecem, reliquos vero non meminit. Naprzod Drobocek zawołał, ale y wszyscy zwabili sie w nocy, mówiąc: „zydzi vciekaią z Lucka! stali nocowac w Dolinie!“ y tak biegli na ten bunt. Iam poszedł do popa na rade. Pop mi nie radził y nie kazał chodzie. Obacze potym, alic sam pop bieży! Ktorego ia pobaczywszy, y iam pobiegł iusz na huk, kiedy strzelali. Przypadszy, potkałem zyda y białogłowe, te delatricem, którą widłami vderzył, a potym miszek, w którym belo pul-trzecia złotego, vrznalem y wzialem, takze y korale, którym w siano schował, a haftki srybrne sama mi dala. I to powiedał, ze y przedtym w lecie rozbiiali, iako Drobo-cik, Petro, alem ia dopiero pierwszy raz z nimi był. Recognouit y to, ze v popa byly suknie ksiedze.

Quem iudicium burgrabio castri praesentis ad carceres tradidit, salua custodia et victu per delatores administrandis.

Qua in causa auditis eiusmodi confessatis ex propositione instigatoris iudicii praesentis ac praefatorum delatorum decretum iudicii praesentis primum intercessit in tali verborum serie:

Actum Leopoli in iudiciis ordinariis capturalibus feria sexta post. f. natiuitatis B. Mariae V. pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragésimo octauo super propositionem actoris praesentis contra citatos infranominatos factum de tenore tali:

Proposuerunt instigator iudicii praesentis et adm. rndus pater Simon Blonski...¹⁾ in et contra laboriosum Kost Iwanowicz de villa Sielce, in recenti crimine captum et coram iudicio praesenti f. secunda pxe prta per delatores praesentatum, inculpatum pro eo,

quia ipse, immemor legis diuinae et humanae, eaeque (sic) timore Dei ac dilectione proximi posthabita, poenas legum non veritus, ausus est feria quarta post f. s. Aegidi pxe prta (2/IX) adiuncta sibi in impiam opem multorum complicum et cooperatorum manu in necem violentias, rapinas, dispersiones paratorum, dum delatores truculentas praedonum Luceoriam depopulatum manus euitandi Leopolum vitam saluaturi per bona villae Sielce via publica, securitate itineraria communi protecti, se conferent noctisque impedites necessitate atque maioris suae securitatis gratia in syluis abdormiscere adacti tuto fessa difficultate itineris membra laxarent, ipse vna cum suis complicibus, ipsi de nominibus et cognominibus melius notis, vbi innotuerint, specificandis, hora noctis circiter media turmatim in delatores somno securos irruere, eosdem securibus, falcibus, baculis caedere et cruentare, vulnerare, prout id obductiones vulnorum, eo nomine per delatores factae, latius eloquuntur, res plurimas, seorsuis regestris connotatas, penes delatores peruentas in vim praedae et spoli rapere, prout de facto vna cum suis complicibus delatores inuasit, vulnerauit et res praetactas in vim praedae et spoli violenter rapuit.

Per quod cum poenas grauissimas legibus regni in obsores stratae publicae descriptas succubuit, petierunt su-

¹⁾ Наступають імена осіб, як вище.

prascripti delatores vna cum instigatore iudicii praesentis easdem super inculpato decerni.

In termino itaque hodierno ex dilatione ad prolocutorem eidem inculpato concessa legitime incidente et proueniente parte actorea excepto femineo sexu personaliter suo et aliorum delatorum personaliter, inculpatus autem personaliter contrariis exauditis partium praefatarum, vtramque primum in causa praesenti procedere, deinde respondere pt modum directe respondere in causa persanaliter mandauit. Tandem licet confessata proprii oris eius inculpatum reum obiectorem esse conuincunt, verum propter meliorem et probabiliorem indagationem criminis nefarii, tum principalis et aliorum comprincipalium, eundem pro torturis et questionibus tradendum iudicium praesens adinuenit et processum exequi burgrabio castri cum officio subcastrensi iurato, similia exequi solito, pro exequendis praemissis tradit. Quae idem burgrabius cum eodem officio die hodierna exequi debebit sub poena contra negligentes sancita atque iudicii arbitraria.

Tenor confessatorum.

Działo sie dnia iedenastego miesiąca wrzesnia roku Pauskiego tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Przed nami Stanisławem Zaszanskim, Woyciechem Zbarazkim, przysięznemi, y Mikołaiem Luckiewiczem, pisarzem także przysięgłym, Kost Iwanowicz, dekretem sadu kapturowego na meki skazany y na mieysce zwyczajne przyprowadzony y związany, naprzód pytany, aby dobrowolnie powiedział, iak dawno y s kim rozbiia, y o rzeczach strony powodowej, nie nie chciał powiedzieć. Pociągniony trzy razy — nie także nie powiedział, swiecami palony — nie nie chciał powiedzieć, az kiedy mu iusz pofolgowano, tak poczoł mowic:

„Ia Kost Iwanowicz zeznam to, iz Hryc pop sielski y Iwan Drobocik swawoli są przyczyną, y oni mnie sobą na to namowili; także Sawka sołtys y Matwiy komornik iego, Choma Pich y z synem swym Sienkiem, diak Iwanko, Charko Laszczyszyn, Bokiey Rybak, Drobocik Iwan, Piotr Krzywy,

Hryc kowal z synem swym Maximem, Lewko Lechunow woytow syn, popa y Drobota, powolnie raz y drugi (sic!), y wszystkich, ktorzy mie na to namowialy. Y to przyznawam, ze mi ta pani sama dala korale, a potym vrznąłem v niey mieszek, w ktorym pieniedzy belo pultrzecia złotego tylko; y hawtki srebrne od niey wzięłem, a potem wderżyłem ią, raz y drugi, widłami; bawelniczke, ktorą v niey wziął, tom ią wepchnął w siano. A pop zabrawszy xieze rzeczy, szubke y sukien krotkich dwie, schował ich w barę; y Dobrocek pobrał studentowe suknie. (Powiedział), zechmy pochowali w lesie we zbozu, y gdziekolwiek ieno nabilismy, tosm y we zbozu w lesie chowali. Powiadam to, ze Iwan Dobronik dawno sie bawi rozboiem z swoiemi towarzyszami, ieszcze z wiosny.“

Ian Bratkowski, burgrabia lwowski.

Sabbatho post f. natiuitatis B. Mariae V. pxmo anno Dni millmo sexcentmo quadrm octauo iudicium praesens capturale Leopoliense parte vtraque, delatores et inculpatas, personaliter comparente, — quoniam confessata ipsiusmet inculpati, tam libere coram iudicio agnita, altera vice iterata et confirmata, eundem inculpatum, vti depraedatorem et viarum publicarum dispersorem, crudeli morte sine comprobatione iuratoria damnandum esse permittunt, nihilominus quoniam ex eisdem confessatis ipsius alii depraedatores, vtpote: Hryc pop, Iwan Drobocik, Sawka soltys, Matwey komornik, Choma Pich, Sienko syn iego, diak Iwanko, Charko Łaszczyzyn, Bokiey Rybak, Piotr Krzywy, Hryc kowal z synem swoim Maximem, Lewko Lechunow woytow syn — de villa Sielce, facti eiusdem et dispersionis stratae publicae principales et comprincipales et complices, reperiuntur, quo circa eo in passu inhaerendo iuri communi iudicium decernit: Quatenus nlis Mathias lanczewski et honesta Barbara Suliowa Miodownicka, Regina organarii Wentowska praesentes ex delatoribus tam eundem Kost Iwanowicz quam praefatos supranominatos principales et comprincipales cum duobus testibus tantum, vti in re manifesta et notoria, iuramento corporali com-

proben et conuincant, et quoniam hoc idem iuramentum conuictionis iidem delatores cum testibus in instanti in facie iudicii praesentis praestiterunt, — ideo iudicium praesens eundem Kost depraedatorem in quatuor partes corporis eius dissecandum, anticipatiue vero respectu praesbyteri circa eandem depraedationem vulnerati, inprimis manus dextra amputari debet, decernit atque pro executione praemissorum facienda ad burgrabium castri praesentis remittit, cui id burgrabius attendere debet sub poena contra negligentes officiales sancita atque iudicii arbitraria.

(*Ind. rel. castr. seu captur. Leopold. a. 1648, t. 398, p. 753–760*).

XXI.

Ухвала соймьку в Белзі 12 н. ст. вересня 1648.

My dignitarze vrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Belskiego, za vniwersalem iasnie wielmoznego imci pana woiewody belskiego de data 26 augusti anni praesentis pro die 12 septembris do Belza, na mieysce consultacey zwyczajne, ziechawszy sie, chociaż nie mając praesentem w kole naszym iasnie wielmoznego iego mci pana woiewody belskiego, vważając iednak vndique immimentia pericula na woiewodztwo nasze, widząc proximos vicinos nostros iuz ad extremam calamitatem redactos, alienis edocti malis, obmysliwszy externam respubcae pacem przez powiatowego żołnierza, a teraz non tam vocati a primario officiali, iako z miłości erga patriam, nie chcąc suspiria facientem in tam calamitoso ipsius statu oney deserere y owszem gotowi będąc za nią omnem fortunae subire aleam, zatrzymując internam pacem, securitatem y dignitatem woiewodztwa naszego, innixi constitutione confederationis praesentis, którą lauda publica, in futurum o obronie przeciwko swowolnym vchwalone, są approbowane, pozwolilichmy woiewodzwa naszego obronę.

Poniewasz accensa et effrenata takowa sie w terazniejszy-
szym osierocialey tym rzpety stanie przez bunti kozackie
w roznym osobach ziawiła swawola, ktora non tam viribus
quam fraude et dolis, nie pomnąc na Boga, prawa pospoli-
tego ostrosc, wrzędow y panow swoich zwierzchnosc, namniey-
szego respektu nie mając, machinationis, conspirationis, vio-
lenti conatus nec non ecclesiarum profanationis, ciuitatum
villarumque publicarum dispercussionis y innych okrutnych
w tey zacney koronie niesłychanych, facinora committere non
veretur, przeto in tali passu, nie chcąc sobie samym y do-
statkom naszym parcere, zgodnie wszyscy nemine contradi-
cente, widząc ze rustica natura citius bello quam amore co-
hibetur, ze wszystkich dobr tak rzpety iako y dziedzicznych,
duchownych y swiedzkich, do wojewodztwa Belskiego y po-
wiatow do onego należących, żołnierza łanowego vchwalilizmy
tali ordine:

Iz kazdy slachciec dziedzic y zastawnik, ktory in reali
possessione zostawa bonorum, takze ich mosc pp. duchowni
y dzierzawcy dob[r] rzpety, z kozdego dziesiątka łanow zoł-
nierza raytara z koniem dobrym, z troygiem strzelby, we
zbroi, porządnie opatrzwszy wszelką zywnością, kosztem swym
bez zadnego darownego chleba wyprawic powinien.

A iesli by kto nie miał dziesiątka łanow, tedy z szesci
łanow kozaka z troygiem strzelby, takze porządnie (ktore
łany z kwitow poborowych przy popisie nizey mianowanym
przez kazdego z ich mciow panow dziedzicow y dzierzawcow
ich mciom panom sędziom kapturowym elucidowane bydz
maią) stawic bedzie powinięu.

Slachta zas bracia nasi, ktorych iest kilka albo kilkana-
scie we wsi, diuta proporcione kwitow poborowych na iednego
raytara albo kozaka sami z sobą y z przyległymi sąsiadami
zkladac sie mają na wyprawę.

Ich mosc pp. arendarze, tak slachta iako y plebeii, kto-
rzy dobr dziedzicznych nie mają w tym wojewodztwie, a
summy znaczne na arendy roznym dobr lokują, aby rowno

z nami pro praesidio reipub. y woiewodztwa naszego pociągali, od dwudziestu tysięcy wprzod danych raytara, a od dzięsiaci, takze wprzod danych, kozaka stawic powinni, a od mniejszych sum, aby takze abo na raytara abo na kozaka, iako y łanowi, zkładali sie.

Na nowych zasie osadach, gdzie łany zkomputowane nie są, tedy ze trzydziestu domow, do których grunty należą, iednego raytara kozdy dziedzie wyprawic powinien.

W tych ze nowych osadach, od tych poddanych, którzy w chałupach tylko przy ogrodach swych mieszkają, a pol do nich nie mają, takze od trzydziestu chałup, hayduka, byle nie Rusina, z muszkietem y szablą, w barwie błękitney, to iest zupan y katanka, porządnie wyprawic powinien, co sie z kwitow podimnego elucidowac ma. Do tegosz includowac sie wszyscy Zydzi mają.

A iz zaden żołnierz sine ordine et disciplina bydz nie moze, tedy chcąc aby porządek y disciplina militaris była, ich mciow: iego mci pana Alexandra Stanisława z Belzca Belzeckiego, starostę belskiego, pułkownika generalnego y z powiatu belskiego rothmystrza, z grabowieckiego iego mci p. Stanisława z Sarbiewa Sarbiewskiego, korytńskiego starostę, z ziemie Buskiey iego mci pana Adama na Suchodołach, starostę horodelskiego — rotmistrzow obralizmy. Iednak iezeli by który z ich mciow wzwyż pomienionych z tey vsługi woiewodztwa naszego wymowil sie, tedy vigore huius laudi zostawuiemy sobie na mieysce onego przy ziezdzie naszym liberam electionem. Do tegosz porządku y ad consilium z posrodka siebie deputuiemy ich mciow pp. comisarzow: z Belskiego — imci p. Wacława Kaszowskiego; z Grabowieckiego — iego mci p. Jozepha Branickiego; z Buskiego — iego mci p. Samuela Sokoła, pisarza ziemskiego buskiego; z Horodelskiego — iego mci p. Stanisława Branickiego, dając ich mciom wzwyż mianowanym iuxta ordinem et consuetudinem militarem, ratione iniuriarum od tych żołnierz y perpersarum, iudicandi, decidendi et disponendi plenariam facultatem.

Ci ich mose pp. rothmistrze y ich mose pp. commissarze przy chorągwiach swoich residowac będą powinni. A iezeli by ktory propter legale impedimentum odiechac miał, tedy ma zostawic przy swoiey kompaniiey porucznika, parem genere y bene possessionatum w woiewodztwie naszym.

Azeby tym facilius to postanowienie nasze y prędzey ad effectum przyszło, vchwalilizmy generalny popis pod Belzem loco solito pro die 24 praesentis, ktory popis przed ich mciami pany sedziami kapturowemi bydz ma, hoc adiecto, ze tez ich mose pp. sędziowie kapturowi tak do popisu iako y do stawienia żołnierza łanowego tenentur.

A kto by był tak temerarius y contemptor laudi publici, zeby y tego żołnierza wzwyż mianowanego do obozu naznaczonego nie stawił, tedy poenam quingentarum marcarum ratione contrauentionis za kazdego z osobna żołnierza succumbere ma, o co forum w sądzie kapturowym, terminum preceptorium ad instantiam instigatoris naznaczamy. A grzywny te powinien placic in instanti luitis sub poena perpetuae banitionis, beneficio dandae intromissionis amputato, a te poeny ob negligentiam boni publici in commodum publicum obrocione et per instigatorem ad aerarium publicum, to iest do sądu ziemskiego belskiego bydz mają oddane. A iezeli by pan instigator był tak negligens, albo chcąc fauere komu votum praemissorum, y prawnie conuenire nie chciał, tedy o to ad instantiam cuiusuis nobilis possessionati w woiewodztwie tym coram eodem iudicio capturali ma respondere y pro negligentia poena solutionis de suo tile grzywien, ile by za kazdego raytara kozaka y pieszego nie stawionego wedle tego laudum przychodziło, toties quoties pozwany będzie, karany bydz ma.

A przy popisie powinien będzie p. instigator miec registr tak poborow iako podymnego y notowac tych, ktorzy non satisfacerent laudo praesenti. A względem prace iego mci p. instigatora od kazdego sta grzywien, ktorych doydzie, nalezec mu będą grzywien dziesięc.

A iesli by slachcie ktory w dobrach swych dziedzicznych od ktorego z panow zolnierzow, propter securitatem woiewodztwa naszego wyprawionych, vkrzywdzony zostal, ma sprawiedliwosci ządac od rotmistrza, ktorey gdy by nie odniosl z p. rothmistrzem, forum o tym w kapturze naznaczamy. A zywnosc ten zolnierz tak placic powinien, iako kaze constitucyia anni millmi sexmi vigesimi primi. A iezeli by z czeladzi ktory mial panu swemu z koniem ziechac, tedy poenam infamiae et coli popadac ma, ktora in iudicio capturali, za delacyą rothmistrzow lubo pana iego, na nim zkazana bydz ma.

Zabiegaiąc temu, aby kazdy z ich mciow panow obywatelow na ten popis generalny osobą swoją stawil sie, na kazdego takiego, kto by secus uczynil, poenam legibus regni o popisach descriptam interponimus, o co forum przed sądem kapturowym ad cuiusuis instantiam wszyscy sobie iednostainie naznaczamy. Kozdy iednak z nas, roziezdzaiąc sie z popisu wyzey specyfikowanego, zolnierza slachcica według ordinacyiey naszej tamze pod Belzem y na tymze mieyscu obozem (do ktorego zataczania iego mci p. Stanisława Branickiego z posrodka siebie vzylizmy), zostawic będziem powinni, tą iednak condycyą, zeby ten zolnierz nasz extra fines palatinatus nie wychodzil, poniewaz tilko propter ipsam woiewodztwa naszego securitatem iest obmyslony.

A iezeli by tym czasem nam wszystkim pospolitem ruszeniem przeciw niebezpieczenstwom stawac przyszlo, tedy zolnierze ci, ktorzy według tego laudum naszego będą pod regimentem ich mciow p. p. rothmistrzow, roziezdzac sie nie będą powinni, az do ziechania sie naszego z niemi, gdzie kazdy do swego pana obrocic sie będzie powinien.

A iz ich mosc pp. rothmistrze z ochoty swey zwykley do vsługi woiewodztwa naszego y z milosci przeciwko temuz obiecali sie proprio sumptu przez dwa miesiace regimentowac tym naszym zolnierzem, ktorego iezeli by securitas woiewodztwa naszego na dalszy czas potrzebowała, tedy ich mosc panowie

sądowi kapturowi vigore huius laudi immediate przed wysciem dwóch miesięcy seymik nam złożyć maia, na którym o dalszym praesidium y sumpcie, iezeli by tego była potrzeba, aby ich mc panowie rothmistrze na vsłudze woiewodztwa naszego condigne stawac mogli, namowiemy.

A ze na tym seymiku instancyia przyszła od iego mci pana podkomorzego pułkownika y ich mciow pp. rothmistrzow woiewodztwa naszego, aby im na drugą cwiertc wrzesnia zold dany był, który ze iuz na seymiku tym, na którym y te powiatowe chorągwie postanowione są, iestznaczony y v pewnych osob specificc assygnowany, tedy y tą teraznieyszą naszą vchwałę ich mci, przy których są pieniądze napominamy, aby wczesnie ich mciom panu pułkownikowi i rothmistrzom woiewodztwa naszego one oddali sub duplici pensione damnorum, exinde na woiewodztwo emergentium, o co forum kaptur. Iesli by zas zalasł sie który tak temerarius y przeciwny tey chwale naszej, zeby aliquo fato, tak ich mciow pp. rothmistrzow ten zold in integro nie doszedł, tedy laudo nostro assecuruujemy ich mci, ze za naypierwszem ziazdem y seymowaniem naszym skuteczną zapłatę obmyslęmy, prosząc przy tym iego mci pana pułkownika y rothmistrzow, aby towarzystwa swoje w tey zapłacie, iako bracia z posrodku woiewodztwa naszego, vbezpieczyli. Nad to iezeli by w dalszey służbie rzeczypospolitey chorągwie powiatowe z innych woiewodztw zostawały, tedy y my ich mciom pułkownikowi y rothmistrzom naszym y z tymi powiatowemi dalszą służbę przypowiadamy y w zapłacie wedle teraznieyszey confoederacyiey assecuruujemy.

Ktore to laudum nasze, seymem confoederationis praesentis approbowane, zlecilizmy iego mci panu marszałkowi koła naszego, aby ręką swą podpisawszy y zapieczętowawszy, do grodu belskiego podac raczył.

Datum w Belzie die duodecima septembris anno Dni millmo sexmo quadrimo octauo.

Mikołaj Stephan na Neledwi Łaszcz, marszałek koła rycerskiego wojewodztwa Belskiego m. p.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1648, t. 235, p. 859—867, obl. 15/IX*).

XXII.

Ухвала соймѣку в Судовій Вишні. 14 п. ст. вересня 1648.

My rady, dygnitarze, vrzennicy y rycerstwo wojewodztwa ziem Ruskich na seymik wiszenski electionis, deputata y relacyey ich mci panow poslow ziem naszych z conuocatiey pro die decima quarta septembris anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo zgromadzeni, vpatrując y pilnie vwarzając, iako z inthimathey iasnie wielmoznego imci xiedza arcybiskupa prymasa naszego pericula y afflictum statum tey rzeczypospolitey naszej osierociałey prouidendo periculis et indemnitatibus, iako praesentibus, tak strzesz Boze, futuris, laudo publico confederationis nostrae praesentis warowalismy sobie takową, iako externam tak internam, securitatem, ktorey co dzien bliszej sweywoili kozackiey pozar y tajemne iusz w ziemiach naszych praktyki, wienc y drugie względem rozboiow iusz sie odkrywaiących w domach naszych niebiespieczenstwa, (lubo nam z tego z conuocatiey ich mosc panowie poslowie nie przyniesli) ale ze casus tak gorący exprimit legem et necessitatem, idący przykładem drugih wojewodztw, okazowanie sobie my obywatele tak ziemie Przemyskiey iako y Sanockiey zgodnie ninieiszym laudum vchwalamy:

Ziemia Przemska pod Medyką, Sanocka pod Sanokiem, na mieiscach zwykłych, kozda ziemia przed swoim castellanem, a w niebytnosci przed wyszem vrzennikiem ziemskim, a to pro die vigesima octaua septembris, na ktore okazowanie wszyscy viritim in armis, tak iako do obozu, wedle dawnych praw, a mianowicie constituthey millesimi sexcentesimi vigesimi, wyiawszy osoby te, ktore tasz constitutia wyięła,

stawie sie y tegosz dnia iednego, nie czekaiąc na sie, popisac sub poenis et ligamentis in eisdem legibus expressis powinni bendą y tam, iako spolna zgoda y potrzeba vkaze, do czasu zostac, a iesli nie bendzie potrzeba, zaras po popisie roziechac sie. Po ktorym popisie daiemy na sie facultatem ich mosciom panom castellanam naszym, a w niebytnosci ich mosciom panom vrzennikom starszym, aby in casu necessitatis et ingruentis, lub od kozackiey lubo pograniczney lubo domowey swowoli, periculi, za pewną wiadomością aby nasz vniwersalem do grodu nalezytego podanym, kozdy swoje ziemie, na pewne miejsce zwolali, non praeiudicando jasnie wielmoznego imci xiedza arcybiskupa gnieznienskigo primasa naszego wydania vniwersalu na pospolite ruszenie. A my za oddaniem y publicatią vniwersalu takowego, naydaley dwoch niedziel, sub iisdem poenis na miejsce, vniwersalem naznaczone, stawie sie powinni bendziem. Co iednak praecauto, isz ci ich mose, ktorzy na electią poiadą in personis suis, wolni od takowego ciezaru przez electią y tydzien przed electią y po electiey zostawac bendą, jednak slug y poszty wedle swoiey substantiey stawie bendą powinni. A ci ktorzy sie na teraznieyszą potrzebe y vsługe rzeczypospolitey zaciagneli penitus przes ten czas, z sluzby swoiey wolni, tak od popisu iako y od pospolitego ruszenia, zostawac bendą, do ktorego tesz pospolitego ruszenia ich mc panowie sedziowie kapturowi in personis suis powinni.

A isz woysku zaciagnionemu ziem y powiatow naszych za pierwszą cwierec dosyc sie stalo zapłatą, na drugą iednak, strzesz Boze, dalszego zaciagnienia tey woyny obmyslilismy zaplate.

Naprzod ziemia Lwowska, lubo na drugą cwierec odesłali do rąk wielm. imci p. Mikołaiia Ostroroga, podczaszego koronnego, do obozu pieniadze, przecie iednak prouiduiąc dalszym czasom, aby aerarium ich mosciow ogolocene nie bylo, postanowili sobie poborow dwa, ktore maia bydz oddawane do rąk imci p. Piotra Ozgi, pisarza ziemi Lwowskiey, poborce,

ktore pobory a data praesenti za niedziel cztery wydany bycz maia, a początek ich wybierania ma bydz a data eadem za niedziel dwie, praeuio iuramento przed sądem vacante officio lwowskim kapturowym, saluis iednak desertatis iuramento probandis pro tunc przez żołnierza, s przyczyny rebellizantow zniesionych. Solarium iednak imc p. poborca swoje beneuole do summy przyłącza, ktore to sumy iako s poborow wybrane tak tesz y solarium, ad vsus tylko publicos necessitatis reipublicae obracac sie maia.

Ziemia Przemyska pozwolila summe, dwoygu podymnemu corresponduiącą, poborow cztery, do ktorey wybierania obralismy poborce imci p. Gabriela z Bieroce Biereckiego, pisarza ziemskiego przemyskiego, ktory praeuio iuramento w grodzie przemyskiem ma wybierac pobory. Początek wybierania ich a data huius diei za niedziel dwie, a po drugich dwoch niedzielach konczyc sie ma, saluis iednak abiuratis exemplo wybierania przeszlego poboru. Ktory imc p. poborca solarium swoje ad vsus publicos necessitatis powiatu tego conferowal, iako insze summy poborowe tak y to solarium obracac sie maia.

Warowala tesz to sobie ziemia [P]rzemyska, isz patrząc na niebezpieczenstwa, ktore affligunt iako rempublicam tak tez y securitatem domesticam, consulendo bono y securitati domesticae, vchwalilismy sobie żołnierza w powiecie naszym koni dwiescie kozakow y obralismy rothmistrzow imci p. Andrzeia Srzedzinskiego y imci p. Andrzeia Łosia, ludzi iako vrodzeniem, zachowaniem, tak tesz dzieł rycerskich biegłych, ktorym naznaczyalismy żołdu chorągwi po trzy tysiące złotych, to iest po złotych trzydziestu w cwierci na ieden kon żołdu, a samym ich mciom contentatiey po tysiącu złotych, którą summe imc p. poborca za kwitem ich mciow panow rothmistrzow ręcznym powinien. Ktorzy to ich mosc panowie rothmistrze, imc. p. Jendrzey Srzedzinski we wsi Strarzewicach pod Starym miastem, a imc pan Andzey Łos w Mosciskach y wsi Walawie, sciągnięcie miec maia y obecnie przy chorąg-

gwiach swoich mieszkac. Ktoremu zolnierzowi chleb naznaczony przez ordinatę ich mciow pp. sedziow kapturowych po bliszych krolewczynach w dobrach leguminą oddania, a w dalszych pieniądźmi. Cisz ichmose pp. sedziowie naznaczyc maia, ktory oboz chleb nie ma excedere summam złotych trzydziestu. Ten iednak zolnierz we wszystkim ma isc za directią ich mciow panow sedziow kapturowych, gdzie y na ktore miejsca obrocic się mu kaza. A iesli by tego potrzeba vkazala ex necessitate, strzesz Boze, periculi na powiat Sanockiey ziemie, tedy ich mose pp. sedziowie kapturowi przemyscy maia poslac chorągwie posilkowac ziemie Sanocką, co tesz ziemia Sanocka vicissim powinna. Przyznanie sluzby tym chorągwiom a prima octobris poczynac sie ma, y popisowac sie maia przed temiz ich mosciami pany sędziami kapturowemi.

Wydanie poborow exemplo przeszlego laudum postanawiamy: Zydzi, iako sosze od domow tak od rzemiosł, towarow, handlow y wszelakiey kupie, do rąk tegosz imci p. poborce oddawac maia. Co diligentissime nemine excepto imc p. poborca inquiruowac powinien.

A po wybraniu tych podatkow imc p. poborca summy te trzymac przy sobie ma, y na zadne ynsze potrzeby, tylko ad publicos vsus powiatu y ziemie tey, iako na zaplate pierwszemu zolnierzowi, w sluzbie iusz będącemu, ktoremu vigore huius laudi zaplate drugiey cwierci zwyczajem kwarcianego zoldu, iak tesz y temu nowozaciągnionemu powiatowemu zolnierzowi, obmysliliśmy. Waruiemy tesz to, aby p. Janowi Aufleszowi, sukiennikowi, mieszczaninowi przemyskiemu, s tych podatkow resta summy winney zaplacono, v ktorego in fidei publicam na piechote sukna wziento. Takze s tych podatkow piechoty dobierac maia, ktorych p. rothmistrz vigore laudi przeszlego seymiku nie zebrał. Residuum summy przy sobie imc p. poborca chowac powinien na inne potrzeby, za ordinatą przyszego, da Pan Bog, seymiku coronationis.

Miasto Przemyśl, metropolis powiatu przemyskiego, isz pod teraznieyszą rebelliją iest subiectum periculis, przeto pro-

uiduione securitati tego miasta, vigore huius laudi vmocniami, aby zaden z obywatelow domow y gruntow, tak w miescie iako y na przedmiesciach, nie vchraniał sie iako od strazy z armatą, tak tesz ad omnia onera, miastu temu należących, sufferenda pod ten czas tylko interregni, pod winami przez sąd kapturowy vzmanemi. O co forum przed temisz ich mciami kazdemu naznaczamy.

Etiam et in termino tacto ziemia Sanocka pozwoliła poborow trzy na zapłacenie drugiej cwierci żołnierzowi swemu powiatowemu, a residuum summy przez imci p. poborce za dispositiā sądu kapturowego ma bydz oddane pro praesidio et securitate omnimoda do rąk imci p. Samuela Bala rothmistrza, ktore (sic) za resztę tey summy sto koni kozakow zaciągnać powinien, s ktoremi imc p. rothmistrz pro praesidio in necessitate powiatu przemyskiego vicissim stawac powinien bendzie, stanowisko im w Sanoku naznaczywszy. A postanowienie zoldu y chleba ich mose pp. sędziowie kapturowi postanowic mają. Azeby tym predzey ludzi zebrali, tedy a die vigesima prima septembris pan poborca ma poczynac wybierac pobory, a trwac ma wybieranie poborow przez trzy niedziele inclusiue. Poborce w ziemi Sanockiey obralismy imci p. Kiliana Cieszanowskiego, ktory solarium zwyczajne z tych ze podatkow sobie potraćic ma, praeuio iednak iuramento przed wybieraniem poborow w grodzie Sanockim.

A po wybraniu pomienionych poborow ichmose p. poborecy powinni registra podac do grodow należytych y rachunki na przyszłym, da Bog, seymiku coronationis vczynic, ktore rachunki specific, iako s ktorego miasta, wsiow y innych podatkow opisanych wybiorą, de integro rachowac sie powinni bendą.

Takze mając przed vczyma, in qualibus et quantis wiewodztwo nasze versatur periculis, do ktorego wszytkie prawie colluuias licentiosorum zawsze sciągnione a pogotowiu pod terazniejszy czas wojny y zamieszania w tutecznych kraiach naszych, et quod maximum est, rebellionis et tumul-

tuum vnde quaque pełne, przeto przechylając się tak do starych statutów, iako też y tak wielu constitutyi posledniejszych, eo nomine na licentiosos opisanych, ktore officiis castrensibus, etiam in altissima pace, kazaly bydz paratis a pogotowiu, gdy teras hoc interregni tempore canstrensia silent iudicia, przechylając się do tychże praw capturowych y laudów naszych de securitate opisanych, chcemy y terazniejszym zgodnym seymiku naszego consensum ich meiom pp. sędziom naszym capturowym to zlecamy (sic!), aby ich moc tak we Lwowie iako y w Przemyśle, Sanoku sądy swoje ratione violentiarum et recentium criminum, ktore by się iedno pod temi sądami działy, tak iako grod krakowski pod seym zwykły odprawować, y ich moc aby one etiam sub tempus electionis przyszłego pana naszego asz ad tempus felicitis coronationis debite odprawowali, vkrzywdzonym sprawiedliwość aby czynili, seditiones tumultuum aby wczesnie principiis zabiegali. Bannitów y przesądzonych skoro by niedziel dwie banniciej minęło, aby sprawiedliwość nieodwłoczną czynili.

Azeby tego wiekszego (sic!) *authoritas* y *vigor* był pisany do ich mci iasnie wielm. imci x. primasa y do ich mci pp. residentów, aby to nasze postanowienie consensum approbowal, czego y my sami na przyszley, da Pan Bog, electey y coronathey poprzec bendziemy powinni, aby na to *lex* na potym in perpetuum stanąć mogła.

Ktore to laudum vigore confoederationis nostrae in tam ardentibus periculis rzeczypospolitey, tudziesz bendąc naibliszy niebezpieczeństw, rebelliarum et tumultuum, a na ten czas vigore laudi praeteriti na convocatią, tak też y vigore consignationis conuocathey warszawskiej relationis, na seymiku posłów imieniem naszym podpisac y pieczęcią vtwierdzic imci p. marszałkowi koła naszego zlecilismy.

Działo się w Wisni na seymiku electionis deputata y relationis die decima quarta septembris anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Andrzej Łachodowski, starosta bobrecki, marszałek koła rycerskiego.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1783—1788, obl. 19/IX*).

XXIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
17 н. ст. вересня 1648.

Wesołe ale nie prawdziwe przychodzą do Warszawy nowiny. Ruszyli się z pod Glinian ich mosc pp. regimentarze (o czym pisałem przedtym do wm.) ku nieprzyjacielowi, ale nie w takiej liczbie woiska, iako wm. vdano. Pewna to, że nad półtrzecia tysiąca więcej nie było, gdysz wiele bardzo powiatowych chorągwi prosto do xiążęcia Wiśniowieckiego, miiając Gliniany, wdawały się. Imc p. chorąży koronny czterech tysięcy woiska przez tę wszytkę expeditię nie miał, y nie ma, mając wielką część włosci swoich, tak dziedzicznych iako krolewskich, w rękach nieprzyjacielskich. Gromadno iednak stoi przeciwko imci y Kamienca gotow był ratowac, gdy by było wyuzdane chłopstwa y kozoactwa woisko następowac na tamtę fortecę chciało. O wysieczeniu ludzi religiey greckiey w Kamiencu dopierosmy z Warszawy vslyszeli (patrz wm., iak to omnia vana ab aquilone) z wielkim podziwem, ba y smiechem naszym. Imc p. woiewoda braclawski, iako sponte et vltro s pułkiem wołyńskim wiachał do obozu naszego, tak do tego czasu honorifice iako senator et civis bonus habetur, gregario tantum milite in obscuris nescio quid mussitante. Czytałem y ia in hoc negotio nie mało rzeczy roznych, y confessata rozmaite wiadomosci moich dochodziły, ale wyznac to muszę, że te wiesci pewnego nie mają fundamentu, co magnus ille rerum interpres, czas, iasnie pokaze, y na ten czas vznamy ignaris rerum pronam etiam in falsa esse fidem, quorum iudicia dicendo tantum finguntur. O porażeniu na dwadziescia y cztery tysięcy woiska nieprzyjacielskiego w tych dniach nie

słyszeliśmy, chociaż kilkakroc w tydzień z obozu naszego zwyczajnie przychodzą poszty. Krzywonos, do tego czasu in armis będąc przeciwko nam, nos et nostra naso suspendit adunco y rozne miejsca plondruie, wniwecz pustoszy. Nie wierz wm. tym plotkim (sic!), które to sine certo authore włożąc się, vires aquirunt eundo, a potem do Warszawy przychodzą. Ia staram się, abym zawsze co pewnego pisał; iakosz nie wiele rzeczy odmieniło się tych, którem ia in confidentia do wmcı pisał. Teraz to oznaimuję: Mysmy Rus naszą vglaskali bonis et mitibus verbis, którzy iure iurando oświadczyli, że de perfidia vlla nie myślę, schadzki swoje, które miewali, in terrorem składając y tym przypisując, którzy im przegrazali vltimo supplicio, a bez wszelakiei winy. W Kamionce Strzeżmłowej iusz hałas vspokoiony przestrachem przechodzących chorągwi, które tamtędy vmyslnie przechodziły, sine vlla tamen videntia. Authorow seditionis y rozboiow poimano y do sądu kapturu lwowskiego odesłano, gdzie tesz na pal wbici zostali ad terrorem aliorum. Tatarowie iusz są iawnie w panstwach koronnych, y onych prope horam wszyscy ruscy obywatelę magno cum timore et trepidatione wyglądają. Pisał imę p. podczaszy koronny do seimiku wisńskiego, przestrzegając de periculo y napominając o gotowosc.

Do tego czasu miał imę coreczkę swoją we Lwowie, dzis przysły listy, któremi wiezdzac iey meı kaze incunctanter do Polskiej. Iusz to znac nie zarty! Woiewodztwo Ruskie pospolite ruszenie we dwóch niedzielach vchwalilo propter instantissima pericula ab hoste et rusticanorum suorum seditiones. Na trzy części chce się rozdzielic nieprzyiaciel, będąc in magna multitudine, co iako perniciosum rebus nostris poday wm. do vwagi w Warszawie wszystkim, quicunque sapiunt. O vos felices nimium, nimiumque beatus (sic)! Day Boze, abysmy ad vestram felicitatem et beatudinem incolumes przyiechali.

W Lwowie 17 septembre anno 1648.

(Рукопись библ. Осоловских N 2346, p. 25—26).

XXIV.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
25 н. ст. вересня 1648.

W terazniejszych naszych hałasach nie mogłem pisaniem swoim ozwac się wmcі y powinność moję za oświadczone częstokroć chęci oświadczyć, takiego jednak wm. bądź o mnie rozumienia, że ku wmcі idem sum, qui supra, gotów będąc za okazjami vsługą moją y przeszłe dobre affecty y wm. odwdzięczac y na insze zarabiac. Teraz od magistratu naszego oddawszy samemu wm. y wszytkiemu zacnemu domostwu wm. czołobitnią y ochotę do wszelakiego vsłużenia, wielce vpraszam, abys wm. miejsce w domu swoim dla pp. posłów naszych pod czas nadchodzącey elektiey zachować z zwyczajney łaski swoiey raczył. Czemu cale vfaiąc, ruskich turnieiw powodzenie wm. breviter et simpliciter wypisuię:

Leżąc pod Constantinowem ich mc pp. regimentarze y deposito odio do dawney przyiazni przyszedszy, starali się o to, iako by mogli byli pomknąć się daley ku woisku nieprzyziacielskiemu. Trudna była przeprawa dla rzek i błot, ktorych niemało około Constantinowa, a dla apparatusu wojennego często przyszło by było wystawiac mosty. Ex consilio militari postanowili pp. regimentarze szturmować do Constantinowa w ktorym pięć tysięcy zawarło się było nieprzyziaciół w dobrym barzo opatrzeniu, aby przez mosty constantinowskie ku Chmielnickiemu postąpić mogli. Puszczone do szturmu niemało woiska naszego, ktoremu dosyc animose et generose odstrzeliwali się Kozacy, iednak, za łaską Bożą, bez klęski naszych. Iako noc nadeszła, nasi do obozu swego powrocili, chcąc dnia następuiącego zaczątą robotę konczyc, a nieprzyziacie, divinitus strachem iakiemsi przerazeni, koscioly Boze zprophanowawszy, groby pootwierawszy, ciała ludzi zmarłych turpissime porozrzucawszy, domy z dostatkow wniwecz splondrowawszy, nocte profunda wyszli ku Chmielnickiemu, który nad rzeką Wikawą taborem leżał. Mieszczanie constantinowcy niektorzy

(bo ich barzo wielu pospołu z nieprzyjacielem vszło, metu poenae ob perfidiam) osmdziesiąt Kozaków w domach swoich powiązawszy, teyze nocy z onemi do obozu naszego przyszl, prosząc miłosierdzia. Nazajutrz rano uszykowane woisko nasze weszło do Constantinowa, a przypatrzwszy się wielkiemu nieprzyjaciół tyranstwu, działa, prochy y inszą wszytką armatę in vltiora mostami dawnemi przeprawowali. X. imc Dominik, iako pan dziedziczny Constantinowa, pozostałym mieszczanom clementią oswiadczył y zdrowiem onych darował, exprobatą prius ipsorum perfidia. Vczyniono to dla powabu inszych miast, y barzo dobrze, bo hac arte iako nadzieia w Panu Bogu allicientur. Ruszyły się tedy wszytkie chorągwie nasze, chcąc nad samym taborem Chmielnickiego polozyć się obozem y iusz aleam belli subire, causa et iustitia immoti. Zaprzedał się tymczasem do woiska naszego ieden z przedniejszych kozaków, Zabuyski naswany, który o wszytkich zamysłach woiska zaporowskiego y czerni wiele powiedział. Strony hordy tatarskiej takową dał informację, isz wysłał był Chmielnicki posły swoje y gromadę nie małą koni przeciwko nim, aby zmordowane swoje w polach zostawiwszy, spieszni na swiezych stawic mu się mogli, zakazy wielkie od Porty othomanskiej iusz w Siney Wody zatrzymały Tohay Beia, który iednak pewnie obiecuie się stawic na posilek temu zdraicy Chmielnickiemu. Iakosz y więźniowie nasi, z Krymu przychodzący, tosz twierdzą y powiadaią. Osmnastego dnia miesiąca wrzesnia nie mała znowu nieprzyjaciół kupa do Łucka przyszedzszy, ludzi wschodniej i zachodniej wiary, bez wszelkiej roznosci, powyscinawszy, miasto wszytko z kosciolami y cerkwiami spalili, y do tego czasu w tamtym kącie miasteczka cum effusione sangvinis pustoszy.

Crudelis vbique,

luctusi (sic!) vbique, pavor et plurimo (sic!) mortis imago.

Satanow w tych dniach niespodziewanie wzięli, do czego pomogła barzo wyuzdanego chłopstwa w tamtym kącie rebellia. Posłali pp. regimentarze tam ku Satanowi p. Złotnickiego, który

do tego czasu z swoim ludem tam się bawi, czekając na nieprzyjaciela pogody. Acz lubo w tamtym kraiu do tego iest p. Złotnicki, przecie iednak około Trembowle zconfederowane hultajstwo ciągnie się do gromady. Wysłano znowu z obozu kilkanascie seth człowieka, aby te kupy rebellizantow rozgromic y rozeznac mogli, ale do tego czasu dla wielkosc i nieprzyjaciela nie nie sprawili. Pod Kamieniem Podolskim było ich około dziesiątka tysięcy, przeciwko ktorim wyprawił się był imc pan halicki, y położywszy ich pułtora tysiąca na placu, sam w bok rohatyną vderzony, a syn imci w twarz obrazony został. Około Pinska, powiadaia, ze ich iest czterdziest i tysięcy. To pewna, ze Pinsk wyrabowali y insze okoliczne włości spustoszyli. Decima nona septembris p. Zacwilichowski y p. Kalinski w kilkunastu seth ludzi iezdzili na podiazd y pod ich tabor podpadali. Na troie zdraycy bez porządku stali y strazy nie mieli, tak lekce sobie, woisko nasze, nad sobą leżące, powazaiąc. Nie wypadali nie do naszych z taboru swego, zaczym nasi trzech tylko, z zywnością przeiąwszy, porwali, a ci na qvaestiach będąc twierdzili, ze Horda nad Siną Wodą stoi y oney się co godzina spodziewa Chmielnicki. De qualitate et quantitate woiska naszego zadney nie mają sprawy y wiadomosci, bo Krzywonos (ipse doli fabricator epeus) o szczupłości y ladaiałości naszych wiele vdaie, chcąc czern co raz to bardziey ad arma concitare. Vigesima die septembris towarzystwo imci p. chorążego koronnego na podiazd iachawszy, podkali się z Głowackim, pod nasze woisko gromadnie iadącym, y tam ziachawszy się, po łbu sobie dali. Za łaską Bożą legło nieprzyjaciela s pułtora tysiąca, a na drugich nasi asz do taboru siekąc iachali. Sam Głowacki, dosiadszy inszego konia, vszedł, fidelisa iednak, co mu konia dodawał, poimano, a ten na qvaestiach zeznał, ze Horda na Siney Wodzie iest, y oney wkrotce spodziewaią się tu blizey.

To na ten czas z obozu y z miesc innych mamy od naszych straznikow. Za drugą posztą (iezeli wolny przyiazd będzie miała) napisze wm. cokolwiek przypadnie. Nadzieia

w Bogu, ze się tez iusz przesilą te reipublicae nostrae, co miłosierdziu Iego oddawszy, siebie samego do zwyczajney wm. łaski pilnie zalecam, kłaniając się paniey małżonce y domowym wmcі.

Mettertius w Lwowie 25 septembris.

(*Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 29—30*).

XXV.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
4 н. ст. жовтня 1648.

Muszę tym trzecim listim moim infandum renovare dolorum (sic!), russiacas vt opes et lamentabile regnum eruerint Kozaci, quaeque ipse miserrima vidi. Iusz wm. wiesz, iako dwodziestego trzeciego dnia wrzesnia woisko, ktorego na kilkadziesiąt tysięcy rachowano, niepotrzebnie rozproszono, oboz, a w nim omnem supellectilem, et domesticam et militarem, nieprzyiacielowi na zdobycz zostawiwszy, przyszlismy y o wieczną sromotę y o ostateczną zgubę Qvis talia fando temperet a lacrimis, a zwłaszcza ze sto dwadziescia tysięcy wozow y bogata armata, przy zgubie czeladzi wozowey, przy białych glowach stanu szlacheckiego, ktore propter maiorem securitatem, vfaiąc tak wielkiemu woisku, ex vicinia congregata z dziatkami swoiemi w obozie mieszkaly, w ręce nieprzyacielskie przyszły. Tu do nas ogłodzony y ogołocony zolnierz, reliquiae Danaum, przyszedszy, instantissimis precibus nostris zatrzymany, hetmanow w kosciele franciszkanskim sobie per libera sufragia obrawszy, do tego czasu po roznych włosciach nad Lwowem bawi się. Niechay się szczyci nimium sui iactatrix vetustas romana, ze pod wielkie trwogi miasta swojego wszystkie matrony mundum suum na obronę oyczyzny z ochotą ofiarowaly; my ieno (niechay prawde przyznawa nienawisc) nie tylko mundum muliebrem na zatrzymanie woiska, na vkon-

tentowanie regimentarzew odwazyli, ale tesz skarby wszytkich kosciolow legata y foundationis ciuium chętnie odłożyli. Sami oycowie Iezuici na pultora kroc sto tysięcy srebra koscielnego odwazywszy, one pod prasę minczarską, nad którą p. Grinwald przełożony, podali. Tymze sposobem wszytkie inne postąpiły klasztory y koscioły, za ktoremy y cerkwie ruskie isc musiały. Brano commissariali autoritate wszytkie slacheckich deposita, w miescie natenczas będące: od p. Brachowskiego czternascię tysięcy, p. Iwaszka, doktora Ormienina, szesnascie, p. Grabiance osmdziesiąt, p. Wyszłowi dwanascie odliczywszy. Vsiłuiąc ich mosc pp. regimentarze, noviter electi, to iest imc p. wojewoda ruski y p. podczaszy koronny, sine cunctatione oboz pod Lwowem zalozyć ad terrorem hostium. Iusz wiele bardzo niewaznego żołnierstwa in vltiora vchodzi, częścią ze im in instanti zupełnego na całą cwiere zolda dac ich mosc pp. commissarze y nie chcą y nie mogą. Iest wiele takowych, ktorzy bonam spem concipiunt o przyszłym naszym powodzeniu z nieprzyacielem, biorąc wrozkę częścią z tego, ze na electii hetmanskiey xiążenia imci Wiszniowieckiego, w kosciele franciszkanskim Russina szpiega poznawszy, frustatim prawie in manibus meis rozsiekano, częścią ze in ipso perwigilio Michała świętego, principis exercitum caelestium. Ieszcze do tego czasu militare consilium habetur miedzy ich mciami, iako by y Lwow nasz vbogi y wszytkę rzeczpospolitą salvare od nieprzyaciela, ktory, victoria et successu ferox, daley zechce pewnie postępować compendio. Iusz na nas avis locutius wola hostis adest. Zdraycy mieszczenie glogurscy iednego z posrodku siebie do Chmielnickiego wyprawili z listem, w ktorym proszą y żadaią, aby im contra tyrannidem Polonorum (patrz wm. m. p. impiam vocem!) chciał subvenire niemieszkanie, obiecuiąc omnia suppeditamenta bello. Poimany od kozakow imci p. Sieniawskiego, y tu do Lwowa secunda die praesentis przyprowadzony, a po tym na tortury dany iest: prope horam suplicium odniesie, aby y drudzy, poniewasz nie chcą virtutis amore, przynamniey formidine paenae deterreantur

a perfidia. Dzis v nas znalazła się białogłowa takowa v Krzywonosu bywszy, od niego, quasi consortem thori, wzięwszy iednego Kozaka, asz pod sam Krakow posłana była ad exspiscandas res nostras. Była asz pod Krakowem, a wracając się poenitentia ducta, Kozaka opusciwszy w Lwowie, została propter imbecillitatem sexus nie skazana, acz moim zdaniem nie bardzo dobrze y nie barzo słuszenie. Poimana y druga, ktorey mąż do Chmielnickiego (ita accusatores detulerunt) odiachął, y dnia iutrzejszego na quaestie będzie dana. Niemasz o tym zadney wątpliwosci, ze inter graecanici ritus cultores nulla fides pietasque viris, y od nich pewnie zguba nasza nadchodzi! Do tego czasu Chmielnicki na tym się miejscu bawi, na którym woisko nasze obozem leżało, rozpusciwszy kupami po drogach, sine vlla forma exercitus, chłopstwo, ktore z Tata-rami y Wołoszą zmieszane po roznym miejscach włoczy się Posły na electią wyprawuie, chcąc statum causae przełożyć y pokazac, iako nie z iego przyczyny, ale z samych naszych winy przyszło ad tantam cladem et stragem. Dziwnie barzo P. Bog karze wyniosłe naszych animusze, przepusciwszy na nas tak podłego, lichego nieprzyziaciela, ktoremu wstrętu vczy-nie nie mozemi onemi silami naszymi, ktoremismy ad invidiam orbis wielkich potentatow krocili. Tak P. Bog serca harde y pyszne zwykł karac, iako się przez proroka oswiadcza. To oswiadczenie wyraził pięknie barzo y do naszej rzeczy we wszystkim sposobnie Buchananus zacny y uczony poeta temi słowy:

Indomitos animos et corda superba
cladibus affligit, saevis punire tyrannis
tradit et ignauo petulans sub principe vulgus
contemptum populis praedam iubet esse propinquis
perque inopes victus terras traducit, ubi ante
nulla hominum tritam monstrat vestigia callem.

Vwazay wm. m. p. y rzecz y słowa, a rzeczesz wm. m. pan :
Impleta in nostris haec est scriptura diebus. Odpusze wm. m. p.,
ze tak wielką legendą zabawiam wm. m. p., sam teraz w domu

szczegulny, tanquam passer solitarius in tecto będąc, pisaniem zbywam tesknosci. Moję małzonkę, iezeli tam secundo flumine et fortuna do Warszawy przyiedzie, racz wm. m. p. przyiąc do siebie, alec in hoc negotio nie dopuszcza mi zal serdeczny pisac. Sat sapienti! Ia iako wm. m. p. tak y i. m. p. małzonce wm. m. p. powolny sługa.

W Lwowie 4 octob. 1648.

(*Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 32—34*).

XXVI.

Універсал М. Лубенського до шляхти Сяницької землі.

14 н. ст. жовтня 1648.

Mathias Łubieski, Dei gratia archiepiscopus gneznensis, legatus natus, regni Poloniae primas et primus princeps.

Wielmożnemu y wszystkim ich mciom stanu rycerskiego y inszym obywatelom y dzierzawcom dobr krolewskich w ziemi Sanockiey będącym oznaimuję:

Pod ten czas zawieruchy nagley na rzptę naszą przypadley, ktorey zabiegaiąc y niebespieczeństwom zawziętym, a mianowicie w ziemi Sanockiey buntom od pospolstwa y ludzi religiey graeckiey, do niezgody przeciwko prawu rzptey powstaiącym, tudziesz kupom swawolnym, rozboinicy m za Beskid węgierskich, na koscioly, zdrowie, domy, dwory y dobra slacheckie następuiącym, ktore zawziawszy cointelligentie swoje z tamecznemi poddanemi niektoremi swowolnemi, domy slacheckie y ich samych nachodzą, plondruia, y krew rozlewiaiąc, morduią, ktory kray Podgorski y Sanocki aby per hoc malum in depraedationem y zguby nie przyszedł, poselam ten vniuersal moy za radą ich mciow panow senatorow do wielmoznego imci p. Franciszka z Wielkich Kuneczyc Mniszka, kasztelana sandeckiego, starosty sanockiego, ktory takiey wagi ma bydz, iako by laudum ziemie tameczney, aby on z milosci

ku oyczyźnie y kraiom tamecznym na się to munus, iako tameczney ziemie generał y starosta, wziął, a vniwersały po powiecie sanockim y obywatelach iego rozesał, aby się wszystka nobilitas powiatowa powiatu sanockiego do niego garnęła, na kształt pospolitego ruszenia do zamku sanockiego y miasta Sanoka, y tam wszystkim niebiespieczeństwom, tak domowym iako y od granic węgierskich następującym, za directią imci pana sądeckiego zabiegała.

A dzierzawcy wszyscy dobr rzpety, w dispositiey krolow, panow naszych, będnących, ktorych w possessiey są powiatu sanockiego, aby na munitią zamku y miasta iego Sanoka przez poddanych swych drzewem z lassow y borow krolewskich, y czym by potrzeba było, pomocy y ratunku dodawali, a do munitiey zamku y miasta rzetelnie się y skutecznie przyloželi pod winami y vtratą dobr, gdy by tego czynic nie chcieli.

Ma tesz tego przestrzegac imc pan sandecki, aby ludzie ci, ktorzy z obozu powychodzieli y pod praetextem chorągwiey powiatowey tamze w powiecie sanockim statie albo exactie iakie od poddanych tamecznych brali albo wyciągali, aby tego się wazyc nie smieli, a gdy by się ktory znalazł taki, tego kazdego wolno będnzie pozwac do sądu kapturowego sanockiego, w ktorym ma y powinięń będnzie respondere peremptorie.

A isz secundum laudum tegosz powiatu vchwalono iest aerarium dla obrony, tedy y takiego aerarium ma szafarżem zostawac imc pan sandecki y onym dla obrony tegosz powiatu sanockiego zawiadowac et omni securitati tamecznego powiatu prouidere.

Na co się dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy, pieczęć moię przycisnąc roskazałem.

Dan w Warszawie dnia czternastego pazdziernika MDCLVIII.
Maciey Łubienski, arcybiskup gnieźnieński.

(*Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161, p. 2271, obl. 23/X*).

XXVII.

Ухва́ла з'їзду шляхти Сяніцької землі. 20 н. ст. жовтня 1648.

My rady, dignitarze, rycerstwo y obywatele ziemie Sanockiey za vniwersalem wielm. imci p. Andrzeia z Boguszyc Boguskiego, kasztelana sanockiego, na pospolite ruszenie mocą laudum wisnienskiego pod Sanok zgromadzeni, gdzie oraz y ich me pp. sędziowi kapturowi, tudziesz y imc p. kasztelan sandecki ziechali się, widząc następującego iuz na karki nasze nieprzyiaciela y co godzina, odporu nigdziey nie mając, nie tylko do domow naszych na zniesienie y zabranie w niewolą, ale y głębiey zbliżającego się, pomoc iedynego Pana Boga, iako to in arduis rebus reipublicae, wzięwszy przed się, przychylając się do praw koronnych, o pospolitym ruszeniu uchwalonych, tudziesz do przeszłego laudum wisnienskiego, — w pole za imcią panem sanockim wyiezzdamy. Tam kazdy z nas poczty swe przed imcią panem sanockim, iako wodzem naszym, stawivszy y popis zwyczajnie in armis et bene armati odprawivszy, disciplinam et ordinem militare, tudzież y abedientiam in vinculo unanimi, ieden drugiego nie odstępując, podług artykułow woïennych na się przyimuiemy, obiecuiąc y slubuiąc, oraz wszyscy y kazdy z nas z osobna, za rothmistrami, ktorych nam imc pan sanocki poda, także oboznemi y straznikami w ich należących rządach y powinnościach będzієм posłuszni, kędy tak długo zmięszkac obiecuiemy, poki nas imc pan sanocki nie rospusci. Wszakze iednak y po rospuszczeniu, iesli by ingruens necessitas potrzebowała, tedy toties quoties, imc pan sanocki iako kasztelan nas będzіe zawoływał, na to miejsce stawic się sub poenis publicis obiecuiemy.

Ktorzy na przeszłe vkazowanie y terazniejszy ziazd nie stawili się, poenis iisdem subiaceant.

Nad to, isz laudum przeszłe wisnienskie dla niebespieczeństw domowych ziemi Sanockiey sto koni kozakow zaciągnać vchwaleli w tak nagłym y gorącym gwałcie rzpłey, bę-

dąc zewsząd scisnieni y widząc, ze trzy pobory, w Wisnie vchwalone, y na zapłatę drugiey ćwierci, teras się poczyniającej, imci p. Pobidzinskiego rothmistrza do obozu naznaczonego, także na zapłatę drugiey chorągwie imci p. Wysoczanskiego, miecznika sanockiego, nie wystarczy, abysmy poddanych duchownych y krolewskich naznaczywszy, naszym chorągwiom chleb nie aggrawowali. Dla tegosz poborow ieszcze dwa ze wszystkich dobr krolewskich, duchownych y ziemskich niniejszym ziazdem y bytnosciom naszą zgodnie pozwolielismy.

Ktore pobory dwa, czego w zapłacie pierwsze trzy w Wisni vchwalone, tudziesz y czopowe nie doniesie, te niniejsze za dispositiā ich mciow pp. sądowych kapturowych, tak w zapłacie zółdu iako y prouiantu, supplere mają.

Pobory te do rąk imci p. Melchiora Grotkowskiego, etiam de proprio nie czekając na collectę, od poddanych wydac praecisa quavis mora in duabus septimanis ab actu praesenti sub poenis de retentoribus contributionum submittuiemy się.

A isz żołnierz w służbie będnący in disciplina militari necessariaque obedientia, gdy by pułkownika nie mieli, nie był by tak zatrzymany, przeto vprosielismy imci p. Suentosława na Kazanowie Kazanowskiego, czesnika woiewodztwa Sendomirskiego, aby ten vrząd pułkownictwa na się przyjął, ktory isz ofiarował nam ochotę swoją oboia chorągiew, poki druga do woyska nie odiedzie, directiey imci p. czesnika podlegac ma, y gdziekolwiek potrzeba ziemi Sanockiey będnie wyciągac, tam za rozkazaniem imci p. czesnika isc y imci posłuszni bydz mają, pozwalając imci p. pułkownikowi excessuos zaciągnionych pro quouis delicto y o wszystkie krzywdy albo violentiae karac, inaczey gdy by iniuriati sprawiedliwosci lubo od rothmistrza albo od imci p. pułkownika nie odnosieli, ktorey tam wprzod requirowac mają, do sądow kapturowych recurrere mają.

A dla większey wagi postanowienia niniejszego tę vchwałę naszą aby imc p. Stanisław Humnicki, woyski sanocki y sędzia kapturowy podpisał y pieczęcią swą vtwierdził, vprosilismy.

Dan w Sanoku na zieżdzie naszym pospolitego ruszenia die vigesima octobris anno Dni 1648.

Stanisław Humnicki, woyski sanocki, marszałek koła obywatelów y braci powiatu sanockiego. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Sanoc. a 1648, t. 161, p. 2272—3, obl. 24/X*).

XXVIII.

Облога Львова 1648 р., описана Самуїлом Кушевичом (без дати).

Iusz to wiadomo po wszytkiej koronie, iako ich mose pp. regimentarze wojska koronnego y ich mose pp. komissarze rzeczypospolitey, ziachwszy się tu z pogromu, nas ze wszytkich prawie dostatków obnazyli, obronę miastu naszemu, iako peculio reipublicae od następującego nieprzyiaciela, fide bona przyobiecawszy. Tandem piątego dnia miesiąca października (był to dzień poniedziałkowy) odstąpiły nas nadspodziewanie ze wszytkim pozostałym wojskim, zasiąwszy potajemnie wiadomości, że y Tatarowie iusz w okolicy y wojska zaporskie z armatą ognistą nadchodzą. Wyiachwszy za szlak napadli na Horde, która się iusz była po polach lwowskich, o czymesmy iednak nie wiedzieli, położyła. Przebili się ich mose szczęśliwie przez Horde y vszli ku Zamosciu, nas dopiero z pola, przez pana Andrzeja Cikowskiego, kapitana nad draganią województwa Krakowskiego (ktorego szeszedziesiąt człowieka kompanii na obronę miasta pro ludibrio naznaczyli) obwiesciwszy o bliskim niebezpieczeństwie. Strzelilismy zaraz z dział kilkanascie razy, dając znac nieprzyacielowy, że o nim wiemy. A było to prawie przed samym wieczorem. Spodziewalismy się w nocy iakiego incursu y dla tego całą noc bez snu na wałach strawilismy, sposabiając omnia sveta bello. Nie następował tey nocy nieprzyjaciel, Bruchowicę tylko, wiesmieiską milę od Lwowa leżącą, spalił, lud męski powysci-

nawszy, a plec białogłowską w niewolą zabrawszy, paucis fortuna elapsis.

Nazaiutrz rowno ze dniem pokazała się Horda nad samym miastem y roznemi szlakami wpadac w przedmiescia vsiłowala, ale przedmieszczanie odstrzeliwali, nie mało nieprzyiaciela na placu położywszy. Strzelano y z dział, tak miejskich iako y zamkowych, do tych, którzy się po gorach pokazywali, y znaczną klęskę odnosili nieprzyiaciele, między ktoremi na smierc postrzelony siostrzeniec samego Tohay Beia. Strawilismy ten dzien za łaską P. Boga, dobrodzieia naszego, szczęśliwie y wzięliśmy serce przeciwko nieprzyacielowi. Noc nastąpiła, a nieprzyaciel nie kusił się o szlaki, wszystkie wsi, w okolicy Lwowa leżące, ze wszystkimi gumnami y dostatkami more gentis suae poznosiwszy ogniem.

We szrode rano znowu v szlakow wtarczki y wielki impet tatarski nastąpił, który iednak strzymywali meznie przedmieszczanie strzelbą y inszą ręczną bronią, odganiając y biiąc nieprzyiaciela. Tego dnia Tohay Bey przysłał dwa razy ze Zboisk (jest to wioską pod samym Lwowem leżącą) do miasta, tego żadaiąc, aby imc p. Sieniawski, starosta lwowski, do niego posłał na rozmowę, rozumiejąc, ze tu na ten czas był we Lwowie. Słudzy imci w zamku naszym będący, napisali list do Tohay Beia, oznaimując mu o niebytnosci pana swego, a przy tym obiecuiąc, ze za chęci oswiadczone sobie należytą wdzięcznosc oswiadczy y słowu swojemu w okupie dosyc uczyni.

W nocy pokazały się znowu wielkie barzo ognie nad Lwowem, y rozumielismy, ze Tatarowie bliskie iakie miasteczko zapalili; a pokazało się potym, ze tabor woiska zaporoskiego gromadno nadchodził. Albowiem we czwartek rano stanął Chmielnicki ze wszystkim woiskiem swoim (ktorego dwa kroc sto tysięcy, iako na mękach brancy zaznawali, było, rachuiąc w tę liczbę piętnascie tysięcy Rumelczykow woiska tureckiego y pułk wołoski) na Wilczey gorze, a potym trzydziesci y pięć pułkownikow, oprócz niezliczony czerni, ktora singulis prope

momentis ex agrestibus accresciebat, po roznych miejscach rozlozywszy. Następowali znowu potężnie Tatarowie na szlaki, ale y w ten czas pociechy nie odnioszy, dwie pasiece z budynkami spalili.

Tegosz dnia straz, tak kozacką iako y tatarską, po gorach rozsadzwszy, ne quis in dissipatos impetus fierit (sic!), obiezdzał miasto Chmielnicki na białym koniu, vpatrując miejsce sposobne do szturmu: do ktorego gdy sz miasta wymierzono, kula pod samego konia vderzyła, iako to sam potym przed posłami naszymi na zegnaniu przyznał. Wtym noc napadła, ktora nam nie spokojna y teskliwa była. Iusz przedmieszczanie slakow dluzey bronie nie mogli dla wielkiego od Tatory y od Kozakow impetu, a przetosz vstapic musieli. A za tym napelniło się miasto gminem pospolstwa przedmieiskiego, ktore potym, częścią propter inopiam victus, (bo tylko z samym zdrowiem vszli) częścią od zimna y niepogod, po vlicach passim vmierało, y pod dzis dzien po kilkunastu osob umiera singulis diebus.

W piątek iusz wielką siłą y niezliczonym prawie mnostwem przedmiescia Kozacy opanowali y z klasztorow, z kamieniec, z dworow y z domow (w ktorych się zasadzali) naszym na wale będącym szkodzili. Na ten czas gdy w rynku, iako by nieprzyziacieli iusz bramę halicką opanował, vdano, białe głowy z dziatkami małemi, krzyk po miesce vczyniwszy, domow swoich odchodząc, do kosciolow się vdawały, tam chcąc inter sacra sacrorum od ręki nieprzyziacielskiej vmierac. Męszczyzna iednak bronila się na wałach y basztach dosyc odwaznie, wiele barzo nieprzyziaciela pokladaiąc. A na ostatek przyszło nam do tey odwagi, zesmy przedmiescia zapalic kazali, obwoławszy sowitą nagrodę temu, ktory by to vczynił, — idąc w tei mierze za radą imci p. Krzysztopha Arciszewskiego, artillerii koronney generała. Nalezli się takowi, ktorzy około dwudziestey pierwszey godziny na wielkim zegarze ogien na roznych miejscach zalozyli, a ten gorę wziąwszy, wszystkie budynki circum circa vgarnął y w popioł obrocil, a nieprzy-

iaciol z ognia vstępować musiał (sic!), w Lazarecie sto dziewiętnastu osob misernie a nielutosciwie pozabiiawszy, a w klasztorze Marii Magdaleny kilkadziesiąt, w szpitalu s. Stanisława trzydziestu, po domach nie rachuiąc, którzy vchodzie nie mogli, a na ostatek w cerkwi s. Jura, nie mało męszczyzny pozabiiali przez okna, do których drabiny przysztawiali, do ludzi iako do zubrow strzelaiąc, a potym cerkwi dostawszy, białe głowy Tatarom w niewolę, lubo byli religii graeckiej, zaprzędali. Co zrobiwszy, tam się Głowacki, pułkownik, z swoim pułkim położył.

W nocy od nieprzyjaciela mielismy pokoi, ale ogien od wiatru na miasto obrocony, nabawił nas wielkiego strachu y boiazni, w czym iednak doznalismy łaski P. Boga, dobrodzieia naszego, który nam zagnała deszcz wielki spuścił, a onim dachy wszystkie sownie vmokrzył.

W sobothę kusił się barzo nieprzyjaciel, zwłaszcza pułk Krzywonos, który na Tarnowce pospołu z pułkownikiem postrzelonym y chorym leżał, o Wysoki samek, y lubo go z miasta odstrzelivano y nie zle bito, przecie iednak na samę górę wszedszy, podkopywał się pod mur zamkowy. Dopomógł potym P. Bog, ze y z tamtąd rad-nie-rad vstąpił, widząc znazną klęskę swoię. A nam tego dnia przy wielkiej incursii na miasto od czerni y Kozakow, wodę odcięto, rury poprzecinawszy w polu za pokazaniem niektorych ludzi religy graeckiej, którzy się z przedmiescia Krakowskiego do kozakow przedali. Ta woda, która między murami iest, przez nieostroznosc naszej warty przeskopywana od niektorych zdraycow była w nocy, czego iednak w niedzielę rano postrzegszy, dziurę, iako naiprędzej, zawalilismy y wodę zatrzymali. Mielismy iednak spotrzebę wody studzienney lubo okolo niey potrosze hałasu dla cizby wielkiej lud[u] rozmaitego bywało.

Tey nocy sami Kozacy niektory budynki, ieszcze nad miastem w całosci będące, zapalili, vpatrzywszy wiatr na miasto idący; y bylismy w wielkim od ognia niebespieczenstwie, ale y tu osobliwey opatrznosci Boskiej iawnie doznalismy.

W niedzielę cały dzień, y o zamek się starali y na wały koniecznie wleść, mając dwanaście wozow drabin do tego sporządzonych, y one opanować chcieli. Bronił się zamek porządnie, zasiąwszy z miasta y z arsenału królewskiego w nocy kul y prochow, y nasi wielkim sercem od wałów odpor dawali. Niech P. Bog za to pochwalon będzie, iż naszym dawać raczył takowe serce, że lubo pod garłem zakazywano, z wałów skakali, w przedmieścia wpadali, Kozaków strzelali, bili, a zabitych obnazyli, z wielkim spodziewieniem nie tylko nieprzyjacieli, ale y nas samych, którzyśmy się o tych śmiałków obawiali. Zakradali się Kozacy w klasztorach przedmiejskich, między okopciałemi murami, ale y ztamtąd sromotnie odstępować (w klasztorze Karmelitów ganczarskich piętnaście zakonników, a inszego pospolstwa trzysta osmdziesiąt osm okrutnie zamordowawszy, zakonnika iednego, Konwiersza Morawca przezwiskiem, Tatarom w niewolę dawszy) musieli, łupu odchodząc. By był na ten czas kto z tyłu vderzył, odnios by był znaczne z tego nieprzyjaciela zwycięstwo, ale nas tak Rzeczpospolita głęboko zapomniła, że namniejszego posilku do tego czasu, nie bez zalu y podziwienia naszego, nie daie, lubo na pozor w pierwszej denunciatii śmierci króla s. p. Władysława Czwartego ordines regni na nas pilnie okamiec y w największym niebezpieczeństwie bronić nas przybiecali.

Lecz wracam się do rzeczy zaczętej. Widząc Chmielnicki odwagę miasta, a nas wszystkich na śmierć odwaznych y gotowych, napisał do nas po rusku, ostatnim szturmem groząc, Rus aby się w cerkwi zawarła napominając, a po nas, abysmy x. Wiszniewieckiego y p. chorążego koronnego, a przy nich wszystkich niedobitków, wydali, żądając. Odpisalismy, że ani pomienionych panów, ani niedobitków w mieście nie mamy, siebie samych broniąc według wiary y przysięgi naszej, którąśmy Rzeczypospolitej oddali, — a potem prosząc, aby rozlanie krwi chrześcijańskiej nie pragnął, ktorey iusz się dosyć przez tę wojnę niewinnie wylało.

Napisał znowu drugiego dnia po polsku, dając wiarę, że xiążenia y niedobitkow nie mamy, ale tego chcąc koniecznie, abysmy Zydow wszytkich wydali, iako tych, ktorzy tey woyny są przyczyną, dodając przeciwko woisku zaporoskiemu na zaciąg pieniędzy. Dalismy respons, ze Zydow wydac nie mozemy dla dwoch przyczyn: pierwsza, ze nie naszymi, ale krolewskimi i rzeczypospolitey są poddanemi; druga, ze z nami rowno wszytkie nakłady y niewczaszy ponoszą, gotowi będąc y z nami pospołu y dla nas vmierac.

Posyła znowu Chmielnicki przez swieszczennika, Theodora Radkiewicza, spowiednika, kapellana y swagra swojego, pisanie, abysmy dla cara tatarskiego (ktory tego dnia z Hordą swoją pode Lwow podciągnął był dopiero) dla sułtana Galgi, dla Tohay Beia, dla caryka y dla wszytkiej Hordy dwa kroc sto tysięcy czerwonych złotych gotowali, przegrazając nam rozmaicie y zguby inszych miast przywodząc na pamięć. Na list Chmielnickiego nie rzetelnie nie odpisawszy, prosilismy, aby posłom naszym gleit dla bezpieczenstwa dał, ktory by z nim tractowac vstnie y dostatecznie mogli. Zatrzymawszy tedy w miescie pomienionego swieszczennika, poslalismy z listem naszym do woiska zaporoskiego, przy trębaczu mieiskim xieżda Andrzeia Hacla Mokrskiego, canonicum regularem, ktory z Chmielnickim miał iusz swoje pewnie znaiomosci, y ten nam otrzymał gleit, wrociwszy się do nas bezpiecznie.

Zgromadziwszy się tedy wszytkie stany mieiskie przy bitnosc i panow slach ty, na ten czas we Lwowie będącej, przy bitnosc i duorum ex venerabili capitulo y przy bytnosc i wszytkich zakonow, poslow sposzrodku siebie do woiska zaporoskiego y tatarskiego z zupełną mocą y władzą naznaczyli niemieszkanie, ne mora eluderentur, quae sine diskrimine differre non licebat: z Rady Andrzeia Wachłowicza, z przysiężników Samuela Kuszewica, z Ormian Krzysztopha Zachnowicza, z Grekow Pawła Ławryszewicza, z pospolstwa Andrzeia Czechowica, regenta, przy ktorych nie mało piękney, tak katholickei iako y ormianskiei, młodzi poiachało.

Iachali tedy posłowie w samey przedmiescia pozodze, pozegnawszy się z przyjaciółmi swoimi y z domowemi, spodziwając się, że ich nad powszechnie wszystkich narodow prawo, miał do więzienia wziąć Chmielnicki, iako niedawnym czasem z p. Czarneckim y inszemi do siebie posłanemi postąpił. Prowadzili nas zaraz od fortki miejskiej dway assawulowie asz do samego szlaku, za kościołkiem świętego Piotra będącego, gdzie w lewey strony gromadna kupa Tatarow leżała, w prawey miał swoją gospodę Chmielnicki pospołu z Tohay Beiem. Zsiadliśmy z koni, a samego tylko Ostaphieia, pułkownika, zastawszy, za radą iego do Łysienic (mile ode Lwowa) poiachalismy y przez gromadne pulki tatarskie y kozackie przeprawując się y plony chrześcianskie załosnie widząc, stanęliśmy w taborze nieprzyjacielskim.

Było to trzynastego dnia miesiąca października. Do Chmielnickiego przypuszczeni, ochotnie y ludzko przyięci, za stołem wedle niego posadzeni, gorzalką poczęstowani, mowiliśmy z nim szeroce, prosząc, aby na miasto stołeczne ruskie miał respect, więc y na nas, ktorzysmy się iusz od zolnierza naszego w niewecz obrocili. Zapłakał na mowę naszą y przyłożył nam wszystkie krzywdy, które y on sam cierpiał y woisko zaporoskie od roznych osob, mianowicie iednak od imci p. chorążego koronnego. Mianowaney summy okupu zadnym sposobem odstąpić nie chciał, powiadaiąc, że Hordom tatarskim, na potrzebę swoją zaciągnionym, nie miał czym płacić. Odsywał się potym w tey mierze na pułkowniki swoje, a na ostatek kazał nam wrocic się do Ostafeia y tam z ostatnim responsem samego siebie oczekiwać.

Iachalismy tedy nazad, przypatrując się armacie zaporoskiej y woiskom, gromadnie barzo po polach leżącym. Stawił się potym pod pasieką Robertową Chmielnicki, gdzie z Tohay Beiem przes dwie godzinie rozmawiał, a my tesz z pułkownikami y inszemi vrzędnikami w gospodzie Chmielnickiego siedząc, o roznych rzeczach rozmawiali. Powiadali nam z wielką vciechą swoją, iako bez wszelkiej potrzeby woisko koronne

pod Pilawcami sromotnie wciekało, iako dostatki wielkie w obozie naszym znaleźli, samych skarbnych wozow szesc tysięcy czterysta szeszedziesiąt rachuiąc, iako buławę x. imci Dominika, w karecie leżącą, naleźli, którą nam zaraz pokazywali. Buława wielka złocista, turkusami i iaspisami sadzona, cena iednak iey sto tylko twardych talarow, według szacunku naszych Ormian. Powiadali nam, iako gotowi są na pomoc sobie zaciągnać na przyszłą wojnę cesarza tureckiego, iako odwazyli się na to, aby x. imci Wiszniowieckiego gdziekolwiek będzie, chociaż by w samym Gdansku, dobywali, na niego wszytkę winę kładąc, ze Tatarzy nie mogli stanąć. Powiadali nam, iako do Wisły przyszedszy, mają wolą czaiki gotowac y onemi pod Warszawę, a potem y daley płynąc, iezeli by nie byli vkontentowani.

Wiachał potym Chmielnicki na podworze, przeciwko któremu wyszli wszyscy pułkownicy, ktorzy z nami pospołu siedzieli, nam zakazawszy wychodzie. Naipierwiei wszedł do izby Tohay Bey z Galgą y z Piriagą (ktorzy nas ręki podaniem przywitani), a po nich Chmielnicki z swoiemi pułkownikami, wszyscy buławi złociste y kamieniami sadzone w rękę mając. Siedli za stołem, pierwsze miejsce Tatarom pusiwszy. Przekładał po tym przyczynę przyjazdu naszego przez tłumacza woiskowego Chmielnicki Tohay Beiowi, który na wolą Chmielnickiego wszytko puszczał, na nas surowemi słowy nastąpiwszy, zesmy mu mołocow iego nadwerężyli, obiecuiąc się tego sowicie zemscie. Dołożył tego, że lubo bysmy się iako naigłębiei w ziemię zakopali, chciał nas szukac y dobywac, a z dobytých krzywdy swoiey dochodzić, wspomniawszy przy tym ladaiko imci Sieniawskiego, który mu się strony okupu nie stawił w słowie. Nasz tłumacz p. Krzysztofh Zachnowicz, vprosiwszy sobie wolną z Tohay Beiem mowę odpowiedział, że cokolwiek Tatarow zginęło od naszych, to stało się w obrońie, która kazdemu człowiekowi od przyrodzenia iest dana, przyszłe rzeczy y pomstę z nas pusiwszy P. Bogu w ręce, ieszcze nie zgubione bydz siły nasze powiadał. Zgrzytnął na

te słowa zębami swemi Tohay Bei. Wymawialismy zaraz (chcąc alio sermonem divertere) imci Sieniawskiego, legalia impedimenta imci zanosząc, którym on wiary nie dawał, a coraz pomstą przegrażał. Po rożnych mowach y rozmowach stanęło na tym, abysmy mu się na pewną sumę, tak w pieniądzach iako y w rożnych towarach, złożyli, na cosmy pozwolic musieli, pamiętając na onych mądrych politikow sententią: vt pro magnitudine animi est contemnere mala, quae avertere possis, ita, quibus non sufficias, ex merito aestimare. Za inszą okazią wypiszą się przyczyny, które nas do takowych tractatow przywiodły. Na ten czas dosyc mądremu!

Na przeirzenie towarow poiachał z nami pospołu do miasta Piotr Głowacki, pułkownik, y Piriaga, Tatarzyn, z kilką inszych osob, ktorzy potym przez dwie niedziele w miescie mieszkali, poki się y summa pieniezna zbierała y towary rożne składały praeuia taxa. Powiedziec potrzeba, ze przez ten wszystek czas, przez ktory te rzeczy odprawowały się, vstawicznie impety wielkie od nieprzyziaciela na miasto y na zamek bywali tak dalece, ze tesz pułk Krzywonosy zamek Wysoki (z ktorego sine necessitate tamen vrgenti wprod pan burgrabia die decima quarta octobris, a po tym Rybinski, porucznik kapturowy, die secuta, to iest decima quinta octobris, z piechotą vszedł) opanował, ludu vbogiego vt riusque sexus, omnis aetatis nad tysiąc okrutnie zabiwszy.

Haec dum geruntur, przyiachali do Chmielnickiego posłowie od cara moskiewskiego y od Rakoczego, żądając pomocy y promotii na krolestwo polskie, ktorych tak odprawił, ze praerogatiuam sanguini regio, a zwłaszcza krolewicowi imci Kazimierzowi (a cuius partibus firmissime stare videtur) przyznał.

Wozono interea srebro, tak mieiskie iako y koscielne, ex consensu totius cleri, saecularis et regularis, pieniądze y towary do Chmielnickiego, ktore Tohay Bey odbierał, accurate wagę y cenę vpatrując, a z naszemi posłami, raz łagodnie, drugi raz grozliwie postępując.

I to wspomniec potrzeba, ze pod ten czas pop z Krzechowa, do Chmielnickiego przyiachawszy, onemu od Krzechowian list oddał z krzyzykiem drewnianym in praesentia nostra, zaciągając y zapraszając onego do Krzechowa. Krzyzyk pocałowawszy Chmielnicki, onego przy nas czytać nie chciał, popa połaiawszy, ze in talia materia tak nieostroźnie postępował. Zaraz po popie przyszedł młodzieniec ieden, który był od Chmielnickiego do Warszawy ad expiscandum res regni posłany. Ten także imprudenter legationis suae seriem (o wielkiej niezgodzie ordinum regni powiadaiąc) referował; odniósł od Chmielnickiego naganę y z izby był wyprowadzony in locum seorsium.

W tych dniach zachwycili Tatarowie posztarza warszawskiego, do Lwowa z listami idącego. Tego związali y do Hordy odesłali, a listy Chmielnickiemu oddali, który odpieczętowawszy przeczytał, a ieden od imci x. arcybiskupa lwowskiego do p. Haydera, nieostroźnie barzo pisany, na despect odesłał. Przyszła tesz tego czasu nowina, ze chorągiew p. Baranowskiego, z Zamoscia na podiazd ku Lwowowi wyiachawszy, wszytka w ręce nieprzyjacielskie przyszła.

Pod ten czas, gdysmy v Chmielnickiego na kazdy dzien, tractując z nim o bespieczenstwie naszym, bywali, niektorzy zakonnicy, niewważni y nieroztropni, szlachty y mieszczany na nas poburzyli, vdaiąc, iakobysmy nostram privatam securitatem magis quam publicam v Kozakow promowali. Bylismy zatym w wielkim niebespieczenstwie ab incondita plebe; y ledwie imc p. Arciszewski suis rationibus, furorem vhamował, a sam tesz czas potym, magnus rerum interpres, niewinnosc naszą pokazał.

Bywając v Chmielnickiego, widzielismy, kiedy Tohay Bey za duszę zabitego siostrzenca swojego nabozenstwo na pacierzach takich, iakich y my vzywamy, odprawował, mrując cos, a ręcy y oczy coraz ku niebu podnosząc.

Vigesima tertia die octobris vstąpił sultan Galga z Hordą swoją ku Kamiencowi ze wszytkim plonem y łupem, a Horda

Tohay Beiowi ruszyła się ku Zamosciu vigesima quarta octobris. Kazał strzelic z dział swoich dwadziescia razy Chmielnicki, iako by na valete, ale re vera, chcąc sprobowac wyrzychowanych dział ku miastu, iako to sami Kozacy, w miescie będący, przyznawali. Vderzyła iedna kula w kamienicę imci x. arcybiskupa lwowskiego, druga w kamienicę zydzowską, trzecia leciała mimo wieżę ratuszową, na ktorey na ten czas byłem non sine periculo, przypatrując się, iako się pulki nieprzyziacielskie ruszyc poczynaly tego dnia, co tesz y druiego dnia to iest 25 pazdziernika było. Budynkow iednak roznych, co ieszcze było zostało, tak we dnie iako y w nocy popalila czern nad wolą y nad zakaz Chmielnickiego, ktory potym assawulow y watanow rozesłał na pohamowanie tey sweywoli facta coram nobis protestatione, ze nie z iego woli, ani z rozkazania przedmiescia lwowskie popalone, kładąc przyczynę y winę na nas samych.

W poniedzialek rano (był to dzien dwudziesty szosty pazdziernika) sam Chmielnicki y z armatą vstąpił ku Zamosciu nam Zachariasza Chmielnickiego, stryiecznego brata swojego, pro obside w miescie zostawiwszy, y inszych kilku przy nim.

Po iego vstąpieniu nazaiutrz, to iest 22 octobris, odprawowalismy wotiwę w kosciele metropolitanskim, dziękuiąc P. Bogu, ze nas z miłosciwey łaski swoiey raczył oswobodzie, spiwaiąc Te Deum laudamus. Tertia die novembris odprawowalismy nabozenstwo na ratuszu w izbie radzieckiey, prosząc P. Boga, vt illum locum, tanquam sedem consilii nostri, na podomnie czasy bronic raczył y Ducha swego świętego, tam in prosperis quam in adversis, vzyczal. Quarta novembris w kosciele oycow Franciszkanow votiuu y kazanie odprawowało się ex voto, ktore pospolstwo na wałach będące vczyniło, przy solennym spiwaniu Te Deum laudamus.

Iest przecie ieszcze nie mało woisk kozackich na mil kilka od Lwowa, dla ktorych ani my z miasta wyiezdzac, ani do nas ludzie przyiezdzac z zywnością (acz wszytka zywnosc

od nieprzyiaciela ogniem znieczona) mogą, y tak po staremu in obsidio iestesmy.

(Рукопись бібл. Оссоліньских N 2346, р. 34—42. — *Acta consularia Leopoliensia a. 1648—9, t. 53, p. 1569—1578*).

Сей опис облоги є поміщений в збірнику листів Самуїла Кушевича, одначе не має ані дати, ані інших зверхніх листових форм. Хоч може бути сумнів, чи се взагалі був лист, ми таки зважились надрукувати сей опис серед актового матеріялу, за чим промовляло-б і вписанє його у львівські міські книги.

Додати тут треба, що сей опис був уже друкований. Перший раз увійшов він у Кроніку Львова Д. Зубрицького (ст. 311—317) під назвою реляції бурмістра Грознаєра. Одначе список Зубрицького не повний і але відчитаний. Окрім менших дефектів бракує там прим. уступів: від слів: Tego dnia posyłał Tohay Bey dwa razy ze Zboisk... до слів: słowu swojemu w okupie dosyc vczyni; від: Natenczas gdy w rynku... до: na basztach dosyc odwaznie; від: w Lazarecie sto osob... до: z swoim pulkim položyl; від: Ta woda, która między murami... до: y wodę zatrzymali; від: Tey nocy sami kozacy... до: iawnie doznaliśmy; від: pozegnawszy się... до: pospołu z Tohay Beiem; від: przez dwie godziny rozmawiał... до: byli vkontentowani; від: Nasz tłumacz... до: mowach y rozmowach; від: Na przeirzenie towarow... до: y okrutnie zabiwszy; від: I to wspomiec potrzeba... до: ku niebu podnosząc; від: Vderzyła iedna kula... до: poczynaly tego dnia; від: budynkow iednak roznych... до: winę na nas samych; від: y inszych kilku przy nim... до: przy solennym spiwaniu Te Deum laudamus. Зубрицький хибно назвав автором сього опису бурмістра Грознаєра, що зрештою видно з тексту. Се мабуть урядовий опис подій від львівського магістратського уряду, але автором його таки С. Кушевич, що тоді був радецьким писаром.

В новій формі з конзулярних актів надруковав сей опис др. А. Чоловський в Kwartalnik-у Historyczn-ім за р. 1892 (ст. 543—550), се одначе цілком не противить ся тому, аби його вложити в сей кодекс.

В скороченю подибуємо сю реляцію ще в рукописі бібл. Оссоліньских N 189, ст. 157—182.

XXIX.

Окуп міста Львова Хмельницькому 1648 р.
(З рахунків королівської комісії для коєквації в році 1656).

Sumariusz coaequationis primae.

Miasto Lwow wziął:

Od Niskiego zamku, od cechausu y od roznych inszych mieszczanow y obywatelow utriusque status et conditionis, ktorzy ex persona sua dali per modum,¹⁾ iako w osobnym regestrze sub littera A f. 20081, 17
Od Zydwow w towarach roznych, ktore includuntur w sumie. . . . f. 528544 — f. 24500²⁾
Nad to przez vgodę submittowali się dac roznyimi ratami y po części iuz dali. . . f. 84000
W towarach na okup danych cenę przesadzono na f. 102265, 27
Niedostaie ieszcze do sumy wydanej . . . f. 288621, 22
ktora summa repetenda est iuxta laudum
od taxi bonorum mobilium et immobilium
f. 544969, 6

Miasto Lwow dał:

Kozakom y Tatarom gotowymi, srebrem, towarami, liquorami etc. f. 528544, 6
Z osobna lonheria mieyska wydała gotow(ych) pinieędzy od roznych pozyczanych . . . f. 9000
Item za zboża, Kozakom dane, y za municie wypotrzebowane f. 7050
Item od przerobienia trzech dział spizowych, co się spadały f. 375
f. 544969, 6

Taxa wszytkich dobr stoiących w miescie wynosi summę f. 1757479, od ktorych po 5 ode sta przychodzi f. 87873, 15
Trzeba tedy ieszcze zeby mieszczanie oddali
względem substantiey swoiey ruchomey f. 200748, 7
Summa f. 288621, 22

¹⁾ per modum написано замість перемазаного sine repetitione.

²⁾ Поправлено з 50000, і з тим числом годить ся 544969, 6.

Suma coaequationem repetenda a taxa bonorum immobilium et mobilium miesz(czan) lwowskich f. 288621,22
Summa f. 288621,22

Lit. B. Registr creditorow miasta Lwowa za towary y rzeczy rozne¹⁾ u nich brane na okup od pierwszego obłożenia salua liquidatione et moderatione,²⁾ includuiąc miedzy nimi lonherią mieyską.

Duchowienstwo lwowskie swieckie — f. 3011; duchowienstwo lwowskie ritus graeci — f. 3492,7¹/₂; Ionasz³⁾ Wenda ze Wskowey — f. 9360; *Fabian Horn ze Gdanska⁴⁾ — f. 2209; Ian Vbaldyni, r. l. — f. 12535; Ian Attelmaier, r. l. — f. 8000;⁵⁾ Iozeph Toloczko — f. 6992; Ian Woysza — f. 7702,15; Ian Rorayski — f. 40592,16; Georgi⁶⁾ Theodozi albo Emanuel Georgowicz⁷⁾ — f. 2649,12; lonheria mieyska — f. 16425; Mikołay Barszcz za małzonkę — f. 7989,17; *tenze za się — f. 285; narod ormianski lwowski, iako w osobnym registrze sub. lit.⁸⁾ — f. 49274;⁹⁾ Stanisław Wilczek, r. l. — f. 5834,12; dobra¹⁰⁾ Iakoba Gidelczyka, l. l. — f. 4225; dobra¹⁰⁾ Ruberta Bandinellego — f. 12003; dobra¹⁰⁾ Anny Thomas Kisiolkowey — f. 4079,10; dobra¹⁰⁾ Iana Szwarckopa, krawca — f. 978; *dobra Kasprow Iazłowieckych, dał Lazarz Mathia-

¹⁾ у rzeczy rozne дописано пізнійше.

²⁾ Це слово написано замість перемазаного: *comportatione* tego co na kazdego przyidzie, tak *ratione* bonorum immobilium, iak *mobili-um*.

³⁾ Замість *Fabianus Charis alias*.

⁴⁾ Імена, що зазначені зьвіздкою, дописані в реєстрі пізнійше; ті-ж, що хрестиком, в рукописі перемазані.

⁵⁾ Перед тим було 9472,15.

⁶⁾ Попереду: *Ierzy* albo *Georgi*.

⁷⁾ Останні три слова дописані пізнійше.

⁸⁾ Від іако дописано пізнійше; літера не названа.

⁹⁾ Перед тим: 73874,22.

¹⁰⁾ *Zam. successores*.

szowic — f. 938,22; Theodori Kurty — f. 335710; zakonnicy lwowscy — f. 9445;¹⁾ creditores Szymona Zuchorowicza — f. 28028,16; creditores Philippa Ducego — f. 10511,15; creditores Daniela Gimbla — f. 12559,4 $\frac{1}{2}$;²⁾ Barbara Langiszowa (6)³⁾ — f. 1842; Wasil Hrehorowicz (120) — 1012; Ian Hrehorowicz (50) — 1022;⁴⁾ Paweł Ławryszewicz (84) — 1000;⁵⁾ Mikołaj Boym (70) — f. 983; Ludwikowa Chmielowa (60) — f. 204; successores Mikołaja Gielazyna (66) — f. 396; Matyiasz Fedorowicz (66) — f. 798; Mazaraki Greczyn (66) — 500; Stanisław Dobieszowski (102) — f. 253; Szymon Cze-cowicz (102) — f. 150; Zophia Kapinosowa, dał Wojciech Zyczliwy als Kapinos (120) — f. 295; Barbara Ogonkowa (102) — f. 500; Iakob Dolezynski, r. l. (92) — f. 252; Marcin Anczewski, r. l. (66) — f. 1530;⁶⁾ Stephan Ławryszewic (102) — f. 539; successores Grozwaiera (66) — f. 1060; Gabriel Grynwald, dał Andrzej Wachlewicz (1) — f. 656,20;⁷⁾ successores doctora Dominika, r. l. (30) — f. 330; Anna Kryczyna, dał Ian Kryka (48) — f. 170; Iadwiga Iosephowiczowa, dał Iacko Salamonowicz (48) — f. 100; Wojciech Zalasowic (122) — f. 522,15; Stanisławowa Prochowniczka (103) — f. 100; successores Grzegorza Diszpota (30) — f. 200; Ian Struzbic (49) — f. 78; Ian Dobromirski doctor (48) — f. 37,15; Anna Korzeniowska, dał Stanisław Marchwiany (103) — f. 200; dobra Stanisława Marchwianego, dał tenze (103) — f. 300; Ian Ielonek, dała p. Marcinowa Anczewska (67) — f. 50; Hrehorowa, wdowa stara (43) — f. 390; successores Szembekowey, wdo(wey) (103) — f. 340,15;⁶⁾ Adam Dulski, dał p.

¹⁾ Перед тим: 9495.

²⁾ Далі перемазано: summa f. 288621, 22.

³⁾ Числа, що ми взяли в (), не означають ніякої грошової суми, се мабуть якийсь технічний канцелярський знак.

⁴⁾ У долу зраховано на 266709,15.

⁵⁾ Дальше перемазано: Łukasz Kuciarski.

⁶⁾ Поправлено з іншої суми.

⁷⁾ Перед тим було 640.

Ielonek, r. l. (49) — f. 335; Ian Gąsiorek, kusnierz (50) — f. 270;¹⁾ Paweł Pastwa, rymarz (86) — f. 120; Marcin Bielecki, aptekarz (66) — f. 102; Samuel Howczyk, dała Krystyna Kryczyna (55) — f. 360; Ian Ciechucki, zależnik, (51) — f. 123; Fayt Dyn, dał Ian Lubaczowski, siodłarz (51) — f. 100; Gertruda Bogdanowiczowa Kogutowa, dał Awedyk Bogdanowicz Kogut (2) — f. 440;²⁾ Adam Sobierałowicz, dał Kasper Iankowicz, cyrulik, (55) — f. 30; Hrehorowa Morozowa, wdowa (68) — f. 123,22;³⁾ Wasil Krasowski, dała Alexandrowa Prokopowiczowa, wdo(wa) (85) — f. 316,7; dobra Stephana Laskoskiego, dał sam Laskoski (104) — f. 534; Iakob Halarowicz, złotnik (51) — f. 210; Felician Kubinski (30) — f. 318; Ian Studnicki (52) — f. 449; dobra Iana Zembrzyckiego, dał sam za żywota (52) — f. 200; Agnieszka Korzeniowska (1) — f. 793; Ian Ianeczkwic Passamonnik, dał p. Łukasz Awensztok za żywota (60) — f. 240; Ianowa Kudliczowa, dał Ian Kudlicz za żywota (59) — f. 300; Katarzyna Stąncłowa Wazna, dał Stanisław Stącel Szolc za żywota (104) — f. 135; Dorothea y Iadwiga panny Szolcowne, dała panna Iadwiga (53) — f. 200; Anna Gładyszowa (82) — f. 195; Matyiasz Klimkowicz, kusnierz (68) — f. 60; Ianowa Gotszlagierowa, dał Ian Gotszlagier za żywota (90) — f. 400; Thomasz Aptekarz, dała Katarzyna Harałowiczowa (36) — f. 116; potomkowie Błażeia Philipowicza, dał nieboszyk Błazej (6) — f. 100; Stanisław Gędzicki (104) — f. 300; Katarzyna Bockowiczowa, dał Wojciech Boczkowicz (122) — f. 300; dobra Fabianowskie, dał Fabian Kołomeyski nieboszyk (30) — f. 450; Wojciech Maydeszowicz (122) — f. 628; Sebastian Szwarcowski, prochownik (106) — f. 140; dobra Stąncłowskie, dał Walenty Stącel Szolc, r. l. (122) — f. 130; Malcher Krayzer, szychterz — f. 71; Franciszek Lupi liquorami — f. 712; Awedyk Polibowski (4) — f. 20; Piotr Pawlikowicz, cyrulik (4) —

¹⁾ Зам. 510.

²⁾ На долі зсумовано на 13785,5.

³⁾ Зам. 143,22.

f. 56; Andrzej Sieczkowicz (4) — f. 65; Marcinowa Ziolkowska, ul. odzwirna, dała liquorami — f. 100; Regina Kownacka dała (97) — f. 20; Szymon Kozłowski, pisarz lonherski (59) — f. 427; Samuel Kuszewicz, r. l. (107) — f. 400; Iendrzey Hrzanowic, dała Katarzyna Radoszowa (54) — f. 24; † Fabian Horn (30) — f. 2209; Szymon Mączkowicz (106) — f. 0120;¹⁾ Farbachowskie dobra, dała Adamowa Farbachowa (1) — 621; † dobra kupcow Iazłowieckich, dał Łazar Matyaszewicz (60) — f. 938,22; H. Pomorski (85) — 655.²⁾

Winno się sine moderatione f. 293601, 11
Cum moderatione y defalcowano, co wzięli

od Zydow f. 193485
f. 100116, 11

Co wzięli od Zydow f. 50100
Zostaie sama moderatia f. 50016, 11

Lit. A. Registr mieszczanow y obywatelow lwowskich vtriusque status et conditionis,³⁾ którzy pod czas pierwszego oblężenia na liberatyją miasta⁴⁾ co dali, sine repetitione.⁵⁾

Andrzeiowa y Marcin Miecznik (1) — f. 16,24; Adam Rzeczycki, slach(cie) — f. 9, 7¹/₂; Andrzej Kidei, smuklerz — f. 275; † Adamowa Farbachowa — f. 600; † Andrzeiowa Złotniczka (100) — f. 131⁶⁾ Alexandrowa Malarka — 22; Andrzej

¹⁾ Зам. 220. На долі зраховано на 10891, 29.

²⁾ Далі такий рахунок:

2214, 22
10891, 29
13785, 5
266709, 15
293601, 11

³⁾ Від vtriusque написано пізнійше.

⁴⁾ На боці дописка: ex persona sua.

⁵⁾ sine repetitione написано замість перемазаних слів: a ich iusz we Lwowie nie masz.

⁶⁾ Поправлено з 100.

Łukianowicz (2) — f. 385; Andrzej Rymarz — f. 42,15; Andrzej Tkacz — f. 5; Andrzeiowa Mydlarka — f. 47; Adam Wyziniarz — f. 17; †Awedyk Bogdanowicz — f. 440; †Andrzeiowa Bildazina — f. 80; Andrzeiowa z przedmiescia (3) — f. 4; Andrzej Wirzchowski, slach(cie) — f. 80; Andrzej Ryba — f. 100; Anna Kasprowa y Anna Dewotka — f. 2,24; Anna Wolwanowska — f. 4; Adam Muzyk — f. 3; Adam Złotnik (4) — f. 10; Andrzej Swieckiewicz — f. 9; Anna Dzwonniczka — f. 20; x. Adam Ruminski — f. 20; Alexander Gilnik — f. 8,15; Anzelm Swiátkowicz — f. 35,15; Agnieszka, panna — f. 20; Andrzej Gorzelnik — f. 12; †Błazey Aptekarz (6) — f. 100; Bilchorska y Wawrzyncowa — f. 4; Błazey Głamb — f. 3,18; Bartoszowa Rochowna — f. 6;¹⁾ Dimitr Popowicz (18) — f. 16; †Drozdowski — f. 6; Daniel — f. 20; x. Ducius — f. 10; Elzbieta, wdowa (24) — f. 6; Ferensowa y Dorota (30) — f. 3,20; Federowa Sledziarka — f. 4; Fabian Cyrulik — f. 10; Ferens Krawiec — 50; †Fabian Kołomyiski — f. 352; Fiedko Stolarz (13) — f. 19; Ferdinand Piasecki, slach(cie) — f. 741,8; Ginzarowicowa, wdowa (36) — f. 10; Głoszkowska, wdowa — f. 3; Grygierowa Rybiarka — f. 25, *Grygier Rymarz — f. 108; Hryczko Garbarz (42) — f. 12; Hrehory Hreczkowicz — f. 20; Hastarka y Nerebeczka — f. 4,8; Handłowska, wdowa — f. 10, 15; Ian Zemlicz, krawiec Wojciech (48) — f. 441; Ian Baptista Krzczonowicz — f. 100; †Iacko Krawiec — f. 100; Iakob Mańczarz — f. 5,15; Iwan Piasecki — f. 24; Iacko Rohatynski — f. 14;³⁾ Iakob Organista (49) — f. 3; Ianowa y Piotrowa, przekupki — f. 6; Ian Korupka — f. 8,15; Ian Dziany, malarz — f. 46; Ianowa Smiałkowa — f. 3,9; Ian Passamonnik — f. 3; Ian Malarz (50) — f. 20; Ian Grabowski — f. 3,18; Iakob Komoziowski — f. 1,24; Iacko y Iakimowa — f. 20; Iwanko y Alexander — f. 60; †Ian Siodlarz (51) — f. 100; Ian Piwniczny — f. 36; Ian Czapnik — f. 20; Ian

¹⁾ На долі: Latus f. 2481, 28 $\frac{1}{2}$.

³⁾ Latus f. 4483, 4 $\frac{1}{2}$.

Przyłbicki — f. 3; Ianowa Zawadowa — f. 6; Ianowa Wysocka — f. 6; Ianowa Piwniczna (52) — f. 11; Ianowa Prochownicza — f. 36; †Ian Zembrzycki — f. 200; Ian Trzeciński — f. 258; Iwan Matwiejowicz — f. 10; x. Ian Brodowski (53) — f. 80; Iakubowa Obuchowa — f. 10; Iwanko Derenko — f. 3; Ianowa Mularka — f. 4; Ian Ianckiewicz — f. 12; Iakobowa Hutniczka — f. 6; Iakob Misiewski — f. 43; Iakobowa Piwniczna (90) — f. 10; Ian Kwasniowski — f. 10,24; Iackowa Przekupka — f. 1,24; Iacko y Prokop — 5,24; x. Ianicius — f. 50; Ian Kosiecki — f. 5; Ierzy Popowicz (91) — f. 5; Ian Koronka — f. 7; Ian Pasławski — f. 160; Ian y Cwar — f. 4; Iurkowa Biglewiczowa — f. 5; Iurkowa Malarka — f. 2;¹⁾ *Ian Bratkowski słach(cie) — f. 18; Ian H. (91) — f. 15; Iani Mampho Greczyn — f. 60; Ianowa, wdowa (120) — f. 20; *Ian Koniecki słach(cie) — 86; †Katarzyna Mosciczanka panna (54) — f. 150; Katarzyna Stopeczanka — f. 10; Katarzyna y Elzbieta, panny — f. 100; Krzysztofhowa Białochowicowa — f. 20; Kralowa stara — f. 17,15; Krzysztofhowa Ilowska — f. 5; Katarzyna Olszternica (54) — f. 40; Krzysztofowa, wdowa — f. 25; †Kasper Iankowic, cyrulik (55) — f. 30; Krzysztof Arciszewski, gen. art. za cehaus — f. 1000; Koniecki — f. 86; Krzysztof Brodecki, słach(cie) — f. 20; †Krzeczewski — f. 60; Kasper Rzeczycki, słach(cie) — f. 9; panna Katarzyna Dewotka — f. 6; Łukasz Kuciarski (60) — f. 400; Łukasz Cyrulik — f. 10; Lorensowa Smitowa — f. 100; Lubaczewski, krawiec — f. 3,18; Lorensowa Złotnicka — f. 6; Łukasz Wieckowic — f. 50; Lencowska — f. 8; †Mikołay Gielazyn (66) — f. 396; Maciey Haider, r. l. — f. 2253,15; Mikołay Zychini, r. l. — f. 532; Michał Zyrawski — f. 4,24; Matys Przybyło — f. 39,18; Matyasz Kucharz (67) — f. 4,3; Mysłowska, rzeznicka — f. 7;²⁾ Marcin Krawiec (67) — f. 26; Matyasz Słodownik — f. 20; †Morozkowa, wdowa (68) — f. 43, 22; Miter krawiec — f. 6;

¹⁾ Latus f. 5768, 22¹/₂.

²⁾ Latus f. 11300, 25¹/₂.

Maciej Kraiz — f. 5; Mikołaj Kusnierz — f. 17; Mikołaj Miecznik — f. 5; Mikołaiowa Pokorowiczowa — f. 66; Maciej Bystrzykowski — f. 9; Miechowniczka wdowa — f. 9; Mikołaiowa Szychtyrka (69) — f. 8; Marcinowa Krawcowa — f. 5; Marancyia Z. — f. 20; x. Marcin Radwanski — f. 12; Mikołaj, Aslon, Haydon, Mustafa — f. 900; Michał y Krzysztofowa — f. 6; Marko, Woyciech y Bartoszowa — f. 10; Matiasz Kozłowski — f. 15; Marcin Przekupien — f. 3; *Marcin Struzyna — f. 266; *Malcher Duchnic — f. 165; *N. Krzeczewski, slach. — f. 60; *N. Ramult, slach. — f. 15; *N. Polaniecki, slach. — f. 9; *N. Drozdowski, slach. — f. 6; *† Pomorski, slach. — f. 655; Pawłowa Dzwonniczka (84) — f. 6; Piotrowa, wdowa — f. 11; Paweł Sychterz — f. 15; Paweł Czapnik — f. 4; Paweł Przekupnik y Chamina, wdo(wa) — f. 7; † Paweł Rymarz — f. 120; Pawłowa Intrologatorka — f. 4,24; † Polanski — f. 9; Piotrowa y Roza — f. 40; Pawłowa y Ferens (85) — f. 11; Piotr Złotnik — f. 26; x. Paweł Skrobiszowski — f. 310; x. proboszcz Brzezanski — f. 620; † Prokopowiczowa, wdowa — f. 316,7;¹⁾ † Pomorski — f. 655; Reina Winczarka (96) — f. 2; Rochowna — f. 7,15; Reina, panna — f. 2; Rozesłanko Ian — f. 520; † Stephan Ławryszewic (102) — f. 539; † Szymonowa Ogonkowa — f. 100; Stephan Drabikowski — f. 30; Stanisław Kinsarowicz, rymarz — f. 10; Samuel Kusnierz — f. 10,24; Stanisław Piwniczny (103) — f. 4; † Stanisław Prochownik — f. 100; Szymon Papiernik — f. 40; † Stanisław Marchwiany — f. 300;²⁾ Stephan Zwirchowicz — f. 13; Stanisławowa Prochowniczka — f. 13; Stanisław Kropinski — f. 8; Sawka Miodowar — f. 20; Stanisław Dutkiewicz — f. 10; Sebastian Gałatowicz (104) — f. 2; Stanisławowa Prokopowiczowa — f. 110; † Stephan Łaskawski — f. 534; Stanisławowa Bryknerowa z Krakowa — f. 600; Szymon Rymarz — f. 26; Stanisław Złot-

¹⁾ Latus f. 14722, 18¹/₂.

²⁾ Поправлено з 500.

nik — f. 10; Stephan Wisilkowicz — 40; Staphirowska (104) — f. 3; Sobierai y wdowa (105) — f. 4; x. Sebastian — f. 24; Semian Miecznik — f. 6; Szymonowa Woyszyna — f. 50; Sebastian Drukarz — f. 3; Szczyrbicowa — f. 29,24; Szymon Rybinski — f. 2; Stanisław y Ianowa Bednarka — f. 4; x. Stanisław Ruminski — f. 15;¹⁾ Stephan Mańcarz (106) — f. 2; †Sebastianowa Prochowniczka — f. 140; Szymon Dimitr — f. 5; Sakowski, organista — f. 18; Szymon Siklarz — f. 7,6; Tomasz Piwowar 108 — f. 6; Tomasz Zascucik — f. 3; Tarasowa Piwniczna — f. 4; Tomasz Kramarz — f. 40; Tomaszowa Przekupka — f. 4; Tobiaszowa Siekierniczka — f. 2; Tomasz Cielinski — f. 5; †Woyciech Zyczliwy (120) — f. 295; Walenta Cyruliczka — f. 20; Woyciech Cwiczekowicz — f. 17,15; Wasil Hrewak — f. 12; Wasilowa y Mikołay — f. 3,18; Woyciech y Pawel Swiec — f. 8; Wasil Krawiec — f. 20; Woyciechowa Piekarka (120) — f. 48; Woyciechowa Czaplinska — f. 20; Woyciechowa Zgubicka (121) — f. 3; Woyciech Winiarz — f. 20; Woyciechowa Hamalka — f. 6; Woyciech Zbaraski — f. 10; Woyciech Krauz — f. 6; Woyciech Korecki — f. 12; Woyciechowa Stolarka — f. 10; Woyciechowa y Iakobowa — f. 6; Woyciech Miechownik — f. 19,24;²⁾ Woyciech Ciechanowski (122) — f. 10; x. Wilczek pleban Malechowski — f. 66; †Walenty Stancel Szolc — f. 130; zamek Niski lwowski za się (132) — f. 913,22 $\frac{1}{2}$; Zigmunt Gotszlagier — f. 40; Zophia Winczarka — f. 20; x. Zabarzewicz — f. 8; Zacharyasz Szymonowicz — f. 6.

Latus f. 20081,17.

Regestr mieszczan y obywatelow lwowskich nieosiadłych, którzy po dzis dzien znaiduią się w mieście, a pod czas pierwszego obłożenia contribuowali, iako nizey:

¹⁾ Latus 18114, 21 $\frac{1}{2}$.

²⁾ Latus 18887, 24 $\frac{1}{2}$.

Nomina mieszczan y obywatelów lwowskich: — Mieszkaia w kamienicy: — Dali:¹⁾ — Andrzej Złotnik — Kliszowski — dał — f. 8,22^{1/2}; Andrzej Świec — Kampaniowski — f. 3; Franciszek Magowski aptek(arz) — Kampianowski — f. 52,22; Greger Rymarz — Tacikowski — f. 108; Ian Strubicz — Fabianowski — f. 78; Ian Gąsiorek, kusnierz — w baszcie — f. 510; Ian Iarzęczek, krawiec — Mądrowiczowski — f. 20; Ian Czechucki, zeleznik — Tacikowski — f. 123; Iakob Halarowicz, złotnik — Iezuicki — f. 210; Iakob Kraus — Krauzorowski — f. 10; Marcin Miecznik — Ducowski — f. 5; Marcin Białecki, aptekarz — Regulowski — f. 102; Malcher Duchnicz — Siedmirackiego — f. 165; † Marcin Scruzyna aptekarz — Hepnerowski, Kampianowski — f. 266; * Ian Konieczny — seminarium — f. 28,15; Ian Kucharz piwniczny — Kosmidorowski — f. 10; Ian Miecznik — Hawiczowski — f. 2; Szymon Olsiernik — Abrkowski — f. 22; Stanisław Miechowiczka — Pawlikowiczowski — f. 30; Sebastian Intrologator — Zambrzyckiego — f. 36; Wojciech Piwniczny — Dybowiczowski — f. 10; † Wojciech Załosowicz — Masarowski — f. 522,15.²⁾

Przesz pp. Ormiany na okup miasta dana suma takowem sposobem:

P. Krzystofa Azerkatowycza, wedle auszugu danego towaru za — f. 17296; p. Iana Warteriszowycza suma — f. 12000; p. Torosowycza suma — f. 9314; p. Iana Krzystophowycza — f. 3000; pp. starszy osobno daly — 2210; rożni zaś, iako ktury dał: p. Krzystof Ian Berkatowycz — f. 500; p. Krzystof Łiskowycz dał — f. 108; p. Gabriel Bartosowycz — f. 628; p. Zachariasz Iędrzeiowycz — f. 500; p. Ian Iuchno-

¹⁾ Дальший сие в рукописі поданий у трьох колюмнах, як показують попередні заголовки: в першій імена, в другій назва домів, у третій заплачена сума.

²⁾ Загальної суми в рукописі нема, може бути, що тут реєструваний.

wycz — f. 900; p. Mikolay Krawczyk — f. 360; p. Ian Af-tarz — f. 180; p. Mikolay Iakubowycz — f. 120; pany Pa-trarowa — f. 30; p. Krzystoph Awedikowycz — f. 916; p. Sudrak Agepsowycz — f. 100; Awedik Diczeyczek — f. 24; p. Cyphosiowa, wdowa — f. 40;¹⁾ p. Iędrzey Tebenka — f. 50; pany Filipowa — f. 62; Bodwiy trzy — f. 60; p. Mi-kolay Steczkowycz — f. 296; p. Kasper Kalwyn — f. 50; p. Chozyna Krzystophowa — f. 800; *p. Madzar — f. 120. In suma cziny 49274 (*49694);²⁾ *arcybiskup ormianskj lwow-skj — f. 260.³⁾

Sumy dane na okup Chmielnickiemu według reiestru p. Haidera. — f. 343015.

P. Wilczek stary — f. 3504; p. Wilczek młodszy — f. 5834; p. Toloczko — f. 6592; p. Vbaldini — f. 12536; p. Woisza — f. 7702; p. Roraiski — f. 40592; p. Kisiół-kowa — f. 4079; p. Ghidelczyk — 4225; p. Zuchorowicz — f. 28128; p. Bielakowa — f. 7989; p. Roberta — f. 12003; p. Ducego — f. 10422; p. Zondicz — f. 441; p. Giorgi, cudzoziemiec — 249; cudzoziemcy — f. 900; p. Wasil — f. 1012; p. Gimpel — f. 24500; p. Bernatowic — 17296; p. Ian Krzysztophowic — f. 3406; p. Ian Warterisowic — f. 12000; p. Iwaszko Torosowic — f. 8964; p. Wenda — f. 9360; Swarzkop — f. 5978; p. Teodosy — f. 3357; p. Ławryszowic — f. 1000; p. Łandyszowa — f. 1842; p. Ku-czarski — f. 400; p. Ian Hrechorowicz — f. 1020; p. Ste-phan Ławryszowic — f. 539;⁴⁾ p. Matiasz Fedorowicz — f. 798; p. Łazar Mathiaszowicz — f. 938; p. Dziurdzi — f. 1040; p. Barszczowa stara — f. 281; p. Chmielowa — f. 200;

¹⁾ Поправлено з 30.

²⁾ Приписано з боку.

³⁾ Ся остання додаткова позиція дописана окремо, низше загаль-ної суми.

⁴⁾ Зісумовано: 235870 і се число вставлено по другій стороні (summa s tamtey strony).

kościelne srebro — f. 3492; p. (G)elazyn — f. 360; p. . . . owa — f. 300; p. St(anisław Du)bieszowski — f. 150; p. Simon Conwisarz — f. 150; p. Altemaier — f. 8000; p. Andrzejowa Złotniczka — f. 100; p. Woiciech Zyczliwy — f. 290; p. (O)gunkowa — f. 100; . . . ow¹⁾ — f. 94; . . . 3000; . . . 150 . . . 400, (p. Dolezynski 10 grzyw.)w. srebra — f. 240; (p. Anczewski . . . połset)kow płutna — f. 1500; (p. Grozwaier) — f. 60; . . . f. 460; . . . f. 540; . . . f. 300; . . . f. 130;²⁾ p. Andrzej Łukcinowicz (sic!) 4 grzyw. srebra za f. 85, feresia pupkowa, zupan y czapka f. 300 — f. 385; p. Ian Krika 4 grzywien srebra za f. 100. y 7 pulsetkow płutna f. 70 — f. 170; Iacko Krawiec — f. 100; p. Katarzyna Moscicka gotowych — f. 150; drobiazgi — f. 575; p. Woiciech Załaszowicz za grzywnę srebra f. 22, gotowych f. 500 — f. 522; Rozesłanek 20 pulsetkow płutna — f. 400; p. Prochownik 5 pulsetkow płutna — f. 100; p. Smitowa — f. 100; p. Dispot — f. 200; p. Ian Struzbic — f. 78; p. Dobromilski — f. 37; p. Marchwiany — f. 500; p. Anczewska stara — f. 50; p. Chrechorowa stara — f. 390; drobiazgi — f. 456; p. Szembekowa — f. 110; p. Ielonek — f. 335; p. Gęsiorek — f. 500; drobiazgow — f. 228; p. Iędrzejowa — f. 47; p. Stanisławowa pro — f. 110; p. Ian — f. 20; p. Paweł Rimarz — f. 104; p. Grigier Rimarz 4 grzyw. srebra — f. 108; p. aptikarka Drazinowa 9 grzyw. srebra f. 216, gotowych f. 50 — f. 266; p. Woiciechowa Piekarka 2 grzyw. srebra — f. 48; p. Marcin Białeczki 1 grzyw. srebra y łot. 4 f. 25, gotowych f. 74 — f. 99;³⁾ p. Kryczyna 3 puls. płutna f. 60, gotowych f. 100 — f. 160; p. Ian Czechucki — f. 123; p. Woiciechowa Czaplicka — f. 20; p. Ian Siodlarz — f. 100; p. Awedik Bogdanowicz 22 puls. płutna — f. 440; . . . f. 30; (Andrzejowa) Bildazina — f. 80; . . . wdowa — f. 43; . . . ko

¹⁾ Що означене kropkami, в рукописі знищено.

²⁾ При долі зраховано: f. (258)393, що вставлено в перший рядок по другій стороні.

³⁾ Зраховано: 264581 і перенесено на другу сторону.

grabarz — f. 15; (Ian) Piwniczny — f. 36; p. Andrzej Solski — f. 30; (Steph)an Laskowski — f. 534; drobnych — f. 146; . . . halarow gotowych . . . f. 210; . . . f. 201; . . . (udnicki) — f. 80; . . . f. 398; . . . awow . . . f. 600; (Kasper H) . . . f. 200; (Andrzej Szym) . . . 3 grzyw. (srebra lot. 4 f. 62, gotowy)ch — f. 262; (p. Grigier Sk) . . . f. 50; (p. Ian Zembrzycki) — f. 200; (Torosieczk) . . . f. 248; . . . f. 114; . . . f. 2600; . . . f. 293; . . . f. 240; . . . f. 165;¹⁾ p. Mikołaiowa Pokuczy — f. 60; p. Ian Kudlicz — f. 300; p. Stącel młody — f. 135; p. Iadwiga Szulcowna — f. 200; p. Gładyszowa — f. 152; p. Matiasz Klimkowicz — f. 60; drobiazgi — f. 197; p. Goslagier — f. 400; p. Gabrielowa Charo — f. 100; p. Gędzicki — f. 300; p. Boczkowic — f. 300; drobnych — f. 500; p. Giorgy — f. 2649; Razko y insze — f. 182; p. Kołomejski — f. 352; drobnych — f. 111; p. Woiciech Maideszowic — f. 300; p. Ian Paszkowski 8 puls. płutna — f. 160; p. Prochowniczka 7 puls. płutna — f. 140; drobiazgi — f. 184; p. Stącel — f. 300; liquory — f. 4486; p. Fabian Horn — f. 2000; pp. Ormianie — f. 7150; za muszkiety — f. 350. [Summa] — f. 293367.

Tu wypisac naszych, ktorych sie moderowało:

2 szable pp. starsi dali — f. 320; 2 noze pp. starsi — f. 180; 1 slik y czapke pp. starsi — f. 200; 3 misiurki, 4 pary karwaszow — f. 230; 1 buzdygan pp. starsi — f. 70; . . . muszkietow pp. starsi — f. 60; . . . łuki pp. starsi — f. 120; . . . z łubien — f. 30; . . . pp. — f. 20; . . . f. 24; . . . reymentu — f. 240; . . . bake panowie — f. 10; . . . azom — f. 180; . . . (czer)wonych — f. 162; . . . grzyw. (sre)bra — f. 360; . . . wy — f. 4. . . . zapła(cono) — f. 2210.²⁾ . . . f. 200; . . . f. 300; . . . f. 30; . . . f. 54; . . . f. 400; . . . f. 228; Zachariasz — f. 500; . . . f. 900; . . . f. 360; . . . f. 18¹⁾; . . . f. 120; . . . f. 30; . . . f. 60; . . . f. 52; . . .

¹⁾ Зраховано й перенесено: (272)199.

²⁾ Се сума того, що висше.

f. 30; . . . f. 294; . . . f. (2)00; . . . f. 20; . . . f. 80; 12 pulś. płutna p. Awedika — f. 240. [Summa] — f. 6488.

Długie mieiskie, które są zaciągnięte z pozwoleniem wszystkich:

X. Florianowi — f. 3000; Chmielewskiemu — f. 3000; p. rectorowi — f. 3000 p. Zuchorowicowi — f. 1700; lunaria interessa dała, iako pokazują — f. 4320.¹⁾ [Summa] — f. 10700.

Naszego wydatku na okup — f. 35350; drobnych wydatków — f. 6488; 1 szabla p. Agopsy — f. 100; 1 para pistoletów p. Hadzej — f. 24; 1 kulbaka p. Grzeska Tebaki — f. 30; 1 łuk malowany p. Grzeska — f. 40; . . . baka p. Iędrzeia — f. 50; (pulsete)k płutna p. Zacha. — f. 20; pul-(setek) p. Antonowa — f. 20; pul(setek) Drukiewiczowa — f. 20; (pul)setek p. Falipka — f. 20; . . . (czer)wonych p. Feliga — f. 42. [Summa] — f. 42204.

f. 42204 + summa od mieszczan f. 293367 + osobno f. 6488 = f. 342059.

(Рукопись бібл. Оссолинських N 1480, pp. 5, 7—8 v., 9—12 v. (58—62), 68, 70—73 v.).

Рукопись, що з неї подали ми реєстри, полишилась по комісії, що була визначена після облоги Львова 1655 р. на те, аби контрибуцію розложити рівномірно на всіх міщан. Комісія ся підставою до визначення податку взяла окуп Хмельницькому з р. 1648. В першій контрибуції не було ніякої системи, то-ж коли хто дав більше, як показувала маєткова такса, тому потручувано відповідну суму при оподаткованню з р. 1655.

Додати тут треба, що названа рукопись була брүлїонною книжкою для комісії, то-ж багато у нїй поправок і доповнень, де-що й знищено, тому то й не всюди числа годять ся між собою і не всі суми відновляють їм.

Постанови комісії, реєстри другого окупу та дотичні доповнення до 1648 р. подамо на своїм місці.

¹⁾ Не враховано.

XXX.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до батька у Кракові.

3 н. ст. падолиста 1648.

Nie tylko człowieka, ale y płaka nie widac przy Lwowie, który by albo z Polski do nas, albo od nas do Polski mógł przylecieć y o wzajemnych rzeczach obwiescić. Już to czwarty raz pisze do Krakowa, a wiedzieć nie mogę, czyli od nieprzyjaciela przejęte, czyli wmei są wezale oddane.

206.
106/2

Woyska kozackie y tatarskie odstąpiły od murów naszych, ale o dwie mile gromadne niektóre pułki leżą, dla których ani my wyjeżdżać, ani ludzie do nas przyjeżdżać nie mogą, y tak po staremu iestemy w oblężeniu. Mamy wiadomość, że w tych dniach kursor krakowski wpadł nad samym Lwowem w ręce nieprzyjacielskie, z których potym wszedł y do Krakowa wroczył się; ten tam powiedzieć może, iakie sam v nas miast y miasteczek, wsi y wszystkich rzeczy popustoszenie y w niwecz obroczenie. Nunc campus, ubi Troia fuit.

Przyszedł też w tych dniach z Krakowa kursor od paniey Robertowey do samego pana posłany, a ten nam powiada, że w tamtym kraiu nie mają żadney wiadomości o nieszczęśliwym oblężeniu naszym y o żadnym ratunku dla nas nie myślą. Niech P. Bog płaci rzeczypospolitey, dla ktorey nie dbalstwa niezliczona prawie liczba dusz chrześcianskich w niewolę pogańską idzie, nie wspominaiąc tych, których okrutnie na kazdym mieyscu zabiaią.

Temu mi dziwno, że przez paniey Robertowey posłanca od pani moiey nie miałem pisanja, lubo pani Gędzička y in-sze do małżonków swoich pisały; pręko mnie zapomniała, do Krakowa przyiachawszy. Ja w oblężeniu tak cięskim będąc staram się, abym dał o sobie wiadomość, a ona za łaską Bożą na wolności zyiąż, nie może wywiedzieć się, kiedy drugie Lwowianki do mężów wysylają. Łączna to philosophia obesiłać się worem, aby wszystkie wiedziały, kiedy jedna wysyła.

Patientia v nas barzo zlie. Gumna wszystkie y sztyrty od Zaporoza az do Lublina popalone. Chleba, nie wiem, zkąd zasiągac mamy. Ludzi od głodu wiele barzo umiera. Cosz bedzie daley? Sat sapienti! Ostatka listowi poruczac nie mogę y zal mi serdeczny nie dopuszcza.

Opisałem poniekąd statum rerum nostrarum wmcı w pisaniu przesłym. Nie wiem, iezeli dosło. Dzis do i. m. p. wojewody krakowskiego pisze od miasta, y do Przeworska (day Boze szczęśliwie!) przesyłamy. Jutro do wmcıow wyprawie, P. Boga prosząc, aby pisanie moje mogło przyśc do rąk wmcı, a potym od wmcı do mnie, iezeli nas P. Bog z miłosierdzia swojego wcale tu zachowac bedzie raczył.

Mysmy iuz gotowi bronie sie az do samey smierci y zguby, iezeli by nam woysko zaporowskie wiary dotrzymac nie miało. Teraz gdy pisze, przyszedł ipso momento cursor z Warszawy bez listow, uciekszy z rąk nieprzyjacielskich kilka razy, na drodze będąc poimany, y oznaymił, ze Kazimirz na krolestwo obrany. Day P. Boze, bo tego Kozacy bardzo pragneli, y sam Chmielnicki obiecowal po kilka razy ad primum nuncium odpasac szable y luk odlozyc od siebie, a iemu debitum obsequium et reuerentiam oddac.

Kachniczke wm. pozdrow ode mnie z małym Iwaneczkiem, moją kochaną pareczkę, a powiedz wmcı ode mnie, ze mi sam P. Bog dac raczył malenką czoreckę, ale imienia nie wiemy, iezeli pozyie, wolno ją bedzie nazwac podług upodobania. Nie dopuszcza zal pisac, co tego u nas poginelo, to od ognia, to od głodu y zimna, y pod dzis dzien ginie po ulicach, po rynku, po cmentarzach, miedzy kramami y po innych mieyscach. Powiecz wm. y to, ze iezeli za wolą Bożą do nas powroci, nie tylko Lwowa, ale y domu swego nie pozna! Az do ostatniey koszule obroczilismy się w niwecz, bo y koszule własne ginąc musiały, czego az groza wspominac. Niech P. Bog pochwalon bedzie za wszystko. Powiecz wmcı, zem Hordzie tatarskiey będąc, lancuszek darowac muszial sultanowi, chcąc sie dostatecznie wywiedziec, iezeli Kachniczki

moiey zagony rozpusczone (bo nam tak było vdano) nie zabraly. Napomniey wm. ode mnie y od siebie, niechay P. Boga się boiać, skromnie teraznieysze nieszczęście ponosi, spodziewaiąc się z nieba pociechy y nagrody. Viuit Deus consolationis et Deus misericordiarum! Rzeczy niechay vchrania, a w chodzeniu iako nayskromniey, bo nie ku rzeczy, aby sie Lwowianki w Krakowie stroic miely, a mi sam ledwie nie nago y boso chodzimy, potraciwszy wszystko, a rzemieśznika dostac nie mogąc, bo z wału pod gardłem zehodzie nie mogą do domu. Tosz nieszczęście padło na tych, co pouciekali, gdyz im wszystkie sklepy pozakowano y rzeczy pobrano. Alec im zalu szkoda przydawac. Powiesz wmc y to, ze iuz kilka niedziel piwa nie piie, samym winem bawiać sie, ktorego P. Bog wie, iako nam długo stawac bedzie. Caetera in silentio. Jutro poprawie, a teraz wszystkim wmcio m czołem byie po nieszczęśliwemu. Ruskowi synowca swego zalecam, Kasienkę oblapiam, Iachniczka czałuie.

W Lowa (sic!) 3 nouembris 1648.

Wm. powolny, choc utrapiony syn — Samuel Kuszewicz.

(Рукопись библ. Оссолинских N 189, p. 163—166).

XXXI.

Реляция Яна Убальдіні, львівського радника, про спустошене села Зубрі та Сихова. 16 н. ст. падолиста 1648.

Actum Leopoli feria secunda ante festum praesentationis B. Mariae V. pxma a. D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

In officio praesenti consulari Leopoliensi personaliter residens spectabilis dnus Ioannes Vbaldini, consul leopoliensis, denunciationem eiusmodi oretenus fecit:

Wiadomo to iest wmcio m dobrze, iako za nastąpieniem pode Lwow nieprzyiacioł koronnych wszystkie w okolicy leżące

wsi y maiętnosci ogniem od pomienionych nieprzyjaciół funditus zniesione są, między ktoremi isz wies Zubrza, ktorey wmc iestescie directi domini, a ia do tego czasu byłem oneyze arendarzem, pod takowasz klęskę y nieszczęście podpadła, do szczętu spalona ze wszystkimi gumnami y budynkami została (co wnciom potym ex re oculis subiecta et ex officiosa visione manifeste patebit). Więc y poddani wszyscy vtriusque sexus et omnis aetatis, częścią okrutnie od ręki nieprzyjacielskiey zamordowani, częścią w niewolą pogańską zabrani są. Tedy dnia dzisieyszego wnciom takowe spustoszenie wsi do wiadomosci donoszę y o takowey szkodzie oznaymuję.

Wies zas Sichow lubo ogniem zniesiona nie iest, iednakze wszystkie gumna y wszystkie pozytki, tak dworskie iako y chłopskie od nieprzyjaciela zabrane są, co takze z visiey, ktorey wkrotce po vspokoieniu się za łaską Bożą teraznieyszego niebespieczeństwa affectować będą, dostatecznie wmc zrozumiecie y na oko widzieć będziecie.

Która denunciatio, proszę, aby do xiąg przyięta y wpisana była.

Quam quidem denunciationem modo praemisso factam officium consulare Leopoliense suscepit et actis hisce adnotari fecit.

(*Acta consul. Leopoli. a. 1648 9, t. 53, p. 164—5*).

XXXII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова про сучасні події.

В падолистї 1648.

Tertia die mensis novembris przyszedł do Lwowa żołnierz ieden z Zamoscia, ktorego p. Ludwik Weyher y imc p. Władzisław margrabia na Mirowie Mirowie Myszkowski do nas wysłali. Ten na ratusz przyszedłszy, o swoiey odwadze y o niebespieczeństwie w przeprawie wiele powiedziawszy, oddał list

do magistratum nostrum, od pomienionych ich mciow pisany. Mieli to w zleceniu ich mosc od x. imci p. woiewody ruskiego, aby się byli starali nas iakimkolwiek sposobem posiłkowac. Tak to po polsku bydz musi, consilia post res! Posylali kilka kroc rozni osoby chcąc zasiągnąć o powodzeniu naszym wiadomosci, ale dla wielkiego mnostwa tatarskiego y kozackiego przybic do nas nie mogli. Tandem ten, ktoregom namienil, żołnierz felici dolo vsus, pięcseth złotych pro premio mając obiecane, do nas się stawil z pisaniem. Odpisalimy krotko ich mciom, dziękuiąc za takowe ku miastu affecty, nic więcey nie wspomniawszy, widząc, ze iusz na ten czas sami w Zamosciu od nieprzyziaciela otoczeni byli.

Nazaiutrz potym, to iest czwartego dnia miesiaca listopada, przyszedł list od samego xiążęcia imci sine data loci et diei, w ktorim nas ad tolerandam obsidionem animuie, obiecuiąc prętkie a wielkie posiłki. Tych do tego czasu nie widac. Na ten list nic się nie odpisało, zasiągszy wiadomosci, ze xiąze imci iusz był z Zamoscia do Warszawy vstąpił, a posłaniec nie chciał nazad powrocic.

Die quinta novembris panowie rayce, chcąc dac ordinibus regni de statu rerum suarum informationem naznaczyli do Warszawy internuntios: p. Iana Grynwaldta y Samuela Kuszewicza, ktorzy do tego czasu, szukaiąc roznych sposobow, przeiachac zadnym sposobem nie mogą.

Sexta die novembris przysłał list Chmielnicki do xiądza Mokrskiego, prosząc aby od niego do stanuw koronnych legatą odprawil, oswiadczaiąc skłonność swoje ku pokoiu. Kazał przytym powrocic się od nas bratu swoiemu stryiecznemu y iego kompanii, inszych na ich miejsce przysławszy. Poiachał nazaiutrz xiądz Mokrski pod Zamoscie pospołu z bratem Chmielnickiego, a kompanią iego zatrzymalismy, prosząc listownie, aby ich nie odmieniał, a brata nazad do nas, iako naiprędzey. odsyłał. Do tego czasu ani brata ani responsu nie slychac.

Decima die novembris przyszedł z Warszawy kursor, mając od p. kanclerza koronnego y od inszych pewne listy do

wrzędu y do prywatnych osob. Ten od Kozakow poimany będąc, oddany był samemu Chmielnickiemu, na ten czas w Tomaszowie będącemu. Odpieczentował y przeczytał listy, chłopu przez całe trzy dni wszelaką wygodę y wczas dac rozkazawszy, y po tym onego do nas z otwartemi listami wyprawił y nas pozdrowic kazał. Quidquid id est, fugio Danaos, vel dona ferentes!

Duodecima die novembris imc p. Krzysztofh Arciszewski z kompanią swoją ze Lwowa wyiachał do Warszawy, odważywszy się in omnem casum y w armatę dobrze opatrzywszy. Pobłogosławił w tym P. Bog imci albowiem die decima sexta novembris przeprawił się przez San pod Iarosławiem, zgubiwszy nieco osob z kompanii swojej.

Tegosz dnia wyprawił Chmielnicki do Warszawy od Zamoscia xiędza Mokrskiego, a przy nim osob czterdziesci, którzy, day P. Boze, aby się do nas powrocili z pokojem. Nulla salus bello, pacem te poscimus!

Die vigesima prima novembris syn Chmielnickiego w roku szesnastym, mając przy sobie osob kilkadziesiąt, a wozow nie mało naspizowanych bogato, stanął pod Zolkwią, szkod (мб. skąd) potym vigesima tertia novembris ruszył ku Ukrainie. Do tego czasu na kazdy dzien wozy z dobytą wysyłaia, a nie masz takiego, który by zastąpił y odbił, mogąc tu do nas z Polski nie tylko gorami, ale y na Jarosław przebiec. Aeterna labes, nec repabile damnum Polonis!

Miały tesz w tych dniach Lwow swieze pulki kozackie, idąc do Chmielnickiego pod Zamoscie, szkod iednak zadnych nie czyniły, mając zakazy od Chmielnickiego. Bogdayze takowa disciplina w woysku naszym koronnym była!

Die vigesima quinta novembris przyiachali Ormiani, którzy nam powiedzieli, iako się Zamoszczanie okupili Chmielnickiemu, extrema adacti necessitate.

Powysyłał był Chmielnicki niektore pulki swoje na dobywanie niektórych miasteczek, którzy rozdzieliwszy się, et distractis viribus nie wielu wskorali. Nie wskorał nic Głowacki

pod Komamem (?). Obronił się Kapuscie, pułkownikowi, Przemysł y insze niektóre miejsca. Wzięty zas Grodek, y urząd katolicki zniesiony, ruski postanowiony, zamek Kozakami osadzony, zakonników y xiężą świecką z niektórymi oboich płci katolikami powyscinali, staw spuscili, gumna do tego czasu młocą y zboża przedaia. Tosz się stało z Janowem y Jaworowem, gdzie takze do tego czasu gospodaruią. Tosz się dzieie w inszych miasteczkach z (мб. в) drugą stronę Lwowa, a my za tym bezpiecznymi bydz nie mozemy.

(Рукопись бібл. Оссолинских N 2346, p. 42—44).

XXXIII.

Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестали бунтів.
12 н. ст. грудня 1648.

Ian Kazimierz, z łaski Bozey obrany krol polski etc.

Wszystkim wobec y kazdemu zosobna, komu wiedziec należy, osobliwie poddanym miast, miasteczek, wsi naszych, duchownych y slacheckich, oznaimuiemy, iz osiadszy za iednostayną wszystkich zgodą tron krolewski, nayprzednieysze iest staranie nasze czalosci, bezpieczenstwo y pokoy obmyslawac pospolity. A poniewaz rzpta z niektórymi do nas przydanemi zlecila nam, azebysmy o vspokoieniu splondrowaney Vkrayny staranie, iak naprędzey, czynili, przeto za dostatecznym z pomienionemi, ktorzy na ten czas przy boku naszym bydz mogli, zniesieniem y namową, posylamy vrodzonego Mikolaia Ostroga, podczaszego koronnego, buskiego, rochatynskiego etc. starostę, dla vspokoienia ziem wojewodztwa Ruskiego, w ktorych nie mało się buntow temi czasy pokazalo. Declaruiemy oraz, isz lubo by sie tam na kogo, lubo naszych, lubo w duchownych, lub y w szlacheckich dobrach, ze do buntow powodem był, pokazalo, dalszym rzptey zabiegaiac mieszaninom, a pokoy, na ktorym wszystko szczescie panstw zawislo, vczynic

chcąc, ten swawolny postępek darować y odpuszczyć obiecujemy. Roskazujemy przeto wszystkim, którzy by ino z posłuszeństwa panów swoich wykroczyli, aby, pewni zostawszy odpuszczenia, nie pobudzając wporne postępkami swemi naszy przeciwko sobie surowości, do domów swych y poddaństwa zwyczajnego powrocili. Azeby to roskazanie nasze do skutku iak naprędzey przywiedzione bydz mogło, zleciliśmy temuz vrodzonemu podczaszemu koronnemu, na ktorego się we wszystkim referujemy, zeby te nasze łaski wszystkim publikował, a kto by zas nią pogardzał, surowo takich karał, zeby się te tam rzetelnie wspomóc mogły mieszaniny. Stosować się tedy do woli naszej będziecie, inaczej nie czyniąc dla łaski naszej y z powinności swej.

Dan w Warszawie dnia XII miesiąca grudnia roku P. tysiąc szescset czterdziestego osmego, panowania naszego polskiego y szwedzkiego pierwszego roku.

Ian Kazimierz, krol.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649—50, t. 376, p. 1—2, obl. 5/D.*)

XXXIV.

Ухвала соймѣку в Перемишлѣ 15 н. ст. грудня 1648.

My rady, dygnitarze, vrzednicy y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich, ziachawszy się do Przemyśla (dla niebezpiecznego do Wisnie przejazdu od nieprzyaciela, w ziemiach naszych ieszcze dotąd grassującego) pro die decima quinta decembris na seymik z electey naznaczony, zgodnie obralismy sposrodka ichm. panów posłów na seym szesliwey, da P. Bog, koronatiey i. k. m. Iana Kazimierza, krola szwedzkiego dziedzicznego a pana naszego, na seymie electionis przeszłym warszawskiem mianowanego: z ziemie Lwowskiey — ichmci p. Adama Dzierzka, podczaszego ziemie Sanockiey, y imci p. Marcina z Niedzieliska Madalinskiego; z ziemie Przemy-

skiey — imci p. Franciszka Dubrawskiego, podkomorzego ziemie Przemyskiey, y imci p. Karola Franciszka na Białobokach Korniaкта; z ziemie Sanockiey — imci p. Stephana z Hoczwie Bala, chorążego ziemie Przemyskiey, y imci p. Andrzeia z Nowotanca Stana, podczaszego ziemie Lwowskiey, — którym takową instrukcją daiemy.

Iakosmy w takim zamieszaniu y nieszczęśliwym nachyloney prawie miley oyczyzny naszej osieroceniu, to iedno remedium salutis nostrae y kraioy naszych, nieprzyjacielskim ogniem palających, szczęśliwą electią nowego pana y głowy v siebie mieli, tak isz ten, którego reką krolowie korony biorą y panstwy władaiają, wolne animusze y serca ziednoczywszy, chetnie głosy wszystkich stanow do nominacji pana naszego nowego niaśnieyszego Kazimierza, krola szwedzkiego y krolewicza polskiego, zgodnie sklonic raczył, wielce sie ciesząc, iegosz maiestatu prosim, aby za tą nową koroną, którą P. Bog sam przeirzał iego krolewskiey maiestati y szczęciem długich lat y panowania wprzod i. k. m. a potym y oyczyźnie naszej milego pokoioy y porządanego po teraznieyszey zalosney klesce vzywac dał wytchnienia. Iakosz ex prima inauguratione dobrze sobie ominamur, ze iako niegdy waleczny Iulius seditionem exercitus vno verbo compescuit, tak za pierwszym swiezo do rozpuseczoney sweywoli powaznym poselstwem wstręt y odwrot vczynic raczył, ze y do konca labentem patriam, w ktorey sie rodzie y chowac raczył oycowską dzwigac bendzie. Przy pokornym tedy wiernego poddanstwa y posłuszenstwa naszego oddaniu powinčuia i. k. m. ichme panowie posłowie nasi z niesmiertelną sławą korony.

Naprzod powinni bendą ichme pp. posłowie nasi to efficere y domowic, zeby in posterum nicht nie wazył się praeiudicare libertati woiewodztw y ziem iakiemikolwiek wymyslonemi sposobami, złożeniem sobie prywatnych consultaty y obieraniem posłów extra pallatinum contra manifesta iura et consuetudines regni, w nienależytey ziemi, y aby zaden s tych, ktorzy by tam na seymie koronationis na ten czas poselską

authoritatem insciis nobis sobie przywłaszczali, w poselskiej izbie mieysca przez nas obranych posłów wojewodztwa naszego nie zasiadał, według protestathey przez nas przeciwko temu vezynionej.

A ichmosc pp. posłowie nasi zaras na początek seymu stawie się y do naszej intentey, w kole ichmciom declarowaney, in toto stosowac się powinni bendą, w czym fidem ichmciow obligamus.

Providebunt ichmc pp. posłowie nasi, iako by respublica ineat rationes securitatis, y tendiarium militem aby obmyślała non excedendo modum in numero woyska, a posła i. k. m. do cesarza tureckiego imieniem rzeczyptej wysłać raczył, virum magnae experientiae, przez ktorego by takowe szkody rzeczyptej et belli rationes inducat, ktore przez Hordy tatarskie rzeczpospolita poniosła s tey samej przyczyny, isz Koza-kom Zaporowskim przez te lata wtargnienia w panstwa tureckie seria animaduersione bronione były, w czym expostulowac przez tegosz posła, aby sprawiedliwosc rzeczpospolita odnieść mogła.

Expostulowac bendą ichmc pp. posłowie nasi v i. k. m., aby zadnych tytułów cudzoziemskich, ani kawalerji, ani confraternitates zadnych za szesliwego, da P. Bog, panowania naszego do korony promowac nie raczył y cudzoziemskich ludzi ad consilia et dignitates nie przypuszczał, ani ich ad legationes et functiones publicas nie zazywał, ichmciow pp. senatorow authoritatem praemoveat, nie dając wprzod mieysca nikomu przed niemi, tam in consilio, iako tesz et in praerogatiua, y aby cum officialibus et consiliariis regni bez ichmciow pp. senatorow residentow nihil concludat, y owszem, aby circa consilium ichmciow pp. senatorow zostawac raczył w czym pluralitatem sequi, azeby tym wiekszą powagę senat rzptej miał. I. k. m. vpatrzywszy ex condigno meritorum, kazdego aby chlebem rzptej opatrował, a dwor swoy krolewski aby we wszystkim ex consilio senatus reformował, na gwardią swoje aby osobne dobra ordinowawszy, zadnemi na potym

donatywami dobr stołowych swoich obciążac nie raczył. Residentow zadnych, cudzoziemskich panow, na dworze swoim trzymac nie raczył, ani szlacheetwa nikomu priuato priuilegio dawac nie raczył.

A isz sie to zagescilo, w czym znaczne za czasem rzptey mogłoby nastąpić periculum, ze secreta consilia ex senatus consulto na seymach inscio tertio ordine, to iest poselski izby, zwykły bywac, ktore potym pospolicie ad archiuum podane zostawiają, tedy in posterum, aby tego wiecey nie bywało, starac sie o to będą ichmc pp. posłowie nasi.

A pan marszałek izby poselskiej aby z niezgodnemi punctami do krola imci na gore nie przychodził y na zadne declaratie przes wojewodztwa in facie i. k. m. pozwalac nie wazył sie, przestrzegac bendą ichmc pp. posłowie nasi, y penitus aby na to nie pozwalali.

A ze na ten czas denunciatio nie doszła do grodow naszych post electionem i. k. m., tedy vpomniec sie tego mają v imci x. prymasa, et in posterum aby to lege cautum sit, aby takowe denunciatie y wszelakie listy seymikowe do grodow naydaley dwoch niedziel po seymie dochodziły, takze in casum regiae mortis, aby zarazem vniversalem trybunał obwieszczony był od imci x. prymasa.

Pospolite ruszenie in casum do zgody spolnych wojewodztw accomodamac bendą ichmosc pp. posłowie nasi.

Skarb koronny, iako korony y kleynoty, według dawnego porządku aby w schowaniu zostawały, cauebunt ichmc pp. posłowie nasi.

Długi, ktore by na seymikach wprzod nie były słusznie na potrzebe rzptey zaciagnione, verificowane na zadnym seymie, aby płacone y pozwalane nie bywały, a pogotowiu na terazniejszym coronationis seymie na zadne ichmc pp. posłowie nasi pozwalac nie mają.

Abey seym szescniedzielny, na ktorym by sie y exorbitantie na electiey opuszczone traktowały, złożony pretko był, starac sie o to ichmc pp. posłowie mają. Na ten ze seym aby

ichmci pp. hetmanow y commisarzow mandaty wydane były, y sądzeni, aby sie vkazało, kto by winien tey sromotney rosyпки woyska tak wielkiego rzptey. Surowe prawa de disciplina militari ze bez executiey przes ichmc pany hetmany zostawaia, a licentia żołnierska co rok, a pogotowiu w tym nieszczesliwym rzptey czasie gore wyniosła, starac się maia ichmc pp. posłowie, aby poeny y forum na ichmc pany hetmany, tanquam contra negligentes officiales, namowione były. Tamze zaraz aby y sposob eliberowania ichmciov pp. hetmanow z rąk poganskich y inszych więzniow sposob concludowany bydz mógł, a mianowicie aby iedno vacans naznaczone było na więzniow szlachtę.

Woiewodztwo Ruskie a statuiis et hybernis, iako barzo pod ten czas zdezolowane, aby wolne zostawało, efficient ichmc. pp. posłowie.

Posłowie albo commisarze, swiezo do Kozakow wyprawnieni, iesli cum scitu rpbcae, dowiedziec sie; takze y traktaty, iesli by z niemi zawierane bydz miały, aby cum consensu izby poselskiey iako tertii ordinis concludowane ex dignitate rpbcae były.

In ea calamitate et difficili tempore aby sprawy powiatowe woiewodztwa Ruskiego, iesli by przypadły, a ktokolwiek wczesnie munimentow y spraw swoich do sądu należących nie mógł by accomodowac, tedy aby takowa sprawa do drugiego trybunału odłożona była (co iednak legitimis documentis deducere bendzie powinien).

Ichmc pp. posłowie maia inire modum iako by swawola y bunt y domowe ad requisitionem hostis vspokoione bydz mogły. A vkrzywdzeni ludzie przes terazniejsze bunt y, aby summario processu swoich szkod bez appellatii doysc mogły.

Czesto error y w składaniu seymiku Sanockiego nayduia sie w constitutiach, iako y w swiezich electionis, isz nie wras z ziemią Przemyską czas naznaczony, isz są szkodliwe, dismembrationem ziem tych zaciągając, aby na potym nie bywały y terazniejszy error nic consuetudini antiquae nie dero-

gował, a constitutie aby zarazem in facie rzpety przez imci p. marszałka podpisane były y iusz wiecey nie corrigowane y do grodu zarazem po skonczeniu seymu przez tegosz imci p. marszałka podawane były, offlcient to imc. pp. posłowie nasi.

Plebani aby bez wyraznego loci ordinarii pozwolenia nie wazyli sie szlachty do prawa pociągac iuxta constitutionem sinodalem cracouiensem.

Erarium publicum po powiatach isz iest potrzebne, dobrze aby namowione było, takze y mennica według dawnego prawa aby do skutku swego przywiedziona była.

Woytowie w dobrach duchownych iako z statutow seruitium militare powinni, tak aby one pro qualibet expeditione bellica odprawowali, ichmc pp. kastellani przy popisach aby na to oko mieli, lege noua wtwierdzic.

Cieszkie grauamina ponosi stan szlachecki w pilnowaniu spraw za dworem krola imci, rozne odległe residentie swoje odprawuiącym; starac sie bendą ich mc pp. posłowie nasi, azeby slachta za dworem in causis iuris et facti, takze cognitionum priuilegiorum, (ktore czestokroc na iedne rzecz rozny osobom nociuo exemplo wydawane bywaią) pociągani nie byli, ale takowe sprawy inter causas officii, poniewasz zawsze actor sequitur forum rei, aby na trybunale swoy koniec et definitiuam sententiam brały, wyiawszy same sprawy graniczne o dobra i. k. m., takze y sprawy o gronty y szkody mieyskie zachodzące.

Siła, a prawie wszystko, na pretki de iureuictis zawisło executyi; goroco włożą sie, aby ich mc pp. starostowie cum parte adherente et possessoribus seu competitoribus bonorum iureuicti pozwani pro executione primum terminum na trybunale peremptorium mieli y za pierwszym decretem non obstante quauis iuridica et violenta iureuicti albo competitoris bonorum renitentia, executią skuteczną sub poena mille marcarum uczynili, ktorey sama strona albo plenipotent zapisany attentowac y przy niey bydz ma. A gdy by iureuictus

albo competitor dobr był tak potezny, zeby sie gwałtownie brachio regali sprzeciwił, za attestatą starosty albo vrzedu iego, przed xiegami zeznaną, ipso facto bez wszelkiey publicatii poena infamiae, confiscationis bonorum in partem iure uincentem et priuationis vitae subiacebit et rigor executionis admota nobilitate za vniuersalem i. k. m. przez starostow albo vrzedy extendi na takowe ma, na którą infamią zadne gleyty bydz nie mają. Relatią iednak pro executione w grodzie własnym, gdzie dobra leżą pars iureuincens zapisywac bendzie powinna. Takowi iureuicti ani w woysku z drugimi miejsca miec nie bendą, y owszem takowysz executioni przez ich mc pp. hetmany, którą czynic powinni bendą, podlegac mają.

Ieszcze od koronatiey s. p. krola imci iako quarta na cekauzy y apparat woienney postanowiona y do rąk starszych nad armatą co rok wydawana bywała, a przecie gdzie by sie tak wielka summa obracała, nie wiemy; domagac się mają ich mc pp. posłowie, aby nam inwentarz tego wszytkiego od terazniejszego artylerie magistra przyniesli, a na potym aby rachunki, po rachunkach ichm. pp. podskarbiow, przed temisz deputatami praesente imci p. podskarbiego czynił, a po uczynieniu takowych rachunkow, s podpisem ręki swey do grodu, gdzie sie seym odprawowac bendzie, rachunki podawał, aby sie wiedziec mogło, iako wiele czego przybendzie, a na kazdy expiditiei woienney sam personaliter przy armacie w obozie zostawac y iurisdietyi hetmanskiey podlegac bendzie powinien.

Edocuit praesens periculum, iako zła rzecz na miejscach y zamkach sądowych, takze pogranicznych, sine praesidio sufficienti w ludzie, w zywnose, armate y inszy apparat, cauere to lege, aby ichmc pp. starostowie takowi pod wszelkie rozruchy albo sami residowali, iako pogranicznych samo prawo do tego wiąze, sądowi zas aby zawsze szlacheica w tamecznym powiecie dobrze osiadlego y rycerskiego człowieka cum sufficienti iako sie wspomiało praesidio et apparatu na miey-

scu swym zostawowali. A co by od takowych starostow osobnemi przywilegiami oderwano było, aby to wszystko saluis modernis possessoribus przywroczone było.

Przez tez pany starosty sądowe nie mała w niesądzeniu cadentii remora iustitiae dzieie się, aby poena mille marcarum na nich podwyszona była, a i. m. k. na kazdym starostwie vacanti aby iurgelty ludziom zasłużonym conferowac raczył.

Ich mc pp. duchowni, iz participant ex patrimonio reipubcae, słuszna, aby in defensionem eiusdem znacznym pieniężnym subsidium rzpłą poratowali, ile w takowym razie pereuntis prawie oyczyzny et cultus diuini na wielu mieyscach y kosciołach zprofanowanych.

Spor na terazniejszym seymiku o mieysce y pierwszy głos między vrzędem podkomorskim a woiewodzem, iz decizii w sprawie nie ma, zlecamy ich mciom pp. posłom, aby rzpła między temi dwoma vrzędami de praerogatiua discernat, ktory ma z nich praecedere.

Wniosą instantią ich mc pp. posłowie nasi do i. k. m., aby imc p. Sininsky o dobra zastarzałe dziedziczne y constitutiami wtwierdzony więcey inquietowany nie był. Takze iey mci paniey wilenskiey sprawa na seymie aby sądzona y decydowana była.

Contra pacta et iura vicinitatis stało się, isz poddani roznych panow węgierskich szlachte bracią naszę do siebie przyiąwszy, tam za onych zebrawszy, samych gwałtownie trzymaia y cum indignitate stanu szlacheckiego tractuia; — gorąco o tym prosim ichmc pp. posłow naszych, aby gorącą instancją do krola imci wniesli o list y intercessią za niemi.

Na Zydy, ktorzy passim nie tylko cel, myt, zup, ale tez y ziemskich dobr arendy obeymuia, aby była poena coli obstrzona.

Iz wiele testamentow stawa przy ludziach konaiących, choc vmieraiący nie pozwala co in rem kosciołow, officiales vmacniaia duchowni, skąd wielka krzywda y praeiudicium successorom, aby takie testamenta inualida byli. Ale gdy

na kilka dni za dobrego zdrowia uczyni takowe testamenty bez wszelkiej approbacyey officialow, vim inscriptionis mają miec we wszystkich punctach y artykułach.

Iako przez wydanie gleytow, przeciwko prawu z kancelaryey wychodzących, ludzie vciążeni bywają, tak nie mnieysze grauamen ponoszą, kiedy takowe gleyty na infamię in contumaciam, otrzymane z cancellaryey, słachcicowi bronione bywają, aby tego praeiudicium więcej stan słachecky nie ponosił, urgebunt.

W ordinacii piechoty przez s. p. krola imci Stephana nie dosyc sie dzieie, aby in exequutionem tandem salutare to subsidium rzpłey do exequutley przywiedzione było, starac sie będą ich mc pp. posłowie nasi.

Deputaci do słuchania rachunkow, tak na seymiech generalnych, iako y na seymikach particularnych, iakichkolwiek prowontow rzpłey do vznania defalcet odprawiania commissii, lustracji y wszelakiey remisii praeuio iuramento fidelitatis suae takowe funkcie odprawowały.

Nie małe praeiudicium prawo pospolite y miasto Przemyśl ponosi stąd, yz z duchownych y słacheckich domow y placow, na gruncie mieyskim zasadzonych, gospodarzy y rzemieslniczy iurisdictioni ciuili parere nie chcą, pilno się postarają ich mc pp. posłowie, aby ze wszystkich domow y placow ludzie plebeiae conditionis y Zydzi iedną iurisdictionią mieyską agnoscant, oney subiaceant et onera ciuilia wedle statutu ferant.

Toz miasto Przemyśl aby za zupełną wiare y wytrzymanie nieprzyacielskiego terazniejszego impetu od stanowiska y stacji żołnierskich, iako drugie miasta, przez constitutią vwolnione bydz mogło.

Starac się tez o to będą ich mc pp. posłowie nasi, aby i. k. m. lege caueat, zeby in posterum dobra rzpłey dobrze zasłużonym dawac raczył y aby w tym iustitia distributua zachowana była.

Ziemia Sanocka barzo iest vciążona declaracyą na ele-
ctiyei ultra mentem ziemie tey od żołnierza powiatowego,
gęsto przechodzącego, aliis incommodis zniszczoney, podana,
aby sto pięćdziesiąt koni dla publiczney obrony kosztem swym
trzymała, y nadto dwoie podymne zskładała, czemu żadną
miarą poddani w tey ziemi, extreme zubożeni, nie wydolaia; —
starac się będą ich mc pp. posłowie nasi, aby ta declaracya
zniesiona była, a insza obrona z ziemie Sanockiey habita ra-
tione iey cieżarów, namowiona, y podatki, iezeli by iakie po-
stanowione byc miały, aby to na seymik relationis do braci
przyniesli. Takze y securitatem domesticam iezeli by sobie
chciała obmyslic, aby to ex lege publica pozwolono miała,
a nadto choc do dwoch lat żołniez w tey ziemi stawiony nie
był y nie przechodził.

Przychylaiąc sie do vchwały seymu electionis pozwolo-
nych z ziemie naszej ludzi czterech set koni, tedy ichmm. pp.
rothmistrze aby tu namowieni y obrani byli przez nas, kto-
rzy wedle tey vchwały zold z skarbu brac będą, postaraia sie
o to ichmc pp. posłowie nasi.

Pisarz decretowy cancellaryey i. k. mci aby był slachciec
dobrze osiadły, vrgiebunt ichmc pp. posłowie.

Laudum, ktore sobie na przeszłym seymiku relationum
vchwalone mamy, aby praesenti conuentu approbowane było,
efficient ichmc pp. posłowie nasi, — a seymik relationum aby
we trzy niedziele po seymie naznaczony był.

Precia rerum aby kiedykolwiek w swoje ryze wprawione
były, vczynią pilne staranie ichmc pp. posłowie nasi.

Wyciągaia to po nas wysokie merita iasnie wielm. imci
p. wojewody ruskiego, ktory zdrowiem y substantią swoją od-
ważną vsługi rzpctey w roznych przed tym expeditiach odpra-
wował, ale y teras przes wszytkie czasy expeditiyei terazniey-
szej z ostatnią stratą dobr swoich odważnie stawał, aby ichmc
pp. posłowi nasi gorącą instancya vczynic raczyli, aby znaczną
consolatią pro bene erga rempub. meritis odniesc mogli.

Znaczne przysługi imci p. kastellana sanockiego w oyczynie ab antiquissimis temporibus, tam in sago quam in toga, ale y teras swiezo rzptey oswiadczone, gdy za czulością swoią zamysłom nieprzyiacielskiem, skupiwszy ziemie swoiey powiat, wstret vczynic raczył, y nie respectuiąc na podeszły wiek y słabe zdrowie swoje, pilne staranie około całosci rzptey czynił z niemalym kosztem swoim, zaczym gorącą instantią vrgebunt ichmc pp. posłowie nasi, aby praemium meritorum suorom od i. k. m. odnieśc mogli.

Znaczna przysługa imci p. kastellana halickiego w odwaznym gromieniu woyska nieprzyiacielskiego, zaczym prosic bendą ichmc pp. posłowie nasi, aby i. k. m. na tak wielkie straty, gdzie y swoje dziedziczne dobra desolowawszy, dla całosci rzptey odwazył, aby recompensam strat swoich tak znacznych odnieśc mógł, o co pilno starac sie bendą ichmm. pp. posłowie.

Imci p. podczaszego koronnego przy vstawicznych vsługach rzptey tak wielka strata znaczney substantiey y desolacją dobr imci iest nobis maxime cordi, zaczym, iako to zawsze merebatur po wojewodztwie naszym, efficient pp. posłowie nasi, aby rzpta respectowała na zasługi imci, aby i. k. m. recompensowac raczył takowe zasługi y straty imci.

Znaczna przysługa imci p. Karola Korniakta wojewodztwu naszemu w ziemie Przemyskiej, gdy nie tylko znacznym subsidium ludzi proprio aere zaciągnionych woysku przybydz raczył, aby tesz gdy iusz nieprzyiaciel wszytkie mieysca Lwowskiej ziemie opanował, portu przescia za Sąn z wielką vigilantią bronic, y iusz przeprawionym restitit, ale tesz y miastu Przemysłowi natenczas, gdy nieprzyiaciel do szturm przypuscił, odwaznie na odsiecz przyszedł y tam znaczne specimen strenuitatis suae oswiadczył, co iako laudaliter vczynił, tak tesz od rzptey godzien iest wzaiemney wdzięczności, ichmc pp. posłowie nasi starac sie o to bendą, aby przy zaleceniu swoim do rzptey od i. k. m. nagrode miec mogli.

A isz długich lat zasługi w woysku na vsłudze rzptey przepedzone imci p. Augustyna Sokolnickiego iusz dawno

emerita nagrodą od rzpety, y teras iednakze rzetelnie oswiadczył w obecnym dozorze y odwazney obronie zamku y miasta Przemyskiego, przes co immunitates nostrae, w prawach zasadzone cale, dostatki w miescie strzymane niedotykane, ze mlodosc onego przyniosla oyczyźnie pozyteczną starosc, ktora aby podlug dawnych y teraznieiszych swiezo zaslug powinna nagrode od i. k. m. y rzpety odniosla, gorąco ichmc pp. posłowie starac sie o to bendą.

Dobrze rzpety zasłuzony na rozných expeditiach, odwaznie stawaiąc, imc p. Woyciech Gnatowski zasłuzyl to dobrze oyczyźnie, aby byl dawno vznał łaske i. k. m. y chlebem rzpety byl opatrzony, a isz teraz P. Bog dopuscil, ze w szturmie postrzelony, oko stracil y znaczny szwank zdrowia odniosł, pilne staranie o to vczynią ichmc pp. posłowie nasi do i. k. m., aby sluszny respect na niego miec raczył, gdysz y wielkie prace pod ten czas obleżenia miasta Przemysla ponosil.

Rozumiemy o tym, ze przes ichmc pp. regimentarzew zalecone bendą odwazne przyslugi imci p. Woyciecha Boianowskiego, ktory w pulku naszym ziemie Przemyskiej pod Pilawcami in conflictu okaliczony zostal, wniosą instantią swoje ichmc pp. posłowie nasi, aby od i. k. m. iustam consolatio-nem odniesc mogl.

P e t i t a.

Prosic bendą ichmc pp. posłowie nasi za imcią p. Woyciechem Tyrawskim, aby za swoje odwazne zaslugi swiezo vczynione, ktory iustis wywiodl documentis na teraznieiszym seymiku naszym, do czci mogl bydz przywrocony.

Za imcią p. podstaroscim przemyskiem wniosą prozbe ichmc pp. posłowie nasi, aby za prace swoje mogl bydz vkontentowany w czym rzpety y i. k. m., aby dali testimonium, zlecamy to ichmciom.

Collegia oycow Iezuitow, iaroslawskie y przemyskie, aby poddanych swoich vwolnienie vtrzymaly od ciężarow zolnierskich, poniewasz dobra ich barzo spustoszone, prosic o to ichmc pp. posłowie nasi.

Tesz prozbę wniosą, aby w maietnosci panien zakonnych iarosławskich od takowychze ciezarow wolne bydz mogły.

Miastu Przemysłu za dotrzymanie wiary y wielkie koszty swoje prosie o to bendą ichmc pp. posłowie nasi, aby na dokonczenie wałow koło miasta prouent obmyślony był. Takze aby dworkow, chalup, zagrod, sadow, gor, przyległych murow miasta dla wiekszego bezpieczenstwa zniesione było, y aby myta grobelnego wybierania przes mieszczan iaworskich¹⁾ przeszkody nie mieli.

Za miasteczkiem Mosciskami, ktore penitus desolowane, wniosą prozbe swoje ichmc pp. posłowie, aby od żołnierza wwolnione według constitutyi o libertatiach było, takze y od inszych podatkow rzptey, takze aby auctią myta, ktore po półgroszku było od wału iednego, aby po groszu miec mogli.

Dan w Przemysłu die decima quinta decembris anno D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Raphał Chotecki, podstarosci przemyski, marszałek seymiku wyszenskiego, w Przemysłu na ten czas odprawiającego się.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1867—78, obl. 22/XII. — Ind. rel. castr. Sanoc. a 1649, t. 162, p. 2342—61, obl. 7/I 1649.*)

XXXV.

Універсал Андрея Фірлея до війська, аби виступило на своєвільників. 19 н. ст. грудня 1648.

Andrzej Firley z Dąbrowice, castellan belzki, hetman polny koronny.

Napominam y władzą wrzędu mego hetmanskiego roskażue, aby zarazem dragonia imci p. starosty trembowelskiego ruszyła sie z imcią p. podczaszym koronnym, pułkownikiem i. k. m., nie wymawiając sie, tam gdzie oney wskazano, dla

¹⁾ Сян. iawornickich.

zniesienia y wykorze[nie]nia kup swowolnych, ktore ieszcze na roznych mieyscach, iako mie sam doszło wiedzieć, versantur in visceribus regni, declaruiąc to kazdemu nieposłusznemu, ia (мб. iz) iezeli by w czymkolwiek temu vniwersałowi memu nie był posłuszny, według ostrości artykułow woyskowych surowie sądzony y karany będzie.

W Lublinie die 19 decembris roku tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Andrzej Firley z Dąbrowice, castellan bełski, hetman polny koronny.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649 – 50, t. 376, p. 14 – 15, obl. 11/I 1649*).

XXXVI.

Ухвала соймику в Белзі. 22 н. ст. грудня 1648.¹⁾

..(Po p)rzy(wi)tan(iu) y (p)oddanstwa (iego krolews)kiey mosci pana naszego nouo, da B'og szczęśliwie, wolnemi oboyga narodow głosami nam obranego, oddaniu ichmm. pp. posłowie nasi omnia quaeque . . . sta nowemu powinszuią panu, aby zasiadшы z woley Bozey na tym wysokim maiestatu panskiego tronie, w długie wieki przy fortunnych z sławą y ozdobą narodu naszego succesach prowadził panowanie swoje, aby more diuorum praedecessorum suorum ku wierzynym poddanym swoim y ku tey, w ktorey sie vrodził y wychował, oyczyźnie pokazywac powinna wrodzoną chciał miłość, osierociałey y vpadley, prawie od wszytkiey opuszczoney, łaskawą podac oycowską rękę et in tam afflicta et calamitosa oney rękę, iako pobożny syn o własney radził matce swojej.

Zlecilizmy ich mciom pp. posłom, ktorychezmy zpolnemi wolnemi głosy, to iest iego mci pana Stanisława z Sarbiewa

¹⁾ Акти, куди вписано сю ухвалу, де-що знищені, брак навіть початку. Сї недостачі тут викропковані, що-ж можна було доповнити, взято в ().

Sarbiewskiego, grabowieckiego, korycńskiego starostę, iego mci pana Iana z Łychowa Łychowskiego, podstolego belzkiego, iego mci pana Thomasza z Karnkowa Iąkowskiego, pisarza ziemskiego belzkiego, iego mci pana Alexandra z Komorowa Komorowskiego, woyskiego hrodelskiego, aby te exorbitancie nasze na szesliwy, da P. Bog, seym coronationis wniesli.

Pierwsze poruczyliśmy to ich mm. pp. posłom naszym, aby ante omnia pilna około tego inquizycia (była) . . . woyska tak wielkiego . . . kazalo, aby debitis poenis iuxta excessum . . . był karany.

(P)otym tesz to ich mm. pp. posłom zleciliśmy, aby denastationem et calamitatem, którą przez nieprzyziaciela kozackiego wojewodztwo nasze odniosło, przełożywszy rzpety, starali się o to, abyśmy nie tilko consolationem pro tunc, ale y na potym securitatem et praesidium skuteczne y realne otrzymali. A isz maioribus nostris placuit, ze rzplita nasza nie moze miec lepszego praesidium, tylko woysko kwarciane, przeto ich mm. pp. posłowie nasi mają sie w tym postrzegac, aby numerus kwarcianego woyska stanął taki, który by mógł incursionem nieprzyziacielskim dac odpor, lubo by dupłą kwartę na to obrocie, takze cła gdanskie, iako y insze accizy, prouentow rzpety.

Poniewasz zas nie nowego względem praw starozytnych naszych ich mm. pp. posłom nie poruczamy, dlatego tez ich mm. pp. posłowi nasi starac sie mają, aby przy starych prawach naszych y wolnosciah stawaiąc, nie nowego nam nie przynosili.

Distributiuam iustitiam mają miec na pamięci ich mm. pp. posłowie nasi, aby krol i. m. przyszły wakancie bene natis militibus rozdawal, zadnych za to vpominkow, corruptelas, honoraria et similia, nec per se nec per alias personas, nie biorąc.

Ze zas czeste w constitucyiah mancamenta albo additamenta bywaią, tedy ich mm. pp. posłowie nasi postaraia sie, aby do spisowania constitucyiey deputati bywali . . . nie by-

wali, a tyl(ko) od seymu do seymu we dwie lecie, iako prawo iest, y tego sie dopomnią, aby inter pacta conuenta włożono, zeby krol i. m. nie mógł iedney osobie conferowac oraz hetmanstwa y kanclerstwa pospołu.

Controuersia dessidentium wielkie zawsze impedimenta czyni w sprawach seymowych, przeto aby podług confederacyey zachowani byli, postaraia się ich mm. pp. posłowie.

A ze pod czas zuchwalstwa terazniejszego kozackiego od poddanych własnych przez bunt y w wojewodztwie Bełzkim iniuriae nie małe są nobilitati poczynione, tedy ich mm. pp. posłowi nasi serio prosic rzptey będą, aby prawo stało, izby ratione [ad]ministrationis iustitiae z nich abo statuitionis inculpatorum względem krzywd tempore interregni, wtargnienia kozackiego w grodzie na querelach sine admissione appellationis praeuia inquisitione sprawiedliwosc czyniono.

A poniewasz iego mosc p. starosta Grabowiecki na potrzeby wojewodztwa Bełzkiego cum consensu braciey wszytkiey tegosz wojewodztwa pewną sumę v iego mci pana Thomasza z Karnkowa Iankowskiego, pisarza ziemskiego bełzkiego, y v iego mci pana Ierzego Wozuczynskiego, łowczego bełzkiego, wziął na co recognicyie od iego mci są dane, tedy ich mm. pp. posłowie . . . sposobem . . . sądem imci panu staroscie grabowieckiemu winni są retenta na tę sumę, y onych nie oddali, quorum nomine iego mosc pan starosta grabowiecki te summę od pomienionych creditorow powziął, takze sine appellatione et quauis dilatione zapłacił.

Strony woyska zaporowskiego zlecilismy ich mm. pp. posłom naszym w tym pilną ostroznosc, zeby przestrzegali tego, aby nad dawny zwyczaj liczbą nie przechodziło y zeby pod iurisdictioni rzptey zostawało.

Isz tez wielkie spustoszenie zamkow w starostwach dzieia się, a ich mosc panowie starostowie, dobr tych vzywaiąc, o to nie nie dbaią, dla tego ich mosc pp. posłowie przymuwią się, aby według prawa dawnego ichmosc pp. starostowie zamki

restaurowali sub priuatione capitaneatus, na co y lustracyie vchwalone bydz maia.

Więc tez nie mała szkoda y vyma z prouentow rzeczyptej dzieie sie, ze minnica wakuie, przeto starac sie o to będą ich mosc pp. posłowie nasi, aby ten prouent z minnicy wie cey iuz rzptej nie ginał.

Wniosą tez y to ich mosc pp. posłowie do rzptej y postaraia sie, zeby obrani na seym posłowie byli przysięgą obowiązani.

Iesli by chorągwie iakie powiatowe, ktore w potrzebie pod Pilawcami mężnie sobie postępowali, darowną cwierec od rzptej in vim gratitudinis otrzymali, a poniewasz zas chorągwie wojewodztwa naszego hanc dexteritatem z wielką odwagą pokazali, bo siła towarzystwa postrzelanych, zabitych y w niewolą zabranych zostało, tedy ich mosc panowie posłowie nasi do rzptej solenne wniosą za onemi petitum, aby od takowey ze gratitudinem oddaleni nie zostawali.

A ze wynioslosc apparencyiey, nie tilko w stanie rycerskim, ale y miedzy ludzmi plebeiae conditionis, luxum zawzięła, dlatego ich mm. pp. posłowie postaraia sie, aby lex sumptuaria była reassumowana abo y meliorowana. Przy tym zamek bełzki, ktory, w dobrym mieyscu y położeniu będąc, przy innych fortcach rzptej mogłby byc nie posledni, ale spustoszały, przeto ich mosc panowie posłowie nasi do iego krol. mci y do rzptej wniosą, aby ten zamek vfortifikowany zostawał, y slachcie wojewodztwa naszego zeby wolno było na zamku komory y izby budowac dla obrony za nastąpieniem nieprzyziacielskim.

Ludzi zacnych rycerskich y prawdziwie miłuiących oyczynę ich mm. pp. posłowie nasi w pamięci miec będą, a za wszelaką czulość y pieczołowanie dla dobrego rzptej vswiadczone podziekowawszy, vpraszać będą, aby ostrozni będąc in consiliis, przy tych ze swych pracach y vsługach rzptej wiernie stawali, praw y wolności starozytney przestrzegali. Ze zas cnota przy honorze zostawac ma, tedy ich mosc

pp. posłowie nasi takowych ciues amantes patriae y przed krolew iego moscią y in facie rpbcae dzieła ich enotliwe honorowi z pochwałą consecrabunt. A osobliwie ich mciow pp. hetmanow lasce y szczedrobliwosci iego krolewskiey mosci zalecą.

Więc rzpta, iako matka, łaskawy wzgląd miec ma na synow swych, tych zwlaszcza, ktorzy na pociechę y dobrą sławę matce swey rzptey czestokroc z vymą substancyiey swey y z odwagą zdrowia dexteritate sua w dziełach rycerskich zarabiali, a teraz w szczęściu osłabiawszy, na sądy tylko vtyskuia y sprawiedliwosci swietey w rzptey zebrzą. Iako to imc pań Samuel Łaszcz, straznik koronny, człowiek ten, ktorego prace, koszty około przysługi rzptey y w terazniejszym czasie nie tayne y in futurum potrzebne, żąda sprawiedliwosci swietey, aby go w sprawach iego sądzono, dlatego ich mm. pp. posłowie efficiant v krola iego mci y rzptey, aby quod iustum est, łaskę macierzynską vznawszy optatis mci dosic sie stało.

(I) ze tesz panien zakonnych belzkich klasztor na przedmiesciu belzkim, przez wielmożną iey mosc panią wilenską swietey pamieci fundowany, ogniem nieprzyiacielskim iest zniesiony, tedy ich mosc pp. posłowie nasi vproszą rzptey, aby tę fundacyę pannom zakonnym z przedmiescia do miasta Belza wolno było przenisc y klasztor z kosciółem w miescie zbudowac, takze na to wrąb wolny w lasach mo(s)łowskich i belzkich. O takowyz wrąb w tych ze lasach oycom Dominikanom belzkim ich mm. pp. posłowie postaraia się.

Poniewasz kazda zas cnota ma miec praemium et . . . conomion s(woie), a ze mieszczenie belzcy tantam fidem et dexterritate, iaka sie w inszych miastach nie nalazła, pokazali swoje, ze dotrzymawszy w(ierne)go poddanstwa rzptey, nawalnoscioć okrutnym nieprzyiacielskim kozackim, siedm razy impet szturmowy do miasta czyniać, vnita virtute z enotliwą Rusią, mężnie odwazywszy zdrowia swoje, dali odpor. Za ktorzych czulością y odwagą koscioly y swiatnice panskie, acta publiczne zostały z łaski Bozey w cale. Przeto zlecamy ich mm. pp. posłom naszym, aby do iego krolewskiey mosci

y rzptey solenne wniesli za onęmi petitum, a in vim gratitudinis za tę ich cnotę y wiernosc, zeby się budowac y lepiej fortyfikowac mogli, prawo ich na wręby w lasach belzkich y mostowskich do effectu y exekutyie przyszło. Do tego isz to miasto przez czeste pogorzenia ogniem barzo zubozała (sic!) libertacyia od wszelakich do pewnych lat podatkow y od przechodzenia takze stanowisk zolnierskich ich mosc pp. posłowie vproszą.

Za miastem Sokalskim, ktore przez zolnierza y zas przez nieprzyziaciela kozackiego w niwecz iest spustoszone, ich mm. pp. posłowie libertacyią onym takze od podatkow vproszą.

Ktore to artykuły nasze, na terazniejszym seymiku, przez constitucyją electionis naznaczonym, vchwalone, zlecilizmy iego mci panu Gabrielowi Zulinskiemu, woyskiemu buskiemu, podstarosiemu grodzkiemu belzkiemu, marszałkowi koła naszego, do akt grodzkich belzkich per oblatam podac.

Działo sie w Belzie, na mieyscu zwyczajnym, gdzie sie seymik zwykł odprawowac, dnia dwudziestego wtorego (g)rudnia, roku Panskiego tysiacznego szescsetnego czterdziestego osmego.

Gabriel Zulinski, woyski buski, marszałek koła niniejszego mp. Locus sygili.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1648, t. 235, p. 914—922, obl. 23/XII 1648*).

XXXVII.

Анна Козловска позиває селян зі Смереківця й ин. за напад на двір в Гумнісках. 23 н. ст. грудня 1648.

[E] Teria quarta post f. s. Thomae ap. ministerialis regni generalis prou. Iacobus Wygonny de Humniska publice recognouit, quia ipse citationem ad instantiam gnosorum Annae de Rytno, relictæ consortis gnosi olim Nicolai Kozłowsky, iudicis terræ Sanocensis, matris, tum Stanislai Nicolai Ko-

złowsky, princernae terrae Sanocensis, filii eius, delatorum actorum, contra mgcum Ioannem Wielopolsky, capitaneum bieensem, aliosque tenutarios et possessores, quatenus ipsi coram iudicio capturali confoederationis paltus Cracouiensis et districtus Bieensis quosdam Kosc seu Kostka atque Hryc Mielnik de villa Smerechowce, subditos suos, fures et praedones, per complices et cooperatores coram aduocatiali ciuili Brzozouiensi proclamatos: quidem Kostka et Hryc Mielnik ausi sunt feria quarta post f. s. Bartholomei ap. p. (26/VIII) facta mutua cointelligentia et conductamine partim cum aliis ex montibus Carpati praedonibus, partim ex vicinis villis curiam eorundem dalatorum, in villa Humniska sitam, tempore nocturno cum armis vi et violenter inuadere et irrumpere ibideque gnosa Anna de Rytuo Kozłowska violenter captiuata et comprehensa tormentis variis fulcibusque igneis et flammis adnotis torquere, vrere et depositam inquirendo ex ipsa pecuniam crudeliter et tyrannice per totum corpus excruciare resque omnes et suppellectilem vnacum argento, pecunia parata, vestibus clenodiisque violenter recipere domumque et curiam totam spoliare et depraedari, — statuunt et personaliter sistant, — feria secunda post f. conceptionis B. V. M. (14/XII) in praedio bonorum villae Smerechowce posuit et publicauit.

(*Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161, p. 2314—6*).

Така сама друга скарга проти Хлєвіцького на Івана Локайчика з Мишцьової (с. 2316—8).

XXXVIII.

Універсал Миколая Остророга до підданих, аби заперестали бунтів.
25 н. ст. грудня 1648.

Mikolay Ostrorog, podczaszy koronny, buski, rohatynski starosta.

Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy, osobliwie poddanym miast, miasteczek, wsi y wszelakich wlosci tak i. k. m. pana naszego milosciwego iako y duchownych y inszych wszelakich, tym vniuersalem moiem oznaimuie,

isz mairac roskazanie i. k. m. pana naszego milosciwego, ktoremu to rzeczpta osobliwym prawem na tym seymie electionis zlecila, aby mial staranie o obronie y vspokoieniu rzpety mianowicie w tych kraiach, ktore z dopuszczenia bozego przes teraznieysze zamieszanie do zniszczenia przyszli, abym z czescia woyska rzeczyptej y i. k. m. p. n. m. poszedl do Ruskiego wojewodztwa dla vspokoienia tamtych kraioy y zabiezienia dalszemu zamieszanu, czyniac w tym dosyc woli y roskazaniu i. k. m. p. n. m., ktory iako pan chrzescianski y pobozy wprzod to wzioł przed sie po szesliwey nominacyey swoiey, aby tak wielkie krwie rozlanie miedzy poddanymi swemi zahamowac raczyl, imieniem i. k. m. p. n. m. do skutku to przywodzac, naprzod z tym sie ozywom, ze wszystkim takim, ktorzykolwiek sie do tych buntow mieszali, i. k. m. p. n. m., lubo by za to srogiego karania godni, odpuszczac to raczy, takimi iednak condiciami, aby wszelakich buntow od tego czasu poniechali, a do dawnego poddanstwa y posluszenstwa i. k. m. pana naszego milosciwego y panow swoich zaraz sie powracali, powinności i. k. m. p. n. m. y panom swoim wedlug dawnych zwyczaioy aby oddawali, drogi y goscince zeby wszedy bezpiecne, tak iako bywaly, zostawaly. Czego zeby vrzedy wszelakie, osobliwie mieyskie y wieyskie przestrzegaly, upominam. A iesli by kenty bunt y iakie pokazowali, albo po drogach y goscincach niebespiecne przeiazdy y gwalty sie iakie dzialy, mairac temu zabiegac y o wszelaki pokoy y bezpieczenstwo sie starac. Bo gdzie by sie kolwiek bunt iaki pokazal albo na goscincach y drogach niebespiecne przeiazdy y gwalty przeiezdziacym byly, wszetkiego tamtey okolicy wina dana bendzie y sprawowac sie tego tameczni obyvateli beda powinni. A iesli by sami przes sie takim gwaltem y buntom zabiezec nie mogli, mairac dawac

znac do ich mei panow starostow i. k. m. tamtych mieysc. Co kiedy czynic będa y wszystko to wypełnia, co ia iem z woli i. k. m. p. n. m. wszystkim opowiedom, niech to wiedzą, ze lubo srogie karanie za takie bunt y zasłużyli, tedy im to i. k. m. p. n. m. z miłosciwey łaski swey panskiey odpuszczac raczy; a iezeli by zaporu swego takich buntow, gwałtow y pustoszenia panstwa rzeczypte y i. k. m. p. n. m. poprzestac nie chcieli y zwierzchnosciom y panom swoim, pod ktoremi zdawna zostawali, posłuszenstwa y poddanstwa powinnego nie oddawali, ale buntownikow przechowywali y iakimkolwiek wymyslonym sposobem do buntow sie mieszali, takowych surowie karac mom rozkazanie y gwoli temu z czescią woyska rzeczypte y i. k. m. p. n. m. w tamte kraie iestem posłany, a dla większey wiary copią vniuersalu i. k. m. posyłam.

Datum w Krasniku d. 25 decembris, anno D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Mikołay Ostorog, podczaszy koronny, buski starosta.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1883—4, obl. 29/XII*).

XXXIX.

Уривок соймовикової ухвали в Галичі 4 н. ст. січня 1649.

. . . panowie posłowie naszy, do ktorey wolnosci Zalu-kiew y wsi pr . . . iz diuina et humana sacrilega bezboznych buntownikow euertit manus, prosic (bę)da ich mc pp. posłowie nasi, aby ex ređitibus rzpte y powiatu tego kosciol farski halicki, w ktorym seymiki wszystkie odprawowane bywaią, mógł przyse ad pristinum nitorem, takze kosciol s. krzyza oycow Franciszkanow, [w] ktorym sciana koscielna y konuen-skie rozebrane są.

Miasto i. k. m. Kolomyia iz do tych czas weale zostawała wiernosci, po tak ciężkim spustoszeniu aby im sztukowe do lat kilku pozwolone było, wnosic będą ich mc pp. posłowie

naszy seruata inquisitione na buntownikow, co sciagac sie ma na poprawe munitiey y sposobienie armaty, a przed vrzędem grodzkim powinni będą tey perceptii doroczną czynic calculatią.

Iz za dzielną odwagę, przysługę ich mciow pp. Łodzin-skich pięciu rodzonych, na vsłudze oyczyzny zeszyłych, niczym rzpta nie gratificowała, wnosic będą ich mc. pp. posłowie naszy prozby, aby we wsi Czaszynie, ziemi Sanockiey, gdzie gosciniec węgierski idzie, mostowe y grobelne pozostałemu imci p. Paulowi Raduanowi Łodzinskiemu wiecznemi pozwoliła czasy.

Te wszystkie exorbitantie, in vim laudi przelozone, aby odnioszy swoją naprawę, y wszystkie postulata w posrodek ordinum regni wniesione y approbowane seymową powagą były, slac sie o to będą ich mc. pp. posłowie naszy, tego nie-szczescia będący sami participes, gdyz nemo est alienae inter-pres calamitatis, quem non eadem simul erudiuit.

A dla lepszey wagi, pewnosci y wiadomosci imci p. marszałkowi przy pieczęci swey podpisane do act tylko halickiego grodu, gdysz w trembowelskim ieszcze po spustoszeniu dla niebytnosci panow sądowych nie przymuią, podac zlecilismy.

Działo sie w Haliczu dnia czwartego miesiąca stycznia roku Panskiego tysiąc szescset czterdziestego dziewiątego.

Paweł Potocki na Potoku, marszałek seymiku tego. Loc-us sigilli.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1069).

Примітка. Ся ухвала переховалась лише в такім останку, як подано висше, і повної мабуть нам ніколи не добути, бо галицькі акти з того часу дуже понищені, а в теребовельські, як бачимо з тексту, сеї постанови навіть не виписано.

XL.

Признанє селянина Василя Амброжика з Живачова.

5 н. ст. січня 1649.

Testament nieboszczyka człowieka, a natenczas buntownika, morderce y rozliwce krwi niewinney, naiezdника dworow szlacheckich, z krotkim wymienieniem Wasila Ambrozyka ze wsi Zywaczowa, w roku tysioc szescset czterdziestym dziwiątym, dnia dwudziestego piątego miesiąca stycznia.

Ten pomieniony Wasil Ambrozyk, bywszy poymany iako zdrayca, a bywszy na questyach w Potoku, to zeznał miedzy inszemi zbrodniami, iz na ten czas, gdy bunty były w kraiu Pokuckim, nie mało obrało sie starszych, mianowicie: Krokos z Kuszowa, Litus (?) z Obertyna, Olexa Czewadzka z Olesza, Iaremko Popowicz z Tlumacza; ci iako setnicy zebrawszy do siebie nie male kupy, zamek Polalecki (?) wydarli, tych co w nim byli, wyzabiali, dobra, iak srebro y złoto, pieniądze, szaty y co tam było dubr, zabrali.

Ztamtąd wrociwszy sie zaraz poczeli naizdzac dwory szlacheckie. Do ktorego kupy przybyła szlachta Isakowska, iako na imie: Matyasz Kniehinicki, Bohdan Grabowiecki, oba z synami swemi, Piotr Berezowski, Dmetr Tatomir, z niemi nie mało inney szlachty, ktorych imieniem nazwac nie umiał.

Ci do tey kupy zaraz przyłączyli sie y naiezdowali dwory szlacheckie. Tam tez do Karmowa iechali, dwor p. Tylickiego spalili, stado, towar zabrali, gumno splondrowali, y cokolwiek było dobr, zabrali. Ztamtąd ta szlachta, popładowawszy na Pokuciu, dwory szlacheckie naiezdowali, palili. Ciz po wszystkich przewozach zakazali, aby prumy z wody powywlkali, Polaka, gdziekolwiek znalezc, zabiac kazali y straz, tak dzienno iako y nocną, około prumow pod garłem miesiac kazali, sami mało nie kazdy dzien przeiezdaiąc sie ku Dniestrowi, grozili, aby woyska polskiego za Dniestr nie puszczeni, a gdy Wulf z Potoka ku Przewozowi z chorągwią y szlachtą przy-

był, taz pomieniona szlachta Isakowska z muszkietow przez Dniestr strzylali.

Co ten Wasil więcej po dobrej woli, a nizeli mękami przycisniony, zeznawał, przy bytnosci ich mciow, iako: imci p. Piotra Laskowskiego, imci p. Szymona Korczynskiego, imci p. Zygmunta Poniatowskiego, na ten czas podstaroscim, p. Matyasza, p. Piotra, p. Konstantego, — raycami, a na ządanie imci p. Pawła Tylickiego z xiąg naszych potockich ten testament wydaitemy z pieczęcią y podpisem rąk naszych.

Iacobus Pyrlowicz, notarius iuratus potocensis m. p. Ian Konwicz, na ten czas woyt. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1650—1, t. 143, p. 1590—1, obl 5/VI 1651*).

XLI.

Признанє селянина Андрія з Губина, бунтівника.

9 н. ст. січня 1649.

Testament nierobotnego Iędrzeia z Hubina, podanego imci p. Papieskiego, przez quaestya czyniony przy ich mciach panach: imci p. Stanisławie Mikulinskim, imci p. Maychrze Wilkowskim, imci p. Grzegorzu Ciołkowskim, imci p. Alexandrze Korczynskim y przy wrzędzie zupełnym iazłowieckim, mianowicie przy bytnosci p. Leontego, natenczas burmistrza, Fedora Szewca, przysięgłego, y pisarzu mieyskim iazłowieckim, anno Dni millmo sexmo quadrmo nono, die nona ianuarii.

Zeznanie dobrowolne tego Iędrzeia.

Naprzod zeznał, ze ich w towarzystwie było pięci, ktorzy w Zarwanicy rozbili szlacheica nieiakiego imci p. Grocholskiego, srebra, szaty, pieniądze y insze ochędostwa, tak męskie iako y białogłowskie, v niego zabrawszy między sobą podzielili. V Iędrzeia te rzeczy były imci p. Grocholskiego: pas srebrny złocisty wielki, letnik hatłasowy, lyzek cztery

srebrnych, kobierzec nowy; te wszystkie rzeczy v niego zabrawszy, imc p. Papieski samego Iędrzeia wolnym uczynił.

Drugi z nim był Mikita, Misiow syn, także z Hubina, v ktorego te rzeczy były imci p. Grocholskiego: tkanka z perłami zlocista, o ktorey sama p. Grocholska powiadała przed niemisz samemi, że w pułtorusta złotych v niey w zastawie ta tkanka była, v niegoz zupan hatłasowy zółty, v niegoz vbrańie karmazynowe czerwone y lyszka srebrna iedna, z rozerwanego pasa wielkiego srebrnego sztuk dwie; y v tegoz Mikity te rzeczy imc p. Papieski zabrawszy, onego ze wszystkich wvolnił.

Trzeci z nim był Iakim, także z Hubina, v ktorego te rzeczy imci p. Grocholskiego były: płaszcz szłamami podszyty y lyszka srebrna iedna y sztuk dwie z tegoz pasa srebrnego rozerwanego, obrusy y insze białe rzeczy y iedwabne; te były przy tymże Mikicie, v ktorego te rzeczy imc p. Papieski zabrawszy, samego Iakima wvolnił.

Cz[w]arty z nim był Iwan Proskurniczyn, v ktorego te rzeczy imci p. Grocholskiego były, gdyz tego Iwana imc p. Papieski za haiduka przyiół, a ten był pryncypałem tego rozboiu, — v tego Iwana te rzeczy były: kubek srebrny y czara srebrna; i to powiedział, że słyisał, że v niego y czapka była y insze rzeczy, ktorych dobrze nie wie, bo sie z nimi dzielic nie chciał; tenze Iwanko y szkatule rozbił y wszystko, co było w szkatule wybrał, v niegoz y lyszka srebrna była; te rzeczy imc p. Papieski zabrał.

Piąty z nimi był Łuczka, Orarczyszyn syn; temu nie dali z działu nic, tylko iedna lyszka srebrna przy nim była.

Tenze zeznał, że kun wrony imci p. Grocholskiego iest v Borysayka w Czerlenicy.

Tenze zeznał, że trzech chłopow chodziło z Hubina opryszkami do Beremian, mianowicie: Mikita Kuszkowicz y Hrycko Hryorkowicz y Mikita Kuszkowicz; ci splądrowali Beremiany y pszoły imci p. Chlebowskiego zabrali, ktore y teraz v nich są.

Tenze zeznał, że z temiz opryszkami, którzy Beremiany plądrowali, byli z Bedrychowiec, mianowicie: Paweł Dolinski, Kian Karysz y Popowiczow syn z synem swoim.

Który testament dla lepszej wiary y pewności przycisnięciem pieczęci naszej mieyskiej radzieckiej wtwierdzamy z podpisem rąk naszych.

Leonty, burmistrz iazłowiecki, W. Parnazy, pisarz mieyski iazłowiecki, Alexander Kowynski, Stanisław Mikulinski, Grzegorz Ciołkowski, Raicher Wilkowski. Locus sigilli.

(*Ind. rel. Halic. a 1650—1, t. 143, p. 971—3, obl. 15/VII 1650*).

XLII.

Скарга Яблоновских на шляхтичів-Русинів, що брали участь в бунтах. 12 н. ст. січня 1649.

[E] FERIA tertia post f. ss. Trium Regum 1649 inducenda erat protestatio gnosi Stanislai Iablonowski et nris Ioannis Iablonowski contra nobiles Alexandrum Holynski Kaczor, Roman Holynski Husak, Andream Grabowiecki Raszkowicz et Alexandrum Holynski Makochon — ratione vna cum rebellibus et hostibus patriae atque rusticis suae domus inquietationis et depredationis et opis et auxilii Cosacis et Wisoctzan, rebelli, conuersationis et una cum aliis ad bona villae Pniewie, fortalitium ibidem subitum inuasionis et . . . arsionis, aliorum bonorum deuastationis rerumque multarum suarum propriarum ceceptionis tempore proxime praeterito, — sed quoniam intra triduum, vt iuris et moris est, copia protestationis ad acticandum non est porrecta, ideo praecauendo indemnitates ratione gnosi notarii loci praesentis est protestatum.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1070*).

Подібну скаргу вніс того самого дня Станіслав Грабовецький — contre nobiles Alexandrum Holynski Ka-

czor, Ilko Skolski, Hryn Skolski, Andruszko Raszkowicz Grabowiecki, Stephanum Zurakowski Percz (?), Alexandrum Hołynski Makohon, Hryc Grabowiecki Dydycz, Roman Hołynski Husak — ratione coadiuncto sibi Semiam Wysoczan, produce et principali, suae domus in bonis villae Grabowiec sitae inuasionis et depraedationis. (*Ibidem*).

XLIII.

Якуб Бялобоцкий подає селян із Перегорська за грабоване.
14 н. ст. січня 1649.

[E] Teria quinta ante f. s. Prischae 1649 gnoscus Iacobus Bialoboeki protestatus est contra laboriosos: Hołub aduocatum, Abramko, Andruszko Liwkowicz, Trusz Sulniki, duos fratres, Petrum, Karp et Hryc Puskarczyki, Chwedko et Andraszko Ricuny, Mały Chwedynka Kowalczuk, Drabiey, — subditos de villa Przehorsko, gnosi olim Andreae Lipski haereditario, totamque communitatem eiusdem villae, ideo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium praetextu Cosacorum et Tartarorum res actoreas proprias et frumenta modo hostili rapuerunt, distraxerunt et inter se partiti sunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 2-3*).

Той сам подає за те-ж иньших селян.¹⁾ (*Ibidem p. 3-5*).

XLIV.

Адам Збиковский подає селян з Хмільна за рабунок.
14 н. ст. січня 1649.

[E] Teria quinta ante f. s. Prischae 1649 nlis Adam Zbykowski protestationem fecit contra laboriosum Paulum

¹⁾ Назва села видерта в книзі.

Pobereznik de villa Chmielno, ad capneatum buscensem spectante, tum vniuersam communitatem eiusdem villae, — quia ipsi feria secunda post f. s. Heduigis (19/X. 1648), dum protestans per villam Chmielno discederet, armati in protestantem, consortem, pueros irruerunt, [pecuniam, res]¹⁾ receperunt et dispercusserunt, pueros duos terruerunt, vt vitam cum morte commutarunt (sic!)

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 12—13*).

XLV.

Андрей Шавіньский подає селян з Сулимова за напад і грабованє.
18 н. ст. січня 1649.

[E] Feria secunda ante f. ss. Fabiani et Sebastiani 1649 gnosus Andreas Sczawinski protestatus est in et contra subditos de villa Sulimow: Martinum Szkoda, Pawłuczek, Chrapulicha vidua cum filiis Frącek, Philip, Adam, Hanka Sobczycha viduam, Sawa Sczesniuk cum filiis, aliosque postea nominandos, eo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium superuenientes in horreum suum in v. Sulimow [frumenta],¹⁾ apparatus domesticam receperunt, curiam expilarunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 16—17*).

XLVI.

Анзельм Роґаля подає селян з Городилович й Ульгівка за знищення двора. 20 н. ст. січня 1649.

[E] Teria quarta ipso die f. ss. Fabiani et Sebastiani gnosus Anzelmus a Wareszyn Rogala contra laboriosos: Ostap Didik, Chwedko Wlislik, Borys, Iwan Soroka, Chwedko

¹⁾ Замість реєстру забраних річей додали ми замкнені слова.

L^a Soroka, Martinum Husak, Ławryn Koziel, Stecko Krasko, — subditos de villa Hrodyłowice, tum Sawka Macach, Dacko Korowiak, Iacko Worobiy, Kornilo Karp, Kostuk, — subditos de villa regali Vlchuwek, nec non totam et integram communitatem praefatarum villorum protestatus est in eo, — quod praedicti rustici sub id tempus, quo summa potentia Cosaci et Tartari in viscera rpeae grassati sunt atque dominia vna cum nlium villis et possessionibus depopulati fuerunt, antequam adhuc hostium turbae ad praedictas villas aduenirent et curiam in v. Hrodyławice atque frumentarium igni praeberent, maiorem partem frumentorum in domos suas deuexerunt, reliqua parte hostium insolentia partim equis depasta, partim ignis vehementia in cineres redacta.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 20—22*).

XLVII.

Фльорян Мірецький подає селян з Гребенова за вируб ліса.
20 н. ст. січня 1649.

[E] Teria quarta [як вище] gnosus Florianus Mirecki contra laboriosos: Andrey Gaiowy, Sienia, Andruszko, Sidor, Czaweryn seu Hauryło, Sen Zezali, Mitko Hahalec, Lewko Kusnierz, Bazyli, Fedko, Chwed Pobereznik, Petr Cebulka de villa Hrebiennie regali totamque communitatem eiusdem villae protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis Tartarorum et Kozacorum armati, ad borram v. Siedliska saepissime irruentes, arbores exciderunt et ad domos suas deuexerunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 23—25*).

Той сам подає за те-ж усіх селян з Верхрати (*Ibidem* 25—6), усіх міщан з Потелича і всіх селян с Ілруся (*Ibidem* 26—7).

XLVIII.

Анна Островека подає селян з Голинця за напад на двір.

22 н. ст. січня 1649.

[E] Teria sexta in crastino f. s. Agnetis 1649 gnosa Anna de Snopkow, gnosi olim Nicolai Ostrowski, steriliter de hac luce decessi, consors vidua, bonorum villae Cholyniec s. r. m. tenutrix, contra laboriosos: Piechunczyn syn Andruszko, Wasko syn Pichow, Chryc Zak, Borszuk [H]ryc, Misko Pychowicz, Staniszczak Kupiak, Anton Wasik, Antos Michalik, syn Andruszkow, syn Krokow, Paweł Andrzejkow, Antosz Michalik, Fil Stawicki, Nazar, Chryc, Fedko, Sienko Klisczak, Teklin, Chryc Krolik, Wrodzik, Kiszka, Krzysko, Chnat Kisielik, Maran, Misko Kisielik, Michalik Wasko, Mastycha wdowa, Kowaleczyk Sienko, Kisczyko Proc, Łuciak Wezerek, Lewko Kradko, Chuat Staruszek, Iwan Andruszko, Iwan, Chrycko, Grzesko Chayduk, Chamik Choma, Iacko Fediow, Wastycha wdowa, Roman zięć Dziadow, Krzysko Woznica, Krolik, Wosik, Antosz, Misko Kisielnik, Hauryło, Kost Petraszow, Andrzej, Chryc Fedyniak, Iwan Tkacz, Chrycko Łazurko, Chryc syn Łazurow, Ilko Brodak, Fedko syn Ilkow, Iwan Mistaluk, Chryc Syrnik, Hnat Bednarczyk, Wasko Kisielik, Kost Kisielik, Hryc Zacko, Iacko komornik Kucakow, Senko Matczysyn, Stecko Lewkow, Sobko Tkacz, Łuczka Wewerek, Hryc Mazur — subditos de villa Holyniec, principales aliosque ipsorum complices, in quouis termino specificandos, protestata est ideo, — quia iidem sub tempus interregni atque incursionis Scitharum et rebellium Cosacorum in palatinatu praesenti Russiae facta inter se mutua cointelligentia et conductamine post decessum hostilem, reasumpto animo ausus et grassationis hostilis insinulato et promulgato inter vicinos et familiam curiam praedictae villae, ac si iterato reditu hostili eoque modo artis fugatis factoribus et familia curiali armatim et tumultuose curiam protestantis inuaserunt et hostiliter irrumperunt, vbi per non modicum temporis interuallum commorantes et luxuriantes

aedificia curiae deiecerunt, pecora, pecudes quaedam mactauerunt et cibauerunt, quaedam inter se partita abegerunt, res omnes receperunt.

(*Ind. rel. castr. Premisl a. 1649–50, t. 376, p. 33–5*).

Та сама подає селян з Грушова: — Iwan Bilanczyk, Iwan Bykow, pasierb Wysockiego, Maxim Stepukow, Andrey Pikow, Fedko Stepukow, Pik Iwan, Desenczow Grzesko, Woytko Strusz, Koscia, Misko Struszczak, Iwan Bikow, — subditos vladicatus premisliensis...¹⁾ (*Ibidem* 35—7).

XLIX.

Справа міщан з Руської Рави проти селян з Верхрати за напад.
26 н. ст. січня, 12 квітня, 20 мая 1649.

Teria tertia post f. conuersionis s. Pauli pa anno Dni 164 nono.

Do vrzendu y xiąg niniejszych grodzkich Belskich oblicznie przyszedszy sławetny Thomasz Ironechow syn y Thomasz Goszyk, niegdy sławetny Ewy, sposobem nizey vpisanym zabity, pozostały²⁾ . . . (po)dstolego belskiego . . . swy(m) y innych sławetnych m(ie)szczan . . . rawskich imieniem, to iest: Sebestyana Kusnierza, Dmitra Podgurzanica y Szczepankowy Szewcowy, niegdy sławetnego Szczepana Szewcza y sławetnego Piotra, nizey opisanym sposobem zamordowanych, pozostały [w]dowy y matki, takze tez imieniem sławetney Halszky, czorki niegdy sławetney Woyciechowey Osiełczyney, nizey tesz opisanym sposobem zamordowali (sic!) y sławetney Dorottey Dudkowney, niegdy sławetnego Iendrzeia Szabelnika, nizey wyrazonym sposobem zabitego, małzonky pozostały, więc y sławetnego Woyciecha

¹⁾ Далі як вище, до того доданий спис шкоди.

²⁾ Далі в книзі знищено.

Łaszyka — tych wszystkich y swym, iako wyzey, imieniem, skoro prędko po spustoszeniu y wciązeniu przez nieprzyjaciela kozackiego mogli się sposobie przysc do xiąg tutejszych, tak zaras z wielkim zalem naprzeciwko pracowitych: Ilka Pisocny, Baszruk Piekarz Rudy, napirskich y nayprzedniejszych iako wszystkiego zlego buntownikow, tak vczynku nizy mianowanego głównych hersztow y principalow, y Maczka Kowalowego syna, Holana Troiaka, tegosz vczynku nayglówniejszych comprincipalow, tak Ilka Haluscza, Lewka Ty-pina, Miska Zoltyszczaka, Iacka Przysieznika, Sienka Popowicza, (Waska Popowicza), Rebiecza Dmitra, Dyda (Sczerbana, Wasila Kniazia wuita, brata wuitowego, Iwana Bastruka et Suchoplęsy) . . . tegosz zlosliwego . . . ym wirchracinskim y wszystkiey . . . bo gromadzie teyze wsi i. k. m. (Wirchr)aty, natenczas dzierzawy i. wielm. imci p. Krzysztopha Koniecpolskiego, wojewody belskiego, starosty stryiskiego, poddanym, pryncypalom y pomocnikom, imienia onych wszystkich lepiej im wiadomym, skoro iednak do wiadomosci o imionach doydą w postempku prawnym mianowanym, skazyli się o to,

isz oni, chwyciwszy się z okazyey niecnotliwy zlosliwego kozackiego swawolenstwa, obrzydliwym tyranstwem y zdradą przeciw panom swym napoionego, szerząc y napelniając otchlan iadem tyranskim wyuzdalego szubrawstwa kozackiego, onym iako nieprzyjaciolom rzptey pomocni byli, przykazania Boskie y prawa koronne, o męzobuystwach y rozboiach po drogach zakazujące, wzgardą zdeptali, zwierchnosc poddanstwa swego zlosliwie zdradzili, przelozenstwa sądy y vrzędy lekcze powazaiąc, sprawiedliwosc świętą sprosną swą smialością zelzyli, ze terazniejszych protestuiących szkodliwie y ty-ransko vkrzywdzili. Albowiem gdy straszna zarazliwa kozackiego hultaystwa burza tu do kraiw wojewodztwa Belskiego niebezpieczenstwo wszystkim przypędziła, terazniejszy vkrzywdzeni z ynnymi swymi wyzey mianowanymi sąsiadami, ze wszystki(mi) swymi dostateczkami, na ktore przez wiek swoy pracowali, chcąc się w polskie kraie przed nieprzyjacielem

vmknąc, z miasta Rawy, opuściwszy domy swoje, wyiechali, — natenczas pomienieni obwinieni mianowanych vkrzywdzonych, przez wies Wierzchratę we wtorek przed wieczorem iadących, wprzod łagodnymi y sąsiedzkimi mowami odradzając przeciwko nocy w drogę iachac, wczesny nocleg obiecali, do domow swych zaprosili, a potym zdradziecko radą spiknąwszy się, w nocy nade dniem potajemnie, w oreża się rozne przysposobiwszy, y niespodzianie s kijmi, z szablami, ztrzelbą, kosami gwałtownie vderzyli, sławetnych Ewę, zonę sławetnego Thomasza Koczyka, Szczepana Szewca y Piotra syna iego, Woyciechową Osieleczyną, Iendrzeia Szabelnika — tyransko zabili y na smiere zamordowali, ciała ich nie wiedziec gdzie podzieli, innych protestujących srodze poranili, wozy wszystkie z ubostwostwem y dostateczkami, takze bydalkami sposobem rozboiu gwałtownie wydarli y miedzy się podzielili, ktorych dostateczkow takowy się registr tu opisuie...¹⁾, ciała zabitych iedne gdzies potopili, drugie pozakopywali, innych zas protestujących zranili, przez ktory to swoy takowy niezbozny uczynek biespieczenstwo ludzi podroznycb i o zaboystwach y o rozboystwach y rozboiach na drogach, prawem pospolitym obwarowane, zgwałcili y winy w sprawie o tym opisane popadli, o co wszystko ponienieniey (sic!) protestujący imieniem swym y pomienionych swych mieszczan, iako wyzey iest, oswiadczaia się, zachowuiąc sobie wolne poprawienie tey protestacy y rzeczy innych mianowanie.

Et in verificationem praemissorum statuerunt mlem regni gnalem prouidum Iwan Lysik authen. iuratum, offo prnti notum, qui statutus in vim suae verae ac fidelis relationis vna cum nlibus Ioanne Zelsky et Preslao Kozłowsky maioris ac euidentionis testimonii gratia sibi adhibitis publice, libere in hec verba recognouit: Iz ia będąc z urzendowny rekwyzycey od pomienionych poddanych miasta Rawy wezwany we wsi i. k. m. a dzierzawie imcy p. woiewody belskiego w Wierz-

¹⁾ Для просторости і не великої ваги пропускаємо тут сей спис.

chracie we czwartek przed św. Agnieszką (14/I) wespół s pomienioną slachtą byłem, i tam, gdy pomienieni poddani miasta Rawy opominali się o poddanych wierchracieskich rzeczy tych, ktore oni sposobem rozboynicym onym wydarli y ludzi nie mało pozabiłali, oni, to iest poddani Wierchraty nie wszystkie rzeczy bydz przy sobie opowiadali, mówiąc, iz ie nam Kozacy poodeymowali, a tak co mamy, wozow proznych kilka y wołow kilka, naydzie się y co wiecey, to sobie bierzcie. Pomienieni zas poddani rawscy tego brac odmawiali, tylko się o tym przede mną woznym y slachtą protestowali y żądali, abym tych pomienionych rozboynikow do rosprawy areztował, com wszystko uczynił, o czym teraz to moje zeznanie, we wszem prawdziwe, do xiąg niniejszych zanoszę, nlibus praedictis eandem ipsam in toto suis relationibus approbandam et attestandam¹⁾.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 46 – 56*).

З дальшого ходу сеї справи в белзкім іродськім судї маємо два осуди и одну скаргу, що подаємо на сїм місци. Ось декрет першої пересправи з 12. н. ст. квітня 1649.

Teria secunda post dominicam conductus paschae²⁾.

... Hodiernoque itaque in termino peremptorio ex vi eiusdem citationis in diem hodiernam modernosque terminos querelarum legitime incidente et deueniente officium praesens castrense capitaneale belzense, cui pro tunc gnoscus Gabriel Zulinski, tribunus buscensis et vicecapitaneus officii praesentis causaeque modernae iudex, praesidebat, controversiis partium utrarumque praefatarum, quas actorea per famatos Thomam Froncek, Sebastian Kusnierz, Tomas Kocek, Dmiter Podgorzanska suo et aliorum nomine, citata vero per nlem Paulum

¹⁾ Вкінці пропускаємо огляд рам Томи Гожики.

²⁾ Акт сей не повний бракує в середині два листки, початок, що єсть повторенєм позву, пропускаємо.

Raiski coram officio praesenti comparentem promovebant, diligenter exauditis iisdemque intellectis et inhaerendo constitutioni coronationis serenissimi regis moderni de laudis in palatinatibus sibi constituendis sancitae et concessae, atque referendo sese ad nexum laudi in conventu patriculari palatinatus Belzensis ratione statuitionis confederatorum et depraedatorum... ditorum alias buntownikow vigore eiusdem (cons)titutionis laudatum, forum citatis coram... procedere decrevit, postmodum competenti actione adinventae iisdem citatis respondere iniunxit, deinde ordinata citatione adinventae iisdem citatis directe respondere decreto suo mandavit, ad extremum ad submissionem plenipotentis suprascripti partis citatae sententia sua iniunxit, quatenus eadem citata pars inculpatus omnes in citatione actorea nominatos hinc et ab actu decreti praesentis in proxime venturis terminis querelarum in castro Belzensi celebrandis coram officio praesenti castrensi capitaneali belzensi statuant et ipsos personaliter ad ulterius contra ipsos de iure procedendum adducant, idque facturi sunt citati sub onere actionum praesentium decreti praesentis vigore luita ad praesens poena trium marcarum polon. parti et officio totidem in instanti, officio quidem sub poena banitionis, parti vero sub alia maiori quatuordecem marcarum pol. poena persolvenda...¹⁾.

(*Ind. decr. castr. Belz. a. 1649, t. 527, p. 566–73*).

Другий декрет виданий опісля (мабуть 19. я. ст. квітня) такий: ²⁾

Alexander Stanislaus a Belzec Belzecki, belzensis etc. capitaneus. Vobis laboriosis: Ilko Pisoczny etc... ad instantiam instigatoris officii nostri eiusque delatorum famatorum: Thomae Fronckow syn etc... datum in castro Bel-

¹⁾ Свідомство возного.

²⁾ Дата цього акта знищена і годі її докладно означити, тим більше, що він хибно попав поміж акти з 1648 р. Вступні формули скорочуємо.

zensi feria sexta post f. conuersionis s. Pauli pa a. D. millesimo sexcentesimo quadragesimo nono (30/I. 1649).

Praefata pars actorea eosdem citatos iureuictos in citatione superius nominatos ad officium praesens castrense capitaneale belzense per ministerialem regni gnalem prouidum Nicolaum de Gora, apparitorem officii praesentis, ter et ultra iuris cois formam quatuor vocibus clamatos nec per se, nec per suum quempiam legitimum plenipotentem comparentes in toto suo lucro pro toto idque iterum post arestum prioris similis condemnationis per nlem Paulum Raiski iudicialiter impositum, videlicet infamiae et colli admittendos officio praesenti iuxta eandem citationem praetactam et praesentia acta officiose condemnauerunt.

In vim autem lucri modo psaemisso in contumationem suprascriptorum citatorum obtenti iuri communi et affectationi-partis actoreae inhaerendo officium hoc idem castrense capitaneale belzense, cui pro tunc gnosus Gabriel Zulinski, tribunus buscensis, vicecapitaneus officii praesentis et causae modernae iudex, praesidebat, super citatis praefatis uti contumacibus lucrum poenarum legum videlicet infamiae et colli decernit ad eandemque publicandam nlem regni gnalem prouidum Nicolaum de Gora, apparitorem officii praesentis, addidit et deputavit causamque praesentem pro ultimaria et finali in personis praedictorum citatorum et bonis eorum omnibus ratione praemissorum executione facienda ad locorum capitaneos, sub quorum iurisdictione bona eorundem citatorum propria consistunt, ipsique in personis suis praeueniri potuerint, remisit praesentemque remittit decreti praesentis vigore ¹⁾).

(*Ind. decr. castr. Belz. a. 1648 (sic!), t. 526, p. 371—82*).

До тої справи належить скарга на Павла Райського за випущенє увязнених верхратських селян з 20. н. ст. мая 1649.

¹⁾ Далі реляції возних.

Teria quinta post dominicam Exaudi pma a. D. millemo sexmo quadrmō nono.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Belzensia personaliter veniens nlis Ioannes Izdebsky, plenipotens cousarum gnosi Ioannis a Łychow Łychowsky, vexilliferi palatinatus Belzensis, in et contra nlem Pauli Raysky, iudicem Iudeorum palatinatus Belzensis et plenipotentem causarum illris ac magci Christophori a Koniecpole Koniecpolsky, palatini belzensis, nec [non] laboriosos Lewko et Misko de villa s. r. m. Wierzchrata, tenutae ad praesens illris palatini belzensis subditos, nomine praefati gnosi vexilliferi pallatinatus Belzensis et famatorum: Thoma Froncchow syn, Tomko [Ko]czik, Sebastiani Kusnierz aliorumque in processu causae infranominatorum specificatorum ciuium Rauensium, praefati gnosi vexilliferi palatinatus Belzensis subditorum, solennem protestationem fecit in eo,

quia praefatus nlis Raysky, dum in causa per memoratos ciues Rauenses illris palatini belzensis respectu statuitionis subditorum Wierzchratensium, qui eisdem ciues Rauenses in via libera, publica more praedonico depraedati sunt et alios conciues occiderunt, processa causae istius de praemissis latioribus esset ad officium praesens intentata, in qua causa praefatus illris palatinus et vicepalatinus belzensis per decretum officii praesentis praefatos subditos duos statuit et respectu aliorum suspensa intercessit, qui statuti ad decisionem causae ad carceres sunt demandati, et in quibus carceribus vigore eiusdem decreti iam existebant sub custodia, ille finitis terminis querelarum ueniens ad castrum praesens carceresque, ubi praefati inculpati existebant, intuitu eliberationis ex carceribus eisdem inculpato priuata sua auctoritate submissis verbis impetrauit custodes eorundem inculpatorum, ut praefati incarcerati domum ipsius post ciuitatem Belz in suburbio existentem gratia quasi exercendi laboris domi suae pro duabus horis tantum veniant, eisdem incarceratos ad id per eundem bene instructos post recessum suum et castro

praesenti et carceribus cum custodibus eorundem inculpatorum in catenis exsistentibus domum suam seuocanit, occasionem fugae dedit et informavit, prout iidem duo inculpati, dum praefati custodes eosdem ad carceres rursus imminente vespere diei hesternae ducere voluissent, praefatus Raysky eosdem e domo sua dimittere noluit, sed post pernoctationem incarceratos se dimittere ad carceres obtulit, eosdemque noctu, nescitur quo, fecit, ipsi vero incarcerati non expectata decisione causae suae subterfugiendo vindictum facinoris sui ex carceribus egressi sunt. Cum itaque praefatus nlis Raysky et incarcerati in leuipendium et consuulsionem decreti officii praesentis castrensis capitanealis belzensis processerunt, ideo ratione omnium praemissorum contra eosdem iterum protestatur et manifestatur, offerendo eos, cui de iure competierit, ratione praemissorum iure actoros¹⁾.

(*Ins rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 500–504.*)

L.

Забите Теофілі Ржимовскої селянами з Грабівки, Сівки, калуськими міщанами й ин. 26 н. ст. січня 1649.

[E] Teria teria in crastino f. conuersionis s. Pauli nlis Iacobus Rzymowsky corpus exangue olim nlis Theophilae Kielczonska, olim nlis Hrehori Strutynski primi, secundi vero nuptus consortis suae legitimae, circa inuasionem bonorum villae Sie(wka) Holynska et depraedationem in curia nlis Hryn Holinsky per illaboriosos licentiosos tomines:²⁾ poponem de villa Grabuwka; Sieniuta Pellionem, Hryc Krawiec, Luc Prokopowicz, Fedko Swiec, Romanko Swiec, Marko, Iacko, honesti Iwan Narozny sororinum, Czebula, cuius nomen ad praesens ignoratur, tum et Lawer Kowal et Saiu-

¹⁾ Далі йде свідощтво возного.

²⁾ Опущене місце на імя.

czka ciues calussienses; Stas Kołuszkowicz wataman cum filio eius, Klim cum filiis duobus, Iwan Kopanicza, Artym cum filio, Demko fratrem eius, tum Teodori Koblanski filium Homa, Anton, Olexa, Tymko, filium Wasil Kaczanowicz, totamque villae Siewka communitatem; Iwan cum fratribus totamque communitatem villae Mosciska; Matwiew, Les Mielnik, Wasil Roznaiewicz cum genero ei filiis, Iwan Konsky, Iwan Brehik, Iwa[n] Rysak, Vlaszyn Przysięzny, Tymko vathaman et totam villae Puyło communitatem; Andrus et Iarema Orepczyc de villa Kamien; Wasic, Wasilfilium knioziow et Iwan Kołowicz de willa Kadłubne, — bonorum capitanei Calussensis subditos, interemptionis tyrannice feria quarta post s. Andreae apostoli pme pla (2/XII. 1648) perpetratae officio praesenti praesentauit.

Mlis gnalis regni prouidus Halin recognouit, quia ipse cum nlibus Hrynko et Wasil Hołynskie die hesterna in circulo oppidi Kałusza circa requisitionem administrandae iustitiae apud gnosum Serebriski, nuncium et famulum magci capitanei calussiensis, eoudemque poponem de Grabow[ka], vti primarium omnium excessuum et tumultuum authorem et promotorem, in hospitio eiusdem gnosi Serebriski, Fedko vero Swiec et Marko in domo perfidi Daudid Iudaei in oppido Kałusza sub custodia satellitum mgeci capitanei eiusdem oppidi Kałusza arestauerunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a 1648–9, t. 141, p. 1071–2*).

LI.

Йона, Жид з Липська, подає Симона Івашковича, міщан з Їорая і селян зі Зволі за побите й ограбоване. 29. н. ст. січня 1649.

Teria quinta post f. conuersionis s. Pauli ap. pa anno Domini 164 nono.

Do vrzendu y xiąg ninieyszych grodzkich staroscinych Belzkich oczywiscie przyszedszy Iona Izraelowicz, Żyd obywa-

drus Czernackowicz, Andrus Szyndkarz, Iwan Lechnowicz, Prokop Petruw syn, Honezerik — Dołzanie; Mathi Osadca, Iaremkow, Dudeczyn syn — Puilanie; pop z Grabowki, Iarema wataman teyze wsi; Wasil Kostikow syn, Les Popowicz — Podmichalecki: Choma Maciszyn zięć, Les Petenkov syn, Klimowi synowie, Błazkowi synowie, Hoczewka, Kłapanicz, Mielnik z Siwki, Iwan, Stephan Matyszkowie — Siwczanie; Marko Lisowiec — Kopaniecky, Prokop Iusiewicz, wataman Mikita, Iac Kowalewicz, Petro Procopiēt — Uhrynowcy; Pultorak Korzyn Koreniewicz, Olexa haiduk — Kadowbnianski, in bonis villarum: Ias[ien]ia, Sliwki, Niebyłow, Krasne, Lzanie, Kamin, Byrtohi, Dołhe, Puyło, Grabowka, Podmichale, Dobrowlany, Siwka, Kadowbne, Kopanki, Uhrynowy, Mosciska, Wistowa, capitaneatus kalussiensis residentes, ac totam communitatem tam oppidi Ka(łusza, quam) earundem praefatarum villarum nemine excepto, s(subditos) mgci Ioannis Zamoisky, Capitanei calussiensis, iako pincpałom, wudzom, buntownikom, tum et contra laboriosos: Iwan zięć Raykowiczow, Dmitr Boiewiēt Czaikowiczow, Tymkow zięć, Wasil Diakow syn, Łokotoszczyk, Dorobenka Iwan, Hryc Daniłow, Mikula, Stephan Smukowiāt, Iwan Dawidowicz, Dembko Stasiow, Hryc Charbał, Wuntun Kapustewicz, Lachowicz Michaiło, Fedyna zięć Łopaczakow z Swaryczowa y zięć Kowalewiczow z Ruwni, — in bonis villae Nowica residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem praefatae villae s. r. m. subditos, ad praesens tenutae nlis Francisci, Michaelis, Floriani, fratrum germanorum, Wasiczynskich; et laboriosos: Ihnat, Iacko, Fedur Boikowięta, Gontewicz — in bonis villae Tuzyłow residentes, subditos nlium Georgii, Casimiri, Laurentii, Zophiae Zołądziowna, olim nlis Ioannis Dubrawsky filiorum et consortis Dubrawskich, certarum sortium in eadem villa haeredum; et laboriosos: Fecura Iurowiāt, Iwan syn iego, Iwan Waca, Fedur Kowalewicz, Fed syn iego — in bonis villae Ruwnia residentes, subditos nlium Michaelis Zurakowsky, Ioseph Kulicz-

kowsky, Fedko Swaryczowsky, Sien Hoszowsky, in eadem villa certarum sortium haeredum; et contra laboriosos: Andrus Filimowicz, Kucan Mikita, Głochowicz Symko, Kuzma Kobielewicz, Isztwan Uhryn hayduk, Hawryło, Iwan, Paweł popi — in bonis villae Perehinsko residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem praefatae villae s. r. m., tenutae pro tunc mgcae Annae Ostrowzanka et Stanisłai Iablonowsky, olim mgci Ioannis Stanisłai Iablonowsky, gladiferi regni, consortis et filii; et contra laboriosos: Iwan Buniewicz, Fedyna Ruzkowicz wataman, Iwan Rudkowicz, Fedur Sysakow, Iakim Sysakow, Szy(mon) Szwiec — z Rozniatowa; Dumiczow Fedur, Szymczycha (wdow)a, Hryc Macewicz, Fedur Kluczych, Beizeniow, Iwan Dudka, Maxim Mathiow syn — Ceniawscy; Prokopiec Mikula, Kost Melanicz, Iwan, Prokop Mikitycz, Stephan Rosczyniecz — Kniazziowscy; Fedor pop, Oruwskiego syn, Iwan Berycz, Michayło Brezyniec — Dubianski; Sywak — Lecewski, in bonis villarum: Rozniatow, Ceniawa, Duba, Kniaznowskie, Resniaty, Rupno, Iasenowiec, Lecewa nouae locationis residentes, ac totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos haereditarios illris et mgci Christophori Koniecpolski, pallatini belzensis; ac laboriosos: Hryc Ryczul, Tymko Właszynow, Olexa, Mikita Tupiszyn, Iurkow Michailo, Hryc Filiow, Rozna Iurkowicz, Fedur Pankow, Sen, Iwan Popowicz, Ostafii, Mathi Wozny y z synem, Petro Hlinowicz, Danilo, Dmitr Szlachciniec, Hryc Suszczyn, Maxim Maty, Fil Korol, Choma wataman, Danilo Belzuczenin, Luczka Ilko[w] zięc, Tur Hawryło, Cuhyrka wataman, Fil Filigaret, Ihnat Cwiekunow, Iurko Semianow, Danilo Semianow, Iwanko, Fedyna Popowięta, Filewięta bracia Maxim, Iwan, Fedur, Fedyna, in bonis villarum: Welzyz, Maximuwka, Lolin, Niegryn, Pszenicznik, Diedycz, Nowoszyn, Pacikow residentes, ac totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos haereditarios nlium Samuelis, Nicolai, Ioannis, Caroli,

abbatis coronouiensis, Michaelis et Fruzyna Truskulaska, olim [nlis Iacobi Czolhansky consortis et filii, Czolhanskich]; Michaelis, Adam fratrum germanorum Gruszeckie, Głoskowsky, quouis iuris titulo possessorum mgei Alexandri Didoszycki, castellani lubaczouiensis, Stephani Poniatowskych, Iordan Gasiewicz et Fennae consortis eiusdem, Maruchnae Korczynska; ac laboriosos: Iwan Bordysz, Stephan Hawryłow, (Szmu)kala Iwan, Wasil Bilinsky z synami, Andrus, And(rey) Proczynszyn, Sus, Hryn Andzienkow, Ihnatenkow, Mysi kow, Lesi)kow, Zwarycze — Strutyncy; Hauryło, Andrus, Iwan (Pawło)wi synowie, Michailo Kocierebeczyc, Stephan (wataman), Gontarewicz Michailo, Mis Duma, Iurko Tupiczyn synowie, Iwan Pieczunczak Dmitruw, Stephan Kniezewicz, Pitr popuw syn, Fed Swierczycz, Wasil, Hryc Labiczow, Iwan Kowalow, Dmitr, Michał, Ihnat Iwankow, Mikula Iwancię, Iwan Petrowicz, Lewczyn Fedko, Kuczanowięta wszyscy, Fedko Truszewicz z synami, Wasil Popowicz, Iwan Dacinowicz, Stephanowicz Iwan, Kost Sieniewicz, Filewicz Michailo, Maceńko Fedorow syn, Strzelec, Sienien Melczykowicz, Łukacz, Andrus, Andryczko, Radewichowie synowie — in bonis villarum: Strutyn, Grabow, Ilenie, Suchodoł, Lipowica, Łopianka capitaneatus dolinensis residentes, ac totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos illris et mgei Ioannis Nicolai Daniłowicz, supremi regni thesaurarii, capitanei dolinenensis; et laboriosos: Michailo Pliczyz y Choma rodzeni, Iwan Chymicz, Iacko Wuitowicz, Andri y Petro Perehinski, Iwan Zwarycz, Hryc Pobereznik, Czarnopysok, Kuzma Krawiec, Iwan Trinka, Stec Mielnik — in bonis oppidi Raygrodnouae locationis residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem oppidi, subditos illris et mgei Vladislai Dominici ducis in Zasław Zasławsky, pallatini sendomirensis — comprincipales, y inszym pomienionych wszystkim pomocnikom, ktorych oni imiona y przezwiska lepy wiedzą, y ktorych ad praesens protestantibus ignota sunt nomina et cognomina, verum eorum denominationem saluam

sibi in post acceptam notitiam reseruando, questi et protestati sunt idque in eo: — isz ci pomienieni pryncypałowie, zapomniawszy boiazni Bozey, nie pomniąc (na) prawa boze y ludzkie, przeciwko naiezdnikom cudzych . . . zbuicom y mężoboycom surowie vchwalone, znie(warzy)wszy zwierchnosc i. k. m. wrzędu sta . . . podnioswszy chorągwie swowolne y zebrawszy s tych pomienionych włosci ruznych powiatow ludzi ze trzy tysiące y więcey (cum quibus in foro fori salua actio manet) manu armata, to iest z działki, hakownicami, kobyłami y in szym orężem, ktorego vsus lege publica est vetitus, nie pamiętając na wiarę chrzescianską, obyczaiem poganskim idąc przykładem lotra Chmielnickiego, człowieka niezboznego, wiary chrzescianskiey przesladowce y rebellizanta korony polski (sic!), czasu niedawnego sub interregno w roku tysiąc szescsetnym czterdziestym osmym, mensibus septembre, octobre, nouembre et decembre na wykonanie wszelkich złych rzeczy nigdy niesłychanych zbrodni, okrucienstw, mordyrstwa y zaboystwa wyuzdawszy się, nulli parcendo sexui, pomazawszy się krwią niewinnych dziatek, panienek y roznego stanu vtriusque sexus ludzi, i na pomienionych protestantow, ludzi spokojnych, niewinnych, zdrowie y chodoby naprzod we wsi Ruwni violenter nastąpili, we dworze pomienioney pani Kosakowski nie nalazszy, dwor iey złupili, zboza, mąki y co było w komorach poodbiawszy, kury, gęsi in vim praedae et spoli zabrali, kucharke na imie Maruszkę wziowszy piekli, związawszy topic wiedli, o pieniądzech pytali paniey, y krow dwadziescia, wołow czterdziecie, młodziów szesc, ozimków szesc wzięli. Stamtąd nastąpili do wsi Swaryczowa, we dworze szlachetnego Woiciecha Swaryczowskiego nie zastawszy, dwor iego naiechawszy, złupili, rzeczy, zboza, mąki, wozy okowane, przędzy lny, komory poodbiawszy, kury, gęsi, indyki, kaczki in vim praedae et spoli zabrali, wylupiwszy dwor, cum tota suppellectili domestica spalili, stada siedmdzie(siąt), zrębców szesc, bydła czterdziestci, swin piędziesięt(siąt, wzięli y między sie podzielili, poddaną protestant . . . wsi na dom, naszedszy na imię Tenna

Iwankową wzięli, nie wiedzieć gdzie zapodzieli, skrzynie komory poodbiławszy, cokolwiek było chust y innych rzeczy, takze woły dwa, krow dwie pobrali y między się podzielili. Stamtąd poszedszy na zamek Rozniatowsky naszli, w którym tymze protestantom komore, w ktorey schowanie mieli przed trwogami, a nie mogąc przed nagłym nieprzyjacielem ze wszystkim vchodzie złupili rzeczy, mianowicie . . .¹⁾ pobrali. Tym się nie kontytuiać, dowiedziawszy się o protestantach y innych obywatelach w kupie vchodzących ze zdrowiem y chodobami swymi za dwie mili we wsi Welżyzu, którzy sobie nie mogli rad[y] dac, gdzie by vchodzie mieli s tą kupą, zaz z Ruzniatowa nocą poszedszy vderzyli na te wies Wielżyz. Tamze gdy się hałas stał, a chorągwie z gory sypiące się obaczyli, rozumiejąc ze Orda, od wszystkiego wozy z chodobami poruciwszy, ze zdrowiem y dziadkami protestantowie w las vchodzili, a ci pomienieni naieznicy skrzynie, szkатуły porozbiławszy, wszystko zabrali, mianowicie . . .¹⁾ wzięli y między siebie podzielili, y tym się nie kontytuiać, po lesie rosypały się, szukając tychze zbiegow, tamze połapawszy, mianowicie z Nowosielice, ze wsi starostwa dolinskiego, wataman z synami siekiry do szyie przymierzali, a snadz za wybawieniem boskim iakiegos miłosierdzia zazywszy, odarszy ze wszystkiego, pieniędzy złotych sto, co przy sobie mieli, wzięli y puscili naga, ktorych rzeczy pomienionym pobranie szacuią sobie ab utrinque protestantes na złotych szesnascie tysięcy polskich (exceptis interemptis) szkod, o co iterum atque iterum protestuią się naprzeciwko pomienionym principalom, comprincipalom y pomocnikom ich, ofiaruiąc się z nimi o to prawem czynie w sądzie należnym salua melioratione et approbatione huius protestationis nli Kosakowska Heduigi et alius postquam conualluerint in toto reseruata.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1086—95*).

¹⁾ Тут спис тих річей.

LV.

Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестали бунтів.
8 н. ст. лютого 1649.

Ian Kazimierz etc.

Wszem wobec y kazdemu z osobna, komu to wiedziec należy, a osobliwie miastom, miasteczkom y wszystkim włościom dobr naszych krolewskich, duchownych y szlacheckich w wojewodztwie Podolskiem y Braclawskiem będącym, oznaymujemy tym listem naszym, iz my będąc z woley Bozey wolnemi głosami roznych narodow obrani kroleм polskim y w. x. lithewskim y posadzeni na thronie naitiasniejszych przodkow naszych, to w osobliwym mamy staraniu y pieczołowaniu, abysmy powszechnią zgodę y miłosc między narodami sobie od Pana Boga powierzonymi pomnazali, tudziez kwitnący pokoy krzewili y szerokosc panstw naszych na postrach nieprzytciol postronnych łaskawością naszą y dobroczynnością krolewską napelniali, zdobili. Zsyłamy tedy urodzonego Stanisława Lanckoronskiego, kasztelana kamienieckiego, aby wiernym naszym ogłosił y opowiedział tę, którą wam ofiarujemy, łaskę naszą, tudziesz aby wszelkie zamieszanie, ktore się pod interregnum po zesciu krola imci pana brata naszego między narodami, nam tezaz od Pana Boga powierzonymi, wsczło, y zawziętosci wzniecone były, vspokaiał, ofiaruiąc wiernym naszym wszelkie przeszłych występков zapomnienie, gdy po wiernych naszych skłonnosc y posluszenstwo, od poddanych krolom panom swoim należące, vznamy y obaczemy. A iezeli by zas tacy się znaydowali buntownicy, ktorzy by łaską naszą pogardziwszy, rzucac się mieli do iakich sposobow dalszego zamieszania rzptey y buntow zawziętych nieprzestawiali, takim surowosc naszą y karanie opowiedziec ma imieniem naszym krolewskim. Nie zycząc tego iednak, abysmy na początku szczęśliwego panowania naszego wiernym poddanym naszym postrachem bydz mieli, ra-

czey łaskawosc naszą wiernym naszym y powtore ofiaruiemy, tudziesz y pomnozenie swobod y wolnosci swoich, iz wierne wasze z szczodrobliwey ręki naszej za vpokorzeniem się y poskromieniem swowolnikow vznawac y odnosic będziecie, obiecuiemy. Azeby się przytym temusz vrodzonemu kasztellanowi kamienieckiemu lub samemu lub ludziom, za ordynansem iego idącym, stanowisk y chleba chętnie pozwalali, na co dla lepszey wiary ręką się podpisuiemy własną z przycisnieniem pieczęci koronney.

Dan w Krakowie dnia osmego miesiąca lutego roku panskiego MDCXLIX, panowania krolestw naszych, polskiego y szwedzkiego, pierwsze[go] roku.

Locus Sigilli maioris cancellariae regni.

Ioannes Casimirus rex.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 141, p. 417—18, obl. 26/II*).

LVI.

Андрій Клузовский скаржить ся на селян з Юрова за грабованс. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia ante f. s. Valentini 1649 gnosus Andreas Klusowsky contra laboriosos: Macko Ciesielczyk poporum, Wasil Marcin, Iacko Kuniec, Iacko Loyko, Lesko Kolbania, Krucho, Pilik, Kisaczek Woytowiczowie de v. Iurow s. r. m. et totam communitatem villae eiusdem protestatus est eo, — quia ipsi, dum protestans consulendo fortunae ac salutis suae Zamosci pocificus euadendo saeuitem tyrannicam eorundem hostium tempore incursionis ac obsidionis resideret, bona protestantis v. Grodek inuaserunt eandemque villam vndiquaque circumdatam repulsis subditis de v. Grodek protestantis, ad reprimendam violentiam congregatis, despoliarunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236 p. 102—5*).

LVII.

Петро Студзенський подає селян з Медухи й Семиговець за зруйнованє майна й убійство. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia post f. s. Dorotheae v. 1649 nlis Petrus Studzieniecki protestatus est in et contra laboriosos: Lewko Kucykow, Iaremko fratres germanos, Orysko Pasiecznik, Iwanum filium Lewko, Wasil Babicz, Vrasz wataman, filios ips(ius) Andream, Hawryło, Wasil, Fed — de villa Meducha; sum Zacharko de villa Siemihowce; Bartholomaeum Szutkiewicz, ministerialem, ad praesens in detentione curiali konkolnicensi detentum, denuo Zin, Michailo Kuliszczyn — de villa Mieducha, tum et alios principales, com-principales ideo, quia ipsi autumnno proxime clapso circa festum S. Aegidii abbatis (1/IX. 1648) primum apisterium desolarunt; mnlis regni prou. Albertus de Studzianka dum et quando, vt ab isto nefario conatu vt et actu recedissent, eosdem admoneretur, ex bombarda longa puluere sulphureo onusta traciecerunt; nec tanto crimine perpetrato saciati in summum damnum, vt etiam [n]omen hominum catholicae fidei deleretur, curiam ipsius propriam in villa Meducha sitam stramina circa obuolutam receptis rebus funditus combusserunt, molendinum braxatorium, winnice słodownie, funditus desolarunt, siluas, gaios in nihilum redegerunt, exciserunt et ad suum vsum conuerterunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1098 - 1400*).

LVIII.

Ал. Курдвановский подає попа з Жукова за провід у знищеню його двора. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia f. s. Dorotheae v. 1649 gnosus Alexander Kurdwanowski protestatus est in et contra poponem

tum et filium eius Gryga de villa Zukuw, subditos gnosi Alexandri Bydłowski haeres, ad praesens vero possessionis gnosi Martini Chronowski, ideo, — quia ipsi autumnoproxime prti anni sub tempus interregni more Koza-korum in villam Brodyczyn, tenutae ad praesens eiusdem protestantis, adscitis sibi multis complicitibus cum vario armorum genere et violenter incurrerunt ibidemque res eiusdem protestantis receperunt. Nec his contenti adiunctis sibi aliis complicitibus et cooperatoribus multis, vct laboriosis: Zaiaczyk, Kopystka wataman cum filiis et Worobczyk, principalibus — de villa Bortniki; tum oppidanis de oppido Kamionki nuncupatis, vct Pellione Czerewaty et Woszoboinik Abrosio, subditis tam praefati gnosi Alexandri Bydłowski, quam et gnosi Iacobi Kalinowski haereditariis et aliis multis in termino futuro seorsiuo registro expressis, cum quibus curiam eiusdem protestantis in eadem villa Brodyczyn sitam combusserunt et (in) puluerem redegerunt, deuastarunt et fere totam vi(llum) in nihilum conuerterunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1097—8*).

LIX.

Реляция возного про убитє Мартина Бабєцкого калускими мїщанами. 16 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia post f. s. Valentini mart. 1649 mnlis regni prouidus Wasil de Podhorki recognouit, se ad requisitionem gnosae Catherinae Iasinska condescendisse feria tertia ipso die festi purificationis B. V. M. (2/II.) ad oppidum Kalusza ibidemque exemptum e sinio nudum olim nlis Martini Babecki, famuli gnosi antea Alexandri Iasinski, ad praesens in vinculis Tartarorum detenti, per famatos: Andrus Petraszowicz, Iwan Lechnowicz, Hawryło Konicky, Winnik, Malecky ac alios inculpatos, ciues et incolas oppidi Kalusza s.r. m.

tempore incursionis rebellisantium ligato ad columnam crude liter interempti vidisse eosdemque inculpato pro ueris homicidis proclamasse circaque magistratum eiusdem oppidi Kalusza arestasse.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1107—8*).

LX.

Кс. Хризостом Янецкий подає рогатинських міщан за напад на костел. 25 н. ст. лютого 1649.

Feria quinta post dominicam Inuocauit quadr. Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens admodum rndus in Christo pater Chrisostomus Ianecki, decanus et praepositus rohatinensis, suo et venerabilium mansionariorum ecclesiae parochialis rohatinensis tituli sancti Nicolai episcopi et confessoris nomine graui cum querela eidem officio protestatur contra famatos: Iwanum et Haurys Kuczarowicze, patrem cum filio, pro tunc aduocato per Kozakos instituto, Iwanum Serifabrum, Dmitr Tolcybidy, Philippum Pellionem, Sen Hlahay, Danilo Okop, Wasil Czutowaty, Danilo Wykreiak, Paulum Kasia, Iackonem Safianik, Iurkonem Sartorem, Iwanum Bahry, Paulum Masnica, Iwanum Stupak, Andream Gumowski, Iwanum Terebuszka, caeterosque omnes et singulos, quamuis separatim expresse nominandi et exprimendi essent, (modo sint ex confratribus et sodalibus confraternitatum et sodalitatum antiquae et nouae ciuitatis Rohatinensis atque suburbanis Rabincensibus) homines ritus et religionis graecae conciues et incolas Rohatinenses, pro eo,

quia illi timore diuino postposito nullo respectu legum et immunitatis ecclesiae habito, imo graui odio contra fidem catholicam romanam conspirantes, sub praetextu licentiorum Kosakorum anno pxme praterito die sexta octo-

bris et aliis diebus subsequenter praedictam ecclesiam sancti Nicolai confesioris violenter inuadentes omnia sacra pe(r)summun scelus contaminauerunt, iniectis plurimis cadaueribus etiam eorum, quos lex ecclesiae vetat sepelire, faedarunt, grauia damna seris violenter oblatis, sforibus securibus perforatis ecclesiae intulerunt, supellectili sacra eandem spoliarunt . . .¹⁾ Domo octo sacerdotum captis inde omnibus mobilibus non modo spoliarunt, verum de mera malitia ablatis iude foribus, fornacibus, fenestris, scammiis et omni ferramentorum genere in meram solitudinem redegerunt. Idem fecerunt cum sc(ho)la ad instituendam iuuentutem excitata atque cum domibus (bacca)laurei, organarii et aliorum ministrorum ecclesiae (supra)nominatae. Diuina altaria non modo vastarunt verum etiam in ipsas venerandas sacrarum reliquiarum thecas et sepulchra mortuorum more plus quam barbaro et immanitate bellina saeuierunt. Tabernas pro parandis et coquendis lateribus ad fabricam ecclesiae spectantes ex ipsis radicibus exciderunt. Pontem ecclesiae contiguum ablatis inde trabibus data opere destruxerunt. Omni denique ornatu et mundo ecclesiastici argenteo, aereo, stanneo, serico, holoserico, laneo, lineo caeterisque omnibus vtensilibus et ad vsum sacrum rebus spectantibus eandem ecclesiam spoliarunt et ad extremam pauperiem redegerunt suoque nefario et sacrilego excessu vti religionis catholicae proditores spe impunitatis ducti damno eidem ecclesiae maxima ad triginta milla florenorum polon. valentia intulerunt eoque facto poenas legum demeruerunt, ratione quorum etc . . .

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1127–1130*).

Той сам подав того самого дня скаргу від себе на міщан :

Iwan et Haurys Kuczarowicze, patrem cum filio, Iwanum Serifabrum, Dmitr Tolczybida, Philippum Pellionem, Sen Hlahay, Danilum Okop, Wantum Czutrowaty, Paulum Iannikow,

¹⁾ Тут пропускаємо ще сих річей.

Pankonenn Masnica, Michaelem Zapruta, Danilo Wykrciak, Iwanum Bahry, Iwanum et Stecum Trebutos, Zacharcam Filczakuw, Stec Mantow Okrepkones, Kozalinos caeterosque omnes confratres et sodales confraternitatum et sodalitatum, antiquae et nouae ciuitatis Rohatinensis atque suburbanos Babincenses, homines ritus religionis graecae, pro eo — quia ipsi anno pxme prto die sexta octobris et aliis diebus sequentibus ipsius domum violenter inuadentes omni suppellectili domestica eandem spoliarent, auferentes inde bibliothecam ex multis et variis authoribus concinnatam, imagines in aere et tela depictas . . . et in vsum suum conuertunt, domum Balinchowsky dictam vastarunt et eius partem mediam in coquenda cereuisia absumpserunt, ne vnum quidem integrum, angulum, qui inhabitari possit, reliquerunt, damnaque sibi protestanti ad decem millia valentia intulerunt. (*Ibidem p. 1130—2*).

Позов в обох справах вніс кс. Янецкий на люблинський трибунал під датою 12 н. ст. квітня 1649. Окрім імен згаданих в поданю позов звернень тут ще проти: Iurkowi Satori, Gabrieli et Les Perebichailo, Fedorio Bryndaer vna cum fillis Steco, Mankowi, Andreae et Stas Galuga, Haurys Rozdolski, Philippo Zglinisca, Wasilo Mazanski, Stephano Skolski, Wasilo Kos, Stecio Palasczak, Wasilo Fickow, Andreae Procyszyn, Petro Potocki, Misko Popkow Kuliniak, Kulczycki Paulo et Mackowi Terlecki, Hrickowi Iwanicki, Senio Pypka, Michailo Foska, Michailo et Lesko Hedziakis. (*Ibidem p. 1559—5*).

LXI.

Зофія Глоговска подає селян з Камінки за спаленє двора в Руді.
25 н. ст. лютого 1649.

Feria quinta post dominicam Inuocauit quadr. 1649 nlis
Andreas Zerzynsky, plenipotens gnosae Zophia a Belzec Glo-

gowska, protestatus est contra laboriosos: Fedko Szarkow, Hauryło pop, Iwan pop, Iwan Supronowicz, Iacko zięc Supronow, Zubek, Iaremko Sklarz, Stecko Malar, Czernicki, Ome-liancy, Iwan Zienikow, Luc Kotowicz, Pozdzik, Wolkowie, Korczykowie, Stecko Vlichy, Andruszko Bezruky, Bilannik, Choma Pasynek Billanikow, Kaliszowie, Hryc Sawin Iwan Niedzwiedkow, Kowala Stecko, Mielnik, — principales, totamque communitatem de villa s. r. m. Kamionka, tenutae mgci Ioannis Zamoyski, in eo, — quod praefati subditi accepto de aduentu rebellium Kozakorum ad bona Potylicz nuntio, dum ommen sub id tempus deposuissent obedientiam, sine mora turmatim ad bona Potylicz egrediuntur et praefatis rebellibus sese coniungunt, circumquaque nondum deuastatis possessionibus, ubi opulentae spes praedae ac nobilium tutioribus receptaculis insistentium inerat praesentia, bona praefata villae Ruda, [cui se olim gnoscus Gergius Belzecky] vna cum pluribus nolulibus commiserit, inuadunt ibidemque per violentiam Kozakorum expugnato fortalitia, caesis ex nobilitate plurimis, dum Kozacy auro et argento ac vestibus aliisque praeciosioribus incumbunt, ipsi diuersae sese accingunt praedae, peccora, pecudes, lebetes, bombardas etc. etc. recipiunt demosque suas exportant, ac demum dum praefata Kozakorum turba de bonis Ruda, Zamoscium expugnandum sese submouet, iterum ad bona eiusdem Ruda, iam ab omnibus deserta, adueniunt ibidemque frumenta omnia recipiunt, stagnum demittunt, curiam quoque expilatam exurere non verentur.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 143-7, 133-6*).

Позов в тій справі внесено 18. марта 1649 р. (*Ibidem p. 250-7*).

LXII.

Валеріян Жардецкий подає селян з Білих і Чорних Ослав і ин. за спустошенє і спаленє його двора. 2 н. ст. марта 1649.

[E] FERIA tertia post dominicam Reminiscere 1649 protestatio gnosi Valeriani Zardecki contra subditos villarum:

Biale Oslawy, Czarne Oslawy et Sloboda Rosiana aliarumque villarum, quae et qui specificabuntur, ratione sui curiaeque in bonis villae Biale Ostawy sitae sub praetextu et more Cosacorum inuasionis, deuastationis, rerum totiusque suppellectilis domestice pecorum, pecudum, omnium frumentorum varii generis receptionis, denique iam deuastatis et receptis rebus omnibus eiusdem curiae conflagrationis.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648–9, t. 141, p. 1140–1*).

LXIII.

Ухвала соймаку в Судовий Вишні 3 н. ст. марта 1649.

My rady, dygnitazre, wrzędnicy, rycerstwo ziem Lwowskiej, Przemyskiej y Sanockiej wojewodztwa Ruskiego na dzien dzisiejszy na seymik relationis do Wisni z seymu szczęśliwey koronacyey nowego pana złożony zgromadzony, stosując się do declaratyei ich mciow pp. posłów e medio nostri na seym coronationis wyprawionych na tymże seymie uczynioney, upatrując przytym pilnie oyczyny necessitates, za spólną zgodę y namową naszą pod approbatyą seymową takową między sobą nizey wyrazone stanowimy laudum:

A naprzod co się tknie dwoyga podymnego, na tymże seymie coronationis na zapłatę woyska pozwolonego, o to aby w pomienionych ziemiach naszych wszystkich trzech poborami wydawane y przez ich mciow pp. poborców nizey mianowanych wybierane y do skarbu albo do rąk tego, komu skarb assignatą naznaczy, wydawane były, mieć chcemy. Których to poborów wybieranie a die 20 martii y přes całe niedziel cztery trwać będzie saluis abiuratis desertatorum et liberis pro tunc ciuitatibus ziemi Lwowskiej takaze y w ziemi Przemyskiej z tey tu strone Sanu będących, iako přes nieprzyziaciela dotkniętych, oprócz Dobromila, Rybotycz y Biercze, które trzy miasteczka

rownie z drugimi poborow powinne będą wedle declaracyey seymowey et iuxta constitutiones anni 1628 et anni 1629.

A iż ziemia Sanocka in tam flagranti reip. czasu nie mogła, iako tesz poniekąd spustoszona, na przeszłym seymie urzptey efficere, aby od declaracyey na seymie electionis przez niektórych ichmciow tam będących względem dwoyga podymnego uczynioney wolna bydz mogła, pewna iednak bedzie ze to, da Pan Bog, circa coaequationem rzpta wytrąci to dwoie podymne takimze sposobem, to iest poborami wydac obiecuie saluis abiuratis, ktore to poborow wydawanie folguiać zniszczałem poddanym, ze oraz teraz z drugimi poborami wydac by nie podobna ad diem 10 maii odkłada, od ktorego dnia wybieranie tych poborow przyczyniac się ma y 1ma iunii konczyc się bendzie.

Do ktorych poborow wszystkich wybierania wszystkie ziemie trzy mianuią sobie poborców: Ziemia Lwowska imci p. Iędrzeia Łosia, Przemyska imci p. Ierzego Grochowskiego, woyskiego samborskiego, ziemia Sanocka do pierwszych poborow mci p. Melchiora Grotkowskiego, do wtorych poborow imci Andrzeia Pobidzinskiego, ktorzy praeuio iuramento w grodzie swoim fideliter et efecte wybieraiąc do iednego poboru ze wsiow groszy 3, z miast mniejszych po groszy 16, wiekszych po złotych dwa y groszy 15, wiecey nie wyciagaiąc, contentowac sie będą, a regista, wedle ktorych wybierac będą, do grodu swego oddac y wedle nich calculum czynic maią.

Nie małą folge zobozaiłych poddanych y subsidium na terazniejsze potrzeby byc rozumieiać czopowe, ktorego w ziemiach naszych wszystkich trzech expiratia die 12 iulii w roku terazniejszym konczy się, y niepewni będąc przed tym czasem inszego seymiku, tedy authoritate praesentis conuentus nostri non derogando wybieranie terazniejszego, nowe czopowe a die 12 iulii anni praesentis do lat dwu, do takowegosz dnia prolonguiemy y stanowimy y ono osobom nize mianowanym in administrationem puszczamy, ktore przez ichmciow panow administratorow nizey specificowanych praeuio iuramento w grodzie

sposobem konstitutiey anni 1628 opisanym wybieraniem bydź ma, ktorzy to ichmc pp. administratorowie miast y rejestrow dozierać, registra authentyczne wszystkich miast in rationibus suis producować y do grodu co kwartał podawac, takze y kazdego kwartału ile pieniedzy z miast y miasteczek wybiorą, na ratuszu miasta swego powiatu na miejscu bezpiecznym zkladać, co w ziemi Sanockiey do rąk imci p. Sędzickiego iako szafarza oddawac mają, contentuiąc sie od złotego groszem, a administratorowie mieyscy szelągim.

Do ktorego przyszłego czopowego wybierania mianuiemy sobie administratorow: ziemia Lwowska imci pana Stephana Naraiewskiego, stolnika podolskiego, ziemia Przemyska imci pana Kaspra Woiakowskiego, podstolego przemyskiego, ziemia Sanocka imci p. Melchiora Grotkowskiego.

A isz imc p. pisarz ziemski przemyski, poborca teyze ziemie, nie małą poborow, ktore do wybierania imci należały, rentatow delate nam producował, wkładamy to na ich mc pp. dzierzawcow dobr duchownych, krolewskich y dziedzicznych, aby te zatrzymane pobory w tych dwu niedzielach od dnia dzisieyszego rachuiąc, do rąk imci, nie zasłaniaiąc sie swieżą deuastatią, uiscie postarali sie. A iesli by w tym czasie oddane nie były, na imci p. poborce wkładamy, aby poborow takowych in officio castrensi iure uindicował et cum poenis repetat.

A isz wiele ichmc pp. poborców ziem naszych dotąd nie oddali rationes exactionum suarum, wkładany to na ich mciów azeby sie żadną niewiadomością nie zasłaniaiąc. na przyszły da P. Bog seymik nas pierszy gotowi byli te rachunki oddać, y sami nie zwłoczac w osobach swoich stawic sie na tenze czas. I ich mose pp. administratorowie albo arendarze czopowego wszystkich trzech ziem stawic sie y rationes exactiey swoiey oddać powinni będą, idque sub poenis legum eo nomine sancitorum.

Takze y imc p. Samuel Bal ma na tenczas reddere calculum s pieniedzy, na praesidium na rozboyniki od ziemie

Sanockiey powzietych, a zeszła, która przy nim zostawa, wrocie ex nunc do rąk imci pana sądeckiego powinien będzie.

Należyta rzecz iest et pro tpre praesenti ex occasione samey constitutiey przeszłego seymu, abysmy ziemiom naszym securitatem obmyslili, która ze sine neruo opatrzona, a ten dla terazniejszych podatkow tak prędko obmyslony bydz nie moze, non derogando constitutiey y władzy i. k. m. na popolite ruszenie na przeszłym seymie consensu ordinum pozwolony, iesli by co, strzez Boze, od buntownikow albo swowiewoli kozackiey periculi ingrueret, sami in personis nostris in obuiam takowemu mało z gotowoscią naszą za obwieszczeniem kastellanow albo propter legale impedimentum starszego vrzednika przes uniwersały do grodu poslane ofiaruiemy sie, o tym na ten czas wprzod do i. k. m. dac znac mamy y communicatis consiliis zniesc sie y za zdaniem i. k. m. postąpić sobie. Wiec coby na te podatki in publicum praesidium pozwolone lubo z czopowego przysłego, ktore in deposito et erario nostro co quartal miec chcemy, lubo ex retentis przeszłych podatkow accederet non (sic!) co piędzdy te do tegosz praesidium na ludzi słuzałe obrocimy, y na tenczas gdybysmy sami in personis nostris staneli, iuxta proportionem pieniedzy kozdey ziemi numerum umowic y starszych postanowie wolno sobie będzie.

Wiele bezpieczenstwu ziem naszych nalezy na to opatrzenie zamkow powiatowych, ktore ze ad praesens obmyslone bydz nie moze, do przysłego to, da Pan Bog, seymiku odkładamy, na poprawe iednak fortificatiey zamku sanockiego z retent przeszłych podatkow y przysłego czopowego ziemie Sanockiey złotych tysiąc pienc seth imci panu sądeckiemu do rąk pozwalamy, ktore ad instantiam tegosz imci (ktory w tey mierze curam suam ofiaruie) ichmc pp. exactores wydac sub poenis et foro contra retentores sanctitis powinni będą.

Do teyze naprawy zamku Sanockiego ci poddani, ktorzy lubo od starostwa sanockiego w rozne dzierzawy roznych czasow oderwani są, aby iako z dawnych praw y zwyczajow

ad munitionem zamku tego tenebantur, tak teraz in eo casu et necessitate zeby do naprawy walow sposobienia y przywiezienie drzewa na parkan okolo zamku y stanowienie tegosz parkanu, iako na którą wies iuxta dimensurationem przyydzie, przes ichmc pp. dzierzawcow przycisnieni za requisitią imci p. starosty sanockiego beli, wkładamy to na ichmc pp. dzierzawcow et contra refractarios wolno bedzie, mandaty u i. k. m. wyiednawszy, in foro fori ichmciow pociągac prawem.

A poniewaz ziemia Sanocka od rozboiow nie iest bezpieczna, waruie sobie, aby takze z retent dawnych podatkow[y] czopowego y przyszłego czopowego mogli miec iakie praesidium, do ktorego isz imc pan sądecki kosztem swym z checi y miłości braterskiej przyłozyc sie ofiarowac raczył, chętni tego będąc, ich mc zlecaią to, aby do ludu swego pięciudziesiąt iazdy, którym sam tylko zold po trzydziestu złotych na cwierc ex erario publico isc ma, zaciągnął ludu pieszego pięciudziesiąt, którym placą na miesiąc po złotych pięciu, puł barwy na miesiąc szesc takze ex erario publico isc ma, a to praesidium a prima maii ad ultimam diem octobris sobie obmyślawaia.

Dług sumny czterech tysiecy złotych polskich imci p. sędziemu przemyskiemu na zatrzymanie chorągwi trzech powiatowych zaciągnionej, a w cieszkim ziemie naszej razie assecurowanej przes imci pana przemyskiego y niektórych ichmciow pp. sędziow capturowych naznaczonej, aby iegome p. pisarz ziemski przemyski z poborow swoich summe trzech tysięcy y szesci seth złotych (poniewasz iuz czterysta złotych uiszczone) do rąk tegosz imci p. sędziego za quitem ichmciow y za odebraniem tej assecuratyey, w kole naszym producowanej, na potym sequellam w zaciąganiu długow podobnych ad praesens pozwalamy.

Godni są od nas wszelakiej wdzieczności ich mc pp. rothmistrze ziemie naszej, imc p. Andrzej Pobiedzinski, imc p. Szedzinski, imc p. Łos za merita w swoje y niedobranie chleba, ale ze in tam angusto tempore nie mozem ad praesens ichmciow tak, iako bysmy chcieli, ucontentowac felicii da P. Bog

tempore ex prima occasione ukontentowac ich mciow postaramy sie, a gdy da Bog poddani za spokojnieyszym czasem wythną sobie, do seymiku to electionis deputata odkładamy, imci p. Piotrowi Siecinskiemu na ten czas złotych sto, imci p. Piotrowskiemu złotych pienedziesiąt, p. Stanisławowi Laskowskiemu, towarzyszowi z pod chorągwie imci p. Szredzińskiego złotych trzydziesti, imci p. Woiciechowi Łosiowi, towarzyszowi takze z pod chorągwie imci p. Andrzeia Łosia, na vsłudze powiatowey v niewolą wziętemu, na okup złotych sto in uim gratitudinis ofiarując, ktore to pieniądze imc p. pisarz y poborca przemyski za quitem kazdego oddac ma.

Ktore to laudum nasze zgodnie namowione y postanowione y constitutią seymową approbowane we wszystkich punctach całe zachowane miec chcemy. A dla wiekszy powagi tosz laudum nasze aby do akt grodzkich podane było, pozwalamy, ktore imc p. marszałek nasz przy pieczeci swej ręką własną podpisuie.

Działo sie na seymiku w Wisni die 3 Martii anno Domini 164 nono.

Piotr Paweł Mniszek, pisarz przemyski grodzki, marszałek seymiku wisinskiego.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649—50, t. 376, p. 237—43, obl. 5/III. Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1649, t. 162, p. 2497*).

LXIV.

Станіслав Ржечковський скаржить ся на лисецьких міщан за напад на замок у Заболотові. 4 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Reminiscere 1649 gnosus Stanislaus Rzeczkowski, bonorum villae Zabłotow haeres, protestatus est contra ciues oppidi Łysiec: Tynieccenturionem, Makar, Hrycko Pinczykow, Hauryło Bubencyk, Fedor Kosowicz, — principales, Stec, Stephan Rusicz et fratrem eius germanum, Iacko Halkowicz, Zydunowiczowie fratres

duos, Semian syn Mykitow, Stephan Karpowicz, Sen Dudka, Ilaszow syn, Andrus Tkacz, Hryc Prydawicz, Prokop Krupicz, Fedor syn Filewiczow, Fedor Dopatyszyn, Semian Dryplewicz, Iwan Czerniowski, Iacko Kramarz, Prokop Topolecki, Tymko Polecki, Hrycyk Iaremczykow syn, Sawka Tomaszkowicz, Philip Maszkowicz, — comprincipales et alias omnes subditos totamque communitatem praedicti oppidi Łysiec in eo, — quia illi facta conspiratione et cointelligenlia cum Kosacis sub tempus interregni coadunatis sibi multis licentiosis hominibus et subditis de variis villis expansis vexillis bona villae Zabłotow gnosorum Rzeczkowski fortalitiūque ibidem situm inuaserunt, spoliauerunt et depraedauerunt resque omnes mobiles et armatam ad expugnandos hostes totamque suppellectilem domesticam . . . receperunt inter seque dispartiti.

(*Ins. rel. castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1143–4*).

LXV.

Ян Суходольский скаржить ся на селян з Конотоп і Васнловець за спалене двора в Жухові 5 н. ст. марта 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Reminiscere 1649 gnosus Ioannes Suchodolsky de Rzuchow contra laboriosos: Wacko Zygadlik, Chryc Dereczyk, Procz Marcin, Iusko, Lewko Zygadlik, Iwan Wołoszynek, Woytek Rybak, Bartosz Rybak, Parchom Taradaszkow, Szymko Tywon, Ludeczycha wdowa et Miydzik — de villa Konotopy et Wasilowce, gnosi Ioannis Godaczewsky subditos, totam communitatem villarum earundem protestatus est eo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium res protestantis, frumenta, pecus, appartamenti receperunt et horreum conflagrarunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 175*).

LXVI.

Ухвала соймiku в Белзі 8 н. ст. марта 1649.

My rady, dygnitarze, vrzednicy, obywatele woiewodztwa Belskiego na seymik relatiyny, constitutiimi coronationis serenissimi regis moderni canuentus gnalis cracouiensis pxme prti pro die octaua mensis praesentis do odprawowania naznaczony, na mieysce zwyczajne ziechawszy się, przychylaiąc sie do constitutii tychze y punktu approbationis laudorum, w tychze constitucyach mianowanego, in ea verba sonantia lauda wszystkich woiewodzt koronnych y ziem, ktore sobie na seymikach relatiynnych de genere podatkow y o bespieczenstwie pospolitym, iako tesz przeciwko chłopom buntownikom albo zboycom, bez vblizenia praw kazdego stanu postanawia, approbiujemy, iako o tym punkt ten obmawia, tak zgodnie miedzy sobą postanawiamy y vigore huius constitutionis, tudziesz punctum miedzy sobą ordinuiemy, a to firmiter wszyscy, manu coniuncta et indiuisa strzymac sobie obiecuiemy.

Naprzod co sie tknie bespieczenstwa pospolitego y woiewodztwa naszego, isz ieszcze nie mamy certitudinem periculorum super vniuersa[m] reipub. imminentium, pacisque an belli fortunam mamy sie spodziewac — nie wiemy dlatego, vpatruiąc futura, nic o tym bespieczenstwie na ten czas nie definiamy, ale commisarzow sobie cterech naznaczamy, to iest: imci p. Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego belskiego¹⁾ imci p. Alexandra Belzeckiego, starostę — belskich, imci p. Stanisława Szarbiewskiego, starostę grabowieckiego, imci p. Thomasza z Karnkowa Iankowskiego, pisarza ziemskiego belskiego, — ktorym ich mciow to poruczamy, ysz iezeli by, quod absit, niebespieczenstwo iakie na rzecz pospolitą y na wdztwo nasze nastempowało, tedy zaras wczesnie vniuersalem swym, zniosszy sie z sobą, maią nas obwieścić y seymik

¹⁾ Се слово зачеркнено.

vigore huius laudi, iako nayprędzy maia nam złożyć, na którym cokolwiek do obrony y bezpieczeństwa naszego obmyślimy, pro rato et grato to przyjąć powinni bendziemy.

A izezmy y wszyscy obywatele województwa naszego podczas inkursyey tatarskich y kozackich przez poddanych buntowników, zuchwalcow ze wsi duchownych, krolewskich, świeckich wielka szkoda przez spalenie dworow, pobranie bydła, owiec, gumien rozebrania, popalenia, koni zabrania y inszych rzeczy vi et violenter — tak wielką szkodę maia, ysz nie tak wiele nieprzyiaciel koronny, iako ci poddani buntownicy szkody obywatelom naczynili, tedy in toto suprascriptae constitutioni sie conformując y punctowi iusz wyzey w laudum tego (sic!) wyrazonemu, tudziesz artykułom seymiku dnia dwudziestego wtorego grudnia anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo, zgodnie na seym coronationis przeszły vchwalonym, accomodując się, forum do opowiadania w grodach województwa naszego sub quorum iurisdictione bona consistunt, panom y dzierzawcom tych poddanych buntowników, zuchwalcow, idque ratione non administrationis iustitiae seu statutio-nis tych poddanych sine quauis appellatione naznaczamy, dając moc officiis castrensibus na querellach te sprawy iuxta praescriptum iuris praeuiis omnibus iuris circumstantiis w tych sprawach sobie postempowac y vltimariam sententiam, tam in ciuilibus quam in criminalibus, ferowac na garle, winnych karac, appeliacyey nie dopuszczac, saluo tamen iuramento per dominum aut possessorem bonorum, a w których maie-tnosciach panowie albo dzierzawczy nie mieszkają, per factorem, ze citatio et arrestum inculpatos non praeuenit nec eosdem in bonis habet.

Co sobie vigore constitutionis suprascriptae et approbatione laudorum postanawiamy y strzymac mamy, ktore to punkta nasze, zgodnie na terazniejszym seymiku vchwalone, zlecilismy imci p. Mikolaiowi Łasczowi, marszałkowi koła naszego, s podpisem swym przy pieczęci do act grodzkich bel-skich y innych grodow województwa naszego podac.

Działo sie w Belzie w kosciele oo. Dominikanow, na mieyscu seymikow zwyczajnym, die octaua mensis martii anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Mikołay Stephan na Nieleddwi Łaszcz, marszałek koła ryckiego wdztwa Belskiego. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 188—91, obl. 8/III*).

LXVII.

Жаліне Юрія Конєцкого на міщан зі Струсова, селян з Варваринець, Різдян і Дарохова за грабованє. 8 н. ст. марта 1649.

Feria secunda post dominicam Oculi quadr. anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia persoliter veniens gnosus Georgius Koniecky, bonorum villarum Sokolow et Sosnow haeres, solenniter coram eodem officio questus et protestatus est in et contra honestos: Mis Chwostyk, Kuryło Rudy, Iwan syn Matwiiow, Boiarynow Smarszczyk, Kuryło Babin, Petro zięc iego, Iwan Werk, Hryc Sulibanicz, Hryc, Stephan Kabat, Dren Iwan, Krukow brat, Iwan Kusnierz, Kost, Symko Mielnik, Homa Sobczyszyn, Bniadyn hayduk, Rymarz Slepý, Kowal Marko, Procik Hrypliwy, Wasko Kozaczek, Wasil Piwowar, Hayduk Prokop, zięc iego Wasil, Iusko syn Haydukow, Roczny Chedko syn, Ichnat Roczny syn, p o p Lomaka, Hryc Kuszniierz, Halik, Kondratow, Tymko Oleynik, Iwan Pietrikow, Hryc, Petro, Panko z Iackim, trzey bracia Zyworowkowie, Hrycko Krawiec, zięc Iwan Petraszow, Chwedko Dolinskiego Pasinek, Petro Babin, Grechota syn Łukaszyszyn, Kost Kudynczyn, Olexa Kaliman, Hryc Sobczyszyn, Andrus, Pawel Sobczyszyn, Andrus zięc Krywoho, Fedor hayduk, Krywezunik Mis, Hryc Cap, Pauulus Kuszniierz, Iasko Pozbistenny, Sainochow Pozbistenny — de oppido Strusow, subditos illris et magci Martini Kalinowski, palatini czernie-

chouiensis haereditarios, tenutae ad praesens gnosi Ioannis Grabianka; tum laboriosos: popow dwa, Kuryło Bobaty, Iwasko wataman, Dynis, Marko, Sidur, Iwan Zmurko, Iwaszko Młody, Gastulik, Zuczka, Kuczykowi parobcy, Kondrat Petrichowych powinni, Kuryło Markow, Sidur Iwankow, Kost Kolisnik, Kondrat Tyryszyn, Mikita Miedohyskow, Dac Brodyn, Wasil Markow, Buchai Iwasko, Lubaczyszyn Seman, Iwasko Balwir wataman, Wysocki Wasil, Iacko Oleinik, Hryc Kuryło, Iac Kuryłow syn, Wysockiego zięc Stepan — de villa Warwarynice, eiusdem magci palatini czerniechouiensis subditos haereditarios, tenutae ad praesens eiusdem gnosi Grabianka; tum laboriosos: popi dwaj, Krolik, Stepan Tychan, Krywosza Wasil, Iurko Senkow, Wercholotka, Harasim Korol, Iwas Vliskow, Sawka Bezkorcianik, Gawgun, Senkow Chwedor, Vnton Seredin, Koloniek Panas, Sawka Bate, Iwan Kostykwie dwaj bracia, Uliszkow Iwas, pop, co na Werteby mieszka, Szwiec Maxim, Iaremko Kulikow, Iwan Kulikow, Lewko Kulikow, Paweł Soldrynow, Iwan Srodyn, item dwóch braci Kulikow — de villa [Rozdwiany], subditos eiusdem magci pallatini czerniechouiensis tenutae gnosi Adami Wydzga; tum laboriosos: Hryc, Iacko Lewczyszyn, Chwedko Vntonow, Łazur, Iacko Vntonik, Iuchysz Kozak, Iusko Proskurnyszyn, Iwan Kutikow, Krywy Wasil, Pobereznik Mas, Keryni parobcy, Pawluch, Onysko Krywoho syn, Stec Midak, Iwan Krowski, Wasil Menko, Łazur Marcinow, Stach Głuchy, Dmi-ter Rutko, Stepan Łesiow, Iacko Vntonow, Pichyl Tymko, Wasil Pichil, Dacko Simoniszyn, Iwan Mulik, Cebrowski Michayło, Olexa Weskow, Szpak Iacko, Martyn Mielnik, Haluszka Iwan, Pilip wataman, Pilip Wontonow — de villa Darachow, subditos praefati magci palatini czerniechouiensis, tenutae gnosi Samuelis Wesołowski thesaurarii Podoliae, ideo, quia ipsi non formidando poenas legum ratione infrascriptorum seuere sancitas tempore non ita pridem praeterito, vet autumnno pxe pti anni, sub tempus interregni more et praetextu Kozakorum superueniendo in fundum villarum Sokołow

et Sosnow, praefati gnosi Koniecki haereditarium, cum vario armorum genere, vct securibus, sclopetis, bombardis, falcibus ibidemque in eodem fundo triginta artumnos faeni, in quolibet artumno siązni duocedem fuerant, quemlibet artumnum valoris centum floren. nec non ex curia villae Sosnow, eiusdem protestantis propria pecora varii generis vi et violenter acceperunt et pro commodo suo contulerunt, ratione quorum etc . . .

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1154—55. Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 533—9.*)

LXVIII.

Анна Злочевска подає міщан з Товстого, селян з Борок, Новосілки й ин. за спустошенє дібр. 10 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Oculi 1649 gnosa Anna Kalinowska, olim gnosi Adami Zloczewski consors, contra communitates ac subditos omnes oppidi Tluste, Borek, Nowosiołka, Zielona, Porchalec, Hieronymi Sieniawski haered., protestationem fecit, — quia ipsi tempore incursionis bona vniversa expilarunt, diripuerunt, nec eorundem proventuum pro anno prto et praesenti quidquam ad manus protestantis peruenit.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 430—1.*)

LXIX.

Ян Чарнецький подає теребовельских міщан за спустошенє його двора. 10 н. ст. марта 1649.

Feria quarta post dominicam Oculi anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Tremboulensia persl'r veniens gnosus Ioannes Czarniecki grauem querellam coram eodem officio contra famatos: Fedor Borysławski, Iwan Rudy, Iacko Wielgi, Kinan Sutorem — centuriones, Wasil wexilliferum, Iakim Krawiec, Lazur Herasim, Swiec Onysko, Iusko Piekarz, Iusko Swiec, Siemian Sorokopud, Iwan Rukaw, Iendro Popowicz, Iwan Popowicz, Wasil Ferkusz, Roman Ferkusz, Iacko Popowicz, Kocylicha wdowa cum filiis tribus vxoratis, Iwan Wertebny, poponem dictum Namiestnik, v poponem dictum Piatniczanski, Iwan Korzeuny, Wasil Suliha, Stephan Weretelszyn, Polopopich Zacharka, Bohaty Paszko, Iwan Czarny, Chwedko, Iwan Nestorow zięc, Iacko Popadyszyn, Lucyk Nesteryszyn, Wasil Mischyszyn zięc, Wasko Dudyn zięc, Roman, Iwan synowie Lewkowi Szwydki, Andruszko Nastarzyn, Pawel Krawiec et alios postquam de nominibus et cognominibus protestanti innotuerint, citatione specificandos Ruthenos ciues Tremboulenses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboula, vti rpcae rebelles, Kozakorum asseclas, nefandorum patratorum alumnos, deposuit ac protestatus est in eo,

quia ipsi non attenti stricto rigore iuris publici, quo belligeratio intestina praecauetur, rebellio rpcae praecustoditur, bonorum nobilium depraeditio arcetur, pax publica et securitas domorum nobilium praesertim sub confoederatione ordinum regni conseruatur — statim post recessum nobilium ex arce Tremboulensi ob dispercussionem exercituum regni vct feria secunda post festum sancti Michaelis Archangelis pxe pta (5/X) facto inter se mutuo condictamine et cointelligentia secum insimul habita rabie efferata contra orthodoxae fidei catholicae romanae homines initiati irruptis in regnum Kozacis, expacatis quodam modo ad oculum viris in dissolutos transformati Kozacos, dispositis in ciuitate more illorum inter se centuriis, primum necatis enormissime suis conciuibus catholicis protinus ad depraedanda bona opulentissima per nobiles varios, tam in arce Tremboulensi, quam in curiis Trembouliae situa-

lis maioris securitatis ergo coasservata sese contulerunt, et primum quidem superuenientes ad curiam protestantis sub arce Trembouliensi sitam post dilapsum eiusdem e praefata curia salutis sui ob gliscentes praefatorum ciuium rebelliones consulentem cateruatim et tumultuarie accersita tota communitate oppidi Trembowla bona protestantis vniuersa cum integra suppellectili domestica in eadem curia deposita, vt pote . . .¹⁾ illicito et praedonico modo expilarunt, protestantem omni substantia spoliarunt, quae bona protestantis et aliorum nobilium depraedata (ominando sibi nequaquam in has oras amplius nles reiteraturos) inter se partiti sunt et nonnulla eorum partim vti libertati licentiosae propter irruptorum Kozakorum adstricti obliguriuerunt (sic!) quotidianusque assueti in otio heluationibus decoxerunt, partim reliqua in abditis et occultis caueis humi clandestine offossis obscurata et delecta in hucusque detinent, per quod protestantem ad quatuor milla florenorum polonicalium damnificarunt, pacem publicam et securitatem domorum nobilium violarunt exindeque poenas legum rigorosas sub interregno per ordines regni praecustoditas, vti rebelles et bonorum nobilium spoliatores et depraedatores, ex qualitate facti super ips irrogandas in se attraxerunt, ratione quorum etc . . .²⁾

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 431—6*).

LXX.

Жаліне Александра Збігальского на селян з Річці і Гутина за спаленє його двора в Зерниках. 11 н. ст. марта 1649.

[E] FERIA quinta post dominicam Oculi 1649 gnoscitur Alexander Zbihalsky protestatus est contra laboriosos: Ihnat Karpowzięc, Strusz Ochrymsyney filium, Sienko et Hucko (?) Biar-

¹⁾ Тут довгий спис шкоди.

²⁾ Опісля настуває реляція возного про арештованє поданих.

czukow, Pezrak Trusik, Andruszko Kolodziey, Maxim et Wasko Micowicow, Stecko Michalko aduocatum cum filio eius, poponis filium Sidor aliosque de villa Rzeczyca; atque laboriosos: Wasko Horluy, Andruszko Horluy, Iwan, Paweł, Onysko, Choma, Proc, Boszko, Wasil, Nienko, Kondysz de villa Hutyn, — subditos tenutae mgci Ioannis Zamoysky, — pro eo, qui sub tempus incursionis Kozakorum cum ipsis hostibus curiam protentis in bonis villae Zerniki cum aedificiis eiusdem combusserunt aliasque violentias perpetrarunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 202—3*).

LXXI.

Ян Чарнецький подає міщан з Хоросткова за пограбоване його двора в Говиліві. 12 н. ст. марта 1649.

[E] Feria sexta ante dominicam Lactare 1649 gnosus Ioannes Czarniecki contra laboriosos: Krupa, Iwan Prusz, Andrzej Kupicz, Iwanko Wlozlik, Panko Sziyka, Petryło Stary, Procyk Hryszkow syn, Iac Berda, Iwanko Pielech, Stecko Boyko, Wychwat, Ostafiey Seniow syn, Iwan Buchiyczek, tres popones, Bupa, Stas Piston, Perepelica, Chrycko Iolopow syn, Iusko Kaczmarz, Stary Iolop, Mikita Łysy, Hrycko Fedynicz, Iuskow brat, Sen Waskow, Semko Tkacz, Hauryło Haydukow brat, Trusz Senyk Opryszczek, Iwan Boloszek, Iudanow Ichnat, oppidanos Chorostkouienses totamque communitatem oppidi Chorostkow protestatus est in eo, quia ipsi ob dispercussionem exercituum regni sub tempus incursionis transformati in Kozakos dispositis in oppido Chorostkow inter se more Kozakorum centuriis, primum necatis euormissime nobilibus, vtpote Ioanne Kozłowski et Stanislav Groth Glaycarowski cum filio protinus ad depraedanda bona protestantis Howilow e regione oppidi Chorostkow sitam accersita secum tota communitate oppidi eiusdem sese contulerunt ibidemque in curia protestantis feria secunda post f. s. Michaelis (5/X. 1648) bona prote-

stantis diripuerunt et depraedata inter se dispartiti sunt, partim cum Kozacis decoxerunt, partim reliqua in hucusque circa se delinent, per quod protestantem ad septem millia florenorum pol. damnificarunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 438—40*).

LXXII.

Ухвала соймику в Галичі 14 н. ст. марта 1649.

My rada, dygnitarze, vrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Ruskiego, ziemi Halickiey, Trębowelskiego, Kołomyiskiego powiatow, ziachawszy się do Halicza na seymik relaciiny decima quinta martii, ktory czas constitucia seimowa anni praesentis, millesimi sexcentesimali quadragiesimi noni, szczęśliwei coronathey najiasniejszego krola imci Iana Kazimierza, nam praescript sit dla vbezpieczenia granic od postronnych nieprzyacioł, dla obwarowania securitatis publicae od domowych, y dotąd nieukruconych rebellizantow, dla wprawienia w dawną klubę posluszenstwa diffidowanych serc poddanskich, za spolną zgodę taką vczynilismy vchwałę:

Iz my, vpatrując wszystkich woiewodztw y ziem declaratie, w constituthey wyrazone, ktore woiewodztwa y ziemie brali sobie obrone do braciey y na relacyjoych swoich seimikach dostatecznie obmyslac to mieli, cokolwiek by do zaszczyczenia woiewodztw, niebiespieczenstwu blizszych, należało. postanowiamy do obrony powiatow naszych, do zadnego obozu nie wysyłając, oprócz powiatowego zgromadzenia, y swoiey własney zachowując potrzebie, ludzi dziewięć set, osmseth konnych, to iest chorągwi kozackich osm, a sto piechoty, reassumując sobie strony zaciągu tego, iakiey nathey y condithey bydz mają wszystkie circumstantie, in laudo quadragiesimi octau i na seimiku conuocationis die decima septima iunii opisane.

Ich meiow pp. rotmistrzow zas tych vpraszamy, ktorym całą vsługę naszą y zawdzięczenie obiecuiemy, a naprzod iasnie

wielm. imci p. Stanisława z Potoka Potockiego, woiewodę ziem Podolskich, ktoremu, iako często y cale woysko powierzala pod regiment szczęśliwy oyczyzna, y teraz vprosilismy imci n. m. pana, ze pod tak niebezpieczne czasy z zawziętego przeciwko powiatom naszym affectu regimentarzem pulku naszego zostawac raczy, zwlaszcza iz wielm. imc p. kasztelan nasz do tych czas nie iest iuratus, ani ieszcze in gremio nostro stanol, — daiemy tedy zobopolnie wszyscy pod regiment imci tych ludzi wszystkich y pulkownikiem onych obieramy. Chorągwi zas inszych aby zostawali rothmistrzami, tych ich mciow zprosilismy: wielm. imci p. Iana na Potoku Potockiego, woiewodzica braclawskiego, dworzanina pokoiowego i. k. m., imci p. Alexandra Bydlowskiego. imci p. Łukasza Wroblewskiego, imci p. Macieia Rakowskiego, imci p. Stanisława Nowosieleckiego, imci p. Kaspra Ostrowskiego, imci p. Alexandra Gruszeckiego, piechocie zas aby sam imc p. regimentarz podal rotmistrza, pozwalamy, naznaczaiac zoldu konnemu po złotych trzydziestu, pieszemu po pięci, dziesiątnikowi po szesci, a respectu barwy na cwierec tysiąc złotych.

Do sciagnienia chorągwiom tym naznaczamy miejsca: chorągwi imci p. woiewodzica braclawskiego — Nowice y Dolpotow; chorągwi imci p. Bydlowskiego — Kąkolniki y Siemakowce; chorągwi imci p. Alexandra Gruszeckiego — Czerniow; a imc p. regimentarz chorągwi swoiey do sciagnienia sam naznaczy miejsce. Dawnych ich imciow pp. rothmistrzow do dalszego ordinansu imci p. regimentarza przy swoich zotawuiemy stanowiskach.

A ze tym chorągwiom a prima die aprilis przypowiedamy sluzbę, tedy zniozszy sie imc p. regimentarz z ich mciamy pany comisarzamy, od nas naznaczonemi y nizey mianowanemi, dostatecznie chlib kozdey chorągwi pokaze wedlug ordinansu kapturowego, wybieranie stacies pozwalaiac y reassumuiac sobie laudum seymiku, ante conuocationem decima septima iunii 164 octauo odprawionego, więc aby iusz więcej importunae exceptiones dobr i. k. m., w dzierzawie roznych osob

zostawiających, nie zachodziły. Zadnych starostw ani dzierżaw w ziemi naszej od stanowisk ludzi naszych powiatowych nie zwalniamy, oprócz wszystkich dzierżaw i. w. imci p. kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, ratione infaelicitatis, którą dla oyczyzny in detentione hostili ponosi, także dzierżawy imci p. Ludwika Wyzgi, iako: Chryniowce, Krolewsczyzna, Bratkowce, Nazawizow, ze ad extremam sortem w oblężeniu Pniewskim imc redegerat fortuna, także Urynow Słobodę, zostawiając¹⁾ w dzierżawie imci p. Rzeczковского młodego, który, na Żółtych Wodach w nieprzyjacielskie dostawszy się ręce, teraz powrócił. Żeby iednak praepeditie w rozdanych stanowiskach ludziom naszym powiatowym nie byli, zleciliśmy to imci p. marszałkowi naszemu, aby imieniem koła naszego do ich mciow pp. regimentarżow na ten czas woysk koronnych listy napisał, prosząc ich mciow, aby consulendo securitati nostrae ze wszystkich starostw dobr i. k. m. y duchownych, w ziemi naszej Halickiey includowanych, chorągwiom, od siebie na te stanowiska ordynowanym, wstąpić rozkazali, y na potym, poki w służbie żołnierz nam powiatowy zostawać będzie, do tych dobr ordynansu chorągwiom, tak kwarcianym iako powiatowym innego zaciągu, cudzoziemskiem kompaniom y wszystkim in quocunque genere militiae zostawiającym ludziom, nie dawali.

Obowiezujemy wprzod imci p. regimentarża naszego, iz iesli by od ktorey kolwiek sciany y granicy ziemi naszej zachodziło niebezpieczeństwo albo znaczny iaki wsczynął się bunt, tanto magis (strzez Boże) zamek który albo miasto iezeli by zostawać miało in obsidione, za obwieszczeniem ich mciow pp. obywatelów tak wiele ludzi zemknąć, iako będzie niosła potrzeba, a iezeli by i te minus sufficientes suppetie były, y ze wszystkim pułkiem na to miejsce rebelliey zbliżyć się y tam sedem belli vczynić sobie będzie powinien.

Na wszystkich zas ich mciow pp. rothmistrzów y ludzi w tey służbie powiatowej zostawiających taki kładziemy obo-

¹⁾ Теґеб. zostawіаюс іа

wiązek, aby a prima aprilis ad vltimam octobris w powiatowej zostawali służbie, gdyz za siodmy miesiąc cały osobliwą ziemia nasza obmyslic im będzie powinna zapłatę.

A ze disciplina militaris przez inny sąd, tylko imci p. regimentarza w swoią nie moze byc wprawiona klube, tedy deputuiemy ad latus imci dwoch z kola naszego kommisarzow: imci p. Bronisława Gruszeckiego, czesnika ziemi Halickiey, y imci p. Tomasza Skopowskiego, przed którym sądem foro competenti omisso pro violentiis et exactionibus grauioribus pozwany żołnirz odpowiadać będzie powinien, tak in ciulibus iako in criminalibus causis. Przed temiz ich mciamy, destynowanemi do imci p. regimentarza, pokazywanie in armis ludzi tych odprawowac sie ma prima iunii tam, gdzie czas y commoditas za obwieszczeniem imci p. regimentarza pozwoli. Iezeli by iednak woienna pora et belli necessitas od tak poznego czasu termin ten popisu excludere miała, accelerandi arbitrium imci p. regimentarzowi ziemia nasza permittit; iezeli by do tego nie przyszło, tedy imc p. regimentarz bez zadney odwołki popisu cum praesidiario milite hosti occurrere ma, a nam tylko o kazdey chorągwi, w iakiey liczbie postaie y porządku, da attestacie.

Iezeli by tez pospolite ruszenie zakroczyło, iako nie pochybne nas dochodzą wiesci, tedy praecauendo securitati nostrae ludzie powiatowi w służbie powiatowej zostawac, a poczy tylko do generalnego obozu posylac będą powinni.

Na ktore vchwalone praesidium pozwolilismy czworo podymne wszyscy vnanimiter sine abiuratis et sine libertatione desertatorum in constitutione comitiorum faelicis coronationis expressa. Pierwsze dwoie podymne oddac kazdy będzie powinien possessor tu w Haliczu y w Trębowli na Przewodną niedzielę do rąk imci p. Stanisława z Głowna Głowinskiego, pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy na to vzyli, sub poema de retentoribus. Drugie dwoie podymne we dwie niedziele po Świętkach do rąk imci p. Stanisława Papieskiego, od nas obra-

nego poborcy, sub eadem poena, przydając do tego czworga podymnego czopowe z prasolką.

A ze kiedy nas ta infestauit seruitio belli calamitas w wielu miastach, mianowicie w tych, przy których obronili się zamki, szynki zadne y przedaze napoiow bydz nie mogły ¹⁾, tedy a prima octobris przyszłego roku ad vltimam ianuarii praesentis rachuiąc, miasta te vwalniamy ad placenia czopowego przeszłego praeuio iednak iuramento burmistrza y dwóch raycow, iako pod czas kozaczyzny w tych miastach szynki nie byli.

Deputowalismy tez byli do przesłuchania rachunkow z administraciei przeszłej tak czopowego, iako podymnych, powierzonych imci p. Stanisławowi z Głowna Głowinskiemu, pisarzowi grodzkiemu, halickiemu, dwóch z koła naszego imci p. Pawła Radwana Łodzinskiego y imci p. Stanisława Papieskiego, ex quorum relatione, ze nam constitit o wydatku y rozchodzie summy dwudziestu siedmi tysięcy czterdziestu y pięci złotych, (sumę trzynastie set złotych, nad percepie przezen wydaną, y assygnacie przeszle do tąd nie zapłacone, z retent podymnych y czopowego terazniejszego odebrać y płacic mu pozwalaią) przezen wybranych et in rem nostram obroconych, pomienionego imci p. pisarza quituiemy, y ze nam nie zostaje na liczbie, declaruiemy.

Których by iednak z ich mciow pp. obywatelow imc p. pisarz na delacie poda ich mciow p. rotmistrzom, ze albo przeszłych albo terazniejszych nowo vchwalonych podatkow wydac nie chcą, powinien ktorykolwiek z ich mciow z ludzmi naszymi ad locum fundi ziachac pro executione, y do tych czas tam zostawac, az retenta wydane będą ad aerarium.

A isz imc p. Ierzy Mrozowski, sekretarz i. k. m., administrator czopowego przeszłych lat, został in termino faciendi calculi [winien] dwa tysiąca złotych pol., o którą summę y proces w kapturze był trzymany, tedy my widząc rem iustam,

¹⁾ Гал. могла

tę summe dwa tysiąca złotych pol.¹⁾, wvazaiąc merita iego odpuszczamy y wolnym od płacenia summy mianowaney y od processu w kapturze otrzymanego, on cassuiąc in toto, perpetuis temporibus czynimy.

A tak powszechney rebelliey ze nas nie tylko postronna woiowała siła, ale y domowa tak się wyuzdała była swawola, ze ledwie co fortuny dobr szlacheckich zostawiła, tedy aby z iakieykolwiek miary obywatele złupieni mogli sua resarcire damna, ratione damnorum y buntownikow referuiemy sie do praw przeszłych, militari verbo na ten czas spolnie sobie stwierdziwszy, iz²⁾ z obopolną ieden drugiemu powinien będzie vczynic sprawiedliwosc.

Znaczne kiąg ziemskich, grodzkich halickich spostoszenie wymaga na nas słuszną condolentią et magnae iniuriae w komorach y dobrach ludzkich restaurationem, prze toz, cokolwiek by ieszcze a barbara immanitate hostium w tych księgach całego zostawało, zlicilismy z prosbą naszą imci p. Ierzemu Mrozowskiemu, sekretarzowi i. k. m. y imci p. Woi ciechowi Bieniewskiemu, aby xięgi te ziemskie y grodzkie rewidowali, y iakiey kolwiek by potrzebowaly restauraciey, na pierwszym ziezdzie naszym relacyią nam uczynili.

A na ostatek zachęcaiąc ludzi rycerskich do tey powiatowey vsługi, vpewniamy ich mciow pp. rotmistrzow, ktorzy ieszcze a primis diebus ianuarii bunt y vskramiac w tych powiatach obowiazawszy sie, vsługą naszą poczeli, iz summam rationem tey ochoty ich mciow miec będziemy y dobrą nagrodę loco donatiui onym obmyslimy.

A te tedy vchwałę naszą, vigore laudi constitutione comitiorum approbati vczynioną, dla więszey wagi, pewnosci y wiadomosci imci p. marszałkowi naszemu, ręką własną przy pieczęci swoiey podpisaną, do akt grodzkich, tak halickiego iako trębowelskiego, grodow podac zlecilismy.

¹⁾ Гал. се пропущено від слів: о którą summe...

²⁾ Теп. y

Działo się w Haliczu dnia piętnastego miesiąca marca roku Panskiego tysiąc szescseth czterdziestego dziewiątego.

Paweł Potocki na Potoku, marszałek seimiku relacyjnego, deputat ziemi Halickiey, dworzanin pokojowy i. k. m. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1182—9, obl. 5/III.*

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 467—75, obl. 26/III).

LXXIII.

Матій Злотникович скаржитъ ся на Березовських за грабованє.

15 н. ст. марта 1649.

[E] FERIA secunda post dominicam Laetare 1649 Mathias Zlotnikowicz, viceaduocatus oppidi s. r. m. Colomia protestatus est in et contra nobiles: Iwan Ileniszyn, Andrus Niergieszow, Hryhori Zaremba — Berezowskie, certarum sortium quouis iuris titulo bonorum villae Nizny Berezow possessores, tum Iwan Michow poponem dictae villae, nec non Stephan Tumow, Iwas Abramczyk, Michailo Oleszyszyn — Berezowskie, supraspecificatae villa Berezow Nizny haeredes, seu quocunque modo alio posseses, — quia illi tempore interregni grassante rabie et incursu Cosacorum rebellionisque subditorum freti spe inique, ne vnuquam quisque ad bona sua omnia hominum fidei catholice Romane sese cessante rabie et incursu Cosacorum reuerteretur, facti rebelles et contrarii iuribus pxtu et more Cosacorum, dum ptestans vitae suae consulerat, vbi tute a tanto incursu et tyrannida (sic!) super mortalibus catholicae fidei maneret, Valachiam tenderet, in via libera per Berezow Nizny tendentem irruerunt, rebus omnibus spoliarent...

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1190—1).*

LXXIV.

Засуд інфамії і баніцїї над шляхтичами - Русинами за їх участь в бунтах. 15 н. ст. марта 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Laetare 1649 instigator iudicii eiusque dalator partem citatam non comparentem condemnauit iuxta suam citationem in eam verborum seriem sequentem:

Hieronimus a Theczyk Ossolinski, capitaneus Zydaczouiensis. Vobis nobilebus: Paulo Zurakowski, Hrehorio Sienkiewicz Chołyński — principalibus, nec non Paulo Chołyński Durybowicz, Iwan Chołyński, по пом, Michaeli Dołzanski — comprincipalibus, tum Adamo Lipeczki, Sigismundo Popiel, nec non laboriosis: Daniło Głydzien nlis Iacobi Kozik, Fedorio Chalaburda nlis Pauli Chołyński, Hrycz Boyko Łyszy, nlis Andreae Popiel, subditis, — complicitibus, mandamus, quatenus coram iudicio castrensi Zydaczouiensi feria secunda post dominicam Laetare (15/III) compareas, ad instantiam de latoris gnosi Adami Przeczminski, qui vos citat pro eo, — iz pomieniony principal suis cum complicitibus, zapomniawszy boiazni Bozey y miłości chrzescianskiey, a sami wszyscy będąc ruskiey wiary, a na ten czas, gdy sie ta woina kozacka odprawowała, mając iakisi skryty rankor przeciwko protestuiącemu sie, w piątek po sw. Michale (2/X) w roku blisko przeszłym, dowiedziawszy sie, ze protestans w domu swoim dosiaduie, tam na dwor jego wprzody napadli, ktorego we dworze jego własnym nie naliaszy, dowiedziawszy sie, ze protestans iest v s... swego p. Michała Dołzanskiego, tam na dwor p. Dołzanskiego vi et violenter napadli y naszli: y naprzod drzwi do komory gwałtownie wysiekli, samego p. Przeczminskiego poimali, poimawszy, słowy niepocci(we)mi zniewazali y stamtąd z domu p. Michała Dołzanskiego ze (wsi) Chołyńia az za mile do miasta krola imci Kałuszy, tam gdzie na ten czas swawola kozacka panowała, do Kozakow zaprowadzili y oddali, gdzie siedząc

kilka dni w okowach y we dwu lancuchach, okrutnie iest przez Kozaki męczony, na kole ciągniony y wszeliakiemi męczkami vtrapiony, y vdaiąc o nim tenze principal z swoimi pomocnikami, ze ma pieniędzy trzy tysiące złotych, ktorym to Kozakom p. Przeczminski, protestans, okupu dał złotych dwiescie za siebie, tym sie pomieniony principal z comprincipalami y pomocnikami nie contentuiący, alie większą złość na protestuiącym sie wykonywaiącz, pszenicy iary stug . . .¹⁾ in vim praedae et spoli zabrali, nandto we szrode przed Bozem Narodzeniem (23/XII) czternascie bydła z rozkazania principal swego szlachetny Zigmunt Popiel zaiąwszy, do Kozakow do Kałuszy odegnał y Kozakom oddał. Datum in castro Zydzouiensis fra secunda post dom. Reminiscere (1/III) a. D. 1649.

Et iudicium praesens visa huiusmodi contumacia et rebellitate praefatorum citatorum super eisdem citatis et bonis eorundem omnibus poenam infamiae decreuit ipsosque infames et de regno Poloniae dominiisque eidem annexis proscriptos sententia sua pronutiauit.

(*Ind. decr. castr. Zydzou. a. 1649—50, t. 149, p. 3—5*).

LXXV.

Станіслав Баранецкий подає заборотівських селян за напад на Крехівці. 16 н. ст. марта 1649.

[E] Fra tertia p. dom. Laetare 1649 nlis Stanislaus Baraniecki contra laboriosos Olexa et S. . .²⁾ filio — principales de villa Zabłotow, gnosi Georgii Rzewowski subditos, totamque communitatem eiusdem villae Zabłotow protestatus est ideo, — quia illi sub incursione praesenti hostium congregatis se cum tota communitate de villa Zabłotow, quo-

¹⁾ Тут спис пропускаємо.

²⁾ Це місце в книзі знищене.

rum numerus quinquaginta plus minus extabat, in fundum villae Krechowce protestantis vario armorum genere rusticano instructi incurrerunt, procul dubie eundem interemissent, tandem res eiusdem proprias receperunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a 1648—9, t. 141, p. 1223—4*).

LXXVI.

Самуїл Понятовський подає калуських міщан і селян калуського та долиньського староства за бунти в осені 1648 р. 16 н. ст. марта 1649.

[E] FERIA tertia post dominicam Laetare 1649 gnoscitur Samuel Poniatowsky et nunc Stanislaus Romanowsky protestati sunt contra famulos: pop Duniec, Fedko Szwiecz, Krzywonos Ichnat, Tymko Mielnika zięć, Wasilko Szwiecz, Kowal Lawer, Iwan, Hryc Wołykowicze, Iurko Strakowicz, Iendrus Petryszyn syn, Lawer Krawiec, Iwan rodzenych Markowi synowie, Mandryk y z synem, Petro Koczgodan, Luczyk ze dwiema zięcioma, Iwanko Krawiec, Stas Bernatowicz, Iwanow zięć — oppidanos Calusienses; tum et laboriosos: Mis Mowyczet, Wasko Przykowicz, Iwan Chniscik, Petro Matwiiow, Symko Moidycz, Petro Skonski, Iwan Braik, Iwan y Mis Machnin, Symko Paszkowicz, Iwan Stasiuw, Mathei Osadca, Lazurko, Ilko, Iwan Lazurcow, Standaryn parobek y drugiego tegoz, Mati Michailowiet, Mathi Andryczyszyn, Sen y z synami, Wasil Zelisko y Roman Roznewicz, Tymko, Wasil Andryczat, Andrei Chrusczkow, Tymko Chruscikow, Mathyi Handzia, Iaremko Duczyn syn — de villa Puilo; Iakim wataman, etc. . .¹⁾ de villa Dolche; Hoszowski, Iwan Koluszkowiczow, Wasil, Stephan Klimow, Iartym Hazelow, Kowblinsky, Senko Hlodyk, Iwan Bursztyn, Hryc Bursztyn, Petro Hadyncze . . .¹⁾ de villa Siewka; de v. Kopanki; Seman Czerewkow

¹⁾ Дальші імена як у N. LIV.

Iwan Iacurowicz, Wasil Trosszlakow...¹⁾ de v. Grabowka; pop, Wasil Kostykowiczow, Popowieta — de v. Podmichale; kniaz Pultorak, Iwan Korzen, Lazur Kniaz, Iac, Olexa Legar, Wonton ziec Bednarzow y Michailo Pobereznik Bednarzowi, Ławer Kasin ziec, Senio Kaliczyc, Iwan z synami, Ławer Boiko — de v. Kadołbne; Melen y Kuz Rozkowieta, Kuz Stefkowieta, Iac Popow, Hryc Makarow, Les, Taras, Hauryło, Michailo Protas, Małycz Melen, Stec Ozar, Rozkowicz Mis z synami — de v. Byrłohy; Andreas Kniaz, Petro Susab, Pilip Susabow, Danilo Maximiczat y Iwan, Stepan y Hawryło Boikowicze, Iwan Czuba, Michailo Iakimow, Iwan Poltewka, Iwan Mazurow, Malarz pop, Iwan Kontowicz, Kuzemka, Iwaniszyn, Iwan Mazurowego brata, Wasil Pankowiczyn syn, Iwan Tabicz, Wasil Krawiec, Woitko Balwierzow Pauluw — de v. Kamien; Wasiuta Olexiat, Ichnat Babicz, Hrynio Michalkow, Iwan Braniec, Pawel Lizakowcuw, Andry Maikuw ziec, Pawel Łukaszewicz, Iwan brat iego, Mały Oleinik, Sawka Kowal, Melnik Spuza, Fedor Pobereznik, Demko Semiga, Boryniec Hryn y Pawel Lesikow, Nesler Kowalow, Prokop Sieniow, Iwan Maciow, Iurko Sezur, Iwanko Kniaz, Kurcz Olexa — de v. Lzanie; pop krasniansky y z synami, Mikita Beleiuf, Andri Pawlukowiat, Fedyna Pawlukowcow, Fedio Kaniuk, Iwan Popow, Danilo Klapcuniow, Fedio Cepeniuk, Klim Wlizko, Danilo Pobereznik, Andri Pandykowicz, Borsuczeta — de v. Krasne; Hryc y Tymko Tecewieta, Hryn Nikieszet, Iwanik Pawłowieta, Semian Kluwczet, Iwaszko y Sen bracia Przysięzni, Sawka Zaliski...¹⁾ de v. Niebyłow;...¹⁾ de v. Sliwki; Klim Kowal, Prokop wataman y Piotr Iuskowicze, Ichnat Lesiow; Anton Fesiow, Mikita y Iac Kowalowicze, Petro Prokopiet — de v. Vhrynów dicta Słoboda; Iacko Kowalewicz, Iwanik Kniaz, Andry Gutyk, Michailo Iuskowiczow, Ławer Kniaz, Lesio Pecewicz, Danilo Sahakalo — de v. dicta Vhrynów Seredni; Hryc y Iwan Burzowieta,

¹⁾ Дальші імена як у N. LIV.

Maty Markuf, Iwan Macowicz, Iwan Derkacz, Hryc, Iwan Wurszulowiczowie, Sewka Celnikuf, Les Haiduk, Paweł Chymin, Kus Pakosny, Michailo Semewiet, Fil Pankowiat — de v. Iasien; tum contra, lab sos: Stec Bahynic, Iwan Perepilka, Kuzma Kobeluf, Ilko Solomow, Kuz y Sawka Szłomowieta, Gafasin, Mati y Petro Kiliiewiczowie, Liechno, Fedio Purkowi, Tereszkw, Andrus Petraszyszyn, Hryc Kondratewicz, Hryc Mielnik, Semien Sepakowiet, Ozar Drowiefiat, Danilo Kuszniroz, Les Dnimlakuf, Fedor, Dmitr Waskowicze, Les Kofabuw, Wasil Kowaluw, Tec Kapłunik, Stephan Pliczyc, Hryc Homicz, Wasil y Hryc Tereszkw, Iwan y Fedor Rusdcze — de v. Perehinsko; tum lab sos de v. Strutyn, ...¹⁾ Nowica, — y wszyskiemu pospulstwu we wsiach: Poile, Dolhym, Siwce, Kopankach, Grabowce, Podmichalu, Kadolbnym, Byrłochach, Kamieniu, Lzanym, Krasnym, Niebyłowie, Sliwkach, Iasieniu, Mosciskach, Mysłowie, Zawoiu, Łukwi, Vhrynowych trzech, — iz oni, zebrawszy ludzi tysięcy trzy albo cztery y więcey, naprzod we wsi Swaryczowie violenter nastąpili, dwor szl. Poniatowskiego wyrabowali, poszli ku zamkowi Rozniatowskiemu, gdzie protestans zwiuzł był swoię inszē wszyskie chudobę, iako y drudzy; porozumiawszy, ze przed tak zaiątrzonym chłopstwem trudno sie było vsiedziec, musieli nagle vstępowac, poruciwszy wszysko w zamku, tylko z duszami a z zonami dziecmi, więcei komonnikiem, bo wozami trudno było. Wpadli do zamku y wyrabowawszy poszli w gory w pogoniu za protestantami, gdzie dogoniwszy, siła szlachty pozabijali, pomordowali, połupili ze wszyskiego, ledwie iedni piechotą drudzy na koniach pouciekali. Stamtąd idąc z tryumphem spalili dwor w Krechowicach, chłopcy s Kadolbnego, gromada rozchodząc sie s kupy do domow, stada 67, bydła 86 zniesli, poddanych protestanta trzydziesci osm, ktorzy sie nie buntowali y onym companii nie pomagali ze wszyskiego zlu-

¹⁾ Імена як у N. LIV, але тут підтягнуто й дальші п'ять сїл.

pili, męczono, bito okrutnie. Odszedszy s tym do Kałusze, wyczakawszy niedziel dwie, potemu znowu naszli, poddanych męczyli, zeby dostatki panskie powiedali, iezeli są zakopane iakie, ostatek chodoby zabrali, młyn wyrabowali, Żyda dozorce karczmy, ktory sie tulał pod ten czas, porombali okrotnie, dzieci dwoie zabili y wzieni złotych 170. Szl. zas Romanowsky protestuie sie, ze pod ten czas y tego dnia dom onego wyrabowali we wsi Brosniowie, zonę męczyli szl. Annę Strutynską, gdzie z mąk tak srogich musiała powiedziec, gdzie zakopali byli chudobe swoje, tamze skrzynie wyieli. . .

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1216—22*).

Prouidus Ioannes Plachta cum [duobus] nlibus recognouit, quia feria quinta(?) ipso die Cinerum (17/II) poponem de Grabowka, vti ducem, Ichnat Łysy de Kałusz, Marko de Kopanki, Andreasz de Kamin, tum et alios subditos in protestatione specificandos, arestauerunt. (*Ibidem p. 1215*).

На основі поданої скарги вислено позов 15 н. ст. марта 1649 (*Ibidem 1258—61*).

Той самий Понятовський позвав 30 н. ст. марта на люблинський трибунал Францішка, Михайла і Флоріана Васічинських, державців Новиці за їх селян. Окрім названих в N. LIV. згадують ся тут ще такі новицькі селяне: Iwan Doliban, Wasko Ilkowicz, Was Ilikowicz, Andrus Ilkowicz, przysięzny Daniło Ilkowicz, Petro Huzlewicz, Maroczny, Matyi Petrikowicz, Hau-ryło Czaikowicz, Wasil Borowiath, Ławer Borowiath, Iac Borowiath, Stephan Andrienkow, Stephan Hrabnik, Fedoryk Niemenczyn, Kost Klimow, Stephan Paczkonowicz, Ławer Noczyn, Stephan Szus, Stephan Korobczyk, Ławer Horbalewicz, Iaremko Hrycow, Kowal Andryi, Mati Horbalewicz, Fedyna Horbalewicz, Iac Łuczet, p o p Rubuszych, Wasil Korobczat, Iurko Horbalewicz, Ilko Klisczyk, Mati Byszkowicz, Iac Kotowicz, Ławer Petriczu, Ławer Halkowiath, Iartym Ryczeniath, Petro Bałasczewiet, Iusif Meleniow, Stephan Kiszka, Proc Simikowiath, Daniło Sieniczuw, Daniło Winczeny, Iusip Paskuniow,

Ius Paskunicz, Roman Łazorow, Andri Petrilko, Dmitr Koza, Fedyna Hrehorow, Hryc Pokotoszka y syn iego Ławer, Mati Grebowicz, Wasil Błoseza, Woronowieka, Iwan Hryczyszyn, Fedyna Klisczykow, Fedyna Bzuczek, Kost Dzinsak, Stephan Melnik, Macko Mazur, Hrynik Orynczu.

(*Ind. rel. castr. Żydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 311—313*).

Окремий позов на калуських міщан вийшов від Самуїла Понятовського та Войцеха, Василя і Андрія — Сваричовських під датою 23 н. ст. марта. В сїм позві де-що нового: ¹⁾ Naprzod we wsi Topulsku violenter nastąpili, we dworze szl. p. Iendrzeia Swarycowskiego nie zastawszy, dwor iego złupieli, poodbiiawszy komory, co było zabrali, wylupiwszy, dwor spalili. . . А при кінці: ²⁾ skrzynie, szkatuły porozbiiawszy, wszystko zabrali, szl. Katarzynę Hubicką, Sopią Swaryczowską, niegdy Stephana Terleckiego małzonkę, Iana Mireckiego, Iana Zielinskiego y małzonkę iego — sługi actorow, tyrannice pozabiiiali, ciała psom y wilkom na pokarm porucili, małzonkę szl. Bazilego Swaryczowskiego y insze białe głowy poranili. . . Ті самі брати Сваричовські позивають 23/III. мечника Яна Станіслава Яблоновського за селян з Перегінська і Христофора Конєцпольського за селян Рожнітова, Ценяви, Дуби, Князівського, Реснят, Ропна, Ясіновя, Лосви й иньших (et aliarum eo pertinentium); Яна Миколая Даниловича за селян Срутина, Грабова, Ілемя; кн. Заславського за міщан Райгорода; Александра Дідошицького, Чолганських і ин. за селян Велдіжа, Пацикова, Лодина, Новошина, Максимівки, Нягриня, Дедича (Дідушиць?) Пшенничника.

(*Ind. rel. castr. Żydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 283—98*).

¹⁾ Богато тут і далі нових імен, що одначе їх пропускаємо.

²⁾ Див. стор. 181.

LXXVII.

Брати Голинські скаржать ся на попа з Грабівки, калуських міщан і ин. за спаленє їх дворів в Голиці і Сівці. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Laetare 1649 nles Ioannes et Constantinus Holynsky protestati sunt contra poponem de Grabowka, vti omnium principalem, centurionem vulgo setnik nuncupatum, ac famatos oppidanos Calusienes, eiusdem poponis comprincipales, totamque oppidi communitatem nemine excepto; nec non labsos de villa Siewka, Puyło, Dołha, Mosciska, Kopanki, Kadołbna, — quia iidem circa f. s, Nicolai (6/XII.) anno prto in villas Holyn et Siewka inuadendo nlis olim Gabrielis Holynski curiam, et in curia vero nlis Ioannis Holynski in v. Siewka wszystkie domostwo in fauillam redegerunt, damna ad minimum ad octo millia protestantibus intulerunt, eo nefario ausu potentia et fauore Chmielnicensis freti.

Таку саму скаргу подав Федір Голинський (in bonis Siewka certarum sortium haeres), за ограбленє і спаленє двора на шкоду 3 000 зл.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1225—30*).

LXXVIII.

Александр Бидловский подає волосівських селян за спустошенє його двора. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Laetare 1649 gnusus Alexander Bydlowski protestatus est contra labsos: Iakob syn watamanow Prokopow et Łukacz eiusdem filium, Michayło

¹⁾ Імена в більшій часті повторені, пропускаємо.

Skorutyn filium, Paulum Makarowięt, Iwan Petryszyn, Stephan Lychutezyn, Wasil Kisielik de villa Wołosow sortis olim gnosi Alexandri Kuropatwa filiarum, — quia illi sub tempus interregni ausi sunt curiam protestantis in v. Wołosow inuadere atque res violenter recipere.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1231 - 2*).

LXXIX.

Реляция возного про те, що військо побилу людей у Заболотіві. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Laetare 1649 mnlis gnlis regni prouidus Matiey Czewaga de Ispas cum nlibus Ioanne Gaiewski et Alberto Czaplinski recognouerunt, se feria tertia pxme prta ad bona oppidi Zabłotow, mgcae Helizabeth a Koniecpole, olim Michaelis Stanisławski consortis, ad requisitionem condescendebant (sic!) ibidemque sepulchra triginta in cimeterio ecclesiae ritus graeci s. Iwani dedicationis in oppido nouae locationis Zabłotow existentia corporum citra vel vltra nonanginta sex sumatorum secunda die ianuarii anno currenti per gnosis Gasparum Ostrowski et Stanislaum Nowosielecki, rothmagistros et commilitones eorundem subditorum de oppido Zabłotow interemptionis et villis eo adiacentibus uidisse.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1649, t. 141, p. 1234*).

LXXX.

Дрогобицькі міщане - Поляки оскаржують Русенів за їх злуку з Козаками. 18 н. ст. марта 1649.

Feria quinta post dominicam Laetare quadr. pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium actaque pntia castrensia capitanealia Premysliensia psnlr venientes famati Valentinus Zawrzykray, consul, et Iacobus Samborski, consul, — ciues Drohobycenses s. r. m. eidem officio pnti suo et totius communitatis orthodoxae religionis catholicae ritus romani contra famatos: Wasil Łankowic, consulem, Nicolaum Popowiecki, antique residentiae consulem, Tymofey Michałowicz, scabinum, Fedyk Rymanowicz, Wasko Kozaczek, Sidor, Sawka Brocmowsky, Łazarko, Siemion Świątkowicz, Fed Łuzecki, Nicolaum Kiernocki, Iwan Bylik, Iacko Bisczynoha, Stephanum Kuszta, Les Broda — mutuos cooperatores et conspiratores, ipsis capitis (!) principalioribus melius notos, grauiter questi et solenniter protestati sunt, idque propterea,

quod tametsi grassantibus ante actis temporibus Kozakorum et aliorum variorum praedonum atque depopulatorum regni per totum pallatinatum Russiae variasque communis patriae ditiones hostilitatibus moenia ciuitatis eiusdem Drohobycz partim occlusionibus necessariis portarum, partim excubiis publiciis munita permanerant vigilesque certi ciuiles ad custodiam publicam officiose deputati essent, nihilominus ipsi conspiratores religionis ritus graeci posthabito iure publico bonoque communi ac legibus regni contra eosdem, qui fraude et dolo malo in communem agunt bonorum contra iura pacis publicae atque vincula praestandorum iuramentorum suorum, quaeque omnibus regni ciuitatibus omnem prouident securitatem sanctionibus legum infrascripta grauioribus poenis mulcantium, nihil deteriti, sed inconsultae operae suae sucuti rationes inita quadam inter se cointelligentia et conspiratione omneque eo stadium et conatus suos conferentes, quae animo suo conceperunt pertrahentes, capta itaque occasione, cum memorati depopulatores patriaeque hostes nuncupati Kozakones ex montibus carpatis sese retro deuersissent, extunc ex gremio sui ad eosdem numeros suos certos miserant, cum quibus re pertractata multis domis a se ipsismet religionis graecae protestantes vero fidei catholicae, tum et Iudeos desertando et in prodicionem

tradendo largari promiserant, resque et deposita sua permulta ex condito ad synagogam suam ritus graeci sanctissimae Trinitatis intulerunt et ibidem recondiderunt, quae demum deposita loco eorundem hostilium et praedonum popo eiusdem synagogae furto abtulit et depraedatus est (prout de his acta ciuilia Drohobycensia latius testantur), tandem fugam sibi contulerit, cum porro memorati hostes et praedones ex inuitatione eorundem conspiratorum modo guerico et praedonico sub ciuitatem Drohobycz peruenerunt, illico protestantes fidae catholicae vigiles et custodiam tunc peragentes in eosdem hostiles impetus eiaculari ceperunt, extunc iidem conspiratores graecae fidei tollunt clamores in eosdem protestantes, vt non eiacularentur, ne forte nos et vos pereatis, tandem a portis, propugnaculis, sepimentis et munitionibus fugam ad synagogam suam dederunt, puluerem, tormentarium igniuomium tum et sclopetes secum asportauerunt et ibidem per vallos atque munitiones suae synugogae ipsos hostes et praedones intra moenia et viscera ciuitatis eiusdem inuadere et ibidem ecclesiam parochialem magnis ornamentis et thesauris spoliare permiserunt, insuper nonnullos valetudinarios hostes et praedones sine consensu et scitu magistratus ciuitatis eiusdem religiosus Antoni Czernochreski et famati Iwan Rosolowicz, Ioannes Berezowicz, chirurgus, in domibus suis per duas septimanas fouerunt et receptauerunt, denique cum post discessum eorundem hostium, cohors certa militum ex ciuitate Stryi in auxilium et subsidium ciuitati eidem Drohobycensi et incolas eius peruenisset, extunc famati Tymofey Michayłowicz, scabinus, Les Czuczwara, Iacko Siedelnik cum filio suo tum et Stephanczuk transmigrando villas ambitui capneatus Drohobycensis annexas tumultum excitauerunt, cum qua multitudne numerosa rusticorum, conuocata numerum duo millia excedentium, in ciuitatem Drohobycz cum magno strepitu et clamore conuenerunt et ibidem iam non praeuentis militibus certos incolas catholicae fidei romani tyrannice horrendo interemerunt et occiderunt atque inseruandum in modum e numero uiuorum

sustulerunt, quo facto et nefario scelere suo poenas legum in talium transgressores et violatores legibus regni sancitas demeruerunt, de quibus praemissis extraordinario respectu in detrimentum ecclesiae et ciuitatis Drohobycensis atque protestantium religionis ritus romani actis et gestis nomine, quo supra, iidem prottantes protestantur.

(*Ind. rel. castr. Drohobyc. a. 1649, t. 376, p. 301—2*).

LXXXI.

М. Рачиньскій жалієть ся на теребовельських міщан за напад на його двір. 18 н. ст. марта 1649.

Feria quinta post dominicam Laetare 1649 gnosus Marcellinus Sigmundus Raczynski contra famatos: Ioannem Krypsky, pro tunc proconsulem, Bartholomaeum Szczucki, Zazur Swiec, Iwan Rudy, Ioannem Sanecki, Albertum Heisacz, Mathiam Łysy, Ierzy Poloszczyn, Mathiam Kuszniierz, Wasil Korzeniec, — ciues Tremboulienses protestatus est in eo, — quia ipsi curiam protestantis sub arce Trembouien-si situatam vct die dominico matutino tempore post festum nat. B. M. V. inuaderunt, cameras aperuerunt, res receperunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 452—3*).

LXXXII.

Ян Пекарекий подає міщан з Теребовлі й селян з Коровинки за те, що забили його брата. 20 н. ст. марта 1649.

Sabbatho ante dominicam Iudica quadr. anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia capitanealia Tremboulien-sia personaliter veniens gnosus Ioannes Piekarsky, olim gnosi

Georgii Piekarsky crudeliter modo infrascripto interempti frater germanus, solenniter et graui in querella lugulenter coram eodem iudicio questus ac protestatus est in et contra famatos: Iwan Rudy, Iacko Wielgi, Kirian Malarz, Iakim Krawiec, Lazor Swiec, Pawel Krawiec, poponem Namiesnik dictum, Dacko Zubaszyn, vti comprincipales, Ruthenos ciues Trembouienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboule; tum laboriosos: synowie Hryckowi, Dynis, Petro, Iwan Lupicz, Kunasz Opozow, Hrycko, Sempko, Procyk, Makar Mielnik, Hałuszka Macko — de villa Krowinka, magci Martini pallatini Czerniechouiensis et Samuelis, capitanei braciuiensis, Kalinowskich haereditarios, ad praesens gnosae Annae gnosi Alexandri Iakowski, Zophiae, gnosi Iacobi Mlodecki nec non Martiannae et Constantiae virginum et gnosi Ioannis Kraiewsky filiarum, ex nexu successionis bonorum eorundem Kroninka posessorum, subditos, eiusdem crudelis fratris protestantis interemptionis mutuos cooperatores et assecclas, in eo,

quia ipsi tam ciues praefati Trembouienses, quam villae Krowinka subditi sub tempus incursionis Kozakorum anno praelerito millessimo sexcentesimo quadragesimo octauo non veriti poenas legum praemeditatos osccidiosos personarum nobilium interfectores et crudeles tyrannos, maxime plebeias personas seuerè defanitas timore dei et dilectione proximi abiectis in omnem tyrannidem et crudelitatem laxati accepto et coassumpto in se ante Kozakorum sanguinis status equestris, vti fidei catholico (sic!) cupido atque familiam catholicorum e medio suo eradicare et exti[r]pare sedulo praemedicati ausi sunt accepta notitia de eodem fratre protestantis in syluis villae Krowinka ob metum Kozakorum se latitante facto inter se mutuo maligno et exsecro ad inferendas illi violentas mortes consilio in syluas easdem irruendo et vndeque eadem sylua obsessa, conuocatis se in vnum tumultuarie et cateruatim atque eodem olim fratre protestantis ibidem investigato et praeuento eundem more hostili crudeliter manibus violentis ap-

prehendere atque primum ligatis illi post tergum manibus, vti latronem, cum summo equestris status dedecore et ignominia eundem ad oppidum Tremboulā fauendae cexecutionis causa, vti de catholico, ad Ruthenos ciues Tremboulīenses rebelles, etiam Kozacos adducere, attractare et praesentare, prout de facto manibus violentis in personam et diuersa corporis illius membra iniectis adduxerunt, apprehenderunt sicque detractum et praesentatum vni suorum principalium principales et tota communitas, complices memorato Dacko Zubaszyn interfici iusserunt. Quem olim gnosum Gregorium Piekarsky memoratus Dacko mandatis principalium suorum (sanguinis alieni inhiantes) parendo ex ecclesia ritus graeci in contemptum ortodoxi fidei catholicae romanae et abolitionem status equestris ordinis decolauit, occidit, interemit, trucidauit et vita priuauit, sicque omnes principales et complices suprascripti nefandum scelus et crimen personis illorum inauditum in persona fratris protestantis perfecerunt, crudelitate satiati praemeditatum odium ad affectum deduxerunt, exindeque poenas criminales facti illorum condignas iure communi definitas in personas quilibet illorum suas traxerunt, ratione quorum etc. . .¹⁾

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 454—6*).

LXXXIII.

Самуїл Дубравський подає Грегора і Петра Угерницьких та бабинських селян за те, що убили Самуїла Рожнятовського. 20 н. ст. марта 1649.

Sabbatho post dominicam Laetare anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia, personaliter veniens gnosus Samuel Dubrawskignosae Catherinae consortis suae Ilimae, olim vero gnosi

¹⁾ Наступає свідощтво возного з оглядани виконаного з землі тіла.

Samuelis Rozniatowski crudelissime et tyrannice interempti sororis germanae, nec non gnosorum (Sop)hiae Łuczanska, olim gnosi Samuelis Rozniatowski consortis (relictæ) viduae, et Francisci ac Alexandri Rozniatowski eiusdem olim gnosi Samuelis Rozniatowski filiorum, vti minorennium, nomine, contra nles Hrehorum Vhernicki, patrem, et Petrum Vhernicki filium, infrascripti criminis principales, primarios authores et motores; nec non laboriosos: popa babinskiego y z zięciem, iako princypałow, Łukasz Mazur, Daniło Dutka, Stephan Slepý, Hryc Hładysz y z synem y z zięciem Tkaczem Kopię, Symko Bydry, Dmitr Hładyszow zięć, — gnosi Baltazari Ostrowski, camerarii terrestres haliciensis subditos; tum Stas Stephanum, Piotr Proparłow, Piotr Pawłowicz, Stephan Pawłowicz, Iędrus Stephanum, Iwanko Stephanum, Adam Mazur, Stephan syn Hawryłow, — praefatorum Vhernickich possonis subditos; Iędrzey, Kuryło Przyszlak, — gnosi Nicolai Swierski, ibidem haeredis itidem subditos; Hryc Łozyc, Grzesko Mazur, Iędrzey Łozyc Zwarych, — gnosi Lucae Niewierski subditos; Daniło Boiko, Iac z Bihley, Hryc Ribus, — gnosorum Andreae Zurakowski et Catherinae Worytkowna, coniugum, ibidem subditos; Fedyna, Kundrat, — gnosae Zoładziowna subditos; Wasil Łysy, Iwan syn iego, Symko Bednarz z synami, Semko, — gnosi Kawecki in Babin cohaeredis subditos; Iędrzey, Stec, — gnosi Ioannis Dolinski, aliosque in vniuersum omnes cohaeredum villae Babin subditos, criminis infrascripti reos (qui licet ad praesens non specificantur, salua tamen eorum specificatio in quouis termino post acceptam notitiam delatoribus reseruatur) eorundem principalium complices et executores ferme totus in lacrimis protestatus est in eo, iz pomienieni vczynku authorowie zpolnemi pomienionemi pomocnikami swemi, zapomniawszy boiazni Bozey, sami będąc religij greckiey, a piekielnym ogniem pod nieszczęśliwy na koronę polską czas przeciw ludziom ritus romani zaiątrzeni y zapaleni, nie mnief dubia spe panowania, tudziesz y łupu, który otrzymali, ruską zdradliwą skłonnoscią vwiedzeni, wyzey

pomienionego nieboszczyka p. Samuela Rozn(iałow)skiego zdrowie z ostatkiem chudoby w domu (spie)szącego a do zamku Rozniatowskiego . . .¹⁾ widząc wielkie niebezpieczeństwo, w lasow niedostępne miejsca z innemi wchodzącego, wprzod z pomienionemi chłopami, pomocnikami swemi, porozumniawszy sie, zdradliwie, aby z niemi do domu swego do Babina iachali, namowili, iako sami po wszystkie czasy za przywiliami y paszportami kozackimi w domach swych bezpiecznemi zostawali. Tam do domu do Babina przyiechawszy, wiedząc v nieboszczyka, ze miał przy sobie w gotowiznie złotych szeszet iako skoro nieboszczyk, zsiadszy z woza, z żoną z iednym dziecięciem wszedł do domu swego, naprzod o przyjeździe iego popowi do domu dali znac, przes ktorego wszystka od popa obwieszczona y zwołana babinska gromada iussu scitu et mandato pp. Vhernickich pomienionych, ktorzy na ten czas nie daleko miejsca zaboystwa stali, dom nieboszczykowski na około obstąpiwszy y do izby wpadszy, nieboszczyka poimali, stryczkami okrutnie związali, na szyie powroz włożyli, y tak, nie iako szlachcica, ale iake naiwiększego liotra, z domu iego własnego wywlekli, chcąc go do Katusze, wszystkich liotrow, hultaio w y butownikow stolice, odprowadzić. I gdy rad-nie-rad za postronkiem na szyie włożonym isc musiał, na nieszczyrosc y zdradę ruską narzykaiącego, a prawie krwawemi proszającego sie łzami, aby co miał przy sobie y w domu zabrawszy, samego z żoną y dziecięciem niewinnych ludzi zdrowiem darowali, gdzie chłopstwo niesłusznym goriące iadem do nog sobie wpadaiaącego y miłosierdzia proszającego ieden z nich obuchem siekiero w łeb vderzył. pop bez miłosierdzia tak siekiero w szyie ciał, a ieszcze zyiącego nieco y przez krew vmęczonego Chrystusa modlącego się v nich okrutnie tyranskim sposobem pod ogrodem pp. Vhernickich rozny m zboio w orężem zabili y zamordowali. I nie dosyc na tym vczynku nad ciałem zmarłym pastwili sie, obnazone ze wszystkiego bestyiom na

¹⁾ Тут актова книга знищена.

(po)karm porzucili, a sami powroceni do domu zabitego, wszyt owstwo, zbior, dobrą szatę y pieniądze in praedam puscili, nec his contenti schronioną małzonkę z dziećciem do iednego chliwa, nieprzystoinemi contemptami karmili, z odzienia obnazyli, pieniędzy gotowych złotych szesc set przy niey będące wzieni, obnazoną do więzienia pewnego wrzucili, która singulari prouidentia Boga opatrzona, za miłosierdziem iednego występicy, ze inpraegnata post solutum carcerem do poblizkiego chaszczu, głodem y smrodem zmorzona, ledwie co opieraiące sie zdrowie naturze wniosła, do tych czas ieszcze prawie na smiertelney zostaiąca poscieli. To facinus tak zrobiwszy ad praedam rzucili sie . . .¹⁾ wszytko między sie podzielili et in hucusque homicidae praedones ac spoliatores impune grassantur, ratione cuius criminis etc. . .

(*Ins. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 111, p. 1236—9*).

LXXXIV.

II. Осмольскій подас селян із Товестилога за забранс його товару.
23 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Iudica 1649 gnoscus Paulus Osmolsky contra laboriosos Hauryło Caryk cum duobus filiis et genero, poponem cum duobus fratribus et generum dictum Skulski etc. . .¹⁾ totamque communitatem villae Toustylog, nec non contra communitatem, de villa Słobodka dictam Kiprawka protestatus est in eo, — quia ipsi tempore incursionis Kozacorum et Tartarorum sub praetextu rebellionis Kozacorum, dum protestantis famulus nris Ioannes Kałuski e bonis Warow ad oppidum Stryi pecora maioris securitatis, vet wolow 95 kozdy val. fl. 25; krow 45 doynych,

¹⁾ Тут наступає спис.

²⁾ Дальші імена пропускаємо.

kozda val. fl. 20; iałowic szeszedziesiąt, kozda val. fl. 20; cie-
liąth tego rocznych 33, kozde val. fl. 3; owiec 300, kozda
val. fl. 3. . .¹⁾ feria secunda post f. s. Michaelis depelleret in
villam Toustylug, receperunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 457—8*).

LXXXV.

Скарпа Іабрієдя Замеховского на хоростківських міщан, косівсь-
ких і ин. селян за напад на костел у Янові. 23 н. ст. марта 1649.

Feria tertia post dominicam Iudica quadi. pxa anno
Dni 1649.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia
Trembouliensia veniens gnosus Gabriel Zamiechowski, tribu-
nus trembouliensis, solenniter coram eodem officio contra
laboriosos: Wasil Krawiec, Vch Perepilczyn syn, Lawrow
syn, Mielnikow Macko, Sitnik, Piston, Feusyn Ryny (?), Fedor
Bielasz, Wasil Krychtycz, Wlitzlik, Mikita Łysy, Hrycko Fedy-
nicz, Trus Iwan, Bołoszek, popones tres, Sen Wasilow, —
oppidanos Chorostkouienses, totamque communitatem oppidi
Chorostkow, illris et mgecorum Martini in Husiatyn palla-
tini czernichouiensis, Samuelis capnei bractlouiensis — Kali-
nowskich, tenutae ad praesens gnosi Thomae Iemielly, gla-
diferi helmensis, subditos; nec non laboriosos: attamanum
Hordey, Wasilik Szyntkarz, Sawka Hoptyn, Fedor Hoptyn, Iac
Hoptyn, Ital — de villis Kossow et Kosowka, gnosae Ca-
therinae a Komorow, olim gnosi Alexandri a Siennio Sienin-
ski consortis relictae viduae, ad praesens obligatoriae posse-
ssionis gnosi Murawiec, subditos; demum laboriosos: atta-
manum Procyk, Andrus brat attamanow, Feczyna, Sawka Zydzi-
kow, Krupka — de villa Łaszkowce, itidem gnosae Cathe-
rinae Sieninska, obligatoriae possessionis gnosi Zwan, arenda-

¹⁾ Датьшій спис дрібнійших річей пропускаємо.

triciſ vero gnoſae Loſiatynſka viduae, ſubditos, et alios poſtquam innuotuerint, citationibus exprimendos, proteſtatus eſt in eo, — quia ipſi non attento rigore ſtricto iuris publici, quo pax publica et integritas bonorum nobilium quouis tempore, praesertim ſub tempus confoederationis ordinum regni praecustodiuntur, deposita conſtitutione in rem palatinatus Ruſſiae laudata conſeruantur, anno millesimo ſexcentesimo quadraſesimo octauo p̄xme p̄to, ſtatim poſt reſceſſum exercitus a Pilawce factum, gliscente iam rebellionē Kozacorum illorum ſeditioni addicti (ſic!) cognito iam e bonis vct ex arce Budzanouiensi reſceſſu, proteſtantes cateruatim et tumultuarie cum bombardis et variis armis ſeditionem prae ſe ferentibus vna cum ſubditis de villis Dołhe et Hrycowka, gnoſi Georgii Blazowski, de villa Podhayczyki, gnoſi Stanisłai Bielicki, in poſt ſeorsiuā proteſtatione de nominibus et cognominibus ſpecificandis, facta inter ſe mutua cointelligentia ad bona oppidi Ianow ſuperinequitarunt illicoque in eodem oppido diſpoſitis centuriis more Kozacorum ad eccleſiam parochialem Ianouiensem depredandam et expilandam ſeſe contulerunt, ſepulchra et monumenta mortuorum per vim reſerarunt, mortuis violentias, dira facinora detestando et probroſa delicta inquisitione euincendo in corpora perpetrarunt et praesertim olim r̄ndi patris Adriani, plebani ianouiensis, non ita pridem vita functi, cadauere ex cymba eiecto in caput pedibus ſurſum humi ſtare fecerunt, impositoque miſſſali Romanorum in manus illius, colledas eundem cantare iuſſerunt, et vt celebret praesentibus miſſam, impudicis faucibus buccinarunt, filias proteſtantis nondum putrefactas ex monumentis eiectas denudarunt, choreas ſecum ducere eaſdem iuſſerunt, diuerſaque tyrannide, quae rabies efferata ruſticorum licentia dictabat iisdem in corpora mortuorum ſaeuiebant, imagines pictas praesertim paſſionis Chriſti ex tela factas ante eccleſiam in lutum pedibus conculiarunt, ex nonnullis illarum ſaccos alias wory compararunt et nonnullas vſui ſuo in contemptum orthodoxae religionis noſtrae adaptarunt, eccleſiam iano-

uiensem pro sordido et foetido loco conuerterunt, resque eiusdem ecclesiae in arce Budzanouiensi maioris securitatis ergo depositas . . .¹⁾ in vim praedae et spoli diripuerunt, nec his contenti potita per deditionem certarum personarum arce Budzanouiensi, quidquid furore innato contra patritium sanguinem dictabat, accensus animus talia exercuerunt, nles famulos protestantis Polonos in eadem arce praeuentos, vet Ioannem Malinowski eiectis primum oculis tyrannice faucibus repetitis plurimis vicibus detruncarunt, Martinum vere Wstowski captiuarunt et captium Tartaris in despectum pro equa venundarunt, arcem eandem Budzanouiensem omnibus ornamentis spoliarunt, postmodum elapsis aliquot diebus horreum protestantis in oppido Ianow collocatum . . .²⁾ valoris florenorum quatuor millium et octingentorum excusserunt, stagnum iancuiense val. decem millium³⁾, denique arcem Ianouiensem in aedificiis suppellectili domestica desolarunt, ferrum ex tormentis bellicis concusserunt, protntem omni substantia, eaque opima, priuarunt et ad centum millia flor. pol. damnificarunt, per quod pacem publicam etc.⁴⁾

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 462—7).

LXXXVI.

Габрієль Замаховський подає Гаврила Семигінювського за зраду будзанівського замку. 23 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Iudica quadr. 1649 gnosus Gabriel Zamiechowsky, tribunus trembouliensis, contra nlem

¹⁾ Тут пропускаємо довший спис забраних річей в Будзанові.

²⁾ Пропущено реєстр.

³⁾ В рукописі полишено тут місце на одно слово, що його одначе не дописано.

⁴⁾ Звичайне закінченє і реляція вознєго про арештованє (2/III) оскаржених.

Gabrielem ali Hawryło Siemiginowsky, Ruthenum, protestatus est ideo, — quia idem Siemiginowsky, facto conductamine cum Cozaxis rebellibus sub tempus irruptionis eorundem post conflictum Pilauicensem, arcem Budzanouiensem cum omnia suppellectilii domestica, tam protestantis quam aliorum nobilium, per modum depositi maioris securitatis ergo in eadem arce conseruata, tradidit et alios nobiles cum vniuersis catholicis famulisque protestantis sese defendere volentes suis blandinentis vitae integritatem proponendo ad id allexit, vt eiusdem Siemiginowsky persuasionibus omnes suffulti deditionem arcis hostibus mitterent. Hostes vero vti fidefragi nostris praesertim vero famulis protestantis potiti, partim nonnullos Tartaris, vti mancipia, venundarunt, partim nonnullos crudelissime detruncarunt. Post deditionem vero arcis et perpetratam necem nobilium famulorumque protestantis instinctu eiusdem Siemiginowsky expilarunt fortalicium Budzanouiensem, structuris, insignibus, commeatu, apparatu bellico, defensionis accomodatis, spoliarunt, quo ausu idem Siemiginowsky protestantem ad triginta millia flor. pol. damnificauit.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 460—1).

LXXXVII.

Роздільські міщане й ин. позивають рогатинських міщан за напад на місто. 7 н. ст. квітня 1649.

Feria quarta post festa solemnia Paschae pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium actaque praesentia capitanealia Zydaczouien-sia personaliter veniens ministerialis regni gnalis prouidus Iac Furasz de Brzezina authenticatus et iuratus, officio prnti bene notus in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice ac per expraessum recognouit, quia ipse citationem literatam authenticam pro iudiciis ordinariis gnalibus tribunalis regni

Lublinensibus spectantem, terminum in se a positione praesentis citationis recte in duabus septimanis, aut tunc, dum et quando causa praesens ex registro causarum iuxta constitutionem faelicis coronationis moderni regis ad iudicandum vocata legitime inciderit, continentem, ex parte et ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque dalatoris gnosi Stanislai Rzewuski, subdapiferi braclauiensis, tum gnosae Sophiae de Vrsko, consortis relictæ olim gnosi Ioannis Czerniewski, succamerarii leopoliensis, nec non honestorum: Iacobi Bednarz, proconsulis, Senia Manuylonug, consulis, Bartholomej olim Alberti Ioannis Siechowski, Lesko Mały, Basillii Narowey, Walentini Zusa sutoris, Fedory Dziekciarz, Tymko Fabri, Mathiae Olenina, Micolai Fenikowego, Petri Molendinatoris, Harasim Turczyn, aliorumque subditorum praefati gnosi subdapiferi braclauiensis, oppidi Rozdol haeredis, cum praefato domino suo actorum contra famatos: proconsules, consules, aduocatum scabinos, totamque communitatem oppidi s. r. m. Rohatyn, tenutæ ad praesens magci Nicolai comitis Ostrorog, pocillatoris supremi regni, capnei rohatyniensis, citatos, ad statuendum per ipsos famatos: Gabrielem Kucharski, principalem delicti et excessus nefandi, Michaellem, Kost Tarnopolski Zielenskiey zięcia, Andream, Fedko Piekarz, Stanislaum Diak, Makarenko, Misczenko, Philipenko Sknurk, Stec Hryczeiowski, Dmitro Kowal, Fedkow ziec, Hrehorenko Fedor syn, Stanislaum Przebiegailo filium Fedory, tum et Fedorem Przebiegailo patrem, Petrum Tkacz, Theodorum Maltuz, Iwanum filium Petri, Miecznik Iwanum, Piekarz Theodorum, Stemaszyk Basilium, vt asserit, Łopatynski, Semenium Kusnierz, Hrehorium Daryłowicz, Basilium Haiduk, Hryniec aliosque ipsorum complices, quorum ad praesens nomina et cognomina ignorant pro expressis tamen censeri volunt, ad sumendas de illis poenas legum facinori ipsorum condignas, qui prius sub tempore interregni cum dissolutis Kozacis et Tartaris, deinde felicem post electionem regis nondum coronati dum et quando praefata gnosa Czernieiewska post dissipationem et dispersionem Kosacorum

et Scytharum ex ciuitate Leopoliensi ad oppidum Rozdol claustrumque ibidem situm, tanquam domum filii sui, vna cum familia et rebus suis omnibus discessit ibidemque pace publica assecurata per aliquod spatium temporis mansisset, nil a quopiam mali eueniri sperando, ipsi autem principales postposito timore Dei, dilectione proximi, tempore nuper praeterito, videlicet ipso die festi Luciae virg. et mart. (13/XII) sub tempus interregni causa turpis lucri coadiunctis sibi diuersis ex locis complicibus et cooperatoribus in oppidum Rozdol vi et violenter ausi sunt invadere, prout inuaserunt, ciuitatem igne in cineres penitus combusserunt, postmodum ad arcem summo impetu tumultuarie irruerunt, suprascriptam gnosam Czerniewska, iam senio confectam, ex omnibus spoliauerunt resque omnes et ornamenta, equos cum skeda in vim praedae et spolii receperunt ac inter se et alios complices dispartiti sunt multaque et intollerabilia damna pdecrnt (sic!) multifluaque perpetrarunt ad ecclesiam fores ex arce exsecarunt ipsamque ecclesiam defestarunt, cimiterium obsanguinolauerunt nec non nles Ioannem Koziaczewski et Ioannem Iasionkę, famulos suprascripti gnosi subdapiferi braclauiensis, atque Abrahamum Iudaeum, arendatorem, et reuerendum patrem Urbanum Zariski, ordinis Carmelitarum conuentus noui loci rozdoliensis priorem, interimerunt et corpus ipsius nescitur quo fecerunt, per quod poenas legibus regni sancitas succubuerunt et sunt prolapsi, copiam citationis in caeteris latiori editam feria secunda post dnicam Iudica quadrinlem pme pta (22/III) anno praesenti in bonis oppidi Rohatyn s. r. m. apud aduocatum in mensa posuit et de positione eidem aduocato atque oppidanis in foro stantibus in forma publicauit et notificauit, de quo hanc suam relationem ad acta praesentia fecit.

(Ind. decr. castr. Zyduczou. a. 1649-50, t. 40, p. 252-3).

LXXXVIII.

Юрій Блажовський жаліється на янівських міщан і ин. за знищення його двора. 10 н. ст. квітня 1649.

[E] Sabbatho post festa solemnia s. Paschatis 1649 gnoscus Georgius Błazowski contra labso: poponem Iaczow, Bysko cum filiis duobus, Paweł Twerdochleb, Zakityn Łukian, Mikita Tonkowicz, Paweł Iolko rzeznik, Macko Kramarz, Druh Missezy cum filio, Iareozko (!) cum filiis duobus, Lesko Ratuszny, Ławryk Twerdochleb kowal, Fedko Haliszanka kusnierz cum filiis duobus, Kost Kusnierz, Hryc popow oiciec, Tymko popow brat, Lesko popow brat, Ilko popow brat, Stec brat popow, Beda Wasil, Beda Teodor, Figlik, Przetka Matwiey cum filio dicto Wasil Hayduk, Fedenkow syn, Anton Oboroch, Fenik Sary, Bednarzowski Kusnierz, Olexa Swiec, Panko Tkacz, Błuszczyn, Srybalin syn Kusnierz, Lesiow syn Ryndiowy, totamque communitatem oppidi Ianow: nec non labso: Doronko Choma, Hikulczykowi rodzeni, Marcin Polak, Choma syn Horonowy, Stepań zięc iego, Lesko Stelmachow s Piotrem, Semak Tymkow, Strukow zięc — de villa Kobyłowlōki; Stephan Iutyszyn, Ilko Kotylkow, Semian Pilipow, Iac Brytanik, Panko Budyn, Wasko Kozielkow, Stepań Kuc, Korbulik, Iakem Gwozdzik, Iac Gwozdzik, Olexa Duda stary, Iac Mielnik, Kunaszka cum filiis, Iac Puznik cum filio, Semianow syn — de villa sortis Podhayczyki, subditos Gabrieli Zamiechowski, protestatus est in eo, — quia ipsi sub absentia prntis in longinquiribus oris ob incursionem exercituum Kozakorum et Tartarorum, quiescente iam seditione et recesso facto in Vkrainiensem terram Kozakorum, immediate duobus septimanis ante f. nat. Christi D. a. 1648 ante aduentum protestantis in suas regiones, ad villam Dolhe e regione opp. Ianow locatam sese contulerunt ibidemque curiam prntis combusserunt et res... diripuerunt, quae bona prntis et aliorum nlium partim in suum commodum conuerterunt, partim in hucusque tempus in fossis

humi clandestine more suo erutis detinent, per quod prntem ad 8000 fl. pol. damnificarunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648-9, t. 131, p. 511-514*).

Той самий одвинув їх, що вони забили його слугу Скульського.
(*Ibidem 514-5*).

LXXXIX.

Слапковский і Пещаржевский подають селян зі Смухова і Любші на грабованс. 12 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dom. cond. Paschae 1649 gnosi Georgius Slapkowski et Georgius Piesczarzewski contra laboriosos: Hryc Mielnik, Stas Mizikow, Matwiew Szpot — principales, Roman Klizniow, syn Tkaczyszyn Matwiew, Hryc Susik et Hans — comprincipales, gnosorum Sigismundi Konopka et Zophiae de Odry, coniugum, ac Hyacinthi et Michaelis Dubrawskich, fratrum germanorum, de villa Smohow subditos haereditarios, sollemniter protestati sunt in eo, — quia illi dubia spe dominandi ducti sub incursionem Cosacorum et Scythorum in pallatinatu Russiae saeuientem facta mutua inter se cum viciniore villa Lubrza certique de ea subditis mutuis cooperatoribus suis cointelligentia animo deliberato plus quam nefario ausi sunt curiam protestantium in villa Smohow consistentem modo praedonico inuadere, omnem rem oeconomiam depraedati sunt.

Той сам подає тих селян з Любші що прилучили ся до Смухівців, себто: Kalietczak cum filio, Torgowicz cum filio, Paweł Łysy, Oleksa Kostewiat, Fedor Fecyniow — підданих Миколая Даниловича.

(*Ind. rel. castr. Zydzaczou. a. 1649-50, t. 40, p. 265*).

XC.

Александр Рашовский подає калуських міщан, селян з Пійла, Довгого й Сороки за спаленє двора в Котятчихах. 12 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Alexander Raszowski contra famatos: Petrusz Rzeznik, Andream Petraszowicz, filium eius Marcum, ciues et suburbanos Calussienses; tum illaboriosos: Bohdayko, Hryc Rybołow cum filiis et seruatoribus suis et Dmitr Stecykow, totamque communitatem v. Puyło; popadyia Piaseczniczka de v. Dolha; nec non Artym et Mielnik Czarowięta atque wathamani filios, quorum ad praesens nomina iguorantur, de v. Sroka, — subditos s. r. m., protestatus est, — iz pomienieni principales pod interregnum roku przeszłego mense octobre, przybrawszy sobie ludzi nie mało z pomienionych wsi y miasta, na dwor protestantis w Kotiatyczach będący naiachawszy, komory odbili y rzeczy nie mało in vim praedae pobrali, dwor w popioł obrocili.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1282—3*).

XCI.

Григорій Пржилуский подає калуських міщан і селян того повіта за спаленє замку в Студінці й ин. 13 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Gregorius Przyłuski et famulus eiusdem protestati sunt contra famatos...¹⁾ oppidanos et suburbanos Calussienes; nec non labsos...¹⁾ de v. Puyło, Dolhe, Siewka, Kopanki, Kadolbne, Grabowka, Podmichale, Ber-

¹⁾ Як у попередніх NN.

łohy, Kamien, Lzane, Vhrynow dicta Słoboda, Nowica, iako wodzom buntownikom y wszystkiemu pospulstwu w storostwie kałuskim mieszkających (sic!), tudziesz przeciwko ich pomocnikom, in eo, — iz pomienieni do wsi Studzianki, protestanta dziedziczney, naiezdźali, tam naprzod zamek wypładowawszy, y rzeczy nie mało . . .¹⁾ w nim nabrawszy, spalili, potym do chałup chłopskich po kilka kroc napadając, y [z] pod Pniowia kompaniey zaciągając, z chorągwiami y strzelbą, komory im poodbiawszy y skrzynie połupawszy, rzeczy tak protestantis, ktore pochowane v nich były . . .¹⁾ iako y poddanych . . .¹⁾ pobrali y między się podzielili.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1283 - 91*).

XCII.

Скарга на тих самих за знищенє замку в Перегінську. 13 н. ст.
квітня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] nlis Christopherus Wiszniowski, administrator v. Perehinsko, protestatus est contra fa m a t o s . . . oppidanos Calussienses, tanquam principales assiduos; nec non labso subditos v. Siewka, Puyło, Dolhe Mo-sciska, Kopanki, Kadolbne, Iasien, Sliwka, Krasne, Lzane, Kamien, Berłohy, Vhrynow, — quia ipsi grassante in regno intestino bello, expansis vexillis in bona v. Perehinsko fortalitiumque ibidem situm desolarunt, nec non res mgcae Annae de Ostrog, olim Ioannis Stanislai Iabłonowski, gladiferi regni, consortis, receperunt et in damna ad quindecem millia fl. pol. induxerunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1322—5*).

¹⁾ Тут спис тих річей.

XCIII.

Скарга на грабовецького попа, калуських міщан і ин. за знищення двора у Зборі. 13 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] nlis Paulus Głowiecki, famulus gnosi Pauli de Giedna Giedzinski, nomine eiusdem protestatus est contra; poponem de Grabowka, vti omnium principalem, centurionem vulgo setnik, ac famatos . . .¹⁾ oppidanos Calussienses; nec non labso . . . de v. Mostyszczce, Kopanki, Kamien, et alios plurimos de iisdem villis, ideo, — quia iidem prinles sese in vnum colligendo, vexillis aliquot expansis circa f. s. Martini pont. (1648) in v. Zbora curiamque ibidem sitam in nihilum redegerunt damnaque ad 1500 fl. intulerunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1326—7*).

XCIV.

Скарга Скоповского на селян з Уїзду, Юнашкова, Куничок і ин. за спустошенє в Обельниках. 16 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria sexta post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Thomas Skopowsky, villae Obelnice possessor, protestatus est contra labso: pop, Samuyłow syn na imie Hryhory, Paweł Samuyłow, Wasinta Samuyłow, Iackow syn, Iaskow Tkaczow syn, Senko Lisiow, Ian Przyszałowski, Michayło zienc Wasilow Tłuczyniec, Maxim Pankow — de villa Viazd, subditos magci Hieronymi Sieniawski, tenutae Georgii Mrozowicki; tunc labso: Stephan Vhryncyzyk, Andrus Latayczyk, Iacko Krywowiczy, Mikita naymit Hrycykow Tkaczow, Andrus Teslow, pop Iwan, Les Popowicz, Hryc Hryzło, Makar Hry-

¹⁾ Як у попередніх NN.

złow, Fieder zienc Hryzłow, Iwan Kliszczow, Panko Kliszczow, Hryc Fikuko — de villa Iunaszkow, eiusdem magci capitanei leopoliensis subditos, tenutae gnosi Petri Trzylatkowski; nec non labso: Wasil Mielnik, Hawryło Barowiczow, Szwiec Grzesko, Iwaszko Barowiczow, Piotr Kuzmichow, Stephan Kuzmichow, Iwan Barowicz, Daniło Barowiczow, Hryc Tkacz pasiecznik — de villa Kuniczki, subditos magci Sieniawsky tenutae gnosi Alberti Maczynski; atque labso filios laboriosorum: Kalin et Tabernatoris atque Petri — de villa Horyszne Sarnki, subditos gnosi Mrozowicki, — ideo, — quia illi praeterito anno circa f. s. Michaelis more Kosacorum in villam Obelnicze, possessionis protestantis, bona eiusdem spoliarunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1353—4*).

XCV.

Скарга на жидачівських міщан за пограблене замку. 16 н. ст.
квітня 1649.

[E] FERIA post dominicam conductus Paschae 1649 videtur hoc loco protestatio ex parte nris Stanislai Wielgurski [et Alexandri Sokolowski] contra honestum Ilko poponem Nicolensem ecclesiae ritus graeci et Fedor, generum eius atque alios [ciues Zydaczouienses ritus graeci] complices de nominibus ipsis melius notos, idque ratione per eos rerum certarum, registro seorsiuo specificatorum, suarum quam sororum, sub tempus saevitiae plebis et Scythicae in deposito castris Zydaczouiensi existentium spoliationis et receptionis facta.

(*Ind. rel. castr. Zydaczow. a. 1649 - 50, t. 40, p. 274—5*).

Позов у сій справі вийшов на люблинський трибунал аж 13 квітня 1654 від Соколовського проти Адама Дзержика, жидачівського старости.

XCVI.

Александр Соколовский скаржить ся на селян Буковини, Виксич, Молотова, Димитова за зрабованє. 16 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria sexta post dominicam conductus Paschae 1649 gnoscus Alexander Sokolowski contra subditos totasque communitates de villis Bukowina, Wixyce, Molotow et Dymidow, gnosi Ioannis Chodorowski proprios, protestationem fecit in eo, — quia ipsi sub interregno in fundo protestantis villae Bereznica omnibus rebus protestantem priuarunt.

(*Ind. rel. castr. Zydzaczou. a. 1649–50, t. 40, p. 274*).

XCVII.

Яшовський і Страдомський подас селян калуського староства і зі Спаса за напад на Суходіл. 17 н. ст. квітня 1649.

Sabbatho post dominicam conductus Paschae pxmo a. D. 1649.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Premisliensia personaliter veniens gnoscus Vsebius Iaszowski, vicecapitaneus dolinensis, atque nris Ioannis Stradomski, coadministratores bonorum et prouentuum capitaneatus eiusdem, solenniter eidem officio praesenti suo et illris ac magci Ioannis Nicolai a Zurow Daniłowicz, supremi regni thesaurarii, premisliensis, samboriensis, drohobycensis, dolinensis, etc. capitanei, et graui in querela questi et protestati sunt contra prouidos et laboriosos: Korzen, de cuius nomine ignoratur, knias de villa Kadolbne, s. r. m. ad capitaneatum calussienssem spectante; Wasil Sluczycz, Iwan Kramarz et Cybula atque Popowicz namiestnikow syn — de oppido s. r. m. Kałusza; tum Mikita Stasiow syn — de villa s. r. m. Kopanki, ad capneatum eundem calussienssem pertinente; atque Matwiey Osadca, Mas et Kuzma fratres germanos eorumque filios —

de villa s. r. m. Puilo; tum Honofrey Wataman, Hrynio Vrszulow, Iwan Bolynkowicz, Iacko Malerowicz, Iwan Mulerowic, Kus Pakosny, Sadera Wasiow syn, Hawryło, Kus, et Arasim fratres, Iwan Tymczyszyn, Sawka Makow, Hryc Szymkowiczyn, Mikita Hwedora, Kniaziu, Filip Szymkowiczyn, Iwan Thorewicz, Thron y z synami, Marcin Broniewicz — de villa s. r. m. Iasiem, ad capneatum eundem Callussiensem pertinente; tum Stephan Iaworski de villa s. r. m. Zukiew; et Kus Wataman de villa s. r. m. Sliwki; atque quosdam Czepiele — de villa s. r. m. Niebyłow; tum Iwan Popowicz et Wataman de villa s. r. m. Krasno; atque Les Knias et filios eiusdem, tum Prokop Iuskowicz — de villa s. r. m. Vchrynow; tum Wasil Popowicz — de villa s. r. m. Podmichayły; atque Iwan Ruszkowicz — de villa s. r. m. Berlochow; nec non Sen Wataman et quosdam Vhryni synowie dictos — de villa s. r. m. Rypne, ad capneatum eundem calussiensem spectantibus, subditi illris et magci Ioannis de Zamoscie Zamoyski, capnei colussiensis, tenutae gnosi Petri Gostynski, totasque communitates visorum et subditorum de villis suprascriptis eiusdem capitaneatus calussiensis; atque Kosc Zenikow, Danielo Nietatycz, Pawel Mielewic, Iwan Mielnik, Fedor Horciszkowicz, Iacko Martinowicz, Iac Wieliezkowicz z bracią, Iwan Kuznierz, Maxim Rybezyn, Vlayko Szmuyłowic, Matwiew Lazarow syn, Tymko Rarycz, Vlayko Bukaty, Lozer Mowczanowic, Fil Harbszyszyn, Mikita Ilkow syn, Demko Kowalow, Fedor Kuziewicz, Wasko komornik Iwanow, Andrzej Kowalow brat, Maximowych synow dwa, Ilko Oniszkow, Wasiel Danileczuk, Kondrat Waskow brat, Fedor Siemianow z synem, Iwan Kliszewicz, tum quosdam Hryczyszyny, Iakim Molczanow z synem, Tymko Ichnatyszyn, Fedor Muszyc, Fedor Wasilow syn, Pirozyn, atque Iacko Kwiat hayduk panski — subditi de villa Spas possessionis vlis capituli ecclesiae cathedralis premisiensis totamque communitatem villae eiusdem suprascriptae Spas — facti et criminis infrascripti principales aliosque eorum complices et asseclas ipsis de nominibus et cognomi-

nibus melius notos, quorum, postquam innotuerint, saluam sibi idem protestans suprascripto mgeo domino suo denominationem et specificationem citationibus suis et processibus iuris in quouis termino reseruet, idque in eo, quia iidem principales cum praefatis suis complicitibus et asseclis non veriti poenas legum contra homines licentiosos et facinorosos praedonesque manifestos inferosque patratores ex legibus et constitutionibus regni redundantes, imo iisdem omnibus floccipensis, autoritateque et superioritate magistratus posposita, ausi sunt sub tempus interregni pxe pti luctuosique reipublicae status atque incursionis in prouincias regni et terras Russiae praefati capidaneatus dolinensis hostium regni, tam vet rebellium Cosacorum, quam et Scytharum, ipsiquoque honestos labores exosi et praedae in vicinia positis locis inhiantes, concitata plebe et communitate virorum et subditorum praefatorum de villis suis suprascriptis ad rebellionem praedasque ex vicinia agendas ac ipsimet sese duces et artesignanos iisdem complicitibus et asseclis suis colletaeque plebi et multitudini rusticae praebentes ac vndique praedas agentes in villam quoque s. r. m. Suchodoł, ad capitaneatum dolinensem spectantem, manu forti et armata turmatimque et cateruatim facta inter se mutua cointelligentia et condictamine, vi et violenter hostiliterque animo malenuolo et ex proposito facti infrascripti inequitare et irrumpere, domos emethonum et colonorum villae expilare, spoliare et depraedari, ibidemque praeter damna et violentias alias multas subditis villae eiusdem illatas, domum laboriosi Fedko Wataman, subditique et incolae villae eiusdem s. r. m. Suchodoł, apud quem idem protestans res et summas pecuniarum infrascriptas, tam hostibus suprascriptis reipublicae praecipue Cosacis ex insperato et inopinato appropinquantibus et imminentibus ipsi discrimen vitae declinantes et remotiora petentes deposuerunt et reliquerunt recondideruntque (sic!), spe et cupidine praedae ducti, depositoque eodem sciscitati vi et violenter inuadere et irruere, prout quidem de facto violenter inuaserunt et irrumperunt,

comprehensoque violenter et captiuato suprascripto laborioso Fedko, patre familias et subdito capneatus eiusdem dolinensis, domus eundem sciscitatum de deposito praefatorum ptestantium tormentis subiecerunt et crudeliter exercebant ac denique torso ac ex cruciato eodem ad praedam conceptam animis et exploratas ab eodem conuersi summas et res infrascriptas tam suprascripti illis et mgei thesaurarii regni domini sui, quam et protestantis proprias, per ptestantem eosdem ibidem depositas, ex reconditoriis domus eiusdem erruerunt vique et violenter in vim praedae et spoliis receperunt. distraxerunt et inter se partiti sunt, domum eiusdem Fedko, subditi mgei thesaurarii regni dui sui, spoliauerunt, diripuerunt ac hostiliter grassati sunt nihilque non intactum et inuiolatum relinquerunt. Nec his contenti, aut modum licentiae suae ponendo Iudaeos quadraginta sex regales, partim villae eiusdem incolas, partim ad eandem villam ex diuersis villis ciuitatibusque et oppido Dolina s. r. m. profugos et ibidem inhabitantes crudeliter et tyrannice vario genere mortis interfecerunt et occiderunt, haidones magci eiusdem domini sui vestibis spoliauerunt, ad internecionem concusserunt et conuulnerauerunt ac vnum ex ipsis interimerunt et interfecerunt, quo suo nefario ausa etc. . .

Ті самі, Яшовський і Страдомський подають того-ж дня ще тих самих, себто: quendam dictum Korzen, knias de villa Kadolbne, subditum mgei Ioannis Zamoyski capnei calussiensis, infrascriptorum criminum et excessuum principalem, motorem et authorem, aliosque tam de villa eadem Kadolbne, quam aliis villis vicinis eius complices et assecclas, — quia idem principalis cum praefatis complicibus suis sub tempus interregni incursionisque in terras Russiae Cosacorum et Scytharum rusticana turba et multitudine collecta forti et armata manu diuersae colluviae licentiosorum et facinorosorum hominum ausus etc. in villam Kretkowice, pallatinatus Russiae et districtus Haliciensis seu Zidacouiensis sitam, exterritis et pulsis tam incolis fidelioribus villae, quam praesi-

diariis et propugnatoribus protestantis curiae, curiam eandem praesidialem more hostili inuadere, rebus omnibus expilare, expraedare, igne incendere, praefatum Stradomski extremum vitae discrimem declinantem fugarunt et reliquam familiam curiae protestantis ad internecionem conuuluerunt et concusserunt, vnumque ex illis haydonem ibidem occiderunt, concussosque et conuulneratos vestibis spoliauerunt et pro mortuis reliquerunt, res autem inter se partiti sunt. Neque hic modum criminibus suis ponendo, oppidum quoque s. r. m. Dolina cum turmis et cateruis suis iisdem infestisque signis et armis inuadendo ac domos oppidanorum, tam Polonorum quam Indaeorum, more hostiti et praedonico propugnando et expilando, ciues oppidi eiusdem Polonos omnibus fortunis, rebus suppellectili ac tota substantia spoliauerunt, Iudaeos vero et incolas eiusdem ciuitatis communesque subditos quadraginta sex crudeliter et tyrannice interimerunt et interfecerunt, nihilque non intactum et inuolatum reliquerunt.

Далі подають вони шляхтичів - Русинів: nles: Trufna Witwicki dictum Popowic, Wasil Pialik, Iac, Kost fratres germanos, Wasil Ichnatow Paulum Ichnatow, Iwan Ichnatow, et Refan — Witwickie, Iwan Połowkowicz, Henia et Iwan cio — Witwickie, Paphaelum et Petrum — Witwickie, fratres germanos, Mathians Zeliwiniec, Fedio Hanuscik, Thoman Hanuszyk — Witwickie, principales eorumque complices, — quia sub tempus interregni et incursionis cum armis ad zuppas seu salis fodinas in suburbio ciuitatis s. r. m. Dolina sitas inequitauerunt et irrumperunt, fugatis custodibus salis cocti et elaborati mille quinquaginta receperunt et inter se partiti sunt.

Подібна скарга Яшовекого і Страдомського — contra nobiles Iwanum Krechowiecki dictum Mielonczyn, Michaylo Krechowiecki, Stephanum Andruszow et Cibowie Krechowiecki, Hryn Krechowiecki dictum Dromerecki, principales, aliosque eorum complices, — quia sub tempus interregni ac simul incursionis turmatim et modo guerrico in bona villae Kreckowice,

possonis protestantis, in curiam violenter inequitarunt resque receperunt et inter se partiti sunt.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649—50, t. 376, p. 588—602*).

Позви внесено 7 н. ст. мая 1649 (*Ibidem 819—27*).

XCVIII.

Скарга Сваричовского й Височаньского на селян з Високих Вишень за грабованє. 19 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Miseriardiæ 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte gnosi Swaryczowski et Marci Wysoczanski contra subditos ac totam communitatem de villa Wysokie Wisnie ratione inuasionis obsanguinationis, consuulnerationis, rerum deprædationis sub interregno.

(*Ind. rel. castr. Zydzaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 296*).

XCIX.

Скарга Якуба Пржездзецкого на калуських міщан, селян калуського й долиньського староства за знищенє костела в Долині. 19 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Misericordiæ 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte rñdi patris Iacobi Przędziecki, vicarii perpetui ecclesiæ parochialis et in aedibus diuæ Anæ præpositi dolinensis, in et contra famatos oppidanos Calusienses cum totis villis ad capneatum calusiensem pertinentibus, tum et Iwanum Pryklyi, infrascripti facinoris authorem et primum motorem, principales, et Perehinsko cum suis villis, nec non Rachinia, villa hæreditaria gnosi olim Alberti Srzedzienski, atque Strutyn, Łopianka, item Lipowica, Suchodoł, Nowosielica, Troszpieniec, ad ca

pneatum dolinensem pertinentibus, complices, aliorumque vct Turza, nlis Hrehory Babicki possonis, ratione ecclesiarum parochialis et s. Annae Dolinensis depredationis rerumque variarum, tam ecclaesisticarum quam plebanalium, receptionis.

Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 301).

C.

Зофія Хржонцова подає теребовельських міщан за знищенє її двора. 20 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Misericordiae 1649 gnosa Zophia Splawska, olim gnosi Alexandri Chrzaszcz, aduocati trembouiensis, consors vidua, domina aduocatialis, deposuit [protestationem] contra famatos: Iwan Rudy, Lazarum Iwaszkowicz, Semiąn Bochenko, Paweł Krawiec, Iakim Krawiec, Kyrło Malarz, Chudy Wasko, Tymko Posza, Wasil Szulcha, Semko Dropko, Fedor Zlotnik, Samuyl Swiec, Lesko Stepaniszyn, Wandzio Nerszenikow, Ostap Szyka, Łuc Bohorodczyn, Szalamay Dudka, Krzywy, Bidało, Nalewayko, Kochan stary, Lesko Kowal stary, Wasil Koldan, Olexa Purcza, Wasil Zubasin, Iwanko Thorow, Paweł Markow, Andrus Bohorodczyn, Wasil Slepennik, Dmitr Pawłowicz, Sawka Kowal, Ostap Weretelka, Fedor Kowka, Dmitr Kumalin, aliosque multos Ruthenos, ciues Trsmbouienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboula in eo, — quia ipsi post recessum nobilium ex arce Trembouiensi, vct feria tertia post f. s. Michaelis (6/X 1648) conspiratione securo habito, rabie efferata contra orthodoxae fidei catholicae homines initiati in dissolutos Kosacos, dispositis in ciuitate inter se centuriis, eradicatis e medio sui conciuius suis catholicis, aliis in abdita et occulta loca fugatis mox ad depredanda bona opulentissima per nobiles varios, tam in arce quam in fariis situatis manus conuerterunt: Et primum curiam prntis aduocatialem

ultra oppidum situatam . . . expilarunt, partim induto se Kozacorum nomine abliguriuerunt, partim in occultis locis adhuc detinent, per quod protestantem ad sex millia fl. pol. damnicarunt.¹⁾

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 523 - 7*).

CI.

Скарга Кржиштофа Космідера на янівських міщан, яєніських, лозинських і ин. селян за спустошенє двора. 20 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Miserecordiae 1649 slachetnie vrodzony Krzysztof Gruszczyński Kosmider, części pewney we wsi Iasniskach dziedzic, a drugi części do probostwa kościoła zolkiewskiego należący dzierzawce, protestował się przeciwko nabożnemu Iwanowi, popowi iasniskiemu, schismatykowi, pracowitym: Iwaszkowi Szemolenczakowi, słudze swemu rękodainemu y dozorca dzierzawey swoiey, Stanisławowi Smolenczakowi synowie iego, Pawłowi Łazaryszynemu, Iackowi Popowiczowi, Wasilowi Rygilakowi, Steckowi Rygilakowi, Iwanowi Wasczyszynemu, poddanym części pomienioney do probostwa zolkiewskiego należący ze wsi Iasnisk; Iwanowi Dubieniakowi z tey ze wsi, części krolewskiej, poddanemu dzierzawy imci p. Iana Stadnickiego; popowi i inszym poddanym ze wsi Łoziny, imci p. Martyana Morawca dziedzicznym; sławetnym: Waskowi Skorodyskiemu, Konowałowi Ichnatowi, Stasiowi Garbatemu, Buklanikom, Skubidziakom — mieszczanom miasteczka k. imci Iana nowa, Fedkowi Doboszowi, Pelechatemu — ze wsi Łoziny, p. Przedrzymierskiego poddanemu, Tymkowi y Pankowi z tey ze wsi Łoziny, p. Łozinskiego poddanym; Omelianowi Szydłowi ze wsi k. imci Krechowa, dzierzawy imci p. Franci-

¹⁾ Далі реляція возного про арештованє поданих (6/II).

szka Stadnickiego przeszłego, a teraz tułaiącego się, — iako principalow, y inszym ich pomocnikom, swiadczył sie o to, — iz oni pod czas iterregnum, kozackiey y tatarskiey incursiey na kraie tuteczne Ruskie, iako schizmatycy y nieprzyiaciele narodu slacheckiego, polskiego y wiary świętey katolickiey, pod czas wstąpienia protestantis z inszymi obywatelami kraiow tutecznych dla nawalnosci y niebezpieczeństwa, iuz po odiezdzie kozackim, zmowiwszy sie, bydło protestantis, y cokolwiek było, całego prawie w domu kolka nie zostawiwszy, rozszarpali, w niwecz obrocili.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649, t. 399, p. 90—2*).

CII.

Юрій Конєцький жалієть ся на на селян Соснова й Соколова за спустошенє двора у Соснові. 21 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Misericordiae 1649 gnossus Georgius Koniecki protestatus est contra labso's: Andrusiow syn Fedor, Ichnat Sirok, Wasil Wasilko cum filiis duobus Luc y Iacko, Horyn syn Demko, Druk, Hrycko Miskowy synowie dwa, Anton Kalin, Lewko z synem, Anuszką Gulganka z synem Iwanem, Petro et Iwan diaki Popowiczowie, Marko Malkus, fratres duos Les y Hryn, Iwan, Harasim Kapuci synowie Chwedor, Dmiter, Diak Korszyn, Kuryło Karsum, Brzuskowi synowie Kosc, Les, Czaszemowi synowie Seitan, Senko, Hran Iwasko, Hol . . . z synem, Rubasczikow dwoch braci Stephan y Chwedor, Iaremko — de villa Sosnow; nec non Gula Opaliwski cum filiis duobus, Bakun Dolhanik, Holinczaki Panek et Matwiey fratres germanos, Bakumow syn, Matwiey Holinczin, zięc Babinow Holynka, stary Tustoboda, Hryc Gabron, Witko Cihunik (sic!), Ortym Cihanik, Podswinkow Iasko, Ichnat Nadzarak, Hrudyn syn — de villa Sokółow, gnossorum Petronellae Swierska, gnossae olim Felicis Wil-

czek consortis, et Raphaelis ac Stephani Wilczkow, filiorum, subditos, in eo, — quia ipsi ausi sunt sub tempus incursionis Kozacorum vestigia secuti conuocatis sese in vicem communitatibus in curiam protestantis in bonis villae Sosnow armati irruere, depraedari, protestantem ad quatuordecem millia flor. pol. damnificarunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 9, t. 131, p. 531—3*).

CIII.

Журівські міщане скаржать ся на селян Явча, Васючина за пограбованє замку в Жирові. 21 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Misericordiae 1649 honesti Mis et Ozarko de oppido Zurow iurati, gnosi Nicolai Daniłowicz subditi in et contra gnosum Alexandrum Cetner vixil. Podoliae et subditos eius de v. Iawcze et Wasieczyn, vt pote de Iawcze laboriosos: Kunasz, pop Wasil, Wasil Dron, Fedor Iuz ze dwiema synami, Iwan Panko, Maxim, Iaremko Daniłow, Masko, Choma, Pron, Lewko, Lawryk, Kundo Soroczyn, Tymko Onys, Demko, Fedor, Stec, Pawel, Matwiew at Cond Rath; de villa autem Wasieczyn: Iwas, Iac, Iasko Swiec, Iwan Arendarz, Barthosz Tkacz, Dorosz Kowal, Iakob Trusz, Danilo, Artim Carko, Wasil Cheroszy; [et Petrum, Anton — de villa Wośkrzesiencie], ac totas communitates praefatarum villarum, in eo, — quia suprascripti subditi et totae communitates saeuientibus plebe et Scytis facta mutua inter se et alios vicinos subditos cointelligentia ausi sunt in fortalium oppidi Zurow et praedium eo adiacens inuadere ibidemque res multas spoliare et depraedare.

(*Ind. rel. castr. Zydzczou a 1649—50, t 40, p. 302—4*).

CIV.

Войцех Масковский подає глинянських міщан за знищенє же-
нівського замку 22 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Misericordiae 1649 protestatio gnosi Alberti Miaskowski, succamerarii terrae Leopoliensis, bonorum villae s. r. m. Zeniow et fortalitii ibidem siti tenentarii, contra Iwan Korowayczyk, pop namiesnik, Misko Korowayczyk, Lesko filium ipsius, Wasil Korowayczyk, Iacko sartorem Korowayczyk, Stephanum Wilimowey filium, Stephanum Korowayczyk, Iwan Diakon Zastawski, Iwan Lenczowski, Senko Maybroda, Wasil Leruwiszyn, Łuczka Tuzow, Wasil Popowicz Zastawski, Daszko Fedko, Iędrzey Kozak, Rybitw Misko Gruczyk, Iacko Bielanczyk, Lesko Kowal, Tychno z synem Andruszkiem, Sidorowym synom trzem — Fedko, Iwaniec, Senko, Iacko Hary — principales, eorumque complices oppidi Gliniany oppidanos — occasione per eos sub tempus interregni et incursionis Scytharum et Kosacorum facta cum ipsis conspiratione, imo ex ipsis studiosa subordinatione per ipsosmet primum Cosacis peditibus et equitibus violentae fortalicii Zeniouiensis inuasionis, depraedationis, nobilium, tum et aliarum personarum plurimarum in copia specificandarum, ob metum hostium et conseruandam valetudinem ad idem fortalitiū profugarum, interemptionis et enormiter occasionis, aliorumque vero personarum sexus vtriusque in captiuitatem scythicam vilissimo pretio venditionis, pecorum, pecudum, victualium, frumentorum totiusque hordei ac ipsius fortalicii combussionis ac solo adaequationis aliarumqee violentionum perpetrationis.

(*Ins. rel. castr. Leopold. a. 1649, t. 399, p. 103—6*).

CV.

Катерина Ясїньска позиває калуських міщан, пона з Грабівки й ин. за спаленє двора в Підгорках. 22 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Misericordiae 1640 mnlis regni gnalis prouidus Wasil de Podhorki recognouit, quia citationem ex parte delatricis gnosae Catherinae Iasinska, gnosii olim Stanislai Kielczowski consorte, contra magcum Ioannem Zamoyski, capneum calussiensem, et proconsulem, consules etc. citatos, quatenus illi honestos: Iwan Nowicki, Olexa Hrybowiczowego zięcia, Stasia Mulikowego zięcia, Iwana Proskurniczynego (go zięcia, Iwana Cymbaliste, Haliszynego syna, Smereke Krawca, . . . Kielebaiche Wrotną, Panka Kowala, Iaremkowego Kusznirowego syna, Lemania Winnika zięcia, Miskowiāt Iwanowego, Iwana Onysiwego zięcia z Podhury, Tychanowego, Hauryszowego syna, Łucyche Ciesliche z oycem, Krasieia Pawienoeth, Iwan Cebulke, Woytowicza, Duczynego syna Stephana, Hawryszowiczowey maritum Marko, Panko Kowala Ławra Kowala, Motycych, vtrosque Łuca Szewca et Iacobum, Iwan filium — oppidanos et suburbanos Calussienses; illabosos: poponem de Grabowka, pulkownika, Iwana Bednarza de Petranka, Dmitter et Siemasko de Kopanki, Proc de Dołhe et Wasil de Vhrynów Srzedni — subditos illius, mianowicie mieszczanie kałuscy, nie contentuiąc się pierwszemi krzywdami y szkodami multocięs actrici illatis, o ktore processy rozne zaszły et in punctu banitionis dependent, y owczem chcąc actricem in vicinitate z niemi mieszkaiącą zniszczyć, teraz znowu wazyli się pod interregnum mensibus octobre nouembre decembre do wsi Podhorek, actricis tenutae, na dwor iey napadli, one zamordowac vmysł maiąc, samey nienalazszy, rzeczy nie mało . . . potym na wies wdawszy sie do Wasy, poddanego actricis, one tam spodziewaiąc się nalesc napadli, rzeczy . . . wzięli y czeladnika iey z Kałuszy Babskiego rozstrzylali y za-

mordowali, — statuant coram iudicio ordinario tribunal. regni Lublinensi.

(*Ind. rel. castr. Hal. a 1648 - 9, t. 141, p. 1376 - 8*)

CVI.

Анна Гостомека подає журавницьких селян за знищенє двора.
26 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Iubilate 1649 gnosa Anna de Starzechowice, olim gnosi Alexandri de Lezenice Gostomski consors derelicta, haeredissa medietatis bonorum villae Zurawniki, quam primum sibi ad acta officii praesentis castrensis capitanealis Leopoliensis aditus patuit, solemniter contra laboriosos: Fedor Wołoszyn, vti principalem, tum et Lesko Petrikow, Paulum Panczyszyn, Iwanum Kulik, Tymko Dzała, Andriy Dudka, Tymko, Misko, Iwaszko, Sawka, Lewkowięta, tum et alios comprincipales et complices, subditos medietatis bonorum villae Zorawniki, possessionis haereditariae gnosi Nicolai Swirski, obligatoriae vero gnosi Andreae Rogalski, protestata est ideo, — quia praefati subditi ausi sunt sub tempus interregni praeteriti et incursionum eodem tempore hostium reipcae iisdem hostibus regni praesertim rebellibus Kozacis sese aggregare et associare honestosque labores exosi ex rapto et praeda vivere, comites sese ipsis exploratoresque et designatores diuitiorum curiarumque nobilium praebere et parta potiri praeda, praecipue autem odio quodam contra protestantem inducti facta inter se mutua cointelligentia et condictamine manu forti et armata animoque maleuolo et praemeditato ac nocendi studio ex propositoque facti infrascripti bona suprascripta possessionis haereditariae protestantis violenter turmatimque et viritim omnes de medietate altera suprascripta haereditariae possessionis supranominati gnosi Swirski eiusdem Zorawniki, alteram medietatem pftae gnosae protestantis irrumpere ibidemque in primis demissa aqua ex sta-

gno pisces totos exprandere, insuper et ahenam braxatoriam protestantis post recessum iam hostium vna cum supellectili domestica vniuersa reposita, quae a deuastatione praedictorum hostium non combusta et dispersa remanserunt, praenominati villani saepenumero et sine intermissione inuadendo violenter bona eadem protestantis haereditaria ibidem subditos miseros, pacificosque colonos multis verberibus caedibus afficiendo res permultas, tam ipsorum quam et gnosae protestantis, vna cum ahenam ac victualibus, frumentis, et quidquid placuerit, vi et violenter inuadendo et irruendo receperunt; insuper et inuadendo curiam ibidem sitam et protunc per hostes rpeae, vct Tartaros, semicombustam funditus tollere reliquum curiae, quod saluum a depopulatione et vastatione hostium supererat, cupientes reliquis aedificiis et structuris curiae eiusdem, quibus hostis et Tartari pepererunt, iniecerunt et supposuerunt reliquumque curiae, aedificiorum cum rebus et frumentis omnibus in flammam et cineres redegerunt et combusserunt, aliisque multis iniuriis eadem gnosam protestantem affecerunt.

(*Ind. decr. castr. Lcopol. a. 1649, t. 399, p. 130 - 5*).

CVII.

Засуд інфамії на чайківських шляхтичів за спустошенє двора
Бялоскурєких. 26 н. ст. квітня 1649.

[E] Actum Lublini in iudiciis ordinariis generalibus tribunaliis regni feria secunda post dominicam Iubilate proxima anno Dni millesimo sexcentesimo quadragesimo nono. Super citationem literaten ex parte infrascriptorum actorum contra infranominatos citatos editam tenoris eiusmodi:

Ioannis Casimirus etc.

Vobis nlibus: Trunko, Pawel Pasik con filio Iwan et Roman Pelelka — Czaykowski, Łukasz, Roman, Fedor Brindowicz, Fedor Srokowski, Romanowięta, Mis, Klimko, Fed Bas-

czecik, Fedor Tynki, Ilko Soloninka, Iwan Romanowicz, Iac Kunko, Iwan Andry Syry, Daszkowic et Soloninka, Łucko Waskow, Iwan Trunko, Les Trunko, Fedor Trunko, Les Dziadko, Iac Kunko, Stephan, Fedor et Iwan — Winnickim, Fed Thimkowicz, Łukasz, Timko Michalik, aiis omnibus facti infrascripti adiutoribus, bonorum villae Czaykowiece certarum sortium haeredibus etc. . . ad instantiam delatorum gnosorum Dorotheae Białoskorska, olim gnosi Nicolai Białoskorski consortis relictæ viduæ, tum et Hieronimi Białoskorski, matris cum filio, bonorum eorundem villae Czaykowiece itidem certarum sortium haeredum, qui vos inhaerendo protestationi suæ citant ideo, — quia vos tempore certo non pridem præterito, vct feria sexta post f. s. Nicolai pont. (II/XII 1648) sub absentia delatorum, qui imminentibus hostium insultibus vna cum tota familia sua domum domi protunc remanere non voluerunt adiunctis sibi multis cum curribus et equis varii generis hominibus post regressum iam Kozakorum more tamen eorundem, vti eorum consocii, in fundum eorundem actorum proprium villae Czaykowiece curiamque ibidem sitam vario armorum genere instructi superueniendo irrupuistis ibidemque in horreo actorum precipue Trunko Paweł, Pasik cum filiis et Petelka Czaikowski tum et alii vestri coadiutores artumnum vnum, cassularum quinquaginta, ahenam magnam alias kociel piwny, sues viginti, tapecia persica duo, faeni artumni vnum, mellis crudidolia duo; alii vero omnes præcipue vero Berindowicz Fedor et Stec zyta artumnum vnum, cassularum centum quinquaginta, feni artumnos sex, apisteria magna cum apibus septuaginta, vaccas et alia iumenta, plus quam centum, modo illicito recepistis et in vsus suos contulistis estisque inter se partiti, curiam deuastastis, syluas et præcipne, quæ vocantur huseza, funditus extirpastis et in nihilum redegistis aliasque violentias damna et incurias, quæ vobis verificabuntur, intulistis, quo vestro illicito progressu etc. . .

Datum Lublini fra tertia post dominicam Ramis Palmarum anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Suprascripta pars actorea memoratos citatos ad iudicium praesens per mlem regni gnalem honestum Mathiam Wilski vicibus quatuor vltra iuris communis formam vocatos et non comparentes in lucro poenarum legum, videlicet infamiae admittente iudicio praesenti iudicialiter condemnauit.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649, t. 339, p. 216—20, obl. 11/V*).

CVIII.

Скарга на селян з Руди за спустошенє двора. 26 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Iubilate 1649 nlis Stanislaus Chobrzynsky, gnosi Georgii Kruszynsky famulus, protestatus est in totam communitatem medietatis v. Ruda, — quia ipsi post recessum hostium curiam in eadem villa existentem inuaserunt, in structuris et hortis desolarunt atque depraedati sunt.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 343—4*).

За те саме подані й селяне з Камінки.

CIX.

Скарга на селян з Білого Потока і Дичковець за зрабованє.
28 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Iubilata 1649 gnosus Christophorus Stawski contra labso: Fedor Iakuwcow, Iwanko Iakuwcow, Iacko Prisukow, Wasil Grusz, Demko Kuryłow, Dan Koloniow, Iwān Rozań, Matwiew Wasilko, Roman Kuryłow, Ostap Kuryłow, Stanko Petryszyn, Macko Petryszyn, Klimezyka, Wasil Zora, Kus, Mykita Ostapow, Fedor Kustyk, Klim Klecka, Kondrat Bochenkow, Maxim, Iaremko, Michaylo Karwatezyk, Wasilec, Boryszechyha, Klim Czarny, Fen, Tymko Smaha, Hawrylko, Harasim, Stephan Baylak, Iwaszko Piwo-

war, Ilko Tryczanik, Ilko pop, Borys Kusnierz, Ichnat Kusnierz, Semen Kowal, Laurysz Mielnik, Roman Mielnik, Andrzej Mielnik, Wasko Mielnik, Bochenko Mielnik, Kozateczycha, Lawryn, Mis Stankow, Fedor Badyak — de villa Bily Potok; Ostap Kudleyko, Ostap Przysięzny, Iakim Mandycz, Ławer Semkow, Michajło Przysięzny, Kunasz Senkow, Iac Ryczyszyn, Les Bielenki, Iwan Siekierka, Tymko Michajłow, Philip Bryko, Iwan Smokow, Iwan Ryczyszyn, Rycz Kipa, Ontow Kipa, Łucka Boyko, Iwan Nauczyk, Iwan Popik, Roman Bublik, Danilo Sokalik, Lewko Vryczka, Paweł Ryc, Karwatka Stec, Iac Honiczyn, Petrasz Mykita, Ryc Bilczar, Fedor Iasielkow, Marko Pirog, Kus Krzyzczyszyn, Paweł, Fedor Proczyszyn, Sawka Kunaczek, Ichnat Stazek, Fedor Popayda, Iwan Kaluszk, pop Wasko, Fedor Babicz, Klim Kliczyszyn — de villa Dyczkowce, subditos magcae Mariae Mohilanka, olim magci Nicolai Firley, pal. sand. relictæ viduæ, protestatus est, — quia ipsi statim post recessum protestantis e bonis Dyczkowce et Bily Potok facto inter se conductamine bona omnia protestantis, tam in villa Dyczkowce quam et Bily Potok, sese contulerunt, quæ bona prntis et aliorum nlium, ominando sibi nequaquam in has oras reiteratos, partim cum Kozacis decoxerunt, partim in caneis detinent, per quod protestantem ad septem millia flor. pol. damnificarunt.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 541—6).

CX.

Скарга М. Зерніцького на селян з Тарнавки за грабованє.

28 л. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Iubilate 1649 gnoscus Nicolaus Zernicky protestatus et contra labso s: Grabiec, Dumiec, Gumienny Maxim, Ciolk, Kolaczowa wdowa, Karabin, Terchel, Piotr, Ichnat, Pleban Martin, Wandyo, Marcin — de villa Tarnawka, totamque communitatem eiusdem villae,

subditos magci Ioannis Zamoisky, ideo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium ausi sunt in v. Tarnawka in mansiorem eiusdem turmatim inuadere, resque certas in registro descriptas recipere ¹⁾).

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 368—9*)

CXI.

Федір Березовський подає годинських селян за розбій. 29 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Iubilate 1649 nlis Fe-dorius Berezowski protestatus est contra labros: Fil, Hryn, Iacz, Nasemko, Pytrylow, subditos nlis Iacobi Rzymowski de villa Hołyn, — quia praefati subditi sub interregno, cum delator vna cum vxore, pueris et pecoribus nonnullis syluis territorii Kalusiensis causa vitandae seuitiae plebis contulisset, rebus priuarunt.

(*Ind. rel. castr. Zydzaczou. a. 1649—56, t. 40, p. 329—30*).

CXII.

Скарпа Петра Міцовського на селян з Велдїжа, Гонятч, Черкас і Кагуєва за напад на велдїжський двір. 30 н. ст. квітня 1649.

Feria sexta post dominicam Iubilate pxma anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens gnosus Petrus Micowski, villarum Wielblaz, Honiatycze, Czerkasy et Kahuiow, venerabilis capituli haereditariarum possonis, ad praesens perillustis et rndissimi domini Andreae Srzedzinski, episcopi nicopolensis, fufraganie leopoliensis arendatorius possessor, solennem coram officio praesenti deposuit querelam contra

¹⁾ Далі йде спис цих річей, та у кого де з селян найдено.

subditos villarum praefatarum insimul omnes rndissimi domini episcopi nicopaliensis laboriosos: Ilko Markowicz, Andream, Iac Serhiowicz, Halkow dwoch braci, Klim Fecikow, Pecyszyney synow, Makarium, Sen cum filiis Borys, Stas, Kost Kocurow et Fedko, Les Androwiāt, Nicolaum Molendinatorem et alios omnes, qui in villis praefatis existunt, ideo, quia ipsi immemores legum Regni seuere ratione infrascriptorum sancitarum reuerentiaeque et obseruantiae erga statum equestrem debitae obliti, rabiem hostili immaniolem praeseferentes maleuolentiam et virus cordibus euomentes ausi sunt immediate post abitum et recessum Scytharum et Kozakorum horreum sui protestantis proprium in villa Wielblaz situm extriturare et nonnulla eorum comburere, prout de facto frumentorum varii generis cassulas circiter tria millia, partim extriturata in proprium commodum conuertere, partim igne vastare, curiamque in aedem villa existentem totam per suppositionem ignis depopulari et in nihilum rediegere, apisterium sui plantis cum apibus et aluearibus centum viginti sex discutere et eadem partim comburere, partim discussa in eodem loco relinquere, feni artumnos septem inter se diuidere, in curia multarum rerum et suppellectilis domesticae ac abenorum plurium paruorum et magnorum ad braxatoria spectantium iacturam facere et inter se dispartiri, equiream in numero triginta sex et equi vnus, sues centum viginti quinque ibidem inter se diuidere, neque his contenti nlem Iannem Kopor, famulum protestantis viuum facta fossa terra obruere, honestum Ioannes Wachlewicz fustibus occidere, gnosum Alexandrum Micowski, fratrem sui protestantis Kozacis ad torturas dare, ferrum alias z plugow zelaz torturarum ergo subministrare, coniugem eiusdem Alexandri Micowski in cubili iacentem puerperam in glacien cum puero, qui mortuus est prae nimio frigore, eijcere, coniugem vero ipsius Micowski vix animatam existentem in glacie relinquere, quae tandem aliquando vsque modo ad salutem peruenire incepit, quo suo tali nefario ausu violentiam damnumque sibi protestanti maximum ad

septem decem milia florenorum intulerunt, per quod legibus regni etc. . .¹⁾

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649, t. 399, p. 167—70*).

CXIII.

Войцех Мешковський подає селян з Підгайчик і Турки за напад і грабуванє. 4 н. ст. мая 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Cantate 1649 do vrzędu y akt grodzkich Halickich oblicznie przyszedszy, vrodzony Wojciech Mieszkowski, protestował się przeciwko robotnym: Tudorowemu synowi, Lubniowemu synowi y Trepiczce, także Kozowi, o imionach ich nieznaomych, iako iawnych rozboinikow y pomocnikom ich, onym z imion y prze[z]wisk lepiej znaioym, ze wsi Podhaiczky, poddanym ich mci pp. Pawła y Iana Potockich, o to, — iz oni pod ten czas bez krolewicza (sic!), gdy starostwo vkrainskie na wszelakie zbrodnie rospasawszy się, diuina omnia et humana depeząc, kraie Ruskie y Podolskie y onym przyległe pustoszyli, ludzie zabiali, drugie Tatarom, z niemi się złączywszy, przedawali, wsi miasta palili y funditos znosili omniaque nefanda robili, a osobliwie w miesiącu wrzesniu, tedy przerzeczeni principalowie, o takowey dowiedziawszy się swowoli, y kupe rozboinikow sobie rewnych zebrawszy, na dom protestującego sie w Turce w dzien piątkowey o pulnoey nas naszedszy, armatno na niego vderzyli, rany szkaradne wielkie, tak w głowie iako w plecza, pozadawali, na ręce obie pokaliczyli, tak ze prawą prawie odieli, ze się na male trzymała, y od tego razu ręka vschła, a w lewą ran cztery y palce dwa vcieli, y na obie ręce pokaliczyli, vbuztwo iego wszystkie zabrali, iako pieniądze trzysta złotych etc. . . .²⁾

¹⁾ Далі свідощтво возного.

²⁾ Тут спис.

Того самого дня подав він скаргу на турецьких селян:

Vrodzony Woiciech Mieszkowsky, skarzył y protestował się przeciwko robotnym: Fedorowi synowi Ciwynemu, Matwiowi Lachowi, Hrehor Kiermanczowy — ze wsi Turki; także popowi Chlebieczynskiemu, y ich pomocnikom, poddanym imci p. Ewarysta Bełzeckiego, o to, — ze przerzeczeni pryncipałowie y pomocnicy czasu niedawno przeszłego pod czas interregni, gdy na rzeczpospolitą бяды chłopские następowali, na dom protestującego sie naszedszy, zniszczenia (!) gumna protestantis, zboza roznego zabrali, dom wszystkich wypustoszyli etc. . .¹⁾

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1407—10*).

CXIV.

Лист Яна Казимира з заборonoю силувати Жидів до руської віри. 5 н. ст. мая 1649.

Ian Kazimierz etc.

Wszem wobec y kazdemu z osobna, komu o tem wie dziec należy, a mianowicie vrzędom zamkowem y mieyskim, także y inszem, na vrzędzie iakiemkolwiek będącem, oznaymiemy: Supplicowali nam Żydzi poddani nasi załosnie wskazyając się, iż podczas tey wojny kozackiey zabranych wiele osob, tak mezczyzn, iako tez y białych głow, dzieci zydowskich v niektorych z wiernosci waszych pozostały y z nich niektorzy, częścią roznem vdręczeniem, a częścią tez drudzy z boiazni zdrowia swego ratuiąc, na wiarę ruską przymuszeni byli, y do tego czasu wypuszczeni nie są, co nawet do nich inszych Żydow, ktorzy byli z tego vszli niebespieczenstwa, przypuscic nie chcecie. Co iż się dzieie przeciwko wszelkiej słusznosci zwierzchnosci naszej, przeto daiemy ten uniwersał nasz do wiernosci waszey, surowo roskazuiąc, y to miec

¹⁾ Тут спис.

koniecznie chcą, abyscie tych Żydów, Żydówek y dzieci ich na ruską wiarę mimo dobrowolne pozwolenie się, gwałtownie pokrzczonych, którzy zwłascza przy teyże wierze zostac się nie chcą, v siebie nie zatrzymywali, ale y owszem wolnych do ich domow, dostatkow y handlow wolnych wypuscili, y zeby wszyscy, kto im tylko co wziął, powracali, przestrzegli handlow zwyczajnych y pozywienia onem nie bronili y nieprzeszkadzali, ale y owszem przy wolnosciach, onem zdawna z praw ich y zwyczaiov służącym, cale zachowali. Co vczynicie wiernosci wasze dla łaski naszej y z powinności swey.

Dano w Warszawie dnia piątego miesiąca maya roku Panskiego tysiąc szescset czterdziestego dziewiątego, panowania naszego, polskiego y szwedzkiego, pierwszego roku.

Remigianus de Piaseczno v. c. r. Ioannes Casimirus, rex.
Locus Sigilli maioris cancellariae regni.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1650, t. 400, p. 66—7, obl. 15/VI*).

CXV.

Скарга на селян зо Спиклосів за спустошенє двора в Первятчах. 5 н. ст. 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Cantate 1649 nlis Ioannes Kuczkowsky nomine domini sui gnosi Andreae Czerminsky protestationem contra lab sos: Macko Maleyky, Mistak Sidor, Milczycky Selech, Andrusezyk stary, Dubinczyky Paweł, Iurko, Anton, Mielnik, Siewczyk Czarny, Zuk Iaczko, Petro Senczenia — de villa Spikłosy, gnosi Alexandri Cetner subditos, totamque communitatem virorum et subditorum eiusdem villae, fecit ideo — quia ipsi tempore interregni, dum rebellis plebis numerosa caterua versus Zamoscium progreditur, ipsi ad bona villae Pierwatyce curiamque ibidem sitam, nec

non campos superueniunt, horrea desolant, frumenta et pecora recipiunt etc. . .

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 380 1, 430-3*).

CXVI.

Александр Яблоньський подає міщан з Делятина, Добротова, Товмача й інших селян за грабованс. 6 н. ст. мая 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Cantate 1649 gnoscus Alexander Iablonski de districtu Bialocerkieuiensi nris possessionatus protestantus et contra: Andrey poponem — de oppido Delatyn; tum famatos: Iwas Welziski, Fedor Smiganow, Fedor Smiganow, Pecloszyn, Michalewicz, Fedyk Kusnierz, Chwostyk et alios — bonorum oppidi Dobrotow ciues totamque oppidi communitatem; nec non ziec popow et alios multos — bonorum villae Tłumacz; Hauryszyney wdowy filium, Matwiew Dercza, Andrey Przislomego zięc, Tymko zięc Dersczyn — de villa Łanczyn; Kost Rudy, Pobereznik Michalcow ac eius filios, Hryniec Popowicz, Prokop Daniec, Lucik — de villa Krasna; Sołtan Kniahinicki, Iwan Serenczyk, Maxim Sewczinko — de villa Pedyki; Hrebori Vatanum — de villa Rakowiec, aliosque multos gnosi Theodori Belzecki subditos, ac vniuersam vniuscuiusque villae et oppidorum communitatem ruthenicam, rebelles, Kozacorum assecclas, — quia ipsi tempore incursionis facto inter se condictamine protestantem ubi vitam degebat cum opimis fortunis suis ac tota ferme substantia in terram Russiae ad consanguineos et amicos per villam Krasna proficiscentem rebus fortunis totaque substantia (ac primum ea, quae apud Andrey poponem de Delatyn et ad praesens in integro manentem, quanquam ad requisitionem personalem protestantis extradere non vult, enumerata) nempe . . .¹⁾ spoliarunt interque se par-

¹⁾ Тут пропускаємо довгий список річей.

titi sunt protestantemque ad sex millia flor. pol. damnificarunt.

Той самий подає ще одну скаргу: contra labso: Huzwa Lazko filiosque eius duos, tum poponem et eius diaconem de bonis villae Pruknisne, Szolomko Chwedor et alios de villa Podhayczik, Iwan Buskow de villa Kołaczkowce, eorumque complices coadiutores multos, magcae Euphrosinae de Stanislawice, magci²⁾ ducis Czartoriensis, subditos, — quia ipsi fortunas protestantis sporiarunt, protestantem ad duo millia quingentorum flor. pol. damni adduxerunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648–9, t. 131, p. 552–7*).

CXVII.

Томаш Скоповський подає юнашківських селян за те, що не хотіли віддати забраних йому річей. 7 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Cantare 1649 gnosus Thomas Skopowsky protestationem fecit contra subditos magci Adae Hieromini Sieniawsky de villa Iunaszkow, vct labso: Hrycko Litwiniec watamanum, Lazur Przysięzny, Wasil Woronyn, Iwan Woronyn, Stephan Vhryncyzyk, Porak, Les Kowalewicz, Andrus Kowalewicz, Les Popowicz, Hryzło z zięciem y z synem, Andrus Lataiczyk, Iacko Krywowiezy, Iwan Szwiecz, Krywowiezy Iwan, poponem — principalem, tum et alios ipsorum complices totamque communitatem villa Iunaszkow, — quia ipsi feria quarta pxme prta (5/V 1649), dum protestans causa recuperandi certarum rerum suarum per eosdem sub tempus intestini belli nec non sub tempus interregni more Kosacorum de villa Obelnicze, tum de curia eiusdem protestantis, quam etiam de campis ibidem pertinentibus, receptorum, famulos mitteret suos, ipsi eosdem primum ver-

¹⁾ В акті тут пропущено місце на імя.

bis inhonestis consurrexerunt, deinde nonnullos ex eisdem con-
noluerunt, nec non res protestantis, vet bones quatuor, cur-
rus tres, bombardas longiores recepit (sic!) exindeque perso-
nam eiusdem protestantis laederunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1414–15*).

CXVIII.

Скарпа на селян з Сіхович за спаленє двора в Ласкові. 7 н. ст.
мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Cantate 1649 nlis Valen-
tinus Krypsky ex parte gnosae Annae, olim Iacobi Rudnicky,
notarii castr. buscensis, consortis, et Francisci Rudnicky, filii
eiusdem, contra labso: Stecko Hudyk, Osiey Mielniczek,
Chfedko Cwipecusa, Ostap syn Daniłow, Maxim syn tegosz
Danila et Ilko student Mielniczek brat rodzony Osieiw — de
villa Sichowice et alios omnes comprincipales et complices
protestatus est, — quia ipsi tempore incursionis hostium ad
bona villa Łaskow in ipsam curiam manu armata incurre-
runt, res et suppellectilia receperunt, omnia aedificia combus-
serunt et solo adaequarunt aliaque damna perpetrarunt, nec
non innumerabilia damna intulerunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 391–2*).

CXIX.

Александр Ржечицкий подає кнїгиницьких міщан, селян з Го-
родиница, Ляшок, Боринич, Острова й ин. за напад на двір у Бо-
риничах і забите батька. 10 н. ст. мая 1649.

Feria secunda post dominicam Rogationum pa anno Do-
mini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Do vrzędu y act ninieyszych grodzkich staroscinskih Zydaczowskich oblicznie przyszedszy vrodzeni ich mc p. Alexander Rzeczycki, niegdy vrodzonego, przez nizey mianowane osoby zamordowanego, imci p. Adama Rzeczyckiego syn, y p. Martian Glembocki, vrodzoney p. Anny Rzeczyckiey, małzonki swoiey, y vrodzoney panny Katarzyny Glembockiey, corki swey, to iest corki y wnuczki zwysz mianowanego tegosz niegdy imci p. Adama Rzeczyckiego, imieniem, iako skoro o srogiem y niemiłosiernym zaboystwie pomienionego imci p. Rzeczyckiego wzięli wiadomosc pewną, o osobach y zaboi-cach nizey specificowanych, solenniter swiadczyli się y załosną protestatią przed vrzędem y actami ninieyszymi grodzkiemi Zydaczowskimi zanosili naprzeciw robotnym: popowi, Bednarczykowi zięciowi Mielnikowemu, Wateznikowi, Kruczkowi, Wasilowi, Piotrowi, Hryczkowi, y inszym wszystkim poddanym z miasteczka Kniehinicz dziedzicznego imci p. Alexandra Cetnera, chorążego podolskiego; takze przeciwko: popowi, Wasilowi Oleinikowi, Wasilowi Boykowi, Mazurowi, Grzeskowi Załemu, Iwanowi Hubce, Kucharzowi z synem y inszym wszystkim ze wsi Ostrowa, tegosz imci p. Cetnera dziedzicznej; y przeciw popowi y wszystkiemu chłopstwu ze wsi Grodziska; przeciwko Hrynkowi, Wasilowi, Kraiowym synom dwiema, y inszym wszystkim poddanem ze wsi Laszek; przeciwko popowi, Iuskowym synom, Seniowi, Filowi, atamanowi Drohowiczowi Hryniowi, Dmitrowi Piwowarowi, Iwaskowi, Twardochlebowi Iwanowi, Artymowi Dudzie, Hryzłowi, Iwanowi, Chochotwie Kaczanowi, Zeniowi Łukaszyszynowemu zięciowi, Iwaskowi Pankowiet y inszym wszystkim poddanym ze wsi Borynice; takze Postupowi, Pawłowi Sawce y inszym wszystkim ze wsi Młodynice, a to w ten nizey opisany sposob, — iz pomienieni poddani, vwiedzeni będac swawolą buntownikow rzptey, vkrainskich Kozakow, w ktorych nadzieię mając, zawziąwszy zaiuszoną chęć złą in religionem romanam, tym bardzi in equestrem ordinem, tumultuose et catheruatim, vti sub interregno kupami srogiemi podczas incursyei nieprzyia-

cielskich buntowników pomienionych, onym towarzystwa y pomocy dodawając, domy szlacheckie nachodząc y łupiąc, niewinnych ludzi katolickich w inthimach y skrytych miejscach, a onym dobrze wiadomych, dla niebespieczeństwa chowających się, naiduiąc, tamże buntownikom Kozacom w ręce dla zaprzędania w wieczną niewolę tatarską, częścią tesz na zgładzenie z świata wydając, tak zawzięty iad y nieusmierzony iuz po vstąpieniu nieprzyaciela krzyża świętego — Tatarow, po odesciu z korony buntowników, nizli owi postronni dłuzy domestici inimici sobie chowali, bo skoro niegdy vrodzony imc p. Adam Rzeczycki, iako y insi obywatele panstw post illam pestilentiam grassantem et saeuitiam barbarorum finitimorum do domow swoich wracał się y do maietnosi Borynic, przez siebie iure arendatorio od pomienionego imci p. Alexandra Cetnera mającey, dnia siodmego decembris roku blisko przeszłego tysiąc seth czterdziestego osmego, iusz do dworu przyiachawszy, nic sie od domowych nieprzyjaciół skrytych y w złości swoiey zataionych nic złego nie spodziewał, ktorego piękniemi y łagodniemi, wewnątrz prawie iak gadziny iakie iad mając, witali, a skoro przyszła noc, vczyniwszy między sobą spolną radę y zwoławszy się, tak popi iako y sąsiedzi ich, chłopstwo s pomienionych wsi, ochotnie zgromadziąc się, iako by na iaki słuszny obłow, zwłaszcza pod interregnum w pulnocy na dwor naszli y vderzyli. Y kiedy pomieniony, okrutnie zamordowany imc p. Rzeczycki, obaczy irruentes, a nie mogąc resistere violentiae illorum cunctorum auxilio destitutus, zaraz, iako mógł, ręczną bronią broniąc się, pieso do wsi Brozdowiec vchodził, zeczy (sic!) wszystkie porzuciwszy, y dali fatigatus nie mogąc vchodzie, a oni tuz na niego następując, do zameczka desołowanego, w pomienioney wsi Brzozdowicach będącego, ductus spe defensionis vszedł, tam go dopiero w zameczku gwałtownie naszedzsy, kiymi, siekierami, kosami. y czym kto miał, bili, siekli y okrutnie mordowali, tak iz na tymże miejscu zaraz z tym się światem pozegnał, iako o tym woznego y szlachty obductia patet. Y tak

owi poddani z Boryniec imci satiati sanguine . . . a owi tesz z postronnych siol vkontentowawszy się takowym krwawym obłowem, tamze onego zabitego odeszli, przy którym zabiciu tamze w zameczku od pomienionego niegdy imci p. Rzeczyckiego w czerwonych złotych półtora tysiąca, w Borynicach zas konie, kulaszę, szaty y co z sobą miał, in vim praedae et spoliі wzięli, przez który takowy postempek prawo Boze y koronne zgwałcili, a zatym winy srogie, iakie w prawie pospolitym postanowione są, na osoby swe zaciągneli, o które takowe okrutne zaboystwo pomienieni protestantes iterum atque iterum protestuią się, ofiaruiąc się z nimi o to, gdzie prawo drogę vkaze, prawnie czyniąc.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 348—350*).

CXX.

Скарга Миколая Даниловича проти селян з Балич, Сулятич за нахід на Сулятичі, проти селян з Товстого, Лисовець, Головчинець за напад на червоногородський замок. 10 н. ст. мая 1649.

[E] FERIA secunda post dominicam Rogationum nlis Brzozowski nomine gnosi Nicolai Daniłowicz contra laboriosos: [Hrycko Kowelkow, Dmitr Oleinik et Stec Mielnik atque Prokop Kowal, Paweł syn Kowalow, p o p, Hryn Wielkowiāt, Hryc Kolibaba, Matfey Mankow, Haurysz Wataman, Ihnat, Omelan, Iakim, Olexa, Lawer, Ceperko et totam communitatem de v. Balice, gnosi Gaspari Wielzynski subditos]; Stec Trabin, Matfey Kuziow, Wasko Misiszyn, Matwiey Boykow, Iwan zięc Boykow et alios permultos subditos gnosi Hrehory Bratkowski de v. Sulatycze, protestationem fecit in eo, — quia ipsi sub interregnum ausi sunt facta mutua inter se at alios vici-

nos subditos cointelligentia superuenire villam Sulatycze ibidemque res vi et violenter spoliare.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 351*).

Той сам скажись ся тогож дня на: Szaprawatach, Nalewnikow, Watach, Semian Gluch, Lesik cum filiis tribus na imię Leszkow, Iwanum Iazłowieckiego filium, Steblik młodszy, Pulsyk Ambrozy cum filiis duobus, Moroz, Senikowych filios duos, Czop, Kost cum filiis duobus de v. Tłuste; et Petrus Kuziow, filium Aszawuła de v. Lisowce; Dziuk pułkownik cum generis duobus, Anton Charazy, Sarnkownich filios duos, Dziki pop, Wasil Stepanow zięc, Mielnik Hryhor, Hligawczynych filios duos de v. Hołowczyńce in districtu Camenecensi totasque communitates praefatarum villarum protestationem fecit in eo, — quia ipsi ausi sunt fortalitium oppidi Czerwonogrodiensis superuenire ibidemque res recipere et spoliare. (*Ibidem 350—351*).

CXXI.

Позов на роздільських міщан, що видали тамошній замок у руки
Татарам. 10 н. ст. мая 1649.

Ioannes Casimirus etc.

Tibi illustri et magco Alexandro a Konieczpole Konieczpolski, vexillifero regni, bonorum oppido Lisiec alias Mocar Miasto haeredi, etc. . . mandamus, quatenus coram nobis seu iudicio nostro ordinario generali tribunalis regni Lublinensi . . . compareas, ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque dalatoris gnosi Stanisłaj Rzewuski, subdapiferi Braclaiensis, tum famatorum Mathiae Powroznik, Alberti, Mathiae, Marinae, Zophiae filiorum et filiarum olimf amati Christophori dicti Pasternak, per infrascriptos profugos interempti, suprascripti gnosi subdapiferi braclaiensis de oppido Rozdoł subditos

haereditarios, nec non perfidi Iudaei Boruch, praedicti gnosi subdapiferi factoris, qui te cum eiusdem suprascripti domini sui assistentia eitant, quatenus tu famatos: Iwana Psiuczka, Piotra Suhaia, Artima Tkacza Iablencykowego zięcia, Iakima Woznego, Misia Saczyszyna, Iurka Hryniewego zięcia, Fedka Słodownika, Iarema Kusnierza, Marcina Dubielczykowego syna, Fedora Tkacza Haleninego zięcia, Iwana Kulczyckiego — de oppido Rozdół, praefati gnosi subdapiferi braclauiensis subditos profugos, — qui tempore interregni saevitiaque plebis et incursionis Scythicae atque dissolutionis Kozacorum postposito timore Dej dilectioneque proximi ausi sunt homines innocuos catholicae fidei ex claustro Rozdoliensi (propter securitatem et defensionem vitae suae ibidem congregatos) in manus Scythicas tradere, delatoribus et oppidanis aliis multas violentias, iniurias et damna inferre bonaque eorundem omnia, ut pote peccora, pecudes, equos, vestes, vestimenta totamque suppellectilem domesticam vi et violenter recipere et depraedari; hisque patratibus una cum aliis subditis (ratione quorum, postquam innotuerint, ubi degunt, salva delatoribus reseruetur actio) ex praedicto oppido Rozdół ad oppidum tuum Lisiec, Mocar Miasto nuncupatum, profugere ibidemque commorari, uti rebelles fidefragos et publicos praedones, qui praesenti citatione apud te arestantur ad sumendas de ipsis poenas legum, facinori ipsorum condignas, coram iudicio nostro tribunalis regni Lublinensi statuas, aut in defectu statuitio- nis ipse pro eis respondeas, citaris, sis praenissis pariturus et iudicialiter responsurus.

Datum Lublini feria secunda post dominicam Rogationum proxima anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

(*Ind. rel. castr. Żydaczow. a. 1649 50, t. 40, p. 362-3*).

CXXII.

Нахід юрівських селян на городецький костел. 10 н. ст.
мая 1649.

[E] Eeria secunda post dominicam Rogationum 1649. In causa et actione iudiciaria inter vnblem Andream Borkowski, parochum grodecensem, et magcum Christophorum Koniecpolski stryiensem etc. capitaneum, palatinum belzensem, villae regalis Iurow tenutorem, ad statuendum coram officio lab sos: Woyt, Macko Ciesielczyk, p o p o n e m Wasil, Marcin, Iuszko Kuniec, Iacko Łoyko, Lesko Kolbana, Kruczko, Pilik, Niesaczek, Woytowiczowie de villa praefata Iurow subditos, totamque communitatem villae eiusdem, qui subditi sub tempus incursionis hostium collecta non modica caterua hominum plebis rusticanae in parochiam sui delatoris in bonis villae Grodek sitam violenter inuaserunt, templum effractis foribus despoliarunt intollerabiliaque damna intulerunt, templum receptis rebus combusserunt . . . officium castrense Belzense decernit, quatenus citati subditos nominatos in proximis terminis querelarum statuunt.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 527, p. 735—8, 889—93, t. 529, p. 55—61*).

CXXIII.

Кс. Станіслав Кумпкович подає підгайчицьких селян за знищене костела в Добрилові. 14 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Rogationum 1649 protestatio per rndum in Christo patrem Stanislaum Kumpkiewicz, comendarium dobrylowiensem, contra subditos de villa Podhaiczkyi, vct Iwan Theodorczyk et alios in copia protestationis expressos, ratione desolationis ecclesiae eiusdem

Dobrylouiensis, tum etiam ibidem multarum rerum, tum eiusdem ecclesiae, quam etiam eiusdem comendarii, sub tempus interregni vna cum aresto eorundem subditorum.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1437—8*).

CXXIV.

Позов Андрія Лагодовського на яворівських міщан за грабованс.
14 н. ст. мая 1649.

Ioannes Casimirus etc. . . .

Vobis famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis totique magistratui oppidi nostri Iauorow, tam principalibus quam comprincipalibus, nullo excepto, facti infrascripti mutuis cooperatibus, quorum nomina et cognomina hic pro expressis haberi volumus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus mobilibus et immobilibus ac summis pecuniariis mandamus, vt coram iudicio nostro tribunalis regni Lublinensi a positione praesentis citationis recte in duabus septimanis aut tunc, dum et quando causa praesens ex registro publico causarum interregni seu capturalium ad iudicandum legitime inciderit, personaliter et peremptorie compareatis, ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque delatoris gnosi Andrae Łahodowski, dobrecensis etc. capitanei, qui vos inhaerendo protestationi suae, coram actis authentice factae, coniunctim et indiuisim, seu quam magis vestrum actio praesens concernit, pro vno eodemque termino citat pro eo, — quia vos in protestatione expressa sub tempus interregni, quo summa pax et tranquillitas obseruari debet, ante ipsam immediate Scytharum et Kozakorum incursionem mutua inter se et alios vicinos (cum quibus salua delatori sereruaur actio) facta conspiratione et condistamine contra omne fas et aequum in contrarium iuris publici et securitatis domesticae poenasque contra huiusmodi delinquentes et excessiuos seuerè sancitas minime fermando

ante egressionem ipsam hostium postposito timore diuino ausi estis omnes in armis tumultuarie vario armorum genere et violentiarum muniti ad quaeuis patranda crimina paratissimi bona actoris propria haereditaria modo hostili et violento aggredi, vt pote fortalitium in Krakowiec situm curiamque in villis Kochanowka, Gnoynica, Porudno et aliis in protestatione expressis sitam et consistentem inuadere, inuadendoque totam suppellectilem domesticam cum apparatu bellico et splendore militari, ornamentis et aliis varii generis rebus, victualia in genere omnia resque permultas in protestatione specificatas diripere, magnam planiciem pratorum feni deuehere ad currus sexcentos et sexaginta, cameras et curias dispercutere et diripere, partim desolare, partim comburrere et solo adaequare; neque eo contenti laboriosum Stanislaum Cocum de villa Wola Noznowska, hominem innocuum, a talibus ausibus et rapinis ipsos auocantem enormiter, tyrannice interimere de uiuoque mortuum facere; neque eo contenti ipsas syluas delatoris proprias, arbores varias tot incursionibus summopere excidere, ad currus viginti millia euehere et desolare, aliaque innumerabilia damna violentiasque perpetrare et inferre, prout quidem perperastis et intulistis, prout protestatio eo nomine praemissa latius obloquitur, ad quam se actor in toto refert, quo facto et temerario ausu pacem et securitatem publicam violastis poenasque legibus regni contra huiusmodi delinquentes seuerè sancitas incurristis et estis transgressi, pro quibus super vobis et bonis vestris per decretum iudicii nostri decernendis et extendendis citamini, sitis ad praemissa omnia vobis in termino adueniente latius proponenda et declaranda iudicialiter responsuri et terminum attenturi.

Datum Lublini feria sexta in Crastino festi Ascensionis Christi Dni anno eiusdem millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1648—50, t. 399, p. 315—17*).

CXXV.

Скарга Дубравських на селян із Врузького за напад на його сина й слугу. 15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnosus Samuel Dubrawsky et Ioannes, filius eius, querelam contra lab sos: Hryc Borenko, Zaiac Ilko, Zyla, Iwan Pikicie, Iwan Szczerban, Panko Rosydko, Hawryło Szaikowicz, Wuntun, brat iego Wasko, Marko Cymbalista, Sen, Maxim Strzelec — principales, et alios complices totamque communitatem villae Wruzkie, subditos gnosorum Branicki, tum, gnosae Sapizyna tenutaе gnosorum Bawarski, Przerebski, [deposuerunt] ideo, — quia ipsi feria tertia pxma prta (11/V 1649) ad villam Manasterzec manu violenta irruerunt et nlem Wasil Strutynsky, famulum protestantum, vna cum equo, nescitur quo, fecerunt, tum etiam praefatum nlem Iwanem, filium, circa defensionem eorundem famulorum supra frondem baculo conuulnerarunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1438—9*).

CXXVI.

Скарга на селян з Тюдева за нахід на двір у Кутах.
15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnosus Adamum Zebrzydowsky, administrator capitaneatus Sniatyniensis, protestatus est contra subditos gnosi Dominici, Alexandri — Sulatyckieh de villa Tudiowa, vet contra: Iakim Nestorowicz, Marko, Iakow Iwanczyn, Prokop Maruszczak, Hawryło Łuczka samotrzec z synami Buhaylik, Dudydrycz, Mielnik Prokop samowtor cum genero suo Fedur Krzywoszyczky, Palij Iwankow et alios complices, pro eo, — quia ipsi ipso die f. ss. Iacobi et Philippi ap. anno praesenti (1/V 1649)

cum plurimis cooperatoribus vilam dictam Kuti, ad capneatum Sniatinensem pertinentem, iam post mediam noctem violentissime fractis foribus in aulam inuaserunt nlem Silnicki, famulum magci capitanei sniatinensis, in lecto decumbentem horendissime baculis et clauis aduncis alias obuchami exceperunt, tandem post multam verberationem crudelissime caput amputauerunt, res plurimas, tum eiusdem nlis Silnicki, tum factoris villae eiusdem Kuti, vet nlis Danielis Trenczynski, tum ipsius magci capitanei, receperunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648-9, t. 141, p. 1454-6*).

CXXVII.

Скарга на селян з Колодїєва, Довгової, Середноої, Луки й ин. за нахїд на двір у Колодїєві і замок у Луці. 15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnosus Ioannes Ługowski, plenipotens gnosorum Lucae Petri et Prandothiae et Annae Dzierzkow, protestatus est contra labsores: Iwan Mielnik, tanquam principalem et od omnia mala ductorem, Choma Babin, Wasil Symkow, Hryn Monta, Miwoznik, Iwan Duda, Iwan Tkaczyk, Tymko Onofreiow, Stephan Hrycowiāt, Borys Piowowar, Iwan Boiko Czarny, Iwan Boiko rzeznik, Iwan Kotyk, Cwil Iaremko, Iac Tkacz, Iwan Szeniszyn — de villa Kołodzieiow; Fedor Korzowka, Iwan Klimkowicz, Iwan Chuda, Wasil Klimkowiczow zięć, Wasil Zasypczyn z oycem Łucem y bracią, Ławer Orlik, Wasil Legki, Les Łachman, Mielnik z Dynhowa, Stas, Iwan Chuda, Fed Macyszyn, Sawka Matwieiow, Iwanaszko p o p, Drabowiczow syn, Mis Michalkow, Wasil Krasilnik, Mikula Krasilnik, Hryc Pawłow, Iwan Fedusiow, Iwan Kotyk, Iac Hołowatego syn, Fedko Knysz, Kost Kopystenski, Sawka Matwieiow, Smuk Petro, Hryc Przysięzny, Iac Hrycow zięć, Misko Korzowczyn, Hryn Korzowczyn, Philip Bran, Kuzma Przysięzny, Symko Tkacz, Wasil Kotaley,

Hryc Koteleiw zięc — de villa Dołhowa; Maydanik, Stephan Matwieiow, Sawka Hrycow, Mis brat iego, Michayło Karpowiczow, Pron, Tuziczka wdowa, Stephan Basiakow syn z Iuskiem, Ihnatycha Podsadka, Hryc Kobierski — de villa Szrednia; Tymofey pop, Paweł Medwediow, Pronieczko, Przysięzny Iac, Wasil Lenniczyn, Szykarz Tymko, Wasil Popow, Prokop item popow syn, Seman popow brat, Iwan Bronia Przysięznego zięc, Iwan Czech z zięciem, Fedko Kantymir, Duręczyn, Andry Rewacz, Zachar Giergieliczow, Iwan Lenniczyn, Mis Wathamian, Hlibko Wasiutyn, Hryc Tkacz, Kopanica, Democzko, Kosielowicz młody — de villa Dołha Nizna; Sidor Przewoznik, Danił Szykarz, Hauryło Rozniakow przysięzny, Anton Rzeznik, Stephan Hrynyszyn, Kost Hrynyszyn, Iwaszko Przysięzny, Mikita Dzun, Wozny Hrycak, kowal Stephan Brynyszyn, Kost Brynyszyn, Michayło Husak, Semian Tkacz, Choma stary Watanian, Wawrzyniec nowotny watanian, Watanianowięta Hryc Sklarz, Wasil Sklarz, Boyko Paweł przysięzny Fedczyszyn zięc, Iaremko Husakow pasynek — de villa Łuka, rndi Georgii canonici, tum gnosi Constantini nec non Catharinae et Sophiae Giedzińskich — subditos, et alios plurimos complices ideo, — quia iidem principales seditiosi cum suis complicibus, seruilis belli tempore, ritus romani hominum extirpandorum (praesertim vero nobilium) bonorumque eorum deuastandorum summo desiderio flagrantibus circa f. omnium Sanctorum (I/XI) anno prto in villam Kołodzieiow curiamque ibidem inuadentes primum bona in eadem curia deprae-hensa...¹⁾ receperunt, fores, fenestras, mensas disse-carunt, oeconomumque nlem Drohomirecki deprae-hensum grauissime ceciderunt et longo tempore in squalidissimis carceribus habuerunt, qui in diuina prouidentia salutis suae consulendo, aufugisset, procul dubio eundem aut suffocassent aut interemissent; de praefatis vero villis Łuka et Dołha Nizna subditi res plurimas in fortalitio villae Łuka ex concessu gnosi olim Alexandri Giedziński se-

¹⁾ Тут пропускаємо довгий спис.

ruatas et occlusas . . .¹⁾ ibidem more Cozacorum inuadentes in vim spoli recepterunt praefatosque gnosos Dzierzkow ad quinque millia flor. pol. damnificarunt.

Mnlis gnalis regni prouidus Ioannes Plachta de Halic vna cum nobilibus Ługowski et Wysocki recognouit, quia ipsi feria secunda post dom. cond. Paschae (12/IV) ad bona praefatarum villarum condescendebant ibidemque praefatos omnes subditos apud nlem Georgium Linczewski arestarunt.

(*Ind. decr. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1457—61*)

CXXVIII.

Самуель Поляновский подає мошківських, савчинських і завишнянських селян за нахід на двір у Смиткові. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649 gnosus Samuel Polanowsky, bonorum villae Smitkow aliarumque haeres, suo et subditorum suorum nomine contra labsos: Łuc Wołosik, Filip Wołoszyk, Choma, Iwan, Iusko, Iurko Hamakowie fratres, Iacko Iamnik, Iakim Mirkusz, Woyt Iakim. Iwan Budzia, Lesko, Micko, Iwan, Hauryło Blizniak, Iwan Blizniak, Fedko Kusnierz, Łuc Buzyk, Lewko Buzyk, Paluch Macko, Iwan Szwiec, Senko brat Szewczow, Sirak Iwan, Iusko brat Klimkow, Prystupka Iwan, Andrey Kusnierz, Klimko dawny złodzi, Mirko syn Mickow, Licznam, Sawka Iarmol — de villa Moszkow totamque communitatem eiusdem villae; nec non labsos: Woyt Taras, Hrycko Panenko, Ostapko Kołodzi, Tolapatik Trochym, Kosciuk Łucewicz, Sienko brat iego, Chomicz Macko, Misko Dubczak, Ilko Rzeznik, Iwan Sawczyn zięć, Stecko Chomic, Furda Chomic, Dacko Szwaykow, Woytko Talapatyn zięć, Procyk syn Maneyckiey, Ilko zięć teyze Maneyckyi, Mielnik Stecko, Tymko Kalicyн, Woytko Szynkarcyk,

¹⁾ Тут пропущаємо довгий список.

Senko Zubik, Iacko Iucko gaiowy, Stebliy Tywon — de villa Sawczyn totamque communitatem eiusdem villae et villarum, sortis gnosi Georgii Rudnicki subditos, protestatus est ideo, — quia ipsi facta inter se mutua conspiratione vna cum aliis principalibus vet de villa Zawisnie, dum rebellis turba igne et ferro deuastat possessiones, certo accepto de aduentu rebellium Kozacorum a bonis villae Smilkow tribus miliaribus adhuc distantium et aduenientium nuncio, sine mora turmatim ad bona protestantis Smitkow vi et violenter aggressi sunt ibidemque hanc iniuriam intulerunt...¹⁾ maietnose wszystkie z gumnem pomienionym, z stawem sadzawkami dwiema, pasieką y oborą w niwecz spustoszyli; ani tym vkontentowani, ale gdy blizey Kozacy zbлизyli się, ony na poddanych protestującego, kryjących się, Kozakow nawodzili y wespół z onymi męczyli, z pieniędzy, sukien, y cokolwiek który miał, odzierali, z gumien ich zboza zabirali, bydła y konie pobrali.

Такого самого змісту поданє Поляновского на селян із За-вишні — Ihtat Histko, Łach Wasilowicz, Łacz drugi, Dorosz Paweł, Iuszko Mis, Masko Sereda, Zayko, Iwan Oleszko, Senko Zubik, Dwuynec, Swiechow et alios de villa Zawisnia s. r. m. tenutae magci Sigismundi Denoph — quia ipsi etc.

(*Ins. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 465—6 472—4*).

CXXIX.

Скарга на селян з Монастирчан, Крички, Порогів, Яблінки за знищенє двора у Струпкові. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649. Similiter hoc loco inducenda erat protestatio per gnosum Ioannem Kmita contra subditos de villa Manastyrzczany, Kryczka, Porohy, Iablönka in copia protestationis specificatos ra-

¹⁾ Слпс пропуссаємо.

tione multarum violentiarum sub tempus grassantis periculi in bonis villae Strupkow tenutae protestantis perpetrationis, curiae dosolationis rerum ibidem et suppellectilis domesticae receptionis facta.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1497—8*).

CXXX.

Скарга на міщан з Заболотова, селян з Туглукова, Олешкова,
Любковець і ин. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649 gnoscus Christophorus Strzemeski protestationem fecit contra nlem Ioannem Zoleczynski, administratorem oppidi Zablotow et villarum eo adiacentium, tum labso: Michał Sartorem vicerothmagistrum, Simonem Pellionem vexilliferum, Bulutka, Kostryz, Lauer syn Zaszewy et Mis de Sloboda, Iacko Kostryz, Iwan Kusnierz — de oppido Zablotow; Hauryło Mielnik cum filiis, Fedor et Bartkow syn Dmiter, Auramezyk, Iwan Durkow zięciow — de villa Tuhluzow; Zeszko stary cum filio, Zaięczyęta Klim, Kuzma, Iakow syn Iutanikow, Makowy — de villa Holeszkow; Szymon, Mettertius cum filiis, Iwan Iuzypenie, Iwan zięc Hawryszow — de villa Lurkowce; Isay Sapara, Kruhlak Dayow, Skwarko Hauryło — de villa Koluchow; Gawa cum filiis, Ianus y Abram Osadzca, Iwan Razkowicz — de villa Dimidcze; Kosykwie, Boryteyko, Mitko, Iuzyp, Blazko — de villa Czerniatyn; Hubczak, Mikita Bahrey, Hubczakow dwa, Gryga — de villa Okno, — principales et complices, aliosque omnes cooperatores totasque communitates praedicti oppidi Zablotow et villarum eo pertinentium, magcarum Helizabeth Koniecpolska, olim magci Michaelis Stanisławski, consortis r. v. dominae aduocatialis, tum Euphrosinae Stanisławska, magci Georgii Michaelis in Czartorysko ducis, consortis lgtmae, subditos,

ideo, — quia illi ausi sunt expansis vexillis in contrarium equestris ordinis et suae vocationis plebeiae conditionis sub tempus interregni more et praetextu Kozakorum imitati Chmielnicii, curias et habitationes bonaque nobilium inuadere, deuastare, spoliare, in nihilum conuertere, prout bona protestantis Horodenka villae coodunatis sibi licentiosis et rebellibus hominibus anno pxme prto inuaserunt fortalitiumque ibidem situm rebus nonnullis et plane omnibus receptis deuastarunt et in nihilum redegerunt bonaque praefata et aedificia nonnulla conflagrarunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 111, p. 1507—8*).

Позов внесено на люблинський трибунал 26 н. ст. мая 1649. В іменах є деякі ріжницї, як: Bulurka, Iwan Burkow zięciow, Kruhlak, Daica, Iakos y Abram, Radzkowicz, Boryayko, Mikita Babicz, Hrey Hubezakow dwa. (*Ibidem 1646—8*).

CXXXI.

Зузанна Новосельска жалїєть ся на Андрія Стритинського, Федора Мединського, кнїгиницьких міщан і новоселицьких селян за забїте її чоловіка 19 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post dominicam Exaudi pxma a. d. 1649.

Ad officium actaque praesentia capitanealia castrensia Zydaczouiensia personaliter veniens gnosa Zuzanna Zulinska, consors relictā vidua olim gnosi Sebestiani Nowosielski, crudeliter et tyrannice modo infrascripto per infrascriptos inculpato insimul coniunctim omnes interempti, nomine suo et gnosorum Nicolai et Catherinae, Mowosielskich filii et filiae olim praefati Sebestiani Nowosielski cum praefata protestante procreatorum, vti mater et tutrix naturalis eorundem minorum, solenniter summoque cum dolore questa et protestata est in et contra nles: Andream Strutynski, Fedorium Medyn-

ski, principales, in villa Nowosielce certarum sortium haeredes; tum laboriosos: Les Kruczek, Ostap, Petrum Kowal, tum Ferensy duos filios, quorum nomina ad praesens ingrorantur, — oppidanos Kniahinicenses, gnosi Alexandri Cerner, vexilliferi Podoliae, subditos haereditarios; nec non Danilo Minlem, Iaremko Skowronik, Iwan Hiehory et Fedor Iackowicz filios, tum Tymko Glatki cum Fedorio famulo ipsius vel naimit, Danilo Maximiat, Tymko Kusnierz, Marko Bydzaz — de villa Nowosielce, subditos gnosi Alexandri Cerner, vexilliferi Podoliae, — comprincipales et complices, auctores et patratores criminis infrascripti, ideo,

iz pomienieni principalowie, compricipalowie y pomocznicy czasu niedawno przeszlego, to iest pod czas sweywolney kozackiey y buntow chlopskich, zlaczywszy sie do kupy, tak pomienieni Strutynski y Medynski z przerzeczonymi poddanymi, tak z miasteczka Kniehinicz, iako y ze wsi Nowosielce wrodzonego pana chorazego podolskiego, przysposobiwszy sobie y inszych wielu swowolnikow, buntownikow z rozných wsi y miast, ktorych oni imiona y przezwiska lepi wiedza, do wsi Nowosielec w liczbie dwoch set modo hostili przyszedszy, tam domy szlacheckie zlupieli, zrabowali, tym sie nie kontentuiac, z niedzieli na poniedzialek prawie iuz o polnocy na dom niebosczyka p. Nowosielskiego Sebastiana y protestantis naszedszy, hukiem wielkim wprzod okrzyknawszy, strzelbę wypusciwszy, do dworu wpadli, tam niebosczyka p. Sebastiana Nowosielskiego, spokojnie iuz spiacego w domu swoim czlowieka, wziawszy s poscieli, wprzod kijmi, obuchami, rusznicami bili, tlukli, isz zaledwie zywego na ziemi zostawili y iuz onego za zabitego odeszli, alie przerzeczony Andrzej Strutynski, bacząc, ze ieszcze mogl by byl bydz niebosczyk Sebastian Nowosielski zywy, wielkiem krzykiem: „panowie watamani, tylkoscie rozdrznili na swoie głowę tego czlowieka, bo to Lach y bywal zolnierzem, sila waszych y naszych Rusi blahowiernych ten sobaka pozabijal!“ gdzie zarazem za podusczeniem onego wszyscy buntownicy, iako psi wsciekli iacy, wpadszy do izby, wy-

wlekli nieboseczyka gwałtownie za nogi, wzięwszy przed sien na podworze, tam zarazem szyję onemu vcieli, zamordowali y we krwi ciało zabitego odeszli, ktorego ciała iuz zamordowanego, po vstąpieniu dalszych buntownikow ze wsi Nowosielce, na większy zal protestuiącey się, ktora takze przez tychze liotrow zbity y sflucona była, pomienieni Strutynski y Medynski y poddani przerzeceni p. chorążego podolskiego, a osobliwie Strutynski biegał, iako szalony, około inszych buntownikow, aby ciała zabitego nie chowali, mówiąc, aby owo ciało psi y swinie ziedli; tym się nie contentuiąc przywarszy drzwi z protestuiącą, ledwie zywą w izbie bendącą, iuz po zabiciu małzonka protestuiącey y na podworzu ciało leżące, z komor, z gor, z piwnie, wszystko a wszystko domostwo porabowali, pobrali, y między sobą podzielili się, iako rozbojnicy y męzoboycey ludzi niewinnynh et spoliatores domorum et rerum alienarum, tyrannice occiderunt, protestantem connulnerauerunt, concusserunt resque omnes vct suppellectilem domesticam totam in vim praedae et spoliū receperunt et inter se dispartiti sunt, per quod etc. . .

(*Ind. rel. castr. Zydaczou a. 1649—50, t. 40, p. 357—8. Decr. t. 149, p. 263—8.*)

CXXXII.

Ян Поповекій жаліється на миятинських селян за напад і убійство. 20 н. ст. мая 1649.

Feria quinta post dominicam Exaudi pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Do urzędu y xiąg tutecznych grodzkich Lwowskich oblicznie stanąwszy, szlachetnie vrodzony Ian Popowski załobliwie swiadczyl y protestował się przeciwko pracowitym: Piotrowi Basalabie, Zemkowi Milkonemu synowi, Waskowi Dorosonemu synowi, Panasowi Vhrynowi, Tymkowi Tkaczowi, Czepuchowi, Hryckowi Dyakowi, Andrusiowi Putolowemu, Lechowi, Woy-

towemu Chwedkowi, Iwanowi zięciowi Woytowemu — ze wsi Milatyna imci paniey Katarzyny z Bestwiny Wilzynskiej, vrodzonego imci p. Kaspra Wilzynskiego, lowczego lwowskiego, małzonki, poddanym dziedzicznym; także przeciwko pracowitym: Pawłowi Wegimie, Mielnikowi, Podhaynemu, vrodzonego imci p. Andrzeia Rogalskiego z tej ze wsi Milatyna poddanym dziedzicznym, principalom y vczynku nizey mianowanego ich pomocnikom, po imionach y przezwiskach onym dobrze wiadomym, ktorych protestans w pozwach mianowanie wolne sobie zostawuie, o to, — iz pomienieni principalowi y ich pomocnikowie z nienawisci przeciwko narodowi polskiemu y ludziom stanu szlacheckiego, mniemaiąc iz przez swawolą kozacką y incursią tatarską iuz są wygubieni wszyscy, y wiecey w te kraie ruskie nie powroćą się, pierwszego protestantem z działkami y inszych kilką szlachty (ktorych oni także rozbiiali y niektorych pozabiiali) obaczywszy przez wies Milatyn ku Białemu Kamieniowi do domu swego, także splądrowanego, po vstąpieniu Kozaków w miesiącu listopadzie blisko przeszłym z miasta z Żółkwi, kędy się obrocili, powracali, obaczywszy onych, hukiem za nim wołaiąc, słowy niepoczciwemi zniewazaiąc, ledwie ze wsi onych wypuscili, a tym nie kontentuiąc się, w pole za nimi wyprawiwszy się na vczynek rozboyniczny, wygonili y za wsią Bezbrudami powtere protestantem gwałtownie z rusznicami, z kosami y z rozmaitym orężem przygotowani napadszy, onego zabili, za vmarłego odeszli, rozebrali, syna protestantis na imie Stanisława vciekaiącego, nie wiedziec gdzie, zagubili, ktorego, iako iemu vdaia, w rzece Bugu vtopili, corkę protestantis szlachetną Teressyą Sochacką, wdowę, y z działkami małemi, błotami, trzciniami y chrostami nad tąże rzeką Bugiem vchodzącą, dogoniwszy, z odzienia obdarli, rzeczy protestantis z wozow . . .¹⁾ pobrali, przez co pokoy pospolity zgwałcili etc. . .

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649—50, t. 399, p. 297—300*).

¹⁾ Тут числ.

CXXXIII.

Юрій Заремба подає хотинських селян за пограбоване його добра. 20 н. ст. мая 1649.

Feria quinta post dominicam Exaudi p̄ima anno Domini millesimo sexcentesimo quadagesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia gnoscus Georgius Zareba, postquam ipsi ad acta praesentia ex aduersa valetudine aditus patuit, personaliter veniens graui cum querela protestatus est contra labsores: Wasil et Petro — principales, Ihnat Sawka, Wataman, Iwan, Iędrus, Kosc, Panko, Prokop, Mikita Duda, Watamanow brat Denis, Dacko — comprincipales, totamque communitatem villae Chocin, gnoscorum Andreae, Alexandri, Samuelis, Nicolai et Iacobi Bydłowski, gnosi olim Iacobi Bydłowski, tribuni et vice-capitanei haliciensis, filiorum, subditos hereditarios, facti infrascripti complices, quorum nomina et cognomina in processu causae specificabuntur, ideo, — quia ipsi tempore nuper praeterito, vct feria sexta post f. s. Michaelis arch. p̄ma pta (13/X 1648), dum protestans de villa Wołosow versus fortalitium Bolechouiense per villam Chocin flagrante tunc saeuitia effrenatae plebis, Kosacorum Tartarorumque eiutando manus quam celerrime properabat et de villa Chocin ipso crepusculo iter continuabat . . .¹⁾ interceperunt protestantem et familiam eius a curribus, rebus protestantis onustis crebris explosionibus bombardarum fugarunt resque . . .²⁾ in vim praedae et spoli recepterunt, quae omnia protestans obtulit se iure mediante a praetactis subditis vindicaturum.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1554—5*).

¹⁾ Це місце годі відчитати.

²⁾ Тут попускаємо спис.

CXXXIV.

Скарга на будзанівських міщан за те, що убили Юрія Семигін-
новського. 20 н. ст. мая 1649.

Feria sexta post dominicam Exaudi pma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Trembouliensia personaliter venientes nles Gabriel Siemiginowski, tum Thomas et Elias, parens cum filiis cum assistentia parentis sui vti tutoris naturalis, solenniter et cum graui querela protestati sunt in et contra famatos: Ilko pop, Samofalik Iac, Proscurniczyn Wasil, Kostycha z synem Iwanem, Sirotyczka vatamanum, Fedko Welescyszyn, Struk Bodnar, Czwoza Dackow zięc, Petrusczak swiec, Iwan Dub, Iac Iwachowiet, kusnierz Medwedyk, Petro Stepancze, Noga rzeznik, Andrus Bublik, Stec Bublik, Matfiej Zoloteyko, stara Philipicha z synami Panko, Wasil, Hryczyszyn Iwan, Stary Onusko, Wasil Lekarz, Dmiter Chliwa, Hryc Naydenikow, Pawel Hlisteczyk, Proc Zelenko, Petro Szelenko, Andrey Kobyłowłocki, Miron Iwan, Olexa Swichla, Iac Szewczennik, Michai, Kusnierz Wasil, Maciey, Tymko Kunaszow brat, Ilko Pilipienczyn syn, Sumaszyn syn, Stary Kurylec, Sen popow brat, Pawel Swiec, Kuryło Lewczyszyn, Dacko Stary — tanquam principales, et alios conciues oppidi Budzanow, tanquam complices et cooperatores mutuos totamque communitatem praefati oppidi Budzanow ad praesens tenutae gnosi Gabrelis Zarniechowski, gnosae autem Catherinae Sienienska haereditarios subditos, in eo,

quia ipsi tempore non pridem prto, vct circa f. Natiuitatis B. Mariae V. anno pxe elapso millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo, sub tempus interregni, grassationis Tartarorum et Kozacorum hominumque licentiosorum non veriti poenas legum contra perduelles et inuasores hospitii equestris status spretisque legibus et constitutionibus regni, pace et securitate

publica ausi sunt, dum protestantes cum familia et tota suppellectili sua domestica euitando pericula Tartarorum et Kozakorum sese consulendo vitae suae ad praedictum oppidum Budzanow contulisset et ibidem cum famulis et suppellectili domestica apud viduam, Lenczycka dictam, hospitio permansissent, concitato tumultu ipso iam vespere irruentes praefatam domum, hospitium vero protestantium, primum nlem Georgium Siemiginowski, filium et fratrem protestantium accepta quadam iniqua et dolosa fraudulentaque occasione, priuata authoritate, nullo respectu nobilitatis habito hospitio violenter receperunt et aliquod diebus ante incursionem Scythicam et Kozakorum in carceribus triduo praefati oppidi tetinuerunt; his non contenti eductum ex carceribus in medio eiusdem oppidi maleis millitaribus, vulgo obuchami, enormiter et crudeliter conuulnerarunt et interimerunt interemptumque aliquot diebus inhumatum in contemptum et ludibrium in medio fori oppidi praedicti manere permiserunt requisitique a praefato Gabriele Siemiginowski, patre, extradere noluerunt et denegauerunt et sic inhumatum relinquerunt, circa quam incursionem et interemptionem incursionemque violentiam res multas, tam interempti quam et protestantis proprias in hospitio praefato existentes . . .¹⁾ in vim praedae et spoliū vi et violenter receperunt et inter se dispartiti sunt, quo facto etc. . .

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 570—3*).

CXXXV.

Скарга Павла Осмольского на Яна Тарновского за наїзд його підданих, городецьких міщан на Варівці. 22 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Exaudi 1649 gnosus Paulus Osmolski querelam contra magcos Ioannem hrabia a Tar-

¹⁾ Тут спис.

now et Catherina Mauroczanka, coniuges, tum honestos Petrusz Asawul centurionem grodecensem, Iusko, Ilko, Hryn filios eiusdem centurionis, Babicz, Hrynko Knicz, Iakob Garczarezyk, Stas, Kasper Kozoryscykwowie, Woytko Giecz, Karawan Maszkar, Marenicz, Czapranik dobosz, Garczarezyk, Iwan Sluszkza, Fedko Dudka, Medyka et alios ad praesens ignotos, — de oppido Grodek Bedrychow, subditos praefatorum magistrorum Tarnowskich, complices, quia iidem captata opportunitate temporis sub absentia protestantis, vet feria quinta ipso die Ascensionis in coelum Ch. D. pxma prta (13/V 1649) praefatos subditos suos, in rebellione Kozakorum existentes, bombardis germanicis instructis ad possessionem protestantis bonorum villa Warowee immiserunt, qui pecora prtulis, popolu z czereda chlopska in numero sto piecdziesiat, receperunt et ad oppidum Grodek deduxerunt.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 9, t. 131, p. 574—5).

CXXXVI.

Скарга на Івана Копінського, селян з Липиці і Славутина за спуєтошенє замка у Сернках. 22 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Exaudi 1649 nlis Petrus Wieliski, gnosi Thomae Stamerowski, bonorum Srednie Sarnki haeredis, famulus, eiusdem domini sui nomine deposuit querelam contra nlem Ioannem Kopinski, gnosi Nicolai Skotnicki manustipulatum famulum, ac labso: Andrus Chudyczyn, Iwan Iuskow, Fedyna Walko, Iacko Vpakow, Tyszko Kalan, Dmitro Rybka, Choma, Onysko Bredzin, Zyn, Ilko Bredzin, Ambros, Mikita, Mis Gorny, Chwed Sydoryszyn, Maxim, Panko, Hawryło Pankow, Macio Bredzin, Chwed Cyganow, Iac Dobko, Tymko Vpakow, Klim, Iwan Hladkey, Hrycyk, Makar Manko, Fedor Mankow, Mis Łabka, Seneczka — de villa Lipica Dolna; tum labso: Sen Nakonieczny, Iwan Popowicz,

Iwan Chudyk, Iwaszko Chudyk, Stec Hoinko, Tymko Obuch, Stephan Iackow, Dmitro, Ilko Smukow, Tymko Moszko, Char Mazwiko, Wasil Serbin, Lesik, Romaniec Ihnat, Łabko Danielko, Michaiło Koczubałka, Smuk Semko, Stec Łoiow, Koli-baka Hryc, Koczubałka Klepa, Chwed Chwulka, Rynik, Mikita Pawłow, Sen Kruszko, Mikita Baraniow, Iac Szalony, Hryc Bezuszko, Wasko Kyczyszyn, Naum, Iacko Truszyk, Biniec, Pawlik, Kotlubay, Kondrat, Tymko Sawczyn, Iac Sawczyn, — de villa Sławęty n, praefati Skotnicki haereditariis bonis subditos, quia ipsi cum aliis complicitibus anno praeterito mensibus octobre, nouembre et decembre, sequente intestino bello, dum gnosus Stamierowski salutis tutandae causa repentino belli euentu adactus multis rebus in fortalitio villae Sarnki relictis e fortalitio suo cedere cogeretur, more rebellium Cosacorum confestim fortalitium praefatum cum curribus, vxoribus, liberis, pecoribus, pecudibus ac uniuersa sua familia violententer vetantibus ibidem relictis famulis ausi sunt inuadere ibidemque sub praetextu defensionis sui a Tartaris multas res relictas recipere ac inter se dispartiri per hebdomadas octo et amplius frumentis ex horreo gnosi Stamierowski se ac vniuersam suam fimiliam, frumentis vero non trituras, foeno ac stramine pecora, pecudes ac iumenta omnia alere, syluam deuastare, per eandemque suam violentiam damna suo domino ad mille marcas pol. val. intulerunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648 – 9, t. 141, p. 1557 – 9*).

CXXXVII.

Самуель Цебровекский подас східницьких селян за знищенє двора.
22 н. ст. мая 1649.

Do vrzędu y akt tutecznych grodzkich Lwowskich obecnie stanąwszy, vrodzony p. Samuel Cebrowski załobnie przed tymze vrzędem swiadczył y protestował się przeciwko praco-

witym: Giebruchowi z synami dwiema dorosłemi, Opalennikowi, także z synami dwiema, Skilowi, Stasiowi y Michałowi Baczenczakom, Bunikowi, Motuzkowi Tychoneczakowi, Giezakowi z synem, Woytowi staremu, Pawłowi Pawędzie, Melnikowi, Antonowi Telicy, Romankowi, Kostiovi y Ihnatowi Onufreykom y Kusztynemu synowi, iako principalom y wszytkiey gromadzie wsi Schudnice, w wojewodztwie Ruskim, a ziemi Przemyskiej leżącey, vrodzonych Adama y Władysława Rudnickich, niegdy vrodzonego Adama Rudnickiego synow, dziedzicney, a na ten czas w opiece vrodzonego Walentego Cebrowskiego, brata protestuiącego się będącey, a przez arende temuz protestuiącemu się puszczoney, ktorych imion y przezwisk wolne w procesie mianowanie pomieniony protestuiący się zachowuie sobie, iako comprincipalom y pomocnikom, o oto, — iz pomienieni principalowie z comprincipalami y pomocnikami y wszystką gromadą przerzeczoney wsi Schudnice podczas rozruchow y rebelliey kozackiey, zbuntowawszy się, nie pomnąc na boiazn Bożą y poddanstwo swoje, naprzod vrodzonego Mikołaja Godzkiego, vrzędnika szlachcica, okrutnie zabili, zone iego żywcem wzięli y Kozakom wydali, sławetnego Łubasza, dwornika, y zonę iego Anne także zamordowali; przy vrzędniku wzięli złotych pięćset gotowych protestuiącego się pieniędzy, konia dobrego y iego także y samey zony iego roznych fantow nie mało; po zabiciu tych zaraz wszytka gromada z temiz principalami do zameczku tey ze noey z godziny przypadszy zakowali wszytko. Zakopaney naprzod skrzynie w komnacie dobywszy z poboczney izby, wzięli z niey dwadziescia sznurow perel wielkich etc..¹⁾ To wszytko wybrawszy z komor, gołe sciany zostawiwszy, potym dwor samiz zapalili, z gumna zas wozami między się rozwieзли wszytko zboze: owsa kup pięćset, hreczki dwiescie, zyta iarego sto, skolozdry czterysta, pszenicy kop sto, — te wszytkie zwyż pomienione rzeczy rozebrawszy y w sposob

¹⁾ Дальший сие пропускаемо.

łupu y grabieży zatargnąwszy y między się podzieliwszy, ostattek spalili, przez ktore bunt, mordy, szarpania i pozogi prawo pospolite y pokoy bezkrolewia zgwałcili y [w] winy w prawach y kapturach, przeciwko takowym buntownikom opisane, popadli, o ktore się ranie protestuiący świadczy.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649—50, t. 399, p. 332—4*).

CXXXVIII.

Григорій Братковський скаржить ся на селятицьких селян за спустошенє двора. 26 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post festa sacri Pentecostes pxma anno Dni millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Zy-daczouiensia personaliter veniens gnosus Hrehori Bratkowski solenniter et graui in querella quaestus et protestatus est in et contra laboriosos: Iwan Leptyka de villa Sulatycze; nec non Iwan Holanka Tymoszkow filium, Tymko fratrem ipsius germanum, Iwanko Ciokulczyk, Petro Cinpayczyk, itidem de villa Sulatycze, et alios, quorum nomina et cognomina ipsi melius noscunt, subditos magci Nicolaj a Zurow Daniłowicz, olim magci Francisci de eadem Zurow Daniłowicz, capitanei czeruonogrodiensis, filii, idque pro eo, — iz to ciz pomienieni poddani imci p. Mikołaja Daniłowicza, nie maiąc w sobie boiazni Bozey, nie pamiętając na surowosc prawa pospolitego, wazyli się w niedzielę po wszystkich Świętych (8/XI) roku blisko przeszłego pomienionego protestanta w niwec obrocie, a z swawolą kozacką zmieszawszy się, tegosz protestanta dom in praedam puscic, iakosz Iwan Leptyka, v ktorego Kozacy cały tydzien mieszkali, ten rozbił dwor protestantis y komore, okna, piecze, wrzeciarze powybiiał, iabka swiece, masła faskę, polec słoniny, sadło, syra kopę, zyta kadlubow dwa, pszenicy mace, siemienia, tak konopnego iako y lnianego

klode lwowską, osnovy przędzy na pięcdziesiąt miar, y inszych rzeczy nie mało in vim praedae et spoliū zabrał, pomienieni zas drudzy obwinieni swini protestantis trzynascie rosłych zabili, ktore to wieprze pracowity Wasio Podrozny onym rosprowiał, — ratione quorum etc. . .

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649 - 50, t. 40, p. 368*).

Позов у тій справі видав Братковський 5 н. ст. січня 1650 на старостинських суд у Жидачеві. Officium castrense capitanele Zydaczouiense causam cum toto illius effectū suspendit ad comitia generalia regni proxime ventura.

(*Ind. decr. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 119, p. 190—192, 213—214, 246—249*).

CXXXIX.

Кс. Григорій Бельський подає селян з Ільковець, Скоморохів і ин. сокальських міщан за напад на костел у Сокалі. 26 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post dominicam sacri Pentecosten p̄xma ao Dni 1649.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Belzensia personaliter veniens admodum reuerendus Gregorius Erasmowicz Bielsky, parochus sokaliensis, decanus ruralis sokaliensis, protestatus est contra subditos de villis Ilkowce Skomorochy, Cielecz, Potarzyca, Zawisnie, villas s. r. m. ad capitaneatum sokaliensem spectantes, et contra quosdam ciues ritus graeci disvntorum in eadem copia nominandos, ratione per eosdem ecclesiae spoliationis et domus plebanalis vicarii, trium capellanorum structuras et scholae annihilationis, deuastationis rerumque receptionis, quod in copia parata porrecturus erat (quam non ponexit ideo), verum quoniam eandem intra triduum, vt iuris ac moris est, non

porrexit, ideo ex parte gnosi loci praesentis notarii de non porrectione eiusdem protestatum est.

(*Ind. rel. castr. Belz a. 1649, t. 236, p. 566*).

CXL.

Петронеля Вільчкова скаржить ся на соколівських і соснівських селян за знищенє її замка. 27 н. ст. мая 1649.

[E] Feria quinta post festa solennia sacri Pentecosten 1649 gnosa Petronella Swierska, gnosi olim Felicis Wilczek relicta consors vidua, tum Raphael et Stephanus Wilczkowie, eiusdem olim gnosi Wilczek filii, sortium villarum Sokołow et Sosnow haeredes, protestati sunt contra laboriosos: Dach Senkow pasynek, Ilko Bersczyk, Pilipowi parobcy in numero tes, Nahurniak z synem, pasynek Nahurniakow, Hulik Tymko Babin zięć, Vpiero Iurciow, Kwickowi in numero duo, Semko, Ilko, Korysz, Macko Iurciow, Felko Czołowiczek, Kuryło, Olexa, Sidor Kulik — de villa sortis Sokołow; nec non laboriosos: Bundio Iwachno, Pirog Iędrus, Mnlem Hawryło — de villa sortis Sosnow, subditos gnosi Georgii Koniecki haereditarios, in eo, — quia ipsi sub tempus confoederationis ordinum regni, post recessum nobilium atque protestantium e his terris facto inter se mutuo condictamine et conspiratione superueniendo ad curiam fortalicii in villa Sokołow, sortis protestantium, siti, coassumpto in se Kozacorum nomine, protestantibus atque familia illorum ibidem non praeuentis ad depraedanda bona illorum se contulerunt atque res . . . depraedati sunt, nonnulla inter se partiti, reliqua cum praedio sub fortalitio sito cum structuris alias z schlewami val. flor. trecentorum igne combusserunt, sicque protestantes in damna ad sex millia flor. pol. induxerunt.

(*Ind. rel. castr. Tremb ul. a. 1648—9, t. 131, p. 583—4*).

CXLI.

Скарга Павла Лубеньского на понів з Дроздович, Мальчич, Каменобродів за те, що розібрали його добуток. 28 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post f. solenne s. Pentecosten gnosus Paulus Lubieniecki bonorum villae Drozdouice ad capitaneatum grodecensem spectantis arendatarius possessor, contra laboriosos: Anton poponem, vti facti infrascripti principalem, profugum, et Danilo atque Andream Was de eadem villa possessionis suae, tum Petrum poponem de bonis Malczyce illimi et rndmi archiepiscopi leopoliensis atque Lesko poponem de bonis s. r. m. Kamienobrody, subditos, vti facti eiusdem comprincipales et cooperatores mutuos, quæstus et protestatus est pro eo, — quia ipsi anno pxe pto, dum plebs rustica in caedem et fortunas dominorum suorum per rebellionem contra se fas et æquum conflata in bonis regni et nobilitatis impune grassaretur, et protestans metu repentini periculi in partes tranquilliores regni relictis et in curam atque custodiam eidem Anton Poponi sus commendatis omnibus bonis et rebus suis euadere adactus esset, inito inter se mutuo conductamine et cointelligentia omnes æque et simul præcipue vero idem Anton loco cuiusvis tuitionis et custodiæ protestanti domino suo ratione præmissorum fideliter nauari præmissæ ipsemet primus in res et suppellectilem protestantis domesticam satis numerosam et pretiosam seorsus registro connotatam manus prædatrices suas iniecit, eamque totam ipsemet deprædatus, in rem et commodum suum conuertit, deinde suprascriptis complicibus in societatem consulti laboris accitis et tam suis cohabitatoribus, quam vicinis aliunde pretio acquisitis plerisque eos in horreum protestantis induxit et per eos fruges omnigenas nonnullas pecticis et flagellis extriuit et diuendidit nonnullas in operæ pretium operariis et complicibus suis partitus est, reliquas pecodibus suis et suorum amicorum consumpsit atque eo modo noningenti

septuaginta cassulis alias kop dziewięćset siedmdziesiąt frugum variarum protestantem priuauit et damnificauit.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649—50, t. 399, p. 353—4*).

CXLII.

Позов Анни Яблоновскої на селян Сваричова, Рівні, Топільська за участь у наході на замок у Перегінську. 29 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post f. solennia sacri Pentecosten 1649 multis regni gualis prouidus Mikita Makochanyk de Perehinsko recognouit, se citationem pro iudiciis ordinariis tribunalis regni Lubninensibus spectantem ad instantiam magcae Annae de Ostrog. olim Stanislai Iablonowski, gladiferi regni, consortis, bonorum villae Perehinsko s. r. m. possesstricis, contra gnosos Andream, Basilium, Albertum Swaryczowskie et Samuelem Poniatowski, citatos, ideo, quatenus laboriosos de villis: Swaryczow, Rownia, Topolsko, subditos suos ad sumendas de illis poenas ex eo, — quia ipsi exempto Chmielnicii. fidefragi et persecutoris fidei catholicae romanae, coadunatis sibi multis licentiosis hominibus e villis ad capitaneatum Calussiensem pertinentibus ac ipso oppido Kalusza, villas, fortalitia, curias equestris ordinis irruendo spoliabant, deuastabant et conflagrabant, prout fortalitium in bonis villae Perehinsko situm et ipsa bona Perehinsko actricis spoliarunt et in nihilum redegerunt — statuunt, feria sexta post dominicam Exaudi p. prta (21/V) in bonis villae Swaryczow apud vatamanos posuisse.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1575 6*).

CXLIII.

Універсал Станіслава Папєського, поборця Галицької землі з завивом складати подарки. 29 н. ст. мая 1649.

Iasnie wielmożnym, wielmożnym ich meiom panom dygnitarzom, vrzędnikom y wszyskiemu rycerstwu, obywatelom Halickiego, Trębowelskiego y Kołomyiskiego powiatow, po zaleceniu służb moich, do wiadomosci podaie, iz przychylaiąc się do constitucyey, na szczęśliwy koronacyey i. k. m. w Krakowie postanowionej, ziachawszy się do Halicza na dzien pietnasty miesiaca marca, ich mosc panowie dygnitarze, vrzędnicy y wszysko rycerstwo powiatow pomienionych na zapłacenie ich meiom pp. żołnierzom powiatowym, do obrony y wskromienia buntow chłopskich w powiatach tutecznych zaciągnionym, vchwalili dwoie podymne sine abiuratis et desertatis, ktorego czas wydania pro die sexta iunii przypada. Nie chcąc tedy deesse w vsłudze moiey wm. m. m. panom, a czyniąc powinności swoiey dosyc, od ich meiow na przerzeczonym seymiku na mnie włożoney, obwieszczam wm. m. m. panom, abyscie wm. z zwykley ku oyczyźnie miłości z maiętności y dzierzaw swoich vrzędom y watanom swoim na dzien pomieniony szosty iudii (sic! 16. iunii) według kwitow dwoyga podymnego, na przeszłą przewodnią niedzielę oddawananego, w powiecie Halickim y Kołomyiskim do Halicza lubo do Potoka, na ten czas residency moiey, a w Trębowelskim do Trębowle — odnosic rozkazac raczyli; a zeby do wiadomosci, co prędzey, wszyskich dosc mogło, po miastach y miasteczek (sic!) swoich publicowac wm. m. m. panowie kazali.

Dan w Potoku dnia dwudziestego dziewiątego miesiaca maia tysiąc szescset czterdziestego dziewiątego roku.

Locus sigilli. Stanisław Papieski poborca ziemi Halickiey.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1591—2*).

CXLIV.

Кс. Ян Грохольский подає теребовельських міщан за спустошенє костела. 29 н. ст. мая 1649.

Sabbatho post feria solennia sacri Pentecosten pxmo anno Domini 1649.

Ad officium et acta presentia castrensia Trembouliensia personaliter veniens admodum reuerendus in Christo pater Ioannes Grocholski, pro tunc ecclesiae parochialis Trembouliensis comodarius, nomine perillustris ac admodum reuerendi Ioannis Solikowski, decani leopoliensis, ecclesiae eiusdem Trembouliensis plebani, solenniter et graui in querela, vti in manifesta Dei et ecclesiae Trembouliensis iniuria, quaestus et protestatus est contra famatos: Fedor Boryslawski, Kyrło namiesnik, Przeczycki, Theodor Piatnicki, Olexa Nikolinski — popones, Kyrło Malarz, Iakim krawiec, Łazur Iwaszkowicz, Iwān Rudy, Paweł krawiec, Semiān Bohenko, Dron Pobereznik, Iusko Kulinin, Hrynko Mielnik — ciues et incolas Tremboulienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboula, ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos, citationibus tamen in post specificandos, mutuos et vnanimis facti infrascripti et sceleris execrandi principales, complices, operadores et executores, in eo, — quia ipsi non attento iuris publici rigore, quo belligeratio intestina praecauetur, rebellio rpeae praecustoditur, violatio bonorum ecclesiasticorum et depositorum seuerissimis punitur poenis, pax et securitas publica, cum semper, maxime vero sub tempus interregni et confederationis ordinum regni conseruari praecipitur, his omnibus iuris legibus, humanis et diuinis, spretis, immemores vocationis suae, qua vti incolae et superioritas oppidi Tremboula ad tuendam et promouendam securitatem conseruandam integritatem, cum bonorum rpeae, maxime ecclesiasticorum et cultus diuini sunt constituti et iure religionis obstricti, timore dei et dilectione cultus eius abiectis, in omnem rabiem et li-

centiam laxati, statim post recessum nobilium ex arce Trembouliensi ob dispercussionem exercituum regni feria secunda post f. s. Michaelis arch. (5/X) anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo prta facto inter se mutuo conductamine et cointelligentia, habito efferato animo, vt contra orthodoxae fidei romanae homines, ita substantiam et opimam bonorum illorum abundantiam auara inuitiati rabie, irruptis in regnum Kozacis, ex pacatis quodam modo viris in dissolutos transformati Kozacos, eradicatis per necem et crudelem tyrannidem conciuiibus suis catholicis, aliisque in loca abdita fugatis, protinus ad depraedanda bona opulentissima, per nobiles varios in arce Trembouliensi maioris securitatis ergo conseruata et deposita, sese contulerunt et sic circa expilationem et depraedationem eiusdem arcis Trembouliensis substantiaeque opulentae inde repositae receptionem accersita sibi tota communitate Trembouliensi mox in suppellectilem et ornamenta omnia ecclesiastica parochiae Tembouliensis maxima in copia et pretis splendentiaque existentia, per olim rndum patrem Sebestianum Modrzecki, ecclesiae eiusdem commendarium, derelicta et in eadem arce Trembouliensi reposita, sacrilegas in eadem praemissa imponendo manus res eosdem omnes, vt pote . . .¹⁾ illicito et praedonico modo expilarunt, ecclesiam eandem parochialem Trembouliensem omni suppellectili et splendentia ornamentisque et ipsam ecclesiam spoliarunt et desolauerunt et vix cultui diuino in post absoluendo ob nimiam eiusdem ecclesiae et structu[r]arum eius desolationem eiusmodi suo progressu non interdixerunt, quae bona ecclesiastica taliter depraedata sacrilegisque manibus suis attrectata, partim inter se partiti sunt, partim iam licentiose liberati adstricti et induto se Kozacorum nomine obliguriuerunt, partim reliqua in abditis et occultis locis et cauernis humi effossis clandestine obscurata et occlusa in hucvsque detinent, per quod praefatam ecclesiam parochialem Trembouliensem ac praefatum admodum

¹⁾ Довгий спис шкоди пропускаємо.

rndum Solikowski, decanum leopoliensem, eiusdem ecclesiae plebanum, ad sex millia florenorum pol. damnificarunt, pacem publicam etc. . .

Et in continenti personaliter coram eodem officio praesentis stans reuerendus protestans praesentauit officio praesenti stolas duas, vnā coloris czerwona złoto-głowa, alteram coloris białą z blaszką nedzową, manipulum itidem coloris biały z blaszką nedzowy feria secunda post dominicam conductus Paschae pxe prta (12/IV) apud famatos Dron Pobereznik, Szalamay Fedor, ciues Trembouienses, repertas et praeuentas ex ecclesia parochiali Trembouiensi vna cum rebus aliis superioribus in protestatione expressis cum eorum complicibus in protestatione praemissorum inculpatis tempore incursionis Kozacorum per eos receptas. Quas praesentatas officium praesens rursus ad affectationem protestantis extradidit¹⁾.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648–9, t. 131, p. 589–94*).

CXLV.

Універсал комісарів Белзької землі назначує день на збори сеймика. 29 н. ст. мая 1649.

My Ianusz Prusinowski, podkomorzy belzki, Alexander Stanisław z Belzca Belzecki, starosta belzki, Stanisław z Sarbiowa Sarbiewski, starosta grabowiecki, Thomasz Iankowski, sędzia ziemski belzki, naznaczeni będąc commisarze z przeszłego laudum octaua martii anno currenti, na seymiku w Belzie chwalo-nego, a to dla obmyślawania całosci wojewodztwu temu, w oyczynie między innemi publica calamitate dotknionemu przez nieochelzaną, a nader wyuzdaną rebelliją chłopską, która z nieprzyacielem konnym ligę non per infausta sua omina, conspiratią zawiązawszy, państwa i. k. m. cum summo detrimento

¹⁾ Далі реляция возного про арештованє обвинених того самого дня.

reipubcae vires . . .¹⁾ eneruando status in conuulsionem przy-
 wodzi, y tym więcej nefario ausu wielkie ruiny, wielkie spezy
 przyprawa w oyczyźnie, zayrzając pharmacum pokoju milego
 aureae libertati, niegdy in flore zostaiącey, a ze tu chłopska
 rabies ieszcze iugi impatiens intestino bello (quo nihil atro-
 cius bydz nie moze) dotąd smie z brzegow swych inundare,
 nie przychodzi nam, ieno stosowac się na wszem do tegoz
 przeszłego laudum a praecauenda indemnitati wojewodztwu
 naszemu tym vniuersalem naszym (vwazaiąc pewne sympho-
 mata hostilitatis) seymik de securitate publica w Belzie pro die
 vndecima iunii złożyć, na który wszystkie swoje postponowaw-
 szy transakcyę przybyć propter publicum bonum vrgente ne-
 cessitate wielce wm. n. m. panow y braciey vpraszamy,
 abysmy na naznaczonym solite mieyscu, fauente numine, za
 spólną vmową naszą względem następujących niebezpieczeństw,
 mogli probe calamitosae consulere patriae, i co nie posledniey-
 sza, carissima pignora nostra na mieyscu bezpiecznym bez-
 bezpieczne zostawały. W tym omnino debiteque procuranda mamy,
 o czem, da Bog, fusius przy powszechney z sobą vmowie na-
 szey braterskiey.

Natenczas powolności nasze dedikowawszy łasce wm. na-
 szych mciwych panow, in verificationem praemissorum tenze
 vniuersał nasz przycisnieniem pieczęci y podpisaniem rąk swych
 stwierdzamy de actu et data w Belzie die 29 maii anno Dni
 millmo sexmo quadragesimo nono.

Prusinowski Ianusz, podk. w. Belz. manu propria.

Alexander Stanisław Belzecki, starosta belzki.

Stanisław Sarbiewski, starosta grabowiecki, korytn. mp.

Locus sigilli.

(*Ins rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 609-10, obl. 5/VI*).

¹⁾ Годї відчитати.

CXLVI.

Кс. Станіслав Трускулявекій подає товмаських міщан за напад на полагницький замок і костел у Товмачи. 31 н. ст. мая 1649.

Feria secunda in crastino feria sanctissimae et indiuiduae Trinitatis anno Dni millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens perillustris et admodum reuerendus in Christo pater Stanislaus Truskulawski, canonicus leopoliensis et parochus tłumacensis, contra faustos: Sawka aduocatum, Ławer Serafin, Andrey Woronski, Wasil Sławita, Kondrat Kozinski, Stepka Cerulik — scabinos, principales, Iaremko Horylecki, Wasil y Piotr Mielnik bracia, pop Oleski, Iaremko brat Paweł, pop Panko, pop Czewaga, Mielnik Hawryło, Owczarz et consortem eiusdem, Wasil Hayduk, Proc et Fedor Belzoszyszyni synowie, Petro Bohadkow zięć — de oppido s. r. m. Tłumacz, tum de villis eiusdem capitaneatus quaestus est protestatus est ideo, — quia illi sub hoc tempus interregni collectis de omnibus villis capitaneatus Tłumacensis subditis et extraneis ad omnem licentiam et praedam inferendam effrenatis non veriti austeritatem legum publicarum, expansis vexillis, timpanis, vario armorum genere instructi primum fortalitium villae Polaycze, in quo ornamenta ecclesiastica protestantis propria seorsiuo registro per eundem specificata ad volorem duorum millium flor. polon., inuaserunt, violenter receperunt et inter se diuiserunt; postmodum definita in villa Polaycze praeda in parochiam protestantis in oppido Tłumacz sitam irruendo in horreum immissis suis equis frumenta varii generis in acerbis ad valorem mille quintentorum floren. polon. in nihilum redegerunt; tum his non contenti vltra maleuolum licentiosumque suum animum exequentes ad ipsam ecclesiam cateruatim veniendo fenestras, scamna, altaria, ambonam et portatelum concusserunt, spolia-

runt et deuastarunt; nec his satis ad maiorem contemptum diuini cultus et ecclesiae nostrae feces suas naturales ibidem extraentes ante altaria in pariete affixerunt, sepes vero, vulgo parkan, circa eandem ecclesiam existentes, dissectos in eodem oppido Thumacz, tu[r]rim de iisdem sepibus, vulgo z parkanu, vt facilius reprimere possint iter Polonis, praepararunt; tum et figuram consecratam ante oppidum in fundo chirurgi sitam disiecerunt et in nihilum redegerunt multamque violentiam, quae hic scribi non potest; tam parochiae quam et ecclesiae eiusdem oppidi Thumacz, intulerunt, quo suo nefario et licentioso facto in poenas contra eiusmodi sceleratos sancitas inciderunt, ratione quorum praemissorum offert se idem protestans competenti iure acturum.

(*Ind. decr. castr. Halic. a. 1648—9, t. 111, p. 1580—1*).

CXLVII.

Скарга на селян з Мединї й Темеровець за забитє Рафала Бельского. 1 н. ст. червня 1649.

[E] Feria tertia post f. ssmae et indiuiduae Trinitatis 1649 gnosus Iacobus Alexander Pytowski, olim gnosi Raphaelis Wierusz Bielski nuper crudeliter interempti, gnosi Sigismundi Bielski cum gnosa Anna Pytowski procreati filii, frater auuncularis, suo et gnosi Pauli Wierusz Bielski, praefati olim gnosi Rahaelis Bielski fratris germani, nomine protestatus et contra laboriosos: Tymko Kolibaba, Klim Sołoniak, Kondrad Sołoniak, Martyn Sawka przysięzny, Vlaszyn Duda przysięzny, Mis Popowicz, Marcin Wathamman, Wasil, Iwan Medyniec, Hryc Iuda, syn iego Daniło, Sen, Hryc zięc Iudyn, Andrey Sołonikow, Fedko Kasczyc, Kus Fedkowicz, Wasilec, Matwiiec, Mandycz Martyn, Ihnat Fedynin, Andrus Bednarowski, Stas Sołoniak, Roman Szwiec, Iwan Terepasczak, p o p o n e m — de villa Medynia; Hryc Raro, Lewko Raro, zięc iego Les,

Fedor Konic, poponem — de villa Temerowie, subditos magcorum Adami Kazanowski, metatoris casarum regni, czyrcassiensis, thumacensis etc. capitanei, nec non magcae Mariannae a Potok — coniugum legitimorum, principales, aliosque multos complices, nefarios siccarios ac personarum nobilium insecutores, ideo, — quia ipsi tempore interregni, tumultuante tunc plebe, feria sexta ante f. ss. Simonis et Iudae apost. (23/X) pxme praeteriti anni ipso ferme crepusculo accepta notitia de praefato olim Bielski et se protestante aliisque personis, dum et quando praefatus olim gnosus Raphael Bielski vna cum eodem protestante et aliis personis in catholica fide existentibus consulendo saluti et vitae suae per varia loca et syluas varias sese contulisset, et protunc imminente nocte in syluis ad villas praefatas Medynia et Temerowce pertinentibus, vti iam fatigati et inedia summa affecti, maximis tempestatibus afflicti et onusti causa acquiescendi condescendisset ibidemque vti in loco quasi tuto, nihil mali sperans pernoctaturus voliusset, in eundem Bielski seque protestantem ac alias personas a praefatis villis irruerunt praenominatumque gnosum Bielski per crebram explosionem bombardarum interimerunt seque protestantem et alios ibidem commorantes percusserunt et in fugam dederunt, sicque interemptum spoliato corpore, nescitur ad hocusque tempus quo, fecerunt, resque . . . receperunt inter seque dispartiti sunt ¹⁾).

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648–9, t. 141, p. 1586–7*).

CXLVIII.

Станіслав Беліцький подає теребовельських міщан за шкоди в Підгайчиках. 1 н. ст червня 1649.

[E] Feria tertia post festum ssmac et indiuiduae Trinitatis 1649 gnosus Stanislaus Bielicki, bonorum villae Podhay-

¹⁾ Дальше реляция возного про арештоване поданих 29/V.

eziki certarum sortium haeres, contra famatos: Iwan Rudy protunc proconsulem, Semian Bochenko, Lazur Iwaskowicz, Paweł Kuczyk, Sulcha, Wasil, Lewko Dropko, Tymko Posza, Kyrýlo Malarz, Lesko Stepaniszyn, Zacharka Packiewicz, Macko Zaiąc, Iasko Wielgi protunc centurionem, Iwan Nerszenik, Ssayka, Wasko Chudy, Marko Dziekciarz, Philip Protaszonow, Andrzej Ławrynow, Ostap Weretelka, Mac Peczyszyn, Stephan Peczysyn, Ilko Listepad, Iasko Kiszka, Choma Kiszczyn, Semian Sitnik, Iwan Peczennik, pop Kiriam namiesnik, Olefir pop, Wasil Mudrak, Szczepan Dragan, Iwan Hałuszka, Iwan Chlebidy, Ilko Bednarz, Wasil Kuczerka, Michayło Popaduch, Fedor Lewkow, Iurko Iarcziszyn, Manko Pomsta, Philip Miki-tycz, Fedor Boryslawski, Iwas Pochorodka, Iusko Wronka, Samuyło Pankowicz, Prokop Sierotka, Misko Siroteczyn, Wasil Rukawcow, Iwas popa Piatnickiego, Andrey Popowicz, Iwan Wolk, Kosc Procikow, Iasko Kurpitka, Semian Kohutow, Andrey Boyko totamque communitatem ruthenicam, ciues et incolae oppidi Tremboulae protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis Kozacorum post recessum vero nobilium e his terris superueniendo bona Podhaycziki protestantis ibidem . . .¹⁾ receperunt protestantemque ad sex millia flor. pol. damnificarunt.²⁾

(*Ind. real. castr. Tremboul. a. 1649 50, t. 131, p. 595¹/₂ — 6*).

CXLIX.

Той самий подає янівських міщан, підгайчицьких і кобиловольських селян за шкоди. 1 н. ст. червня. 1649.

[E] Feria tertia [як вище] gnosus Stanislaus Kosmider Bieliński contra labso: Procik Procyk (?), Brzozowski, Steryk popow brat, Iwasko, Manko, Baranek Sidor, Luc Gawni-

¹⁾ Тут спис.

²⁾ Реляція возного про арештування того самого дня.

zow, Procik Fedenkow, Mikita Babin, Iwan Dudyn zięc, Vdu-
dyk . . .¹⁾ ciues et incolae oppidi Ianow; Iac Smalenicki,
Panko Brytan, Iusko Panczyszyn, Tymko Semianow — de
villa sortis Podhayczyki, Lesko Stelmachow z bratem, Se-
mat, Iakow Herlaty, Kus Chlebkow syn, Hustyk Wasil . . .¹⁾
de villa Kobyłowłoki, subditos gnosi Gabrielis Zamiechow-
ski, tribuni trembouliensis, protestatus est in eo, — quia ipsi
sub tempus incursionis Kozacorum post recessum protestan-
tis ex fortalitia oppidi Tremboula ad bona villae Podhayczyki
superinequitarunt ibidemque protestantem ad quinque millia
flor. pol. damnificarunt.²⁾

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 596—7*).

CXLX.

Фелікс Ясінський подає селян з Грабівки, Завоя, Рипянки, Ві-
стової, Підмихайля, Угринова, шляхтичів Бережницьких за нахід
на бережницький замок. 4 н. ст. червня 1649.

Feria sexta in crastino festi ssermi corporis Christi Dni
anno eiusdem millmo sexmo quadmo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Ha-
liciensia personaliter veniens gnosus Felix Iasinski, villae Be-
reznica possessor, solenniter et graui cum querela officio prae-
senti protestatus est et contra laboriosos: Iwanum popo-
nem de Grabowka, primarium antesignarium et cohortium
rebellantium supraemum praefectum, Iaremko Wataman, Fe-
dor Pusko, Sen Mielnik, Stephan Chowicz, Maxim Kostatyszyn,
Petro Piraszowicz, Hryc Piraszowicz, Andrus Dzieba przysię-
zny, Petro Huityn, Iwan Romaniszyn, Hryc Huityn, Semian
Pihurowicz, Ianko Hinicz, Iakowiec, Hryc Kuczycz, Choma

¹⁾ Зрештою імена такі самі, як у N. LXXXVIII.

²⁾ Реляція про арештування 8/II 1669.

Iaremin zięć, Wasil Trusko, Hrynio Chwastycz przysięzny, Andrzej Iacurowicz, Fedko Dziebin zięć, Paweł Smereka, Semian Chomin zięć, Iacko Przysięzny, Hryc Chwartyn, Wasil, Lewko, Maxim Welyszkowiāt — de Grabowka; Ihnat Ostaszykow, Iwan Łazurykow, Iwan Ilczykow syn, Hryc Procyszyn, Iaremko Procyszyn, Andrus Pankowicz, Hryc Popowicz, Wasil Popowicz, Tymko Popowicz, Wasil Senzyczow, Choma Vlachowiczow, Les Iwaniszyn, Wasil Isniewiczow, Dmitr Dankowicz, Paweł Dankowicz, Tymko Pleskarzow, Hryc Pleskaczow, Prokop, Iwan Horbey, Iawor Stec, Paweł Dolbniewicz, Hryn Vlachowicz, Paweł Zołotaczyn, Mikula Bednarz, Hryc Maciow, Mielnikow syn, — de villa Łukiew siue Zawoy; Stephan Vataman, Andrey Łazurow syn, drugi znowu syn Łazurow Wasil, Kuryłow Fedor, Trunkow syn Petro, Hryc Filow, Ilko, Iwan Iakubowiczow, Hryc Kuziow, Ihnat Kuzyn, Dmitr Kubaiow, Prokop Iacow, Maxim — de Rypianka; Roman Wolczek, Iakim Mielnik, Roman Mielnikow syn, Wasil Watanow syn, Szugiera ze dwoma synami, Senio Lesiow syn, Paweł Wozny, Wasko Fedorkow, Vlaszyn, Tymko Zyla, Ławrowi synowie — de Wistowa; pop Łuczka, Isay Iacykow, Dmitr Onyskowiczow, Hawrysz Andryszyn, Belkowiāt Pilip, Senkow Fed, Hryniow Andrey, Hryniewicz Diak, Łuczka Filow syn, Iac Ławrow, Hryc Michailow, Iwan Senkow, Lucka Fedoryszyn, Wasil Selemaiow, Prokop Popow, Fedorko Iakowcow — de Stary Vhrynow; Andrus Dudka, Hawiczow syn, Chomin pasynek, Andrus Filow, Olexa Kuinaszkow — de sorte Podmichale regali; Wasil popowicz, Kostykov setnik, Les Kostykov popowicz, Sawa syn Przewoznikow, Anton Matyszczat — de eadem sorte Podmichale; Tymko Brynski, Halko Brynski, Vrban ze dwoma zięćiami, zona Iakimcowa — de villa dicta Maidan; tum laboriosos: Stephanum Malyszkowic poponem, principalem latronum, seorsium concitatorem et centurionem, Wasio Bednarz, Fedko Zwarycz, Prokop Harhut knias z Michaiłem y Iwanem Buckiem — synami, Fedor Iuskowiczow, Petro Harhutow brat, Prokop Ory-

nicow, Wasil Onofridow, Ławer Onofridow, Iwan Kowalow, Iac Kowalewicz, Matiey Tynpocow (?), Les Kopkowicz, Roman Hryniow, Wasil Ławrow, Fed Michailow, Anton Łochyniow, Anton Barnin, Gieburye Pacykow syn, Seniow Iwanik, Daniło Onofrydow¹⁾ — de villa Waszny Vhrynow siue Petranka; Hryn Melenow syn, Ihnat Mielnik — de Zagurze oppidi Kałusz; Marko de Kopanki — de villis ad capitaneatum calussiensem pertinentibus; Les Wasiczyn, Ihnat Ceguszow, Paweł, Petro Roskoczystego syn, subditos nlis Matthiae Bereznicki, Iwanis Leciow, Wiktor, Wasil Hołowiecki, Dmitr Onyszczeikow, Iaca Makarowicza synow wszystkich adulatorum gnosorum Bydłowskich subditos; atque nobiles: Iwanko Bereznicki. który był asawulą v popa grabowieckiego, Stephan Cepura Bereznicki, Dac Cepuryń Bereznicki, Iwan, Iwancio Hryswięta — Bereznickie, Hryn Hryszowicz, Wasil Iwachniczyn, Stephan Dmisusyn — Bereznickie, eorundem principium comprincipales, coadiutores contra statum equestrem fracta consurictores, aliosque, tam praefatorum subditorum, quam nobilium, complices, ipsis de nominibus et cognominibus melius notos, postquam innotuerint, specificandos, ideo, — quia illi spreto legum diuinarum et humanarum timore, superioritate vero ordinis equestris contempta, exempto fidefragi et rebellis Chmielnicy eundo sub hoc infelici anni praeteriti belli intestini tempore, vet mensibus septembre, octobre, nouembre, praecipue vero pop de Grabowka, Wasil popowicz Kostykowicz et Stephanus Małyszkwicz pop de Vhrynow collectis et coodunatis sibi multis hominibus licentiosis, fidefragis, christiani sanguinis siccariis et sanguifugis, vexillis expansis, armorum vario genere instructi, numeroso comitatu, aliquot nempe millibus praedonum stipati in villam Bereznica ac fortalitium eiusdem villae violenter inuadendo res omnes ibidem per protestantem, tam proprias, quam et suorum consanguineorum, ob repentinum casum ibidem relictas, vt pote:

¹⁾ Може бути й Onofrykow.

prochu kamieni osm, ładunkow nasypanych hakowniczych y muszkietowych półtora tysiąca, ołowiu sztuk trzy, kul kobylnych trzysta, muszkietow, które v chłopow powydzierali, osm, bęben, skrzynie etc. .¹⁾, v Tymocha owocu na złotych dwadzieścia y pięć zabrali, drugiemu poddanemu Fedorowi klacz wzięli, v Iędrzeia Pisczelukowiąt gumno dobre spalili, v Sawy Wathamana gumno y z domem spalili, gęsi siedmdziesiąt na waletę pobili, ktorých się obiadszy, a miodem się lecząc, temulenti zamek budowny spalili eoque facto occasione spalenia gumna przez orde za zniesieniem obrony praebuerunt, rebus et praeda politici inter se dispartiti sunt; praenominatus vero Stephan Małyszkwicz, pop de Vhrynow, collecta licentiosa caterua, postquam de equirea protestantis ad villam Iasien ab impetu et depraedatione rebellium submota praesciret, ibidem iniendo apud subditos proprios protestantis ad custodiendum relictis equireae protestantis in numero nouem equas cum poledris inter alios segregatae suis asseclis in praedam distribuit; Wasil vero popowicz Kostikowicz de Podmichale famulos protestantis duos, nampe Bartholomaeum fabrum cum Simone filio in villa Zawoi ad Kalusza pertinenti repertos crudeliter cum suis coadiutoribus interemit; sicque iidem principales cum comprincipalibus non tantum praeda, verum et sanguine innocentum onusti, impunitate sceleris ducti praemissa omnia modo ac ordine suprascriptis perpetrati sunt, quo facto poenas legum facto condignas in se traxerunt, praenominati vero suprascripti nles Berezniccy in hisce omnibus obliti status et vocationis suae complicitatem et coadiutorium iisdem praebuerunt, ratione quorum etc. . .

Et in continenti personaliter stans multis regni gualis prouidus Kosc Dziulziak de villa Nowica, authenticatus et iuratus, vna cum nlibus Ihnat et Hrehorio Bereznickie, sibi de iure adhibitis, publice libereque recognouit et quilibet illorum suo pro interesse recognouit, quia ipsi ad officiosam. requis-

¹⁾ Тут дальший спис пропускаемо.

tionem suprascripti gnosi Iasinski feria secunda post dominicam Inuocauit pxme prta (22/II) ad bona oppidi Kalusza personaliter condescendebant ibidemque praefatum Iwanum proponem de villa Grabowka in carceribus, praefatas vero communitates villarum suprascriptarum in praefato oppido Kalusza penes gnosus Stanislaum Serebrynski, administratorem pro tunc eorundem bonorum, suprascriptum vero Wasil popowicz Kostykowicz de sorte regali Podmichale feria secunda post dominicam Rogationum pxme prta (10/V) ibidem in oppido Kalusza in vinculis et carcere praecuentis penes gnosum Ludouicum Woroszyło, bonorum eorundem administratorem, arestarunt et de arestis praefatis administratoribus notificarunt, de quo praesens relatio.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 111, p. 1597—601*).

CLI.

Катерина Лащова подає селян із Верхрати, Крупця, Брусна, Лосиця, Жиравець, Мазилів за грабоване у Фльорянові, Наролі й ин. 9 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta intra octauas festi sacratissimi Corporis Christi 1649 nlis Ioannes Szepinski nomine gnosorum Catharinae de Iaszczow Łaszczowa, olim gnosi Georgii Łaszcz Niedewski, consortis relictæ viduae, bonorum oppidi Florianow, villarum Narol, Kadłubiska, Chyze eo pertinentium, et Ioannis, Alexandri, Stephani, Nazary, Casimiri, Francisci — Łaszczow, filiorum, contra laboriosos: Wasiuta Kniaz, Sidor Szyika, Wasko pop Czereczan, Proc Hayduk, Sawka Hryninow, Ilko Hałuszczak, Andrzej Hałuszczak, Koczulap Ostap mielnik, Sawka Moczyiow, Sienko Kowal, Misko Hayduk, Stanko Kowal, Michalko brat Kniaziiow, Mudryk Ilko, Piaseczny Sien, Kniaz stary, Dimitr Baroskow totamque communitatem subditorum de villa s. r. m. Wirzchrzata, Christophori Koniecpolski,

palatini belzensis, protestatus est ideo, — quod praefati subditi sub nomine Kozakorum rapiendi nacti occasionem, dum rebellis plebis numerosa caterua versus Zamoscium progreditur, ipsi ad bona oppidi Florianow per Kozakos expugnata nulloque praesidio munita subueniunt ibidemque rebus nonnullis vsui necessariis peruentis easdem omnes, nimirum in oppido Florianow: pecora, pecudes, sues, porcos bene saginata, lebethes aeneos etc. . . ¹⁾ receperunt. ²⁾

Та сама подає селян з Круця за грабування в Наролі і Фльорянові: laboriosos: Iwana Tymczyszynego, Iacka Kniazika, Sienka Bulę, Miska Wasienkowego, Łuca Iwanowego totamque communitatem de villa s. r. m. Krupiec, tenutae Georgii Ossolinski, protestatus est ideo, — quod praefati subditi [як вище], ad bona oppidi Floryanow et villam Narol per Kozakos expugnata subueniunt, pecora, pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає селян із Брушна за нахід на Фльоріанів: laboriosos: Iacko pop, Roman Moskwa, Iwan Pehło, Dynis Pehło, Mahyn Pehło, Tymko Parobiy, Hryc Parobiey, Ilko Fedynow, Iwan Kozina, Ihnat Cieszakow, Iacko Chomeczak, Kniaz Brusinski, Iwan Dziadow syn, Wasko Mielnik, Misko Mielnik, Iwan Rewak, Iwan Korytko, Iacko Bukrey, Swiecz Drabek, Grzesko Głowin brat, Wawrzyniec Drabek z synem Stanisławem, Thomek y Woytek z synami, lasiek Komornik, co v Kowala mieszka, Paweł Motyka, Misko Hayduk totamque communitatem de villa s. r. m. Brusno tenutae Georgii Ossolinski protestatus est ideo, — quod [як вище] in oppido Florianow pecora, pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає лосинецьких селян за нахід на Нароль: laboriosos: Andruszek Kasprzak, Thomek Iozwik, Iwan Makorow, Iwan Paluszczak, Andruszko Bubnik, Iacko Kasperkow, Klimko Biliczyn, Wasil Choroszkow, Stach Dudaley, Martyn

¹⁾ Далі пропускаємо.

²⁾ В кінці поданий спис, що хто з селян забрав; так і в дальших

Chazuk, Iwan Worona, Opryszek Stecko, Chwedko Kuzmin, Andruszkowi Parobiey, Iacko Kopec, Chwedko Szuszman, Kuzma Zozula, Iakob Rupik, Andruch Chazukow pasierb, Ochwoťkowie, Andruszko Zezula, Choroszko, Karp Zezula, Zaręmba Nieckow, Andrus brat Iozwikow, Sutrzyk, Iwan Czerniak, Hryc Hawryłow, Oleszko Hawryłow, Ilko Olexin, Lewko Rarog, Oleszko Radzkiego, Nazarek, Sawka, Iwan Tkaczyk, Chwedko Czapik, Maxim Kosik, Kowiela, Szymanko, Chwedko Kniazyk, Iwan Szopilo totamque communitatem virorum et subditorum de villa Łosinieć magci Ioannis Zamoyski hria protestatus est in eo — quod ipsi dum Kozakorum turba de oppido Florianow ac villa Narol, Kadłubiska Chyze excedens Zamoscium sese submouit, ad bona Narol adinueniunt ibidemque omnia frumenta recipiunt.

Та сама подає жиравецьких селян за нахід на Фльоріанів і Хлже: laboriosos: Iwan Benko, Stecko Piczunik, Hryc Hladki, Wasko, Wasil, Tymko Szumada, Iwan Ianuch, Nestor Zuk, Lewko Stepanow, Sienkiewicz kusnierz, Wasil Sosenka, Iwan Midurynow, Iwan Baydak, Hryc Baydak, Kuzma totamque communitatem de villa s. r. m. Zyrawce tenutae Ioannis Zamoyski protestatos est ideo, — quod ipsi ad bona oppidi Floryanow et villarum Chyze per Kozakos expugnata subueniunt ibidemque pecora. pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає мазилівських селян за нахід на Фльоріанів і Нароль: laboriosos: Andruszko Iaroszyk, Iaręmko, Hryc Andruszkowicz, Iwan Andruszkowicz, Petro Iaroszyk, Pawel Babicki, Marek Kosciow syn, Piotr Kosciow syn, Hryc Kosciow syn, Łucka Zyrawieckiego syn, Zienko na Iaręmkowym totamque communitatem de villa Mazily magci Ioannis Zamoyski etc. . .

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 635—654*).

CLII.

Скарга на селян з Лукавця за спустошенє двора Концкого в Рудї.
9 н. ст. червня. 1649.

[E] Feria quarta intra octauas festi Sacratissimi Corporis Christi 1649 nlis Daniel Kącki protestatus est contra subditos villarum Łukawiec et Sczytkow illris et magci episcopi prae-misliensis, ratione per eos curiae sui protestantis in villa Ruda sub tempus interregni et incursionis deuastationis, rerum et supellectilium, pecorum, pecudum, frumentorum, faeni, arborum pro aedificiis deuectorum, porcorum, saginatorum receptionis.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 691*).

CLIII.

Станіслав Липніцький жалїєть ся на шляхтиців - Русинів Вітвицьких за розбиваня. 10 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quinta in octaua festi sacratissimi Corporis Christi 1649 nlis Stanislaus Lipnicki contra nles: Basilium Witwicki, principalem, tum et alios in numero septem de nominibus ad praesens ignotos — Witwickie protestationem fecit in eo, — quia ipsi, cum essent fidej ritus graeci, dubia spe dominandi ducti, animo nocendi studioso, dum Scytharum et rebellium velitum grassabatur licentia, nestitur quo, arden-tes odio in fidem catholicam feria secunda post f. s. Martini (16/X) anno prto ausi sunt viam publicam obsidere, protestantem, salutem fuga seruantem, intercipere, personam nobilem verberibus officere, res recipere; ipsumque protestantem in via prostratum interimere voluerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydzow. a. 1649 50, t. 40, p. 390 - 1*).

CLIV.

Ухвала соймника в Белзі 11 н. ст. червня 1649.

My dignitarze, vrzędnicy y wszystko rycerstwo woiewodztwa Bełskiego, przychylaiąc się do vniuersalu wielmożnych vrodzonego (!) ich imci panow: Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełskiego, Alexandra Stanisława z Belzca Bełzeckiego, starosty grabowieckiego, Thomasza Iąnkowskiego z Karnkowa, sędziego bełskiego, na relacyinym seymiku die 8 martii anno praesenti, seymem coronationis serenissimi principis moderni złożonym, od nas obranych na to, aby nam imminetia reipubcae pericula do wiadomosci podawszy, seymik w Belzie dla obmyślenia securitatem publicam złożyli, — za vniuersalem tedy przerzeczonych ich mciow pp. commisarzow na mieysce publiczney consultacyiey, do całosci rzpтей należące y zwyczajne, mając od ich mci y z inszych stron dobrze wiadome wszystkim in visceribus patriae szerzące się niebespieczeństwa, tudziesz za pobudzeniem listownem i. w. imci p. woiewody naszego bełskiego, pro die vndecima iunii, mensis praesentis, ziechalizmy się, y ziechawszy się obuiando indemnitate rpeae et periculis od swawolenstwa Kozackiego, per coniunctionem armorum z ordą następuiącego, y aby patriae integritas et tranquillitas woiewodztwa naszego, tak interna iako y externa, wcale ad pristinum statum mogła przyse, za zgodą spólną vchwalilizmy żołnierza powiatowego koni 300 z woiewodztwa naszego Kozaków, a na kon towarzystwu po złotych czterdziestu naznaczamy.

Do ktorego y tych regimentarzy oprosilizmy: wielmożnego imci p. Ianusza (Prusinow) skiego, podkomorzego bełskiego, ktorego pu(łkownikiem) postanawiamy, imci p. Mikołaią, (na Nieleddwi) Lascza, imci p. Iozepha Branickiego, — ktorych vprosilizmy, aby quam celeriter in tam praegnantibus necessitate z wrodzoney przeciwko oyczyźnie miłości ludzi rycerskich takich, ktorzy by in omni patriae euentu vmieli digni-

tatem woiewodztwa naszego piastowac et in visceribus woiewodztwa naszego propter omnem casum zostawac i obozem tam, gdzie imci p. pułkownikowi videbitur, pro necessitate in finibus tegosz woiewodztwa stanowił się, a nie w stanowiskach odpoczywał. I ciz ich ma pp. rothmistrze, y chorągwie ich tez, skoro by się krol iego mosc ruszył, za wydaniem wici trzecich na pospolite ruszenie, wespoł przy pospolitym ruszeniu woiewodztwa tego, isc mają.

A ich mosc pp. rothmistrze y towarzystwo dla lepszego porządku y skarg, ktore by się mogły pod ten czas zaciągowy znaydowac, aby się zadna insolentia nie znaydowała, ale wszelaka sprawiedliwosc vkrzywdzonym podług artykułow woyskowych była odprawowana przez imci p. pułkownika, na to do siebie, y ich mciow pp. rothmistrzow y starszymi towarzystwa, y iako imci p. pułkownikowi będzie się zdało, wezwanych, aby tamze przez ferowane sententiie ich mciow był termin sprawiedliwosci zaraz exequowany.

Kuchennego imci p. pułkownikowi pięć tysięcy złotych polskich, ich mciom zas pp. rothmistrzom, aby zupełna kompanią mieli, obliguiąc ich mciow po złotych dwa tysiąca. A iesli by nie zupełna companie zaciągneli, a zold będzie wzięty na całą chorągiew, tedy go ich mosc wrocic powinni będą woiewodztwu na seymiku, po expedyციey blisko następującym.

Ktorem to ich mciom pp. rothmistrzom y kompaniom poczynac się ma sluzba od popisu, inkludowawszy w cwiere dwie niedzieli nasiągnienie, y sluzba ta iest ich mciom przypowiedziana na dwie cwierci, za takowym ze zoldem, którą ich mosc continuowac powinni, okrom tego, iesli by woiewodztwu tego sluzebnego żołnierza nie potrzeba było; tedy ich mc pp. rothmistrze, wysluzywwszy cwierec iedną, chorągwie zwinąc powinni będą.

I ciz pp. rothmistrze po wzięciu pieniędzy mają się potym we dwie niedzieli na popis stawic na mieysce, przez ich mciow pp. commisarzow naznaczone, ktorych sobie praesenti laudo naznaczamy y vpraszamy ich mciow: imci p. starostę

belskiego, imci p. starostę grabowieckiego, imci p. sędziego ziemskiego belskiego y imci p. Marcina Brzezickiego, pisarza ziemskiego belskiego.

Stacyia y chleb temu powiatowemu żołnierzowi ze wszystkich wojewodztwa naszego Belskiego dobr nalezec ma, na którą iednak stacyią ich mc p. żołnierze powiatowi powinni będą wybierac według ordinansu woyska kwarcianego; a mieysca na sięgnięcia ich mciow pp. rothmistrzom przez imci p. pułkownika rozdane bydz maia.

A iesli by tesz pod te chorągwie terazniejszego zaciągu, który obywatel wojewodztwa naszego Belskiego zaciągnął się y pieniądze służebne na zaciąg wziął, a tym czasem pospolite ruszenie nastąpiło, tedy ten zaciągniony slachciec pod tąz chorągwią przy poczcie swoim ma konia osadzić, y onego przed imcią p. polkownikiem popisawszy y attestacyią otrzymawszy, tegosz przysadzonego poty, poki pospolite ruszenie trwac będzie powinien osadzac.

A na tego żołnierza vchwalonego pozwolone troie podymne saluis abiuratis, desertatis et conflagratis, y czopowe do tego, które ich mc pp. szafarze, ysz nie wszystkie pierwsze wybrali, tedy wybrawszy, aby na tego żołnierza obrocili. I do tego podatku wybierania podymnego poborcę imci p. Władysław Siostrzewitowski, komornika granicznego belskiego, vprosilizmy, który praeuio iuramento podatki te wybierac powinien według laudum tak rocznego y tym porządkiem od dawac pieniądze ich mciow pp. rothmistrzom za quitem ręcznym ich mciow pp. rothmistrzow, a quity te maia bydz przyjęte [od] wojewodztwa za okazaniem onych.

Temuz imci p. poborecy solarium, za prace tez imci, iako in primo laudo, naznaczamy. Podatki te podymnych aby wydane były za tydzień ab actu praesenti, a do dwóch niedziel aby były wydane (sic! wybrane?).

A isz wiele na tym mieyscu, gdzie metropolis sama, miasto Belz, wojewodztwa naszego, y zamek belski aby był obwarowany, samemu tedy miastu y zamkowi belskiemu na obwa-

rowanie municey z łonu kazdego wojewodztwa naszego y powiatow do niego należących — po złotemu iednemu vchwalamy, ea conditione, aby za wiadomością imci p. starosty belskiego robotnik, który by na to miał bydz zaciągniony, był podany.

Do ktorego łanowego wybierania imci p. Pawła Poławskiego vzylizmy, a imci p. Samuela Palanowskiego dozorca tey municyiey obrali y vprosilizmy. A te pieniądze aby ich mc p. poborca ni nac inszego nie obracał, tylko na municyją samego zamku y miasta metropolim wojewodztwa Belskiego.

Przy tym to miec chcemy, aby zamek był opatrzony y komory aby były pobudowane y pozwolone na deposit ich mciom pp. obywatelom wojewodztwa naszego.

A te łanowe podatki po wydaniu podymnych naydaley in duabus [septimanis] aby wydane były sub iisdem poenis iure descriptis. Solarium poborcy od wybierania łanowego tak, iako y poborcy podymnego, to sobie obwarowawszy ich mc, aby grod odprzysiąg ab desertatis et conflagratis, więcey nie wyciągał od iuramentu nad groszy pięć z wydaniem extractu z pieczęcią; a in quantum by grod nie chciał wydac przysięgi za tez solarium groszy pięciu, tedy przed imcią p. poborcą mają iuramenta odprawowac, y takiey wagi mają bydz, iako w grodzie wykonany.

Do municyiey tedy takze metropolim aby tez y mieszczenie ciz belscy przynamniey się podwodami przyczynili, y z włosci miastu należącemi. Rowy przeciwko placom swoim aby ciz mieszczenie wyrzucili, a puste place za zpezę naszą.

Do tegosz podatku troyga podymnego powinni dac popi po złotych szesci do rąk imci p. poborce wybierającego podymne, przy tymze podymnym.

Gospody z vrzędu imci p. starosty belskiego absque vlllo solario aby według affectacyiey kazdego z ich mciow et iuxta proportionem personarum rozpissowane były.

Sprawiły to y wymogły wysokie merita, koszty y odwagi y w rozných okazyiach znaczne przysługi imci p. łanusza Pru-

sinowskiego, podkomorzego bełskiego, w sercach naszych braterskich, ze iure merito takowych przysług imci w wojewodztwie naszym vnanimi consensu zgodziwszy się na to, abysmy onemu summę dziesięci tysięcy, dawne retenta czopowego, przy nim zatrzymane, a swietey y niesmiertelney pamięci krowi polskiemu Władysławowi czwartemu nigdy in vim gratitudinis assignowane, darowali, iakosz y praesenti consensu nostro et fraterno amore daruiemy.

A iz tesz z wojewodztwa naszego in obsidione Zamoscia pod czas incursyey nieprzyjaciela zostawiając, in fidem wojewodztwa wszytkiego wzięli byli naprzod z rąk p. łowczego bełskiego złotych 500, tedy summy te obiedwie, tak imci p. sędziemu, iako imci p. łowczemu teraznieyszemu z czopowego ich mc pp. szafarze niemieszkanie oddac y zapłacić mają¹⁾.

A isz selus diuini amoris w sercach obywatelow wojewodztwa naszego zawsze exazdet, a panny zakonne conuentu ordinis praedicatoris s. Dominici infausta clade per ignem, za miastem Bełzem fundowane, są zniesione y klasztor ich in ciuerem redactus est, — na budowanie tedy kościoła y klasztoru tym pannom zakonnym złotych 600 polskich daiemy, daruiemy, a dac z czopowego pp. szafarzom za kwilem pannen naznaczamy.

Miasto Bełz ysz pod czas incursyey tatarskiej y kozackich w posrodku nieprzyjaciół wiary erga rem publicam dotrzymało, a pectoribus ciuium insulty hostium y znozny (?) wstrzymało, — ex benignitate nostra resztę troyga podymnego złotych polskich trzysta, o które bannityia na nich w sądzie kapturowym otrzymana iest, onym odpuszczamy, Takze od podatku czopowego po expiracyey, libertacyey a festo s. Francisci in anno 1648 pxe prto asz do święta Narodzenia Panskiego, które miało isc, tych ze mieszczan vwalniamy.

¹⁾ Тут, видно, пропущено позичку від суді.

Za mieszczański sokalskiemu ysz iest wniesiona intercessyia, condolendo ipsorum calamitati, resztę złotych sto siedmdzieści y pięć troyga podymnego tak rocznego, o co na nich bannicyia iest otrzymana, opuszczamy y wolnemi ych czyniemy.

A zeby ta vchwała nasza robur et firmitatem miała, y za den niewiadomości pretendował, zlecilizmy imci p. Piotrowi z Lubnice Kruszowi, marszałkowi na ten czas koła naszego, ręką swą onę podpisać y do akt grodzkich bełskich podać.

Działo się w Belzie na seymiku, w kosciele oyców Dominikanów, gdzie się seymiki odprawować zwykli, vndecima iunii 1649.

Piotr Krusz z Lubnice, marszałek koła rycerskiego. Loccus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 754—63, obl. 12/VI*).

CLV.

Ян Ліпський подає селян з Жиравець, Любичі, Верхрати, Тенятиск, Любелі, Брусна, Крупця, Переорська за нахід на Ліпсько, Белзень, Ліпс. 12 н. сг. червня 1649.

[E] Sabbatho post octauas festi sacratissimi Corporis Christi 1649 gnosus Ioannes Lipski, bonorum oppidi Lipsko et villarum Lipie, Belzec aliorumque eo pertinentium heres, detulit protestationem contra homines et communitates, vct: Artym Łucyk, Senik Lesny stary, Łysy Stecko, Picanik Hryc, Iwan Balbakow, Iwan Szymczyszyn, Bochow Kosko, Chwedko Ickow, Choma Iurka Pereworowa, Semkownina Senik, Kusnierz Iwan, Piotr Preworow, Tymko Szydkowicz, Artym Szydkowicz, Procyk Kaczmarz, Hryc Iureczkowa Iwaszka, Popow Andrey, Capik Michałko, Capik Carp, Wasko Sosonka, Tymko Sumayda, Iwan Szumayda, Hryc Szumayda, Hawryło Borysow, Sen Telczyn, Chordiy Iwan, Łucko Seniow, Kusnierz Hawryło, Hara-

sim Iaskowicz, Tymko Nazarowicz, Iwan Puzyk, item Iwan Prozyk, Mackowiec Andrzej, Iacko Zukow, Micko Zukow, Iwan Hayduk, Olechno Iwaniszyn, Iarmol Senkow, Zolnierz Ławryk, Charko Ławryk, Andrzej Grzeszczyk, Iwan Klimkowicz, Ilko Misierow, Olechno Iwaniszyn, Radko Iaczczyszyn, Lewko Stepaniszyn, Kuzmin Sidor, Matwiey Trciszewicz z synami, Hryc Bezdenczuk, Andrzej Misiow, Stecko Greskowicz, Tymko Pu-tyk, Nicko Hazarowiczow, Matwiey Łopalo, Panasowiec Lewko, Chwedko Lewkowicz, Iwan Olexin, Iwan Szumaydyn, Wasko Kroszyszyn, Zich Vsaczkow, Lesko Woskonczye, Hryc Bayba-kow, Łucko Hołubiecz, Milko Powszok, Trusz Tkaczow, Kosc Szumczow, Posko Pasternaczek, Iasko Bednarz, Andrzej Wa-siow, Zukow Nester, Hryc Misal, Klimko Iwanuskow, Klimko Iwanczye, Iacko Panasow, Andrzej Lewkow, Iwan Kudryk, Ilko Waskow, Posko Ickow, Iwan Lichoteczyszyn, Michałko Szymczyszyn, Hryc Markowicz, Andrey Cekanik, Lewko Sma-ley, Andrey Smaley, Lewko Babin, Sen Charkow, Hryc Tywon, Hryc Szelka stary, Misko Szylczyn, Andruszko Szylczyn, Panas Mielnik, Andrey Mielnikow syn, Iacko Mielnikow syn, przy tym wszystka gromada, ktorych oni imiona y przezwiska lepiej wiedzą, bonorum villae Zyrawce s. r. m. tenutae magci Io-annis in Zamoscie Zamoyski, capitanei calussiensis, subditos; et Hawryło Czarmiszek, Wasko Moskowicz, Leśko Kowal, Pa-wliszyn kowal, Iwan Czuryło, Iwan Chaycz, Ilko Pauch, Petro Kaluzka, Hryc Hipko Pułtoryn, Andruszko, Chodor, Onuśko, Domsza, Olesko Karandym, Iwan Moskowicz, Iwan Chazyn, Tymko Goga mielnik, Iwan syn Gogacow, Tymko Gogacow, Tymko Łukisza, Iwan Wasczyszyn, Demko Wasczyszyn, Hryc Chromy, Hryc Burynczyn, Iwan Telczuk, Hryc Kurnyk, Woytko Szynkarz, Chwedko Ostapiszyn, Iacko Hulczyn, Stecko Hury-now, Iwan Galinski, Andrzej Drzuszak, Andrey pop, Iacko Seniszyn Blisczak, Matwiey Mielnik, Luc Duszlów, Worwolik, Mis Iakubow, Nochum, Stecko Moskowicz, Wasko Chreptikow, Petro Iankow, Woytko Dusilów, Iwan Smietanka, Kunacz Mi-kulicz, Demko Zapawka, Panko Tyrym, Chwedko Chliwezyn,

Andrey Swelak, Iwan Prilichin, Kucowych, Kolinowych, Iacko Kiczola, Kuc stary, Kucow Wasko, Luc Kucow, Hryc Kuczow, Chwedko Waszczyszyn, Iwaniec Waszczyszyn, Rudkowi synowie, Iwan Czuryło, Tymko Kukiczy, Stecko Lisczyk, Iwan Lisczyk, Iacko Seniszyn, Tymko Sabulda, Sen Krywonos, Hryc Vstanny, Maxim Zoloczko, Andrzej Ias, Iwan Terekusz, Hryc Kiciakow, Tymko Kulisza, Hryc Kiczalin, Iwan Rudkow, Chwedko Rudkow, Matwiew Rudkow, Matwiew Kleczyn (sic!), Paweł Toloczko, Stecko Tołoczko, Andruszko Błazkow, Iwan kniaz Lubiezki, Macko Iankow syn, Woyto Iakubow, Mis Iakubow, Stecko Kalinow, Iwan Kalinow z bracia, Iwan Szuccyszyn, Łasko Puczczyszyn, Stecko Zakowiec Cherst, Stecko Wasilewicz Chwedka, Tymko Wasilewicz, Iwan Kordyk, Hryc Kniazzyk, Tymko Kniazzyk, Andrey Sirotyn, Iwan Wuyczyn, Iwan Chwedczyszyn, Tymko Chwedczyszyn, Semko Dacko, Stecko Hoszyn, Hryc Dackow, Ihnat Prymiszyn, Iwan Waszczyszyn, Hawryło Tkacz, Anton Woronicz, Hryc Puteryn, Tymko Puteryn, Chwedko Puteryn — bracia, Nazar Boczanow, Iwan Dawidyszyn, Iaremko Łucow, Hryc Vhrynow, Stecko Łucow syn Vhrynow, Matwiew Sidorow, Sidor ociec iego Cherst, Olexa Chorkawiec, Sen Korolkow, Wasko Chreptych, Andrey Swoydzia, Iwan Seniszyn, Iacko Seniszyn, Iwan Czuryło Cherst, Luc Walkow, Tymko Walkow, Iaremko Łucow, Maciocha Lechowicz, Hryc Łuczyn, Lesko Szapryczka, Tymko Iwanicz, Tymko Chylik, Lewko Kondradow, Iwan Kucow, Tymko Woytow brat, Onusko Iurinow zięć, Wasko Bednarczyk, Iwan Cholowka, Ilko Prymierz, Olexa Szwiec, Sobek Tasiow syn, Petro Zakowicz, Dynis Byłoczysow, Iwan Hryccyszyn, przy tym wszystka gromada bonorum villae Lubycza s. s. m. tenutae magci Ioannis Zamoyski, subditos; atque Iwan Nazarow, Wasko Nazarow, Iwan Kuszczyszyn, Andry Kuszczyszyn, Łazarkow, Misko Iusin, Wykot Andreiow, Iwan Wasilinkow, Roman Wasielinkow, Mis Suchan, Chwiedko Suchan, Kuzan Czerbalik, Hryc Steczynow, Mis zięć Harasimow, Iwan Naliwayko, Chwedor Senczyszyn, Sen Senczyszyn,

Choma Kupiar, Dmiter Iwanikow, Sen Gluchyn, Milai Steckow, Andrey Steckow zięć, Iwan Kulosa, Wasil Kulik, Chryc Kuczolabyk, Andrey Oleśko syn Czabanow, Mis Pikosiow, Miś Kityłow, Dacko Kityłow, Stecko Kityłow, Michałko Steczynow, Martyn Moskwiszyn, Karp Moskwiszyn, Demko Iwanow, Ilko Hałuszczak, Demko Osieykow, Panko Alesczykow, Kuryło Alesczykow, Hryc Tkacz, Stecko Czerbalik, Harasym Puda, Demko Daniłow, Iaremko Kuchta, Hryc Kowal, Macko Steckow, Dacko Prima, Iacko Chwediuszyn, Wasil Plotycz, Sen Plotycz, Roman Zosczyn, Petro Iwankow, Stecco Sknita, Iacko Dawidyszyn, Chweza, Wasil Danch, Dmiter Mielnik z synami, Ostap Mielnik y z synami, Iwan Bastruk, Paweł Kamłay, Ihnat Michałow y z synami, Paweł Siteczyk, Sawłonik, Iwan Puryk y z synami, Wasko Zakruta, Paweł Czuch, Chwil Kusiłka, Iwan Suchawczen, Iwan Suchy Błazek, Lewko Typin, Iwan Sidorow, Iacko Mosniga y z synami, Chwedko Litwin, Walko, Roman Tkacz, Wasko Moczy, Maxim Naza, Stecko Moczy, Olexa Kutt, Senio Noga, Iacko Pawliniec, Karp Lewczyn, Lewko Czyzyk, Iwan Ozysik, Anton Tokarz, Stecko Kiściakow, Dmiter Podobiaka y z synami, Stecko Popowicz, Panko Maszuch, Chwil Kiszczaczak, Hawryło Czelerzonik, Iacko Basin, Hryc Suchosień, Ławryk Czopikow, Dacko Naza, Homilian Wasielakow, Hryc Masniga, Ostap Mielnik, Wasil Pikocznikow, Olesko Mudyk, Sawka Maciey, Tymko Szuper, Wasil Plutycz, Demko Osieykow, Dimiter Sieczyn, Iwan Kurek, Paweleczuk, Iwan Mazuk, Iwan Sachwrzyn (!) Hryc Sachwrzyn, Harasim Karczmarz, kniaz Wasiuta, przy tym wszytka gromaga bonorum villae Wierzchrzata s. r. m. tenutae magci Christophori Koniecpolski, palatini belzensis, subditos; tum Petrum Rysiak, Wasko Hirko, Hawryło Bozyka, Iuran Ihnata, Ciolko, Czerowych, Woyt Kuc, Iwan Chwedczyszyn, Łuc Siwien, Stecko Kolbien, Iarosz Wasczyszyn, Mocuk Wasczyszyn, Siemko Stecko zięć, Punkow Anton, Iwan Masnigow, Andruszko Rey, Chwedko Palencyk, Iusko Ksienin mąż, Łuc Kuciow, Kuryło Bołczyk, Choma Łutykow zięć, Hayda Stecko, Ihnatowe syno-

trzy, Stecko Rozwałka, Mis Raskow, Lewkowego Stecka syny, Iutam Chrycow syn, Andruszko Baran, Dmiter Ilczyszyn, Wasko Hirczyn, Plecyk Macko, Czewure syny cztery, Łuc Rysaczek, Piotr Ryzawko brat iego, Dyrzyn zięć, Mis Pryszczow, Woytowa, Stecko Maruchnin zięć, Piotr Czerow, Chwedkow zięć, Iaremko Dutko, Macko Chwedkow, Hauryło Swietucha, Siemko Pietruw syn, Rebutowe syny dwa, Łuczyszyn syn, Iwan Orasiow zięć, Wasko Paleczyn syn, Matwiey Ciołko, pop, Stach Mielnik, Szymek Mielnik, przy tym wszytka gromada villae Teniatyska s. r. m. tenutae magci palatini bełzensis subditos; nec non Wasieko Kniazik, Magura Chwil, Chwedko Rozeniecki, Chwedko Zaiąc, Timko Ciesła, Weretycha, Karp Mielnik, Iwan Rozeniecki, Kuryło Młynarz, Lewko, Ferenc z synami Demkiem y Fedkiem, Sieniucha Basnianka, Karp, Iwan Tymczyszyn z trzema bracią, Michan, Milian Stolarz, Krupa Mielnik, Iwan Tokarz, Tymko Szwiec, Ihnat, Szymko, Zubicka, Ilko, Misko Ciesła, Tryl, Szczybło z synami swemi, Sidor, Hryc Winiarz, Ławrynowi bracia Iasko, Lewko, Iwan, Iacko z synem swym, Lewko, Hryc, Chwiedko Niedomon, Starodub, Iwan Popowicz, Chwedko Zemla, Iwan Dziak, Drypliny synowie, Iacko, Philip, Iusko, Hryc, Stecko, którzy się wiezo od Kozakow wrocili, Iwan Phil, starostą lubaczewskim się mianował, Piotr, Panko Machnik, Iwan Krupa piwowar, drugi brat iego Iwan, Hryc Draś, Petro Mielnikow syn, ieszcze między Kozakami, Klimko Piekarzow syn, Hryc Senkow syn, Sulkarowy synowie Stecko y Iwan, Hawryło Smieciuch, Andrzej Ołowiarz syn iego, przy tym wszytka gromada oppidi Lubella s. r. m. tenutae magci Georgi Ossolinski subditos; deinde Iacko, Anton — Tywonowie obydney, Matwieiow trzech, Lewko, Chwiedko, Iachim, Hrynko Strachay, Michałko, Hryc, Stepan — Mielnicy braci trzech, Wasil, Paweł — bonorum Zukow s. r. m.; itidem Wołosikow dwa Ihnat et Hawryło, Roman Moskwa, Iwan Rewaczek, Iwan Kosubiak, Semko Kosubiak, pop Starosielski, Iacko Gregori Głowin brat, Pechłow dwa, jeden Iwan, drugi Hryc, Parobieiow dwa, Stecko y Ha-

wryło, Ilko Fedynow, Iwan Kosina, Iwan Fronckow, Ihnat Czesakow, Ławryk Drabek, syn iego Stecko, kniaz Iacko Chomczak, Iwan Dziadow syn, Wasko Mielnik, Misko Mielnik, Wasko Mierwicki, Iwan Szewcow syn, drugi syn iegosz Tymko, trzeci syn iegoz Andrzej, Lawrych ociec ich, Iwan Komornik, Iwan Kowitko, Iacko Bagrey, Paweł Motyka, Misko Hayduk szoltys, Fedor Szoltys, Artim Szoltys, Iwan Szoltys, Wasko Szoltys, Iwan Szumczakow, Proc Pankow, Wasko Pankow, Kureło, Iwan Iaremkow, Hawryło Huczko y synowie dwa iego, Olesko Kowal, Tymko Mielnik, Iaremkow brat iego, Ihnat Mierniczek, pop, Wasko Popowicz brat iego y synowie dwa, Iwan Szulik, brat iego Nazar, Iwaś, Zienko Szutyk, Iusko, Daniłko, Andruszko syn iego, drugi syn iego Choma, Sienko Chrabiec, Iwan Chwał, syn iego Właszyn, Hryc Briniak, Misko Kostuk, Kostiuk Tymko, Iwan Kutyczyn, Iwan Galaguz, Chwedko Hanusin, Iwan Lis, Iwan Kramar, Maxim Kozubal, Fedko Dolhanczyk, Po[po]wicz Właszyn, Daniłko Legieznik, Andruszko zięć iego, przy tym wszystka gromada villae Brusno s. r. m.; itidem Wasienko, Tymczy synowie, ieden Ihnat, drugi Hryc, trzeci Ilko, Kniazikowie — ieden Iacko, drugi Siemko Buła, Sawka Iurkow, drugi Ihnat Iurkow, Andrzej Makuch, Lewko Magura, Ławryk, Dmiter, Łuc, Stecko Kozarz, Tymko Gontarz, Hryc Czuryłow, Hryc Rzeznik kniaz, Semko Kniaziov syn, Daniłko Tereszko, Misko Popow, Iwan Doroszyszyn, Hryc Balkow, Iwan Kordzin, Matwiey Kostenie, Melech Choroszkow, Wasko Pietrzykow, Łuka Lewczyszyn, Iwan brat iego, Iacko Wołoszow, Stecko y Iwankow, Mielnik, Wawryk Bunywaw liesny, Wasil, Daniłko, Matwiey Sawczyn, Iwan Grutka, Hryc Liewczyszyn, Hryc Trybyl, Stas Harasimow, Wasko Łosz, Hawryło Łabin, Iwan Smolin, Iwan Markow, Hryc Dolhan — villae Krupiec s. r. m. tenutae illris cancellarii regni supremi de tribus villis subditos; ad extremum Michalko, Wasko Kucay z synem Waskiem swoim, Andruszko Tracz y zięć iego Sienko Kuniczka, Petro Dobrowski, Iendruszko Dobrowski, Iacko Zub y z synami Iwan i Sawka, An-

druszko Romaniec, Iadam, Andruszko Burdelik, brat iego Wasko, Baranowski Ławryszko, Chwedko Rutko, Hryc Puszkarczyk, iego brat Karp, Chwedko Caesar, Iwan Burak y z synami Cwietkiem y Simkiem, Tymko Tkacz, Iwan Puszkarczyk, Andruszko Sendziak, Ostap Pluty, Iadam Polak, Ilko Wychcorz, Demko Sara, syn iego Wasko, Wasko Tepeza, Hryc Swietko, brat iego Semko, Iwan Łuczko, Iwanko Gluch, Hryc Nalewayko, Chwedko Gil Nalewayko, Andruszko Masluchow, Michałko tywon Kurta, Dmiter Hruszka, Andruszko Kuchta, Hryc Dobek, Iwan Maley, Ihnat Czernat, Demko Kopey, Cwedko Woytow, Ławryk Woytiszyn, Miścio Klimiszyn y z synami Ilkiem y Hrycem, Woyt Holub Artym, Łuc Kotyk, Olesko Sulniczak, Kuryło Gil, Ławryk Sulnik, Chwedko Szewc, Harasim, Wasko Pocekwa, Iwan Bartnik, Choma Kowal, Kupicz Misicha, Chwedko Picow, Iwan Klim, Łasko Abramkow, Iwan Lipko, Secko Biehun, Wasko Bednarz, syny iego Wasko y Olesko, Piotr Puszkarcz, Andruszko Partyka, brat iego Iwan, Wasko Lisko, syn iego Iwan, Artym Kunica, syny iego Semko y Ihnat, Chwedko Fedor, Kupicz Zedana, Andruszko Bilik, Michoniwa Oluba, synowie iego Chwietko y Iwan, Wasko Fedynka, Andrzej, Misko Leśny, Andruszko Kaliczyn, Andruszko Kowalczuk, Sobko Kaliczyn, Hryc Breczko, brat iego Andruszko, Pietro Drabin, Daćko Drabiey, Iwan Michał, Harasim Zuk, Pedor (!) Caryk, syn iego Hryc, Chwedko Tywoniszyn, Andruszko Olexin, Bartko, Hryc Chudy, Chwedko Kisiel, Kuzmo (!) Mielnik, Ihnat Mielnik, Matwiey Mielnik — villa Przeorsko

gnosi Andreae Lipski subditos aliosque ipsis melius notos, omnes insimul inculpatos, ideo, — quia praefati homines sub tempus interregni, cum castrorum Pilauicensium, in quibus omnis ciuium regni spes, omnis securitas, omnis patriae honor ed decus reclinaret, rescissent secessum, nec non rebellisantium in limites palatanatus Belzensis progressum audissent, illico facta inter se mutua conspiratione alios plures homines numerum duorum millium excedentes congregarunt, iisque congregatis sub titulo et praetextu Kozakorum tempore vesper-

tino vet ferca sexta post f. s. Michaelis Archangeli (2/IX) oppidum Lipsko more hostili sublato clamore et excitato bombardarum strepitu feroces et inopinate inuadunt. Cum vero subditi protestantis in eodem oppido cum aliis hospitantibus protunc ad tutiora loca causa effugiendi imminenti periculi conferentibus existentes tanta exciti inopinata violentia quoque modo necessaria defensione impetum ipsorum reprimi curarunt, en ecce ipsi inculpati locos ad euadendum commodos tum et vias publicas circa oppidum Lipsko vndique a longe ita cinxerunt et obsederunt, vt quemlibet effugere conantem capiebant, occidebant, at trucidatis autem res, vestes, pecunias recipiebant. Tum demum subsequenti tempore e turmis et ceteruis postium in palatinum Belzensem iam aduolantium subsidiarios ad explendum nefarium votum suum aceruarunt coniunctisque viribus vi maxima oppidanorum viribus non valenti fossam oppidi et vallum morte multorum defendentium aggressi et adorsi sunt. Tandem postquam ipsum oppidum aedificiorum praestantia et hominum vtriusque sexus multitudine opibusque plenum et conspicuum in praedonicae gentis venere potestatem, mox caedem maximam hominum innocentum atque rapinas rerum dicunarum et humanarum tyrannico modo exercent, alios crudeli feritate necarunt, alios ex pixidibus longioribus occiderunt, alios immani martyrio trucidaverunt (sic!), pueros vero paruulinos in partes alios lacerarunt, alios dissecarunt, nonnullas eximias puellas mutuo cum matribus complexu iunctas frustra tutantibus et lachrymentibus anxiiis matribus indignissime rapuerunt et Veneris ludibrio coegerunt, templum, vestes, arma, pecunias et ornamenta in vim praedae et spoliis diripuerunt, caetera inauditae immanitatis genere difficili recensere, quando quaecunque crudelitatis facinora cum his conferantur, ne minima quidem ex parte aequare possunt, vno verbo, nec aetati nec sexui, nec focis et aris percerunt, cadauera in sepulchris conseruata disiecerunt, ad extremum totam oppidum funditus combusserunt, quae perpe-

trata ad meliorem demonstrationem registro, licet non omnia, aliqua tamen ex parte visum est hoc loci recensere.

Miasta Lipska szkody. Osady spalono dwiescie trzydziesci y pięć, winnic sto, słodowni y browarow pięćdziesiąt. Thomasza Adameczyka, burmistrza, komornika samowtórego, czeladzi pięcioro zabito . . .¹⁾ Grygiel burmistrz zginął y syna takze zabito; Iagnieszcze Suchankowi syna y komornika; Iadama Szewca, zonę iego, synow dwoch y corkę iedną y zięcia z dwo[y]gi dzieci; Andrzeiowi Brusinskiemu winiarza z winiarką y czeladnikiem zabito; Ferenca y syna iego, komornika z zoną; Iakubowi Zarębie komornika y zone iego y dziewczkę służebną zabito; Andrzeia Dzykana samego z zoną, czeladnikiem, zięcia, kucharkę, komornika z zoną; Stanisława Łobozyka samego y synow trzech, komornika z zoną, czeladnika, kucharkę; Wojciecha Kusnierza samego y zonę iego, synow trzech, dziewczek dwie, komornika z zoną, parobkow dwoch; Simona Idzika krawca samego y zoną iego, synow trzech, czeladzi troie, dziewczek dwie, prządkę, kucharkę pozabiiiano; Wawrzka Rzesnika samego y zonę iego, synow pięć, corek trzy, komornika y z zoną, kucharkę, parobkow dwoch; Iadama Mika samego y zonę, synow trzech, corek trzy, komornikow dwa, tychze synow trzy y corek trzy, parobka iednego y kucharkę iedną; Iana Bochenka samego y zonę iego, synow dwa, czeladzi dwoie, komornika y z zoną, kucharkę; Iana Szczesnika samego y zonę iego, synow dwoch y czeladnika, dziewczkę, komornika z zoną; Iadama Ciesłę samego y z zoną y z synami pięcią y corkami czterma, czeladnika y dziewczkę, komornika y z zoną wyzabiiiano; Andrzeia Mazura samego y syna, parobka, komornikow czterech y z zonami y dziewczkę iedną; Matysa Mazura samego y synow czterech, komornika z zoną; Marcina Łukowskiego, burmistrza na ten czas, y z synami czterma, corką iedną,

¹⁾ Далі поданий довжезний на 41 сторін спис забитих людей і забраних річей. З недостачі місця скорочуємо його, подаючи лише забитих.

czeladzi troie, dziewczę iedne, komornika y z zoną y dzieci czworo; Woyciecha Głotkowskiego y z zoną y synow trzech, parobkow trzech, komornika y z synami dwiema; Grzeska Kotlarza y synow dwoch, czeladzi czworo, komornikow dwoch z zonami y dziećmi osmiorgiem wyzabiiiano; Iakuba Rudnika y z zoną y synow trzech, corkę iedne, czeladzi pięćoro, kucharkę, komornika z zoną y dzieci dwoie iego; Grzeska Czarnika samego y parobkow dwoch, kucharkę y komornikow trzech z zonami y synow szesc zabito, wzięto kotłow trzy gorzałczanych, zyta kop czterdziesci etc. . .

Lipienska vlica. Na vlicy Lipienskiej kosciół wybrali, srebra roznego, to iest kielichow, patyn . . . cztery oltarze z rozniemi obrazami kosztownemi, potym sam kosciół spalili, który kosztował pięć tysięcy złotych, takze y szpital przy tymze kosciele spalono; Woyciechowi Litwinkowi, komornika y z zoną y wdowę komornice zabito; Iakuba Dwornica szewca, rayce miasta Lipskiego, synow iego trzech, corek dwie, komornika Błazeia Szewca y zonę iego z trzema synami y dziewczek dwie, parobkow dwoch; Stanisławowi Burmistrzowi komornika z zoną y syna, corkę, parobka, dziewczę zabito; Łukasza z zoną, z dwiema synami, corką iedną, komornikiem, z zoną iego, parobka, dziewczę; Grzeska Kowala z zoną y synow dwoch y corkę iedne, czeladzi troie, kucharkę; Szymona Kowala z zoną y syna iego, czeladnika, kucharkę, Matyasza komornika z zoną, Stanisława komornika z zoną y corkę, Krzysztopha komornika, z zoną y dwoygiem dzieci; Iakuba Isicka szewca z zoną, synow dwoch, corkę, czeladzi troie, dziewczę iedną; Woyciecha Kopaczyka z zoną, synow trzech, corek dwie, komornika z zoną; Iana Golenia z zoną, synow dwoch, corek pięć, parobka, kucharkę; Iana Ciesle z zoną, synami trzema, corkami czterma, parobką, kucharkę, komornika z zoną y dziećmi czworgiem wyzabiiiano; Bartoszowi Orłowi synow dwoch, corkę iedne, parobkow dwoch, dziewczę y dziewczyny(ne), komornika z zoną y z synem; Woyciecha Packa rzeznika z synami trzema, corkę, parobka, kucharkę, komornika z zoną

y dzieci czworo; Iakuba Sekolę y synow trzech, corek dwie, czeladzi czworo, komornika y z żoną y dziećmi pięć(cior)giem; Iana Laski z żoną, synow dwóch, corek trzy, komornika z żoną y dzieci czworo, parobka, dziewczkę; Sobka Niemca szewca z żoną, synow trzech, corek dwie, parobkow dwa, dziewczek dwie; Stanisława Bałwierza, synow iego czterech, żonę, corek dwie, komornika z żoną, dziećmi sześciorgiem, parobka dziewczkę; Andrzeia Tkacza z żoną, synow trzech, corek dwie, czeladzi czworo, y brata iego, dziewczek dwie; Stanisławową wdowę y syna z żoną y dziećmi czworgiem, komornika z żoną dzieci pięcioro, czeladnika, dziewczek dwie; Wojciechowi Kędziorze żonę, synow dwóch, corek trzy, parobkow dwa, dziewczkę iedną, komornika z żoną, dzieci iego dwoie; Grzeskowi Burmistrzowi syna y corek trzy, parobka, dziewczkę, komornika z żoną y dziećmi pięciorgiem; Wojciecha Rzeznika z żoną, synow trzech, corek dwie, parobkow dwóch, dziewczek dwie, komornika z żoną y dziećmi pięciorgiem zabito; Ianowi Packowi żonę, synow dwóch, corek trzy, komornika z żoną y dziećmi szesciorgiem; Szymonowi Zarębie żonę y synow dwóch, corek trzy, parobka, dziewczkę, komornikow dwóch z żonami y dzieci szescioro; Iana z synami czterma, corek dwie, parobkow dwa, dziewczkę, komornika z żoną y z synami dwiema, Iadama Paczka szewca z żoną, synow dwóch, corkę iedną, parobka iednego, czeladzi troie, komornika ze dwoygi dziećmi; Iana Rodzickiego kowala synow trzech czeladzi, troie, dziewczkę, komornika z żoną y dziećmi czworgiem; Matyasza Bednarza z żoną, synow czterech, corkę iedną, czeladzi czworo, komornika z żoną y dziećmi pięciorgiem; Wojciechowi Kussybrodzie czeladzi troie, dziewczkę iedną, synow trzech, komornika z żoną y dziećmi czworgiem; Piotra Kuwłaka z żoną, synow trzech, corkę iedną, komornika z żoną, dzieci szescioro, parobka, dziewczkę; Marcina Dominika z synami trzema, corką iedną; Krzyska Rabiga, synow iego trzech, komornika z żoną, parobka iednego; Stanisława Pieniążkę tkacza z żoną, synow trzech, corkę iedną, parobka, dziewczkę, ko-

mornika z żoną y dzieci pięcioro; Szymona Iekalkę z żoną y synów dwóch, córkę iedną, swagra Jakuba Szewca z żoną y syna iego, komornika z żoną y dzieci troje; Stanisławowi Slosarzowi komornika z żoną, czeladzi troje zabito; Walka Kopaczyka, synów dwóch iego, parobków dwóch, komornika z żoną y dzieci czworo; Iana Kapłona, synów dwóch iego, czeladnika, kucharkę, komornika z żoną, dzieci troje; Marcza-czkę wdowę, syna iey, córkę iedną, parobka, kucharkę, komornika; Matyasza Paskutkę z żoną, synów trzech, córkę iedną, parobka iednego, dziewczkę, komornika z żoną, dzieci czworo; Marcin[a] Wałchoia z żoną y z synami czterma, córkę iedną, parobków dwóch, dziewczkę iedną, komornika z żoną y dzieci pięcioro; Iadama Gromka z żoną, synów czterech, córke iedną, parobka dziewczkę, komorników dwóch z żonami y dziećmi sześciorgiem; Iana Rybaka z żoną, synów iego czterech, córek dwie, parobka dziewczkę, komornika z żoną, dzieci troje; Grzeska Waca z żoną, iego synów dwóch, córkę iedną, czeladzi troje, dziewczkę iedną, komornika z żoną, dzieci czworo; Woyciecha z żoną, syna iednego, córkę, parobka, dziewczkę; Wawrzynca starego Zoszkę z żoną, córkę, parobka; Iaśięka Zoszkę z żoną, synów iego dwóch, córek dwie, parobka, dziewczka, komornika z żoną; Woyciecha Rzeznika z żoną, czterech synów, córek dwie, parobka, dziewczkę; Szymon Tkacz z żoną, czeladzi dwoje, komorników dwóch; Woyciecha Kucharczyka z żoną y synów dwóch iego, córkę iedną, parobków dwóch, komornika z żoną, dzieci czworo; Stanisława Głuszka z żoną, synów dwóch iego, córek trzy, parobków dwóch, dziewczkę służebną komornika z żoną y dzieci czworo; Woyciecha Korwłaka z żoną, synów trzech, córek dwie, parobka, dziewczkę, komornika z żoną, dzieci troje; Marka Stelmacha z żoną y synów czterech iego, córek dwie, parobka, dziewczkę, chłopca; Iana Kowalowego z żoną y synów dwóch, córkę iedną, czeladnika, dziewczkę; Błazeia z żoną y synów dwóch, parobka, dziewczkę; Iurczecha Woyciecha z synami dwiema, córką iedną; Stanisława Zonczaka y synów trzech iego, córke, zięcia Szy-

mona z zoną y dziećmi troygi; Iana Rewerendę z synami dwiema y corkami trzema, parobka; Pawłowi Korzwłóczkowi matkę, syna; Sobestiana Tkacza z zoną, synow trzech, corek dwie, czeladzi troie; Szymona Gluszką y matkę iego, czeladnika; Andrzeia Bednarza z zoną, synow trzech, corek dwie, czeladzi dwoie, komornika z zoną; Iana Boiarskiego z dwiema parobkami; Marcina Szewca radnika z siostrą; Stanisława Gogoszkę z zoną, czeladnika, kucharkę, komornikow dwoch z zonami; Sobestiana Potocznego z synami dwiema, corkę, parobka, dziewczę, komornika z zoną; Andrzeia Piekarza z zoną, synow dwoch, corek cztery, komornika z zoną y dzieci pięcioro; Woyciechowi Małendze syna, corkę, parobka, dziewczę; Ianową Piworskę z synem, parobka, komornika z zoną; Maccka Piwowarowego z zoną y synow dwoch; Wytka z zoną, synow dwoch y zięcia z zoną, corek dwie; Iana Kosmała z zoną y synow trzech; Andrzeia Bednarza z zoną y czterech synow; Stasia Kusego z zoną y synow trzech, corkę iedną; Iadama sługę mieyskiego z zoną, synow dwoch, corkę iedną; Lecha z zoną, synow dwoch, corek trzy; Sobka Rzeznika z zoną, matką, synow czterech, parobka, dziewczę; Szymona Smolę z synami czterma, parobka, dziewczę; Marcinowi Garczarczykowi zonę, synow dwoch, zięcia z dziećmi czworgi, parobka; Troncka, synow iegosz dwoch; Mocarowskiego zięcia, parobka, dziewczę; Woyciecha Szczapę z zoną synow czterech, parobkow dwoch, dziewczek dwie; Szymona Zaleszczyka, Iana brata iego y siostre; Sobestiana Idzika krawca z zoną, synami dwiema; Barthosza Błotnego z zoną, dzieci czworo, parobka, dziewczę; Matisa Krawca z zoną, synow dwa, corkę, komornika z zoną; Sobestiana Winiarza z zoną y synami dwiema y winiarzow dwoch z zonami, dziećmi szesciorgiem; Matisza Psiąnogę z zoną, dzieci dwoie, komornika z zoną y dzieci czworo zabito...

Na Lipiu¹⁾ Iadama Kruszyne; Michalakowi Grześkowi zonę zabito, chłopcow dwoch, matkę zony iego, czeladzi

¹⁾ Подаємо також лише самих забитих.

dwoie; Iaskowi Zaczkowi zonę; Ianusza Woznicy zonę, dzieci czworo; Bartka Swietlika, zonę iego, synow dwoch; Szymka Iurkowego, corkę iego; Krzycha Sekalę; Marcina Koca, syna; Stacha Winiarza, zonę, dzieci troie; Iendrzejowi Iawiarzowi matkę, dzieci, sługę, brata z dziewczyną iego; Topornickiego Iabuba, parobkow dwoch, chłopca, dziewczynę; Szymona Iagustyna, zonę, dziewczę, parobka, dziecie; Sekalę Iakuba, zonę, dzieci czworo; Bowelka Bartka, zonę, syna, dziewczek trzy; Sękała Woytka, dzieci dwoie; Mazura Iendrzejia, zonę, synow dwoch, dziwkę; Marka, zonę iego, brata iego z zoną; Wołoszyna komornika, dzieci troie; Iaska Bumigara, zone, dzieci, matkę iego; Macka Packa, dzieci troie, matkę iego; Matysa Mroza, dziwkę, chłopcow dwoch; Sobkowi Mirczykowi dziecie; Macka Koltunka, synow dwoch, zonę, dziwkę; Iaskowi Lesniaczkowi chłopca y zonę; Mackowi Misterkowi dzieci dwoie; Kurkowi Woytkowi dzieci pięcioro; Bielaka Stacha, matkę iego, dziwek dwie, brata y drugiego; Iadama Zarębę, dzieci dwoie; Walkowi Skwirce dzieci; Sobkowi Friediowi zonę; Szymka Marczaka; Piotra Ziawienika y syna; Iadamowi Marczakowi dzieci dwoie; Pawełka Thomka, zonę iego, chłopca, dziewczynę; Stasia Wilczka y syna; Martyna Drabika, dzieci dwoie; Iaskowi Krupce zonę, oycę, siostrę, dziecie małe; Woyciechowi Szostkowi dziewczę; Stachowi Kromkowi zonę, dziewczynę; Stachowie Torbie dziecie; Szymuna Zwłazę, zone, syna y dziecie; Iendrzejia Kupyszka, dzieci dwoie; Walka Szezupe; Iaska Gdulkę; Stacha Miska, dzieci troie; Pawła Golka y dzieci dwoie; Iana Leśnego, dzieci dwoie; Kasubiaczkę Kaśkę y syna iey zabito . . .

Zamek wszystek, który kosztował cztery tysiące, spalili, w nim zabito: winiarzow dwoch, zon ich dwie, dzieci sześcioro, pastucha y drugiego, klucznika Sobka, Iaska Kuchłę, chłopca Thomkę, dworskich chłopcow trzech, białych głów cztery; szlachetnego Stanisława Biniowskiego, podstarościego, y szl. Woyciecha Kaminskiego, lesniczego, do więzienia wzięli. Na folwarku wzięły zytą kop sześćnascie set etc. . .

Na Belzcu dwor spalili, który kosztował dwanaście set złotych, w nim wzięto iałownika 50 etc. . . karczmę spalono y chałup dziesiątek. Na Belzcu chłopskie szkody¹⁾: Macka Węglarza zabito; Ciesłaka Iadama, żonę jego, dzieci czworo; Marcinowi Kowalczykowi żonę, tescia; Froncka Ciesłaka y dzieci troje; Stanisława Tkacza, żonę jego y dzieci, chłopca; Walkowi Turczynowi żonę y dzieci dwoje; Iendrzeia Goyka y oycą jego Grześka, synów trzech y corek dwie; Zrzubka Stanisława; Szymona Kowalczyka y dziecie iednę; Iendrzeia Kozarzowskiego woznego y żonę jego zabito; Stasia Kikuta w stawie wtopili; Stanisława Balenta, żonę jego, dzieci czworo zabito; Stanisława Ropka, żonę jego wtopiono y syna jego; Stanisława Siekirczaka y żonę jego, dzieci siedmioro zabito; Iakubowi Buczackowi, chłopcow, synów dwóch; Grzeskowi Przygodzie żonę y dzieci troje; Mackowi Buczackiemu żonę; Iana Prochownika; Szymka Budkę y Macka Bigosa, żonę jego y czworo dzieci zabito. . .

Zydowskie szkody. Iakuba Fiskowego y żonę jego, dzieci czworo zięcia z żoną, komorników dwóch z żonami y dzieci ych pięcioro wyzabiano; v Szymona Żyda komorników Żydów z żonami trzech, dzieci siedmioro; Ioka Surowieckiego z żoną y syna z żoną, dzieci czworo, komornika z żoną y syna jego; Chaimka Żyda y syna jego z żoną, dzieci dwoje; Hesłę Żyda z żoną; v Iuny Hawarza Żyda z żoną, synów jego dwóch z żonami, trzeciego młodzienca siostrzynca jego, Drubina z żoną y dzieci różnych tychże Żydów dwoienasie; w domu Faczbowem Żydów dwóch zabito z żonami, dzieci różnych pięcioro, winiarza Polaka z żoną; w domu Abrahadowym tesczia jego Dawida, żonę jego, zięcia iednego z żoną, dzieci czworo; Wulpha Żyda żonę jego dzieci dwoje; Mordusia Wierchrzackiego y żonę jego, zięciów dwóch y syna z żonami y dzieci różnych szescioro; w domu Moszka z Lechkowego żonę jego y synów dwóch z żonami y dziećmi pięcioro.

¹⁾ Окрім імен забитих решту пропускаємо.

giem, zięcia z żoną y dziećmi dwoygi; w domu Moszka Chaymowego żonę y dzieci iego troje, zięcia z żoną y dzieci iego dwoie, komornikow dwoch z żonami y dziećmi pięciorgiem; w domu Jakuba Lubickiego zięcia z żoną y dzieci czworo, komornika z żoną y corek dwie iego; w domu Chaymowym samego y dzieci czworo, zięcia z żoną i dzieci dwoie, komornika z żoną; w domu Rubina samego y żonę iego, dzieci siedmioro; Iudke z żoną, corek dwie, synow dwoch y matkę iego y dziecię iedno, komornikow dwoch z żonami y dziećmi troygi; Moszka Krasnobrodzkiego z żoną y synem, dzieci czworo, Bednarza Polaka z żoną; Jakuba Zelmanczynego, żonę zięcia iego y z żoną, dzieci dwoie; Lewka Wargatego z żoną, syna y corek dwie, komornika Żyda Moszka z żoną, parobka katolika y dziewczkę; Maierowi Rabinowi żonę y dzieci pięcioro, komornika z żoną y dziećmi czworgi; Ieka samego z żoną y czworgi dzieci y komornika z żoną, dzieci pięciorgiem; Zelmanowi Lichwiarczykowi zięciow dwoch y z dziećmi osmiorgiem y komornikiem iednym y z żoną.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 697-744*).

CLVI.

Конфессати Грицька Турчиняка зі Зборова. 18 н. ст. червня 1649.

Iudicium necessarie banitum Tremboulense celebratum feria sexta ante festum s. Ioannis Baptistae pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono per nlem Hieronimum Stachowski, viceaduocaturn, Bartholomaeum Szczesnowicz, Mathiam Sartorem, Gregorium Textorem, Albertum Rachowski, scabinos iuratos, nec non famatos Ioannem Krypski, proconsulem, Łazarium Iwaszkowicz, consulem, in praesentia gnosorum Ioannis et Georgii Błazowskich, fratrum germanorum, Ioannis Piekarski, vicecapitanei trembouliensis, Ioannis Czarniecki, Bartholomaei Burski et aliorum quam plurimorum circa actum existentium.

Przed sądem niniejszem Iethwoytowskiem mieyskiem Trembowelskiem, z potrzeby zagaionem, oblicznie stanąwszy vrodzony pąn Olbrych Kasper Ludzicki, oskarżał się na nierobotnego Hryčka Turczyniaka, obywatela zborowieckiego, w te słowa: „Moi łaskawi panowie! wskazam się wmcioim na tego czleka, ktorego tu za poymaniem pod chorągwią imci p. wojewody podolskiego, iako winowaycę swego, stawiam przed sąd wmcioiw, — iz on z bracią swoją y z synem swym y inszemi pomocznikami, ktorých on lepiej zna imię, napadszy na wozy moje między Pławuczą a Gliniany iesieni przeszły, gdysmy vchodzili, po pospolitem ruszeniu roziechawszy się, gdym trochę odiachał od wozow, zabrali wszystko, co było, tak w szatach srebrze, pieniądzech, w suknie, ochedostwie y koni dwadziescia, do tego y sprzęt wszystko, ktorým miał w kosciele zborowieckiem, to wyrabowali, pobrali na kilka tysięcy, a na ostatek y stado, ktorem miał w manasterze vniowskiem, gdysz tam y zona moja mieszkała, albowiem mi dali cerney relatią o tym, ze gdy iuz Kozacy y Tatarowie minęli, ktorých poiednali na siedmiorgu koni y dali, tedy on z bracią swoją y z inszemi pomocznikami pobrali to stado, ktorego było siemdziesiąt y pięcioro, bo był vatahą brat iego; do tego, zem to słyszał od imci p. Piekarskiego, ktory mi powiedział, ze to słyszał we Zborowie, ze ociec iego chodził w moiey ferezey soboli y mówił: „niech ią teraz Ludzicki ze mnie wezmie!“

Ktorą skargę słysząc, obwiniony Hrycko Turczyniak powiedział, ze „się ią do zadny rzeczy nie znam, gdyzem ią nie był tam, nie conuerzowałem z Kozakami, gdyz w sobotni dzien, gdy imc p. margrabia, starosta grodecki, naiachał, wyiechał do dnia, y my tez z ludźmi co celnieyszemi powyieszdzali, y takem ią az do Pomorzan vszedł; tamze mię posieczono, bo mie zaraz wydano, ze ten był w obozie lackiem, y tak mię ciał ieden w potylicę raz, a dwa razy w łeb.“

Et contra imc p. Ludzicki replicuie, ze „on z bracią swoją y z oycem y z inszemi własny iest szkodca moi, gdyz y list

iest imci xiędza proboszcza złoczowskiego, który pisze y przysła, prosząc, aby go wydano, y okupował się, dał złotych szesceset ociec iego ząn y vciekł z więzienia z oycem, y tu był w więzieniu, vciekł od imci p. porucznika imci p. woiewody podolskiego, ledwie go poymano.“

Sąd niniejszy lethwoytowski mieyski Trembowelski, z potrzeby zagaiony, przychylając się do prawa pospolitego y do dowodu strony powodowy, to iest imci p. Ludzickiego, gdzie in praesentia sądu imc p. Piekarski prziznał, ze tak iest własnie, iako się tu skarzył imc p. Ludzicki: „zem to słyszał we Zborowie“; tudziesz y do listu imci x. proboszcza złoczowskiego, który affectuie, aby był wydany wspominając, ze on z inszemi roznemi lotrami y z bracią swoją dwory, koscioly naiezdzał y łupił; poniewaz się on sam swoją ucieczką obiawił, według prawa nachodzi, aby był wprzod na questie dany, a z questy, co prawo ukaze, ktorego ma wprzod consuinkowac strona powodowa de[c]retem sądu swego, y iest poprzi-sięzony (?).

Przed sądem tedy zwysz mianowanem oblicznie stając sławetny Bartosz Szczesnowicz, Mathiasz Krawiec y Grzegorz Tkacz, ławnicy przisięgli, podali confessatą sądowi zeznanie przez mianowanego Hrycka Turczyniaka, który to, bendąc na questie dany, pierwszy raz bendąc ciągniony, wyznał: ze Iwaszko Tkacz, Mikołay Slepasz, Borso Tkacz, Iwan Matwieiow brat, Iusko Kaliszow, Swiec Socha, Poczuykow zięć, co w Tarnopolu iest, Głuch Lepacz, Martyn Ławczynsyn, Martin Walentwiczyn, Wasko Wołowcow, Lesko brat moi, Onyszko Kotlubay, Iakim niebosczyk, Fedko Winnik (ten w Iasowie iest), Tymosz Swiec, Stec Kisło, Michailo Niedzwiedyska zięć — mieszkance zborowscy, — ci wyrabowawszy kościół zborowski, sprawili sobie chorągiewkę, w kosciele wziawszy, y tam iezdźili w gaiek Pławucki dla soli, bo tam byli zwarycze wozow odbiegli, y tam te wozy rozbili imci p. Ludzieckiego, rzeczy pobrali, suknie p. Ludzickiego brat moi poprziwoził do oycy, ale ie Kozacy pobrali; kłacza siwa dropiata, ta iest y teraz u Ma[t]wieia An-

druskowego. Do tego był z niemi: Iwan Kuklin, Wasil Czar-nysz, Lukian Berelko Aubcykow y Mielnik z Satanowa lysy rudąbrody — ci byli starszizną z nich.

Drugi raz podług prawa bendąc ciągniony zeznał, że u Matwieia Andruskowego skrzinia na gumnie zakopana z szatami y srebrem koscielnem; u tegosz w stani pod mostem są rzeczy pozakopywane; w domu v nas zas, u mego oyca, gdzie przyspa bywała pod oknami, są tam zakopane szaty y chusty białogłowskie, co się nam działem dostawały; v Slepasza iest pietnascie set złotych, to mu się dostało w Pomorzaniech y Glinianiech, co męczył ludzi; konie te wszystkie, cosmy pobrałi pod Pławuchą y w Vniowie, to wszystko pobrali Kezacy co sli z synem Chmielnickiego z podel Lwowa; y dali mu mieszczenie dziesięć talerow pokłonu bytych.

Trzeci raz według prawa bendąc ciągniony, wyznał, że u mego oyca w porządku stani przeciwko drzwiam, tam iest moi tlomok uwiniony w wereto z rzeczami y chustami zakopany; do tego że Slepasz Mikołai wziął monstrancją w Pomorzaniech y połomał ją; y z Donaiowa srebro zabrano koscielne na Vkrainie, wszystko ten Vbcikow.

Czwarty raz nimo prawo ogniem bendąc pieczony, wyznał, że v Iwaska Matwiiowego, a v Slepasza naywięccy rzeczy; do tego że Iwasko Matwiciow sciał Scitnickiego, a Slepacz Ziebieckiego, pisarza prouentowego, byli przy tym wszytkiem Szapanski z Iezierny. Zpoddaryk¹⁾ z Iezierny y Woznikow synowiec, y iam był z bratem, ale ociec nie był nigdzie.

Sąd niniejszy lethwoytowski mieyski Trembowelski, przeczytawszy confessata Hrycka Tureczinniaka, obywatela zborowskiego, dostatecznie y pilnie vwazaiąc, poniewaz to raz drugi, trzeci bendąc ciągniony, y czwarty nimo prawo ogniem pieczony, torturami swemi wtwierdził y wyznał, iz był complex tego wszytkiego, o co się ime p. Ludzicki skarżył y o nie obwinil, przychylaiąc się do prawa pospolitego o łupiescach

¹⁾ перед тым було: з поддanych.

domow Bozych, takze y rozboinikach, a iz obwiniony Hrycko Turczyniak oboymgiem się tem bawil, rozbiiał y koscioly łupił z wysz mianowanemi, ktorych powołał, to iest: donaiowski, pomorzanski y zborowiecki, przes cō by zadnego miłosierdzia ni miał, uznać, ale by według prawa y wynalasku mądrych miał bydz ogniem spalony, iednak, którą ręką te świętosci brał, ta ręką, to iest prawa, aby mu była ucieta y do pringierza przibita, respectu zas rozboiu y zaboystwa, do ktorego się rozboiu prziznał, neguiąc zaboystwa, iz był pomocznikiem tego, a kazdy pomocnik tak iako y principal karany bydz miał, aby się takowi nie nachodzili, miał by bydz cwiertowany, iednak za politowaniem sądu y przyczyną wielu ludzi zacnych nachodzi, aby był mieczem ścięty y głowa na pal wbita, decretem sądu swego, co y stało się iest.

Ex actis scabinalibus Tremboulensibus extractum. Locus sigilli. Hieronimus Stachurski, viceaduocatus tremboulensis in loco natarii.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 615—17*).

CLVII.

Скарга Стамєровекого на рогатинських міщан за нахід на Середні Серники. 18 н. ст. червня 1649.

[E] Sabbatho post f. ss. Vitti et Modesti mart. 1649 inducenda erat protestatio gnosi Thomae Stamierowski contra oppidanos Rohatinenses et Zacharka, Fedko Pelionem, sub tempus incursionis Kozakorum aduocatos, ratione per eosdem rerum in bonis villae Sarnki Srzednie receptionis, deprædationis.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1649*).

CLVIII.

Скарга Лоховеского на селян з Воскресинець і Угерничок за грабування в Воскресинцях. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda ante f. natiuitatis s. Ioannis Batp. 1649 nobilis Franciscus Lochowski contra laboriosos: Iwan Wolk Dobiszny, Paweł Wolczenko filium eius, Iwan Malik, Choma Malikow, Iwan Malikow, Andrus et Michailo Babiaki, Iwas et Maxim Bosłoie, Petrysz Olexa, Iacysyn Iwan, Podhaiecki Marton, Mielnik Olexa, Iwoniszyn Iaremko, Iwan Iryia, Ihnat et Kus Iryienki, Danysz Iryia — de villa Woskrzeszence; Danilo Frant, Iurey et Matwiey Iliekowiez, Karpowicz, Michayło Morhunacz, Petrum Petranik, Danko Kraucum, Boronik Sawa, Hawryło, Olexa — Smituiki, Iakob Bubko, Matwiec Krywolka — de villa Vherniczki ad ecclesiam parochialem Kolomiensem pertinenti, rudi Ioannis Boiewski, canonici leopoliensis et parochi eiusdem ecclesiae, subditos protestatus est in eo, — quia illi tempore autumali ad praedium villae Woskrzeszence irruendo ibidem vaccas, oues, porcos, sues, frumenti triturali mensuras kolomiensis in numero centum quinquaginta, nec non patinas, distos, libros receperunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648–9, t. 141. p. 1653–4*).

CLIX.

Скарга ке. Палюшкєвича на селян з Гребенного за нахід на костел у Раві. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda ante f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 admodum rudi Ioannes Paluszkiewicz, decanus ruralis parochiae Potylicensis, praepositus rauensis protestatus est contra laboriosos: Iwan Postawka kniaz, Nazarko Miki-

tycz, Lewko Boryszyn, Chwedko Bubenczuk, Iwan Pryma Sidorow totamque communitatem virorum et subditorum de villa s. r. m. Hrebienne tenutae magci Ioannis Zamoyski et aduocatae gnosi Stanislai Rosciszewski in eo, — quod sub interregni tempora, rusticanae licentiae praefati subditi ad bona oppidi Rawa ecclesiamque ibidem sitam post recessum Kozakorum superueniunt, appartamenti ecclesiastica, organy nowo sporządzone singulatim po pischalce rozebrawszy, co się w niektórych z nich w komorach poznaydowało, recipiunt.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 797—9*).

CLX.

Скарпа Ленарчика на сокальського міщанина Петра Вореницю за грабованє костела. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda [як вище] famatus Simon Lenarczyk cum assistentia rudi Gregorii Erazmowicz, parochi sokaliensis, protestatus est contra laboriosum sine famatum Petrum Worenicia de oppido Sokal, ad praesens vero huc et illuc deuagantem, — quia ipse sub tempus incursionis Kozakorum et Tartarorum cum eisdem hostibus commereium habuit et res multas ecclesiasticas, de quibus protestans ignorat, vbi easdem fecerat.

Praeterea in continenti eundem coram officio praesenti statuit, de quo administrari sibi iustitia petiit. Officium vero praesens eusdem interrogauit, vtrum conscius facti sit nec ne; qui beneuole recognouit eosdem res sibi per Kozakos datas esse et apud se relictas. Officium praesens castrense dilationem pro feria secunda pxime ventura assignauit, interim autem ad carceres castris destinauit.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 800—1*).

CLXI.

Скарга Личковскої на молодинецьких селян за убійство і грабованє. 22 н. ст. червня 1649.

[E] FERIA tertia ante f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte nris Zophiae Zakrzewska, olim nris Mathiae Łyczkowski consortis viduae, contra labso: Iwan Halko, Marko Hryczek, Sawka Staskowiāt — principales et Lauryszat, Sydoraniat, parobek Prokopiszyn, Kuziow parobek et alios comprincipales et complices ac totam communitatem de villa Mołodynce, gnosi Alexandri Cetner haereditarios, ratione per eosdem post saeuitiam plebis crudeliter interemptionis, depredationis et spoliationis.

(*Ind. rel. castr. Żydaczow. a. 1649—50, t. 40, p. 419—20*).

CLXII.

Скарга Мельхіора Павловича, долиньського міщанина, на рахинських селян за те, що його напали й пограбили. 22 червня 1649.

[E] FERIA tertia [як вище] famatus Melchior Pawłowicz, ciuis Dolinensis contra labso: Panko pop, Petro et Iac Tymoszey fratres germanos, Hryc Rysztak, Semian Łagodyn watanum, Fedor et Iakim filios eiusdem Semianow, Mikita Tymoszyn, Ilko zięc Rysztakow, Olexa et Semian Hałow Faliszyn, Petrum Turzanski et Iwan Turzanski, Melan Łagoidyn et Dac filium, gnosae Annae de Potok, olim gnosi Andreae Szredzinski consortis viduae, de villa Nowa Rachinie subditos, totamque communitatem eiusdem villae protestationem fecit in eo, — quia ipsi dum protestans sub tempus saeuitiae plebis causa euitandi periculi in syluas ad villam Rachinie spectantes sese contulisset et sub tutelam eorundem subditorum fide obligatorum receptus fuisset, rebus protestantem

priuauerunt, ex quibus nonnullas res minus praeciosas protestanti restituerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649 - 50, t. 40, p. 422*).

CLXIII.

Скарга Юрія Гошовського, долиньського міщанина, на селян Велдїжа і Лолина за побитє й пограбованє. 22 н. ст. червня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] famatus Gregorium Hoszowski, ciuis Dolinensis, contra lab sos: Iaremko Kordyowicz watanum et Iwanum priuignum eius de v. Wielzysz, Sema Kordyowicz, Fedorium filium eius, Iakimezat Iwan, Maxim Kulhanow, Stephan Kulhanow, Stephan Stewik, Tupilowicz Stephan — principales et complices de v. Lolin, gnosi Stephani Poniatowski et rudi Ioannis Caroli Czolhanski, scholastici leopoliensis, tum Nicolai Czolhanski — subditos totamque communitatem earundem villarum protestationem fecit in eo, — quia ipsi ausi sunt, dum protestans sub tempus saeuitiae plebis per villam Lolin periuisset, eidem obuiare, conuulnerare lethaliter, res permultas recipere, summa pecuniaria 3400 flor., auro, argento, clenodiis ad 2000 fl. pol., munditiei et vestium ad 2000 fl. pol., resque minus praeciosas libere nonnullas restituerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1648—9, t. 40, p. 422—3*).

CLXIV.

Скарга Станіслава Росцішевського на селян Пруся, Верхрати, Тенетиск за забранє коней. 23 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta in vigilia f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 nlis Matthias Rychalski nomine gnosi Stanislai Rosciszewski, bonorum aduocatie in villa Hrebienne tenutarii, contra lab sos: Sen Truszow, Iwan Hayduk, Iwan Starodub,

Sidor Tywon — subditos de v. Prusie magci Georgii Ossolinski; nec non labso: Wasiuta Tywon, Iwan Bastruk, Iacko Masniger, Dmiter Mielnik — de v. Wierzchrata; atque Kuc Tywon, Iwan Chrycow, Stecko Serokow, Steczko Kozlawko — de v. Teniatyska, subditos magci palatini belzensis, protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis equiream in numero centum viginti gnosi Stanislaw Rosciszewski receperunt et hucusque penes se eam detinent.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 807—8*).

CLXV.

Скарга Софії Тарнавської на селян із Криниць на спаленє її двора.
30 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta in crastino f. ss. Petri et Pauli 1649 gnosa Zophio Lipczynska, gnosi Nicolai Tarnawski consors, contra laboriosos: Anton, Hawryło, Stec Antonow, Stec Proskurnikow, Proc Proskurnik, Ilko Szperba, Ciuk Tkacz, principales, subditos gnosorum Ioannis Bratkowski, burgrabii castri Leopoliensis, et catherinae Polanska, coniugum, de villa Krynica, tum et alios eorum complices protestationem fecit in eo, — iz oni w miesiącu listopadzie roznych dni wwieźdzeni będąc swawolą Kozakow rebellisantow, w ktorey nadzieie mając, y sam do buntow rzuciwszy się, vezyniwszy między sobą namowę y wspólną radę, modo guerrico w pocy s piątku na sobotę na dwor protestuiącey we wsi Krynicy gwałtownie naszli, gdy protestuiąca się dla niebezpieczeństwa z mianowanego dworu viachała była, tam zastawszy zbior domowy, zboża, ochedostwa . . . zabrali, stada y bydła, ktore protestuiąca się zagnac roskażala była do Stryia, odegnac nie chcieli, ale owszem przy swoim nieposłuszenstwie Kozakom y Tatarom one wydali; tym się nie kontentuiąc dwor spalili.

(*Ind. real. castr. Zydzaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 433—4*).

ДОДАТОК.

I.

Ухвала галицького соймика 20 н. ст. серпня 1648 р.

My rada dignitarze, wrzędnicy y wszyscy obywatele ziemie Halickiey y powiatow do niey należących, na seymik relatijny pro die vigesima augusti zgromadzeni, wiadomo czyniemy, iz po tak niebezpiecznym rzptej y tutecznych kraiow razie przyszło nam o bezpieczenstwie naszym myslic, ktore iz w gotowosci zawisło, a inaczey nisi bello propulsari nie moze, tedy na poparcie tey woyny z nieprzyjacielem koronnym rowne z inszemi wojewodztwami pociągając, ich meiom pp. rothmistrzom naszym, to iest wielm. imci p. Stanisławowi Potockiemu, wojewodzie podolskiemu, pułkownikowi y rothmistrzowi husarskiemu, wielm. imci p. Andrzeiowi Potockiemu, staroscie halickiemu, vrodzonemu imci p. Alexandrowi Cetnerowi, chorążemu podolskiemu, imci p. Michałowi Kuropatwie, — rothmistrzom kozackim, służbie przypowiadamy, żądając y prosząc ich meiow, aby się z tey vsługi, którą raz na się wzięli, nie wymawiali, za którą vsługę, iz od krola imci nowo obranego vkontentowanie, v ludzi sławe, od nas omnem gratitudinem odniosą.

Ktorych y na ten czas, lubo by za wielkie spezy y odwagi ich mciow, radzi bychmy condigne gratificowali, dla extenuatiew iednak aerarii nostri, co ich mciom naznaczamy, z chęcią względem kuchennego niech od ich mciow będzie przyjęto, to iest iasnie wielm. imci p. wojewodzie szesc tysięcy złotych, ich mciom pp. rothmistrzom kozackiem po półtora tysiąca, z ktorych iednemu imci p. Kuropatwie respectem stanowiska y chleba vsczuplonego pięcset złotych na to pozwolilesmy, w dalszych occasiach ich mciom nasze promptitudinem ofiarując z osobna zółd na chorągwie ich mciow, na husarską po 60, na kozackie po 40, piochocie tysiąc pięcseth czterdziesti pięć assignując na terazniejszą cwierc. Ktora oboia zapłata, tak gratitudinis iako y zółdu, pro die decima septembris naznaczamy tu w Haliczu, po którą ich mc assecuratie albo quity do pana poborce naszego maia przysłać.

Neruum zas belli ztąd obmyślaway: vchwalamy podymne iedno po groszy piętnastu; według kwitow posledniejszych powinniśmy wydać do rąk imci p. Stanisława Głównskiego, pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy do wybierania płacy woyska za szafarza y na przeszłym laudum mianowali, we dwóch niedzielach ab actu praesenti computando, z ktorego to podymnego, takze y retentow, ktore v niego ze dwoyga podymnych, przezen teraz wybranych, zostaie reszła dziewięć tysięcy sto trzydziesti y cztery, przyłożywszy do tego retenta v imci p. Ierzego Mrozowickiego, sekretarza imci administratora trzyletniego czopowego ziemie Halickiey, ktore do rąk swoich odebrać imc p. pisarz powinien — y z tych wszystkich pieniędzy solutią et satisfactią, tak w contentaciach ich mciom pp. rothmistrzom y w zoldach pp. żołnierzom czynnie powinien. Z sumy zas dziewiętnastu tysięcy trzechset czterdziesti złotych y pięci, przezen chorągwiom naszym według laudum przeszłego naszego wydanej y realiter zapłaconey, onego quituiemy y wolnym czyniemy.

Vstawiamy tesz na terazniejszą y na potym następującą potrzebę ziemie naszej czopowe currens w miastach, miaste-

czkach, tak krolewskich iako duchownych y swieckich, aby według constitutiei anni 1629 y w posledniejszych wybrane było. Do ktorego administratiei aby w ręce swoje wprawione było, przy expiratiei tego na przyszley, da P. Bog, elekciey deputackiey obierzemy sobie szafarza y administratora, do ktorego rękę aby to czopowe według prawa wydawane było, napominamy.

Więc iesli by do dalszego w służbie zatrzymania woyska rzpłey przyszło, tedy my swoim ich meiom pp. żołnierzom według constitutiei confaederationis płacic podeymuiemy sie, na którą zapłatę vchwalimy podymne iedno, ktore a die decima decembris począwszy przez dwie niedzieli wydac obiecuemy, do rąk tegosz imci p. pisarza grodzkiego halickiego, a on to podymne wybrane chorągwiom naszym wydac powinien, a czego by nie dostawało imc p. szafarz nasz z czopowego dolozyć powinien.

A strzez Boze motum ziemie naszej y przez nieprzyiaciela zniesienia, dla czego by nam do wydania tego podymnego nie przyszło, tedy iednak aby ich mc pewni zapłaty swojey v nas byli, assecuruujemy y vpewniamy exemplo sąsiadow naszych, poniewazesmy nie tylko proximi ale iusz in periculo dla buntow y swawolinstwa vndique wypadaiącego, oswiadczamy wszyscy gotowosc na się, iesli by iakie prae-gnans periculum na ziemie nasze Halicką y powiaty iey nastąpiło, vzywszy wielm. imci p. Potockiego, podkomorzego halickiego, imci integritatem et in rebus agendis dexteritatem doznawszy, poniewasz imc p. castellan nasz inszey podiał się w wojewodztwie Podolskiem functiei, aby w nagłym razie, iesli by się iakie swawolenstwo albo bunty po ktorym mieyscu poiawily, nas wszystkich vniuersalem swoim obwiescił, za ktorym na ten czas y mieysce powinnismy osobami swemi y z poczlami stanąć y do vgaszenia tego periculum biezec, gdzie potrzeba vkaze. Legalitas iednak absentiei isc ma, fidei imci p. podkomorzego poruczaiąc, kogo by praesentiam od tego vwolnił, poczet iednak wozy absentes stawie powinni.

Także duchowni dobra rzpłey trzymający, wdowy, minorennes y ci, którzy się w służbie rzpłey na terazniejszą expeditią a possessie swoje w ziemi Halickiey mają, pocztami według możności [na] ten insult odprawic powinni. Do ktorey wyprawy ci, którzy dobra rzpłey krolewsczyny trzymają, lubo by possessiey dziedziczeny nie mieli, należą y one modo suprascripto odprawowac powinni, co sub poena mille marcarum polon. parti et iudicio per mediam diuidendarum (o którą ad instantiam cuiusuis forum w sądzie kapturowym naznaczamy), wymuiąc od tego vrzędniki grodzkie sądowe naszych powiatow, także y imci p. Stanskiego dla słabosci przez starosc zdrowia iego od tego vwalniamy.

Ich mciow zas pp. woyskich ządamy y napominamy, aby powinności swoiey dosyc czynili y według prawa w zamkach residowali. A dla porządku tey gotowosci obralismy z między siebie rothmistrze: z powiatu Halickiego imci p. Bronisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego, z powiatu Trembowelskiego imci p. Mikołaja Baworowskiego, z powiatu Kołomyjskiego imci p. Pawła Radwana Łodzinskiego, do pie-szey slachty braciei naszej imci p. Pawła Szumlanskiego, z ktoremi imc p. podkomorzy zniąwszy się, te potrzeby, periculum iesli by iakie było, propulsare mogli.

Wiedząc, iż imc p. pdkomorzy nie zechce omieszkać electiey krola imci, czego y my nie zyczymy, y owszem vpraszamy, tedy [z] ich mciow pp. rothmistrzow ktorego per patentes literas na mieyscu swoim naznaczyc mu będzie wolno.

Co sobie strzymać in omnibus punctis obiecuiemy, fide, honore et conscientiis się obligując, na co dla pewności imc p. marszałek kół naszego przy pieczęci podpisuje się.

Działo się w Haliczu die vigesima augusti roku Panskiego tysiąc szescsetnego czterdziestego osmego.

Kuropatwa Iarosz, marszałek seymiku relationis.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 373-6, obl. 26/VIII).

II.

Анна Козловска ескаржить ся на голешівських і молодичецьких селян за забите Ѓаспара Вельжиньского в Млинисках. 11. н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Ramis Palmarum quadr. 1649 nlis Anna Kozłowska, olim nlis Stanisłai Wasniowski consors relictā vidua, contra laboriosos: Iwan Turczyn et Michayło Łabiak, principales de villa Holeszow, subditos pro tunc possessoris gnosi Alberti Murawiec, subdapiferi zy-daczouiensis, ad capitaneatum Zydaczouiensem spectantes; tum et Sawka Salikow, comprincipales, de villa Mołodynce, gnosi Alexandri Cetner, vexilliferi Podoliae, haereditaria, et alios illorum complices, ipsi de nominibus et cognominibus melius notos, — quia ipsi ausi sunt tempore incursionis Cosacorum, vet feria secunda post f. conceptionis B. Mariae V. pxe prta (14/XII 1648), ausu suo temerario vario armorum genere instructi in curiam gnosi Gasparis Wielzynski, venatoris leopoliensis, in villa Mlynisze sitam, pro tunc mansionis nlis olim Stanisłai Wasniowski, famuli supranominati venatoris leopoliensis, tempore nocturno, vet media nocte plurima custodia hominum licentiosorum ad id facinus praeparatorum vndique circumdatum inuadere, ibidem somnolentum e lecto ad atrium adductum, vestibus spoliatum, familia curiali dispersa, primum vulueribus lethalibus per varia membra corporis inflictis securi in limine horrendissime et crudeliter capite amputato occiderunt et tyrannice necauerunt, ipsam protestantem, vestibus spoliata, multis et innumerabilibus vulueribus afflicta, contra cordinem equestrem ignominiose tractauerunt et ad stagnum, aqua submergendam duxerunt, resque plurimas circa eandem inuasionem, receperunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649–50, t. 40, p. 243–5*).

III.

Позов на підкаменських і кнігиницьких міщан за нахід на Розділ.
26 н. ер. квітня 1649.

[E] Ioannes Casimirus etc. Tibi illustri et magcae Annae a Potok Potocka, olim Alexandri Dominici a Kazanow Kazanowski, consorti derelictae viduae, tum gnosae Annae Marinae Kazanowska, posthumae eiusdem filiae virgini, nec non gnoso Alexandro Cetner, oppido Knichinice domino etc. . . ad instantiam delatorum famatorum Iacobi Bednarz, consulis, Senia Manuyłowego, proconsulis, Bartholomei . . .¹⁾ aliorumque subditorum gnosi subdapiferi braclauiensis, oppidi Rozdoł haeredis, tum gnosae Zophiae de Vrsko, consortis olim Ioannis Czernieiowski, succamerarii leopoliensis, nec non Stanisłai Rzewuski, subdapiferi braclauiensis, qui vos citat (!) ad statuendum per vos: Stanisłaum filium Rutkow, vt se asserit, Kamienski de cognomine, Fedko Łataykow, vti principales, atque Nicolaum Hidłowicz, Ihnat Szary, Borey Dmitr filium, Iacko Szepeliszy, Sen Borsow, et alios multos de oppido Podkamienie, olim magci Alexandri Dominici Kazanowski subditos; nec non famatos: Iakima syna Trokowego, Iaczka, Kuczka, Piotra, Hryca, Iaca, Boryczowego syna Iaca et alios plurimos de oppido Knichinice, gnosi Alexandri Cetner, atque Olearnika Pobereznika de villa Ostrowa, eiusdem subditos, vti principales, aliosque illorum complices, et hoc pro eo, — quia suprascripti oppidani, dum praedicta gnosa Czernieiowska cum familia sua ad oppidum Rozdoł et monasterium, nec non rndus pater Vrbanus, ordinis Carmelitarum conuentus noui loci Rozdoliensis prior, cum aliis nobilebus ex ciuitate Leopoliensi atque oppidanis Rozdoliensibus romani ritus orthodoxae fidei et Iudaei tam de ciuitate Leopoliensi, quam ex oppido Komarno ad memoratum oppidum Rozdoł

¹⁾ Дальші імена, як у N. LXXXVII.

domosque suas reuertebantur suppellectilemque domesticam secun contulerunt et ad monasterium (in quo tempore plebis saeuitiae et incursionis Scythicae at Kozacorum desolationis oppidani Rozdolienses, tam fidae sanctae romanae quam graecae congregati erat fauentibus diis manus infestissimorum Kozacorum et Scytharum euaserunt) composuerunt et contulerunt et per aliquod spatium temporis pace publica assecurati permanserunt, tum temporis suprascripti principales, compriincipales et complices accepta notitia de illis et illorum bonis, in absentia gnosi subdapiferi braclauiensis, oppidum supradictum diuersis ex locis ad se inuitatis propter patrandum scelus iusserunt in oppido Podkamienie voce praeconica publicare, praeferendo: „Nunc homines catholicae fidej cum Iudaeis et sacerdotibus congregati sunt ad oppidum Rozdół, habebimus magnam abundantiam lucri, nisi sine vlla mora propinamus!“ ibidemque pro die dominico ante f. s. Luciae virg. et mart. non modicam partem hominum esse inuitatos hominesque oppidi Podkamienie praedictum Kamienski pro duce et regimentario sibi elegerunt atque modo praedonico tempore noctis in oppidum Rozdół monasteriumque in eadem arce existens summo cum clamore tumultuarie vario cum armorum genere inuaserunt, supradictam gnosam Czerwiewska verbis inhonestis bonam famam eius laedentibus affecerunt, equos et res plurimas ad viginti millia flor. pol. receperunt et inter se dispartiti, sunt, catholicos vt nlem Iohannem Koziarowski, Thomam Iasienski, supradicti gnosi subdapiferi braclauiensis famulos, perfidum Iudaeum Abraham, arendatorem, et pecuniam penes ipsum gnosi subdapiferi braclauiensis nonigentorum flor. pol. receperunt, perfidos Iudaeos Zecola, Aona, Hela, Leob et alios Iudaeos crudeliter modo tyrannico interemerunt, secundis vero euentibus ex prouidentia diuina rndus pater Vrbanus in fugam se ex arce coniecit et hic mortem tyrannicam euasit, eundemque in procinita itineris eorundem complices post distantiam ab oppido Rozdół tribus milliaribus circa molendina, Troszeniecki dicta, intere-

merunt et corpus ipsius, nescitur quo, fecerunt, ad ecclesiam fores exsecarunt, res omnes ecclesiasticas tum nobilium et oppidanorum propter securitatem seruatas receperunt et inter se dispartiti sunt, oppidum Rozdol combusserunt et templum spoliauerunt, violentias perpetrarunt et sunt prolapsi.

Datum Lublini feria secunda post dominicam Iubilae a. D. millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 360—2*).

IV.

Скарга Я. М. Даниловича проти селян з Торського за нахід на червоногородський замок та проти селян з Шиповець і Шершеньовець за нахід на Іванє. 10 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Rogationum 1649 Andreas Brzozowski nomine magci Ioannis Nicolai a Zurow Daniłowicz contra laboriosos: Petros watach als pulkownik, Iwan Koleczyk, Chmielowskiego zięć, Iwan Perdymunka, Chariton Stadnik, Mikita Popow, Czerniak Chmielowskiego syn, Cap Daniło Pohrebneho zięć, Boraduch, Daniło Capow, Suryń Tymko, Madziara Olexa, Stephan Fedorkow zyn (sic!) sam Hawrysz, Mielnik Onysko, Fedor Mokrzyckiego, Iakim Hobszyn, Kundrat Zuczek, Iakow Hołodowicz, Proc Luzny, Maxim Plaksiwy cum filio, Kost Olexin, Tymko Kratniow, Iwan Ihnatow, Wandziura, Zaprzywoda, Iwan Dryszczow, Semian et Wasil Hrynkowiczowie — de villa Torskie gnosae Zophiae, olim gnosi Bartholomej Gołynski consortis relictæ viduae, subditos et totam communitatem praefatae villa protestationem fecit in eo, — quia sub interregno ausi sunt superuenire in fortalitium oppidi Czerwonogrodiensis ibidemque res recipere et spoliare.

Так сама скарга на цілу громаду Шиповець і Шершеняовець підданих Стефана Вітковського за нахід на Іванє.
quia ipsi sub interregno ausi sunt facta mutua inter se et alios vicinos subditos cointelligentia superuenire in villam Iwanie ibidemque, chłopa na imie Hładysza zabiwszy, rebus magcum thesaurarium regni et subditos eius priuarunt.

(*Ind. real. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 352—3*).

The first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the

the first of these is the fact that the

ЗМІСТ.

	Стор.
I. Ухвала соймику в Белзі 15 н. ст. червня 1648 .	1
II. Ухвала соймику в Галичи 17 н. ст. червня 1648 .	8
III. Скржиньський подає унівських чернців за польову шкоду. 17 н. ст. червня 1648	15
IV. Ухвала соймику в Судувій Вишні з інструкцією послам на конвокацію 25 н. ст. червня 1648 .	35
V. Ухвала шляхти землі Перемишльської і Сяніцької на соймику в Судувій Вишні 25 н. ст. червня 1648	30
VI. Кармеліт Лютомський подає селян із Лубян за побитє і погрози. 8 н. ст. липня 1648	34
VII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 8 н. ст. липня 1648 . . .	35
VIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 13 н. ст. липня 1648 . . .	38
IX. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 22 н. ст. липня 1649 . . .	40
X. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 30 н. ст. липня 1648 . . .	42
XI. Скарга Височанських на селян зі Стужиці, Поляни, Руського і ин. за напад на двір в Борині; долучений акт слідства і засуду пійманих. 6 н. ст. серпня 1648	45
XII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 13 н. ст. серпня 1648 . . .	54

XIII. Постанова львівських станів, аби ніхто не покидав міста. 17 або 18 н. ст. серпня 1648	58
I. *) Ухвала галицького соймика 20 н. ст. серпня 1649 р.	343
XIV. Мартин Садовский і тов. подають міщан з Кнїги- нич за напад і побитє. 26 н. ст. серпня 1648	59
XV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 26 н. ст. серпня 1648	61
XVI. Універсал Яна Теодорика Потоцького до шляхти Галицької землі з зазивом збиратись до нього проти селян-бунтівників. 28 н. ст. серпня 1648	63
XVII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 3 н. ст. вересня 1648	64
XVIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 7 н. ст. вересня 1648	65
XIX. Кс. Ляховский показує рани, що йому вчинили селяне зі Сільця. 7 н. ст. вересня 1648	67
XX. Слідство в справі нападу сілецьких селян на вті- качів з Луцка і ограбованя їх та заєуд пійма- ного Костя Івановича зі Сільця. 7, 11 і 12 н. ст. вересня 1648	67
XXI. Ухвала соймику в Белзі 12 н. ст. вересня 1648	72
XXII. Ухвала соймику в Судовій Вишній 14 н. ст. ве- ресня 1648	78
XXIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 17 н. ст. вересня 1648	84
XXIV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 25 н. ст. вересня 1648	86
XXV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 4 н. ст. жовтня 1648	89
XXVI. Універсал Матія Лубенського до шляхти Сяніць кої землі 14 н. ст. жовтня 1648	92
XXVII. Ухвала зїзду шляхти Сяніцької землі. 20 н. ст. жовтня 1648	94
XXVIII. Облога Львова 1648 р., описана Самуїлом Куше- вичом (без дати).	
XXIX. Окуп міста Львова Хмельницькому 1648 р.	108
XXX. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до батька у Кра- кові. 3 н. ст. падолиста 1648	122

XXXI. Реляція Яна Убальдіні, львівського радника, про спустошене Зубрі та Сихова. 16 н. ст. падолиста 1648	124
XXXII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова про сучасні події. В падолисті 1648	125
XXXIII. Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестати бунтів. 12 н. ст. грудня 1648	128
XXXIV. Ухвала соймику в Перемишлі й інструкція послам на коронацію 15 н. ст. грудня 1648	129
XXXV. Універсал Андрея Фірлея до війська, аби виступило на своєвільників. 19 н. ст. грудня 1648	141
XXXVI. Ухвала соймику в Белзі. 22 н. ст. грудня 1648	142
XXXVII. Анна Козловська позиває селян зі Смереківця й ин. за напад на двір в Гумнисках. 23 н. ст. грудня 1648	147
XXXVIII. Універсал Миколая Остророга до підданих, аби заперестали бунтів. 25 н. ст. грудня 1648	148
XXXIX. Уривок соймовикової ухвали в Галичі 4 н. ст. січня 1649	150
XL. Признанє селянина Амброжика з Живачова. 25 н. ст. січня 1649	152
XLI. Признанє селянина Андрія з Губина, бунтівника. 9 н. ст. січня 1649	153
XLII. Скарга Яблоновских і Грабовецького на шляхтичів-Русинів, що брали участь в бунтах. 12 н. ст. січня 1649	155
XLIII. Якуб Бялобоцький подає селян із Перегорська за грабуванє. 14 н. ст. січня 1649	156
XLIV. Адам Збіковеккий подає селян із Хмільна за рабунок. 14 н. ст. січня 1649	156
XLV. Андрей Щавіньський подає селян з Сулимова за напад і грабуванє. 18 н. ст. січня 1649	157
XLVI. Анзельм Роґаля подає селян з Городилович й Ульгівка за знищенє двора. 20 н. ст. січня 1649	157
XLVII. Фльорян Мірецький подає селян з Гребенова за вируб ліса в Селисках. 20 н. ст. січня 1649	158
XLVIII. Анна Островська подає селян з Хотинця за напад на двір. 22 н. ст. січня 1649	159
XLIX. Справа міщан з Руської Рави проти селян з Верхрати за напад. 26 н. ст. січня, 12 квітня, 20 мая 1649	160

- L. Забите Теофілі Ржимовської селянинами з Грабівки, Сівки, калуськими міщанами Мостиск, Пійла, Кадовобного 26 н. ст. січня 1649 167
- LI. Йона, Жид з Липецька, подає Симона Івашковича, міщан з Горая і селян зі Зволі за побите й ограбоване. 29 н. ст. січня 1649 168
- LII. Універсал короля до Миколая Зацьвіліховського, аби опустив Перемишль. 30 н. ст. січня 1649 171
- LIII. Сьвержховецкий подає селян з Довгого і Берліг за те, що знищили його двір і забили його жінку Анну і Анну Куровську. 3 н. ст. лютого 1649 . 172
- LIV. Войцех Сваричовский подає міщан з Калуша і селян того й Долинського повіту за бунти в осени 1648 р. 8 н. ст. лютого 1649 176
- LV. Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестали бунтів. 8 н. ст. лютого 1649 182
- LVI. Андрій Клузовский скаржить ся на селян з Юрова за грабоване в Городку. 9 н. ст. лютого 1649 183
- LVII. Петро Студзенський подає селян з Медухи й Семиговець (Семяковець?) за зруйноване майна й убійство в Медусі. 9 н. ст. лютого 1649 . . . 184
- LVIII. Ал. Курдвановский подає пона з Жукова селян і міщан з Бортник за знищене його двора. 9 н. ст. лютого 1649 184
- LIX. Реляция возного про убите Мартина Бабецкого калуськими міщанами. 16 н. ст. лютого 1649 . 185
- LX. Кс. Хризостом Янецкий подає рогатинських міщан за напад на костел. 25 н. ст. лютого 1649 186
- LXI. Зофія Глоговська подає селян з Камінки за спаленє двора в Руді. 25 н. ст. лютого 1649 . . 188
- LXII. Валеріян Жардецкий подає селян з Білих і Чорних Ослав і ин. за спустошенє і спаленє його двора. 2 н. ст. марта 1649 189
- LXIII. Ухвала соймику в Судовий Вишній 3 н. ст. марта 1649 190
- LXIV. Станіслав Ржечковский скаржить ся на лисецьких міщан за напад на замок у Заболотіві. 4 н. ст. марта 1649 195
- LXV. Ян Суходольский скаржить ся на селян з Конотоп і Василювець за спаленє двора в Жухові 5 н. ст. марта 1649 196

LXVI. Ухвала соймику в Белзі 8 н. ст. марта 1649	197
LXVII. Жаліне Юрія Конецького на міщан зі Стусова, селян з Варваринець, Різдвян і Дарахова за грабованє. 8 н. ст. марта 1649	199
LXVIII. Анна Злочевска подає міщан з Товстого, селян з Борок, Новосілки й ин. за спустошенє дібр. 10 н. ст. марта 1649	201
LXIX. Ян Чарнецький подає теребовельських міщан за спустошенє його двора. 10 н. ст. марта 1649	201
II. *) Анна Козловска скаржить ся на голешівських і молодичевських селян за забитє гаспара Вельжиньского в Млинісках. 11 н. ст. марта 1649	347
LXX. Жаліне Александра Збігальського на селян з Ричиці і Гутина за спаленє його двора в Зерніках. 11. н. ст. марта 1649	203
LXXI. Ян Чарнецький подає міщан з Хоросткова за пограбованє його двора в Говиліві. 12 н. ст. марта 1649	204
LXXII. Ухвала соймику в Галичі 14 н. ст. марта 1649	205
LXXIII. Матій Злотникович скаржить ся на Березовських за грабованє. 15 н. ст. марта 1649	211
LXXIV. Засуд інфамії і баніції над шляхтичами - Русинами за їх участь в бунтах. 15 н. ст. марта 1649	212
LXXV. Станіслав Баранецкий подає заболотівських селян за напад на Крехівці. 16 н. ст. марта 1649	213
LXXVI. Самуель Понятовский подає калуських міщан і селян калуського та долиньського староства за бунти в осени 1648 р. 16 н. ст. марта 1649	214
LXXVII. Брати Голинські скаржать ся на попа з Грабівки, калуських міщан і ин. селян за спаленє їх дворів в Голині і Сівці. 17 н. ст. марта 1649	219
LXXVIII. Александер Бидловский подає волосівських селян за спустошенє його двора. 17 н. ст. марта 1649	219
LXXIX. Реляция возного про те, що військо побило людей у Заболотіві. 17 н. ст. марта 1649	220
LXXX. Дрогобицькі міщане-Поляки оскаржують Русинів за їх злуку з Козаками. 18 н. ст. марта 1649	220

	Стор.
LXXXI. М. Рачинський жаліється на теребовельських міщан за напад на його двір. 18 н. ст. марта 1649	223
LXXXII. Ян Пекарекий подає міщан з Теребовлі й селян з Коровинки за те, що забили його брата Юрія 20 н. ст. марта 1649	223
LXXXIII. Самуїл Дубравський подає Грегора і Петра Угерницьких та бабинських селян за те, що убили Самуеля Рожнятовського. 20 н. ст. марта 1649 .	225
LXXXIV. Павло Осмольський подає селян із Товстилуга за забранє його товару. 23 н. ст. марта 1649 .	228
LXXXV. Скарга Габрієля Замеховського на хоростківських міщан, косівських, підгайчицьких і ин. селян за напад на костел у Янові. 23 н. ст. марта 1649	229
LXXXVI. Габрієль Замеховський подає Гаврила Семигінновського за зраду будзанівського замку. 23 н. ст. марта 1649	231
LXXXVII. Роздільські міщане і шляхта позивають рогатинських міщан за напад на місто. 7 н. ст. квітня 1649	232
LXXXVIII. Юрій Блажовський жаліється на янівських міщан підгайчицьких і кобиловольських селян за знищенє його двора в Довгім. 10 н. ст. квітня 1649	235
LXXXIX. Сляпковський і Пещаржевський подають селян зі Смухова і Любші на грабованє. 12 н. ст. ввітня 1649	236
XC. Александер Рашовський подає калуських міщан, селян з Пійла, Довгого та Сороки за спаленє двора в Котятчах. 12 н. ст. квітня 1649 .	237
XCI. Григорій Пржилуский подає калуських міщан і селян того повіта за спаленє замку в Студінці й иньші кривди. 13 н. ст. квітня 1649 .	237
XCII. Скарга Вишньовського на тих самих за знищенє замку в Перегінську. 13 н. ст. квітня 1649 .	238
XCIII. Скарга на грабовецького попа, калуських міщан мостиських, копанецьких і ин. селян за знищенє двора у Зборі. 13 н. ст. квітня 1649 . . .	239
XCIV. Скарга Скоповського на селян з Уїзду, Юнашкова, Куничок (Кунич) і ин. за спустошенє в Обельниці. 16 н. ст. квітня 1649	239
XCV. Скарга на жидачівських міщан за пограбленє замка. 16 н. ст. квітня 1649	240

ХСVI. Александер Соколовский скаржить ся на селян Буковини, Викич, Молотова, Димидова за грабованє. 16 н. ст. квітня 1649	241
ХСVII. Яшовский і Страдомский подає селян калуського староства і зі Спаса за напад на Суходіл, Креховичі й Долину. 17 н. ст. квітня 1649	241
ХСVIII. Скарга Сваричовского й Височаньского на селян з Високих Вишень (?) за грабованє. 19. н. ст. квітня 1649	246
ХСIX. Скарга Якуба Пржездзецкого на калуських міщан, селян калуськогоо й долиньского староства за знищенє костела в Долині. 19 н. ст. квітня 1649	246
С. Зофія Хржонцова подає теревовельських міщан за знищенє її двора. 20 н. ст. квітня 1649	247
СI. Скарга Кржиштофа Космідера на янівських міщан, ясениських, лозинських і крехівських селян за спустошенє двора. 20 н. ст. квітня 1649	248
СII. Юрій Конєцкий жалїеть ся на селян Соснова й Соколова за спустошенє двора у Соснові. 21 н. ст. квітня 1649	249
СIII. Журівські міщане скаржать ся на селян Явча, Васючина за пограбованє замку в Журові. 21 н. ст. квітня 1649	250
СIV. Войцех Мясковский подає глинянських міщан за знищенє женівського замку. 22 н. ст. квітня 1649	251
СV. Катерина Ясїньска позиває калуських міщан, попа з Грабівки й иньших селян за спаленє двора в Підгірках. 22 н. ст. квітня 1649	252
СVI. Анна Гостомека подає журавницьких селян за знищенє двора. 26 н. ст. квітня 1649	253
СVII. Засуд інфамії на чайківських шляхтичів за спустошенє двора Бялоскуреких. 26 н. ст. квітня 1649	254
СVIII. Скарга на селян з Руди за спустошенє двора. 26 н. ст. квітня 1649	256
III. *) Позов на підкаменських і кнїгиницьких міщан за нахід на Розділ. 26 н. ст. квітня 1649	348

	Стор.
CIX. Скарга на селян з Білого Потока і Бичковець за зрабованє. 28 н. ст. квітня 1649	256
CX. Скарга Миколая Зерніцького на селян з Тарнавки за грабованє. 28 н. ст. квітня 1649	257
CXI. Федір Березовський подає голинських селян за розбій. 29 н. ст. квітня 1649	258
CXII. Скарга Петра Міцовського на селян з Вербіжа, Гонятич, Черкас і Кагуєва за напад на вербїжський двір. 30 н. ст. квітня 1649	258
CXIII. Войцех Мешковский подає селян з Підгайчик і Турки за напад і грабованє. 4 н. ст. мая 1649	260
CXIV. Лист Яна Казимира з заборонаю силувати Жидів до руської віри. 5 н. ст. мая 1649	261
CXV. Скарга на селян зо Спиклосів за спустошенє двора в Первятичах. 5 н. ст. 1649	262
CXVI. Александер Яблоньський подає міщан з Делятина, Добротова, Товмача, селян із Ланчина, Пядики, Раківця за грабованє. 6 н. ст. мая 1649	263
CXVII. Томаш Скоповекій подає юнашківських селян за те, що не хотіли віддати забраних йому річей. 7 н. ст. мая 1649	264
CXVIII. Скарга на селян з Сіхович за спаленє двора в Ласкові. 7 н. ст. мая 1649	265
CXIX. Александер Ржечицкий подає кнїгиницьких міщан, селян з Городища, Ляшок, Боринич, Острова, Боринич, Молодиньча за напад на двір у Бориничах і забитє батька. 10 н. ст. мая 1649	265
XCC. Скарга Миколая Даниловича проти селян з Балич, Сулятич за нахїд на Сулятичі, проти селян з Товетого, Лисовець, Головчинець за напад на червоногородський замок. 10 н. ст. мая 1649	268
CXXI. Позов на роздільських міщан, що видали тамошній замок в руки Татарам. 10 н. ст. мая 1649	269
CXXII. Нахїд юрівських селян на городецький костел. 10 н. ст. мая 1649	271

- IV. *) Скарга Яна М. Данилович проти селян з Торського за нахід на червоногородський замок та проти селян з Шиповець і Шершеньовець за нахід на Іванє. 10 н. ст. мая 1649 350
- CXXXIII. Кс. Станіслав Кумшкович подає підгайчицьких селян за знищенє костела в Добрилові. 14 н. ст. мая 1649 271
- CXXXIV. Позов Андрія Лагодовського на яворівських міщан за грабуванє. 14 н. ст. мая 1649 272
- CXXXV. Скарга Дубравських на селян із Врузького (?) за напад на його сина й слугу. 15 н. ст. мая 1649 274
- CXXXVI. Скарга на селян з Тюдєва за нахід на двір у Кутах. 15 н. ст. мая 1649 274
- CXXXVII. Скарга на селян з Колодієва, Довгової, Середньої, Луки й ин. за нахід на двір у Колодієві і замок у Луці. 15 н. ст. мая 1649 275
- CXXXVIII. Самуель Поляновский подає мошківських, савчинських і завишнянських селян за нахід на двір у Смиткові. 17 н. ст. мая 1649 277
- CXXXIX. Скарга на селян з Манастирчан, Крички, Порогів, Яблінки за знищенє двора у Струпкові. 17 н. ст. мая 1649 278
- CXXX. Скарга на міщан з Заболотова, селян з Туглукова, Олешкова, Любковець Димидча й ин. за нахід на замок в Городенці. 17 н. ст. мая 1649 279
- CXXXI. Зузанна Новосельська жалієть ся на Андрія Струтинського, Федора Мединського, кнігиницьких і новоселецьких селян за забитє її чоловіка. 19 н. ст. мая 1649 280
- CXXXII. Ян Поповский жалієть ся на милятинських селян за напад і убийство. 20 н. ст. мая 1649 282
- CXXXIII. Юрій Заремба подає хотинських селян за пограбуванє його добра. 20 н. ст. мая 1649 284
- CXXXIV. Скарга на будзанівських міщан за те, що убили Юрія Семигиновського. 20 н. ст. мая 1649 285
- CXXXV. Скарга Павла Осмольського на Яна Тарновського за наїзд його підданих, городецьких міщан на Варівці. 22 н. ст. мая 1649 286

*) ■ Додатку.

CXXXVI. Скарга на Івана Кошівського, селян з Липиці і Славутина за спустошене замка у Сериках. 22 н. ст. мая 1649	287
CXXXVII. Самуель Цебровський подає східницьких селян за знищене його двора. 22 н. ст. мая 1649	288
CXXXVIII. Григорій Братковський скаржить ся на сулятицьких селян за спустошене двора. 26 н. ст. мая 1649	290
CXXXIX. Кс. Григорій Бельський подає селян з Ільковець, Скоморохів і ин. сокальських міщан за напад на костел у Сокалі. 26 н. ст. мая 1649	291
CXL. Петронеля Вільчкова скаржить ся на соколівських і оснівських селян за знищене її замка. 27 н. ст. мая 1649	292
CXLI. Скарга Павла Лубенського на попів з Дроздович, Мальчик, Каменобродів за те, що розібрали його добуток. 28 н. ст. мая 1649	293
CXLII. Позов Анни Яблоновської на селян Сваричова, Рівні, Топільська за участь у наході на замок у Перегінську. 29 н. ст. мая 1649	294
CXLIII. Універсал Станіслава Панського, поборця Галицької землі з зазивом складати податки. 29 н. ст. мая 1649	295
CXLIV. Кс. Ян Грохольський подає теребовельських міщан за спустошене костела 29 н. ст. мая 1649	296
CXLV. Універсал комісарів Белзької землі назначає день на збори соймака. 29 н. ст. мая 1649	298
CXLVI. Кс. Станіслав Трускулявський подає товмаських міщан за напад на палагицький замок і костел у Товмачи. 31 н. ст. мая 1649	300
CXLVII. Скарга на селян з Медині й Темеровець за забите Рафала Бельського. 1. н. ст. червня 1649	301
CXLVIII. Станіслав Беліцький подає теребовельських міщан за шкоди в Підгайчиках. 1 н. ст. червня 1649	302
CXLIX. Той самий подає янівських міщан, підгайчицьких і кобиловольських селян за шкоди. 1 н. ст. червня 1649	303
CL. Фелікс Ясінський подає селян з Грабівки, Завоя, Ришанки, Вістової, Підмихайля, Угринова, шляхтичів Бережницьких за нахід на бережницький замок. 4 н. ст. червня 1649.	304

- CLI. Катерина Лацова подає селян із Верхрати, Крушця, Брусна, Лосинця, Жиравець, Мазилів за грабоване у Фльорянові, Наролі й ин. 9 н. ст. червня 1649 308
- CLII. Скарга на селян з Лукавця за спустошене двора Концкого в Руді. 9 н. ст. червня 1649 . . . 311
- CLIII. Станіслав Лінійський жалієть ся на шляхтичів-Вусинів Вітвицьких за розбивання. 10 н. ст. червня 1649 311
- CLIV. Ухвала соймика в Белзі 11 н. ст. червня 1649 . . 312
- CLV. Ян Ліпський подає селян з Жиравець, Любичі, Верхрати, Тенетиск, Любелі, Брусна, Крушця, Переорська за нахід на Ліпсько, Белзєць, Ліпє. 12 н. ст. червня 1649 317
- CLVI. Конфессати Грицька Турчиняка зі Зборова. 18 н. ст. червня 1649 332
- CLVII. Скарга Стамеровского на рогатинських міщан за нахід на Середні Сернки. 18 н. ст. червня 1649 336
- CLVIII. Сларга Лоховеского на селян з Воскресинець і Угерничок за грабоване в Воскресинцях. 21 н. ст. червня 1640 337
- CLIX. Скарга кс. Палюшкевича на селян з Гребенного за нахід на костел у Раві. 21 н. ст. червня 1649 337
- CLX. Скарга Шимона Ленарчика на сокальського міщанина Петра Вореницю за грабоване костела. 21 н. ст. червня 1649 338
- CLXI. Скарга Личковскої на молодинецьких селян за убійство і грабоване. 22 н. ст. червня 1649 . . 339
- CLXII. Скарга Мельхіора Павловича, долиньського міщанина, на рахинських селян за те, що його напали й пограбили. 22 н. ст. червня 1869 . . . 339
- CLXIII. Скарга Юрія Гошовеского, долиньського міщанина, на селян Велдіжа і Долина за побите й пограбоване. 22 н. ст. червня 1649 340
- CLXIV. Скарга Станіслава Росцішевского на селян Пруся, Верхрати, Тенетиск. 23 н. ст. червня 1649 . . 340
- CLXV. Скарга Софії Тарнавскої на селян із Криниць на спаленє її двора. 30 н. ст. червня 1649 . . . 341

ПОКАЗЧИК ГЕОГРАФІЧНИХ ІМЕН.

(Слова в скобках означають нинішній політичний округ; м. = місто; с. = село;
р. = ріка).

<p>Александрина м. 35.
Азия 44.
Апянум 56.
Атени 55.
Бабин с. (Калущ). 226, 227.
Бабинці, передм. в Рогатині 186, 188.
Баличі с. (Стр.) 268.
Бар м. 37, 57, 62, 66.
Баранів с. (Буч.) 10.
Бедриківці с. (Заліщ.) 155.
Безбороди с. (Золоч.) 283.
Белз м. 1 2, 5, 7, 72, 75, 76, 77, 146, 147, 199, 298, 299, 312, 314, 316, 317.
Белзень, м. 74, 164, 298, 312, 317, 331.
Белзьке воєводство 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 144, 161, 162, 164, 166, 178, 197, 312, 314, 315, 323, 324.
Бенева с. (Підг.) 46, 52, 53.
Бережниця с. (Жид.) 241, (Калущ) 304, 306.
Березів Долішній с. (Колом.) 211.
Береска с. (Ліско) 46, 52.
Берлоги с. (Калущ) 173, 177, 215, 216, 237, 238, 242.</p> | <p>Березина с. (Жид.) 232.
Березиці 5.
Берездівці с. (Бібр.) 267.
Бережани с. (Заліщ.) 154, 155.
Берочи 80.
Бершада м. 35.
Бешади (Бескиди) 49.
Біла Криниця 43.
Білий Камінь м. 283.
Білий Потік с. (Чорт.) 257.
Білі Ослави с. (Надв.) 190.
Білогород м. 39, 41.
Бірча м. 190.
Бирове с. 51.
Бичківці с. (Чорт.) 257.
Вишів с. (Підг.) 10.
Бог ріка 35.
Богородичин с. (Товм.) 185.
Богушичі 94.
Бориничі с. (Бібр.) 266, 267, 268.
Борки с. (Скалат) 201.
Бориня м. 49, 51, 52.
Ботелька с. (Тур.) 49.
Ботля с. (Тур.) 49.
Братківці с. (Станіславів). 207.
Брацлавське воєводство 182, 206.</p> |
|---|---|

Брусно с. (Цішан.) 309, 322.
 Бруховичі с. (Львів) 96.
 Буг, ріка 283.
 Будзанів м. 285, 286.
 Будзанівський замок 230,
 231, 232.
 Букавина с. (Бібр.) 241.
 Буське воєводство 74.
 Буська земля 74.
 Валява с. (Перем.) 80.
 Варваринці с. (Тереб.) 200.
 Варів с. 228.
 Варівці с. 287.
 Варшава 8, 35, 40, 42, 54,
 62, 64, 65, 84, 85, 92, 93, 103,
 105, 123, 126, 127, 129, 262.
 Василівці с. (Сок.) 196.
 Васюччи с. (Рогат.) 250.
 Велдіж с. (Дол.) 178, 181,
 218, 259, 340.
 Велесниця с. 10.
 Вербіж с. (Руд.) 258.
 Верхрата с. (Рава) 158, 160,
 162, 163, 166, 308, 320, 341.
 Верхівка 35.
 Вікно с. (Городен.) 279.
 Викава р. 86.
 Виксичі с. 241.
 Винниця м. 39.
 Вистова с. (Калущ) 177, 305.
 Високий замок (Львів) 99,
 100, 104.
 Висла р. 103.
 Висоцько Долішнє с. (Тур.) 49.
 Високі Вишні (?) с. 246.
 Вишатичі с. (Пер.) 32.
 Вишневець м. 41.
 Вовча гора (Львів) 97.
 Волинь 65, 171, 172.
 Волинське воєводство 25.
 Волове с. 51.
 Володимир м. 65.
 Волосате с. (Тур.) 46, 49,
 50, 51, 53.
 Волосів с. (Надв.) 220, 284.
 Волощина 63.
 Воля Ножнівська с. 273.
 Воскресинці с. (Колом.) 10,
 250, 337.

Врузьке с. 274.
 Векова 109.
 Гадинківці с. (Гусят.) 11.
 Галич м. 8, 10, 12, 13, 14,
 15, 151, 205, 208, 211, 277, 295,
 344, 346.
 Галицька земля 63, 64, 205,
 207, 211, 313, 344, 345, 346.
 Галицький повіт 295, 346.
 Гвоздець м. 64.
 Глиняни м. 9, 37, 54, 62,
 64, 84, 251, 333, 335.
 Глушків с. (Городен.) 10.
 Гнилиця (Gnoynica) с.
 (Явор.) 273.
 Говилів (Гусят.) с. 204.
 Голешів с. (Жидач.) 347.
 Голинь с. (Калущ) 212, 219,
 258.
 Головчинці с. (Зал.) 269.
 Гонятичі с. (Руд.) 258.
 Горodelське воєводство 74.
 Городенка с. 280.
 Городиловичі с. (Сок.) 158.
 Городище с. (Бібр.) 266.
 Городок м. 42, 128, 183.
 Городок с. 271.
 Городок Бедрихів м. 287.
 Грабів с. (Дол.) 179, 218.
 Грабовець с. (Стр.) 156.
 Грабовецьке воєводство 74.
 Грабівка с. (Калущ) 167,
 168, 177, 215, 216, 217, 219,
 237, 239, 252, 304, 305, 306,
 308.
 Гребенів, Гребенне с. (Рава)
 158, 338, 340.
 Греція 56.
 Гринівка с. (Богор.) 207.
 Грицівка с. (Тереб.) 230.
 Гринів с. 10.
 Грушів с. (Явор.) 160.
 Губин с. (Буч.) 153, 154.
 Гумніска с. 148.
 Гусятин м. 229.
 Іданьск м. 103, 109.
 Горай м. 5, 31, 169, 170.
 Дарахів с. (Тереб.) 200.

- Дебеславці с. (Кол.) 10.
 Делятин м. 263.
 Деширів с. (Бібр.) 241.
 Дідич с. 178, 218.
 Дидьова с. (Турка) 50, 52.
 Дикі поля 36, 38, 55.
 Димидче с. (Снят.) 279.
 Дніпро р. 38, 41.
 Дністер р. 55, 63, 152, 153.
 Добрилів м. 272.
 Добровичі с. (Яросл.) 141,
 142.
 Добровляни с. (Кал.) 177.
 Добромил м. 100.
 Добротів м. 263.
 Довга Долішня с. (Калуш)
 276.
 Довге с. (Калуш) 173, 174,
 175, 177, 214, 216, 219, 230,
 235, 237, 238 і 252.
 Довгова с. 276.
 Долина м. 244, 245.
 Долишів с. (Калуш) 10, 206.
 Дришів с. (Береж.) 10.
 Дрогобич м. 221, 222.
 Дроздовичі с. (Городок) 293.
 Дуба с. (Калуш) 178, 218.
 Дубно с. (Ланц.) 42.
 Дунаїв м. 335.
 Жевів с. (Перемишляни) 251.
 Живачів с. (Городен.) 162.
 Живець м. 46.
 Жидачів м. 34, 40, 240, 291.
 Жиравиці, Журавці с. (Рава)
 310, 318.
 Жмигород м. 16.
 Жовків м. 127, 283.
 Живі Води 207.
 Жуків с. (Городен.) 10, 185,
 — (Цішан.) 321.
 Жукотин с. (Колом.) 10.
 Жулин м. 5.
 Журавники с. (Льв.) 253.
 Журавці = Жиравиці.
 Журів м. 16, 241, 250.
 Жухів с. (Rzuchow) (Ланц.)
 196.
 Заболотів м. 195, 196, 213,
 220, 279.

- Завій (Луків) с. (Калуш)
 216, 242, 305, 307.
 Завишня с. (Сокаль) 278,
 291.
 Загірє с. (Калуш) 306.
 Закрівче с. (Товм.) 10.
 Залуква с. (Стан.) 150.
 Залуче с. (Кол.) 10.
 Замость м. 96, 105, 106, 125,
 126, 127, 173, 183, 189, 242,
 262, 309, 310, 316, 318.
 Замулинці с. (Кол.) 10.
 Запороже 38, 39, 65, 123.
 Зарванія с. (Підг.) 153.
 Заслав 57.
 Збій с. 46, 50, 51, 53.
 Збір с. (Калуш) 239.
 Збоїска с. (Львів) 97.
 Зборів м. 333.
 Зволя с. 169, 170.
 Зелена с. (Скал.) 201.
 Зерники с. 204.
 Зубря с. (Львів) 125.
 Іване с. (Заліш.) 351.
 Ілемя с. (Долина) 179, 218.
 Ільковичі (Ільківці) с. (Со-
 каль) 291.
 Ісаків с. (Городен.) 152, 135.
 Кагуїв с. (Руд.) 258.
 Кадовбне с. (Калуш) 168,
 177, 215, 216, 219, 237, 238,
 241, 244.
 Кадлубиска с. 310.
 Каліське воєводство 20.
 Каменоброди с. (Город.) 293.
 Камінка с. (Рава) 256.
 Камінка Струмилова м. 65,
 67, 85.
 Камінки м. (Колом.) 185, 189.
 Камінне село (Надв.) 10.
 Камінь с. (Калуш) 168, 177,
 215, 216, 217, 238, 239.
 Каменець Подільський, м.
 37, 62, 84, 88, 105.
 Карників 5, 143, 144, 197,
 Карпати 46, 51, 92, 148.
 Калуш м. 11, 168, 177, 185,
 186, 212, 213, 217, 219, 237,

- 238, 239, 241, 246, 252, 294,
306, 307, 308.
Клебань 35, 36.
Клембарк 46, 52.
Княгиничі м. 59, 60, 266,
281, 348.
Князівське с. (Калуш) 178,
218.
Кобиліволоки (Тереб.) 235,
304.
Кодак 23.
Коханівка с. (Явор.) 273.
Колодїв с. (Стан.) 275, 276.
Коломия м. 10, 150.
Коломийський повіт 205, 295,
346.
Колюхів с. 279.
Комарно м. 128, 348.
Конотопи с. (Сокаль) 196.
Константинів м. 43, 57, 86, 87.
Константинопіль 61, 64.
Ковчаки с. (Станісл.) 10.
Копанки с. (Калуш) 177, 214,
216, 217, 219, 237, 238, 239,
241, 252, 306.
Корець м. 57.
Корнів с. (Городен.) 152.
Коровинка с. (Тереб.) 224.
Королівщина с. 10, 207.
Косів с. (Чорт.) 229.
Косівка с. (Чорт.) 229.
Котятині с. (Калуш) 237.
Коцуджа с. 170.
Краків м. 91, 122, 124, 172,
183, 295.
Краківське воєводство 96.
Краковець с. (Явор.) 273.
Красна с. (Надв.) 263.
Красне с. (Калуш) 177, 215,
216, 238, 242.
Красник м. 150.
Крехів с. (Жовків) 105, 248.
Креховичі с. (Дол.) 214, 216,
244, 245.
Крилос с. (Станіслав.) 10.
Крим 41, 55, 61, 87.
Кримські поля 41, 44.
Криниця с. (Дрогоб.) 34.
Кричка с. (Богородч.) 278.

- Кросно м. 32.
Крупець м. 309, 322.
Кукольники с. (Галич) 206.
Кулачківці с. (Колом.) 264.
Кунашів с. 152.
Кунички Куничі с. (Рогат.)
240.
Кути с. (Снятин) 275.
Ладичини = Ланчин.
Ладичин м. 35.
Ланчин с. (Надв.) 10, 263.
Лагодів с. (Перемишляни) 15.
Ласків с. 265.
Ласківки (Підгайці) 229.
Лежайск м. 32.
Лежани с. 28.
Лецева (Лецівка) с. (Дол.) 178.
Ломинця р. 174.
Лине с. 326.
Линиця Долішня с. (Рогат.)
287.
Липовиця с. (Дол.) 179, 246.
Липсько м. 5, 8, 169, 170,
317, 324, 325, 326.
Лисеничі с. (Львів) 102.
Лисець (Мцар місто) м. 195,
196, 269, 270.
Лисівці с. (Заліч.) 269.
Лозина с. (Город.) 248.
Долин с. (Дол.) 179, 218, 340.
Лопанка с. (Дол.) 179, 246.
Лосинець с. 310.
Лосва с. (Надв.) 218.
Лубиниця с. 317.
Лубня с. 46, 47, 52.
Лука с. 276.
Лукавець с. (Цішанів) 311.
Луків (Завій) с. (Калуш) 216,
242, 305, 307.
Луцьк м. 65, 68, 87.
Львів м. 13, 18, 37, 40, 41,
42, 43, 44, 45, 54, 58, 60, 65, 67,
69, 83, 85, 89, 90, 91, 92, 96, 97,
101, 102, 105, 106, 108, 109,
122, 123, 124, 125, 127, 128,
335, 348.
Львівська земля 16, 19, 20,
28, 30, 31, 42, 54, 79, 129, 139,
190, 191, 192.

Львівські поля 96.
 Львівський замок 341.
 216, 238.
 Лядзіне с. (Калуш) 177, 215,
 Любеля м. 321.
 Любича с. 319.
 Любша с. (Жидач.) 236.
 Люблин м. 37, 123, 142, 255,
 270, 273.
 Любківці с. (Снят.) 279.
 Люта с. 51.
 Лубяни (Лубина) с. (Льв.) 34.
 Ляшки с. (Бібр.) 266.
 Мазилів с. 310.
 Майдан с. (Калуш) 305.
 Максимівка с. (Калуш) 178,
 218.
 Мальчиці с. (Город.) 292.
 Навастирець с. 274.
 Манастирчани с. (Богород.)
 278.
 Махнівка 43.
 Медика м. (Перем.) 32, 78.
 Медина с. (Кал.) 301, 302.
 Медуха с. (Стан.) 184.
 Межибоже 44, 57, 63.
 Межиріччя м. 57.
 Милатин с. (Кам.) 283.
 Мислів с. (Калуш) 216.
 Млиніска (Młyniska) с. (Жи-
 дач.) 347.
 Могильниця с. (Тереб.) 10.
 Молодиньче с. (Жидач.) 266,
 339, 347.
 Молдавсько с. (Тур.) 49.
 Молотів с. (Бібр.) 241.
 Мостиска с. (Калуш) 168,
 177, 216, 219, 238, 239.
 Мостиска м. 80, 141.
 Мошків с. (Сок.) 277.
 Нароль м. 309, 310.
 Насічне с. (Ліс.) 51.
 Неаполь м. 56.
 Небилів с. (Калуш) 177, 215,
 216, 242.
 Назавиців с. (Надв.) 10, 207.
 Немпрів м. 40.
 Нестервар (Тульчин) м.
 35, 36.

Нова Рахія = Рахія.
 Новиця с. (Калуш) 10, 177,
 206, 216, 217, 238, 307.
 Новоселиця с. (Долина) 181,
 246.
 Новосельці с. (Бібр.) 281,
 282.
 Новосілки с. (Скал.) 201.
 Новошин с. (Дол.) 178, 218.
 Нягрин с. (Дол.) 178, 218.
 Обельниця с. (Рогат.) 239,
 240, 264.
 Обертин м. 152.
 Озарів 171.
 Озерна (Зол.) 335.
 Олешків с. (Снят.) 279.
 Олешів м. 152.
 Олпка м. 65.
 Ольховець с. (Городен.) 10.
 Опатів м. 169, 171.
 Оришківці с. (Гусят.) 11.
 Острів с. (Бібр.) 266, 348.
 Остріг 20, 57, 169, 238, 294.
 Палагичі с. (Стан.) 152, 300.
 Пацків с. (Калуш) 178, 218.
 Псари с. (Рог.) 60.
 Первятичі с. (Сок.) 262.
 Перегінсько с. (Калуш) 178,
 216, 218, 238, 246, 294.
 Перегорсько с. 156, 323.
 Перемішль м. 18, 29, 32, 33,
 81, 83, 128, 129, 137, 139, 140,
 141, 172.
 Перемішська земля 16, 19, 20,
 28, 29, 30, 31, 33, 78, 80, 129,
 133, 139, 190, 191, 192, 289.
 Перерів с. (Кол.) 10.
 Петранка с. (Калуш) 252,
 306.
 Петрилів (Петриків) 11.
 Підгайчики с. (Теребовля)
 230, 235, 271, 302, 303, 304.
 (Кол.) 260, 264.
 Підгорки с. (Калуш) 252.
 Підгірська земля 92.
 Підвисоке (Городен.) 10.
 Підкамень м. 348, 349.
 Підмихайле с. (Калуш) 177,
 215, 216, 237, 242, 305, 307, 308.

Пійло с. (Калуш) 168, 177,
214, 216, 219, 237, 238, 242.
Пинськ м. 88.
Пилявці м. 103, 140, 145,
230.
Плавча с. 333.
Плешовичі с. (Перем.) 20, 31.
Пнів с. (Калуш) 152, 155, 238.
Погорільці с. (Перемишлян.)
15.
Поділля 1, 59, 171, 250, 260.
Подільське воєводство 10,
182, 206.
Познанське воєводство 20.
Покуття 152.
Полонне м. 43, 45, 57.
Поляна с. (Ліск.) 46, 50, 53.
Поморяни м. 335
Попельники с. (Снят.) 10.
Поркалець, Перекалець с.
(Скал.) 201.
Пороги с. (Богород.) 278.
Порудно с. (Явор.) 273.
Потуриця с. (Сок.) 291.
Потелич м. 158.
Потік м. 10, 152, 173, 206,
295, 302.
Преворск м. 123.
Пролемишно с. 10.
Прукинське с. 264.
Прус с. 158.
Пруське воєводство 25.
Пуків с. 10.
Пшеничник с. (Дол.) 178, 218.
Пядики с. (Кол.) 263.
Рава руська м. 12, 25, 160,
162, 163, 338.
Райгород м. 179, 218.
Раковець с. (Богород.) 10,
263.
Рахиня с. (Дол.) 246, 339.
Ресняти с. (Калуш) 178, 218.
Рівня с. (Калуш) 177, 180,
294.
Різдвяни с. (Тереб.) 200.
Річиця с. 204.
Рибне с. (Калуш) 242.
Риботичі м. 190.
Рипанка с. (Калуш) 305.

Рогатин м. 11, 186, 188,
233, 234, 336.
Рожнітів с. (Калуш) 178, 181,
216, 218.
Розділ м. 233, 234, 269, 270,
348, 349, 250.
Ропно с. (Калуш) 178, 218.
Руда с. (Рава) 189, 256, 311.
Руське воєводство 5, 8, 15,
20, 21, 37, 49, 78, 85, 128, 129,
133, 149, 190, 205, 221, 230,
244, 289.
Руська земля 30, 35, 43,
243, 249, 260, 263, 283.
Регетів с. (Горл.) 52.
Римська держава 44, 56.
Робертова пасіка (Львів) 102.
Романівка 11.
Романів м. 5.
Ростоки с. (Ліск.) 46, 49,
51, 53.
Руське с. (Ліск.) 46, 47, 49,
50, 51, 53.
Русь 64, 65, 85, 146.
Савчин с. (Сок.) 278.
Сатанів 87, 335.
Самолусків с. (Гусят.) 11.
Сарбів 74, 142, 298.
Сваричів с. (Калуш) 177,
180, 216, 294.
Селища с. 158.
Семпівці с. 184.
Серики Горішні с. (Рог.) 240.
Семаківці с. 206
Серики Середні с. 287, 288,
336.
Середня с. 276.
Сівка с. (Калуш) 167, 168,
177, 214, 216, 219, 237, 238.
Сілець с. (Камінка Струмів-
лова) 67, 68, 69, 71.
Сінно 229.
Сіховичі с. 265.
Сині Води 36, 87, 88.
Сихів с. (Львів) 125.
Скоморохи с. (Сокаль) 291.
Славутич с. (Рогат.) 288.
Сливки с. (Калуш) 177, 215,
216, 238, 242.

Слобідка Кінравка с. 228.
 Слобода Росяна с. 190.
 Смерековець с. (Горл.) 148.
 Смитків с. (Сок.) 277, 278.
 Смухів с. (Жид.) 236.
 Снятин м. 10.
 Сокаль м. 65, 338.
 Соколів с. (Підг.) 199, 200,
 249, 292.
 Солинка с. (Ліс.) 50.
 Сороки с. (Калуш) 237.
 Соснів с. (Підг.) 199, 201,
 249, 250, 292.
 Спас с. (Калуш) 242
 Спиклоси = Шпиклоси.
 Старавичі с. 80.
 Стареховичі с. 253.
 Старява с. (Мост.) 32.
 Стоянів м. 171.
 Стрий м. 222, 228, 341.
 Струків с. (Надв.) 279.
 Струсів м. 199.
 Струтин с. (Дол.) 179, 216,
 218, 246.
 Студінка с. (Калуш) 238.
 Стужця с. 46, 47, 50, 51, 52.
 Судова Вишня м. 15, 30, 32,
 34, 83, 95, 129, 190, 195.
 Сулимів с. 157.
 Сулятичі с. (Стр.) 268, 269,
 290.
 Суходіл с. (Дол.) 179, 243,
 246.
 Східниця с. (Дрогоб.) 289.
 Сян р. 127, 139, 190.
 Сянік м. 18, 33, 78, 82, 83,
 93, 94, 96.
 Сяніцька земля 16, 19, 20,
 28, 30, 31, 32, 33, 78, 81, 82,
 92, 94, 95, 130, 138, 151, 190,
 191, 192, 193, 194.
 Сяніцький повіт 93.
 Таравиця Пільна с. (Товм.)
 10.
 Таравка с. (Ланц.) 257, 258.
 Тарнів м. 286.
 Тарнівка с. (Львів) 99.
 Телич с. (Сокаль) 291.
 Темерівці с. (Кал.) 302.

Тенчин м. 16.
 Тенетиска с. (Рава) 321.
 Теревовля м. 12, 14, 88, 202,
 203, 208, 223, 224, 225, 247,
 295, 296, 297, 303, 304.
 Теревовельський повіт 205,
 295, 346.
 Тишківці (Городен.) 10.
 Тлусте м. 201.
 Товмач м. 152, 263, 300, 301.
 Товсте с. (Скал.) 269.
 Товстилуг с. (Терн.) 228, 229.
 Томашів 127, 169, 170.
 Топільсько с. (Кал.) 47, 49,
 218, 294.
 Торговиска 28.
 Торговиця с. (Городен.) 10.
 Торське с. (Заліщ.) 350.
 Торунь м. 27.
 Троспінець с. 246.
 Тростянець с. (Жид.) 249.
 Троя 122.
 Туглуків с. (Снят.) 279.
 Тужилів с. 173, 174, 177.
 Туреччина 64.
 Тура с. (Дол.) 247.
 Турка с. (Кол.) 260, 261.
 Тюдів с. (Снятин) 10, 274.
 Увисла с. (Гусят.) 11.
 Угернички с. 337.
 Угорники с. (Станісл.) 10.
 Угринів с. (Калуш) 177, 215,
 216, 306, 307.
 Угринів Горішній с. (Кал.) 10.
 Угринів Середній с. (Калуш)
 215, 252.
 Угринів Слобода (Кал.) 207,
 238, 242.
 Угринів Старий с. (Калуш)
 305.
 Уїад с. (Рогат.) 239.
 Україна 1, 35, 38, 55, 64,
 127, 128, 335.
 Українська земля 235.
 Українське староство 260.
 Ульгівок с. (Рава) 158.
 Унівар м. 51.
 Унів с. (Перемишляни) 335.
 Устрики с. (Ліско) 51, 52.

Фльорянів м. 309, 310.
 Французська земля 44, 56.
 Хлібичин с. (Кол.) 10.
 Хмільно с. 157.
 Хоростків м. 204, 229.
 Хотин с. (Кал.) 284.
 Хотинець с. (Явор.) 159.
 Хижі с. 311.
 Целеїв с. (Гусят.) 11.
 Ценява с. (Калуш) 178, 218.
 Чайковичі с. (Руд.) 255.
 Чашин с. (Лісько).
 Червоногород м. (Заліщ.) 269,
 350.
 Черкаси с. (Льв.) 258.
 Черлениця с. (Городен.) 154.
 Черніїв с. (Станіславів) 206.
 Чернятин с. (Городен) 279.
 Чорне море 23.
 Чорні Ослави с. (Надв.) 190.
 Чортковець с. (Городенка) 10.
 Швеція 54.
 Шептичі с. 45, 351.
 Шершенівці с. (Борщ.) 351.

Шлятин с. 204.
 Шмитків = Смитків.
 Шписклоси с. 262.
 Щитків с. (Щіпан.) 311.
 Щутків = Щитків.
 Юнашків с. (Рогат.) 240, 264.
 Юрів с. 183, 271.
 Яблінка с. (Богород.) 278.
 Яблонів м. 10.
 Яворів м. 128, 272.
 Яворів с. (Дол.) 49.
 Явче с. (Жид.) 250.
 Янів м. (Львів) 128.
 Янів м. (Тереб.) 170, 171,
 231, 235, 248, 304.
 Янушполь м. 57.
 Ярослав м. 127.
 Ясеновець с. (Калуш) 178,
 218.
 Ясінь с. (Калуш) 177, 216,
 238, 242, 307.
 Яслика м. 52.
 Яениска с. (Город.) 248.
 Яхторів с. (Перемишляни) 15.

ПОКАЗЧИК ОСОБИСТИХ ІМЕН.

Абрамко 156.
 Абрамчик Івась 211.
 Аведик 121.
 Аведикович Христофор 118.
 Авеншток Лукаш 110.
 Аврам 234, 280, 349
 Аврамчук 279.
 Авреліян 56.
 Авфлеш Ян 81.
 Аґенсович Судрак 118.
 Аґнєшка 113.
 Аґопс 121.
 Адриян, янівський парох 230.
 Азеркатович Христофор 117.
 Азик з Острога 169.
 Александер 113.
 Алещиків Курило, Панько 320.
 Альтмаєр 118.
 Амброж 287.
 Амброжів Гриць, Дудка 176.
 Амброжик Василь 152, 153.
 Анденків Гриць 179.
 Андреїв Викот 319.
 Андриянків Стефан 217.
 Андрій 153, 154, 159, 217, 226,
 233.
 Андрій піп 318.
 Андрієва 113.
 Андрійків Павло 159.
 Андровя Лесь 259.
 Андричишин Матій 214.

Андришин Гавриш 305.
 Андрусь 179, 199, 229.
 Андрушків з Голиця 159.
 Андрусів Федір 249.
 Андрушів Степан 245.
 Андрушко 158, 318.
 Андрушко Іван 159.
 Андрушкович Іван, Гриць 310.
 Андрушик 262.
 Андрича Василь 214.
 Анна з Острога 238.
 Антон 56.
 Антін з Воскресинець 250.
 Антін з Криниць 341.
 Антін з Шпиклосів 262.
 Антін з Сівки 168.
 Антонів 121.
 Антонів Стець 341.
 Антошко з Голиця 159.
 Анчевека Мартинова 110, 119.
 Анчевський Мартин 110, 119.
 Антикар Блажей 113. — Тома 111.
 Арат Сицийон 55.
 Арбковский 117.
 Арендар Іван 250.
 Арон Жид 349.
 Артим з Сівки 168.
 Ардішевський Христофор, генерал
 кінної артилерії 98, 105,
 114, 127.
 Асавула Петруш 287.

Аслон 115.
 Аттельмаєр Ян 109.
 Афтар Ян 118.
 Аубсуков (Vbucow) 335.
 Бабецький Мартин 185.
 Бабин 292. — Кирило, Петро 199. — Левко 318. — Микола 304. — Хома 275.
 Бабинів Голника 249.
 Бабич 287. — Василь 184. — Ігнат 215. — Микита 280. — Федір 257.
 Бабицький Гринь 247. — Павло 310.
 Бабський 252.
 Бабяки Андрусь і Михайло 337.
 Баварска Сапазіна 274.
 Баворовський Миколай 346.
 Багрій Іван 186, 188. — Микита 279.
 Багинич Стець 216.
 Бадяк Федір 257.
 Байбаків Гринь 318.
 Байбуза 35.
 Байдак Гриць, Іван 310.
 Байлак Степан 256.
 Байструк Іван 161, 320, 341.
 Байзенів 178.
 Балашева Петро 217.
 Балбаків Іван 317.
 Балвірович Василь 46, 52.
 Балїховський 188.
 Баль Самуель 32, 82, 192. — Стефан, перем. хорунжий, 130.
 Бальвір Івасько 200.
 Бальнірів Войтко 176.
 Бандініеллі Руберт 109.
 Баранецький Станіслав 213.
 Баранів Микита 288.
 Барановський 105.
 Баранок Сидір 303.
 Барини Автін 306.
 Барович Іван 240.
 Баровичів Гаврило, Данило, Івашко 240.
 Бартків Дмитро 279.
 Бартосевич Габріель 117.
 Баршева 115.

Варц Микола 109.
 Барщина 118.
 Басалаб Петро 282.
 Басчиків Юзько, Стефан 276.
 Баїс Савка 200.
 Башечик Федь 255.
 Баченчак Михайло, Стась 289.
 Беда Василь, Теодор 235.
 Беднарів Вонтон 215.
 Беднаровський 235. — Андрусь 302.
 Беднарчик Гнат 159.
 Беднарчук 266. — Гриць 318.
 Безрукий Андрушко 189.
 Безкортяник Савка 200.
 Безушко Гриць 288.
 Белзєцький Александер, Станіслав, белзький староста 5, 8, 74, 164, 197, 284, 298, 299, 312. — Андрій 284. — Теодор 263. Юрій 189. — Миколай 284. — Яків 284. — Єварист 261.
 Белзошинин Проць, Федір 300.
 Белкова Пилип 305.
 Бельвирів Павлів, Войтко 215.
 Бенько Іван 310.
 Берда Яць 204.
 Березинець Михайло 178.
 Березович Іван 222.
 Березовський Петро 152, 153. — Федір 258.
 Бережницький Гриць 307. — Івашко 306. — Ігнат 307. — Целура Стефан 306. — Цепурин Даць 306.
 Берелко Лукиян 335.
 Берич Іван 178.
 Беднарка Станіслав, Янова 116.
 Беркатович Христофор Ян 117.
 Бернатович 118. — Стась 214.
 Бершук Ілько 292.
 Біглевичова Юркова 114.
 Бідало 247.
 Біланник 189.
 Біланників паспок Хома 189.
 Біленький Лесь 257.
 Білецький Мартин 119.
 Білик Іван 221.

Білінський Василь 179.
 Білочинів Денис 319.
 Біляїв Микита 215.
 Білянчик Іван 160. — Яцко 251.
 Біляш Федір 229.
 Більдажина Андрієва 113, 119.
 Більчар Гриць 257.
 Бірецький Гаврило, перемиський
 земський писар 80.
 Бірчуків Сенько 203.
 Біщиного Яцко 221.
 Бидловський Александер, гал. війск.
 9, 185, 206, 219. — Самуель
 287. — Яків 13.
 Бидрій Симко 226.
 Бизаж Марко 281.
 Бик Хома 67.
 Биків Іван 160.
 Биличин Клишко 309.
 Бильгорска Вавржинцева 113.
 Бинець 288.
 Бинків 46, 49.
 Бирецьків Гуцьо 203.
 Бисько 235.
 Бистшиковский Матій 115.
 Бишкович Матій 217.
 Блажків 177.
 Блажків Андрушко 319.
 Блажковский Ян. 332 — Юрій 230,
 235, 332.
 Близняк Гаврило, Іван 277.
 Блишак Сенишин Яцко 318.
 Блажский Симон 67, 68, 69.
 Блоца Василь 218.
 Блоцишин 235.
 Блядин 199.
 Бобатий Кирило 200.
 Богадків Петро 300.
 Богатий Парашко 202.
 Богдайко 237.
 Богданович Аведик 113, 119.
 Богенко Семань 296.
 Богородчин Луць, Андрусь 247.
 Богуський Андрій, сянницький ка-
 штелян 94.
 Бодвій 118.
 Боднар Семко 226. — Яков 233,
 348. — Ясько 318. — Іван

252. — Васьо 305. — Ілько
 303. — Микула 305.
 Боднарчик Васьо 319.
 Боім Миколай 110.
 Божак Гриць 175.
 Бойків Іван, Матій 268.
 Бойко Лавро 215. — Данило 226.
 — Стецько 204. — Василь
 266. — Іван Різник 275. —
 Іван Чорний 275. — Павло
 276. — Луцько 257. — Ан-
 дрій 313.
 Бойкович Степан, Гаврило 215.
 Бойкова Федір, Яцко, Ігнат 177.
 Болинкович Іван 242.
 Болошак 229. — Іван 204.
 Борадух 350.
 Бордиш Іван 179.
 Боренко Гриць 274.
 Борей Дмитр 348.
 Боринець Гринь 215.
 Борне з Городилович 157.
 Борисайко з Черлениці 154.
 Борисів Гаврила 317.
 Бориславський Федір 202, 296, 303.
 Борисович Лесьо 49.
 Боришин Левко 338.
 Боріяйко 280.
 Борщира 256.
 Борковский Андрій 271.
 Боровский Миколай 53.
 Борова Василь, Лавро, Яць 217.
 Борода Лесь 221.
 Боричів син Яць 348.
 Бороник Савка 337.
 Боросків Дмитро 308.
 Борсів Сень 348.
 Бореук Гриць 159.
 Борео ткач 334.
 Бореучя 215.
 Боршутята 176.
 Бослої Івась і Максим 337.
 Бошко 204.
 Боренків Кіндрат 256.
 Боренко Семян 247, 303.
 Борух 270.
 Бохів Косько 317.
 Боцьковичова Катерина 111.
 Боцькович Войцех 111, 120.

Бочанів Назар 319.
 Бояринів Семаршик 199.
 Бояновский Войцех 140.
 Боевський Ян, львівський канонік
 і коломиїський парох, 337.
 Браїцький Йосиф 74, 274, 312.
 — Станіслав 74, 76.
 Брань Пилип 275.
 Братковский Григорій 268, 290,
 291.
 Братковский Ян, львівський бур-
 грабія 71, 114, 341.
 Брагий Іван 214.
 Бранець Іван 215.
 Браховский 90.
 Бредин Ілько, Онисько, Мацьо
 287.
 Брегик Іван 168.
 Бржезіцький Мартин 5, 8, 314.
 Бржозовский 303. — Андрій 350.
 Брик Пилип 257.
 Брикнерова Станіслава 115.
 Бриндаєр Андрій, Манькоп, Стець,
 Федір 188.
 Бриндович Стець 255. — Федір
 254, 255.
 Бринишин Кость, Стефан 276.
 Бринський Галько Панько 305.
 Британ Панько 304.
 Британик Яць 235.
 Бродак Ілько 159.
 Бродецкий Христофор 114.
 Бродин Дань 200.
 Бродовский Ян 114.
 Броневич Мартин 242.
 Броня Іван 276.
 Броньовский 171.
 Брочмовский Савка, Сидір 221.
 Брусинський князь 309.
 Брусків Кость, Лесь 249.
 Бубенчик Гаврило 195.
 Бубенчук Хведько 338.
 Бубко Данько 337.
 Бублик Андрусь, Грець 285. —
 Роман 257.
 Бубник Андрушко 309.
 Бугай Івасько 200.
 Бугайлик 274.

Бугійчик Іван 204.
 Будин Панько 235.
 Буда Іван 277.
 Бузик Луць 277.
 Букатий Улайко 242.
 Букланик 248.
 Букрей Яцько 309.
 Була Сенько 309.
 Булутка 279.
 Булюрка 280.
 Бундьо Івасю 292.
 Буник 289.
 Буневич Іван 178.
 Буна 204.
 Буринчин Гриць 318.
 Бурків Іван 280.
 Буровий Гриць, Іван 215.
 Бурский Бартоломей 332.
 Бурштин Іван, Гриць 214.
 Буськів Іван 264.
 Буцький Іван, Михайло 305.
 Беліцький Станіслав 230, 302, 303.
 Белецкий Мартин 111, 117.
 Белякова 118.
 Белях Гриць 59.
 Беневский Войцех 210.
 Белський Еразмович Григорій 291.
 — Жигмонт і Павло 301.
 Бялобоцький Яків 156.
 Бялоскуреска Дорота 255.
 Бялоскурский Микола Єроним 255.
 Бялоховичова Христофорова 114.
 Вавринець ватаман 276.
 Вавринів Станіслав 309.
 Вада Іван 177.
 Важна Стонцільова Катерина 111.
 Вайгер Людвик 125.
 Валентвичин Мартин 334.
 Вальків Луць, Тимко 319.
 Валько 320.
 Вандьо 257.
 Вандюра 350.
 Варварич Лука 49.
 Варо 37.
 Вартиришевич Ян 117, 118.
 Вартоломей 233, 307.
 Васа 252.
 Васів Андрій 318.
 Васів Седера 241.

Васічинський Михайло, Фльоріан,
Францішок 177.

Васик Антін 159.

Василева 116.

Василевич Лах 278. — Тижко 319.

Василевича Хведька Стецько 319.

Василиків Іван, Роман 319.

Василяків Омелян 320.

Василь 158, 179, 202, 204, 214,
252, 266, 284, 301, 303,
310.

Василець 256, 301.

Василів Іван 226, 229, 242.

Василькович Степан 116.

Васників Мисько 309.

Васич 168.

Васичин Лесь 306.

Васишовський Станіслав 347.

Вастира з Голинця 159.

Васюта князь 320.

Васютин Гейбо 276.

Вась Андрій Данило 293.

Васьків Кіндрат 242. — Луцько
255. Сень 204. — Ілько
318.

Васько 274, 310.

Васькович Дмитро, Федір 216.

Василько Василь, Луць, Яцко 249.
— Матій 256.

Ватаг 269.

Ватаман з Хотина 284.

Ватаманів Василь 305. — Денис
284.

Ватежник 266.

Вахлевич Андрій 101, 110. — Ян
259.

Вадишин Іван 248, 318. — Демко
318. — Іванець, Хведько
319.

Веверик Лучка 159.

Вегіма Павло 283.

Везерок Луцяк 159.

Велик Харко 175.

Великий Гринь 175. — Ясько 303.
Яцко 202, 224.

Великовей Гринь 268.

Величкович Яць 242.

Велзінський Івась 263.

Венда 118. — Йонаш 109.

Венети 61.

Вентовська Регіна 68, 71.

Веретелка Остап 303.

Верк Іван 199.

Ветинковята Василь, Левко, Ма-
ксим 305.

Вертебний Іван 202.

Веретелка Остап 247.

Веретельшин Степан 202.

Верхолютка 200.

Весоловський Самуїл 200.

Веськів Олекса 200.

Візник Крисько 159.

Війтів Іван, Хведько 283.

Війтів брат Тижко 319.

Віктор 306.

Вільський Матій 256.

Вільковский Райхер 153, 155.

Вільчек 116. — Фелікс 249, 292.

— Рафаель 292. — Стані-
слав 109. Стефан 291.

молодший 118 — старший
118.

Вільчків Рафаель, Стефан 250.

Вінчарка Реїс 115.

Вінчарска Зофія 116.

Вінчений Данило 217.

Вінярж Войтіх 116.

Вірмени 120, 127.

Вісньовський Миколай 8.

Вітвінка Геня 245.

Вітвицький Василь 311. — Іванцьо,
Петро, Рафаїл 245.

Вітковський Стефан 351.

Віховатий 176.

Вішньовський Христофор 238.

Вигінний Яків 147.

Виджга Адам 200. — Людвик 9,
207.

Визіяр Адам 113.

Викрцак Данило 186, 188.

Вилимовий Степан 251.

Винник 185. — Федько 334.

Винник Лемань 252.

Винницький Іван, Стефан, Федір
255.

Височанська Анна 45, 47, 49.

— Марія 246.

Височанський, сянїцький мечник,
95.
Височанський Константин 48, 49.
Марко 45, 47, 49, 52. —
Петро 45, 47, 48, 49.
Вислоцкий Яниш 50, 53.
Висоцка Янова 114.
Висоцкий 160, 279. — Василь,
Стефан 200.
Височан Семен 155, 156.
Вихват 204.
Вишл 90.
Вишневський Ярема, руський во-
євода 35, 40, 41, 43, 54,
57, 64, 84, 90, 100, 103.
Владислав IV 16, 20, 44, 100,
316.
Влашинів Тимко 178.
Влізлик 229. — Іванко 204. —
Хведько 157.
Влизько Клим 215.
Вовк Іван 303.
Вовчок Роман 305.
Возний Матій 178. — Павло 305.
— Яким 270.
Возучинський Яцко 2, 3, 8. —
Юрій, белзький ловчий 5,
144.
Войцех 113, 115.
Войцехова 116.
Войтко 309.
Войтович 252, 271. — Яцко 178.
— Пилик 183.
Войша Ян 109, 118.
Войшина Шимонова 116.
Волешишин Федько 285.
Воликович Іван, Гриць 214.
Волк Добишний Іван 337.
Волкович 189.
Воловець Іван 49.
Воловців Васько 339.
Волосик Луць 277.
Волохи 9, 91.
Волошинюк Іван 196. — Филип
277. — Федір 253.
Волченко Павло 337.
Вольванівська Анна 113.
Вонтон 274.
Вонтонів Пилип 200.

Вопісний 56.
Ворволик 318.
Ворениця Петро 338.
Вортківна Катерина 226.
Воробій Яцко 158.
Воробчик 185.
Ворона Іван 310.
Воронин Василь 264.
Воронин Антін 319.
Воронка Юзько 303.
Вороновяк 218.
Воронський Андрій 300.
Воршило Людвик 308.
Воротний Келебайт 252.
Восик з Голиниця 159.
Воскопич Лесько 318.
Вошобойник Амброзій 185.
Вояковский Каспер, перем. під-
столь. 192.
Вродик з Голиниця 159.
Врублевський Лука 206.
Встовський Мартин 231.
Вшачків Зих 318.
Вуйчин Іван 319.
Вульф Жид, адміністратор Потока
152.
Вуршулович Іван, Гриць 216.
Вержховський Андрій 113.
Велітурський Станіслав 240.
Веліський Петро 287.
Вельжинська Катерина 283.
Вельжинський Каспер 268, 283,
347.
Вельпопольський Ян 148.
Ветеский Станіслав 169.
Вецкович Лука 114.
Г. Ян 114.
Гава 279.
Гавичів 305.
Гаврилів Гриць 310. — Олесько
310. — Стефан 179, 226.
Гаврилко з Білого Потока 256.
Гаврило 159, 242, 215, 341.
Гавриш 350 — ватаман 268.
Гавришів 252. — Іван 279.
Гавришна 263.
Гавришовичів Марко 252.
Гагалець Митько 158.
Гадиче Петро 214.

Гадзей 121.
 Гавелів Яртим 214.
 Гайдер Матій 105, 114.
 Гайдон 115.
 Гайдук Василь 233, 235, 300. —
 Грицько 159. — Іван 318,
 340. — Лесь 216. — Мисько
 308, 309. — Олекса 177. —
 Прокіп 199. — Проць 308. —
 Федір 199. — Ференс 59.
 Гайдуків Василь 199. — Гаврило
 204. — Юзько 199.
 Гайсач Войцех 223.
 Газаровичів Ницько 318.
 Галабурда Федір 212.
 Галів Фалишин — Олекса і Се-
 мян 339.
 Галик 199.
 Галинин 270.
 Галишанка Федько 235.
 Галишин 252.
 Галушка Іван 303. — Мацько 224.
 Галушак Андрій 308. — Ілько
 161, 308, 320.
 Галяревич Яків 111, 117.
 Галюшка Іван 200.
 Галько Іван 339.
 Гальків Сергієвич Яць 259.
 Гальків Андрій 259.
 Гальковя Лавро 217.
 Галькович Яцько 195.
 Гамаків Іван, Юрко, Юзько, Хома,
 277.
 Гамалька Вонїхова 116.
 Гандльовска 113.
 Гандзя Матій 214.
 Гапушик Федько 245. — Тома 245.
 Ганс 236.
 Гарасим 242, 256.
 Гарасимів зять Мись 319.
 Гарасвичева Катерина 111.
 Гарбишин Філь 242.
 Гаргут Прокіп 305.
 Гаргутів Петро 305.
 Гастарка 113.
 Гацішовский 117.
 Гаєвий Андрій 158.
 Гвоздик Яким, Яць 235.
 Гданцани 22.

Гедякіс Лесько 188.
 Гектор 41.
 Гея Жид 349.
 Гендель 169.
 Геннеровский 117.
 Гікульчик 235.
 Гістко Ігнат 278.
 Гидлович Микола 348.
 Гинич Яко 304.
 Гипко Пулторин, Грись 318.
 Гладшова 120.
 Гладкий Іван 287. — Гриць 310. —
 Тимко 281.
 Глагай Сень 186, 187.
 Гладш 351. — Гриць 226.
 Гладшів Дмитро 226.
 Глістейчук Павло 285.
 Глібків Кузь 176.
 Глигавчин 269.
 Глинович Петро 178.
 Глидень Данило 212.
 Глогович Симко 178.
 Гловин Гриць 309.
 Глодик Сенько 214.
 Глосковский 179.
 Глух Семань 269.
 Глухий Стась 200.
 Глухин Сень 320.
 Гнилянський Ференц 53.
 Гобшин Яким 350.
 Гога Тимко 318.
 Гогачів Іван, Тимко 318.
 Гоїнко Стець 288.
 Гозічина Дорота 15.
 Голінчак Матій, Панек 249.
 Голинський Іван 318. — Роман
 Гусак 155, 156. — Олекса
 Качор 155, 156. — Олекса
 Макогін 155, 156. — Кон-
 стантин 219. — Гаврило
 219. — Федір 219. — Ян
 219. — Василь 168. — Па-
 вло 212. — Гриць 167, 168.
 Головатів Яць 275.
 Головацький Петро, козацький
 полковник, 88, 99, 104, 127.
 Голуб 156.
 Голубець Луць.
 Головків син 67.

Головецький Василь 306,
 Головка Іван 319.
 Голодович Яков 350.
 Голянка Тимко 290. — Тимошків
 Іван 290.
 Гоничин Яць 257.
 Гомич Гриць 216.
 Гоморовий Хома 235.
 Гонтин Савка, Яць, Федір, 229.
 Гончар старий 173.
 Гончарів Андрусь, Онуфрей, 173.
 Гончарик 177.
 Гордій Іван 317.
 Горішний Мись 287.
 Горбар Грицько 113.
 Горилецький Яремко 300.
 Горбей Іван 305.
 Горбатий Стасьо 248.
 Горбалевиц Лавро, Федина, Юрко,
 217.
 Гордей 229.
 Горин Демко 249.
 Горлатий Яків 304.
 Горн Фабіян 109, 112, 120.
 Гортишкович Федір 242.
 Горчарчук Яків 287.
 Гочевка 177.
 Горлуй Андрушко, Васько 204.
 Гошин Стецько 319.
 Гошовський 214. — Григорій
 340. — Сень 178.
 Грабець 257.
 Грабчик Степан 217.
 Грабовецький 144. — Андрій
 Рашкович 155, 156. — Бог-
 дан 152. — Гриць Дидич
 156. — Станіслав 155.
 Грань Івасько 249.
 Гребович Матій 218.
 Гревик Василь 116.
 Грегор Іван 281.
 Грегорів Федина 218.
 Грегоренко Федір 233.
 Грегорович 118. — Іван, Василь 110.
 Грегориха 119.
 Грегорова 110.
 Греї 280.
 Гречкович Григорій 113.
 Грибовичів Олекса 252.

Грига 279.
 Григоркович Грицько 154.
 Гризлів Макар 239. — Федір 240.
 Гризло 264. — Іван 266. —
 Гриць 239.
 Гриневич Дяк 305.
 Гринєць 233.
 Гризькович Гриць 176.
 Гринів Андрій 305. — Роман
 306. — Юрко 270.
 Гринишів Савка 308.
 Гринишин Степан 276.
 Гринь 249, 258.
 Гриньковичовята — Семян і Ва-
 сіль 350.
 Грисовя Іван, Іванцьо 306.
 Грицак Возний 276.
 Грицевій Степан 275.
 Гриців 176 — Данило 301. —
 Іван 341. — Мись 276. —
 Савка 276.
 Грищик 287. — Марко 339.
 Грицишин Іван.
 Гриць 68, 71, 150, 175, 199, 200,
 203, 348 — під із Сільця
 70, 71.
 Грицьків Денис, Петро 224.
 Грицько 159, 266.
 Грицькович Стецько 318.
 Гришович Гринь 306.
 Гришків Процик 204.
 Гричишин 242. — Іван 218, 285.
 Грицейовський Стець 233.
 Грищик (Grzeszczyk) Андрій 318.
 Грудин 249.
 Гручик Рибнів, Мисько 251.
 Груш Василь 256.
 Губіцький Войцех 176. — Вар-
 вара Дорота 176, Калерина
 218, Софія 176.
 Губиш Войцех 3, 4.
 Губіцький Флоріян 176.
 Губка Іван 266.
 Губчак 279.
 Губчаків 279.
 Гудик Стецько 265.
 Гузтевич Петро 217.
 Гузьва Ласько 264.
 Гуйтин Гриць, Петро 304.

Гулик Тимко 292.
 Гульчин Яцко 318.
 Гуменна 28, 47, 49, 51.
 Гуменний Максим 257.
 Гумницький Станіслав, сянїцький
 войський 95, 96.
 Гуринів Стецько 318.
 Гусак Мартин 158. — Михайло
 276.
 Гусаків Яремко 276.
 Густик Василь 304.
 Гутничка Яковова 114.
 Гушин Михайло 46.
 Габрон Гриць 249.
 Гавгун 200.
 Гавнизів Луць 303.
 Гасевский Ян 220.
 Галатович Себастьян 115.
 Галба, татар. султан 101, 105.
 Галлієн 44.
 Галуґа Стась 188.
 Гасевич Йордан 179. — Фенна
 179.
 Гастулик 200.
 Гафазин 216.
 Гебрух 289.
 Гедзїньский Павло 239.
 Гелязин Микола 110, 114, 119.
 Гендзїньский Александер, Констан-
 тин 276.
 Гендзїньска Катерина, Софія 276.
 Гендзїцка 122.
 Гендзїцкий 120. — Станіслав 120.
 Георгович Юрій, Теодозий, Ема-
 нуель 109.
 Гергелічів Захар 276.
 Гезак 289.
 Гідельчик Яків 109.
 Гідельчук 118.
 Гільник Олекса 113.
 Гімбель Данило 110.
 Гінзаровичова 113.
 Георгій 120.
 Гладішова Анна 111.
 Глембоцка Катерина 206.
 Глембоцкий Мартин 266.
 Гловецкий Павло 239.
 Гловіньский Станіслав, городський

галицький писар 9, 13, 208,
 209, 344, 345.
 Глоговска Зофія 189.
 Гломб Блажей 113.
 Глошковска 113.
 Гляйцаровский Грот Станіслав 204.
 Гнатовский Войцех 140.
 Годачевский Ян 196.
 Годзкий Микола 289.
 Голинський Бартоломей і жінка
 його Софія 350.
 Гонсьорек Ян 111, 117, 119.
 Гонтаревич Михайло 179.
 Гонтевич 177.
 Горайский з Горая Ян 5.
 Гослябер 120.
 Гос Іван 48.
 Гостомска Анна 253.
 Гостомский Александер 253.
 Гостинський Петро 242.
 Готшлягер Ян 111. — Жигмонт
 116.
 Готшлягєрова Янова 111.
 Гошик (Кочик) Тома 160, 162.
 Грабовский Ян 113.
 Грабянка Ян 90, 200.
 Гринвальд Гавріл 110. — Ян 126.
 Гротковский Мельхіор 95, 191,
 192.
 Грозваєр 107, 110, 119.
 Гроховский Юрій 191.
 Грохольский 153, 154. — Ян 296.
 Грохольска 154.
 Грушецкий Адам 179. — Броніслав,
 чернігівський ловчий, 11, 13,
 208, 396. — Михайло 179. —
 Александер 206.
 Гублянка Анушка, Іван 249.
 Гумовский Андрій 186.
 Гутик Андрій 215.
 Давид 168.
 Давидишин Іван 319. — Яцко 320.
 Давидович Іван 177. — Іцко 169,
 171.
 Даїв Кругляк 279.
 Дайця 280.
 Данилів Демко 320. — Гринь 177.
 — Максим 265. — Остап
 265. — Яремко 250.

- Данило 113, 178, 250.
 Данилович Миколай, коронний
 підстолий 16, 250, 268, 236,
 290. — Ян Миколай, ко-
 ронний скарбник 179, 241,
 218, 350. — Францішок 290.
 Данильчук Василь 242.
 Данкович Василь 176. — Дмитро
 305. — Павло 305.
 Данх Василь 310.
 Дарилович Гриць 233.
 Дарговський Андрій 46.
 Дарковський Яцко 52.
 Дацінович Іван 179.
 Дацьків Гриць 3 9. Чвора 285.
 Дацько 284, 319.
 Дашко Федько 251.
 Дашкович 255.
 Дверницький Мудрик 51.
 Дверничани 51.
 Двойнець 278.
 Девотка Бина Касирова 113. —
 Анна 113. — Катерина 114.
 Демко 168, 250.
 Данаць Прокіп 263.
 Демочко 276.
 Денис 200.
 Деноф Жигмонт 278.
 Деренко Іванко 114.
 Деркач Іван 216.
 Дерщин Тимко 263.
 Дерча Матій 263.
 Десенців Гриць 160.
 Дехтар Марко 303. — Федір 233.
 Дзяла Тимко 253.
 Дзвоничка Анна 113. — Павло-
 ва 115.
 Дзійк 35.
 Дзунь Микита 276.
 Дзеба Андрусь 304.
 Дзебин Федько 305.
 Дзежек Адам, сян. підчасий 129,
 240, 277. — Анна, Лука,
 Петро, Прандота 275.
 Дзяний Ян 113.
 Дзюрдзь 118.
 Дідів Іван 309. — Роман 159.
 Дідошицький Александер, любачівський каштелян 179, 218.
 Дибовичовський 117.
 Діон 39, 55.
 Дидик Остап 157.
 Дикий, піп 269.
 Димитр Шимон 116.
 Дин Фійт 111.
 Динсак Кость 218.
 Дишпот Григорій 110, 119.
 Дмисущин Статан 306.
 Дмитро 179, 252, 288.
 Днимляків Лесь 216.
 Добко Яць 287.
 Добош Федько 248.
 Добромірський Ян 110.
 Добромильський 119.
 Довбневич Павло 305.
 Довганик Бакур 249.
 Добешовський Станіслав 110, 119.
 Долежинський 119.
 Делжанський Михайло 212.
 Доліньський Ян 226.
 Долибан Іван 217.
 Долинський Пасинок Іван 199.
 Долинська Анна 247.
 Долинський Павло 155.
 Долежинський Яків 110.
 Долянковський Гриць 59, 60.
 Домінік Др. 110.
 Домінікани, монахи 146.
 Долина 318.
 Допатишин Федір 196.
 Доробенка Іван 176, 177.
 Доровефя Озар 216.
 Дорогович Гринь 266.
 Доронко Хома 235.
 Доросонів Васько 282.
 Дорош Павло 278.
 Драбій 156.
 Драбіковський Степан 115.
 Драбок Ваврин 309.
 Драгал Стефан 303.
 Драговичів 275.
 Дразниха 119.
 Дрень Іван 199.
 Дриплевич Семань 196.
 Дришів Іван 250.
 Дробочик Іван 67, 68, 70, 71.
 Дрогомирецький 276.
 Дронь Василь 250.

Дроздовський 113, 115.
 Дропко Левко 303. — Семмко 247.
 Дроговський Яцко 46, 48, 52.
 Друк 249.
 Друкар Себастьян 116.
 Друкевич 121.
 Друшак Андрій 318.
 Дуб Іван 285.
 Дубеняк Іван 248.
 Дубельчиків Мартин 270.
 Дубінчик Павло 262.
 Дубравський 52. — Катерина 225. — Гіяцинт 236. — Михайло 236. — Самуїл 225, 274. — Францішок, перемиський підкоморий 16, 130. — Ян 274, 277.
 Дубчак Мисько 277.
 Дуда 34. — Артим 266. — Іван 275. — Микита 284. — Олекса 236. — Улашин 301.
 Дудалій Стах 309.
 Дудидрич 274.
 Дудин Васько 202. — Іван 304.
 Дудка (Дутка) Андрій 253, 305. — Данило 226. — Іван 178. — Сень 196. — Федько 287. — Шаламай 257.
 Дудківна Дорота 160.
 Дудчин 177.
 Дульський Адам 110.
 Думичів Федір 178.
 Дума Мись 179.
 Думець 257.
 Дунець, піп 214, 176.
 Дурків Іван 279.
 Дуручин 276.
 Дусилів Войтко 318.
 Дуткевич Станіслав 115.
 Духнич Мельхіор 115, 117.
 Дуце Филип 110.
 Дуцовський 117.
 Дуций 113.
 Дуць 118.
 Душлів Луйь 318.
 Дучин Яремко 214. — Степан 252.
 Дядько Лесь 255.
 Дяк Гриць 282. — Станіслав 233.

Дяків Василь 177.
 Дячейчук Аведик 118.
 Дюк 269.
 Дюляк Кость 307.
 Жак Гриць 159.
 Жалий Гриць 266.
 Жардецький Валеріян 189.
 Жарський Урбан 234.
 Жвань 229.
 Желивинець Матій 245.
 Жеників Кость 242.
 Живоровків Гриць, Панько, Петро, Яцко 199.
 Живець Андраш 52.
 Жигадлик Ванко 196.
 Жигмонт I. 41.
 Жигмонт III. 19, 54, 56.
 Жиди 29, 31, 35, 36, 39, 74, 81, 101, 108, 136, 137, 217, 221, 224, 161, 262.
 Жидиків Савка 229.
 Жидунович 195.
 Жила 274. — Тимко 305.
 Жиравецький Луцько 210.
 Жиравський Михайло 114.
 Жичліви Войцех 110, 116, 119.
 Жмурко Іван 200.
 Жовнір Лаврик 318.
 Жолендзівна Зофія 177, 226.
 Жук Нестор 310. — Яцко 262.
 Жуків Мицько 318. — Нестор 318. — Яцко 318.
 Жучик Кондрат 350.
 Жулинський з Жулина Гавриїл, буський войський 5, 147, 163, 165.
 Жулинська Зузанна 280.
 Жураковский Андрій 226. — Михайло 177. — Павло 212. — Стефан Перч 156.
 Жуховський Дуїв Єронім 8.
 Жучка 200.
 З. Маранция 115.
 Забаревич 116.
 Забуйський 87.
 Завадова Янова 114.
 Завжикрай Валентий 221.
 Зайко 278.

Заковець Стецко Герсит 319.
 Закович Петро 319.
 Закрута Василь 320.
 Закржевська Софія 339.
 Заласевич Войцех 117, 119.
 Залиський Савка 215.
 Залясович Войцех 110.
 Заніський Каспар, белзький писар 8.
 Замоїський, Калуський староста 35, 54, 173, 177, 189, 204, 242, 244, 252, 258, 310, 318, 319, 338, — Теодор 54.
 Замошани 127.
 Замоховський Габриель, тереб. військовий, 228, 231, 235, 285, 304.
 Запавка Демко, 318.
 Запорожці 1, 16, 23, 27, 64, 131.
 Запривода 350.
 Запруга Михайло 188.
 Заремба Гриць 211. — Нецьків 310. — Юрий 284.
 Засипчин Василь, Луць 275.
 Заславський Домінік Владислав 41, 44, 87, 103, 179, 218.
 Заставський Попович Василь, Дякон Іван 251.
 Затварницький Петро 53.
 Зар 121.
 Захарій 120.
 Захарко 184, 336.
 Захнович Христофор 101, 103.
 Зацьвілиховський Миколай 88, 171.
 Зацько Гриць 159.
 Зашанський Станіслав 70.
 Зашевий Лавро 279.
 Зашучик Тома 116.
 Заяць Ілько 274. — Мацько 303.
 Заячик 185.
 Заяця Клим 279.
 Збараский Войцех 70, 116.
 Збігальський Александер 203.
 Збіковский Адам 156.
 Зварих Лозич Андрій 226.
 Зварич 179. — Іван 179. — Федько 305.
 Зваричевський Андрій 45, 47, 49,

52. — Катерина 48. — Марина 45, 47.
 Згнилища Филип 188.
 Звірхович Степан 115.
 Зебжидовський Адам 274.
 Зезаль Сень 158.
 Зекола Жид 349.
 Зеленко Проць 285.
 Зеліско Василь 214.
 Зельський Іван 162.
 Зембжицький Ян 111, 114, 117, 120.
 Зешко 279.
 Землич Ян 113.
 Зеників Іван 189.
 Зенько на Яремковім 310.
 Зержинський Андрій 188.
 Зерніцький Микола 257.
 Зинь 183, 287.
 Зихіні Лукаш 114.
 Злодій Климко 277.
 Злотницький 87, 88.
 Злотник Адам 113. — Андрій 117. — Петро 115. — Станіслав 116.
 Злотникович Матій 211.
 Злотничка Андрієва 112, 119. — Льоренсова 114.
 Злочевський Адам 201.
 Зозуля Андрушко, Карпо, Кузьма 310.
 Золотачин Павло 305.
 Золотейко Матій 285.
 Золотник Федір 247.
 Золочко Максим 319.
 Золтищак Мисько 161.
 Золчинський Ян 279.
 Зондич 118.
 Зора Василь 256.
 Зосчин Роман 320.
 Зубашин Василь 247. — Дацько 224, 225.
 Зубек 189.
 Зубик Сенько 278.
 Зублович Федина 49.
 Зубрицький Денис 107.
 Зуза Валентій 233.
 Зухорович 118, 121. — Шимон 110.

Зелінський 233. — Ян 218.
 Зембіцький 335.
 Зьолковска Мартинова 112.
 Іван 34, 123, 124, 159, 168, 178,
 204, 215, 277, 284.
 Іванів 214, 252. — Васько 242.
 — Демко 320. — Луць 309.
 Іваник Демко 176.
 Іваників Дмитер 320.
 Іваницький Грицько 188.
 Іванич Тимко 319.
 Іванишин 215. — Лесь 305. —
 Олехно 318. — Яремко 337.
 Іванків Ігнат 179. — Павло 176.
 Палій 274. — Петро 320.
 Сидір 200.
 Іванко 113, 178. — дяк 68, 70,
 71.
 Іванкова Ганна 181.
 Іванович Кость 68, 69, 70, 71, 72.
 Івануськів Климко 318.
 Іванчин 176. — Яків 274.
 Іванчик Климко 318.
 Івась 250.
 Івасько 266, 303. — атаман 200.
 Івахнишин Василь 306.
 Іваховя Яць 285.
 Івашко доктор 90.
 Івашкович Лазур 247, 296, 303,
 322. — Шимон 169, 170.
 Ігнат 176, 268.
 Ігнатенків 179.
 Ігнатів Василь, Іван, Павло, 245,
 350.
 Ігнатишин Тимко 242. — Яцко 59.
 Іздебський Іван 166.
 Ізраель син Йони 169.
 Іленишин Іван 211.
 Ілкович Вась 217. — Юрій 337.
 — Матвій 337.
 Іловска Христофора 114.
 Іловчик Самуїл 111.
 Іляшів 196.
 Ільків Лучка 178. — Микита 242.
 Федько 159.
 Ілько 214, 305.
 Ількович Андрусь, Васько, Данило
 217.
 Ільницький Павло, Яцко 53.

Ільчиків Іван 305.
 Інтролігатор Севастиян 117.
 Інтролігаторка Павлова 155.
 Іренехів Тома 160.
 Ірія Даниш, Іван 337.
 Ірєнко Ігнат, Кузь 337.
 Ісаківська шляхта 152, 153.
 Ісєвичів Василь 305.
 Італь 229.
 Іцків Посько 318.
 Іцко 169.
 Ішкович 173.
 Іштван Угрин 178.
 Кабат Степан 199.
 Кавецкий 226.
 Казановський 66. — Адам 302.
 — Александер Домінік і
 донька його Анна Марина
 348. — Сьвятослав, сандо-
 мирський чесник 95.
 Казимир Ян, король 22, 104, 123,
 130.
 Калігуля 55.
 Каліньський 88.
 Калиман Олекса 199.
 Калин 240. — Андрій 46, 50, 52,
 53. — Антін 249. — Матій
 51. — Тимко 287.
 Калинів Іван 319. — Стецько 319.
 Калинка Марко 46. — Матій 46,
 50, 52, 53.
 Калиновський Мартин 199, 224,
 229. — Самуїл 224, 229. —
 Яків 185. — Анна 201.
 Калитчак 236.
 Каличин Тимко 277.
 Каличич Сень 215.
 Калишів Юсько 334.
 Калишович 189.
 Калуский Ян 228.
 Калущка Іван 257.
 Калужка Петро 318.
 Кальвин Каспро 118.
 Камінський Станіслав Рутків 348.
 Камінчане 62.
 Камлай Павел 320.
 Кантимир Федько 276.
 Капіносова Зофія 110.

- Капуста, козацький полковник 128.
 Капустевич Вонгон 177.
 Капут Дмитро 249. — Гарасим 249. — Іван 249. — Хведір 249.
 Каплунік Тець 216.
 Карабин 257.
 Карандим Олесько 318.
 Карватчик Михайло 256.
 Карватка Стець 257.
 Кариш Кіян 155.
 Кармеліта 100, 234.
 Карп Корнело 158.
 Карпів зять Ігнат 203.
 Карпович 337. — Стефан 196.
 Карповичів Михайло 276.
 Кароль 178. — королевич 66.
 Карсум Кирило 249.
 Касин Лавро 215.
 Касперків Яцко 309.
 Каспрак Андрушко 309.
 Каспро 120.
 Кася Павло 186.
 Карна 123, 124.
 Качанович Василь 168.
 Качмар Юзько 204.
 Кашовський Вацлав 74.
 Кашич Федько 301.
 Квасиновський Ян 114.
 Квік Ілько, Семко 292.
 Келчовський Станіслав 252.
 Керинь 200.
 Керманчовий Гриць 261.
 Керноцький Никола 221.
 Кирилів Демко, Остап, Роман 256.
 — Федір 305.
 Кирило 292.
 Китрич Гнат 49.
 Кичинин Василь 288.
 Кишка 159. — Стефан 217. — Ясько 303.
 Кишин Хома 303.
 Клапаніч 177.
 Клапцунів Данило 215.
 Клецька Клим 256.
 Клізнів Роман 236.
 Клішковський 117.
 Клішак Сенько 159.
 Кліщевич Іван 242.
 Клішів Іван, Панько 240.
 Клічинин Клим 257.
 Кліщик Ілько 217.
 Клішків Федина 218.
 Кліщова Олекса 46, 49, 51, 52.
 Клим 168, 287.
 Климів 177.
 Климів Кость 217.
 Климів Степан 214.
 Климків Юзько 277.
 Климкович Іван 275, 318. — Матій 111, 120.
 Климковичів Василь 275.
 Климчик 256.
 Клузовський Андрій 183.
 Клявдій 55.
 Ключа Семен 215.
 Ключих Федір 178.
 Кнігвинський Матій 152, 153. — Солтан 263.
 Книч Гринько 287.
 Книш Федько 275.
 Княгинин чоловік Юзько 320.
 Князевич Степан 179.
 Князівський Іван 178.
 Князь Андрій 215. — Васюта 308.
 — Василь 161. — Іваник, Іванко, Лавро 215. — Лесь 242. — Лазур 215. — Старий 308.
 Князів 242. — Василь 168. Михайло 308.
 Княжик Васенко, Гриць, Тимко 321. — Яцко 309, 322. — Семко Була 322.
 Кобасевич Іван, Панько 176.
 Кобелик Василь 175. — Юрко 173.
 Кобелів Кузьма 216. — Павло, Хар 176.
 Кобелевич Кузьма 178.
 Коберський Гриць 276.
 Кобиловолоцький Андрій 285.
 Коблянський Теодор 168.
 Ковалевич Лесь 264. — Микита 215. — Федь, Федір 177.
 Яць 177, 215, 306.
 Ковалевичів 177.

- Ковалів Андрій 242. — Василь 216. — Демко 242. — Іван 179, 306. — Мацько 161. — Неслер 215. — Павло 268.
- Коваль 309. — Гриць 320. — Дмитро 233. — Дорош 250. — Іван 59. — Клим 215. — Лавро 167, 214, 252. — Лесько 247, 251, 318. — Марко 199. — Панько 252. — Петро 59, 281. — Прокіп 268. — Савка 176, 215, 247. — Семен 257. — Сенько 308. — Станько 308.
- Коваля Стецько 189.
- Ковальський Станіслав, львівський столярник 20.
- Ковальчик Сенько 159.
- Ковальчук Малий Хведика 156.
- Ковбана Лесько 271.
- Ковбалинський 214.
- Ковеля 310.
- Ковельків Грицько 268.
- Ковка Федір 247.
- Ковленіч Іван 176.
- Ковнацка Регіна 112.
- Когутів Семань 303.
- Когут Богданович Аведик 111. — Малий 52.
- Когутова Богдановичева Гертруда 111.
- Коз 260.
- Коза Дмитро 218.
- Козак Юхич 200.
- Козак Андрій 251.
- Ксзаки 9, 15, 27, 35, 37, 43, 44, 49, 55, 57, 58, 62, 66, 86, 87, 89, 91, 98, 99, 100, 105, 106, 108, 123, 127, 128, 133, 155, 156, 158, 159, 173, 174, 185, 186, 189, 190, 196, 200, 202, 203, 204, 205, 211, 212, 213, 221, 224, 225, 228, 230, 232, 233, 235, 236, 240, 243, 244, 247, 248, 250, 251, 253, 257, 259, 263, 264, 266, 267, 270, 272, 278, 280, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 292, 297, 298, 303, 304, 309, 310, 312, 323, 334, 336, 338, 341, 349.
- Козенчиха 257.
- Козачок Василь 199, 221.
- Козел Лаврін 158.
- Козелків Василь 235.
- Козик Яків 212.
- Козина Іван 309.
- Козинський Кондрат 300.
- Козлавка Стецько 341.
- Козловський Матій 115. — Микола 147. — Преслав 162. — Станіслав Микола 148. — Шимон 112. — Ян 204. — Анна 147, 148, 347.
- Козяровський Ян 349.
- Козячевський Ян 234.
- Колачиха 257.
- Колачкович 176.
- Колбана Лесько 183.
- Колек 20, 63, 64.
- Колибаба Гриць 268. — Тимко 301.
- Колибака Гриць 288.
- Колисник Кость 200.
- Коловчич Іван 168.
- Колодій Андрушко. — Михайло 59. — Остапко 277. — Яремко 59.
- Коломийський 120. — Фабіян 111, 113.
- Колонів Дань 356.
- Колоник Панає 200.
- Колушкович Стась 168.
- Кольчик Іван 350.
- Колушковичів Іван 214.
- Кольдан Василь 247.
- Комозьовський Яків 113.
- Колодник Ясько 309.
- Коморовський Адам, белзький судія 5, 8. — Александер 153. — Стефан 2, 3, 8.
- Конвісар Симеон 119.
- Конвіч Ян, війт 153.
- Кондиш 204.
- Кондрат 226, 250, 288.
- Кондратів 199. — Левко 319.
- Кондратович Гриць 216.

Конець Федір 302.
 Конецпольский Александер 269. —
 Христофор, белз. воевода
 161, 166, 178, 218, 271, 308,
 320, 321, 341. — Єлисавета
 220, 279.
 Коніцкий Гавриїл 185.
 Конечний Ян 117.
 Коновал Ігнат 248.
 Конопакский Войцех 54.
 Конопка Жигмонт 236.
 Конський Іван 168.
 Контович Іван 215.
 Концкий Даниїл 311.
 Конецький Ян 114. — Юрій 199,
 201, 249, 292.
 Кміта Ян 278.
 Кок Станіслав 273.
 Копаниця 276. — Іван 168.
 Конець Яцко 310.
 Копинський Іван 287.
 Копистенський Кость 275.
 Копистка 185.
 Копкович Лесь 306.
 Копор Іван 259.
 Корбулик 235.
 Кордійович Ярежко, ватаман —
 Сема і син його Федір 240.
 Кордик Іван 319.
 Кореневич Півторак Корниш 177.
 Коренець Василь 223.
 Корецький Воїцех 116.
 Корженьовска Анна 110. — Аґнеш-
 ка 111.
 Корінний Іван 202.
 Корінь Іван князь 215, 241, 244.
 Коритко Іван 309.
 Коринш 292.
 Квирелій Непос 55.
 Корнякт Кароль Францішок 33,
 130, 139.
 Коробча Василь 217.
 Коробчик Степан 217.
 Коровка Федір 275.
 Коровчин Гринь, Мисько 275.
 Коровяк Дацько 158.
 Коровайчик Василь, Іван, Лесько,
 Мисько, Яцко, Стефан 251.
 Королик 200.

Кароль Гарасим 200. — Філь 178.
 Корольків Сень 319.
 Коронка Ян 114.
 Корупка Ян 113.
 Коршин Дяк 249.
 Корчикович 189.
 Корчинський Александер 153, 155.
 — Шимон 153. — Марія
 179.
 Кос Василь 188.
 Косаковский Андрий 176. — Ядві-
 га 180, 181.
 Коселевич 276.
 Косик Максим 310.
 Косиків Блажко 279. — Бортей-
 ко 279. — Осип 279. —
 Митько 279.
 Космідер Грущинський Христофор
 258.
 Космідоровський 117.
 Косович Федір 195.
 Костантишин Максим 304.
 Костевя Олекса 236.
 Костів Гриць, Марко, Петро 310.
 Костиків Василь 177. — Іван
 200. — Попович Лесь 305. —
 сотник 305.
 Костикович Василь 306, 307, 307.
 Костиковичів Василь 215.
 Костира 285.
 Костишин Іван 285.
 Костка 148.
 Кострих, Яцко 279.
 Косецкий Ян 114.
 Костя з Грушова 160.
 Костюк з Ульгівка 158.
 Кость 199, 245, 284. — солтис
 46, 50, 52.
 Коталійв Гриць 276.
 Коталій Василь 275.
 Котик Іван 275.
 Котильків Ілько 235.
 Котлубай 288. — Опісько 334.
 Котович Луць 189. — Яць 217.
 Кофабів Лесь 216.
 Кохан 247.
 Коховський Ян Кароль добжин-
 ський староста 5.
 Коцеребчин Михайло 179.

Коцилиха 202.
 Коцурів Кость, Федько 259.
 Кочик Ева 160, 162. — Тома
 163, 164.

Кочкодан Петро 176, 214.
 Кочубалка Клепа, Михайло 288.
 Кочулап Остап, мельник 308.
 Кравець Василь 116, 176, 215,
 229. — Гарасим 59. —
 Гриць 167. — Грицько
 199. — Іванко 214. —
 Кузьма 179. — Лавро 214. —
 Мартин 114. — Павло 202,
 224, 147, 296. — Ференс
 113. — Яким 202, 224, 247,
 296. — Яцко 113, 119.

Кравз Войтїх 116. — Яків 117.
 Кравцева Мартинова 115.
 Кравчик Микола 118.
 Крадько Левко 159.
 Крайз Матїй 115.
 Крайзер Мальтер 111.
 Кральова стара 114.
 Крамар Василь 59. — Іван 141. —
 Іван 241. — Яцко 196.

Краско Стецько 158.
 Красильник Василь 265.
 Красовский Василь 111.
 Краєвий Василь, Гринько 266.
 Краєвський Ян, Марія, Катерина
 224.

Крензельська Марина 175.
 Креховецький Гринь Дромерець-
 кий, Іван Мелончин, Ми-
 хайло Цибович 245.

Кречевський 115.
 Креховський Федір 53.
 Кривий 247. — Василь 200. —
 Петро 70, 71.

Кривовічий Яцко 239
 Кривовязий Іван, Яцко 264.
 Кривого Андрусь 199. — Онисько
 200.

Кривоніс, козацький полковник,
 35, 36, 39, 85, 88, 91, 99,
 104. — Ігнат 314.

Кривоша Василь 200.

Кривчунік Мись 199.
 Крика Ян 110, 119.
 Крипский Валентий 265. — Ян
 223.

Крисько 159.
 Кришшин Кузь 257.
 Крихтин Василь 229.
 Кричич Анна 110.

Кричина 119. — Христина 111.
 Криштофович Ян 118.

Кришович Олекса 51.
 Кроровошиччук Федір 174.
 Кровський Іван 200.

Кроків 159.

Крокіс, сотник 152.

Кролик, Гриць 159.

Кропінський Станіслав 115.

Кругляк 280.

Круків 199.

Крулікович 41.

Крупа 204.

Крупка 229.

Крупич Прокіп 196.

Кручко 271.

Кручок 266. — Лесь 281.

Круш Петро 317.

Крушинський Юрій 256.

Крушко Сень 288.

Кшчевський 114.

Кршонович Бартиста Ян 113.

Кубаїв Дмитро 305.

Кубаїч Панько 175.

Кубінський Фелїціян 111.

Кудинчин Кость 199.

Кудлейко Остап 257.

Кудлич Ян 120.

Кудличова Янова 110.

Кузевич Федір 242.

Куземка 215.

Кузів 175. — Гриць 305. — Ма-
 тїй 268. — Петрусь 269.

Кузин Ігнат 305.

Кузь 242, 256. — ватаман 242.

Кузьма 34, 241, 279, 310.

Кузьмин Федько 310.

Кузьмичів Петро, Степан 240.

Кузь 173.

Куйнашків Олекса 305.

Кулічковський Йосиф 178.

Кулик Іван 253. — Сидір 292.
 Куликів Яремко 200.
 Кулинин Юзько 296.
 Кулиняк Попків, Мисько 188.
 Кулишин Михайло 184.
 Кулявий Петро 67.
 Кульчицький Іван 270. — Павло 188.
 Кумалин Дмитро 247.
 Кумикович Станіслав 271.
 Кунаш 250.
 Кунашів Тимко 285.
 Кунашка 235.
 Куначок Савка 257.
 Кунець Мартин 271. — Яцко 183. — Юзько 271.
 Кунко Яць 255.
 Кушіджі Баша 61.
 Кунич Андрій 214.
 Купяк Станищак 159.
 Курдвановський Александер 184. — Ян 13.
 Курилів Яць 200.
 Курило Гриць 200.
 Курнитка Ясько 303.
 Куровський Станіслав 175. — Анна 174, 175.
 Курта Теодор 110.
 Курч Олекса 215.
 Куропатва Александер 220. — Михайло 10, 11. — Ярош 11, 13.
 Кустик Федір 256.
 Кутиків Іван 200.
 Кухарський Гавриїл 233. — Катерина 176.
 Кухар 266. — Матияс 114. — Ян 117.
 Куц Степан 235.
 Куцаків Яцко 159.
 Куцань Микита 178.
 Куциків Левко, Яремко 184.
 Куцярецький Лукаш 114.
 Кучановя 179.
 Кучарович Гаврило, вїйт, 186, 187. — Іван, його батько, 186, 187.
 Кучарський 118.
 Кучемка Андрій 176.
 Кучик 200. — Павло 303.
 Кучковський Ян 262.

Кучерка Василь 303.
 Кучич Гриць 304.
 Кушевич Самуїл 35, 38, 40, 42, 54, 64, 65, 84, 86, 89, 96, 101, 107, 122, 124, 125, 126.
 Кушевський Вацлав 8.
 Кушкович Микита 154.
 Кушнір Андрій 277. — Борис 257. — Василь 285. — Гриць 199. — Іван 199, 242, 279. — Ігнат 257. — Кость 235. — Левко 158. — Матій 223. — Микола 115. — Павло 199. — Самуїл 115. — Себастьян 160, 163, 166. — Семен 233. — Симон 279. — Сень 167. — Тимко 281. — Федик 263. — Федько 277. — Філіп 186, 187. — Ярема 270.
 Кушта Степан 221.
 Куштинів 289.
 Кущик Михайло 50.
 Лабичів Гриць 179.
 Лабка Мись 287.
 Лабко Данило 288.
 Лабяк Михайло 347.
 Лаврик 250.
 Лаврин 257.
 Лавринів Андрій 303.
 Лавриша 339.
 Лавришевич Степан 101, 110, 115, 118.
 Лаврів 67, 229, 305. — Василь 306. — Яць 305.
 Лавро 268. — Іван 176.
 Лавчишин Марти 334.
 Лагодін Семян, ватаман, 339.
 Лагодовський Андрій, бобр. старо-ста 84, 272.
 Лагойдин Меланіснийого Даць 339.
 Лазарів Матій 242.
 Лазаршин Павло 248.
 Лазарків 319.
 Лазарко 221.
 Лазорів Роман 218.
 Лазур 200. — Гарасим 202.
 Лазурів Андрій, Василь 305. — Гриць 159.

Лазуриків Іван 305.
 Лазурко 214. — Грицько 159.
 Лазуриїв Іван 214.
 Ланґіш Варвара 110.
 Ланґішова 118.
 Ланкович Василь 221.
 Лисавський Стефан 115.
 Ластинин Гурко (Харко) 68, 70, 71.
 Латайків Федько 348.
 Латайчук Андрусь 239, 264.
 Лахман Лесь 275.
 Лаховський Александер 68.
 Лач 278.
 Лашик Войтіх 161.
 Лаш Александер 308. — Казимир 308. — Микола 198, 199, 312. — Миколай, Стефан 8, 78. — Назар 308. — Неледевський Юрій 308. — Самуїл 146. — Стефан 308. — Францішок 308. — Ян 308.
 Лацова Катерина 308.
 Левків Андрій 318. — Іван 184. — Стецько 159. — Федір 303.
 Левко 166, 249, 250.
 Левкович Хведько 318.
 Левковята, Івашко, Мисько, Савка, Тимко 253.
 Левчин Кирп 320. — Федько 179.
 Левчишин Кирило 285. — Яцко 200.
 Легкий Василь 275.
 Легар Олекса 215.
 Лейба, Соломонів син 169.
 Лейзор 169, 170.
 Леничин Василь, Іван 276.
 Ленчовський Іван 251.
 Ленчицка 286.
 Леонтий, бурмистр з Язлівця 153, 155.
 Лепач Глух 334.
 Лептик Іван 290.
 Лерувишин Василь 251.
 Лесів Ігнат 215. — Ринковий

235. — Сенько 239, 305. — Стефан 200.
 Лесик 288.
 Лесиків 179. — Павло 215.
 Лесь 176, 215, 249.
 Лесько 277.
 Лех 282.
 Лехнович Іван 177.
 Лехович Іван 175. — Лехович Мацьоха 319.
 Лехунів Левко (син війта з Сільця) 68, 71.
 Леців Іван 306.
 Лешків Лесик 269.
 Лешко, війт з Книгинич 59.
 Лізаковців Павло 215.
 Лікар Василь 285.
 Лічевський Юрій 277.
 Лініцький Станіслав 311.
 Ліпот Ілько 46, 49, 51, 53.
 Ліпський Андрій 5, 8, 156, 323. — Збожний 8. — Ян 169, 317. — Ярош 8.
 Лісяний Сенник старий 317.
 Лісовець Марко 177.
 Літус з Обертина 152.
 Ліхно 216.
 Ливкович Андрушко 156.
 Липецкий Адам 212.
 Лисакович 176.
 Лисий Бойко, Гриць 212. — Василь 226. — Ігнат 176, 217. — Матій 223. — Микита 204, 229. — Павло 236.
 Лисик Іван 162.
 Лискович Христофор 117.
 Листепад Ілько 303.
 Литвин Хведько 320.
 Литвинець Грицько 264.
 Лиховський Ян, белзький підстолій. 2, 8, 143, 166.
 Лихотчишин Іван 318.
 Лихутчин Степан 220.
 Личковский Мацей 339
 Личман 277.
 Лищик Іван, Стецько 319.
 Лобинів Федина 46.

Лодзінський Павло Радван 151,
209, 346.
Лозич Гриць 226.
Лоїв Стець 288.
Лойко Яцько 183, 271.
Локайчик Іван 148.
Локотшик 177.
Лопало Матвій 318.
Лопатинський 233.
Лопатчаків Федина 177.
Лось Андрій 80, 191, 194, 195. —
Войцех 195.
Лосятиньска 230.
Логинів Антін 306. — Федина
49, 50, 51, 53.
Лоховський Францішок 337.
Лубаш, двірник 289.
Лубашиха Анна 289.
Лубенський Матій, гнєзненський
архiepиcкoп, примас 8, 92,
93.
Лубенський Павло 293.
Лубнів 260.
Лужний Проць 250.
Луговський Ян 275, 277.
Лужецький Федь 221.
Лукасевич Іван, Павло 215.
Лукашини Грерота 199.
Лукашини Зеньо 266.
Лукиша Тимко 318.
Лусянович Андрій 133, 119.
Лунець Іван 175.
Лупич Іван 224.
Луцевич Костюк, Сенько 277.
Луців Стецько, Угринів син, Прем-
ко 319.
Луцик 263. — Артим 317.
Луцькевич Микола 70.
Лучанська Зофія 226.
Луча Яць 217.
Лучик 214.
Лучин Гриць 319.
Лучка Гаврило 274.
Лекавска Анна 67, 68.
Леоб Жид 369.
Ленарчик Симон 338.
Ленцовска 114.
Лехнович Іван 185.
Любачевський 114. — Ян 111.

Любачишин Семань 200.
Любин Станіслав 56.
Людвик, король 54.
Людчиха 196.
Люпі Францішок 111.
Лютомський Фелікс, львівський кар-
меліт 34.
Лямбін 56.
Лянцкоронський Станіслав, каме-
нецький каштелян 182.
Лясковский Петро 153. — Ста-
ніслав 195. — Стефан 111,
120.
Лях 15, 60.
Лях Матій 261.
Ляхович Михайло 177.
Ляховський Станіслав 67.
Любицький князь Іван 319.
Людзіцкий Ольбрих Каспер 333,
334, 335.
Львовянка 122, 124.
Маврочанка Катерина 287.
Маговський Францішок 117.
Мадаліньський Мартин 20, 31, 32,
129.
Малзар 118.
Мадяра Олекса 350.
Мажанський Василь 188.
Мазараки Гриць, 110.
Мазвіко Хар 288.
Мазур 266. — Адам 226. —
Гриць 159, 226. — Лука
226. — Мацько 218.
Мазурів Іван 176, 215.
Майборода Сенько 251.
Майданик 276.
Майдешович Войцех 111, 120.
Майків Андрій 215.
Макар 195. — Манько 287.
Макаренко 233.
Макарів Гриць 215. — Іван 309.
Макарович Яць 306.
Макарова Павло 220.
Маків Савка 242.
Маковецкий Рафаїл, дворянин
шведського короля 9.
Маковій 279.
Максим 71, 256, 287, 305.
Максимів 242.

- Максимичата Данило й Іван 215.
 Максимя Данило 281.
 Малейкий Мацько 262.
 Малерович Яцко 242.
 Малецький 185.
 Малий Лесько 233.
 Малик Іван 337.
 Маликів Іван, Хома 337.
 Малич Мелень 176, 215.
 Малишкович Степан 305, 306, 307.
 Малиновський 231.
 Маляр Кирило 247, 296, 303. —
 Кіриян 224. — Стецько
 189. — Ян 11, 113.
 Малярка Александрова 112. —
 Юркова 114.
 Малькус Марко 249.
 Мальтуз Теодор 233.
 Мамфо Яні 114.
 Мандич Мартин 301. — Яким
 257.
 Мандій, розбійник 51.
 Мандрик 214.
 Мандів Стець 188.
 Мануйлоніг (Мануйлів) Сень 233,
 348.
 Манчицький Ілько 277.
 Манчицький Процьк 277.
 Маньків Матій 268. — Федір
 287.
 Манько 303.
 Маран 159.
 Маріянина з Потока 302.
 Марків Василь 200. — Іван 214.
 — Кирило 200. — Матій
 216. — Павло 247.
 Марко 115, 167, 167, 200, 217,
 274.
 Маркович Гриць 318. — Ігнат
 174. — Ілько 259.
 Марковята 176.
 Марочний 217.
 Мартин 257. — Василь 183. —
 ватаман 301.
 Мартинів Лазур 200.
 Мартинович Яцко 242.
 Маруся 48.
 Марушка 180.
 Марущак Прокіп 274.
 Мархвяний 119. — Станіслав 110,
 115.
 Марцішовський 25.
 Масаровський 117.
 Маснига Гриць, Яцко 320.
 Маснигер Яцко 341.
 Масниця Павло 186, 188.
 Мастиха 159.
 Мась 241.
 Масько 250.
 Матвій 68, 70, 71, 168, 176, 178,
 250, 285.
 Матвій брат Іван 334. — Іван
 176, 199. — Ілько 46. —
 Максим 178. — Петро 214.
 — Савка 275. — Стефан
 276.
 Матвієвич Іван 114.
 Матвієць 301.
 Матвійч Іван 49.
 Матишків Іван 177. — Степан
 177.
 Матіяшевич Лазар 110, 112, 118.
 Матиша Антін 305.
 Матрисів Ілько 51.
 Матишин Хома 177.
 Майчишин Сенько 159.
 Махнин Іван, Мись 214.
 Мацах Савка 158.
 Мацевич Гриць 178.
 Мацишин Федь 275.
 Маць Гриць 305. — Іван 215.
 Мацковець Андрій 318.
 Мацович Іван 216.
 Мачинський Войцех 240.
 Машкович Шилип 196.
 Машух Панько 320.
 Медведів Павло 276.
 Медведиска зять Михайло 334.
 Медведик 285.
 Медведьків Гриць Сасин Іван
 189.
 Медика 287.
 Мединець Іван 301.
 Мединський Федір 280, 281, 282.
 Медовар Савка 115.

Меланич Кость 178.
 Мелегук Митро 46, 50. — Олекса 46, 50, 51, 53.
 Меленів Гринь 306. — Осип 217.
 Мельник 176, 177, 189, 262, 266, 283, 289, 242, 275, 320, 341. — Андрусь 257. — Бохенко 257. — Василь 240, 300. — Васько 257, 309. — Гаврило 279, 300. — Гриць 148, 216, 224, 236, 269, 296. — Ігнат 306. — Лавро 257. — Леся 168. — Макар 224. — Мартин 200. Матвій 318. — Микола 259. — Мисько 309. — Олекса 337. — Онисько 350. — Остап 320. — Панас 318. — Петро 233, 300. — Прокіп 274. — Процик 224. — Сень 304. — Симко 199, 224. — Спуза 215. — Стефан 218. — Стець 268, 277. — Тимко 176, 214. — Яким 305. — Яць 235. — із Сатанова 335.
 Мельників 305. — Мацько 228. — Роман 305.
 Мельників син Андрій 318. — Яцько 318.
 Мельничок Ілько 265. — Осій 265.
 Мелевич Павло 242.
 Мельчикович Сень 179.
 Менько Василь 200.
 Меттерцій 279.
 Мечник Андрієва 112. — Іван 233. — Мартин 112, 117. — Микола 115. — Семань 116. — Ян 117.
 Мідак Стець 200.
 Місєвський Яків 114
 Мійдик 196.
 Мікула 177. — Іванцьо 179. — Прокопець 178.
 Мікулинський Станіслав 153, 155.
 Мільчицький Селег 262.
 Мінда Віцько 173. — Мись 173.
 Мінель Данило 281.

Мірецький Ян 218. — Фльоріян 158.
 Міркуш Яким 277.
 Мітер 114.
 Міцовський Александер 259. — Петро 258.
 Міщенко 233
 Міщишин Василь 202.
 Мивозник 275.
 Миходисків Микита 200.
 Мидлярка Андрієва 113.
 Мидуринів Іван 310.
 Мизиків Стась 237.
 Миколай 115, 116.
 Микита 239, 287. — отаман 177.
 Микитин Ілько 175.
 Микитич Назарко 337. — Пилип 903. — Прокіп 178.
 Микитів Семань 196.
 Микулич Кунач 318.
 Мильконів Земко 282.
 Мирон Іван 285.
 Мисал Гриць 318.
 Мисерів Ілько 318.
 Мисів Андрій 318. — Микита 154.
 Мисиків 179.
 Мисишин Васько 268.
 Мисловська 114.
 Мистак Сидір 262.
 Мисталюк Іван 159.
 Мись 250, 279. — Ватаман 276.
 Мисько 166.
 Миськовий Грицько 249.
 Миськовья Іван 252.
 Михай 285.
 Михайлович 263.
 Михайлик Антоць 157.
 Михайлів Гнат 320.
 Михайлик Антошко 159. — Васько 159. — Тимко 255.
 Михайлич Микола 48
 Михайлів Гриньо 215. — Гриць 305. — Мись 275. — Тимко 257. — Федь 306. — Михайло 179, 233. — Стецько 204.
 Михайлович Тимофей 221, 222.

Михайлова Матій 214.
 Михів Іван 211.
 Мидевич Васько, Максим 204.
 Мицьків Мірко 277.
 Мицько 277.
 Мишковський Владислав 125.
 Мйодовнічка Варвара 68. 71.
 Млодецький Яків, Софія 224.
 Мнішек Францішок, сандецький каштелян, сяніцький староста, 92. — Петро Павло 195.
 Мовича Мись 214.
 Мовчанович Лазар 242.
 Могилянка Марія 257.
 Моджецький Севастиан 297.
 Мойдич Симко 214.
 Мокрицького Федір 350.
 Мокреший Ганцьль Андрій 101, 126, 127.
 Молодий Івашко 200.
 Молчанів Яким 242.
 Монта Гринь 275.
 Мончар Степан 116. — Яків 113.
 Мончкович Шишон 112.
 Муравень 229. — Войцех, жидач. підхорунжий, 347. — Конверш 100. — Мартин 218.
 Мургунач Михайло 337.
 Мороз 269.
 Морозкова 114.
 Морозова Грегорова 111.
 Москва Роман 309, 329.
 Москвишин Карп Мартин 320.
 Москович Васько 318. — Іван Стецько 318.
 Мостица Катерина 119.
 Мосцічанка Катерина 114.
 Мотика Павло 309.
 Мотицких 252.
 Мочей Стецько 320.
 Мочіїв Савка 308.
 Мошко 169, 170, 171. — Тимко 288.
 Мрозівський Юрій, секретар королівський 13, 35, 209, 210, 239, 240, 344.
 Мудровицький 117.
 Мудрак Василь 303.
 Мудрик 52. — Ілько 308.

Мужик Адам 113.
 Мулерович Іван 242.
 Мулик Іван 200.
 Муликів Стась 252.
 Мулярка Янова 114.
 Мустафа 115.
 Мушич Федір 242.
 Меховник Войтїх 116.
 Меховничка 115.
 Мешковский Войцех 260, 261.
 Мясковский Войцех, льв. підскарбій 251.
 Навчук Іван 257.
 Нагірняк 292.
 Нагірняків 292.
 Надзарик Ігнат 249.
 Наза Дацько, Максим 320.
 Назар 159.
 Назарів Іван, Васько 319.
 Назарович Тимко 318.
 Назарук 310.
 Найдеників Гриць 285.
 Наконечний Сень 287.
 Налевників 269.
 Наливайко 247. — Іван 319.
 Намістник піп 202.
 Намістник Кирило, піп, 296.
 Наравський Степан 192.
 Наріжний Іван 167.
 Наровей Василь 233.
 Нерщеників Вандзьо 247.
 Насемко 258.
 Насічани 51.
 Настарин Андрушко 202.
 Наум 288.
 Негрєвич Гринько 176.
 Ненько 204.
 Нерґешів Андрусь 211.
 Неребечка 113.
 Нершеник Іван 303.
 Несачок 271.
 Нестеринин Луцик 202.
 Несторів Іван 202.
 Несторович Яким 274.
 Нетаня Данило 242.
 Невєрський Лукаш 226.
 Никола 165, 178.
 Николинський Олекса, піп 296.
 Німенчин Федір 217.

Нішицький Стефан, белзький хорунжий 4.
 Никеша Гринь 215.
 Новіцький Іван 252.
 Новоселецький Станіслав 206, 220.
 Новосельський Севастиан, Миколай, Катерина 280, 281.
 Нога 285. — Павло 176. — Сенько 320.
 Носаль Михайло 46, 52.
 Нохум 318.
 Ночин Лавро 217.
 Овчар 300.
 Оборог Антія 235.
 Обух Тимко 288.
 Обухова Якова 114.
 Огункова 119. — Варвара 110.
 Шимонова 115.
 Озар Стець 176, 215.
 Озарко 250.
 Озга Петро, львівський земський писар 16, 28, 30, 34, 79.
 Ожовський Станіслав 67.
 Ожисик Іван 320.
 Ойржановський Станіслав 173.
 Ойржановська Анна 172.
 Окоп Данило 186, 187.
 Олекса 168, 213, 268, 292.
 Олексів Іван 175.
 Олексин Ілько 310. — Іван 318.
 Кость 350.
 Олекса Васюта 215.
 Олевин Матій 233.
 Олешин Михайло 211.
 Олешко Іван 278.
 Олійник Василь 266. — Дмитро 268. — Малий 215. — Тимко 199. — Яцко 200.
 Олиняк Матій 176.
 Олюхів Матій 46, 50, 52, 53.
 Ольсерник Шимон 117.
 Ольштерійца Катерина 114.
 Омелян 268.
 Омелянців 189.
 Онисів Іван 252.
 Онись Тимко 250.
 Онисько 204.
 Ониськовичів Дмитро 305.
 Онишків Ілько 242.

Онищенків Дмитро 306.
 Онофреїв Тимко 275.
 Онофридів Василь, Данило, Лавро 306.
 Онусько 318.
 Онофрейко Ігнат, Кость 289.
 Онофрій атаман 242.
 Опаленник 289.
 Опалівський Гуля 249.
 Опозів Кунаш 224.
 Опришок Стецько 310. — Федір 173.
 Орарчинин Лучка 154.
 Органіста Яків 113.
 Орда (Татаре) 1, 87, 88, 96, 97, 101, 102, 105, 181.
 Орепчич Андрусь 168. — Ярема 168.
 Оринидів Прокіп 306.
 Оринчу Гриник 218.
 Орлик Лавро 275.
 Орувський 178.
 Осадка Авраам 279. — Матій 176, 177, 214, 241. — Іван 279.
 Осейків Демко 320.
 Осмольський Павло 286, 288.
 Осіньський 44.
 Осолівський Броним, жидачівський староста 16, 212, 321, 341. — Юрій 309.
 Остай 281.
 Остапів Микита 256.
 Остапишин Хведько 318.
 Остафій, козацький полковник 102, 178.
 Осташевський Павло 52.
 Осташків Ігнат 305.
 Остенович Гриць 49.
 Остовський Бальтазар 226.
 Островжанська Анна 178.
 Островський Каспро 206, 220. — Микола 159. — Станіслав 31. — Анна 159, 294.
 Остроріг Миколай, коронний підчаший 20, 79, 128, 148, 150, 233.
 Осельчина Войцехова 160, 162. — Гальшка 160.

Осецький Казимир 48.
 Отоманська порта 39, 62, 63, 87.
 Охватків 319.
 Охримсин Струш 203.
 Павенда Павло 289.
 Павзаній 55.
 Павіновя Красій 252.
 Павлів 176. — Андрусь 179. —
 Гаврило 179. — Гринь 176,
 275. — Іван 179. — Ми-
 кита 288.
 Павлик 288.
 Павликович Петро 111.
 Павликовичовський 117.
 Павлинець Яцко 320.
 Павлишин Коваль 318.
 Павло 306, 204, 250, 257.
 Павлова 115.
 Павлович Дмитро 247. — Мель-
 хіор 339. — Петро 226. —
 Стефан 226.
 Павловя 176. — Іваник 215.
 Павлюх 200.
 Павх Ілько 318.
 Пазевич Пилип 49.
 Пакісний Кузь 216, 242.
 Палюх Мацько 277.
 Палюшкевич Ян, потилицький де-
 кан, 337.
 Палюшак Іван 309.
 Панасів Яць 318.
 Панасовець Левко 318.
 Пандикович Андрій 215.
 Паненко Грицько 277.
 Панчишин Павло 253. — Юзько
 304.
 Паньків Гаврило 287. — Максим
 239. — Федір 178.
 Панько 248, 284, 287. — піп
 339.
 Панькович Андрусь 305. — Са-
 мійло 303.
 Паньковичин Василь 215.
 Паньковя Івасько 266. — Філь
 216.
 Паперник Шимон 115.
 Панаєський 153, 154. — Станіслав
 208, 209, 295.

Паробій Андрушко 310. — Гриць,
 Тимко 309.
 Пасічник Орисько 184.
 Пасічний Сень 308.
 Пасик Іван 254. — Павло 254,
 255.
 Пасипок 173.
 Паскунів Осип 217.
 Паскувич Юзь 218.
 Паславський Ян 114.
 Пассамонник Янечкович Ян 111.
 Паства Павло 111.
 Пастернак Войтко, Зофія, Марина,
 Матій, Христофор 269.
 Пастерначок Поско 318.
 Патеркуль Велій 55.
 Патрарова 118.
 Пашиків Гебуриць 306.
 Пацкевич Захарка 303.
 Пачконович Степан 217.
 Пашкович Сямко 214.
 Пашковский Ян 120.
 Пегло Денис, Іван, Магинь 309.
 Пекар Теодор, Федь 233. — Юзь-
 ко 202.
 Пекарка Войцехова 116, 119.
 Пекарський Юрій 224, 225. — Ян
 223.
 Пелелька Чайковский Роман 254,
 255.
 Пелех Іванко 204.
 Пелехатий 248.
 Пердимунка Іван 350.
 Перебігайло Гаврило, Лесь 188. —
 Станіслав, Федір 233.
 Перевізіник Сидір 276.
 Перевізіників Сава 305.
 Преворів Петро 317.
 Переворова Юрка, Хома 317.
 Регініський Андрій, Петро 179.
 Перекупень Мартин, Павло 115.
 Перекупка Томашова 116. — Яц-
 кова 114.
 Перепелиця 204.
 Перепилка Іван 216.
 Перепильчин Ух 229.
 Петенків Лесь 177.
 Петраник Петро 337.
 Петришин Мацько 256.

Петраш Микита 257.
 Петрашини Андрусь 216.
 Петрашів Іван 199. — Кость 159.
 Петрашович Андрусь 185, 237. —
 Марко 237.
 Петренко Іван 233.
 Петрів Савула 269. — Гринь
 287. — Ілько 287. — Про-
 кіп 177. — Юзько 287.
 Петро 160.
 Петриків Іван 199. — Лесько 253.
 Петрикович Матій 217.
 Петрилів 258.
 Петрилко Андрій 218.
 Петрихів Кіндрат 200.
 Петрич Лавро 217.
 Петриш Олекса 337.
 Петришин Іван 220. — Андрусь
 214. — Станко 256.
 Петро 46, 52, 68, 240, 250, 266,
 257, 284. — ватаг або пол-
 ковник 350.
 Петрович Іван 179.
 Петруцак Швець 285.
 Пецишин Макар, Сень 259.
 Пецлошин 263.
 Печеник Іван 303.
 Печишин Маць, Степан 303.
 Пивовар Борис 275. — Василь
 199. — Дмитро 266. —
 Івашко 257. — Тома 116.
 Пик Іван 160.
 Пиків Андрій 160.
 Пикита Іван 274.
 Пикосів Мись 320.
 Пикочників 320.
 Пилик 271.
 Пилип 292. — Отаман 200.
 Пилипинчии Ілько 285.
 Пилипиша 118, 285.
 Пилипини Василь, Панько 285.
 Пипка Сень 188.
 Пирашевич Гриць, Петро 304.
 Пиріг Андрусь 292. — Марко 257.
 Пирлович Яків, потоцький нотар
 153.
 Пирожия 242.
 Питовський Яків Александер 301.
 — Анна 301.

Пихів Васько 159.
 Пихович Мисько 159.
 Пицаник Гриць 317.
 Пишелукова 307.
 Пивична Тарасова 116. — Яко-
 вова, Янова 114.
 Півничний Войцех 117. — Стані-
 слав 115. — Ян 113, 120.
 Пігуревич Семань 304.
 Підгайний 283.
 Підгаєцький Мартон 337.
 Підгірнянин Дмитро 160, 163.
 Підгорський Василь 252.
 Підсадка Ігнатиха 276.
 Підсвинків Яцко 249.
 Пікульчин Іван 175.
 Пінчиків Грицько 195.
 Піп з Вертебів 200. — З Гра-
 бівки 177, 239, 252. —
 З Жукова 184. — З Крас-
 ного 176. — З Круця
 З Медиві 301. — З Теме-
 ровець 302. — З Тенетиск
 321. — З Уїзду 239. —
 З Хлїбичина 261. — З Я-
 сеня 248. — Андрій 263.
 — Антін 293. — Ва-
 сіль 250, 271. — Васько
 257. — Гаврило 178, 189.
 — Іван 178, 189, 239, 240.
 — Іваношко 275. — Ілько
 240, 257, 285. — Кірям
 303. — Лесько 293. — Ло-
 мака 199. — Лучка 305. —
 Маляр 176, 215 — Наміст-
 ник 202, 224, 251, 296. —
 Олесько 300. — Олефир
 303. — Панько 339. —
 Павло 178, 300. — Петро
 293. — Степан 175. — Ти-
 мофей 276. — Федір 178.
 — Чевага 300. — Яцко
 309. — Юрій 276.
 Піряга 104.
 Пісочний Ілько 161, 164.
 Пісочничка 237.
 Пістопь 229. — Стась 204.
 Піх Сенько 70, 71. — Хома 68,
 70, 71.

Піхиль Василь, Тимко 200.
 Піхунчин Андрушко 159.
 Пічунчак Дмитрів Іван 179.
 Пічунник Стецько 310.
 Піялик Василь 245.
 Плаксиний Максим 350.
 Плахта Ли 27, 277.
 Плескарів Гриць, Тимко 395.
 Пличич Михайло 179. — Стенан
 216. — Хома 179.
 Плотич Василь, Тень 320.
 Плютарх 55.
 Побережник Гриць 179. — Да-
 пило 176, 215. — Дронь 296,
 298. — Мась 200. — Ми-
 хайло 215. — Михальців
 263. — Павло 157. — Фе-
 дір 215. — Хведько 158.
 Побідаїнський Андрій 20, 32, 53,
 94, 191, 194.
 Поворозник Матій 269.
 Повшок Милько 318.
 Погородка Івась 303.
 Подобяка Дмитер 320.
 Подорожний Васьо 290.
 Позбистенний Сайнихів 199. —
 Ясько 199.
 Поздик 189.
 Покоровичева Миколаєва 115.
 Покотюшка Гриць, Лавро 218.
 Покучи Миколаєва 120.
 Полавський Павло 315.
 Полецький Тимко 196.
 Полопотих Захарка 202.
 Полібовський Аведик 111.
 Полівкович Іван 245.
 Положків Антін 68.
 Полощин Юрий 223.
 Поляк Мартин 235.
 Поляки 28, 37, 64, 65, 90, 152,
 231, 245.
 Полянецький 115.
 Поляновський Самуїл 277, 287,
 315.
 Полянський 115. — Катерина 341.
 Полтевка Іван 215.
 Поморський Г. 112, 115.
 Помста Манько 303.

Понатовський Жигмонт 153. — Са-
 муїл 214, 216, 217, 218,
 294. — Стефан 179, 340.
 Попадишин Яцко 202.
 Попадих Михайло 303.
 Попадда Федір 257.
 Попель Андрій 212. — Жигмонт
 212, 213.
 Попів Андрій 317. — Василь
 276. — Гриць 235. — Іван
 215. — Ілько 235. — Лесько
 235. — Микита 350. — Про-
 кіп 305. — Сень 285. —
 Стерик 303. — Стець 235.
 — Тимко 235. — Яць 215.
 Попик Іван 257.
 Поповецький Никола 221.
 Попович Андрій 202, 303. — Ва-
 сіль 179, 242, 305. — Васько
 161. — Васько, брат кру-
 пейського попа, 322. — Ві-
 віцький Труфна 245. — Гри-
 нець 263. — Гриць 185,
 305. — Демитро 113. —
 Іван 178, 202, 249, 278. —
 з Калуша 241. — Лесь 177,
 239, 264. — Мись 301. —
 Остап 59. — Петро 179,
 249. — Сенько 161, 178. —
 Сидір 204. — Стецько 320.
 — Тимко 305. — Юрий
 114. — Яремко 152. — Яцко
 202, 248.
 Плебан Мартин 257.
 Поповичів 155.
 Поповський Ян 282.
 Попова 215. — Федина 178.
 Порак 264.
 Пороховник 119.
 Поставка Іван, князь, 337.
 Поступ 266.
 Потоцький Андрій, галицький ста-
 роста 10, 343. — Павло
 151, 211, 260. — Петро
 188. — Станіслав, поділь-
 ський воєвода 10, 206, 343,
 344. — Ян, брацлавський
 воєвода 206, 260. — Ян
 Теодорих, галицький підко-

морій 8, 15, 64, 345, 346.
— Анна, жінка Александра
Казановського 348. — Анна,
жінка Андрія Сржедзінського
339.

Поцевич Лесь 215.

Почуйків зягь 334.

Поша Тимко 247, 303.

Пржедзимерський 248.

Пречицкий піп 296.

Пречлинский Адам 212, 213.

Пржездзецкий Яків 246.

Пржилуский Григорій 237.

Придавич Гриць 196.

Прийма Дацько 320. — Сидорів
Іван 338.

Приймич Ілько 319.

Приклій Іван 246.

Прикович Васько 214.

Прилихин Іван 319.

Присломий Андрій 263.

Примишин Гнат 319.

Приступка Іван 277.

Присуків Яцко 256.

Присяжний Гриць 275. — Івашко
215, 276. — Кузьма 275.
— Лазар 264. — Михайло
257. — Остап 257. — Сенько
59, 215. — Улашин 168. —
Яць 276, 305.

Присяжник Яцко 161.

Прокіп 114, 281, 305.

Прокопишин парубок 339.

Прокопович Луць 167.

Прокоповичова 115. — Алексан-
дрова 111. — Станіслава
115.

Прокопя Петро 215.

Прокопів Яків 219.

Пронечко 276.

Пронь 250, 276.

Пропарлів Петро 226.

Проскурник Проць 341.

Проскурників Стець 341.

Проскурничин Василь 285. — Іван
154, 252.

Проскурничин Юзько 200.

Протас Михайло 215.

Проташонів Пилип 303.

Проховник Станіслав 115.

Проховничка 120. — Себастьянова
116. — Станіславава 110,
115. — Янова 114.

Процик Іван 318. — атаман 229.

Проциків Кость 303. — Процик
303.

Процишин Андрій 179, 188. —
Гринь 305. — Федір 257.
— Яремко 305.

Процепя Петро 177.

Проць 204, 252.

Прусіновський Януш, белзький під-
коморій 2, 7, 8, 197, 298,
299, 312, 316.

Пруш Іван 204.

Прятка Матій 235.

Псючка Іван 270.

Пуда Гарасим 320.

Пузик Іван 318.

Пузник Яць 235.

Пульзик Амбросій 269.

Пульторак 215.

Пурик Іван 320.

Пурковий Федько 216.

Пурча Олекса 247.

Пускарчик Гриць, Карно, Петро
156.

Путерія Гриць, Тимко, Хведько
319.

Путик Тимко 318.

Путолевий Андрусь 282.

Пуччишин Ласько 319.

Пушко Федір 304.

Пшерембский 274.

Пишибило Матис 114.

Пишлбідський Ян 114.

Пишталовський Ян 239.

Пишляк Андрій 226. — Кирило
226.

Пекарський Ян, тереб. підстароста
332.

Пешаржевський Юрій 236.

Пясецький Іван 113. — Павло 56.
— Фердинанд 113.

Пясечний Ремігій 262.

Пятницький Івась 303. — Теодор
296.

Пятничанський, піп 202.
 Пьотрова (перекупка) 113, 115.
 Пьотровский 195.
 Равлучок 157.
 Радванський Мартин 115.
 Радевихович Андручко, Андрусь,
 Лукач 179.
 Радський Олешко 310.
 Радивил 65.
 Радкевич Теодор, сповідник Хмель-
 ницького 101.
 Радкович 280.
 Райковичів Іван 177.
 Радшова Катерина 112.
 Разко 120.
 Раковский Матій 206.
 Ракоций 104.
 Рамульт 115.
 Райський Павло 164, 165, 166,
 167.
 Рарів Лесь 301.
 Раріг Левко 310.
 Рарич Тимко 242.
 Раро Гриць, Левко 301.
 Рачинський Марцель Жигмонт
 223.
 Рашкович Іван 279.
 Рашовський Александер 237.
 Роскочистий Петро 306.
 Ребич Дмитро 161.
 Ревач Андрій 276.
 Реіна 115.
 Регуловський 117.
 Рефан 245.
 Ревак Іван 309.
 Ржевуский Станіслав 233, 269.
 Ржевичкий Адам 112, 266, 267,
 268. — Александер 266.
 Каспер 114. — Анна
 266.
 Ржечковський 207. — Станіслав
 195, 196.
 Ржечовський Юрій 213.
 Ржешотарський Андрій 169.
 Ржимовський Яків 167, 256. — Те-
 офіла 167.
 Рібус Гриць 226.
 Різник Антін 276. Ілько 277.

— Кость 59. — Петруш
 237.
 Ріжняків Гаврило 276.
 Річун Андрашко, Хведько 156.
 Ріба Андрій 113.
 Рибак Бокій 67, 68, 70, 71. —
 Бартош 196. — Войтко 196.
 Рибій Олекса 51.
 Рибінський 104. — Шимон 116.
 Рибка Дмитро 287.
 Рибярка Григєрова 113.
 Ригіляк Василь 248. — Стецько
 248.
 Риболов Гриць 237.
 Рибчин Максим 242.
 Риманович Федик 221.
 Римар Андрій 113. — Грегор 119.
 — Гриць 117. — Григєр
 113. — Павло 115, 119.
 — Шимон 115.
 Римляни 37, 230.
 Риндяків (Ринцядів) Федір 46, 50,
 52, 53.
 Риник 288.
 Рисак Іван 168.
 Риць Павло 257.
 Риченя Яртим 217.
 Ричинин Іван, Яць 257.
 Ричул Гриць 178.
 Робак з Зволі 169, 170.
 Роберт 118.
 Робертиха 122.
 Рогатинський Яцко 113.
 Роголя Анзельм 157.
 Рогольський Андрій 253, 283.
 Рожнятовський Александер 226. —
 Самуїл 226, 227. — Фран-
 цішок 226.
 Роза 115.
 Розан Іван 256.
 Розборський Каспер 53.
 Роздольський Гаврило 188.
 Розесланко Ян 115.
 Розесланик 119.
 Розкович Мись 215.
 Розковя Кузь, Мелень 215.
 Рознаєвич Василь 168.
 Розневич Роман 214.

Романець Ігнат 288.
 Романишин Іван 304.
 Романко 289.
 Романович Іван 255.
 Романовський 207. — з Романова
 Андрій, белзький підсудя
 5. — Станіслав 214.
 Романова Климко, Мись 254.
 Рорайський 118. — Ян 109.
 Росидко Панько 274.
 Рорівна 115. — Бартошова 113.
 Рочний Ігнат, Хведько 199.
 Рошинич Степан 178.
 Рубашик Степан 249
 Рубашик Федір 249.
 Рубуших, піп 217.
 Рудий Іван 202, 223, 224, 247,
 296, 303. — Кирило 199. —
 Кость 263.
 Рудкович Іван 178.
 Рудийський 3. — Адам, Владислав
 289. — Францішок, Яков
 265. — Юрій 278. — Анна
 265.
 Ружкович Лавро, Мись 176. —
 Федина 178.
 Рукав Іван 202.
 Рукавців Василь 303.
 Румельці 97.
 Руміньський Адам 113. — Стані-
 слав 116.
 Руник Яків 310.
 Русдчий Іван, Федір 216.
 Русини 10, 45, 74, 90, 202, 225,
 232, 247.
 Русич Степан 195.
 Русок 124.
 Рутко Дмитро 200.
 Рушкович Іван 242.
 Руштин Михайло 52, 53.
 Савка 41, 46, 52, 176, 310. —
 Солтис 67, 68, 70, 71. —
 Ігнат 284. — Павло 266. —
 Мартин 301.
 Савчин Іван 277. — Тимко 288.
 — Яць 288.
 Сагакало Данило 215.
 Садовський Мартин 59, 60.
 Саковський 116.

Саламонович Яцько 110.
 Самборський Яків 221.
 Самійлів Васинта, Гриць, Павло
 239.
 Самофалик Яць 285.
 Самуїл 178.
 Салецький Іван 223.
 Сапара Ісай 279.
 Сарбевський Станіслав, коритин-
 ський староста 74, 143, 197,
 298, 299.
 Сариковий 269.
 Сачинин Мись 270.
 Саючка 168.
 Сваричовський 246. — Андрій
 218, 294. — Василь 218,
 294. — Войцех 176, 180,
 218, 294. — Федько 178. —
 Софія 218.
 Сверчин Федь 179.
 Светоній 56.
 Свірів 278.
 Свихла Олекса 285.
 Свѣнткевич Анзельм 113.
 Свейкович Семйон 226.
 Сьверський Миколай 226, 253. —
 Петронеля 249, 292.
 Сьвержховецький Григорій 172, 173.
 — Анна 173, 174.
 Свѣчкевач Андрій 113.
 Себастьян 116.
 Седельник Яцько 222.
 Сєзур Юрко 215.
 Селемаїв Василь 305.
 Семанів 235. — Тимко 304.
 Семат 304.
 Семєва Михайло 216.
 Семигнєвський Гаврило 232, 286.
 — Ілля 285. — Тома 285. —
 Юрій 285, 286.
 Семита Демко 215.
 Семикова Проць 217.
 Семирадський 117.
 Семків Лавро 257.
 Семко 226.
 Семянів Данило 178. — Федір
 242. — Юрко 178.
 Сенечка 287.
 Сензичів Василь 305.

Сеневич Кость 179.
 Сенів Борис 259. — Іваник 306.
 - Митро 50, 51. — Оста-
 фій 204. — Прокіп 215. —
 Стась 259.

Сеників 259.
 Сенишин Іван 275.
 Сеничів Данило 217.
 Севичня Петро 262.
 Сенкевич, кушнір 310.
 Сенюшків Андрій 173.
 Сень 158, 214, 274, 301.
 Сеньків Дах 292. — Іван 305. —
 Кунаш 257. — Федь 305. —
 Хведір 300. — Юрко 200.

Сєпакова Семань 216.
 Серафим Лавро 300.
 Сербан Василь 288.
 Серебриский 168.
 Серебринський Станіслав 308.
 Серєда Масько 278.
 Сердич Іван 49.
 Серенчук Іван 263.
 Сарнюк Гриць 159.
 Сафяник Яцко 186.
 Сідельник Гринь 176.
 Сідляр Ян 119.
 Сіклярф Шимон 116.
 Сілецький 176.
 Сіماشко з Копанки 252.
 Сінінський 136.
 Сивохоли Крайник 46, 47, 51.
 Савак 178
 Сидір 158, 200.
 Сидоровенко 251.
 Сидорів Іванець 251. — Федько
 251.

Сидоришин Хведь 287.
 Сильницький 275.
 Симеон 307, 279.
 Симків Василь 275.
 Симонішин Дацько 200.
 Сирак Іван 277.
 Сирітка Прокіп 303.
 Сирітчин Мисько 303.
 Сирий Андрій Іван 255.
 Сирок Ігнат 249.
 Сиротичка 285.
 Сисаків Федір, Яким 178.

Ситник 229. — Семань 303.
 Сихівські розкишаки 40.
 Скодійовський Ян 53.
 Скиль 289.
 Сковроник Яремко 281.
 Скольський Стефан 188. — Ілько
 Гринь 156.

Сконський Петро 214
 Скоповський Томаш 208, 264, 239.
 Скоридеський Васько 248.
 Скорутин Михайло 220.
 Скотніцький Миколай 297, 288.
 Скробішевський Павло 115.
 Скружина Мартин 117.
 Скубидяк 248.
 Скульський Іван 59. — піп 228.
 Скішинський Ян 15.
 Славита Василь 300.
 Слапковський Юрій 236.
 Селедярка Федорова 113.
 Сліпенник Василь 247.
 Сліпий Рymar 199. — Степан 226.
 Сливка Симко 49.
 Слодівник Матіяс 114. — Федь
 270.

Случич Василь 241.
 Слупска Ядвіґа 176.
 Слушка Іван 287.
 Слюсар Іван 186, 187.
 Сємаґа Пимко 256.
 Смаленицький Яць 304.
 Смерека Павло 305.
 Смиґанів Федір 263.
 Смоків Іван 257.
 Смолінчак Станіслав 248.
 Слук Петро 275. — Семко 288.
 Слуків Ілько 288.
 Смукова Степан 177.
 Смялкова Янова 113.
 Собчиха Ганка 157.
 Собчихини Гриць 199. — Павло,
 Хома 199.

Соберай 116.
 Соберайович Адам 111.
 Сокалик Данило 257.
 Сокирка Іван 257.
 Сокол Самуїл, буський земський
 писар 5, 74.

- Соколовський Александер 241. —
 Станіслав 240.
 Сокольніцький Августин 139.
 Соломів Ілько 216.
 Соліковський Ян 296, 298.
 Солонинка Ілько 255.
 Солоників Андрій 301.
 Солоняк Кіндрат, Клим, Стась 301.
 Солтанович Івась 48.
 Соляський Андрій 120.
 Сорока Іван 157. — Хведько 158.
 Сорокопуд Семень 202.
 Сорочин Кундо 250.
 Сосонка Василь 310.
 Сохацка Тереса 283.
 Спернич Остап 52.
 Сплавска Зофія 247.
 Срибалин Кушнір 235.
 Сроковський Федір 254.
 Ставицький Філь 159.
 Ставський Христофор 256.
 Стадвіцький Ян Адам, сяніцький
 підкоморій 16, 248. — Фран-
 цішок 248.
 Стажек Ігнат 257.
 Стамеровський Мельхіор 59. —
 Тома 287, 288.
 Стан Андрій, львівський підчаший
 130.
 Стандарин 214.
 Станків Мись 257.
 Станіслав 283.
 Станіславова 119.
 Станіславський Михайло 220, 279.
 — Евфрозина 279.
 Старий Дацько 285. — Курилець
 285. — Онусько 285. —
 — Петрило 204.
 Старушак Гнат 159.
 Старханін Олекса 50.
 Стасів 176. — Дембо 177. —
 Іван 214. — Микита 241.
 Стась 275. — Степан 226.
 Стафірowska 116.
 Стеблій Тивон 278.
 Стеблик 269.
 Стельмахів Лесько, Петро 235,
 304.
 Стемашук Василь 233.
 Стемпковский Михайло 7, 8.
 Стефан 235. — король 54, 137.
 Степанів Левко 310.
 Степанишин Лесько 247, 303.
 Степанів Василь 269.
 Степанча Петро 285.
 Степуків Максим, Федько 160.
 Стефан ватаман 305.
 Стефанів Андрусь, Іванко 226.
 Стефанчук 222.
 Стефанович Іван 179.
 Стефковя Кузь 215.
 Стециків Дмитро 237.
 Стець 195, 226, 250.
 Стечкович Микола 118.
 Стоковска Луція 67, 68.
 Столяр Федько 113.
 Столярка Войтіхова 116.
 Стоицель 120.
 Стопчанка Катерина 114.
 Страдомський Ян 241, 244, 245.
 Стракович Іван 214.
 Стрілець 179. — Максим 274.
 Струбич Ян 117.
 Струш Войтко 160.
 Стружбич Ян 110, 119.
 Стружина Мартин 115.
 Струк 285.
 Струків 235.
 Струсінска Олена 68.
 Струтинський Андрій 280, 281,
 282. — Василь 274. —
 Гриць 167. — Анна 217.
 Струшак Мисько 160.
 Студзєвський Петро 184.
 Студзянський Войцех 184.
 Студинський Ян 111.
 Стужичани 53.
 Стушак Іван 186.
 Стшєдзінський 195.
 Стшєдзінський Андрій 80.
 Стшємеський, Стшємецький Христо-
 фор 13, 279.
 Сугай Петро 270.
 Сумашин 285.
 Сулига Василь 202.

Сулибанич Гриць 199.
Сулятицький Александер, Домінік 274.

Сульник Труш 156.
Сульха 303.
Супронів Яцко 189.
Супронович Іван 189.
Сурханич Олекса 46, 50, 52, 53.
Сус 179.

Сусаб Петро 215.
Сусабів Филин 215.
Сусик Гриць 236.
Сутрик 310.
Суходольський Адам, городельський староста 74. — Ян 196.

Сухоплесий 161.
Суцян Гриць 178.
Смедзінський Андрій 258. — Войцех 246. — Анна 173.

Севінський Венедикт 28.
Секерничка Товіяшева 116.
Сєнявський Адам Єронім, львівський староста 41, 63, 90, 97, 103, 104, 239, 240, 264.

Сєстшевiтовський Владислав 314.
Сєчкович Андрій 112.
Сєнінський Александер 229. — Катерина 229, 285.

Сєцінський Александер Петро 20, 32, 195.

Сєховський Войцех Ян 233.
Сьодлярж Ян 113.

Таба, жінка Йони 169, 170.

Табич Іван 176, 215.

Таланатин Войтко 277.

Тарас 215. — вiйт 277.

Таратинич Проць 173.

Тарновський Ян 286, 287.

Тарнопільський Кость 233.

Татари 16, 35, 36, 37, 41, 43, 44, 47, 49, 55, 58, 61, 62, 66, 85, 91, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 105, 108, 156, 158, 185, 228, 231, 232, 233, 235, 254, 260, 267, 284, 285, 286, 288, 122, 123, 131. Див. Орда.

Татомир Дмитро 152.

Татура Василь 175.
Твердохлїб Іван 266. — Павло 235.

Тебака Андрій, Гриць 121.

Тебенка Андрій 118.

Теклин 159.

Телиця Антін 289.

Телянко Іван 51.

Теодозий 118.

Теодорчук Іван 271.

Теребута Іван, Стецько 188.

Теребушка Іван 186.

Терешащак Іван 301.

Терешків, Василь, Гриць 216.

Терлецький Мацько 188. — Стефан 218.

Терхель 257.

Тесельчик Мацько 271.

Тєслів Андрусь 239. — Лупик 252.

Тецевя Гриць, Тимко 215.

Тешаків Ігнат 309.

Тивон Тимко 196.

Тилицький Павло 152, 153.

Таміш 307.

Тимків 177. — Семак 235.

Тимко з Сівки 168, 214, 248. — Отаман 168.

Тимкович Федь 255.

Тимчишин Іван 309, 242

Тинець 195.

Тинкий Федір 255.

Тинноців Матій 306.

Тинин Левко 161.

Тиравський Войцех 140. — Стаїслав 54.

Тиришин Кіндрат 200

Тиришин Марко 46, 50, 52, 53. — Михайло 46, 50, 51, 53.

Тихан Степан 200

Тиханів 252.

Тихончак Мотузок 289.

Тихнів Андрушко 251

Тихно 251.

Ткач Андрій 113 — Андрусь 196. — Артим 270. — Бартош 250. — Блюско 59. — Грицик 239. — Гриць 240, 276. — Іван 159. — Копя

226. — Панько 235. — Петро 233. — Семань 276. — Семко 204. — Симко 275. — Собко 159. — Тимко 282. — Федір 270. — Яць 275
- Ткачевич Лесьо 48.
Ткачів Яськів 239.
Ткачинин Матій 236
Ткачук Іван 275, 310.
Тлучинець Василів Михайло 239.
Товчибіда Дмитро 186, 187.
Толанатик Трохим 277.
Толочко 118. — Осип 109.
Тома 52, 309.
Томашкович Савка 196.
Тополецький Прокін 196.
Тореві Іван 242.
Торів Іванко 247.
Торгович 236.
Торосович Івашко 118.
Трабин Стець 268.
Тразибуль 55.
Тренчинський Данило 275.
Трепичка 260.
Тригобович Гриць 49.
Трінка Іван 179.
Тричанік Ілько 257.
Трон 242.
Трошляків Василь 215.
Трояк Голян 161.
Трупків Петро 305
Трупко Іван, Лесь, Федір 255. — Павло 254, 255.
- Трус Іван 229.
Трусик Ільчак 204.
Трускуляньський Станіслав 300.
Трускуляска Фрузіна 178.
Трусколяський Микола, львівський мечник 9. — Михайло 179.
Трусько Василь 305.
Труш Сеник Опришак 204.
Труш Яків 250.
Трушевич Федько 179.
Трушник Яцько 288
Тудорів 260.
Тугай Бей 41, 62, 87, 97, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107.
- Тузичка 276.
Тузів Личка 251.
Тумів Степан 211.
Туничин Юрко 179.
Тушинин Олекса, Микита 178.
Тур Гаврило 178.
Турадашків Пархом 196.
Турки 39, 97.
Туркочин Іван 176.
Турчин Гарасим 233. — Микита 173.
Тутуніч Матій 50.
Тустобода 249.
Тшилятковський Петро 240.
Тшецецький Ян 114.
Убальдіні Ян, львів. радник 109, 118, 124.
Угерницький Гриць, Петро 226, 227.
Угрии 242. — Юсип 176.
Угрииів Панаас 282.
Угриичик Степан 264.
Угриичук Степан 239.
Удудик 304.
Улахович Гринь 305
Улаховичів Хома 305.
Улашин 175, 305.
Улашків Івась 200.
Улирій Стецько 189.
Улишків Іван 200.
Унтон Середин 200.
Унтонів Хведько, Яцько 200.
Унтоник Яцько 200.
Унаків Тимко, Яцько 287.
Уграш, отаман з Медухи 184.
Урашів Андрій, Василь, Гаврило, Федь 184.
Урбан 305.
Уричка Левко 257.
Урисулів Дудка 176. — Гринь 242. — Савка 176.
Установий Гринь 319.
Фабрій Тимко 233.
Файга, 169, 170.
Факаш Феріп 46, 47, 49, 51, 52, 53.

Фалипко 121.
 Фарборова Адамова 112.
 Февзин Риний 229.
 Феденків 235. — Процик 304.
 Федір 240, 250, 279, 307. Яцко 159.
 Федина 226. — Валько 287.
 Федисів Ілько 309.
 Федиків Клим 259.
 Федисин Ігнат 301. — Іван 173
 Федисич Грицько 204, 229.
 Федисьяк Гриць 159.
 Федорів Маценко 179.
 Федорисин Луць 305.
 Федорків Васько 305.
 Федорович Матияс 110, 118.
 Федусів Іван 275.
 Федисини 275.
 Федьків 2'3.
 Федько, ватаман 243, 244.
 Федькович Кузь 301.
 Фелиґа 121.
 Феник старий 235.
 Феників Микола 233.
 Фень 256.
 Ференс 115, 281.
 Ференсова Дорота 113.
 Феркуш Василь, Роман 202.
 Фецинів Федір 236.
 Фесів Антін 215.
 Фечина 229.
 Фіґлик 235.
 Фікуко Гриць 240.
 Філевич Михайло 179.
 Філевя Іван, Максим, Федина, Фе-
 дір 178.
 Філів Андрусь 305. — Гриць
 178, 305. — Лучка 305.
 Філіґарет Філь 178.
 Філь 258.
 Фільчаків Захар 188.
 Фірлей Андрій, белзький каштелян
 141, 152. — Миколай 257.
 Фіраник Михайло 53.
 Филевич Федір 196.
 Филипенко Скурк 233.
 Фицків Василь 188.
 Филимович Андрусь 178.
 Фльоріан 121.
 Фоска Михайло 188.

Францішкан 150.
 Фредро Ян, перемиський судия
 20, 31.
 Фрончик Тома 163, 164, 166.
 Футунч Матій 50, 52, 53.
 Хазук Мартин 300.
 Хаауків Андрух 310.
 Хаїм 169, 171.
 Хамик Хома 159.
 Харий Яцко 251.
 Хилин Павло 216.
 Хаміна 115.
 Харажий Антін 269.
 Харо Габриєльова 120.
 Харбал Гриць 117.
 Хая 170.
 Хемя 169, 171.
 Хвартин Гриць 305.
 Хвастич Гриньо 305.
 Хведора Микита 242.
 Хведько 158, 159, 202.
 Хвостик 263. — Мись 199.
 Хвулка Хведь 288.
 Химич Іван 179.
 Хлебїда Іван 303.
 Хлебків Кузь 304.
 Хлібичинський піп 261.
 Хліва Дмитро 285.
 Хлебовський 154.
 Хлевіцкпий 148.
 Хмелиха 118.
 Хмельницький Богдан 36, 36, 37,
 38, 41, 43, 44, 52, 55, 57,
 62, 86, 87, 88, 90, 100,
 101, 102, 103, 104, 105,
 106, 108, 121, 123, 126,
 127, 180, 219, 270, 294,
 306. — Захар, стрієчний
 брат Богдана 106. — Тимош,
 син Богдана 335.
 Хмелевський 121.
 Хмельова Людвикова 110.
 Хнистик Іван 214.
 Хобжинський Станіслав 256.
 Хович Степан 304.
 Ходоровський Ян 241.
 Хома 168, 204, 250, 287. — ата-
 ман 178, 276.
 Хомин Семань 305.

Хомич Мацько, Стецько, Фурда 279.
 Хомчак Яцко 309.
 Хороший Василь 250.
 Хорошків Василь 309.
 Хорошко 310.
 Хотецкий Рафаїл, перемиський підстароста 141.
 Хохотва Качан 266.
 Храпулиха 157.
 Вранулишин Адам, Пилип, Франц 157.
 Хржанович Андрій 112.
 Хржонц Александер 247.
 Хрипливий Процик 199.
 Христофова 114, 118.
 Христофович Ян 117.
 Хроновський Мартин 185.
 Хрустиків Тимко 214.
 Хрущків Андрій 214.
 Худа Іван 275.
 Худий Васько 247, 303.
 Худик Іван, Івашко 288.
 Худичин Андрусь 287.
 Хшововський 47.
 Цац Гриць 199.
 Цапай Гриць 175.
 Царик Гаврило 228.
 Царко Артим 250.
 Цвар 114.
 Цвіль Яремко 275.
 Цвишекуза Федько 265.
 Цебровський Валентий 289. — Михайло 200. — Самуїл 288.
 Цебулька Петро 158.
 Цебушів Ігнат 306.
 Цекульчук Іван 290.
 Цельників Севка 216.
 Цепенюк Федько 215.
 Цеперко 268.
 Цетнер Александер подільський хорунжий 250, 261, 266, 267, 281.
 Ціковський Андрій, капітан над драгонами краківського вєводства 96.
 Цицєро 39, 55.
 Цибуля 241.
 Цибилька Іван 252.

Цивинів Федір 261.
 Циганів Федь 287.
 Циганик Витько 246.
 Цимбаліста Іван 252. — Марко 274.
 Циннайчук Іван 240.
 Ципа 169.
 Цирулик Степко 200. — Лука 114. — Фабіян 113.
 Цируличка Валєнта 116.
 Цифозова 118.
 Цоркович Антін 173.
 Цоцко Старий 175.
 Цугирка, атаман 178.
 Целіньський Тома 117.
 Цесєльчик Мацько 183.
 Цехановський Войцєх 117.
 Цєхульський Ян 111.
 Цєшановський Кіліян 31, 82.
 Цєвікунів Ігнат 178.
 Цєвіт Яцко 242.
 Цьолок 257.
 Цьолковський Гриць 153, 155.
 Цьвєчкович Войтїх 116.
 Чайкович Гаврило 217.
 Чайковичів Дмитро Бєвєя 177.
 Чайковський Лука 254. — Роман 254.
 Чапик Хведько 310.
 Чапник Павло 115, Ян 113.
 Чаплиньський Войцєх 220.
 Чаплиньска Войцєхова 116.
 Чапліцка 41.
 Чаплицка Войцєхова 119.
 Чарнецький Ян 202, 204.
 Чарнецький Стефан 102.
 Чарова Артим 237. — мельник 237.
 Чарторийський Юрій Михайло 279.
 Чарторийска Евфрозина 264.
 Чашемів Сенько 299. — Сейтан 249.
 Чавєрин Гаврило 158.
 Чєвага Матій 220.
 Чєвадька Олекса 152.
 Чєліньський Себастьян 13.
 Чєпух 282.

Череватий 185.
 Черевків Семань 214.
 Черечан Василь, піп 308.
 Черкаси 9.
 Чермінський 20. — Андрій 262.
 Чернякович Андрусь 177.
 Чернівський Ян 233. — Зофія 233, 234.
 Чернихів Іван, Проць 173.
 Черницький 189.
 Чернохресський Антін, піп, 222.
 Черняк Іван 310.
 Черньовський Іван 196.
 Чеснюк Сава 157.
 Четвертинський Януш 35, 42.
 Чех Іван 276.
 Чехович Андрій 101.
 Черудський Ян 117, 119.
 Чецович Шимон 110.
 Чин Кость 269.
 Чибуля 167.
 Чолганський 218. — Яків 179.
 Чоловічок Федько 292.
 Чоль 249.
 Чорний Іван 202. — Клим 256.
 — Федько 49. — Сівчик 262.
 Черношисок 179.
 Чуба Іван 215.
 Чурило Миколай 20, 31, 32.
 Чутроватий Василь 186, 187.
 Чучвара Лесь 222.
 Чцівський Юрій 8.
 Шабельник Андрій 160, 162.
 Шайкович Гаврило 274.
 Шаламай Федір 298.
 Шалений Яць 288.
 Шанда Тома 46, 47, 52, 53.
 Шаправатаг 269.
 Шарків Федько 189.
 Швайків Дацько 277.
 Шварко Гаврило 279.
 Шварцовський Себастьян 111.
 Шварцкоп Ян 109, 118.
 Швець Андрій 117. — Василь 214. — Войтїх 116. — Гринь 240. — Драбок 309. — Іван 59, 264, 277. — Кінан 202. — Лазур 223,

224. — Луць 252. — Максим 200. — Олекса 235. — Онисько 202. — Павло 116, 285. — Петро 162. — Роман 301. — Романко 167. — Самійло 247. — Стефан 160, 162. — Федор 153. — Федько 167, 168, 214. — Шимон 178. — Яків 252. — Ясько 250. — Юзько 202.

Швидкий Іван, Левко, Роман 202.
 Шевців Сенько 277.
 Шевченко Яць 285.
 Шевчинко Максим 263.
 Шевчиха Штепаниха 160.
 Шедзінський 194.
 Шеленко Петро 285.
 Шембек 22.
 Шембекова 110, 119.
 Шемолічак Івашко 248.
 Шепанський Ян 308.
 Шийка Панько 204. — Сидір 308.

Шика Остап 247.
 Шило Омелян 248.
 Шим Андрій 120.
 Шиманко 310.
 Шимковичин Гриць, Филли 242.
 Шимонович Захарій 116.
 Шимчиха 178.
 Шинкар 240. — Андрусь 177. — Василь 229. — Данило 276. — Тимко 276.
 Шинкарчук Войтко 277.
 Шихтир Павло 115.
 Шихтирка Миколаєва 115.
 Шкляр Василь, Гриць 276. — Яремко 189.

Шкода Мартин 157.
 Шломовята Кузь і Савка 216.
 Шляхтинець Дмитро 178.
 Шмітова Льоренсова 114, 119.
 Шмуйлович Улайко 242.
 Шмукало Іван 179.
 Шоломко Хведір 264.
 Шольц Стенцель Валентин 111, 116. — Станіслав 111.

Шольцівна Дорота 111. — Ядвіґа 111, 120.
 Шопило Іван 310.
 Шпак Яцко 200.
 Шпот Матій 266.
 Шугера 305.
 Шульґа Василь 247.
 Шумада Тимко 310.
 Шус Стефан 217.
 Шуткевич Вартоломей 184.
 Шushman Хведько 310.
 Щавінський Андрій 157. — Станіслав, любачівський військний 3, 8.
 Щербан Дида 161. — Іван 274.
 Щирбіцова 116.
 Щуцкий Вартоломей 223.
 Їозвик Тома 309.
 Їозвиків Андрусь 310.
 Йозефовичева Ядвіґа 110.
 Іолоп Старий 204.
 Іолунів Грицько 204.
 Йона, Жид.
 Єгиптянин 44.
 Євґіти 39, 90, 140.
 Єлисавета 113, 114.
 Єльонек Ян 110, 111, 119.
 Ємеліта Тома 229.
 Єндржейович Захар 117.
 Єндржейова 119.
 Єндрусь 284.
 Єней 41.
 Єремія, пророк 66.
 Яблоновський Ян Станіслав 155, 178, 218, 236, 294.
 Яблончук 270.
 Яблонський Александер 263.
 Явеккий Василь 59.
 Яворський Василь 16. — Стефан 242.
 Явор Стець 305.
 Язловецкий Іван 269. — Каспер 109.
 Яківців Іванко 256. — Федір 256. — Федорко 305.
 Якіс 280.
 Яким 154, 268. — Отаман 214.
 Якимець, ватаман 175.
 Якимів Михайло 215.

Якимова 113.
 Якимчиха 305.
 Якимців Іван, Лучка 175.
 Яковець 304.
 Яковів Лукач 219.
 Яковович Микола 118.
 Якововичів Іван 305.
 Яковска Анна 224.
 Яковский Александер 224.
 Якубів Василь 59.
 Якубова 116.
 Ямник Яцко 277.
 Ян 114, 119 — Казимир, король 128, 129, 171, 172, 182, 183, 205, 261, 262, 269, 272.
 Янецкий Хризостом, рогат. декан 186, 188.
 Яніцій 114
 Яників Павло 187.
 Яничари 61.
 Янкович Каспер 111, 114.
 Янковский Тома 143, 144, 197, 298, 311.
 Янова 113, 114.
 Янух Іван 310.
 Янчевський Матіяс 67, 68, 71.
 Янцкевич Ян 114.
 Ярема, отаман з Грабівки 177.
 Яремин Хома 305.
 Яремка Дудка 176.
 Яремків 177, 252. — Павло 300
 Яремко 249, 256, 310.
 Яремянків Грицько 196.
 Яженчек Ян 117.
 Ярмол Савка 277.
 Яртим 34.
 Ярошук Андрушко, Петро 310
 Ярчинин Юрко 303.
 Яселків Федір 256.
 Ясіньский Александер 185. — Фелікс 304. — Ізабеля 68. — Катерина 185, 252.
 Яскольський 39.
 Ясьонка Ян 234.
 Яців, піп 235. — Прокін 305.
 Яцків 173, 239. — Ісай 305. — Степан 288.

Яцко 113, 114, 167.
 Яцкович Андрій 305.
 Яцуревич Андрій 305.
 Яцурович Іван 215.
 Яць 245, 250, 258, 215, 226.
 Яшовський Евзебій 241, 244, 215.
 Юда Гриць 301.
 Юданів Ігнат 214.
 Юдин Гриць 301.
 Юзепеня Іван 279.
 Юрців Уперко 292.
 Юзь Максим 250. — Іван, Панько
 250. — Федір 250.
 Юзьків 204. — Іван 287. — Сень
 266. — Філь 266.
 Юзькович Петро 215. — Прокіп
 215, 242.

Юзьковичів Михайло 215. — Федір
 305.
 Юлій Цезар 55.
 Юрій, піп 276.
 Юрків Михайло 178.
 Юрко 262.
 Юркович Розна 178.
 Юркович Розна 178.
 Юровята Іван і Фекура 177.
 Юрців Мацько 292.
 Юсевич Прокіп 177.
 Ютаників Яків 279.
 Ютвинич Степан 45, 47, 50, 53.
 Ютишин Степан 235.
 Юхнович Ян 117.
 Юцко Яцко 278.
 Юшко Мись 278.

ПОПРАВКИ.

Сторона:	Рядок:	Надруковано:	Має бути:
5	13 д.	Karukowa	Karnkowa
20	12 д.	Władystawowi	Władysławowi
45	8 д.	vinculus	vinculis
47	3 д.	comprehenad (sic) ultis	comprehen(sis) adultis
68	16 д.	w Dolinie	w dolinie
85	11 г.	mysle	mysłą
106	14 д.	22 octobris	27 octobris
143	13 г.	denastationem	denastationem
152	10 д.	Karmowa (так у акті)	мабуть Korniowa
154	9 д.	Orarczyszyn	Ozarczyszyn
159	1 г.	Голинці	Хотинці
"	11 д.	Hołyniec	Hotyniec
168	14 д.	eoudemque	eundemque
176	8 д.	Kowlanicz	Kowtanicz
"	6 д.	Balnirzuw	Balwirzuw
177	6 г.	Hoczewka	Hoszewka
"	9 г.	Iusiewicz, watanan	Iusiewicz watanan,
"	17 д.	Raykowiczow	Czaykowiczow
187	3 г.	summun	summum
"	8 г.	iude	inde
188	10 г.	concinatann	concinatam
210	13 г.	kiag	ksiag
219	3 г.	Голинці	Голинці
223	14 г.	Zazur	Łazur
227	14 д.	Katusze	Kałasze
230	15 д.	detestando	detestanda
"	14 д.	euincendo	euincenda
232	5 г.	suppellectiii	suppellectili
235	14 г.	Ryndiowy	Rynkowy
236	4 г.	одвинив	обвинив
241	2 г.	Димитова	Димидова
242	8 г.	Zukiew	Łukiew
243	12 г.	capidaneatus	capitaneatus
245	13 г.	Indaeorum	Iudaeorum
247	7 д.	seculo habito	secura habita
250	10 г.	Жирові	Журові
256	11 д.	Дичковець	Бичковець
257	14 г.	Dyczkowce	Byczkowce
"	17 г.		
258	11 д.	Ведіжа	Вербіжа
265	2 г.	bones	boves
272	3 д.	condistamine	condictamine
274	14 г.	Iwanem	Ioanem
275	12 г.	Середноої	Середньої
"	17 г.	od	ad
279	15 д.	Tuhluzow	Tuhlukow
280	14 д.	Стритинського	Струтинського
"	5 д.	Mowosielskich	Nowosielskich
295	3 г.	подарки	податки
311	15 д.	шляхтиців	шляхтичів
315	1 г.	lonu	lanu
316	16 д.	exazdet	exardet
224	14 д.	dicunarium	diunarium
341	14 г.	Zophio	Zophia

313760

(III)И 114.807
4-1(1898)

И 114.807
4